1899 - 1939

HILSNERIÁDA A TGM

JAN RYS

Cena K. 39

Vydaly katolické stránky:
www.spiknuti-proti-cirkvi-a-lidstvu.com

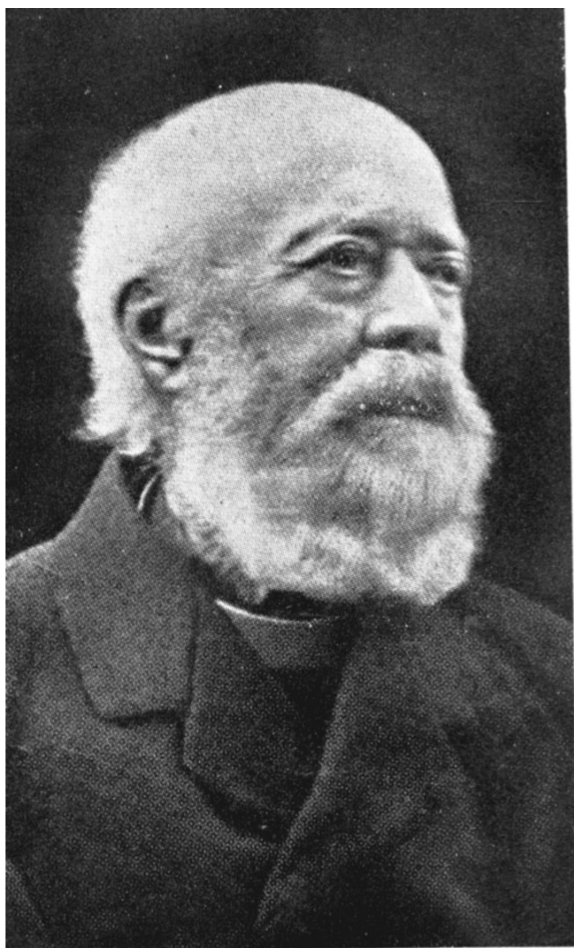
JAN RYS

HILSNERIÁDA
A
TGM

Ke čtyřicátému výročí vražd polenských

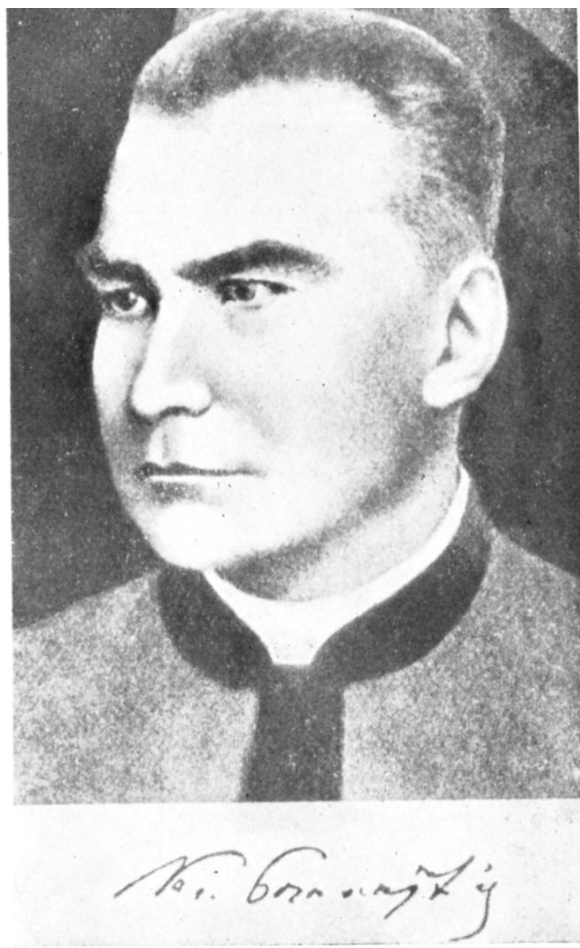
BŘEZEN 1939

V generální komisi u fy. Alois Wiesner v Praze I. Husova 20

Prof. Dr. AUGUST ROHLING

narodil se dne 15. února 1839 v Neuenkirchenu u Münsteru ve Vestfálsku, theologická studia konal v Münsteru, kde byl vysvěcen na kněze roku 1864. Zabýval se pak všestrannými studiemi z oboru filosofie, historie, theologické mravovědy a zvláště biblistiky a také osvojil si znalost semitských jazyků. V letech 1865-73 byl lektorem a pak mimořádným profesorem na duchovědné akademii v Münsteru, odkud byl pozván k učitelskému úřadu na universitě Milwaukee v Americe. Ze zdravotních příčin z Ameriky odešel a byl povolán za profesora biblistiky a semitské filologie na pražskou universitu. Tehdy vykonal také studijní cestu do Egypta a Palestiny. Roku 1871 vydal spis „Talmudjude", jenž byl v té době mimořádnou vědeckou sensací a dočkal se v krátké době šesti vydání. V kruzích židovských a židomilských vzbudil Rohlingův spis bouři odporu, jak o tom svědčí přečetné novinářské polemiky a spisy, mezi jinými spisy profesorů Delitzsche a Stracka, na což odpovídal Rohling hlavně svými spisy, z nichž nejznámější jsou: „Franz Delitzsch und die Judenfrage" r. 1881, „Die Polemik und das Menschenopfer des Rabbinismus" r. 1883. Vídeňské vládní kruhy, na nátlak Židů, daly r. 1902 prof. Rohlinga předčasně na odpočinek v plné svěžesti jeho tvůrčích sil. Odebral se k pobytu do Gorice, kterou musil opustiti na počátku světové války r. 1915 a zanechati tam svou rozsáhlou a cennou knihovnu. Odjel zvlášť přistaveným vlakem pouze s jedním kufrem, doprovázen svou neteří, jako druzí vystěhovalci. Prožil pak několik let ve veliké bídě, což ho však nezlomilo ani fysicky ani duševně. Nakonec našel skromnou obživu v Solnohradě, kde vědecky pracoval ve studijní knihovně a kde také zemřel 23. ledna 1931 ve stáří 92 let.

Prof. JUSTIN BONAVENTURA PRANAJTIS

narodil se 27. července 1861 v okres. městě Kretinga na Litvě. Po ukončení středoškolských studií r. 1878 vstoupil do semináře v Sejnach a r. 1883 na carskou římskokatolickou duchovědnou akademii v Petrohradě, kde v roce 1886 byl vysvěcen na kněze. Brzo na to stal se na této akademii profesorem hebrejštiny a liturgie a později po několikrát též držitelem hodnosti prefekta. R. 1892 vydal v Petrohradě znamenité dílo „Christianus in Talmude Iudaeorum" (Křesťan v židovském Talmudu), pro něž stal se terčem bezpříkladně surových útoků se strany Židů a jich zaprodanců. V r. 1895 byl pak poslán do vyhnanství do Tveru, odkud byl po čase povolán zpět na akademii, aby vyučoval opět hebrejštině. Roku 1902 opustil Petrohrad a stal se proboštem v Taškentu, kde se věnoval misionářské činnosti mezi roztroušenými katolíky. Přes to, že vzdal se vědecké dráhy, nebylo na něho ve vědeckých kruzích zapomínáno a byl vždy považován nejen za znamenitého znalce hebrejštiny, ale i za nejlepšího znalce Talmudu v celém Rusku. Za procesu s rituálním vrahem Mendelem Bejlisem, který zavraždil křesťanského chlapce Juščinského v Kijevě r. 1911, byl Pranajtis úředně vyzván, aby jako znalec podal soudu rozklad o rabínském učení v Talmudu, vztahujícím se k rituální vraždě. Znalecký posudek Pranjtisův ukázal, že počet ran zasazených Juščinskému i jejich ráz shodoval se s předpisy Talmudu. Pranajtisův posudek způsobil tehdy ohromný rozruch v celém křesťanském světě. Židovstvo, které bylo těžce kompromitováno, nikdy toho Pranajtisovi nezapomělo. 28. ledna r. 1917 umíraje ve francouzské nemocnici v Petrohradě, vyznal na smrtelném loži biskupovi Janu Cieplakovi, že byl otráven Židy. Jeho tělesné pozůstatky byly převezeny do Taškentu.

Věnováno svaté památce neúnavných bojovníků
za pravdu a za odvrácení židovského nebezpečí
od árijských národů, profesoru pražské univerzity

dru Augustinu Rohlingovi,

autoru spisu „Talmudský Žid“, a profesoru carské
duchovědné římsko-katolické akademie
v Petrohradě

dru Justinu Bonaventurovi Pranajtisovi,

autoru spisu „Christianus in Talmude Iudaeorum“.

Úvodní slovo editora

Janem Rysem podepsaná kniha je podrobnou kronikou asi vůbec nejznámějšího případu rituální vraždy novější doby – kdy byl alespoň jeden z pachatelů souzen a potrestán –, který dnešním potomkům vrahů dodnes nedává spát, jak dokazují nesčetné překroucené a nechutně lživé publikace, jimiž se snaží svalit vinu z pachatelů z řad jisté židovské sekty na nevinné včetně členů rodiny zavražděné Anežky Hrůzové. Tím paradoxnější je, že otřesná vražda téměř nezajímá současné potomky její oběti. Dílo také čtenáři podrobně ukazuje, jak se v polenském případu na straně Židů angažoval T. G. Masaryk sice horlivým, ale současně i trapným až doslova hloupým způsobem.

Rysovo vynikající dílo tak spolu se „Studií vyvolencovy krycí legendy“ také uzavírá pevný kruh důkazů nejen o částečném židovském původu T. G. Masaryka, ale hlavně o jeho fanatismu, s nímž vždy hájil zájmy Židovstva, a to mnohdy i krajně povážlivými prostředky od překrucování skutečností, vyslovených lží až po iniciování kriminálních činů.

Židé i přes nesčetné důkazy opakovaně prohlašují rituální vraždu za „ohavný výmysl antisemitů“ se záměrem vyvolat nepřátelství k celému židovskému národu. To však sebeméně nevysvětluje neoddiskutovatelnou skutečnost, že z rituální vraždy byli podezíráni, obviňováni a také právem trestáni výhradně a jedině Židé! Nežidovská strana navíc nikdy netvrdila, že rituální vraždy jsou záležitostí celého židovského národa, nýbrž jen určité sekty v něm, což potvrzují i výroky některých samotných Židů. Jestliže však – jako i v případě vražd v Polné – se všichni Židé staví na obranu usvědčených vrahů, neměli by se divit, že v nežidovských národech je přesvědčení o židovských rituálních vraždách stále živé. A jak čtenář sám uvidí, ve snaze svalit vinu z Hilsnera na Nežidy se určité židovské kruhy neštítily doslova žádných prostředků včetně pokusu o oslepení korunního svědka a dokonce i vraždy. Mimo jiné nechali vytáhnout z ústavu choromyslných muže, obvinili jej z vraždy, a když se jeho nevina prokázala, zase jej do ústavu dali zavřít! Pomocí dobře zorganizované šeptandy rozšiřovali zprávy, že před vraždou pobíhal kolem Polné jakýsi šílený řezník, pak zase nějaký sexuální deviant, neznámý cizinec, atd. Dělali to tak ostaně vždy a všude, kdy byl nějaký Žid obviněn z rituální vraždy jako např. v Xantenu, Chojnici, Tisza Eszláru a jinde. Nemožnost rituálních vražd se snažili dokázat i tvrzením, že prý papežské buly prohlašují, že se jich Židé nedopouštějí:

> „Židé a jejich pomocníci zakládají svou obranu ve věci rituálních vražd na bulách papežských, které prý odmítají názor, že by se Židé takových vražd dopouštěli. Dovolávají se hlavně bul Inocence IV. a Klementa XIV., které se prý vyslovily v tomto směru s naprostou určitostí. Nutno však říci, že neexistuje ve skutečnosti ani jediná papežská bula, která by vyvracela existenci rituální vraždy! – Hilsnerův obhájce, dr. Auředníček, který se ve své obhajovací řeči tak slavnostně těchto bul dovolával, činil tak neprávem. Učinil tak buď z nevědomosti nebo z přemíry ochoty posloužit Židům za každou cenu.
>
> Bula papeže Inocence IV. mluví pouze o křivdách, které jsou snad mnohde na Židech páchány, když se jim přičítají i ty vraždy, jichž se nedopustili. Varuje knížata, aby neodsuzovala Židy neprávem, ale nikde v citované bule není ani jediného místa, z něhož by se dalo soudit, že by papež Inocenc IV. neuznával skutečnosti rituální vraždy židovské. Naopak byl to právě Inocenc IV., který dal spálit Talmud jako bezbožnou knihu a odsoudil ji zvlášť důrazně v bule „Impia Judaeorum perfidia“ (Bezbožná věrolomnost Židů). Prohlašování, že se papežové Řehoř IX., Klement XIV. a jiní vyslovili proti rituálním vraždám, je naprostým výmyslem.
>
> Ostatně sama Stolice papežská vyslovila se zcela jasně a jednoznačně v případu rituální vraždy. Roku 1470 byl totiž Židy zavražděn křesťanský chlapec Šimon tridentskými Židy, kteří mu odebrali krev, jíž použili pro své náboženské účely. Papež Sixtus IV. sestavil sám soudní tribunál, který tento případ projednával a v čelo jeho postavil vynikajícího právníka Panvína. Soud po přísném vyšetření tohoto hrdelního případu

vynesl rozsudek, jímž byli Židé odsouzeni pro rituální vraždu k trestu smrti.“

Ani více než sto let po vraždách v Polné se vlivné židovské kruhy nepřestávají stavět na obranu usvědčeného vraha Hilsnera a chrlí na nežidovskou veřejnost záplavu filmů a knih zcela ubohé masarykovské úrovně, plné vytáček, polopravd i vyslovených lží, a klidně dál opakují odporné obvinění matky a bratra oběti!

Nechybějí však ani snahy udělat z Hilsnera židovského mučedníka. Nápis na jeho „čestném hrobě“ ústředního židovského hřbitova ve Vídni hlásá celému světu: „Leopold Hilsner (Heller), zemřel 8. ledna 1928 ve věku 51 let. Jako nevinná oběť lži o rituální vraždě úpěl 19 roků v žaláři.“ A nedávno se dokonce veřejnosti ozval vídeňský Žid, jehož jméno si nezaslouží zde být uvedeno, s požadavkem po Hilsnerově soudní rehabilitaci! To už je skutečný vrchol stavění skutečností na hlavu a současně i projev nebetyčné drzosti! Jedno z toho však pro nás plyne, totiž vlastní židovské přiznání existence rituální vraždy autentickými slovy, která tehdy padla v Polné:

„Žid Lustig odpověděl své posluhovačce Marii Horáčkové, když mu řekla, že se očekávají protižidovské bouře: ‚To těm lidem není všecko nic platné – košer byl a košer bude!‘ Brettiš a Fried řekli svědkyni Marii Huberové, když šla od výslechu v záležitosti Hilsnera: ‚To vám asi bude sotva co platné, vyzrazeno to nebude a nesmí být, náš národ by byl potlačený...‘ Židovka Fridmannová zase řekla: ‚Vy křesťané máte do Vídně jen provázek a my máme do Vídně zlatý řetěz!‘ Chtěla tím patrně naznačit, že židovské peníze zmohou víc než jakékoliv zásahy křesťanů na příslušných místech ve Vídni.“

Zbývá již jen redakční poznámka. Text předkládaného díla je zcela autentický a nepatrné změny se týkají výhradně pravopisné resp. stylistické podoby. Zvláště byly odstraněny zastaralé infinitivy na -ti, zdvojené „s“ (např. „vyssávat”), oddělené psaní zkratek jako „a t. d.“ nebo „na př.” a podobně. U všech původních textů jako jsou soudní protokoly, citace a pod. zůstává dobový pravopis nezměněný. Některé závažnější pasáže byly oproti originálu zvýrazněny proloženým písmem.

Podepsaný autor čtenářům „Hilsneriády“

„Podepsaný“ proto, že se nerad chlubím cizím peřím a moje účast na tomto díle se rovná nule proti práci dvou kamarádů, jichž přičiněním „Hilsneriáda a TGM“ vznikla. Protože se však dosud nedosti volně dýchá a heslo „Pravda vítězí“ je pouze krásnou ozdobou vlajky, přijaté původně člověkem, který pravdu naprosto nemiloval, nebylo ani možno, aby se oba o práci tuto nejzasloužilejší kamarádi ze zřejmých důvodů podepsali.

K tomu pak ještě chci připomenout, že v prospektu na „Hilsneriádu a TGM“ byly konfiskovány titulky s obsahem právě nejzávažnějších dvou kapitol. To mně vnutilo myšlenku na zajištění průchodu pravdě jinou cestou, než kterou se ubírají událostmi nepoučení a nepolepšení potlačovatelé pravdy. Rozeslal jsem tedy strojový průklep úplného díla redakcím význačných árijských časopisů do zahraničí, aby měly možnost překontrolovat podle případných zásahů do této práce „dobrou vůli“ našich k uznání, že se tu dvacet let chybovalo potlačováním dokázaných pravd a že není více úmyslem dočasně rozhodujících tyto pravdy dále potlačovat a dýmat do uměle vytvořené slavozáře pochybných hvězd, které svými výpary dlouhá desetiletí otravovaly a otrávily český národ. Je nejvyšší čas vpustit do české atmosféry trochu čistého vzduchu, aby se rozplynuly omamné mlhoviny, narobené položidovským mudrcem a jeho kadidelníky, aby české plíce zdravě vdechly a vydechly, aby se před očima rozjasnilo a ucho zachytilo neznetvořený zvuk.

Není nikterak příjemné volit tyto cesty k zajištění průchodu pravdě o skutečné ceně Velkého Filosofa, ale byli jsme častěji nuceni takto jednat, protože v upřímné národovecké cizině bylo pro naši pravdu, bohužel, častěji více pochopení než v zinternacionalizované domovině se všemi židozednářskými a demoliberálními přízraky. A je-li již prosta těchto přízraků – a tím si právě nejsme jisti –, pak nemůže kontrola světové árijské veřejnosti být nevítána; jestliže je opak pravdou, snad se zastydí chameleóni dneška nad pokračováním ve své činnosti při novém podvodném zbarvení.

I čtenáři se dostane pravdy, o kterou zatím ještě mám obavy, tím, že uslyší hlas ze zahraničí právě o těch místech, která by u nás byla učiněna hluchými. A zde už přestává moc legendistů a židomilů, neboť nebude vzkříšena sláva hvězd šesticípé ani pěticípé, nýbrž kříž zvítězí svou pravdou.

V Praze v únoru 1939 *Jan Rys*

„Hadi, plemeno zmijí, jak uniknete pekelnému trestu? Hle, proto vám posílám proroky a učitele moudrosti i zákoníky; a vy je budete zabíjet a křižovat, budete je bičovat ve svých synagógách a pronásledovat z místa na místo, aby na vás padla všechna spravedlivá krev prolitá na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. Amen, pravím vám, to vše padne na toto pokolení.“

(Slova Ježíše Krista, Pána Spasitele našeho. Evang. sv. Mat. 23, 33-36)

Židé mezi námi

Náš lid nemá Židů rád. Pudově vyciťuje, že jsou cizím tělesem v našem prostředí. Nedůvěřuje jim a nenávidí je obzvláště tehdy, když následkem své hospodářské slabosti a nedostatečné vzdělanosti se nechává jimi ovládat a vykořisťovat. Poznají sice, že metody, jimiž Židé pracují, jsou daleko od poctivosti a slušného způsobu obchodování, ale nejsou začasté dost silní, aby tomu mohli čelit. Bezmocnost našich venkovských lidí vůči Židům byla často způsobena také tím, že se Židé vždy těšili zvláštní ochraně vládních činitelů a dovedli zákonů používat jenom ve svůj prospěch. Židé byli v Rakousko-Uherské monarchii národem privilegovaným a proto mohli beztrestně provozovat své nekalé podniky.

Přicházívali Židé do našich vesnic otrhaní, špinaví, s rancem na zádech. Otevřeli si hospodu nebo kořalnu, půjčovali peníze na lichvářský úrok, opíjeli náš venkov lihovinami a pak šly chalupy a pole na buben a za babku koupil je Žid, který nešťastníkům půjčoval na lichvářský úrok nebo jim naléval kořalku na dluh. A za pár roků ovládl Žid celou vesnici.

Některé kraje propadly židovskému koristnictví zcela, hlavně Slovensko a Podkarpatská Rus, ale také Moravské Slovácko bylo Židy nemilosrdně vysáváno. Ba ani v těchto letech, kdy uvědomělost našeho obyvatelstva je větší, řádění Židů neustává.

Před světovou válkou byli Židé pravou metlou i pro Moravu a Čechy. Jejich eldorádem byla také chudobná Českomoravská vysočina, v níž leží město Polná, jež se stalo světoznámým městem pro rituální vraždy, spáchané na dvou křesťanských dívkách, Anežce Hrůzové a Marii Klímové.

Je příznačné, že se Židé s oblibou usidlují do míst, kde je chudoba a bída stálým hostem. Je to psychologicky pochopitelné. Chudý člověk není tak odolný různým svodům a nástrahám jako ten, kdo je hmotně zajištěn. Je k tomu totiž třeba veliké odolnosti u bídou trpícího člověka, aby nepřijal sklenici kořalky, kterou mu podává Žid a jíž nemusí platit – hned. Židovští krčmáři, obchodníci a kořalečníci dovedou znamenitě těžit z neštěstí a bídy křesťana.

Ale náš venkovský člověk, i když ze zoufalství nebo z neuvědomělosti chodí do židovských obchodů, hospod a kořalen, přece se k nim chová chladně, ba nepřátelsky. Čím více rostla vzdělanost a uvědomení mezi naším lidem, tím horší postavení mezi ním Žid měl. Již před světovou válkou museli opouštět Židé naše vesnice proto, že lid přestal u nich kupovat a vyhýbal se nejenom obchodnímu, nýbrž i společenskému styku s nimi. Propagovalo se tehdy heslo otce národa Františka Palackého „Svůj k svému a vždy dle pravdy“, což bylo namířeno výlučně proti Židům. Bohužel po světové válce, kdy Židé nabyli v tisku a politických stranách velikého vlivu, který zhoubně působil na morálku národa, mohli opět získávat aspoň část svých ztracených pozic.

Na venkově to byla hlavně mládež, u níž byl odpor proti Židům největší. Dbalo se obyčejně toho, aby byl židovské mládeži znemožněn nebo aspoň ztížen styk s křesťanskou mládeží. Na zábavy vesnické mládeže nemívali Židé pravidelně přístup. Přišel-li, musel se obyčejně hezky zticha chovat a nezačínat hovor s dívkami. Když se tak stalo, obyčejně mu to nebylo trpěno a takový židovský mladík se dostal „rychle na čerstvý vzduch“.

Mravně zachovalá venkovská dívka nepřivolila k tomu, aby se o ní ucházel Žid, neboť tušila, že se k ní přibližuje s nedobrými úmysly.

Jsou však důvěřivé nebo mravně slabé dívky, které se neostýchají mít známost se židov-

ským mladíkem. Jsou to případy výjimečné na našem venkově, ale jsou přece, kdežto ve velkoměstech jsou zcela běžné a je známo, že po světové válce velkoměstské dívky s oblibou vyhledávaly židovskou společnost.

Takové známosti ovšem ke sňatku téměř nikdy nevedou. Než se Žid ožení s některou – rodiči jemu vyhlédnutou Sárou –, snaží si „zpříjemnit“ život s křesťanskou dívkou. Výsledkem toho je její ztracená čest a často i zdraví.

Před 40 lety žil v Polné židovský mladík Leopold Hilsner, povaleč, požívající nekalé pověsti. Zajímal se o křesťanská děvčata z okolí Polné a snažil se navazovat s nimi známosti. U jedné z nich pochodil dobře, druhé ho však odmítly.

Hilsner vyhledával seznámení s těmito dívkami z příčin, jež nebyly rázu milostného. Předstíral k nim sice svou náklonnost, ale jenom proto, aby si získal jejich důvěry. Jeho úkolem bylo vyhlédnout si mezi nimi oběť, kterou pak dával k dispozici těm, kteří potřebovali jejich krve, totiž židovským rituálním vrahům.

První obětí byla Marie Klímová, která se uvolila stát se jeho milenkou, když jí Hilsner sliboval manželství a také, že se dá pokřtít. Ta odpykala svou lehkomyslnost smrtí. Druhou byla Anežka Hrůzová, která byla zavražděna za necelý rok po Marii Klímové. Ta však na rozdíl od Klímové odmítala se stýkat s Hilsnerem a snažila se všemožně se mu vyhnout, když ji několikrát sledoval.

Byla velmi úzkostlivá a opatrná, nikdy s Hilsnerem slova nepromluvila, avšak i přes svou ostražitost padla za oběť židovským vrahům, pro které ji Hilsner vyhlédl.

Náš spis pojednává o dvou případech rituálních vražd u Polné. Mohl by tím být vzbuzen dojem, že tyto dva případy jsou ojedinělé. Bohužel, není tomu tak. Snad každé město v našich zemích zná tento zvláštní druh vraždy. O dalších obětech krvavého rituálu židovského v našich zemích bude pojednáno ve zvláštním spise.

Tato studie nechce pouze obhajovat pravdu ve věci polenských rituálních vražd, chce také upozornit Árijce na hroznou skutečnost, že jsou mezi námi Židé, kteří vraždí křesťany, aby se zmocnili jejich krve. O rituálních vraždách u nás páchaných máme již první zprávy z 11. stol. z doby vlády krále Vratislava.

Bylo by na čase, aby byly zveřejněny zprávy o všech nesporných rituálních vraždách, jež se udály v našich zemích, neboť jedině tak je možno otevřít oči těm, kteří nejsou ochotni věřit, že se může něco takového v osvíceném 20. století vyskytovat. Aby byl tento úkol úspěšně proveden, je třeba součinnosti co nejširší obce spolupracovníků, kteří by nás nejen upozornili na jednotlivé případy rituálních vražd a sebrali o nich příslušný materiál, ale také by nás uvědomovali i o podezřelých případech např. zmizení křesťanských dívek nebo hochů beze stopy, což jsou případy velmi časté.

Židé však nezískávají křesťanskou krev pouze vraždami, nýbrž také – a to častěji – způsobem, který je spojen jen s nepatrným rizikem. Je to odebírání krve hlavně křesťanským služebným, sloužícím u Židů, které bývají předtím uspávány. Tyto případy jsou běžné; sami jsme o tom nashromáždili řadu dokladů, ale bylo by neodpustitelnou lehkomyslností, kdybychom těmto případům nevěnovali řádné pozornosti, neboť takové odebírání krve křesťanským dívkám se děje takovým způsobem, že výsledkem je zničené zdraví, souchotiny a brzká smrt. Je třeba i takovým případům bránit, a to i nyní, kdy musíme ještě trpět Židy v našich zemích. Okolnosti zde uvedené činí odůvodněným požadavek, aby bylo zákonem Židům zakázáno mít árijské služebné.

Se sbíráním materiálu k sepsání Hilsneriády bylo započato už před 10 lety. Byla to doba, kdy Židé měli rozhodující vliv na všechny obory našeho politického i hospodářského života. Národ otravovaný celá desetiletí židovským tiskem, židovskými profesory, filosofy a tzv. kulturními pracovníky, podléhal téměř zcela židovskému vlivu. Jedině mezi mládeží bylo protižidovské hnutí, proti němuž se používalo metod hrubého násilí fyzického i mravního jako ničení existencí, žalářování a vrhání mravních stínů na ty, kdož se s židomilskou vládou neztotožňovali. Tak byly krvavě potlačeny protižidovské studentské demonstrace na podzim roku 1929, při nichž bylo na 70 studentů zraněno. Tehdy se ve studentstvu zrodilo

nacionalistické hnutí pod jménem „Vlajka“ neboli „Hnutí za Nové Československo“, jež bylo jediným hnutím v našich zemích, které se ubíralo cestami novodobého národovectví.

Toto politické hnutí, jež pak přešlo i do širších lidových mas, věnovalo velikou pozornost působení Židů mezi námi, a v odstranění židovského vlivu u nás vidělo záchranu národa a státu. Toto hnutí, které správně všechno předvídalo a dalo národu program novodobého národovectví, nenalezlo v národě takové opory, aby svůj program mohlo uskutečnit. Proto přišla na náš národ katastrofa, která teprve nyní otevírá oči těm, kdož neviděli nebo nechtěli vidět pravou skutečnost.

Již před lety dovedli mladí nacionalisté z „Vlajky“ vyjádřit v duchu novodobého národovectví svůj poměr k židovství. Je na místě uvést v této úvodní stati aspoň jedno takové zásadní stanovisko, ukazující, jak mladí nacionalisté již dávno před norimberskými zákony našli správný poměr k Židům.

Vybrali jsme k tomu účelu úvahu mladého českého spisovatele Jaroslava Slavaty, otištěnou v časopise „Vlajka“ již v květnu v roce 1933 (ročník V., číslo 2) v době největšího řádění židomarxistického teroru u nás, z níž vyjímáme:

„Boj, který vede nacionalistická vláda Německa proti mezinárodnímu židovství, může být právem nazván největším bojem německé historie. Vrcholí jím onen vývojový proces národního osvobození, který prožíval německý národ od napoleonských válek. Probuzení národního vědomí, vyvolané útlakem vnějšího nepřítele, dospívá k potlačení nejnebezpečnějšího vnitřního nepřítele. Dnešní boj Německa je bojem všech evropských národů: je to boj na ochranu evropské kultury proti rozkladným a ničivým vlivům rasy, která vždy zůstala zcela cizí evropskému způsobu cítění a myšlení.

V našem tisku četli jsme mnoho nářků nad německým barbarstvím a surovostí. Listy levice, které byly vždy ochotny omlouvat opravdovou německou krutovládu v okupované Belgii, byly rázem bez sebe, když bylo zbito a zabito několik židovských provokatérů. Nemíníme se ovšem připojovat k těmto rozhořčeným nářkům, jejichž pravé pohnutky jsou až příliš průhledné. Chceme však seč je v našich silách zabránit, aby český nacionalismus, cítě se ohrožen expansí národního Německa, nedal se svést dočasnou výhodností křiku proti německému „nekulturnímu barbarství“. Cestou, kterou ukazuje dnes Německo, bude se muset zítra brát každý evropský národ, chce-li zachovat pro lidstvo hodnoty své národní svébytnosti a kulturní samostatnosti. Kdyby se měli i nacionalisté připojit k štvanici, kterou proti národnímu Německu uspořádalo veřejné mínění ovládané Židy, způsobilo by to nenahraditelné škody v nedaleké budoucnosti. Soucit je ovšem ctnost, ale soucit se zmijí, kterou náš soused zašlápl dříve, než ho mohla uštknout, je ctnost hodně perversní. Ale Slované mají tolik soucitu pro každého kromě pro sebe, že je u nich soucit spíše nectností. Co potřebujeme, je méně soucitu a více tvrdosti a chladné krve. Každý jinak dobrý Čech dříve než začne projevovat soucit s německými Židy, by se měl podívat na Podkarpatskou Rus; ručíme za to, že by ho záchvat soucitu přešel rychleji, než se dostavil.

Příčiny protižidovského boje v Německu jsou mnohem hlubší, než formule, konstruované k jeho odůvodnění. Hitlerovské hnutí vynikalo vždy svou schopností agitační; agitovat je možno jen zcela jednoduchými, každému pochopitelnými hesly. Říkají-li hakenkrajcleři, že potlačují Židy, protože zavinili porážku Německa ve světové válce, je to taková agitační zjednodušená pravda. Skutečná pravda je hlubší a širší; bylo to ovlivňování němectví židovským duchem, které připravilo mravní rozklad německého lidu.

Žid není tvůrce, nejde do hloubky. Je to kompilátor, je to můra, která přelétá s květu na květ, z každého vysaje trochu medu a vyrobí z něj cosi, co může vonět všemi vůněmi světa a co může okouzlit, ale co není nikdy přínosem nových hodnot. „Kulturjude“ okouzloval z počátku těžkopádné Němce, kteří s rozvahou a pomalým rozmyslem stavějíce kámen na kameni budovali kulturu Němectva. Jeho lehkost jim imponovala, dokud nepoznali, že je k nerozeznání od povrchnosti. Jeho ironie je sváděla, dokud se

neukázalo, že je to mělké posměvačství, které zakrývá vrozenou neschopnost Žida proniknout duševní hloubky těch, kdo nepatří k vyvolenému národu. Je to neschopnost, pramenící z pýchy Talmudu; pýchy podvědomé, jež má kořeny hluboko ve výchově, byť třeba dávno zapomenuté. Žid je vychováván ve víře, že je mnohem lepší, než všichni ostatní. Všechny žvásty o židovské asimilaci jsou právě jen žvásty: Žid nikdy nesroste s duší žádného z evropských národů – bohudík! Ani Dyk, ba ani Machar nemazlili se s životem „české louže“, – byl to však „německý“ Žid Heinrich Heine, jenž viděl budoucnost Německa zhmotněnou – v lejno.

Žid může být socialistou, kubistou, komunistou, lichvářem, pacifistou, pederastem nebo humanistou, ale nemůže být nikdy anglickým, francouzským, německým nebo českým nacionalistou; (ovšem, vidí-li v tom prospěch, dovede být takovým či onakým imperialistou). Žid nemůže být vlastencem, protože nemá vlast. Takzvaný „český“ Žid je v nejlepším případě dvojnásobný renegát: od židovství k němectví a od němectví k češství; přesto se nikdy nezmýlíte a poznáte v něm Žida na sto honů. Dívat se na Židy jako na národnostní menšinu, jako jsou u nás menšiny německá nebo maďarská a doporučovat jejich „asimilaci“ v zájmu posílení našeho národa, je právě tak moudré, jako doporučovat asimilaci vředu k posílení napadeného organismu: vřed zmizí, ale jeho rozkladné látky budou ve zvýšené míře ničit tělo nemocného. Proto jsme nepřáteli asimilace. Sionismus má jednu dobrou stránku: udržuje ve XX. století uzavřené židovské gheto. V budoucnu postačí, vyvodit z toho všechny důsledky.

Německý protižidovský boj, který celé mladé Československo sleduje se sympatiemi, ať se odehrává na frontě kulturní nebo hospodářské, vyznačuje především odvaha. Ruská vláda zapírala před světem pogromy, které organizovala. Německá vláda dává rozkaz k provádění bojkotu. Žádný člen německé vlády není tak nevědomý, aby nebyl informován o tisíckrát zapíraném a přece existujícím mezinárodním souručenství Židovstva a jeho dokonalé organizaci. Nezapíráme, že cítíme úctu k odvaze dnešního Německa. Cítíme k němu úctu přes to, že si uvědomujeme, že je naším mimořádně silným nepřítelem. Ale s Německem, zbaveným židovských šmoků a ideologů bude i v nepřátelství možná poctivá hra. Bude se bojovat, ale ne otrávenými zbraněmi; bude se bojovat armádami, ale ne mravním rozvratem v jejich týle.

Učili jsme se od Německa v mnohém, ale přijímali jsme vždy spíše ideje německých Židů, než myšlenky německé. Boj národního Německa budiž tedy nám poučením i posilou. „P. 1.“ se mýlí, myslí-li, že „rasový“ antisemitismus u nás nebyl, že jeho barbarský ráz je českému člověku cizí“. Antisemitismus může být jen rasový, nebo nebude. A přívlastek „barbarský“ dali antisemitismu přirozeně Židé, kterým je barbarstvím každé očistné a ozdravující vzepětí kteréhokoliv evropského národa. Antisemitismus je jen rasový. Je to pudová obrana národního organismu proti cizímu parazitu. Takový antisemitismus u nás existuje a je živě cítěn zvláště mladou generací. Nebyl ovšem dosud přijatelně programově vyjádřen, ale to lze ještě napravit.

Německo dalo signál k boji, který je i naším bojem. Jsme příliš zvyklí být spasiteli lidstva, jsme pyšni na to, že jsme sami dávali Evropě signály. Nepřezírejme však proto německou výzvu. Zájem německého národa je tentokrát společným zájmem všech evropských národů. Je to boj na obranu duše Evropy proti jedu z Judeje. Lze-li protestovat proti popravám loupežných vrahů, je-li správné, schvaluje-li sebranka židovských „intelektuálů“ v drzém bezpečí hromadné vraždění nebolševických Rusů – proč se bouřit, bylo-li v Německu zabito několik Židů?

Sledujeme německé události pozorně a s otevřenou pamětí. Mírové smlouvy nadiktovaly nám ovšem všelijaká práva pro menšiny. Víme dobře co mírové smlouvy a jejich všeobecné dodržování pro nás znamená. Ale stávají-li se v mnohém diktáty mírových smluv všude na světě cáry papíru, kdo nám zabrání, abychom jich i my s vyjímkou těch, které nám ve všech směrech vyhovují, nepoužili jednou způsobem, k jakému se dnes už jedině hodí?“

Dějiště zločinů

Polná, v jejímž obvodu došlo ke známým rituálním vraždám, je klidným a tichým městem. Je jedním z nejvýše položených měst království českého a leží v samé blízkosti moravských hranic u staré cesty z Čech do Moravy. Málo měst v našich zemích má tak zdravé podnebí a tak zdravý a silný vzduch jako Polná. Také málokde panuje tak patriarchální život jako v tomto městě, od státního převratu záměrně hospodářsky ubíjeném.

Má dnes ještě asi 5 000 obyvatel, obyvatelstva však nepřibývá, zvlášť pak poté, co došlo k přeložení okresního hejtmanství z Polné a k zavření několika průmyslových podniků. Vyniká svým velkolepým chrámem Nanebevzetí Panny Marie a krásnou monumentální budovou starého hradu, který nad rybníkem vévodí městu. V zachovalých rytířských síních hradu se nalézá městské muzeum s bohatými sbírkami z celého Polenska. Pod hradem se rozprostírá veliký rybník, skýtající nejen příjemné koupání, ale i všechny podmínky k provozování různých vodních sportů. Hojnost krásných lesů v samé blízkosti Polné činí tu ideálním pobyt zejména lidem hledajícím klid a osvěžení. A co hlavního – je tu poměrně lacino, neboť okolí města je čistě zemědělské a větší průmyslová střediska jako Jihlava a Německý Brod jsou dosti vzdálena. Kromě hlavního chrámu, do něhož by se vešli téměř všichni obyvatelé z celé kolatury[1] polenské, má Polná ještě tři kostely.

Polná, město bohaté starými uměleckými památkami, má celkem pět městských čtvrtí, a to: Město, Horní Město, Dolní Město, Kateřinov a Židovské Město. A že se toto klidné a zapadlé město stalo známým daleko široko po světě, toho byla příčinou právě vražda, spáchaná na Anežce Hrůzové Židem Leopoldem Hilsnerem.

Asi tři čtvrtě hodiny na jihozápad od Polné leží vesnice Věžnička, dříve zvaná Malá Věžnice, rodiště Anežky Hrůzové, která byla zavražděna asi uprostřed cesty mezi Polnou a Věžničkou v lese Březině. Opačným směrem od Polné, asi 1 hodinu cesty vzdálená, je Věžnice, za Rakouska nazývaná Velká Věžnice, místo, kde se narodila Marie Klímová, první oběť zvrhlých vrahů, jež byla podobně zbavena života v panském lese „Mršníku". Toto místo leží mezi Věžnicí a Polnou nad židovským hřbitovem, vzdáleno jen asi 25 minut od města.

[1] Tj. farnosti; pozn. editora.

1. Vražda Marie Klímové

Zmizení prvního děvčete, Marie Klímové

Marie Klímová sloužila u rolníka Josefa Stohanzla v Horní Věžnici. V červenci r. 1898, když jí bylo málo přes 23 let, náhle zmizela. Všechno pátrání po ní bylo naprosto bezvýsledné, avšak přesto i její rodiče mysleli, že snad odešla někam do jiné služby. Až v říjnu téhož roku hajný František Chalupa v lese Mršníku, vzdáleném necelé půl hodiny od Polné, nalezl kostru, o níž později soudní komisí bylo zjištěno, že patří ženské osobě.

Hlava byla úplně oddělena od trupu a ležela od něho ve vzdálenosti asi 10 cm. Domněnka, že jde o kostru zmizelého děvčete, se stala jistotou, když ve vzdálenosti 45 m od kostry byly v prosinci nalezeny šaty Marie Klímové. Šatstvo jevilo zřejmé stopy hrubého násilí, zvláště u tmavého kabátku byly vytrženy oba rukávy a rovněž límec byl odtržen.

Ježto kostra sama byla nalezena v roští a přikryta chvojím, ježto šatstvo se nalézalo ve vzdálenosti 45 m od mrtvoly samé, ježto na něm shledány, jak již uvedeno, stopy hrubého násilí, bylo jasně dokázáno, že Marie Klímová byla zavražděna.

Vyšetřování bylo bezvýsledné. Podezření padlo zprvu na švagra zavražděné Klímové, Františka Milfajta, avšak ten prokázal alibi. A je velice zajímavé, jak bylo během vyšetřování zjištěno, že toto podezření bylo prvně proneseno v židovské kořalně. Bylo to obvinění naprosto lživé a bezpodstatné, avšak s tendencí svést pátrání na falešnou kolej.

Nebylo vypátráno nic dalšího kromě zjištění, že se Klímová před zmizením zúčastnila pouti ve Zhoři a dělnického výletu do nedalekého lesa Březiny. Vrah zůstal neznám a smrt nešťastného venkovského děvčete Marie Klímové upadala pomalu v zapomenutí.

Není bez zajímavosti, že kostra Klímové ležela tváří dolů, s rukama složenýma pod sebou. Na kostře kromě vlasů a kusu košile nenalezeno nic; ani masa, ani šatů. Podle všech známek byla tato oběť přepadena na nedaleké pěšině při mlází vrahem, jenž ji usmrtil, svlékl do naha a mrtvou pak zavlékl dál do hustého mlází, kam celý rok nikdo nevkročí. Položil ji do pozice shora označené a olámal vršky smrčků, jimiž mrtvolu přikryl; jinými větvemi, napíchanými kolem mrtvoly, utvořil kolem ní jistý druh zahrádky. Když zetlely větve, jimiž byla mrtvola zakryta, pokryl je novou vrstvou čerstvých větví, aniž první vrstvu odkryl a po nějakém čase opětně třetí vrstvou. Pod těmito třemi vrstvami nalezl kostru hajný. Vrah odhalen nebyl a vražda zůstala záhadou. Jak byla Marie Klímová zabita a jak s jejím tělem naloženo, nedalo se určit ani tušit, když se nenalezl (ač to bylo po čtyřech měsících) ani zbytek masa z těla.

Mrtvá identifikována

Jak dokazuje protokol o místním ohledání, kostra patřila osobě ženského pohlaví, což bylo jednak zjištěno soudními lékaři podle pánevních kostí, jednak tím, že byly na lebce nalezeny dlouhé, v cop spletené vlasy. Jakmile se zvěst o nálezu kostry roznesla, byla hned vyslovována i domněnka, že je to kostra Marie Klímové.

K místnímu ohledání se dostavili také rodiče zmizelé. Zpočátku se ke kostře nehlásili, až teprve po ohledání a upozornění tamějším starostou Stohanzlem, že má kostra vlasy téže barvy a tak pletené, jak je jejich dcera nosívala, připustili, že může být pozůstatkem jejich dcery. Mimo to k zjištění totožnosti přispěly ještě tyto nálezy: kostra měla délku asi 175 cm, odpovídající výši postavy Marie Klímové a lebka měla poněkud vysedlou dolejší čelist, jež byla pro Klímovou charakteristickým znakem. Svědci Josef Stohanzl, František Chalupa, Marie Krčálová, Romuald Roštok a Jan Kašík to potvrdili.

Šatstvo Marie Klímové

Dne 1. prosince 1898 šla dělnice Marie Machová s Františkou Protivínskou do Panského lesa na kapradí, jež řezaly poblíže místa, kde byla kostra nalezena, a při tom spatřily na mechu nějaké hadry, součásti ženského oděvu. Sdělily to hajnému Chalupovi, který ihned oznámil nález četnictvu. Četnický strážmistr Josef Klenovec a četník Chládek zjistili, že to jsou dvě sukně, které se nalézaly asi 45 kroků od místa, kde byla kostra Klímové objevena.

Pátrajíce pak dále, nalezli asi 6 kroků od sukní jiný předmět pod stromkem zahrabaný polovičně v mechu a když jej vytáhli, bylo zjištěno, že je to černá jupka. Mimo to nalezli v oněch místech červenavé útržky ze sukně. Věci byly pokryty plísní, dílem již ztrouchnivělé a mech kolem plesnivý a jako do látky zarostlý; zkrátka stav tohoto oděvu nasvědčoval tomu, že ležel delší dobu venku vydán vlivu povětrnosti.

Když pak byly sukně a ženská jupka předloženy svědkům, ti poznali s naprostou určitostí, že je to šatstvo Marie Klímové, v němž dotyčná dne 17. července 1898 z domu odešla. Nejenže to matka Anna Klímová s jistotou poznala, předloživši dokonce shodující se vzorky, ale i Marie Krčálová, Anežka Jarošová a hospodyně Anna Stohanzlová to s určitostí dotvrdily. Anežka Jarošová viděla sukně na Klímové, než od nich šla sloužit k Stohanzlovům, a Stohanzlová sama s Klímovou v Polné látku na tento kabátek (jupku) kupovala.

Hilsner s Klímovou na pouti ve Zhoři

Jak již podotknuto, vyšetřování uvázlo na mrtvém bodě, vrah zůstal neznám a smrt Klímové upadala pomalu v zapomenutí.

Když však byla veřejnost vzrušena vraždou Anežky Hrůzové, z níž byl obviněn Hilsner jako pachatel, přirozeně bylo obráceno podezření také proti Hilsnerovi z vraždy Marie Klímové, a to tím spíše, že způsob ukrytí mrtvoly, nalezené šatstvo a různé jiné okolnosti nasvědčovaly, že obě vraždy byly provedeny stejným způsobem.

Hilsner sice tento čin popíral a dokonce popíral i to, že by byl Klímovou znal anebo se s ní někdy stýkal; četnými svědky bylo však dokázáno, že jeho tvrzení nebylo pravdivé. Zejména se snažil zapřít, že 17. července 1898, kdy Klímova zmizela, byl v její společnosti. Zrovna ten den meškal prý v Jihlavě.

Již po zmizení Marie Klímové se doneslo její matce, že byla její dcera ve Zhoři na pouti a v Březině na dělnickém výletě. Pověst neklamala. Podařilo se vypátrat celou řadu svědků, kteří prokázali, že dne 17. července 1898 Hilsner ve společnosti Marie Klímové meškal až do noci, že s ní tančil, bavil se a vůbec si počínal jako její nápadník.

Mimo Hilsnera bylo ten den viděno ve Zhoři ještě více polenských a cizích Židů, zvláště Leopold Gráf, který byl též svědky viděn, jak v hostinci Ježkově s Klímovou tančil. Každému bylo nápadné, že Židé jsou na pouti, kdežto dříve tam nikdy nebývali. Klímová byla také spatřena ve společnosti Hilsnera a Gráfa v kořalečním krámě Žida Reinharta, bývalého košeráka, který se nedávno do Zhoře přistěhoval z Habrů u Golčova Jeníkova. V tomto židovském krámě podával Hilsner Klímové k pití jakousi kořalku.

Podle zjištěných okolností bylo všechno asi předem umluveno a Klímová měla být pravděpodobně odpravena již ve Zhoři u zmíněného košeráka. Plán se však nezdařil, jelikož Klímová byla v onom krámě viděna jednou známou kamarádkou, se kterou tam též mluvila. Že měl Hilsner již dříve s Klímovou známost, bylo též svědky dokázáno. Kupř. svědkyně Marie Krčálová viděla Marii Klímovou s Hilsnerem rozmlouvat blíže panského lesa a služka Marie Němcová viděla častokrát scházet se Hilsnera s Klímovou u Židovky Rézi Friedmannové. Marie Němcová sloužila té doby u Marků na pokraji Židovského města, kde vetešnice Friedmannová bydlela. Když na Hilsnera padlo podezření z vraždy Marie Klímové, udala, že Rézi Friedmannová ji naléhavě žádala, aby se nikomu o tom nezmiňovala, že Hilsner se u ní s Klímovou scházel, že prý jí dá na pěkné šaty.

V neděli 17. července 1898 měl se prý Hilsner s Klímovou sejít opět u Rézi Friedmannové a odtamtud teprve jí vedl do Zhoře. Josef Burda, stárek ve mlýně blíže Věžnice zaměstnaný, setkal se dne 17. července 1898 asi o půl desáté hodině dopolední v Horní bráně v Polné, kudy se chodí k židovskému městu, s Klímovou, již dobře znal a zastavil se s ní, otázav se, kam jde a kdy půjde zpátky domů, načež tato mu odvětila, že ještě neví.

Tohoto setkání byl svědkem Tadeáš Večeřa, který šel právě kolem. Asi po 12. hodině, když Večeřa byl již po obědě, vyšel před dům, který je blízko silnice vedoucí ke Zhoři a tu spatřil Hilsnera jít s Klímovou, kterou však neznal; pamatoval se však, že je to ona dívka, která stála dopoledne u Horní brány s Burdou, kterého znal velmi dobře, jakož i Hilsnera. Všiml si, že Hilsner držel onu dívku kolem pasu a vida, že je Večeřou pozorován, dívku pustil a šel dále pouze vedle ní. Když došli k němu, Večeřa prohodil: „Podívejme se na Židáčka, jak on by se chtěl o takovou holku přitřít!“ Hilsner se na něho obrátil a povídá: „Cožpak já nemohu si vzít takovou holku do Zhoře na pouť?“ A aniž se byl zastavil, šel s ní po silnici dále.

Zanedlouho Večeřa, stoje stále ještě před domem, spatřil jít kolem neznámého pajdavého muže, který svým zvláštním výrazem připomínal mu polského Žida. Podle souhlasného popisu svědků se zjistilo, že to byl tentýž cizí Žid, který byl viděn dne 29. března v Polné jít směrem k lesu Březině ještě s jedním ve společnosti Hilsnera. Neznámý Žid se ubíral volně ke Zhoři za mileneckou dvojicí: Hilsner-Klímová.

Že byl Hilsner s Klímovou ve Zhoři, to prokázalo několik svědků. J. Hájek, obuvník z Polné, vypovídá, že viděl ve Zhoři dne 17. července 1898, kde byl též na pouti, Hilsnera vycházet z krámu Alexandra Reinharta. František Cink, povozník z Polné, pomáhal pernikářce Vitáčkové u krámu prodávat cukroví a viděl asi o čtvrté hodině odpoledne, jak Hilsner přišel ke stánku Vitáčkové s Marií Klímovou a kupoval jí za 8 krejcarů srdce z perníku. Tehdy mu Hilsner ještě řekl, že jdou od muziky z hostince, že tam je rvačka, což mu také Julie Vitáčková potvrdila. Služka Marie Vacková, kamarádka Klímové, dosvědčuje, že ji kolem čtvrté hodiny viděla vycházet s Hilsnerem z hospody a jít k pernikářské boudě. V povzdálí za nimi šel také Leopold Gráf z Polné.

Leopold Korejtko, zámečník z Polné, rovněž v hostinci u Ježků ve Zhoři, kde toho dne byla taneční zábava, viděl Hilsnera tančit s nějakou dívkou, kterou neznal. Služka Františka Dohnalová ze Zhoře spatřila tamtéž dva Židy tančit, z nichž jeden byl jí nějak povědomý, druhého neznala, ale podle popisu a pak při konfrontaci v něm s určitostí poznala Hilsnera. Josef Jareš ze Zhoře viděl o téže pouti mezi 3. a 4. hodinou odpolední z krámu Reinhartova vyjít mladíka, jenž šel směrem k Ježkovu hostinci. Ptal se Reinharta, co je to za člověka a on mu řekl, že je to jeho známý z Polné. Dělnice Kateřina Šupková ze Zhoře potvrzuje, že téhož dne k večeru mluvila s Růženou Reinhartovou, která se tázala, měla-li také hosty; když jí odvětila že ne, vykládala jí Reinhartová, že měli u oběda cizího hosta a že její muž šel s ním do Polné.

Toto svědectví podepřel Tadeáš Večeřa, který téhož dne potkal Reinharta, jdoucího v podvečer do Polné. Bylo mu divné, že jde v tu dobu do města, když je ve Zhoři pouť a má tam obchod. Ze všech těchto výpovědí je tedy víc než jasno, že Hilsner s Klímovou na pouti ve Zhoři 17. července byl.

Hilsner popírá, že by byl s Klímovou ve Zhoři na pouti

Hilsner vše popřel, svědkové prý se mýlí a ostatní Židé též popřeli, že byli dne 17. července 1898 ve Zhoři. Také manželka kořalečníka Reinharta popřela, že se Šupkovou mluvila, že žádný cizí Žid u nich ten den nebyl a tvrdila, že její muž se toho dne večer vůbec z domu nevzdálil. Všichni uvedení svědci pod přísahou potvrdili svá udání a není možno připustit, že by tito prostí venkovští lidé falešně přísahali.

Avšak Židé též přísahali a tak zde stály dvě přísahy proti sobě, aniž by z toho polenský

soudce byl vyvodil důsledky, když bylo patrno, že jedna strana přísahala falešně. Každý se divil tomu, že Hilsner měl tolik odvahy zapírat svoji přítomnost ve Zhoři, tolika svědky potvrzenou. Proč to právě tak jako Gráf houževnatě popíral? A proč Reinhart popřel svojí večerní cestu do Polné, když byl Večeřou viděn a jeho žena, neznajíc patrně zprvu účel cesty manželovy, to sama Šupkové sdělila?

Hilsner dokazoval na den 17. července svoje alibi tvrdě, že byl v Jihlavě a že tam mluvil se svým přítelem Červinkou (také takovým židovským pobudou), který mu to skutečně dosvědčoval. Ale při dalším vyšetřování vyšlo najevo, že Červinka byl naveden, aby Hilsnerovi dokázal alibi a tak ho zachránil. Státní zástupce vznesl proto na Červinku žalobu pro podvod a falešnou přísahu a ten byl také jihlavským krajským soudem na 6 měsíců těžkého žaláře odsouzen.

Hilsner s Klímovou na výletě v „Březině“

Jak bylo dále svědky prokázáno, nešel Hilsner ze Zhoře s Klímovou přímo do Polné, nýbrž zastavili se ještě na dělnickém výletě v Březině. Jemu se jednalo patrně jen o to, aby Klímovou co nejvíce zdržel až do pozdního večera, jak asi měl se svými pomocníky ujednáno. Na onom výletě v lese Březině byl totiž viděn ve společnosti Klímové již k večeru; to dosvědčila zejména Karolina Brychtová z Polné, která je tam viděla spolu stát. Znala je oba velice dobře a viděla je tam až asi po šesté hodině večer. Upozornila na ně i svoji sestřenici Aloisii Brychtovou, která je též viděla. Františka Sobotková z Polné dosvědčila, že Hilsnera s Klímovou dobře zná a že je viděla spolu na výletě tančit. To vyšetřilo a ověřilo polenské četnictvo s četnickým strážmistrem Klenovcem. Mimo to bylo soukromě vyslechnuto několik svědků, kteří též s určitostí dokázali, že dne 17. července 1898 viděli v průvodu, který se vracel s hudbou z výletu, Hilsnera, vedoucího si nějaké venkovské děvče, ve kterém podle popisu poznána Marie Klímová. Průvod se tehdy ubíral přímo do hostince u Vítků. Před hostincem stál Karel Hazuka, který dosvědčil, že viděl Hilsnera s nějakou holkou vejít do zmíněného hostince.

Posléze se přihlásil důležitý svědek Antonín Lang, jehož svědectví způsobilo pravou senzaci; škoda jen, že se nepřihlásil dříve – mohla být vražda Klímové projednávána v Kutné Hoře současně s vraždou Anežky Hrůzové.

Hlavní svědek – Antonín Lang

Že se tento svědek nepřihlásil dříve, stalo se z následujících důvodů: Antonín Lang bydlel se svou starou matkou, která byla vdovou v Židovském městě v Polné. V té době byla nemocná a odkázána jedině na podporu svého syna. Nebylo divu, že mu bránila všemožně, aby udal svá svědectví, jednak z obavy, že by okamžitě dostali z bytu výpověď a pak, že prý by mařil drahocenný čas chozením po soudech; ať prý si raději hledí řemesla, z toho že jedině něco kouká. Lang byl obuvníkem a ze svého výdělku živil svoji matku, ač výdělek ten byl velice skrovný, neboť byl sám poněkud churav. Při jedné své návštěvě u lékaře dr. Michálka v Polné svěřil částečně co má na srdci, aby si aspoň trochu ulehčil, načež ten o tom učinil další oznámení u soudu, takže Langovo svědectví přišlo ještě včas před písecký porotní soud, který se měl právě nad Hilsnerem konat. Po smrti své matky, která mezi tou dobou zemřela, učinil Lang další oznámení, týkající se Hilsnera a jeho spoluviníků, které však nemělo valného výsledku, neboť neměl druhého svědka, jenž by jeho udání dotvrdil jak předpisuje zákon.

Antonín Lang své svědectví resp. obšírné udání sepsal na četnické stanici v Polné, a to v době, kdy už Hilsner seděl po píseckém rozsudku na Pankráci a proslýchalo se, že vyzradí své spolupachatele. Udání znělo takto:

„Dočetl jsem se v novinách, že Hilsner hodlá vyzraditi spolupachatele, kteří se zúčastnili vraždy na Marii Klímové a tu se mi naskýtá příležitost, abych uvedl všechny podrobnosti svého svědectví, na které jsem se ještě po píseckém porotním soudu upamatoval, neb čím více vzpomínám a přemýšlím, tím jasněji mi přichází na mysl ony události a nemám žádného pokoje, pokud vše náležitě soudu neoznámím. Jelikož ale nemám žádného druhého svědka, který by tuto moji výpověď dosvědčil a Židé, kterých se mé svědectví týká, vše popřeli, tedy jedině Hilsner svým doznáním mohl by prokázati pravdivost mých slov a doufám, má-li ještě drobet citu a svědomí, že to jistě vyzradí, ne-li hned, tedy aspoň později. Myslím, že on za všechny trpět nebude. Mluvím úplnou pravdu, což mohu kdykoliv přísahou potvrdit.

Dne 17. července nalézal se můj byt na pokraji Židovského města v prvním poschodí. Okna bytu vedla v tu stranu k silnici, která vede ke Zhoři. Proti mému oknu nalézal se byt Hermana Aufrechta a s druhé strany bydlel Hilsner. V neděli dne 17. července asi po 12. hodině polední, jsa právě po obědě, usedl jsem u okna a dívaje se ven, spatřil jsem na rohu Aufrechtova domku stát jakéhosi cizího člověka, v němž jsem na první pohled poznal Žida, který byl šeredný, že jsem takového ještě nikdy neviděl. Měl zaprášené boty, tak jako když přijde z nějaké cesty. Na sobě měl havelok, vous jeho byl asi 14 dní neholený, ohlížel se na všechny strany, tak jako by na někoho čekal. Zahleděl se jednu chvíli též na okno mého bytu. Viděl, že se dosud na něho dívám, zaškaredil se na mě a pomalu ubíral se po silnici ke Zhoři. Pak se zahnul napravo na tak zvané pastviště a zmizel mi záhy s očí.

Po nějaké chvíli slyšel jsem rychlé kroky ze Židovského města a tu spatřil jsem Hilsnera, jak po jeho levé straně šla holka, kterou jsem neznal. Byla oblečena, jak bývají holky vesnické, měla na sobě světle-žlutavou sukni, tmavý kabátek a na hlavě šátek. Hilsner měl na sobě tmavý oblek. Šli rychle. Divil jsem se, že tak slušná holka jde s Hilsnerem. Šli přímo po silnici vedoucí ke Zhoři. Když došli proti Vackovu domu, tu vyšel od pastviště onen neznámý Žid a pajdal se pomalu za Hilsnerem. Jak se zdálo, musel tento Žid Hilsnera již očekávat. Pozoroval jsem je z okna dále. Když došel Hilsner s děvčetem proti domku Tadeáše Večeři, viděl jsem před domem stát člověka, který byl vysvlečený ve vestě a měl na sobě bílou košili, připadal mi jako, že je to sám pan Večeřa. Hilsner se obrátil a díval se zpět, pak šel kus dále a zase se obrátil, podobně i holka tak učinila, jako by ještě někoho očekávali. Onen neznámý Žid kráčel kus za nimi.

Dále jsem již z mého okna neviděl, ale hned nato spatřil jsem, jak cestou od t.zv. ‚Pátku‘ nějaký člověk vyšel, ve kterém, když došel proti domku Šmejkalovu a obrátil se ke mně obličejem, poznal jsem zřetelně Leopolda Gráfa. Měl oblečený tmavý žaket, na hlavě měl promáčknutý černý klobouk a v ruce tenkou hůlku. Chvilku hleděl k Židovskému městu, pak se obrátil a šel po levé straně silnice rychle směrem ke Zhoři. Já, puzen zvědavostí, co to asi bylo za holku, která šla s Hilsnerem, stále jsem o tom přemýšlel, načež jsem se rozhodl, že to musím vypátrati. Měl jsem původně za to, že je to nějaká nová služka ze Židovského města.

Rychle se obléknuv, vyšel jsem ven a namířil kroky ve směru, kterým před chvílí kráčel Hilsner. Když jsem ale došel nad Podhorský mlýn, což bylo asi o půl druhé hodině odpolední, vyvstaly pojednou na obloze hrozivé mraky, čehož jsem se ulekl a abych snad nepromokl, vrátil jsem se pomalu zpět. Docházeje k domovu, počaly padat již první kapky deště. Toho odpoledne zůstal jsem již doma, obíraje se úmyslem, že onu holku musím vypátrat a před Hilsnerem varovati.

K večeru kolem půl deváté hodiny zaslechl jsem hudbu. Vyšel jsem tedy ven a spatřil jsem přicházet průvod z výletu od ‚Březiny‘ k vinopalně. V předu kráčel Herman Basch ještě s jinými Židy, pak Hilsner s onou holkou. Puzen zvědavostí, šel jsem za nimi a umínil jsem si, že počkám, až ta holka půjde domů, abych věděl aspoň, u koho slouží. Tak jsem přišel za nimi až k hostinci pana Vítka, kam průvod s hudbou vešel.

Také Hilsner s oním děvčetem tak učinil. Chvíli jsem stál před hospodou a mohlo být tak asi po deváté hodině, tak jsem nahlédl oknem dovnitř. Spatřil jsem tam stát Žida Bretiše a Hilsnera, jak tančil v kole s onou holkou. Na to jsem chodil kolem hostince dále obíraje se myšlenkou, že musím za každou cenu vyzvědět, kam ta holka půjde.

V té chvíli spatřil jsem Leopolda Gráfa jít směrem k Židovskému městu. Kolik hodin bylo, nevím, ale mohlo být asi tři čtvrtě na 10 hod. večer. Za okamžik vyšli z Vítkova hostince, který se nalézá poblíže Židovského města, Hilsner a Bretiš s onou holkou a ubírali se směrem do Židovského města. Táhl jsem se nikým nepozorován za nimi.

Na rohu domu pana Marka, který je taktéž na kraji Židovského města, zůstal jsem státi a pouze jsem je zrakem sledoval. Spatřil jsem však již jen jednoho – byl to Bretiš. Ostatní vešli do domu Markova, kde tehdy bydlela Rézi Friedmannová. Odskočil jsem ihned vlevo k Baschovu domku, kde bydlel Bretiš a v síni zaslechl jsem jakousi rozmluvu. Přešel jsem kolem síně a spatřil jsem uvnitř tři temné postavy. Abych nevzbudil snad na sebe zbytečnou pozornost, zastavil jsem se na protější straně u domu Ulmanova, při čemž jsem se díval do okna Rézi Friedmannové, která zůstávala v prvním poschodí. Tam jsem spatřil stát u okna W. Bretiše, který se záhy od okna vzdálil. Já pak rychle se vytratil ze Židovského města a ze zdáli vše pozoroval. Zanedlouho vyšli ze Židovského města Hilsner s onou holkou. S pravé strany vedle ní šel Hilsner, s levé Herman Basch. Vedle něho kráčel Bretiš a asi tři kroky za nimi Leopold Gráf. Rychle jsem je oklikou předešel a dále sledoval. Když došli na náměstí, šel Gráf už s nimi vedle Hilsnera. U soudní budovy jsem se schoval v parku, kudy oni museli jíti po silnici.

Když došli až ke mně, zaslechl jsem tato slova, která Herman Basch promluvil k dívce: ‚Nebojte se, Mařenko, my vás dovedeme až domů.' Pak jsem je stále stopoval až k Dolní bráně, kde naproti Škorpíkovu domu potkal jsem ponocného. V té chvíli mne napadlo, abych jej na tento podivný průvod upozornil, rozmyslil jsem si to však, neboť jsem se obával, aby se mi nevysmál, že se o takové věci starám. Dnes vidím, že to byla moje chyba, že jsem se mu s tím nesvěřil, protože dnes bych se u soudu mohl na něj odvolat.

Tak jsem za nimi došel až k domu Schillerovu, kudy vede cesta k Horní Věžnici a tam jsem se zastavil, uvažuje, co teď počíti. Jako bych byl tušil, že ti Židé mají s onou dívkou jakýsi špatný úmysl. Napadlo mne, že snad ji chtějí znásilnit, ale zase mi to bylo divné, že s nimi jde Gráf, o kterém jsem věděl, že je ženat. Uvažoval jsem, mám-li jít ještě za nimi a překazit jim jejich záměr, anebo se vrátit domů. Po chvilce váhání rozhodl jsem se přece, že se vrátím domů.

Tu noc jsem málo spal. Podivné myšlenky honily se mi hlavou a dělal jsem si výčitky, že jsem měl jít ještě dále za těmi Židy a vyzvědět, kam asi holku vedli. Dle mého názoru Rézi Friedmannová o tom všem musela vědět, neboť u ní se Hilsner s Klímovou scházel, od ní naposledy vedl Klímovou do Zhoře a konečně od ní ji jmenovaní Židé vedli večer. Proč neoznámila Rézi Friedmannová, když se po Klímové pátralo, že tato u ní ten den byla? Ona tak ale neučinila, naopak ještě naváděla služku Marii Němcovou, která v témž domě sloužila a o těchto schůzkách Hilsnera s Klímovou věděla, aby prý žádnému to neříkala, že jí za to koupí látku na šaty."

Potud svědek Lang.

Výsledek výslechu obviněných u okresního soudu v Polné

Následkem tohoto senzačního udání svědka Antonína Langa zavedeno v tom směru vyšetřování, které prováděl Žid soudní rada Reichenbach, a vyšetřování také podle toho vypa-

dalo. Obviněným bylo popřáno dost času, aby se mohli náležitě ke svému výslechu připravit. Všichni tři, Leopold Gráf, Herman Basch i W. Bretiš dostali obsílky několik dní předem, takže měli dost času se nejen uradit, ale mohli si opatřit svědky, kteří by dosvědčili jejich alibi.

Gráf se odvolával na svou ženu a její staré rodiče, že celý večer dne 17. července dlel s nimi společně doma. Jeho žena mu to potvrdila pod přísahou, taktéž i její matka Müllerová. Starý Müller, Gráfův tchán, chtěje přece jen zachovat své svědomí čisté, pravil rozhodně, že nebude přísahat a použiv dobrodiní zákona, vzdal se svědectví. Také Basch a Bretiš udali židovské svědky, kteří jim alibi na 17. červenec 1898 prokazovali.

Naproti tomu svědek Lang, nemaje druhého svědka, který by podepřel jeho výpověď, stál proti přesile židovských falešných svědků sám jediný a nebylo mu dáno vyšetřujícím soudcem víry. Lang stál však přesto na svém, opakoval obviněným vše několikrát do očí a na konec výslechu povýšeným hlasem pravil, že je hluboce věřící křesťan, že mluví pravdu a tuto je ochoten kdykoliv stvrdit též přísahou. Při svědectví Langově, který pod přísahu nebyl vzat, (!) se Židé tvářili velmi uraženi a drze mu vyhrožovali žalobou. Výsledek soudního vyšetřování byl, že obvinění byli pro nedostatek důkazů viny zproštěni. Do vazby, třeba jen zajišťovací, nebyl vzat ani jeden z nich, ač obvinění bylo velmi závažné a týkalo se hrdelního případu.

Přípravy k vraždě

Vražda na Klímové byla nesporně provedena podle dobře promyšleného plánu, jelikož již delší dobu měl umluveno s Klímovou, jak se tato chlubila kamarádkám, že půjdou spolu do Zhoře na pouť. Bylo bezpečně zjištěno, že ve Zhoři v krámku Žida Reinharta Hilsner Klímové podával k pití jakousi kořalku, ze Zhoře vedl ji navečer na výlet do Březiny, kde ji opět nutil k pití piva, pak ji zavedl do hostince, kde opět byla nucena se s ním napít a tu věru není divu, že tato nešťastná dívka zlákána sliby a omámena pitím se lehce dala židovskou kohortou dovést až na místo vraždy. Nicméně bylo jí v této společnosti patrně chvílemi úzko, snad pojala ji i nedůvěra, že ji najednou provází tolik Židů a pravděpodobně tuto nedůvěru i dala najevo, což vysvítá ze slov Hermana Basche, která Lang v houští u soudní budovy zaslechl: „Nebojte se, Mařenko, my vás dovedeme až domů!“

Hilsnerovo domnělé alibi

Jak již uvedeno, Hilsner popřel se vší rozhodností, že byl s Klímovou v inkriminovaný den na pouti ve Zhoři a na výletě v Březině a tvrdil, že meškal toho dne v Jihlavě, a to až do pondělka následujícího dne. Tento „důkaz“ se nezdařil a naopak bylo prokázáno, že tam nebyl a v jeho „vandrovní knížce“ podle záznamů stravoven bylo písemně a výpověďmi jednotlivých správců těchto ústavů dokázáno nesporně a jasně, že v červenci 1898 sice cestoval, ale pouze od 8. do soboty 16. července. Tím padlo alibi úplně.

Správce jihlavské stravovny Jeroným Eigel potvrdil, že Hilsner podle zápisu v jeho knihách přišel dne 15. července 1898 a odešel druhý den 16. července o 7. hodině ranní – podle svého udání – do Polné. Dne 18. července 1898, tedy den po zhořské pouti, objevil se zase ve stravovně ve Větrném Jeníkově. Podle jeho udání přišel na tuto stravovnu přímo od své matky z Polné. Dny 19.-20. července trávil v Humpolci a dne 21. července došel o 11. hodině dopolední do Štoků, kde v tamější stravovně dostal oběd, načež týž den odpoledne se vracel zpět do Polné.

To všechno byl Hilsner pod tíhou listinného materiálu a úředně zjištěných dat nucen přiznat, avšak nepřestával tvrdit, že prý po obě noci – ze 16. na 17. a ze 17. na 18. července – přenocoval u známé rodiny Červinkovy v Jihlavě. Také přes celou neděli dne 17. července

se prý zdržoval v Jihlavě, odkud se nevzdálil. Marně se však dovolával svědků, které označil. Julie Červinková nemohla potvrdit, zda u nich Hilsner od 16. do 18. července meškal. Byl prý sice u nich někdy v létě, ale domnívá se, že to bylo v červnu a nikoliv v červenci. Její syn Moric Červinka potvrdil, že skutečně u nich v témže pokoji se sestrou Matyldou a bratrem Vilémem přenocoval, avšak podotýkal, že prý to bylo jen jednu noc a ne dvě, jak říká Hilsner. Matylda Červinková taktéž potvrdila, že u nich přenocoval, ale prý jen jedinou noc a to zcela určitě prý před odchodem jejího bratra Viléma na cesty. Vilém Červinka však udal s plnou určitostí, že počátkem června 1898 dopsal Hilsnerovi, aby přijel do Jihlavy, že půjdou spolu na vandr. Bylo to prý jedenáctého června 1898, když Hilsner skutečné do Jihlavy přijel a u nich u Červinků přenocoval. Poněvadž neměl Červinka své věci ten den ještě připraveny, odešel Hilsner 12. června sám napřed a sešli se spolu teprve v Grešlovém Mýtě, kam Vilém Červinka za Hilsnerem dorazil dne 17. června 1898.

Potom spolu cestovali a octli se, jak svědek řekl, jednou v pátek již v červenci v Třešti. To se také na vlas shodovalo se svědectvím Julie Jistornicové, u níž Hilsner tehdy přenocoval. V Třešti se spolu rozešli. Červinka odešel v sobotu (jak se později zjistilo) 9. července 1898 přes Počátky do Prahy, odkud pak podnikl další cestu po cizině a teprve v prosinci téhož roku se vrátil do Jihlavy. Od rozchodu v Třešti dne 9. července 1898 se s Hilsnerem tedy vidět nemohl a svědectví, kterého se Hilsner dovolával, bylo plané. Podle udání Morice a Matyldy Červinkových přenocoval u nich v Jihlavě Hilsner jedině ze dne 11. na 12. června a nikoliv v době, kdy už jejich bratr Vilém byl dávno v cizině, což bylo nota bene o celý měsíc později.

Posléze se Hilsner dovolával též jakési Anny Abrentové, která má sestru, jež měla známost s Vilémem Červinkou a jíž toho dne navštívili, avšak tato svědkyně výslovně potvrdila, že byl u ní jakýsi neznámý mladík s Červinkou a že vypravovali, že se chystají na cesty. Tedy se opět jednalo o dobu červnovou a nikoliv červencovou, kterou by Hilsner k prokázání alibi nutně potřeboval.

Podobně vedl Hilsner za svědka vojína Josefa Blažka, s nímž prý tu neděli hovořil, ale k jeho malé radosti nový svědek udával, že to nemohlo být, poněvadž podle služebního výtahu měl od 16. července od 12. hodiny polední do 17. července rovněž do 12. hodiny v poledne požární pohotovost a tu se z kasáren nemohl vzdálit a také nesměl, což bylo přípisem velitelství stvrzeno.

Ze všech svědectví vyznělo jedno: že dne 17. července 1898 nebyl po celý den nikde jinde nežli v Polné, resp. odpoledne téhož dne ve Zhoři na pouti a v Březině na výletě a všechno svědčilo, že si chtěl stůj co stůj opatřit na ten den alibi, neboť je nutně potřeboval.

Zajímavá byla zejména ta okolnost, že ve stravovně v Jihlavě, když ji opouštěl dne 16. července, tedy den před vraždou Klímové, udal správci, že jde domů do Polné a při objevení se dne 18. července, tedy den po zhořské pouti a tudíž i po vraždě, ve Větrném Jeníkově udal zase, že jde od své matky v Polné, což zřejmě jeho jednodennímu pobytu v Polné nasvědčuje.

Když byl Hilsner na tuto přímo usvědčující okolnost upozorněn a žádáno na něm vysvětlení, odbyl to krátce – prý lhal! Svoji cestu s Klímovou do Zhoře na pouť houževnatě, přímo fanaticky popíral, avšak našla se svědkyně, která potvrdila, že Klímová nejenže s Hilsnerem udržovala známost, ale že ji tato dokonce zvala, aby šla na pouť s nimi společně, o čemž ovšem Hilsner jistě neměl tušení. Šlo o Josefu Strnadovou, která sloužila v Horní Věžnici a byla dosti důvěrnou přítelkyní Klímové. Také Marie Krčálová věděla, že se Klímová chystá na pouť se svým hochem (Hilsnerem).

Asi 14 dní před zhořskou poutí vyzývala Klímová Strnadovou, aby šla také a dne 16. července opět jí výslovně zvala doloživši, že Hilsner půjde s ní. Také tato svědkyně viděla jednou na pokraji Panského lesa u Horní Věžnice mladíka, kterého Klímové popsala a ta prohlásila, že to byl Hilsner.

Nejen tedy že byl o té pouti veřejně pozorován důvěrný styk, nýbrž i toto přiznání Klímové její kamarádce je dokladem toho, že Hilsner Klímovou znal a měl s ní dokonce známost.

Hilsner tedy meškal, jak již uvedeno, dne 17. července 1898 se svou známou Klímovou až do pozdního večera, pak ji vyprovázel ještě s jinými Židy směrem k Horní Věžnici a neprokázal, kde tuto noc strávil. Uváží-li se, že trávil neděli s dívkou, která od oné noci se pohřešuje, a že jí směrem k místu, kde byla zavražděna, doprovázel, nelze jinak nežli usoudit, že se činně účastnil při jejím zavraždění.

Hilsnerovy vycházky do Panského lesa v době po vraždě

O mrtvolu zavražděné Klímové bylo ještě dlouho po její smrti pečováno a sice tím způsobem, že byla vícekrát v různou po sobě jdoucí dobu ukrývána. Shledány na ní při nálezu dne 27. října 1898 čerstvé roštiny, navrchu suchý mech, vespod zase vlhký, což nasvědčovalo tomu, že sem někdo docházel a mrtvou ukrýval. A kdo opět býval častěji viděn v těchto místech, někdy velmi blízko jen několik kroků od místa, kde mrtvola ležela a kde též kostra Klímové byla později nalezena? – Byl to Leopold Hilsner!

Svědek Pešák, jak vypověděl před porotou v Písku, viděl asi třikrát Hilsnera v Panském lese nebo v jeho blízkosti, a to v době od konce července do září roku 1898. Dále Marie Strašilová potvrdila, že jej v září 1898 také viděla blíže místa nálezu v uvedeném lese. Tehdy, jakmile ji Hilsner spatřil, se prý rychle schoval za strom. Svědkyně Marie Vacková viděla Hilsnera asi tak za tři týdny po zhořské pouti ležet na trávníku sotva 20 kroků od místa vraždy.

Z toho je zřejmo, že v době po zmizení Klímové často docházel do Panského lesa v místa, kde byla mrtvola uložena a on to byl, jenž se snažil, aby byla vždy dobře ukryta a tím zločin zůstal co nejdéle utajen resp. aby nebyl objeven vůbec. Proč by se jinak byl o to staral, kdyby sám neměl na vraždě podílu? Proč by se byl snažil zatajovat zločin spáchaný osobami jemu cizími, s nimiž by nebyl v žádné spojitosti? Takové a jiné otázky bylo by možno dávat do nekonečna.

Hilsnerovi bylo pravděpodobně uloženo a dáno na starost ostatními vrahy, aby mrtvou dívku ukrýval tak dlouho, až bude zetlelá, aby nemohla být zjištěna jednak její totožnost, ale hlavně ovšem proto, aby se nepoznalo, jakým způsobem byla zavražděna, neboť není pochyby, že Marie Klímová sešla se světa toutéž smrtí jako její následovnice Anežka Hrůzová – totiž podříznutím krku… Rozdíl byl jen v tom, že na Hrůzovou se přišlo těsně po provedení hrůzného činu, takže způsob provedení vraždy byl ještě zjistitelný, kdežto z těla Klímové zbyla pouhá kostra. Nicméně oba případy jsou si na vlas podobny a jistě už ta okolnost, že hlava (lebka) Klímové ležela oddělena od trupu asi 10 cm, ukazuje, že Klímová byla zavražděna obdobným způsobem jako později Hrůzová.

Klímová zavražděna týmž způsobem jako Hrůzová

Jak vražda Anežky Hrůzové, tak i vražda Marie Klímové byly spáchány za tak zvláštních okolností, že to vzbuzovalo nutně dojem a utvrzovalo vyšetřující orgány v přesvědčení, že obě vraždy byly provedeny týmiž vrahy. Obě totiž ležely přední částí těla obráceny k zemi a obě byly pokryty smrkovými vršky. Mrtvola Anežky, jak se na jiném místě dočtete, byla částečně obnažena a pouze svršek košile byl otočen kolem hlavy, zatímco dolejší část košile byla utržena. Totéž shledáno na kostře Klímové. Podobně jako při vraždě Hrůzové nalezeny i zde sukně ukryté pod smrčky a mechem. Tyto neobyčejně charakteristické známky, vyskytující se při obou vraždách, nutně vedly k nezvratnému přesvědčení, že pachatelé obou vražd jsou tytéž osoby anebo lidé z téže společnosti.

To mezi jiným dokazuje i ta okolnost, že 17. července 1898, kdy byla Klímová zavražděna, viděn byl tentýž cizí pajdavý Žid, který byl spatřen dne 29. března 1899 v den provedení druhé vraždy na Anežce Hrůzové ve společnosti Hilsnerově, a také zde figurují

jako podezřelí ze součinnosti na vraždě titíž Židé z Polné, na které padlo podezření při objevení vraždy na Anežce Hrůzové.

Důkazy, že Hilsner při vraždě spolupůsobil

Leopold Hilsner teprve po svém odsouzení doznal, že vrahy na Anežku Hrůzovou upozornil a ji zaprodal, načež je dovedl do Březiny na místo, kudy chodila. Jmenoval však zúmyslně osoby falešné, jako vůbec celý způsob jeho obhajoby před oběma soudy byl postaven na samé lži a na samém zapírání, a to i takových věcí, které byly úplně prokázány.

Třebaže tedy později v žaláři jmenoval osoby falešné, nelze přece mít za to, že by se odhodlal k takovému doznání nevinný člověk, za jakého se v obou porotních procesech Hilsner vydával. Vždyť obě vraždy byly spáchány u Polné. Což by mohli cizí lidé vystihnout tak příhodnou dobu a místo ke zločinu, nejsouce s místními poměry dokonale obeznámeni? Zajisté nikoli a je nad slunce jasné, že v tom bylo nápomocno alespoň několik polenských osob a že Hilsner oběť k provedení zločinu sám opatřil.

Hilsnera nelze tedy přímo z vraždy vinit, že by on sám byl Marii Klímové snad smrtící ránu zasadil, k tomu byl jistě ustanoven člověk povolanější – avšak tolik je jisto, že bez jeho spolupůsobení by se byla vražda neuskutečnila a sotva mohla uskutečnit, protože jedině on měl s děvčetem důvěrnou známost, jen jemu se ta lehkověrná dívka svěřila do ochrany, neboť dozajista by se byla nevydala na cestu lesem v noci a ještě k tomu s neznámými, kdyby nebylo Hilsnera, jemuž pro láskyplné chování věřila.

Ostatně, proč by býval Hilsner tak tvrdošíjně vše popíral a proč hned po zmizení Klímové anebo aspoň během vyšetřování zcela otevřeně nepřiznal, kde s Klímovou meškal, kdy a kam s ní šel, kde jí opustil a zda vůbec co podezřelého pozoroval? Vždyť to bylo jeho děvče, alespoň jí to předstíral, tak proč se jí po jejím zmizení tak rázem zřekl a nechtěl se přes opačné tvrzení svědků k ní vůbec znát? Proč? Odpověď je velmi jednoduchá! Protože věděl, že jeho největším zájmem musí být, aby zmizení Klímové zůstalo navždy utajeno a tím aby i tajemství její smrti zůstalo nadobro pochováno. Proto záhy po vraždě z Polné zmizel a teprve za nějaký čas, když se poněkud na Klímovou zapomnělo, se vrátil zase do Polné, aby mrtvolu své bývalé milenky střežil a její provizorní hrob v Panském lese ukrýval. Co bylo pohnutkou k vraždě na tomto děvčeti, které se stalo první obětí bestiálních vrahů v okolí Polné, je nám dnes zcela jasné.

Nebyla to vražda z obvyklých pohnutek, např. ze žárlivosti, ziskuchtivosti, smyslnosti, ze msty, atd., byla to vražda z příčin nejlépe známých těm, kteří ji provedli.

Marie Klímová byla zabita proto, aby z ní byla získána krev, kterou potřebují Židé (nebo aspoň jistá část jich) k obřadním neboli rituálním účelům.

Byla to vražda rituální.

2. Vražda Anežky Hrůzové

Anežka Hrůzová, jejíž jméno se stalo světoznámé na konci minulého století a žije dodnes v paměti současníků vraždy na ní spáchané, byla prosté venkovské děvče z Českomoravské vysočiny. Narodila se dne 16. dubna 1879 z chudých rodičů Františka a Marie, rozené Velíkové v Malé Věžnici u Polné jako poslední, šesté dítě. Rodiče měli domek s menším hospodářstvím a museli se tedy hodně ohánět, aby své děti uživili a dobře vychovali.

Zvláště těžký úkol měla matka, která ztratila svého muže v době, kdy všecky děti nebyly ještě zaopatřeny. Zemřel r. 1892, když bylo Anežce 13 let. Anežka byla zdravá, dobře vyvinutá dívka, zbožná a mravná. Pracovala v domácnosti i v hospodářství a byla matce dobrou pomocnicí. Když jí bylo 17 let, dala ji matka do učení ke slečně Blandině Prchalové do Polné, kde se učila šití. Byla to učednice pracovitá, chápavá a těšila se u své zaměstnavatelky velké oblibě. Byla dívkou dobře vychovanou a hleděla si jen své práce. Na rozdíl od jiných nevyhledávala známosti s mladými muži. Měla ráda svou maminku, té věnovala veškerou svou lásku, a se vším se jí svěřovala. Do šití nechodila Anežka nepřetržitě, jen tehdy, když měla slečna Prchalová mnoho práce, jako např. před velikonočními svátky, chodívala denně. Tak tomu bylo i v třetím roce jejího učení r. 1899, kdy od 9. března tam chodila denně. Její cesta vedla z Malé Věžnice do Židovského města v Polné, na jehož konci sl. Prchalová bydlela, kolem krásného lesa Březiny, kde byla později příšerným způsobem utracena. Přestože se Anežka všem známostem vyhýbala, neubránila se tomu, aby nebyla pronásledována a stopována. Nápadný zájem o ni projevoval židovský mladík z Polné Leopold Hilsner, známý povaleč a vagabund. V březnu r. 1899, když chodívala z Polné domů, chodil za ní a prohlížel si ji tak nápadně a vyzývavě, až jí to bylo velmi nepříjemné. Stěžovala si na dotěrnost židovského otrapy své matce i svému poručníkovi Novákovi z Polné.

Když stížnosti Anežčiny nepřestávaly a chování Hilsnerovo bylo stále vyzývavější, tu se její poručník rozhodl počíhat si na Žida a dát mu na pamětnou, aby dal Anežce pokoj. Vyprovázel ji jednou z Polné až k Březině, kde se skryl a čekal na Hilsnera, který toho dne Anežku nenásledoval a ušel tak nepříjemnému setkání s poručníkem Novákem. Před svátkem Zvěstování Panny Marie dne 25. března stěžovala si opět své matce, že si ji Hilsner zase prohlížel a pronásledoval ji.

Den zmizení Anežky Hrůzové

Jak již uvedeno, chodila Anežka Hrůzová denně do Polné do šití, a to vždy po 7. hodině ráno z domu, ve $^1/_4$ na 7 pak večer bývala už opět doma v Malé Věžnici, kam cesta trvala asi $^3/_4$ hodiny, tudíž od své mistrové z Polné vycházela pravidelně kolem půl 6. hodiny večerní. Tak tomu bylo i ve středu 29. března 1899.

Bylo dokázáno četnými svědky, zejména matkou Anežky Hrůzové, sl. Blandinou Prchalovou, Annou Kocmanovou a Petrem Horáčkem, že týž den ráno přišla do Polné do šití, odkud po čtvrt na šest navečer odešla, doprovázena jsouc Annou Kocmanovou městem až na roh ulice Jungmannovy, totiž ke koláři Vackovi, odkud odbočuje cesta k Žabokrtům. Naposledy byla viděna asi o půl šesté hodině večerní obuvníkem Petrem Horáčkem z jeho bytu u paní Kojdlové na Žabokrtech.

Matka Hrůzové se toho večera Anežky nedočkala. Domnívala se, že zůstala v šití u sl. Prchalové. Ale když ani ve čtvrtek večer nepřišla domů, tu matka druhý den na Velký pátek, jdouc do Polné do kostela, zastavila se o půl 8. hod. ranní u slečny Prchalové, aby se podívala na Anežku a aby si tam vzala svůj ruční košík, který si tam před tím nechala. Byla si jista, že se tam s dcerou určitě setká, neboť si myslela, že Anežka asi proto domů přijít ne-

mohla, že u sl. Prchalové jako obyčejně před svátky bylo mnoho práce. Ke svému zděšení se však dověděla, že její dcera odešla již ve středu navečer domů. V hrozné předtuše spěchala k poručníkovi Novákovi, jehož potkala pod hradem na hrázi a sdělila mu, že Anežka již od středy večera nebyla ani doma, ani u Prchalů a dodala: „To děvče bude někde zabito." Před rozchodem řekla poručníkovi: „Podívej se po Hondovi (bratr Anežčin) a půjdeme ji hledat." Sama běžela na četnictvo, přičemž se zastavila v krámě u Krebsů, kde Anežka své potřeby kupovávala a tam jí řekli, že Anežka byla u nich naposledy v úterý.

Na četnické stanici ji strážmistr Klenovec vybídl, aby se ještě u známých švadlen po Anežce poptala a ihned poslal do Malé Věžnice jednoho z četníků zahájit pátrání po zmizelé. Z četnické stanice šla matka k Bernardovům u Školského rybníka, jejichž dcera Marie byla Anežčinou přítelkyní. Tam jí řekli, že Mařenka mluvila s Anežkou posledně v neděli. Zoufalá matka, nevědouc kudy kam, zašla nato do kostela doufajíc, že by tam Anežka mohla být na kázání. Anežku tam ovšem nespatřila.

Proto už neměla v kostele stání a šla do města, kde ji kterási žena řekla, aby se ještě zeptala p. Horáčka, obuvníka, ten že si z Kojdlova domku každého kolemjdoucího bedlivě všímá. A vskutku jí Horáček sdělil, že Anežku viděl ve středu navečer kolem půl šesté hodiny jít směrem k domovu a že si ještě u patníku přitahovala podvazek. Tu se matky již zmocnila úzkost. V pláči se dala na cestu domů. Netušíc, prošla již několikrát kolem chladné mrtvoly své milované dcery, ležící u cesty v lese Březině.

Mezitím četník Touš, který se vydal do Malé Věžnice a tam se na Anežku poptával, zvěděl od dcery panského hajného, Antonie Mišingerové, že viděla Anežku ještě dnes ráno z domova odcházet. Když se vracel do Polné, potkal matku Anežčinu a vytýkal jí, proč četnictvo zbytečně obtěžuje, když má dceru doma. Matka poněkud uklidněna pospíchala k domovu, aby se Anežky vyptala, co se s ní po ty dva dny dělo. Cestou potkala syna Jana. Když oba přišli domů, zjistili, že Anežka doma není a vůbec nebyla.

Když pak přišla Antonie Mišingerová a řekla, že se zmýlila s děvčetem jiným, ztratila matka poslední naději, že by se kdy ještě se svou dcerou shledala. Nato se matka se synem vydali do lesa Březiny, aby hledali Anežku. Chodili spolu po Březině a volali Anežku jménem, jestli by se snad někde tam neskrývala.

Jejich počínání bylo však zhola zbytečné, protože Anežka neměla žádné příčiny, aby takovým způsobem jednala, neboť žila se všemi i s rodinou v nejlepší shodě. Ba v této době cítila se obzvláště šťastnou, že měla mít na svátky nové šaty. Když dlouho marně chodili, rozhodl se Jan jít opět do města na četnickou stanici. Na cestě potkal poručníka Nováka a s úzkostí mu pravil: „Bude zabita." Spolu pak šli oznámit četníkům, že Anežka doma není. Strážmistr Klenovec je vyslechl a řekl jim: „Jděte jen domů, my tam přijdeme!"

Do obydlí Hrůzových přišel Klenovec před 2. hodinou odpolední a s ním cizí četník Loukotka, jenž toho času byl v Polné na návštěvě. Četníci vykonali důkladnou prohlídku celé chalupy i půdy, sklepa a stodoly, avšak Anežku nikde nenašli. Před prohlídkou poslali četníci matku se synem z domu, aby pátrali po Anežce u příbuzných a přátel v okolních vesnicích a také proto, aby nebyli prohlídky účastni. Jako vyšetřující orgány počítali s každou možností, i tou nejméně pravděpodobnou, jako třeba tou, že Anežka byla zavražděna v otcovském domě.

Matka odešla do nedalekého Dobroutova a Jan se odebral k přátelům na Moravu a to do Měřína, kam je z Malé Věžnice asi $^3/_4$ hodiny, dále do Jamného, do Rytířska a do Velkého Beranova. Vrátil se však pozdě v noci s nepořízenou.

Když se ani do večera děvče domů nevrátilo, rozhodli se četníci k energickému činu. Na Bílou sobotu časně ráno vypravil se četnický závodčí Touš do Dobroutova, na jehož žádost poskytl tamní starosta asi 40 lidí, jež bylo možno narychlo sehnat. Starosta Vomela z Malé Věžnice svolal asi 25 lidí, někteří přišli také z Polné, a z podnětu strážmistra Klenovce byla přibrána též školní mládež. Tímto způsobem se sešlo dohromady na 120 lidí z celého okolí, kteří byli připraveni prohledat bedlivě les Březinu.

Hrůzný nález

Bylo to asi k 8. hodině ranní v sobotu 29. března, kdy se u Březiny shromáždil veliký zástup dospělých i školních dětí, kteří přišli proto, aby se zúčastnili prohledávání lesa. Duševní napětí se zračilo ve tváři všech. Uvědomovali si vážnost svého poslání, jehož cílem mohlo být hlavně nalezení mrtvoly mladé dívky Anežky Hrůzové. Přišli četníci, kteří poučili shromážděné, jak si mají počínat při prohledávání lesa. Upozornili na mnohé důležité okolnosti, jako např. na to, aby pozorně prohlíželi houštiny, kopečky čerstvě nahrabaného listí nebo mechu, aby pruty bodali do shrabků atd. Přítomní vyslechli tyto výklady s napjatou pozorností a nebylo nikoho, kdo by v této chvíli neměl upjatou mysl jenom na vážný úkol. Když byl výklad skončen, rozestavili četníci přítomné do jedné řady, takže vzdálenosti mezi nimi byly co nejmenší, aby prohledávání lesa bylo co nejdůkladnější a žádné místo neušlo jejich pozornosti. Přítomní nato vkročili do lesa a hledali podle návodů četníků. Prohledávání trvalo necelou hodinu. Nebylo ještě 9 hodin, když ozval se v lese pronikavý výkřik: Ježíšmarjá – tady je! To vykřikl školák Jirka z Dobroutova, který v houštině na pokraji lesa našel mrtvolu nešťastné dívky, přikrytou čtyřmi uřezanými mladými smrčky.

Na chlapcův výkřik seběhli se lidé, nacházející se poblíže místa, a naskytl se jim tento pohled:

Mrtvola dívky ležela na břiše, obličejem k zemi. Hlavu měla položenou mezi oběma rukama. Šaty byly z ní z velké části strhány, takže byla částečně obnažena. Hlava její byla obtočena částí košile a kanafasové sukně. Nohy byly v kolenou ohnuty a vztyčeny vzhůru. Nedaleko mrtvoly se nalezly další části oděvu a bílá oloupaná, krví trochu potřísněná hůl, která byla na jednom místě prasklá. Četníci přišli hned na místo objevení mrtvoly a postarali se o to, aby bylo vše ponecháno v původním stavu. Bylo však třeba provést prozatímní ohledání, aby se zjistilo, je-li tělo dívky už skutečně mrtvé; při tom bylo tělo, které leželo na břiše, obráceno a tu se naskytl všem přítomným obraz, při jehož spatření jim krev tuhla v žilách. Děvče bylo podřezáno až k páteři, takže při nahnutí těla se hlava zvrátila dozadu a strnulým divákům se objevila děsivě zející rána. Když se přítomní vzpamatovali z úděsu, s překvapením seznali, že u mrtvoly a v jejím okolí nebylo téměř žádné krve. Jen přímo pod řeznou ranou se jí nacházel malý koláč. Při zjištění této okolnosti již tehdy šel mezi přítomnými jeden hlas:

„To děvče je zakošerováno!“

Soudní komise a její nález

Kolem poledne se dostavila na místo soudní komise, již řídil okresní soudce, rada z. s. Reichenbach z Polné, dále soudní lékaři MUDr. Václav Michálek a MUDr. Alois Prokeš, starosta města Polné Sadil, radní Sedlák a zapisovatel Culka. Celé procesí lidí se hrnulo z města do lesa Březiny na místo dosud hlídané četníky a hajnými. V protokole, který tehdy byl touto komisí sepsán, stojí mimo jiné:

> „Soudní komise, dostavivší se na místo činu, nalezla v největším houští v mlází na pokraji lesa Březiny na úplně suchém místě, stromky kol stojícími zcela ukrytou a čtyřmi mladými uřezanými smrčky přikrytou mrtvolu ženskou, obrácenou obličejem k zemi na břiše ležeti, kteráž hlavu položenou měla mezi oběma rukama. Kol hlavy byla otočena košile krví zbrocená a sice jen horní její část košile ženské, na tkaničku k zavázání. Dolní část košile scházela a byla částečně odtržena, částečně odříznuta. Nad touto částí košile byla sukně kanafasová, červeno-modře kostkovaná, též kolem hlavy otočená.
>
> Na obou rukách nad lokty měla mrtvola oblečený kabátec šarkový a pod tímto tzv. jupičku spodní z polovlněné látky červeno-černě kostkovanou s bílými proužky. Na

obou rukách nalézaly se kousky rukávů košile od polovice ramen navlečené, krví zbrocené, na pravé ruce utržené a na levé uříznuté. Ruce byly zkříženy a na obou se nalézaly červené vlněné nátepničky. Ruka pravá ležela navrchu, levá dole a obě ruce byly spuchlé, prsty polosevřené. Tělo ostatní bylo úplně obnaženo, totiž celý trup a pak levá hýždě. Tělo bylo do mírného oblouku směrem ku pravé straně zkřiveno, nohy ležely vedle sebe, v kolenech pak byly ohnuty do ostrého úhlu.

Další pak část těla byla přikryta kalhotami z červeného barchetu; pás u těchto kalhot byl z modrého barchetu, celý roztrhaný, na levé straně u pásu nalézala se tkanice, na druhé straně límce tkanička scházela. Kalhoty sahaly až po kolena a na nohou měla mrtvola bavlněné punčochy, červeno-fialově pruhované. Botky byly šněrovací, v dobrém stavu. Při prohlížení mrtvoly shledáno od přítomných soudních lékařů více ran na hlavě a hlava vůbec celá krví zbrocená, vlasy spečené.“

Když bylo rozkázáno, aby byla mrtvola obrácena, chopil se jako sníh bílého těla dělník Horáček a sotva otočil tělo obličejem vzhůru, vzniklo mezi samotnými členy soudní komise strašlivé ustrnutí a téměř všichni se zachvěli z hrozného pohledu, jenž se jim naskytl. Otočením těla sklesla totiž hlava k zemi a na krku objevila se hrozná rána, takže z otevřené tmavé rány vyčníval bílý hrtan a měkké části krku; tepny a svalstvo byly protnuty až k vazu. ... Na místě, kde mrtvola ležela, byly nalezeny dva krví potřísněné kameny. Opodál byl nalezen v houští bílý pletený košík, v němž byl zelený hliněný džbánek, patrně od mléka. Několik kroků od tohoto nalezen kus zakrváceného plátna, o který vrah nůž utíral, útržky tkaničky, prázdná tobolka z černé kůže, dva šátky a sukně zavražděné.

Jiná corpora delicti na místě a v okolí místa činu nalezena nebyla, a to ani při sebe bedlivějším prohledání. Jak již uvedeno, nalézala se pod mrtvolou malá louž krve. To je pojem příliš elastický, neboť tam, kde ležela mrtvá onou hroznou ranou k zemi, bylo krve ani ne tolik jako z holouběte. ... Když bylo vše zařízeno, přivezli od truhláře na voze slušnou rakev.

Mezitím přivedena matka Anežky, na níž působil pohled na nešťastnou zavražděnou dceru tak drtivě, že málem omdlela. S pláčem se vrhla na tělo mrtvé Anežky a tento pláč, jakého je schopna jen milující matka, která dala život a vychování dítěti – byl přerušován křečovitým voláním: „Mé dítě nešťastné, má drahá dceruško, kdopak ti to jen udělal.“ Také bratr Jan se dostavil a vida svou zabitou sestru, neubránil se usedavému pláči. Tím bylo naprosto potvrzeno, že v mrtvole poznána Anežka Hrůzová z Malé Věžnice.

Soudní dobrozdání o tom praví:

„Na to byla mrtvola s největší opatrností do rakve, na místo činu již dopravené, uložena a rakev s mrtvolou pak pod dozorem starosty R. Sadila dopravena přímo do umrlčí komory na hřbitově u sv. Barbory v Polné a ještě na týž den na 3. hodinu odpolední nařízena pitva zavražděné. Matka zavražděné poznala také v nalezených částech oděvu, jakož i v košíku a peněžence majetek své dcery Anežky. Nebyly pouze nalezeny černé pletené rukavičky a hladký bílý kapesník, pak malý bílý růženec, jehož články pozůstávaly z broušeného skla na drátkách a na něm byl upevněn malý stříbrný křížek s přibitým Spasitelem.“

Převážení mrtvoly Anežky Hrůzové do Polné vypadalo jako pohřeb. Nemusíme ani připomínat, že kde kdo šel naproti smutnému průvodu. A též zástupem za rakví procházel jako ozvěna hlas – jenž nebudil odporu, jenž přesvědčoval. V hlasu tom bylo obsaženo jméno vraha. Od ucha k uchu a od úst k ústům šeptem šlo slovo: Hilsner!!!

Pozůstatky Anežčiny byly ještě téhož dne polenskými soudními lékaři pitvány. Mimo již zmíněné řezné rány na krku a strangulační rýhy způsobené smyčkou shledali lékaři též množství oděrek a podlitin, jakož i 8 větších ran na hlavě, způsobených ostrou hranou kamene. Zločin charakterisován slovy: „Vražda vykonaná byla se zvláštní ukrutností, způsobem zákeřnickým.“ Podrobný pitevní nález přinášíme na jiném místě.

Novinářská zpráva o zavraždění Anežky Hrůzové

Český i jiný tisk věnoval polenské vraždě mimořádnou pozornost, neboť šlo o vraždu, jež byla spáchána z příčin jiných, než na jaké jsou zvyklí čtenáři novin. Uvádíme jenom zprávu o vraždě, a to z „Radikálních listů" ze dne 20. IV. a 3. VI. 1899, kde byla uveřejněna pod nadpisem: „Jak byla Anežka Hrůzová zavražděna." Zpráva zní:

„Anežka Hrůzová vyšla dne 29. března 1899 po 5. hodině večer z Polné k domovu do Malé Věžnice. Musila se bráti cestou kolem lesíka Březiny. Na konci města u posledního domku opravovala si buď něco na punčoše nebo na botce, neboť ji z protějšího domku viděli, jak se shýbla, jakoby si podvazek upevňovala. Začalo pršet, pročež přehodila si vrchní sukni ze zadu přes hlavu (jak jest to obyčej ženských na venkově) a tak s hlavou ze zadu zahalenou kráčela k domovu. Poněvadž úvozová cesta i pěšina na levo byly následkem dešťů rozmočeny, kráčela po stezičce v pravo těsně vedle lesíka běžící.

Když přešla kraj lesíka, byla patrně ze zadu napadena. O tom svědčí lékaři zjištěná okolnost, že měla na hlavě asi 8 krvavých ran, kamenem zasazených. Rány ty, přesto, že nebyly smrtelné – byly velmi prudké. Těmito ranami a pak vůbec leknutím, bylo nebohé děvče omámeno a učiněno bezbranným. Třeba podotknouti, že Anežka Hrůzová byla velké postavy, 18letá, silná, zdravá, v každém ohledu vyvinutá venkovská dívka, která všecky domácí i polní práce doma obstarávala a měla tudíž velikou sílu. Byla by zajisté všem třem vrahům se ubránila, kdyby nebyli ji zákeřné ze zadu napadli a ranami do hlavy neomráčili. V tomto stavu byla ovšem lehce povalena na zem. A nyní byla v moci svých vrahů úplně.

Každý by soudil, že šlo-li jen o zbavení života napadené, že vrahové vykonali své dílo ihned. Leč právě z toho, co se nyní dálo, poznáme, že šlo vrahům o věc – jinou! Oni dívku takto omámenou hned neusmrtili, nýbrž počali ji zbavovati šatů a to ne snad jen šatů u krku, aby řez který později byl vykonán, mohl býti učiněn jistě a bezpečně, nýbrž všech šatů, kde jaká tkanička, všechno bylo přerváno a přetrháno. Pachatelé musili pracovati s chvatem a silou neobyčejnou…

Nebylo času na rozvazování nebo rozepínání! Strhali svrchní šat, sukně a to s takovou prudkostí, že s háčky vytrhány byly vždy celé kusy látky. Nejednalo se jim ovšem o obnažení, nýbrž o to, aby dívka byla zbavena všeho, co by překáželo oběhu krve. Proto u pasu byly protrhány tkanice; ženské barchetové kalhoty přetrženy byly dokonce na třech místech. Ano ani na punčochy a botky pachatelé nezapomněli. Rozvázali jí podvazky, ano i rozšněrovali botky, aby oběh krve neměl té nejmenší překážky! S kazajkou to šlo tíže. Podle stavu v jakém mrtvola byla nalezena, bylo viděti, že pachatelé chtěli kazajku dostati dolů stažením přes hlavu. Na jedné ruce se však rukáv svinul, proto ostatní bylo přetaženo nebo přeřezáno násilně.

A teprve nyní, když nešťastnou dívku zbavili všech šatů a tělo její bylo volné – přikročili k obmyšlenému činu. Dá se souditi, že dívka byla nyní při vědomí a že se bránila, neboť byla nalezena na její ruce (na předloktí) velká, asi 30 cm dlouhá krevní podlitina (modřina). Podle polohy je viděti, že ránu tu dostala holí, když již ležela.

Věru, těžko jest se ubrániti bolestným pocitům. Při plném vědomí musilo toto nevinné, hodné děvče patřiti na tyto hrozné přípravy!!!

A když byla úplně v moci svých katanů, úplně obnažena, tu teprve došlo k smrtelnému hroznému řezu. Pravili jsme shora, že vrahové byli tři. To lze souditi právě z vykonání vraždy. Jeden z nich držel tělo dívky, aby se nemohla hýbati, druhý vykonal řez a třetí měl pohotově nádobu, do které krev zachytil. Že jeden z pachatelů měl nádobu připravenou před řezem, o tom svědčí ta okolnost, že tělo dívky nebylo vůbec krví potřísněno, což by se muselo státi, kdyby teprve po řezu byla nádoba ke krku přiložena. Tatáž okolnost svědčí úsudku, že jiný z pachatelů držel pevně tělo dívčino, aby při řezu se nehýbala, neboť kdyby se byla pohnula, tu krev byla by stekla na tělo,

avšak co je záhadou – na těle dívky nebylo také žádné krve nalezeno. Jak mistrně a pevně nádoba ke krku přiléhala, svědčí nejlépe ta okolnost, že krev se ani vůbec neroztříkla, ačkoliv je přece známo, že při proříznutí krčních tepen krev prudce vystřikuje.

Vrahové jednali velmi promyšleně a jednalo se jim o to, aby pokud možno všechnu krev zachytili. Že nešťastná dívka od jednoho z pachatelů byla vší silou před provedením řezu držena, dá se lehce mysliti, neboť rány, které měla na hlavě, nebyly nikterak smrtelné a třebas na první okamžik byla omráčena, přece jen později přišla k vědomí, o čemž svědčí zoufalý zápas, který s vrahy při svlékání svedla. Dříve ještě, nežli byl dívce krk podřezán, zatáhl jeden z nich konopný provázek kolem krku a to za tím účelem, aby stáhl tepny pod krkem, aby krev z ostatního těla ke krku se ženoucí, nevylévala se do hlavy. Ovšem při řezu proťal provázek, který také zkrvavený byl na místě činu nalezen.

Vrah, který nožem dívku usmrtil, přidržel ji patrně za vlasy levou rukou a pravou rukou vykonal řez od levé strany k pravé. Řez šel od levého ucha ku pravému a byl veden s takovou prudkostí, že všechny tepny a žíly, jakož i obratle byly přeťaty. Řez sám byl podle dobrozdání lékařů hladký, rovný, způsobený velmi ostrým, dlouhým nožem a obratnou rukou.

Když krev do nádoby byla zachycena (nejspíše to byl nějaký kožený vak, poněvadž ten nejlépe mohl přilehnouti ke krku, aby krev jinam nestékala) a dílo vražedné vykonáno, vzali pachatelé mrtvolu a zatáhli ji asi 15 kroků hlouběji do lesa, položili v té poloze, v jaké vykrvácela, to jest obličejem dolů. Tato posice nasvědčuje také našemu názoru, jak se vražda se vší pravděpodobností udála. Vrah, vykonavší řez, patrně držel, jak již řečeno, levou rukou dívku za vlasy a při řezu vyzdvihl hlavu a celé tělo poněkud do výšky, tak asi, že opora těla vězela v kolenech, takže dívka v tom okamžiku byla asi v té posici, jako by klečela. A také její nohy tuto posici podržely i po smrti – mělať nohy zdviženy nahoru tak, že paty byly obráceny k zádům. Z místa vraždy dále přivlečená mrtvola byla pokrytá chvojím a v této poloze a v tomto stavu, také na Bílou sobotu, tedy třetí den po vraždě nalezena.

Takovýmto způsobem tedy sprovozena se světa nevinná, hodná, pokojná, křesťanská dívka, právě před velikonočními svátky!

Neméně důležité nežli vypátrání vrahů, je vyšetření motivu činu samého. Loupežná vražda to nebyla. Hrůzová byla chudé děvče, měla ten den u sebe jenom 3 krejcary, za 2 krejcary si koupila sádlo a krejcar ji zbyl, jenž také u ní nalezen. Z jejího majetku neztratilo se nic jiného, nežli růženec, který jsouc nad míru pobožná, při sobě stále nosila. Vražda ze msty také ne – zavražděná byla mírné děvče, jež s každým žilo v míru; čin žárlivého milence to také nebyl – neboť žádného nikdy neměla. Ani jediný z obyčejných denních motivů neodpovídá tu okolnostem.

Mocněji a neodbytněji ovládla veškeré veřejné mínění pověst o rituální vraždě. Bojíte se jí uvěřiti, nemůžete připustiti, že by na sklonku XIX. století žila rasa, jejíž náboženství káže nebo připouští vraždu k účelu náboženskému. Bojíte se věřiti, ale síla a přesvědčivost okolností je mocnější. Ještě nikdy nesvědčily okolnosti a hlavně všechny důkazy pro vraždu rituální tak, jako tentokráte.

Existuje-li rituální vražda – pak je jí případ polenský!

Dokáže-li se však nezvratně, že se tu nestala rituální vražda, nýbrž vražda z motivů dokázaně jiných, pak rituální vražda vůbec neexistuje a přestane pověst o ní sama sebou bez trestů, jimiž vyhrožuje jeden pražský deníček. Proto je povinností úřadů v každém případě, aby záhadný tento případ, tak typický a směrodatný pro všechny časy příští, vyšetřily co nejpřísněji s uvážením všech okolností.“

„Dnes musí všem záležeti na tom“, pokračuje ve zprávě zmíněný list dne 3. června 1899, „aby pravda vyšla se vší jasností a určitostí najevo. A kdyby tato pravda měla být sebe hroznější a pro mnohé sebe osudnější, nic nesmí povolané i nepovolané kruhy zdržovati od toho, aby po této pravdě se pídily a ji veřejnosti sdělily.“

Kde je krev ?

Když přešlo první vzrušení a bylo poněkud ztlumeno ustrnutí všech přítomných ze strašlivé rány, zející na krku Anežky Hrůzové a když bylo potvrzeno, že pod mrtvolou ani pod ranou není téměř žádné krve, jíž podle úsudku lékařů by muselo být asi 6–7 litrů, vynořila se všeobecná otázka:

Kde je krev ze zabité Anežky?

V davu přítomných občanů i mezi jednotlivými členy soudní komise v lese Březině zavládlo mínění, jednak, že hledat se musí krev, či stopy po ní, po lese, jednak – a to vzhledem ke způsobu provedení vraždy pronášelo se přesvědčení u většiny hned na místě hrůzného nálezu – že je zhola zbytečné pátrat v lese po krvi, když krev byla bezpochyby vrahy zachycena a odnesena. Toto přesvědčení bylo zdůvodněno tím, že pod mrtvolou nebo vedle ní nebylo nalezeno krve, až na malou zaschlou krvavou loužičku. Nepatrné stopy krve také později shledány na větvičkách okolních keříků a ty podle úsudků znaleckých povstaly pravděpodobně po ráně holí do hlavy nebohé dívky, přímo po jejím přepadení. Jinak nebylo po krvi ani památky a ani sebemenších stop nebylo objeveno. Také dalším pátráním se prokázalo, že zachycená krev Anežčina nebyla v lese ukryta, nýbrž odnesena jinam. Kam, to mohl říci jedině vrah a jeho pomocníci, ale on to neřekl.

Za zmínku stojí, že tehdejší nájemce honitby v lese Březině pan Dvořák vydal se následujícího dne se svými dvěma loveckými psy anglického původu, Lordem a Piksem, aby slídili po krvi, jestliže by přece jen byla v lese snad ukryta. Po delším hledání kolkolem místa činu, které dotyčný nájemce naschvál obcházel ve velikém okruhu, vlastně půlkruhu, který se neustále zužoval, pes Piks něco větřil a pojednou začal stavět. Tíhl ve svém napětí přímo k místu vraždy asi 8 m od cesty vzdálenému a stavěl přesně v místě, maje pána za sebou, kde krev svou vycedila nešťastná Anežka. Pan Dvořák, byv hrůznému nálezu přítomen, velmi dobře věděl o tomto místě, ale zúmyslně vodil psy o kus dále. Piks vystaviv místo, obíhal jej, až konečně si lehl a začal zuřivě hrabat. Hledal, hledal, na místě vyslíděném svým neobyčejně vyvinutým čichem, ale nadarmo. Také v úvoze bylo hledáno, ale všechno namáhání bylo marné, neboť neustále vracel se zmíněný pes na původní místo a přes to, že byl bit, nechtěl se z onoho místa hnout, takže musel být odtud násilím odveden.

Když ani na pozemcích kolem lesa nebyla krev nalezena, pokusili se polenští rybáři s četníky a pražskými detektivy hledat ve vodě, avšak marně, ani tam nebylo po krvi nejmenší stopy, ačkoliv se několik obětavců brodilo mrazivou vodou a bahnem napolo vypuštěné strouhy až po kolena.

Na otázku danou pak soudem lékařům, kteří pitvu prováděli, jak soudí o množství krve Anežčině, odpověděli takto: K dané nám otázce prohlašujeme, že jsme žádných známek smilného násilí na mrtvole nenalezli a tvrdíme, že mrtvola Anežky Hrůzové skorem úplně vykrvácena byla a že stopy nalezené krve neodpovídaly množství krve, kterou bychom při takovém způsobu smrti v okolí mrtvoly s určitostí mohli očekávat. Konečně vzhledem k okolnostem, jak řez na krku vykonán byl, musíme s určitostí mít za to, že nebyl vykonán při poloze na zádech, jelikož by muselo okolí a stromky mocným proudem krve, na všechny strany stříkající, být potřísněny, čehož jsme při důkladné prohlídce místa nenalezli, neboť místo krví potřísněné bylo rozsahu malého a ohraničeného.

Pohřeb Anežky Hrůzové

V úterý po velikonocích, dne 4. dubna 1899, konán byl pohřeb nebohé dívky. Ač byl již všední den, sešel se přece obrovský zástup lidí zblízka i z dalekého okolí, aby doprovodili na poslední cestě tělesnou schránku křesťanské dívky, která podstoupila mučednickou smrt.

K 9. hodině ranní byla rakev s mrtvolou z umrlčí komory přenesena do domu čp. 49 na náměstí a postavena v průjezdě Culkova hotelu. Družičky a mládenci stáli, majíce smuteční

ozdoby ve vyrovnaných dvojstupech připraveni, aby vzdali poslední poctu té, která z jejich řad byla vyrvána rukou vražednou. ... Přesně o 10. hodině nastaly vlastní církevní obřady. Vdp. děkan Josef Šimek sám rakev vykropil a vedl kondukt. Zpěváci zapěli smuteční sbor, odříkány modlitby, hudba zahrála smuteční pochod, osm mládenců chopilo se rakve, kterou zvedli na ramena a celý truchlivý průvod se hnul směrem ke sv. Barboře.

Byl to pohřeb, jakého vskutku Polná ještě neviděla. ... Za rakví kráčela, podpírána jsouc synem Janem, zdrcená matka, druhý bratr Anežčin, poručník Novák a další nejbližší známí v němém bolu. Za nimi nepřehledné davy občanstva, takže se zdálo, jako by průvod neměl konce. Den byl výjimečně krásný. Trvalo to hodnou dobu, nežli poslední účastníci pohřbu došli na hřbitov, zalitý jarním sluncem a zaplněný do posledního místečka lidmi.

Kolem čerstvě vykopaného hrobu seskupili se příbuzní, kněz vykonal poslední obřady, zapěn smuteční sbor, dozněl hlas dojatého publika, které monotónně odříkávalo Otčenáš – a již hlína sypala se na rakev oběti, nevinné křesťanské mučednice. Jediné oko nezůstalo suché, když pronášena slova: „Odpočinutí věčné dejž jí ó Pane. ... A světlo věčné ať jí svítí!“ Poté v kostele u sv. Barbory konána smuteční mše; zpívané requiem sloužil P. Alois Hronek, starší kaplan. Ještě dlouho se mluvilo o důstojném pohřbu nešťastné Anežky.

Leopold Hilsner

Po vrahu Anežky Hrůzové bylo zahájeno usilovné pátrání. Zvláště polenský četnický strážmistr Klenovec se věnoval tomuto případu s příkladnou energií. Brzo po nalezení mrtvoly Anežky Hrůzové v lese Březině počala se v Polné a v okolí šířit pověst, že pachatelem, resp. pachateli této úkladné vraždy jsou Židé.

Protože veřejné mínění všeobecně označovalo za jednoho z pachatelů 23letého židovského povalovače Leopolda Hilsnera, vykonal strážmistr Klenovec již druhého dne po nálezu mrtvoly, tj. v neděli dne 2. dubna 1899, domovní prohlídku v bytě Hilsnerově, který bydlel u své matky. Přestože byla bezvýsledná, přece Hilsnera zatkl a dodal jej okresnímu soudu v Polné. Hilsner totiž tvrdošíjně zapíral, že by vůbec byl Anežku Hrůzovou znal a že dne 29. března 1899 byl v lese Březině. To byla vyložená lež, protože řada hodnověrných svědků dokázala pravý opak. Usvědčující byla zvláště ta okolnost, že Leopold Hilsner, který bydlil s matkou v domě čp. 11 v Židovském městě v Polné a byl stále bez zaměstnání, se velmi často potuloval v lese Březině a Anežku musel vídat a dobře osobně znát proto, že dům švadleny Blandiny Prchalové, ke kteréž Anežka každodenně chodila do šití, stojí poblíž domku, v němž Hilsner bydlil.

Neštěstím přípravného vyšetřování bylo, že jím byl pověřen pokřtěný Žid, soudní rada Reichenbach (jehož manželka však se již pokřtít nedala), který, jak se ukázalo, byl Hilsnerovi spíše obhájcem než vyšetřujícím soudcem. Pan rada neuznal podezření za dost opodstatněné a stále lpěl na tom, že vrahem je někdo jiný. Avšak vzhledem k veřejnému mínění nebylo jiné pomoci, než zahájit trestní vyšetřování s Hilsnerem, jež mělo nečekaný výsledek: Hilsner byl propuštěn na svobodu.

Strážmistr Klenovec však nelenil a nasbíral důkazů tak znamenitých, že bez soudního rozkazu, z vlastního popudu a na vlastní zodpovědnost Hilsnera po druhé zatkl a předvedl k soudu. Další vyšetřování a výslechy svědků, prováděné u okresního soudu v Polné, byly vedeny tak podivně, že mnozí svědci raději se všemu vyhnuli, než by bývali před pana radu Reichenbacha předstoupili. A nebylo také divu. Jeden svědek, když byl k polenskému soudu předvolán a vstoupil do soudní síně, byl přivítán soudcem Reichenbachem těmito slovy: „Také si chcete vydělat těch 100 zlatých?“ (Obec Polná totiž vypsala jako odměnu na dopadení pachatele vraždy Anežky Hrůzové 100 zlatých.) Ještě před zahájením výslechu, tedy než kladl soudce svědkovi otázky, pravil k němu povýšeným hlasem: „Každý mně sem přijde s nějakým klepem, vy tomu také věříte, že to spáchal ten Hilsner?“ – Když se dotyčný svědek ohradil, ať tedy Hilsner dokáže svoje alibi, kde v tu dobu se zdržoval, rada Reichen-

bach mu na to zhurta odsekl: „Kdybyste to byl vy, nebo já, tak bychom mohli vědět, kde jsme v tu a v tu dobu dleli, poněvadž máme své zaměstnání, ale Hilsner ho nemá, ten si nemůže pamatovat, kde v tu dobu byl.“

Již při prvním propuštění Hilsnera na svobodu se rada Reichenbach dopustil chyby neodpustitelné, která celé vyšetřování silně mařila. Tehdy Hilsner kráčel od soudní budovy k domovu pln vítězoslávy po náměstí, významně se usmívaje, a mezi polenskými Židy nastala veliká radost. Někteří jej hned následovali dokonce až do bytu, kde se jej na všecko vyptávali a kde mu jistě poskytli různé cenné rady, nehledě k tomu, že se mohli docela dobře o všech podrobnostech dohodnout a mezi sebou domluvit. Jak byli Židé šťastni a jak propuštění svého důvodně podezřelého souvěrce hned využili, o tom svědčí zejména to, že ještě týž den byly zahájeny velké porady v synagóze, kterým předsedal rabín Goldberger a kde byl Hilsner důkladně poučen a dobře naveden, jak se má napříště zachovat. Židé brali vraha Hilsnera tak okatě ve svou ochranu, že na první pohled bylo zřejmé, jak mnoho jim na tom záleží, aby byla pravda ututlána.

Po druhém Hilsnerově zatčení se rada Reichenbach pochopitelně nikterak nesnažil vniknout do vražedného případu a naopak svým hrubým jednáním odpuzoval poctivé svědky z lidu. Kdyby býval vzal Hilsnera hned po prvé do křížového výslechu, byl by se tento patrně přiznal a jmenoval své spolupachatele vraždy, načež po jejich případném zatčení by celý proces nabyl zcela jiného rázu.

Reichenbach Hilsnera přímo utvrzoval, že je nevinen, následkem čehož on vše šmahem popíral a to i věci bezvýznamné, které mu uškodit nemohly a ve kterých byl později celou řadou svědků dokonale usvědčen. Málem by se bylo vše pomalu umlčelo, jako se už v některých případech dříve stalo, kdyby do záležitosti nebyl zasáhl také energický starosta města Sadil s několika statečnými občany, kteří nedbali hrozeb ani poškození svých existencí. Jeden z nich stanoven soukromým detektivem, který s obdivuhodnou vytrvalostí hromadil usvědčující materiál, vypátral řadu svědků, kteří se soudu vyhýbali, jejich výpovědi byly na obecním úřadě sepsány a zaslány přímo krajskému soudu do Kutné Hory.

Co činil v den vraždy Leopold Hilsner?

Jak již bylo řečeno, opustila Anežka Hrůzová práci u švadleny Blandiny Prchalové ve středu dne 29. března 1899 asi o půl 6. hodině večer. Byla vyprovázena tenkrát kus cesty až na odbočku k Žabokrtům svojí kamarádkou Annou Kocmanovou a byla, jak již vzpomenuto, posledně viděna v Žabokrtech obuvníkem Petrem Horáčkem. Odtud je k místu, kde vražda byla spáchána, asi čtvrt hodiny cesty, takže Anežka mohla do ¾ na 6. hod. dojít v tato místa – totiž na pokraj Březiny a sice na stezku nad úvozem, podle hustého mlází vedoucí, kde podle všech zjištěných okolností byla přepadena a malý kousek do houští zavlečena.

Poněvadž pak se toho večera Anežka domů nevrátila, jak obyčejně činívala, nutno mít za to, že vražda na ní byla spáchaná v době od ¾ 6. hod. – ¼ 7. hod. večer, a sice v těch místech, kde při soudním ohledání byly nalezeny krevní stopy.

Jak již uvedeno, Leopold Hilsner popíral, že by býval byl dne 29. března 1899 vůbec a zvláště okolo 6. hodiny večerní v Březině – tedy na místě činu. Avšak svědkyně Kateřina Dvořáková, která vídala Hilsnera chodit kolem svého bytu do Březiny, dosvědčuje, že ve středu dne 29. března 1899 asi o půl 10. hodině dopoledne viděla Hilsnera přicházet v zelenavém všedním šatě směrem od Březiny ke Kojdlovu stavení. Dále je usvědčen ze lži výpovědí svědků Antonína Dvořáčka, Vincence Zelingra, Rudolfa Leixnera a Václava Sobotky, neboť když oni dne 29. března 1899 odpoledne hráli v karty na Svatokateřinském kopci pod hřbitovní zdí, přišel k nim kolem 2. hodiny odpolední Hilsner a vyzval je, aby s ním šli do Březiny, kterémužto vyzvání však jmenovaní nevyhověli, načež asi za hodinu se od nich Hilsner vzdálil směrem k Březině.

Hilsner pod tíhou tohoto usvědčení sice doznal, že skutečně dne 29. března 1899 asi ke 2. hodině odpolední na Svatokateřinský kopec přišel a tam jmenované své soudruhy zastihl; popřel však, že by je byl vyzval, aby s ním šli do Březiny a že by se byl tenkráte směrem od nich udaným k Březině byl vzdálil a tvrdil, že se vrátil přímo okolo háječka pod hřbitovem, pak panským pivovarem a přes Kandii na náměstí do Polné. Z výpovědi svědka vedeného Hilsnerem – Adolfa Muzikáře – sice vychází, že se Hilsner skutečně vrátil téhož dne odpoledne do Polné, neboť svědek jej spatřil jít 29. března 1899 mezi 4½ až 5. hodinou odpolední Horní branou od náměstí v Polné kolem obchodu paní Vladykové, kde zrovna maloval. Hilsner tenkrát však již nebyl v lepších tmavomodrých šatech, v jakých byl viděn téhož odpoledne svými kamarády na Svatokateřinském kopci, nýbrž byl oblečen ve všední šat, takže se svědek ještě divil, že Židé již nemají svátky.

Krátce po 5. hodině byl Hilsner viděn povozníkem Františkem Cinkem a Josefem Škaredou, jak spěchal ve společnosti dvou neznámých Židů k lávkám, odkud vede cesta k Březině. Velice důležitou svědkyní byla manželka starosty z Malé Věžnice Vomelová, která v osudný den šla po kraji Březiny, a sice půl hodiny před Anežkou Hrůzovou. V malé vzdálenosti od místa, kde byla později nalezena mrtvola zavražděné, se na ni vyřítil z houštiny asi 20letý výrostek, oblečený v šedivé šaty, držící v ruce oloupanou hůl, a sice jak říkají venkované „vejpůlky“, kterou rychle ku předu pohazoval. Když se jí podíval do obličeje, rychle se vzdálil, při čemž si svědkyně všimla jeho nápadné klátivé chůze. Při konfrontaci Vomelová Hilsnera s určitostí nepoznala, poněvadž ho dříve neznala, avšak bezpečně potvrdila, že výška, rovnost a štíhlost těla, to že vše „pasuje“. Usvědčujícím momentem v tomto svědectví je ta okolnost, že právě ona klátivá chůze, ono držení hole a pohazování s ní jsou návyky pro Hilsnera charakteristické. Lze tedy mít za to, že oním mladíkem, který považoval v tu chvíli Vomelovou za Hrůzovou, byl Leopold Hilsner. Ostatně při domovní prohlídce, která byla vykonána již v novém bydlišti staré Hilsnerové ve Velkém Meziříčí, byly na přiznání Hilsnerova mladšího bratra Icíka skutečně nalezeny šedivé kalhoty, a to v kufru ve staré synagóze mezi ženskými kusy oděvu. Na těchto kalhotech bylo na několika místech jasně vidět zaprané rezavé skvrny, o kterých soudní znalci po vyšetření podali posudek, že s největší pravděpodobností pocházejí od lidské krve. Konečně během přelíčení před kutnohorskou porotou odbývaném dosvědčil korunní svědek Pešák, že viděl Poldu Hilsnera ještě se dvěma společníky v inkriminovanou dobu, jak se laskavý čtenář dočte později, na pokraji Březiny – tedy přímo na místě činu.

Hilsnerovy „důkazy“ o nevině

Leopold Hilsner až do nalezení oněch šedivých kalhot zapíral houževnatě, že vůbec takové kalhoty měl. Po jejich nalezení se vymlouval, že rezavé skvrny pocházejí od cihel, což ovšem bylo vyvráceno soudními znalci. Také popřel rozhodně, že by jeho matka přechovávala u sebe v onu kritickou noc před vraždou nějakého Žida. Dále popřel, že by býval nosil při sobě někdy ostrý dlouhý nůž, jak to tvrdili svědci František Veselý, František Pařík a Josefa Vytlačilová, kteří jej u něho viděli, a to dokonce ještě krátkou dobu před vraždou. Krátce zapřel všechno, co mělo sebemenší souvislost s vraždou, pro niž byl vyšetřován, třebaže to někdy samými jeho přáteli z řad souvěrců bylo dokázáno. Každou chvíli vedl několik svědků, kteří prý mu prokáží alibi na ono osudné odpoledne a večer. Z Kateřinského kopce prý se vrátil přímo do Polné na náměstí, kam prý také za chvíli přišel V. Zelingr, s nímž potom chodil po náměstí. Pak se prý sešli ještě s Leixnerem a Dvořáčkem, který mu prý ukazoval novou pracovní knížku. Později k večeru se prý sešel ještě se studentem Maxem Brettišem a Hugonem Friedem.

Přesně v půl sedmé večer šel prý do synagógy, což mu měli dosvědčit kantor Steiner, kostelník Bosel a obchodník Lustig. Toto „alibi“ se však ukázalo naprosto vylhaným, neboť všichni tito Hilsnerem dovolávaní svědci popřeli, že by se onoho odpoledne, v tu dobu a na

těch místech s Hilsnerem byli sešli. Zvláště pak dokázáno, že ona Dvořáčkova pracovní knížka byla vydána obecním úřadem v Polné teprve dne 31. března 1899, takže Dvořáček mu ji nemohl, jak také potvrdil, dne 29. března ukazovat. Všichni pak Hilsnerovi kamarádi, kteří uvedeného dne ve středu na Svatokateřinském kopci hráli v karty, s určitostí prohlásili, že Poldu již ten den vůbec nespatřili. Rovněž bratr Izim, kterého Leopold vedl za svědka, že mu ve středu navečer prý doma otvíral, to nepotvrdil, nýbrž prohlásil, že toho večera Poldu vůbec neviděl a že ani neví, kdy toho dne přišel domů.

Mezitím se přihlásila ještě svědkyně Marie Sobotková, která 29. března 1899 krátce před západem slunce, kterýž toho dne připadá na 6 hod. 25 minut, viděla Hilsnera jít směrem od „Božích muk", tedy přímo od Březiny kolem Kojdlova stavení přes louku k lávce vedoucí do Židovského města. Šla právě v tu dobu ke studni pro vodu a jdouc od studně, postavila putynku na zem a dívala se chvíli za pospíchajícím Hilsnerem, který dělal pohyby tělem napravo a pak nalevo, tak jako by si chtěl na každou stranu odplivnout.

Vzhledem k těmto „nepodařeným důkazům" a naopak vzhledem k udáním hodnověrných svědků jest odůvodněné podezření, že Leopold Hilsner v čas spáchané vraždy, která byla podle posudku lékařů dne 29. března 1899 kolem 6. hodiny večerní vykonána, se na místě činu nacházel.

Dva neznámí Židé

Jak již podotknuto na jiném místě, byl Hilsner viděn dne 29. března 1899 asi 10 minut po 5. hodině odpolední v šedivých šatech svědky Cinkem a Škaredou, jak uháněl ve společnosti ještě dvou neznámých Židů na konci Židovského města téměř skokem dolů k lávkám, odkud vede cesta k Březině a v tom směru jest velice důležitým zvláště udání povozníka Cinka. Ten vypovídal, že vezl dne 29. března 1899 odpoledne paní Kateřině Pojmanové z Polné slámu a přijel na polenské náměstí právě, když bilo na věži 5 hodin a jelikož dům, kde dotyčná paní bydlí, jest jen malý kousek vzdálen od náměstí, a sice v malé uličce, kudy se nejvíce chodí dolů k lávkám, mohlo být nejvýše tak 10 minut po 5. hodině, když se slámou do této malé uličky přijel.

V tom viděl běžet takřka skokem napřed Hilsnera, kterého dobře zná, a za ním v patách dva neznámé židovské výrostky; jeden z nich strkal právě nějaký dlouhý plochý balíček do vnitřní kapsy svého kabátu. Hilsner, když přišli k povozu slámou naloženému, ještě řekl svým dvěma společníkům: „Dejte to z huby, mohli bysme za to dostat přes hubu!" Hilsner totiž i ti dva výrostci měli každý zapálenou cigaretu v ústech. Podle dalšího udání tohoto svědka byli ti dva, co běželi za Hilsnerem, cizí Židé, kteří se rozhodně nezdržují v Polné.

Jeden z nich byl prostřední postavy, v obličeji plný, židovského výrazu a vypadal, jako by se asi 14 dní neholil. Také pod nosem neměl žádného vyrostlého kníru, nýbrž jen nedávno holený vous. Byl to člověk mladší, nohy měl tak trochu do X jako mívají pekaři, a chůzi měl pajdavou. Na sobě měl dlouhý, až po kolena sahající svrchník se sametovým límcem, nezapjatý a právě ten člověk si strkal do vnitřní kapsy svého svrchníku dlouhý, do papíru zabalený předmět. Mimoto měl onen člověk zvláštní obličej: odulé, tlusté židovské rty, oči veliké, vypoulené.

Druhý byl menší, vypadal ošuměle, šaty měl jako z přičernalé štuky, to jest ze sprostší, lacinější látky a čouhala mu na jedné noze dole z pod nohavice podvlékačka. V obličeji si toho menšího svědek ani moc nepovšimnul, neboť větší pozornost věnoval tomu pajdavému, hlavně také proto, že se mu nechtělo dát cigaretu z úst. Druhý ze svědků dokládá, že toho „pajdavého" společníka Hilsnerova viděl již asi dva dny před tím chodit po Polné. To by se ostatně shodovalo i se svědectvím dalších občanů polenských.

Také paní Julie Pešáková se velmi dobře pamatuje, že ve středu před Zeleným čtvrtkem viděla v Židovském městě asi kolem 11. hodiny dopolední takového cizího kulhavého Žida, který jednu nohu za sebou tahal a na druhou napadal, jak mu tenkrát rabín něco v papírku

zabaleného z pavlače dolů hodil – snad almužnu.

Rovněž to dotvrzuje svědek Josef Čermák, který viděl ve středu 29. března 1899 v poledne vycházet z uličky, kde bydlí Hilsner, podobného Žida, jenž byl na pravou nohu chromý a proto při chůzi na levou silně napadal. Také svědkyně Augustina Rocanová viděla, a sice již na Květnou neděli odpoledne, na Svatokateřinském kopci Hilsnera stát s nějakým mladíkem, který měl nohy do X. Tento Žid z Polné určitě nebyl, neboť by ho byla poznala.

Jiní Hilsnerovi společníci

Z dosud vylíčeného je zřejmo, že Hilsner sám vraždu nespáchal – že musel mít nějaké společníky. Bylo zjištěno, že vše se již delší dobu připravovalo, neboť Hilsner Anežku několikrát pronásledoval, snaže se s ní zapříst známost, což se mu však nedařilo. Svědek Antonín Lang vyprávěl, že viděl ze svého okna, u kterého pracoval, jak se v bytě Hermana Aufrechta konaly schůzky a porady po několik dnů právě před vraždou Anežky Hrůzové. Uvádí, že viděl, kterak Židé Leopold Gráf, Oskar Fried, Herman Basch a Leopold Hilsner chodili nápadně často do bytu Hermana Aufrechta a zvláště v pondělí a v úterý před vraždou stáli hned z večera před domem, v němž Aufrecht bydlel, když právě šla Anežka Hrůzová kolem nich jako obyčejně do svého domova. Když je přešla, obrátili se všichni Židé za ní a smáli se, což viděl a dosvědčil i svědek Večeřa.

Obuvník František Veselý vypovídá, že když ve středu dne 29. března 1899 v den oné vraždy šel po 8. hodině večer jako obvykle na pivo do hostince pana Eise, spatřil tam všechny jmenované Židy – mimo Hilsnera – sedící u postranního stolu a zabrané v tichý hovor. Strkali stále hlavy dohromady a bylo na nich znát jakési rozrušení. Poručili si donést pivo a někteří též večeři. Svědek si jich dobře všiml, hlavně proto, že mu bylo velmi nápadné jejich počínání, ježto je nikdy před tím tak pohromadě v tomto hostinci ještě neviděl, ač sám byl tam takřka denním hostem.

Mimochodem je nutno uvést, jakého charakteru oni výše uvedení Židé byli: Herman Aufrecht, u něhož se tyto schůzky konaly, byl důvěrným rádcem Hilsnera. Živil se tím, že dohazoval křesťanské kojné do bohatých židovských rodin, aniž by měl k tomu nějaké úřední povolení. Pro tuto „živnost“ byl již několikrát pokutován, vzdor tomu však ji dále provozoval. Takovéto ženy, které buď z bídy anebo ze ziskuchtivosti, zlákány byvše židovským dohazovačem, šly kojit dítě cizí a své obyčejně daly nějaké chudé ženě na opatrování, které pak někdy buď zakrnělo anebo zemřelo. Takové ženy byly často velmi zklamány, neboť musely předem Aufrechtovi zaplatit, co žádal a když neměly peněz, musely dát něco do zástavy. Jak jedna z nich vyprávěla, chtěl prý ji dokonce tento drzý Žid sám prohlížet, je-li zdravá a k úkolu kojné schopná. Dále prý onen kuplíř sám zkoušel mléko oněch ubohých žen a jak se posměšně vyjádřil při jisté příležitosti – krmil tímto mlékem své kočky.

Druhým společníkem a rádcem Hilsnerovým byl Leopold Gráf, přistěhovalý do Polné z Golčova Jeníkova krátce před vraždou Marie Klímové. Zde se oženil s dcerou sklenáře Müllera. Z dřívějšího působiště bylo o něm známo, že byl již vícekrát trestán a že prý byl postrachem tamních děvčat. Ostatně tak se osvědčil i v Polné; svou ženu často trýznil a bil, jejím starým rodičům nejednou vyhrožoval a spílal, práce se štítil, ale chtěl dobře žít. Věci konečně dospěly tak daleko, že byl od Müllerů vyhnán a jeho žena zůstala u rodičů. Najmul si byt a zařídil si obchod sklenářský, kam často docházeli neznámí Židé, patrně jeho kamarádi z dřívějška.

Velmi často byl Gráf viděn u rabína Goldbergera, k němuž docházel, a též s Hilsnerem se brzy seznámil. Jak se později zjistilo, byl též důvěrným přítelem košeráka Kurzweila z Golčova Jeníkova, toho, který byl také v Polné spatřen v den vraždy Anežky Hrůzové. Gráf, ačkoliv byl v té době ženat, lákal k sobě též pod různými záminkami mladé dívky a jedenkrát byl též pro přepadení 16letého děvčete trestán 14-denním vězením.

Třetím společníkem Leopolda Hilsnera byl Oskar Fried, který byl také jedním z těch po-

dařených Židů. Byl viděn dne 29. března 1899 v den vraždy v průvodu cizího Žida, kterého vyprovázel ze svého bytu. Ač byl několika svědky viděn, později pod přísahou vše zapřel. Krátce nato zemřel. Jeho otec Samuel Fried byl později odsouzen k 5letému žaláři pro falšování cenných papírů. Část trestu si odpykával na Pankráci s Hilsnerem. Fried měl na vraždě Anežky Hrůzové jistě také podíl, neboť hostil v den vraždy ve svém bytě košeráka Kurzweila. Byv v této záležitosti v Polné vyslýchán, popřel to také, ač to hodnověrným svědkem panem Führichem bylo dokázáno.

Čtvrtý spoluviník Herman Basch, také jeden práce se štítící mladík, byl sice vyučen soustružníkem, ale brzo svého řemesla zanechal a jen se povaloval, dávaje se živit svým starým otcem, který jej často za to káral. Po vraždě Anežky Hrůzové se jeho otec před bednářem Dočekalem vyjádřil, že jestli ten jeho kluk v tom také bude, že ho zastřelí! Není vyloučeno, že Herman Basch, důvěrný přítel Hilsnerův, uřízl onu bílou hůl, která byla na místě vraždy nalezena, jelikož byla tak řemeslně upravená, že to jiný těžko mohl tak dokázat jako soustružník Herman Basch. Brzy po vraždě náhle a beze stopy z Polné zmizel.

Ostatní spolupachatelé Hilsnerovi zůstali neznámí, bylo však velmi nápadné, že úřady po těchto cizích Židech ani mnoho nepátraly, ačkoliv měly v rukou důkladný a podrobný popis, přesto nebyl ani jeden z nich zatčen nebo na ně vydán zatykač.

Košerák Kurzweil

Svědky bylo dokázáno, že se 29. března 1899 v Polné zdržoval a byl viděn košerák Kurzweil z Golčova Jeníkova, dobrý známý Leopolda Gráfa, který byl též z Golčova Jeníkova, jak bylo zjištěno zejména svědkem Führichem, jenž bydlil vedle Samuela Frieda. Pan Führich četnictvu udal, že dne 28. března v úterý den před vraždou Anežky přišel směrem od dráhy k Samuelu Friedovi nějaký cizí člověk židovského vzezření. Fried a jeho žena, jak je pozoroval z okna, které vedlo do dvora, již jej očekávali a zadním vchodem ho uvedli do svého bytu. Svědek pracoval u otevřeného okna a slyšel zřetelně též rozmluvu mezi nimi. Mluvili německy, kteréžto řeči dobře rozuměl a zaslechl, jak Fried a jeho žena jej přivítali.

Fried ho jmenoval Herr Kurzweil a jeho manželka oslovovala svého hosta Herr Schächtermeister,[2] načež vešli společně do bytu. Pak zase ve čtvrtek dne 30. března, tedy den po vraždě Anežky Hrůzové, spatřil pan Führich ze svého okna, jak tohoto cizího Žida Fried odváděl opět zadním vchodem. Tuto jistě závažnou výpověď byl svědek Führich ochoten kdykoliv přísahou potvrdit, úřady však v tomto směru dále nepátraly. Několika polenskými občany tedy usneseno, aby bylo dál pátráno soukromě v naznačeném směru.

Záhy na to byli vysláni do Golčova Jeníkova ke zjištění Kurzweila dva svědkové, a sice Ludvík Führich a městský strážník Adolf Koudela, který též onoho cizího Žida v den vraždy v Polné spatřil. V Golčově Jeníkově se oba představili na četnické stanici a tamní strážmistr hned na to košeráka Kurzweila obeslal. Po jeho příchodu ponechal jej ve vedlejším pokoji, kde s ním hlasitě rozmlouval, jelikož Führich tvrdil, že jej pozná také po hlase, a skutečně jakmile zaslechl Kurzweilův hlas, ihned ho poznal. Nato zavolal strážmistr Führicha do oné místnosti a tento rovněž poznal v něm Friedova návštěvníka. Přikročil k němu blíže a pravil Kurzweilovi přímo do očí: „Vy, pane, jste byl 28. března 1899 v Polné u Frieda!“ Na tato slova Kurzweil nemohl promluvit, nápadně zbledl, třásl se na celém těle a teprve po chvíli zmohl se na slovo a povídal, že v Polné vůbec ještě nikdy nebyl. Führich mu znovu opakoval, že jej určitě poznává, jak podle podoby tak podle hlasu a také, že jej slyšel jmenovat jeho jménem! Pak zavolán strážník Koudela, který jej též se vší určitostí poznal a řekl mu do očí, že ho potkal dne 29. března na ulici v Polné.

Strážmistr si po tomto předběžném výslechu nevěděl rady, má-li košeráka zatknout nebo

[2] Židovský rituální řezník, košerák; pozn. editora.

ho propustit, neboť tímto usvědčením nebylo ještě prokázáno, že byl spolupachatelem na oné vraždě, avšak jevil se mu silně podezřelý chováním a zejména zapíráním že v Polné nikdy nebyl. Na otázku strážníka Koudely, který se strážmistra stranou zeptal, zda bude Kurzweil zatčen, pokrčil rameny a odpověděl, že podá o tom raport ke krajskému soudu do Kutné Hory, načež předvolaného propustil.

Dalším soukromým pátráním v Golčově Jeníkově vyšlo najevo neméně závažné svědectví proti Kurzweilovi. Zvláště cenným bylo svědectví Barbory Vránové, která tou dobou u Kurzweila sloužila, že dne 28. března 1899 nesla svému pánovi na místní nádraží ruční kufřík. Kurzweil prý někam na tu stranu k Jihlavě odjel; kam, to nevěděla. Též jeden nádražní zřízenec udal, že viděl zmíněného dne Kurzweila, kterého dobře zná, vlakem odjíždět směrem k Polné. To také potvrdila nepřímo Monika Blumenthalová, že totiž dne 28. března 1899 sešla se se služkou B. Vránovou a když se jí ptala, co dělá, odpověděla tato, že spěchá domů, jelikož nemají prý pána doma, někam prý odjel. Na další otázku Blumenthalové, kam odjel, řekla, že neví. V tom došla k nim paní Kurzweilová a spustila hned na Barušku, proč prý nejde domů. Dále uvedla dotyčná svědkyně, že dne 30. března 1899 asi o 11. hodině v noci slyšela ona i její muž a syn Karel klepání na okno bytu Kurzweilových. Vykoukla z okna, které se nachází právě proti bytu Kurzweila, zrovna v tom okamžiku, když se otevřely dveře a Kurzweil vešel do svého domu. Kdo mu přišel otevřít, neviděla. Před tím ve dne, a sice 30. března dopoledne, viděla, jak vešel do bytu Kurzweilových židovský školník Hynek Humberger a za chvíli vyšel ven s paní Kurzweilovou a zůstali stát u dveří. Jelikož měla malé okénko pootevřené, zaslechla, jak se paní Kurzweilová ptala Humbergera, jestli neví, kdy její muž přijede. Humberger odvětil, že asi až večer, načež paní Kurzweilová řekla, že ani neví, jak je to daleko a kde to je. Dne 1. dubna 1899 viděla svědkyně Kurzweila sedět před jeho domem, jak držel si šátek na pravé straně obličeje. Po celou dobu, co on tam bydlel, viděla Kurzweila každý den několikrát, jen 29. a 30. března 1899 jej vůbec po oba dva dny ani nespatřila!

Dále se vyšetřilo, že si Kurzweil začátkem dubna nechal oholit svůj krátký plnovous, což nikdy před tím neučinil a vždy vypadal, jako když se 14 dní nebo tři neděle neholí. Krejčí pan Ledel vypověděl, že mu Kurzweil poslal dne 5. dubna 1899 k žehlení kabát, který byl právě vypraný. Při prohlížení onoho kabátu shledal, že jsou na něm prané podezřelé skvrny, které patrně pocházely od zakrvácení.

Obuvník Ant. Švejka z Golč. Jeníkova může odpřisáhnout, že Žid Leopold Mauthner mu dne 29. března 1899 sdělil, že musí v košerování zastupovat Kurzweila, který odcestoval. Toto sdělení slyšeli kromě Švejky též chasníci Ant. Mrkvička, Josef Kameník a Ant. Ullrich.

Ostatně se dá dokázat že Leopold Mauthner skutečně Kurzweila v košerování zastupoval, protože sám košeroval vola a vyzval paní Ledelovou, manželku krejčího, aby si poslala pro krev. Paní Stöckelová z Golčova Jeníkova dosvědčuje, že měl Kurzweil po velikonočních svátcích poškrábaný obličej. Holičský pomocník Ant. Bělohlávek udává, že holil Kurzweillovi po velikonocích jeho krátký plnovous. Poštovní kočí Jehlička a nádražní sluha Bucek také viděli 28. března 1899 Kurzweila odjíždět směrem na Jihlavu.

Tyto všechny svědecké výpovědi byly sepsány a ověřené zaslány do Kutné Hory přímo vyšetřujícímu soudci Baudišovi, ale to vše mu patrně nestačilo. Každý jiný člověk by byl jistě na tak závažná svědectví jako silně podezřelý zatčen, ale zde se jednalo o košeráka a to byla náramně choulostivá situace; tu by celý ten proces nabyl povážlivého rázu a to se nesmělo za žádnou cenu připustit.

Zde byl klíč k dokázání rituální vraždy na Anežce Hrůzové. Víme, že řezná rána byla řezem košeráckým a že přítomnost košeráka při této vraždě musí být předpokládána nejenom pro způsob zabití, ale také pro zachycení krve. Kdyby byl Kurzweil tehdy ihned po sebrání usvědčujícího materiálu býval zatčen a uvězněn, byla by se věc vyvinula zajisté tak, že by před kutnohorskou porotou nestál Hilsner jediný, ale také ten, kdo vraždu košeráckým způsobem na Anežce Hrůzové provedl, a to byl beze vší pochyby koše-

rák z Golčova Jeníkova Kurzweil, který v den vraždy polenské v Polné byl.

Židé za žádnou cenu nemohli připustit, aby byl do věci zatažen košerák Kurzweil. Na svých poradách v synagóze Židé z Golčova Jeníkova sestavili plán, jak odklidit zlou situaci a poradili se o prostředcích, jak tento plán provést. Jejich nejmocnějším pomocníkem se ukázal sám vyšetřující soudce Baudiš, který se dal Židy získat. Ten jim podle všeho poradil obstarat Kurzweilovi alibi, aby ho mohl takto zachránit od zatčení, jež by mělo ve věci prokazování rituální vraždy dalekosáhlé důsledky.

Židé také alibi Kurzweilovi obstarali, dosvědčivše, že byl v den zmizení Anežky Hrůzové a také den před tím viděn v jeníkovské synagóze, tedy 28. a 29. března, což také byli ochotni stvrdit přísahou. Na základě těchto křivých výpovědí vyšetřující soudce Baudiš tedy Kurzweila nenechal zatknout.

Občané Golčova Jeníkova byli takovým jednáním tak podrážděni, že Kurzweil musel zmizet.

Jak se ukázalo v případě Hilsnerově, nepomohlo Hilsnerovi, že byl po prvé propuštěn, neboť pod tíhou dalšího usvědčujícího materiálu byl znovu zatčen. Totéž hrozilo i Kurzweilovi a proto se jeho souvěrci postarali, aby zmizel. Dlouho se nevědělo, kam prchl, až teprve po několika měsících psal některým jeníkovským Židům, že je v Americe a že se mu dobře daří. Více se veřejnost o Kurzweilovi již nikdy nedozvěděla.

Veřejnosti není známo, jak Židé projevili svou vděčnost vyšetřujícímu soudci Baudišovi; to zůstalo jejich tajemstvím, které se nikomu nepodaří odhalit.

Další okolnosti usvědčují Hilsnera

Svědek Ignác Kunc viděl dva Židy s Hilsnerem, kterak šli ze Židovského města 29. března k večeru k Březině. Nešli však přímou cestou, nýbrž oklikou, bezejmennou ulicí, kde je též spatřil zámečník Josef Klusáček, který je zahlédl, jak spěchají přes lávku k Březině. Brzy potom viděl obuvník Kuba, který bydlel nedaleko, běžet za nimi Žida Leopolda Gráfa. Druhý den na to viděl svědek obuvník Ant. Dvořák jít Hilsnera s Gráfem opět směrem k Březině. To bylo již záhy po ránu 30. března 1899. Patrně šli asi dokonat něco, nač ve spěchu při vraždě opomenuli. Později však se vyskytl korunní svědek Petr Pešák, který dosvědčil, že viděl Hilsnera ještě se dvěma Židy 29. března 1899 navečer na okraji Březiny – tedy těsně před vykonáním jejich příšerného díla. Svědectvím tohoto muže, který vlastně osud Hilsnerův zpečetil, se tento spis zabývá obšírně na jiném místě.

Dále usvědčila Hilsnera zřejmě tato okolnost: Bylo dokázáno, že ve čtvrtek, den po oné vraždě, byl viděn, jak vyprovázel ony dva neznámé Židy směrem ke dráze. S nimi šli též Leopold Gráf, Herman Basch a Herman Aufrecht. Herman Basch nesl v ruce kufřík zvláštního vejčitého tvaru. Cesta k nádraží vede kolem bytu Samuela Frieda, u něhož se celý ten průvod zastavil a Fried, zavolav si Gráfa, zavedl jej do svého dvora a tam s ním něco německy chvilku rozmlouval. Z této rozmluvy zaslechl naproti bydlící svědek Führich, jehož okno těsně s oním dvorem souvisí, následující úryvek: „Jak jste ji uklidili?“, tázal se Fried. Gráf na to odpověděl: „Tak jako tu loňského roku“. Tím Gráf mínil zcela určitě tělo Marie Klímové. Mezi řečí zaslechl svědek několikrát vyslovit jméno Hilsner a ještě některá jiná jména, která si však nezapamatoval, jelikož jim dobře nerozuměl. Na to pak odešli všichni tito Židé směrem k nádraží, chvílemi se ohlížejíce a živě rokujíce.

Hilsnerův šedý šat a krvavé skvrny na kalhotech

Jak bylo nevývratně prokázáno, měnil Leopold Hilsner 29. března 1899 několikrát svůj oblek. Tato okolnost je tím nápadnější, přihlíží-li se k tomu, že Hilsner podle svého tvrzení téhož dne večer chtěl jít do synagógy, ježto ten den Židé ještě měli svátky a proč tedy, když

se již odpoledne se převlékl do lepších tmavomodrých šatů, znova se oblékl do horších?

Hilsner sice popírá, že by ve středu 29. března měnil šaty a tvrdí, že po celý den jenom v oněch tmavomodrých šatech chodil a že žádný šedý oblek vůbec nemá. Avšak jak svědek Cink, který viděl Hilsnera uvedeného dne ještě se dvěma společníky jít dolů k lávkám, kudy se chodí k Březině, tak také svědkyně Vomelová s určitostí potvrdila, že onen neznámý mladík, na něhož se hodí popis Hilsnerův, který proti ní týž den před 6. hodinou večerní v Březině vystoupil – měl šedivé šaty.

Celkem Hilsner podle svědeckých výpovědí měnil během středy dne 29. března 1899 svoji garderobu třikrát. Již to samo o sobě vrhá na něho silné podezření, neboť nelze si jen tak lehce vysvětlit, že pobuda bez zaměstnání si může během jednoho dne dovolit třikráte změnit svoje šaty.

Svědkyně Dvořáková a její syn Antonín viděli Hilsnera ve středu 29. března 1899 dopoledne jít přes pastviště od Božích muk, tedy směrem od Březiny, v zelenavém šatě. Odpoledne zmíněného dne byl viděn čtyřmi svědky na Svatokateřinském kopci v lepších tmavomodrých šatech a posléze svědky Muzikářem, Cinkem a Vomelovou byl opět k večeru týž den viděn ve všedních šedých šatech. Přes tato určitá svědectví trval Hilsner stále na svém, že během středy nosil pouze šaty tmavomodré, které za celý den ze sebe nesvlékl a přímo zatvrzele popíral, že by byl měl nějaké šedivé kalhoty, a to i tenkrát, když se při jedné z domovních prohlídek našel šedivý kabát s vestou. K oblekům nosil Hilsner s oblibou buď myslivecký klobouk s peřím vzadu nebo černý měkký klobouk.

Když pak při třetí nebo čtvrté domovní prohlídce, konané již v novém bydlišti Hilsnerovy matky ve Velkém Meziříčí se našly ve staré synagóze mezi ženskými šaty též šedivé kalhoty z téže látky jako dříve nalezený kabát s vestou ještě v polenském bytě Hilsnerových, bylo veškeré zapírání marné. Stará Hilsnerka v nich poznala majetek svého syna a sám Hilsner vida, že není vyhnutí, přiznal se po delším otálení k oněm kalhotám. Měl však pohotově ihned výmluvu: tyto kalhoty nenosil už přes rok a naposledy je měl na sobě, když pracoval ve Žďáře na dráze – od té doby prý doma ležely, takže na ně nadobro zapomněl.

Poněvadž však na kalhotech, nalezených ve Velkém Meziříčí, byly znatelné jakési skvrny, byly kalhoty poslány do Prahy ke zkoumání, od čeho tyto skvrny pocházejí a výsledek byl překvapující: soudní lékaři-znalci se vyjádřili, že nutno v oněch skvrnách spatřovat stopy krve, a to krve lidské! Podrobný nález znalců je uveden na jiném místě.

Pověstný policejní rada Olič zasahuje

V době procesu s Hilsnerem žil v Praze jistý Karel Janda z Polné, který právě v době vraždy byl v Polné, a jako účastník hledání zmizelé Anežky Hrůzové viděl její mrtvolu. Pohled na strašný košerácký řez na krku zavražděné jej tak rozrušil, že se pomátl na rozumu. Když byly na něm patrny známky pomatenosti, byl dán do ústavu choromyslných, kde si často připomínal tuto strašlivou scénu, jíž byl svědkem při objevení zavražděné. O Jandovi se tak dozvěděli na policejním ředitelství v Praze, kde vládl tehdy známý pronásledovatel „Omladiny“ policejní rada Olič.

Olič se domníval, že by mohl být tento pomatenec nějak usvědčen z vraždy na Anežce Hrůzové a tak na jeho rozkaz byl duševně chorý Karel Janda vzat do vyšetřovací vazby z podezření spáchané vraždy na Anežce Hrůzové, ač tu nebylo ani nejmenších indicií, svědčících pro jeho účast na činu. Sám Olič Jandu vyšetřoval, podrobiv jej mnoha přísným výslechům. Jakých zásluh by si po „Omladině“ znova zjednal, kdyby se mu podařilo nějak prokázat, že vrahem nebyl Žid Hilsner, nýbrž křesťan?

Z iniciativy profesora Masaryka, který se v této věci až příliš nápadně angažoval, byla sestavena dokonce zvláštní komise, jež se vydala z Prahy do Polné záležitost vyšetřovat. Byl v ní samozřejmě sám pan vrchní policejní rada Olič a detektivové Dvořák, Špaček a Zahradník. S nimi tam také odjela komise krajského soudu v Kutné Hoře, sestávající ze stát-

ního návladního Schneidera-Svobody, soudního adjunkta Baudiše a jednoho písaře. Oličova komise odjela z Prahy 22. dubna 1899, tedy necelé čtyři neděle po vraždě, a ještě týž den po příjezdu do Polné zahájila přísné vyšetřování. Tam již byl zatčen v souvislosti s vraždou Anežky Hrůzové nějaký Čížek, kterého prý udal pomatený Janda. Rada Olič podrobil Čížka dlouhému křížovému výslechu, který trval do pozdních hodin nočních, ale výslech ztroskotal na celé čáře, neboť jak se prokázalo, Čížek neměl s vraždou nic společného.

Po tomto nezdaru byl Čížek propuštěn. Krátce na to byl propuštěn z vazby také Janda, tato další oběť Hilsnerova, a byl dodán zpět do ústavu choromyslných. Oličův důvtip, kterého použil známým způsobem proti statečným „Omladinářům", v tomto případě selhal dokonale. Kdyby býval pan policejní rada Olič místo do Polné zajel do Golčova Jeníkova a podrobil s tímtéž elánem křížovému nebo jen obyčejnému výslechu košeráka Kurzweila, který se v den vraždy – jak bylo několika hodnověrnými svědky prokázáno – zdržoval v Polné, mohl se dočkat zcela určitě velikého úspěchu.

Kdož ví, jestli by už tehdy k jeho četným rakouským vyznamenáním nepřibyla nová trofej v podobě aspoň tak veliké medaile, jako byla ta revoluční, které se mu patrně „za jeho revoluční činnost před válkou a za války" dostalo, ze všech skutečných revolucionářů v prvních dobách popřevratových. Ale to je historie jiná a ta sem nepatří.

Pátrání pověstného kata „Omladiny", policejního rady Oliče, bylo bezvýsledné. Prokázalo se, že Janda neměl s vraždou Anežky Hrůzové nic společného. Židům šlo o to, aby byla vina svalena na jiné osoby než na Hilsnera a jeho pomocníky, a proto se snažili, aby do toho přece nějak Jandu dostali. Židovský tisk označoval vytrvale Jandu za vraha. Orgán německy mluvících Židů „Prager Tagblatt" přinesl tehdy tuto zprávu:

> „Zdlouhavým vyšetřováním, prováděným ve vší tichosti, se téměř dokonale zjistilo, že vrahem není Hilsner, nýbrž Janda z Libně. Aspoň se vraždy účastnil. Tím je vyvráceno ohavné podezření, šířené nesvědomitými štváči."

Soudce Baudiš také hledá vraha

Tato snaha Židů a jejich pomahačů nepřinesla, jak uvedeno, žádoucího výsledku. Proto člen krajského soudu v Kutné Hoře Baudiš, který, jak jsme ukázali, stál ve službách Židů, vzal celou záležitost z jiného konce. Chtěl pátracím orgánům namluvit, že vrahem Anežky Hrůzové nemusel být Leopold Hilsner, nýbrž nějaká osoba, mající zvrácené sexuální sklony. Dokladem toho je jeho dopis, zaslaný okresnímu soudu v Polné, který zde doslova uveřejňujeme:

> Vr. 188/99/87.
>
> C. k. okresnímu soudu v Polné.
>
> Vzhledem k tomu, že při pitvě mrtvoly Anežky Hrůzové bylo v pitvaném těle a v okolí místa, kde se zločin stal, nalezeno tak málo krve, že tato okolnost vzbuzuje domnění, jako by krev byla pachatelem zachycena, odnesena a schována – kterýžto názor očividně přispívá jen k zneklidnění vrstev lidových – nechť jsou dotázáni soudní znalci dr. Michálek a dr. Prokeš zvl. dodatkem k pitevnímu protokolu, zda opravdu bylo nalezeno nápadně málo krve. Znalci ať o této okolnosti podají podrobně odůvodněné dobré zdání.
>
> Dále předvolejte velitele četnické stanice a dejte mu na uváženou: Není odůvodněno podezření, že vražda Anežky Hrůzové je výsledkem sexuální perversity pachatele dosud neznámého?
>
> Lidé, stižení sexuální perversitou zvanou sadismus, cítí pohlavní vzrušení při týrání ženy (bodání), jiní mají zas tytéž pocity při pohledu na mrtvolu nebo při hrabání ve vnitřnostech a pod. – Takoví lidé mají odpor k ženám a nepěstují s nimi pohlavních styků. Ať četnictvo, ovšem opatrně, pátrá, není-li v Polné nebo v okolí člověk, na kte-

rého by se hodily podobné příznaky. Lidé často si vypravují, že ten a ten je podivín, na ženu se ani nepodívá; takových pověstí je nutno si všímat. Četnictvo ať potom podá zprávu přímo sem. Tato výzva a obsah tohoto spisu buďtež četnickému závodčímu oznámeny ústně!

C. k. krajský soud v Kutné Hoře, odděl. XI., dne 17. dubna 1899.

Podepsán: Baudiš.

Rabín Goldberger

Odkud do Polné přijel, nebylo nikomu kromě Židů známo, jak se však později občané polenští dozvěděli, pocházel odněkud z Haliče, čemuž ostatně nasvědčovala i jeho řeč a vzhled obličeje. V té době bylo právě místo rabína v Polné uprázdněno a Židé si zvolili Goldbergera, který se o místo ucházel. Rabín se nastěhoval do Polné začátkem roku 1898 – tedy krátce před zmizením Marie Klímové.

Hned po jeho příchodu přišla stará Židovka Baschová na návštěvu ke své sousedce pí. Roštokové, se kterou byla dobře známa, a vyprávěla jí následující: „Milá paní sousedko, co vám nepovím; my jsme dostali nového rabína, ale budete vidět, že to bude naše neštěstí, možná že se dočkáme, že budou Židé z Polné utíkat..!“ Podle toho museli Židé vědět, jakého si zvolili rabína, který skutečně se jim stal osudným po zavraždění Anežky Hrůzové.

Jak bylo dokázáno služkou rabína Goldbergera, Marií Perniškovou, dlel 28. března 1899, tedy den před vraždou Anežky Hrůzové, v bytě u rabína jakýsi cizí pajdavý Žid, kterého prý ještě nikdy před tím neviděla. Seděl s rabínem na pohovce a důvěrně cosi spolu rozmlouvali. Tento cizinec u rabínů obědval a poněvadž se stále ošíval, poručila po jeho odchodu paní rabínová služce, aby pohovku dobře umyla, že ten člověk měl jak se jí zdálo nějaký svrab a že se bojí, aby to její děti nedostaly. Podle popisu, podoby a postavy byl to onen cizí Žid, kterého v den vraždy viděli svědci ve společnosti Hilsnerově jít krátce před spácháním vraždy z Polné směrem k Březině.

Svědkyně Pešáková viděla asi v jedenáct hodin dopoledne v den, kdy se vražda udála, jak dotyčný Žid stál pod pavlačí u domu rabínova a jak mu rabín něco v papíře zabaleného házel dolů z pavlače.

Rabín Goldberger však tato fakta popřel a ve všech svých svědeckých výpovědích uváděl, že mu o tom není ničeho známo. Několik svědků však, mezi nimi i výše jmenovaná služka, pod přísahou potvrdilo, že rabín musel znát Žida, jehož všichni shodně popisovali. Tím se rabín vlastně sám přímo obvinil, že o té vraždě musel vědět a hodně mu na tom muselo záležet, aby cizí pajdavý Žid nebyl vyzrazen. Vůbec celé rabínovo chování bylo záhadné, jakož i chování ostatních polenských Židů, kteří se všichni všemožně snažili zatajit i usvědčené momenty; zapomněli však, že tím nejvíce přispěli k tomu, že od počátku přeskakovaly řeči, že se jedná určitě o vraždu rituální.

Proč se nepřihlásil některý z polenských Židů za svědka, aby dosvědčil, že skutečně v oné době v Polné cizí Židé dleli a co tam v tom čase dělali. Když byla později na poště v Golčově Jeníkově zadržena zásilka košeráka Kurzweila, adresovaná rabínu Goldbergerovi v Polné a deklarovaná jako „voňavka“, vzniklo v poštmistrovi ihned podezření, že něco podezřelého košerák Kurzweil posílá a zásilku dal doručit okresnímu soudu v Habrech. Bednička s voňavkou byla otevřena a zjištěno, že v silně parfumem napuštěné vatě – což asi mělo dokázat správnost označení zásilky – se nachází skleněná nádoba, v které byly tmavohnědé kuličky!

Zásilka byla okresním soudem zabavena a poslána k analýze do Prahy, avšak do listopadu 1899 nebyl soudu ani veřejnosti sdělen výsledek chemického zkoumání, ač od května byla na to dost dlouhá doba. V listopadu pak byla ve vídeňské říšské radě poslancem prof. Schlesingrem a kolegy podána interpelace na ministra spravedlnosti v této věci,

avšak opět bez výsledku.

Uvážíme-li politické poměry, které v Rakousku vládly, je zcela pochopitelné, že tento případ musil být ututlán. Dá se bezpečně soudit, že tmavohnědé kuličky ve skleněné láhvi byly udělány z krve Anežky Hrůzové a to košerákem Kurzveilem, který ji zakošeroval. Rakouské úřady nemohly připustit, aby toto strašlivé corpus delicti přišlo před porotu. Byly jednak ovlivňovány Židy, jednak měly zajisté obavy, aby nedošlo k protižidovským projevům.

Rabín Goldberger se zásilky se tedy nedočkal, neboť byla zabavena. Není ovšem známo, zdali ji nedostal později oklikou. K vrahům, které určitě znal a kterým radil, jak mají vraždu provést, se nijak nechtěl znát. Při výslechu popřel, že by znal košeráka Kurzweila a s ním hovořil, popřel, že by znal pajdavého Žida, ač bylo dokázáno, že s ním nejen hovořil, ale ten také u něho obědval, a vůbec houževnatě popíral všechny sebemenší okolnosti, mající s vraždou touto jakoukoliv souvislost. Krátce po procesu s Hilsnerem jedné noci z Polné zmizel a – jak se později zjistilo – odjel do Vídně.

Polná po vraždě Anežky Hrůzové

Polná se v posledních dnech hemžila židovskými žurnalisty, kteří brali své informace většinou od židovské obce. Výpovědi Čechů překroutili nebo prostě zfalšovali. Jeden z nich vložil do úst dr. Prokešovi výrok: „Vždyť žijeme v devatenáctém století“ na otázku, zda věří v rituální vraždu. S dotyčným žurnalistou dr. Prokeš vůbec nemluvil a tuto odpověď mu tedy nedal. Také starostovi města Sadilovi vložen do úst rovněž výrok, že nevěří v rituální vraždu. Starosta řekl pouze, že nemůže tvrdit ani to ani ono.

Zajímavé jsou naproti tomu výroky některých polenských Židů po objevení příšerné vraždy. Tak obchodnice Fischerová se vyjádřila: „To je rámusu pro jednu selskou děvku!“ Žid Lustig odpověděl své posluhovačce Marii Horáčkové, když mu řekla, že se očekávají protižidovské bouře: „To těm lidem není všecko nic platné – košer byl a košer bude!“ Brettiš a Fried řekli svědkyni Marii Huberové, když šla od výslechu v záležitosti Hilsnera: „To vám asi bude sotva co platné, vyzrazeno to nebude a nesmí být, náš národ by byl potlačený...“ Židovka Fridmannová zase řekla: „Vy křesťané máte do Vídně jen provázek a my máme do Vídně zlatý řetěz!“ Chtěla tím patrně naznačit, že židovské peníze zmohou víc než jakékoliv zásahy křesťanů na příslušných místech ve Vídni.

Nebylo divu, že lid takto popuzován drzým chováním Židů, se počal bouřit. Hned na to příští neděli udály se velké protižidovské demonstrace. Téhož dne večer asi o 8. hodině rozsvícen na náměstí zelený bengálský oheň, načež se začali scházet lidé se všech stran. Na to se rozsvítil bengál červený, což bylo znamením k započetí demonstrací. Průvod asi 2 000 lidí se ubíral za zpěvu národních písní směrem k Židovskému městu, kde došlo k vytloukání oken v židovských domech, čímž se demonstrace změnila ve velikou protižidovskou bouři, takže se situace stávala velmi kritickou. Z některých židovských oken byla na demonstranty vylévána špína a házeny různé předměty, načež nastalo pravé bombardování židovských příbytků.

Polenští četníci, kteří byli pouze tři, byli pochopitelně vůči ohromnému a rozvášněnému davu bezmocní; proto na nějaké rázné zakročení nebylo ani pomyšlení a jejich činnost byla omezena pouze na to, že lid po dobrém vyzývali k rozchodu. Dík rozvaze a umírněnosti velitele četnictva strážmistra Klenovce nedošlo již k horším událostem a celý průvod táhl na Husovo náměstí, kde před domem starosty Sadila zapěl několik národních písní a provolal slávu. Nato však se průvod opět hnul směrem k Židovskému městu, takže situace stala se hrozivější než před tím a byla obava, že dojde k násilnostem. V posledním okamžiku objevil se mezi davem starosta města Sadil, který byl tehdy velmi oblíben a používal všeobecné důvěry občanstva. Vystoupil a vyzval lid, aby se v klidu rozešel. Mírná, upokojující řeč první-

ho občana města skutečně zapůsobila a zástupy se počaly pomalu rozcházet.

Od té doby nastaly Židům v Polné zlé časy. Zejména jejich obchody trpěly nejvíce, jelikož lidé se Židům ve městě i v okolí vyhýbali, ve společnosti je ignorovali a jejich krámy přestali navštěvovat vůbec. Tehdy zpíval se populární a zanedlouho po celých Čechách a na Moravě rozšířený popěvek:

Nekupujte u Židů
cukr, kafe, mouku,
zabili nám Anežku
modrookou holku ...!

Též se ujala pouťová píseň:

Ze šití šlo mladé děvče,
ve dne světlo bylo ještě,
kolem lesa po pěšině,
sama, samotinká v té houštině . . . atd.

Následkem toho všeho mnoho Židů z Polné se vystěhovalo, ponejvíce do Vídně a do Jihlavy.

3. Porotní soud s vrahem v Kutné Hoře

Začátek porotního líčení

Dne 12. září 1899 bylo ustanoveno započít se soudem nad Leopoldem Hilsnerem před kutnohorskou porotou. Původně byl proces rozpočten na 5 dní a měl se konat již v srpnu, ale nejspíše proto, že v tu dobu dlela vojenská posádka z Kutné Hory, z Čáslavi a z Prahy na císařských manévrech, bylo vše odročeno na podzimní porotní období, které započalo výše uvedeného dne. Leopold Hilsner byl ve vyšetřovací vazbě skoro 5 a půl měsíce, a to od 4. dubna 1899, kdy byl podruhé Klenovcem zatčen.

Pro klidný průběh porotního řízení se učinily dalekosáhlé bezpečnostní přípravy, pozůstávající hlavně v tom, že do Kutné Hory byly staženy četnické sbory. Je přirozené, že porotní řízení vzbudilo neobyčejný zájem celé veřejnosti a případ sám pro povahu zločinu a četné vyskytnuvší se, ale nevyjasněné okolnosti, přilákal mnoho novinářů, kterých se sjelo do Kutné Hory 28.

Již o osmé hodině ranní, i přes silný déšť, se ubíraly davy lidu k soudní budově na Smíškovo náměstí, v níž udržovali pořádek četníci v plné zbroji a místní strážníci. Není bez zajímavosti, že mnozí páni porotci se chtěli vyhnout občanské povinnosti a podali lékařská vysvědčení o churavosti, vystavená MUDr. Havlíčkem v Kutné Hoře, avšak soudní dvůr všechna tato vysvědčení zamítl až na jediné. Když bylo vše připraveno, rázem deváté hodiny ranní vstoupili do naplněné porotní síně členové soudního dvora.

Líčení předsedal president krajského soudu dvorní rada Ježek, přísedícími votanty byli radové Pešek a Budecius, náhradními votanty rada Křečan a sekretář Tichý, zapisovatelem auskultant Kotyk, náhradním zapisovatelem auskultant Pošva. Veřejným žalobcem byl šéf státního zastupitelství vrch. rada zemského soudu dr. Schneider-Svoboda. Soudními znalci byli lékaři MUDr. Michálek a MUDr. Prokeš, oba z Polné. Obhájcem Hilsnera byl kutnohorský advokát dr. Zdenko Auředníček, a obhájcem rodiny Hrůzovy pražský advokát dr. Karel Baxa.

Za porotce pak vylosováni: Václav Vančura, rolník z Vrdů, J. Mikolášek, mlynář z Toužic, Emil Javůrek, obchodník z Kutné Hory, Fr. Jelínek, rolník z Malína, V. Runčík, nadlesní z Hraběšína, T. Aupěka, továrník z Kutné Hory, V. Vondra, rolník z Močovic, Fr. Prokeš, mlynář z Mladotic, Fr. Müller, hosp. správec ze Žlebů, baron J. Hrubý z Jelení-Červených Peček, Fr. Štěrba, chemik z Peček a A. Uher, rolník z Vrbčan. Jako náhradní porotci: J. Výborný, rolník z Libenic a Fr. Moravec, rolník z Hořan.

Před lavicemi porotců nakupena corpora delicti, přesně podle čísel zabalená, jichž bylo 59. Byly to ponejvíce svršky po nešťastné Anežce Hrůzové a mnohé předměty, jež vrazi zůstavili na místě činu i jinde, a oděv obžalovaného Hilsnera. Na předsedův pokyn byl v průvodu dvou dozorců přiveden Leopold Hilsner. Oblečen byl ve slušný černý šat, vlasy měl pečlivě učesány a jeho zevnějšek nečinil nejhorší dojem. Že jest to Žid, bylo možno poznat na první pohled podle nosu a orientálních rysů obličeje. Jinak vyhlížel zdravě a počínal si na lavici obžalovaných zcela po domácku. Záhy nato prohlašuje předseda líčení za zahájené a vybízí Hilsnera, aby předstoupil před soudní dvůr.

První den líčení dne 12. září 1899

Zjišťování osobních dat Leopolda Hilsnera.

Předseda: Přistupte obžalovaný blíže, mluvte hezky nahlas a pravdu, chovejte se slušně a dávejte pozor na jednání. Je to ve vašem zájmu a ku prospěchu.
Obžalovaný mluví něco slabým, sotva slyšitelným hlasem.

Předs.: Zřetelně mluvte! Jak se jmenujete?
Obž.: Leopold Hilsner.
Předs.: Jakého jste náboženství?
Obž.: Israelského.
Předs.: Jste ženat nebo svoboden?
Obž.: Svoboden.
Předs.: Máte rodiče na živu?
Obž.: Ano, mám jenom matku.
Předs.: Jak se jmenoval váš otec?
Obž.: Jakub a matka Marie.
Předs.: Kde jste se narodil?
Obž.: V Polné.
Předs.: Chodil jste do školy?
Obž.: Chodil.
Předs.: Umíte číst a psát? Dobře?
Obž.: Tak na tři čtvrtě.
Předs.: Máte nějaké jmění?
Obž.: Nemám.
Předs.: Čím se živíte?
Obž.: Živí mne matka.
Předs.: Co vy jste dělal?
Obž.: Byl jsem hlídačem mrtvol, dříve jsem se učil ševcem.
Předs.: Proč jste se tedy nedoučil obuvnictví?
Obž.: Matka šla záhy do světa a teta mne nemohla živit.
Předs.: Tedy jste nedělal nic? Vojákem nejste?
Obž.: Ne.
Předs.: Proč vás neodvedli?
Obž.: Protože jsem měl „Samenbruch“.[3]
Předs.: Byl jste někdy trestán?
Obž.: Za přestupek, že jsem se falešně hlásil četníkovi.
Předs.: Ve vyšetřování jste nebyl?
Obž.: Kvůli výhružce, že jsem své milé pohrozil a při tom jsem četníkovi, když mne sebral, udal falešné jméno.
Předs.: Dávejte pozor na čtení žaloby a zároveň na otázky, jež se vám dají, mluvte pravdu.

(Předčítá se obžalovací spis.)

Obžalovací spis

C. K. zástupce státního zastupitelství v Kutné Hoře,

žaluje

LEOPOLDA HILSNERA,

narozeného dne 10. července 1876 v Polné, z rodičů Jakuba a Marie Hilsnerových, náboženství israelitského, svobodného, bez zaměstnání, příslušného do Velkého Meziříčí, již trestaného, že:

dne 29. března 1899 okolo 6. hodiny večerní v lese „Březině“ u města Polné ve spojení s dosud neznámými pachateli vůči Anežce Hrůzové z Malé Věžnice, dceři vdovy Marie Hrůzové z téže obce, v úmyslu, že ji zabije, tak jednal, že z toho její smrt vzešla, že vražda byla provedena potměšile, takže se dopustil zločinu úkladné vraždy

[3] Druh kýly; pozn. editora.

ve smyslu §§ 134 a 135 tr. zákona, trestné podle § 135.

Hlavní přelíčení proti obžalovanému, který podle § 180 tr. zák. je držán v řádné vyšetřovací vazbě, konati se bude před c. k. krajským jakožto porotním soudem v Kutné Hoře, co příslušným soudem a k tomu přelíčení předvoláni buďtež

1.) jako soudní znalci:

MUDr. Václav Michálek, soudní lékař v Polné,
MUDr. Alois Prokeš, soudní lékař v Polné,
Prof. dr. Reinsberg, soudní lékař v Praze,
Doc. dr. Slavík, soudní lékař v Praze.

2.) svědci:

Marie Hrůzová, domkářka v Malé Věžnici,
Josef Novák, obchodník dobytkem v Polné,
Blandina Prchalová, švadlena v Polné,
Petr Horáček, obuvník v Polné,
Kateřina Dvořáková, manželka obuvníka v Polné,
Antonín Dvořáček, truhlář v Polné,
Rudolf Leixner, zámečník v Polné,
Vincenc Zelingr, nádeník v Polné,
Václav Sobotka, krejčí v Polné,
Adolf Muzikář, malíř pokojů v Polné,
František Cink, povozník v Polné,
Josef Škareda, obuvník v Polné,
Marie Sobotková, manželka obuvníka v Polné,
Anastazie Pojmanová, mlékařka v Polné,
Karel Kindl, obecní tajemník v Polné,
Johanna Vomelová, manželka starosty v Malé Věžnici,
Jan Mischinger, lesní hajný v Malé Věžnici,
Adolf Filipenský, holič v Polné,
František Korejtko, ředitel kůru v Polné,
František Veselý, obuvník v Polné,
František Pařík, obuvník v Polné,
Josefa Vytlačilová, švadlena v Polné,
Anna Reismannová, služebná v Polné,
Josef Klenovec, četnický velitel v Polné,
Augustin Sedlák, městský radní v Polné,
František Šic, obuvnický mistr v Polné,
Františka Čermáková, manželka obuvníka v Polné,
Josef Špaček, obchodník ve Velkém Meziříčí,
Karel Fiala, kožešník ve Velkém Meziříčí,
Anna Benešová, služebná v Blížnově,
Hynek Beran, obchodní příručí v Blížnově,
Marie Hilsnerová, posluhovačka v Polné.

Dále se navrhuje:

čtení protokolárních výpovědí všech ostatních svědků (vynecháno), dále přečtení protokolu o soudně-komisionelním nálezu na místě činu s předložením corpora delicti, pitevní nález mrtvoly Anežky Hrůzové, dále protokol o domovní prohlídce v bytě Marie Hrůzové v Malé Věžnici čp. 32 a protokol o domovní prohlídce v domech čp. 70 a 191 ve Velkém Meziříčí, nález protokolu z 20. dubna 1899, obsahující údaje o prohlídce skvrn na spodcích Anežky Hrůzové, pak protokol z 19./V. 1899, obsahující nález o skvrnách na kalhotech Hilsnerových, dobrozdání zdejších soudních lékařů: dr.

Havlíčka a dr. Jagra o tělesném a duševním stavu obžalovaného, zpráva o pověsti Leopolda Hilsnera, z níž zejména rozsudek okresního soudu v Polné z 18. března 1899 a trestní rejstřík obviněného. Předložena buďtež i veškerá corpora delicti, jakož i spisy s popisy a situační plány místa činu.

O d ů v o d n ě n í :

Anežka Hrůzová, 19letá dcera vdovy Marie Hrůzové, domkářky v Malé Věžnici, vesnice to ¾ hodiny jihozápadně od města Polné vzdálené, chodila již předloni a loni a opět letos v měsíci březnu, a sice od 9./III. 1899 počínaje každodenně z Malé Věžnice do města Polné do šití k švadleně Blandině Prchalové, bydlící na konci Židovského města, jen ob dům od domu čp. 11 v Židovském městě vzdáleného.

Obyčejně vyšla z domova ráno po sedmé hodině a přišla z večera okolo ¼ na 7 hod. zpět, ubírajíc se vždy toutéž cestou, která z Polné na konci židovského města vede přes potok, po několika minutách obrátí se na západ, paralelně s potokem až k posledním domkům „Žabokrty“ zvaným, odkud stoupá dosti příkře až k t. zv. „Božím Mukám“, stojícím u vozové polní cesty, která vede z Polné k Malé Věžnici a odtud zase klesá směrem jižním v úvozu na jedné straně polem, po straně druhé lesem a lučinami ohraničeném dolů k malému potoku, přes kterýž vede lávka.

Odtud cesta ta opět příkře stoupá k lesu „Březině“ a vede po jihovýchodním kraji „Březiny“ v úvozu dosti hlubokém. Lesem samým cesta tato neprochází, nýbrž vede po jeho kraji a tak užívá se úvozu hlavně jako cesty vozové, kdežto chodci používají raději břehu vysokého nad úvozem, těsně podél mladého stromoví lesního, dosti hustého.

Jak četnými svědky, zejména matkou Marií Hrůzovou, Blandinou Prchalovou, Annou Kocmannovou a Petrem Horáčkem zjištěno, přišla Anežka Hrůzová i ve středu dne 29. března 1899 ráno k švadleně Prchalové do šití, odtud po ¼ na 6 hod. z večera odešla, doprovázena jsouc až na roh ulice Jungmannovy, totiž ke koláři Vackovi, odkud cesta k Žabokrtům odbočuje, Annou Kosmanovou a viděna jsouc posledně as o ½ 6. hod. z večera obuvníkem Petrem Horáčkem u jeho bytu u pí. Kojdlové na Žabokrtech.

Anežka Hrůzová však téhož večera, totiž dne 29. března 1899 více domů do Malé Věžnice nepřišla a domnívala se její matka, že pro chvatnou práci ji slečna Prchalová domů jíti nenechala; i když druhého dne ve čtvrtek dne 30. března 1899 v obvyklou hodinu domů nepřišla, neměla Marie Hrůzová ještě žádnou starost, hlavně z té příčiny, že jí dcera řekla, že před svátky mají mnoho šití a že nemohou býti hotovy a domnívala se proto, že dcera Anežka i ve čtvrtek přes noc u Prchalové zůstala. V pátek ráno odebrala se Marie Hrůzová do Polné pro košíček a tu teprve se dozvěděla u slečny Prchalové, že dcera její Anežka již ve středu v obyčejnou hodinu večerní domů šla a více do šití nepřišla. Tu teprv Marie Hrůzová dostala strach, že se dceři něco stalo, sháněla se po ní marně v Polné a vrátila se v poledne s pláčem domů do Malé Věžnice; když i tady ještě Anežku nenašla, poslala syna Jana, aby to ihned oznámil četnictvu a hned nato ještě v pátek četnictvo polenské s pomocí domácích lidí z Věžničky prohledali celý les „Březinu“, avšak teprve druhého dne na Bílou sobotu – 1. dubna 1899 – před 9. hodinou ranní podařilo se četnictvu při podrobném prohledávání lesa „Březiny“ za přispění osadníků z Malé Věžnice a Dobroutova mrtvolu Anežky Hrůzové v hustém mlází, a sice jen asi 6 metrů od výše uvedené stezky – nad úvozem po kraji lesa vedoucím – nalézti.

Učiněno ihned o tom oznámení okresnímu soudu v Polné a odebrala se ještě téhož dne v 9 hod. dopoledne soudní komise, vedena jsouc přednostou soudu radou c. k. zemského soudu Bedřichem Reichenbachem, se soudními lékaři polenskými MUDr. Václavem Michálkem a MUDr. Aloisem Prokešem na místo nalezené mrtvoly, kdež po jejím nalezení četnictvem opatření učiněno bylo, aby původní stav, ve kterém mrt-

vola nalezena byla, změněn nebyl.

Soudní komise, dostavivší se na místo činu, nalezla v největším houští v mlází na pokraji lesa „Březiny“, na úplně suchém místě, mladými stromky kol stojícími zcela ukrytou a uřezanými čtyřmi mladými smrčky přikrytou mrtvolu ženskou, obrácenou obličejem k zemi na břiše ležeti, kteráž hlavu položenou měla mezi oběma rukama. Kolem hlavy byla otočena košile krví zbrocená, a sice jen část košile ženské, na tkaničku k zavázání. Dolní část košile scházela a byla částečně odříznuta. Nad touto částí košile byla sukně kanafasová, červenomodře kostkovaná, též kolem hlavy otočená.

Na obou rukách nad lokty měla mrtvola oblečený kabátek šarkový a pod tímto t. zv. jupičku spodní z polovlněné látky, červenočerně kostkovanou s bílými proužky. Na obou rukách nalézaly se kousky rukávů košile do polovice ramen navlečené, krví zbrocené, na pravé ruce utržené a na levé uříznuté. Ruce byly zkříženy a na obou rukách se nalézaly červené vlněné nátepničky. Ruka pravá ležela na vrchu, levá dole a obě ruce byly zpuchlé, prsty napolo sevřené. Zevnější rány na rukou neshledány žádné. Tělo ostatní bylo úplně obnaženo, totiž celý trup a pak levá hýždě. Tělo bylo do mírného oblouku směrem ku pravé straně zkřiveno, nohy ležely vedle sebe, v kolenách pak byly ohnuty v ostrém úhlu. Další část těla byla přikryta kalhotami z červeného barchetu, pás u těchto kalhot byl z modrého barchetu, celý roztrhaný, na levé straně u pasu nalézala se tkanice, na druhé straně límce tkanička scházela. Kalhoty sahaly až po kolena a na nohou měla mrtvola punčochy bavlněné červenofialově pruhované. Botky byly šněrovací v dobrém stavu.

Při prohlížení mrtvoly shledáno od přítomných soudních lékařů více ran na hlavě a hlava vůbec celá krví zbrocená, vlasy spečené. Pod mrtvolou nacházela se nepatrná louž krve, as jako dlaň veliká. Na místě, kde mrtvola ležela, byly nalezeny dva kameny krví zbrocené. Na místě, kde mrtvola nalezena byla, byl v houští nalezen koš pletený bílý, v němž se nalézal džbánek hliněný, zelený, patrně od mléka; též byl v košíku odstřižek krizetu červeného. Od místa, kde ležel košík, as 3 m napravo, v malém dolíku kolem as 3–4 metry vysokými smrky obrostlém, bylo nalezeno místo, kde bezpochyby vražda byla spáchána, neb v tomto dolíku byly zřejmě viděti známky zbrocené krví, a sice na jednom místě ještě docela čerstvá krev. Místo od krve potřísněné bylo 25 cm dlouhé a 15 cm široké. – Kromě toho bylo viděti patrně, že zde leželo tělo nějaké a že v délce as 1 metru a šířce as 60 cm jest půda sem tam krví zbrocena.

Na místě samém byl nalezen papírový pytlíček kupecký z hnědého papíru, na hořejší straně a v levém rohu krví zbrocený. Též mastný odstřižek, pocházející od „Národní Politiky“, krví zbrocený. Dále nalezen byl na místě tom kus plátna nového, velmi hrubého, 43 cm dlouhého a 25 cm širokého; plátno to jest krví zbroceno a zejména v prostředku jest místo zakrvácené a tak složené, jako by někdo na tom plátně si byl utíral nůž; též shledány na místě, kde snad byl nůž otírán, vlasy ženské, dlouhé, přilepené na krvi, barvy tmavozrzavé, a sice téže barvy, jako na mrtvole byly shledány. Též shledány v tomto dolíku zbytky svázané tkaničky s uříznutým kouskem límce od kalhot mrtvoly; tkanička tato jest krví zbrocena. Dále se shledaly po stromkách visící nitě hrubé a přímo na místě celá přadénka těch samých nití (cupování z košile).

Z těch na stromkách zavěšených nití, a sice na obou stranách k dolíku vedoucích, bylo patrno, že oběť byla do tohoto dolíku zavlečena a že vlastně vražda zde byla spáchána.

U místa krví zbroceného nejvíce nalezen pod malým smrčkem provázek krví zbrocený, uprostřed jako překousnutý, neb přetržený a v tomto místě, jakož i na konci, nalézají se vlasy ženské toho druhu jako na mrtvole. Asi 1½ m od popsaného místa k jihu nalezena pod smrčkem as 4 m vysokým prázdná tobolka z černé kůže. Šest metrů od místa činu, k východu, pod malým as 1½ m vysokým smrčkem nalézaly se složené dva šátky, a sice jeden vlněný, velký, žlutý, který nese stopy krve v jednom rohu a uprostřed; druhý šátek je tibetový se zelenou půdou a květovaný.

As 5 a půl m od místa, kde mrtvola ležela, nalezly se oddenky 4 smrčků, od kterých byly uříznuty stromky, jimiž byla mrtvola přikryta; u těchto oddenků nalezena též tkanička bílá, uprostřed zavázaná. Od místa, kde ležela mrtvola, k severu na délku 25 m, nalezeny pod smrčkem šaty, a sice 1 spodní sukně kanafasová, červenomodře kostkovaná, nová. Sukně tato jest na pravé straně a vzadu silně zablácená a háček u límce jest rozevřený, bezpochyby, jak byla sukně násilně stržena. Druhá sukně jest starší, kanafasová, červenomodře kostkovaná a na levé straně vzadu krví potřísněná. Třetí sukně jest též kostkovaná a na pravé straně málo od bláta zamazaná.

Na 30 m směrem k západu, v lese pod mechem ukrytá, byla nalezena oloupaná hůl jedlová, která jest na hořením okraji a též i uprostřed krví potřísněna a na horní části od úderu puklá. Ořezek této hole nalezen byl na to v neděli dne 2. dubna 1899 odpoledne, při dalším prohledání v lese „Březině", hajným Janem Mischingerem, a sice 605 kroků od místa, kde mrtvola Anežky Hrůzové byla nalezena, směrem k Malé Věžnici také nalezl ve vůkolí odřezku as na třech místech ještě oškrabanou čerstvou kůru. Pařízek sám vyčníval ze země as 30 cm a musel být uříznut silným a velmi ostrým nožem.

Naproti tomu místu, kde se jedlová hůl nalezla, nalezena pod mechem ukrytá zástěra, červenobíle pruhovaná, s límcem pruhovaným, od něhož na obou stranách jsou tkanice utrženy. V zabalené zástěře se nalezla obruba od košile uříznutá, 60 cm dlouhá a nitě z té samé látky. Jiná corpora delicti na místě i v okolí místa činu, vzdor nejbedlivějšímu prohledání od soudní komise, nalezena nebyla a byla po předsevzatém soudním místním ohledání ihned mrtvola, v níž Marie Hrůzová mrtvolu své dcery Anežky s určitostí poznala, s největší opatrností do rakve, na místo činu již dopravené, uložena a rakev s mrtvolou pak pod dozorem starosty polenského Rudolfa Sadila přímo do umrlčí komory na hřbitově sv. Barbory v Polné dopravena a soudní pitva mrtvoly zavražděné ještě na týž den o 3. hod. odpolední ustanovena.

Marie Hrůzová poznala též v naduvedených, na rozličných místech v lese uschovaných částkách oděvu, jakož i v nalezeném košíku a peněžence majetek své zavražděné dcery Anežky a nebyly nalezeny toliko ze šatstva, co tehdy Anežka Hrůzová na sobě měla, černé vlněné pletené rukavičky a jeden hladký bílý kapesník, pak malý růženec, jehož články pozůstávaly z bílého skla na drátkách a na němž byl malý stříbrný křížek s přibitým Spasitelem.

Při soudním pitvání mrtvoly Anežky Hrůzové, ještě dne 1. dubna odpoledne polenskými lékaři MUDr. Michálkem a MUDr. Prokešem předsevzatém, zjištěny byly na mrtvole následující poranění:

1. Na přední straně krku nachází se ohromná rána, táhnoucí se něco z prava z dola napříč šikmo nahoru na levo směrem k uchu. Rána pronikla veškeré měkké součásti až k páteři. Při skloněné hlavě vzad jest rána 8 cm dlouhá, 5 cm široká, okraje jsou ostré, nikterak krví podlité nebo zhmožděné. – Z rány na krku vyčnívají nad dolním okrajem poněkud přeříznuté chrupavky hrtanové.

2. Asi uprostřed krku na pravé straně od prostředku pravého konce rány u krku táhne se úplně napříč krkem rýha strangulační, po celé pravé straně krku až vzadu k páteři se táhnoucí. Rýha jest asi ½ cm široká, přímočárná, zaschlá, barvy hlavně v zadních partiích červenohnědé.

3. Na zevní straně nadloktí levého, a sice v dolní polovině, táhne se skvrna barvy slabě fialové do zelena, šikmo z dola nahoru asi 12 cm dlouhá a 3 cm široká, jevící se co podlitina krevní. Taktéž na loktě téže ruky nachází se skvrna bledě-červeno-fialová.

4. Předloktí ruky levé jest něco zduřelé, hlavně na hřbetní, částečně i vnitřní a zevní ploše; počínaje asi 2 cm od kloubu loketního dolů kůže tmavočerveně zbarvená.

5. Na zevní a hřbetní straně prsténce a prstu prostředního jeví se malé kožní exkoriace, docela povrchní, četné bez reakce; na nadloktí ruky pravé jeví se taktéž různé strangulační rýhy, pocházející od oděvu. Předloktí ruky pravé jest také něco málo zdu-

řelé, však o mnoho méně než ruky levé. – Pokožka však celého předloktí jest úplně bledá. Pravá ruka, taktéž jako levá, hlavně na hřbetní části zduřelá, pokožka do tmavo-červeno-fialova zbarvená, palec natažený, prsty mírně zakřivené, tytéž, jakož i dlaňová část ruky zaschlou krví zbrocené.

6. Na prostředním druhém kloubu malíčku jest tmavohnědě zaschlá povrchní odřenina v průměru asi ½ cm; taktéž i u prostředního zevního článku prostředního prstu na hřbetní straně jest zaschlá exkoriace podobná, barvy červenohnědé, 1 cm dlouhá, ½ cm široká.

7. Hřbetní plochy všech 4 prstů, hlavně na článcích druhých, jsou pokryty hojným množstvím malých exkoriací. Za nehty obou rukou neshledáno ničeho, kromě zaschlé krve.

8. Po odstranění spečených vlasů na hlavě shledáno, že na zadní a obou postranních částech hlavy nachází se osm (8) ran, průběhu lineálního, různým směrem probíhajících, z nichž nejmenší jest 2½ cm a největší as 6 cm dlouhá. Rány jsou skorem úplně podobné jedna druhé, takže možno s určitostí souditi, že byly způsobeny jedním a týmž nástrojem. Všechny sahají skrze měkké části jenom ke kosti lebeční. Okraje mají sice dosti ostré, ale přece zhmožděné a ne hladké; místy není tkáň úplně přerušená až ke kosti, nýbrž souvisí ještě dohromady malinkými přepážkami.

Hymen annulární jemný, nejevící nikde žádného přerušení, pouze místy malými vroubky lemovaný, bledý, nikde nejeví nějakého násilného porušení, zhmoždění, neb jakéhokoliv zbarvení.

Na základě soudního ohledání a pitvání mrtvoly Anežky Hrůzové podali oba nadjmenovaní soudní lékaři následující dobrozdání:

Za poranění smrtelné považujeme ránu řeznou na krku (čís. 1.) Za poranění životu nebezpečné – strangulační rýhu na krku (čís. 2.) a rány na hlavě, hlavně pro jejich rozsáhlost a četnost (čís. 8.). Za poranění lehké, poranění na levé ruce, na levém nadloktí (čís. 3.) a poranění na pravé ruce (čís. 6.). Číslo 4. považujeme za zjev povstalý následkem stažení cév na rukou rukávy a šatem a tím způsobem přerušení oběhu krevního v rukou.

Číslo 5. a 7. považujeme za poranění postmortální, povstalé svlečením mrtvoly a rozedřením zevních ploch prstů po drsné zemi, po případě chrastí.

Za hlavní příčinu smrti pokládáme řeznou ránu na krku (č. 1.), jejímž následkem bylo rychlé vykrvácení a porušení dýchání. Toto poranění způsobeno bylo nástrojem velmi ostrým a dosti silným, nejspíše silným nožem. Smrt nastala následkem tohoto poranění. Spáchaný čin již pro svou všeobecnou povahu stal se příčinou smrti.

Co se nalezených nástrojů týče, můžeme připustit s určitostí, že poranění na hlavě (čís. 8.) mohlo způsobeno býti ostrou hranou některého z velkých kamenů, nalezených poblíže mrtvoly. Poranění číslo 3. mohlo způsobeno býti holí, nalezenou poblíže mrtvoly.

Vražda vykonána byla se zvláštní ukrutností, způsobem zákeřnickým. Co do známek odporu mohli bychom za tyto považovati pouze poranění na ruce pravé (čís. 6.). Co se týče doby, po kterou mrtvola tam mohla až do nalezení býti, to vzhledem k tomu, že mrtvola nalezena byla skoro mrazem ztuhlá a úplně čerstvá, připouštíme možnost, že mrtvola tam ležeti mohla 2 a půl dne, čili od té doby, kdy byla skutečně pohřešována.

K dané nám otázce též prohlašujeme, že jsme žádných známek smilného násilí na mrtvole nenalezli a tvrdíme, jak z ohledání zevního, tak z ohledání vnitřního, s určitostí, že mrtvola Anežky Hrůzové skorem úplně vykrvácena byla a že stopy nalezené krve neodpovídaly množství krve, kterou bychom při takovém způsobu smrti v okolí mrtvoly s určitostí očekávati mohli.

Konečně vzhledem k okolnostem, jak řez na krku vykonán byl, musíme s určitostí

za to míti, že řez na zavražděné vykonán byl obráceně – obličejem k zemi – neboť jinak, kdyby řez byl vykonán při poloze na zádech, muselo by okolí a stromky mocným proudem krve, na všechny strany stříkajícím, býti potřísněny, čehož jsme ani při důkladné prohlídce místa nenalezli, neboť místo krví potřísněné je rozsahu velmi malého a ohraničeného.

Již podle toho nálezu a dobrozdání soudních lékařů, jakož i z rozličných známek a stop při místním soudním ohledání zjištěných, nutno zato míti, nejen že Anežka Hrůzová zemřela smrtí násilnou a že vražda na ní spáchána byla způsobem zákeřnickým, nýbrž i že se na této úkladné vraždě zúčastnilo více osob.

Hned druhého dne po nalezení mrtvoly Anežky Hrůzové v lese Březině, tedy na Hod Boží velikonoční, počala se v Polné a okolí šířiti pověst, že obviněný Leopold Hilsner as pachatelem této úkladné vraždy jest. Pověst ta opírala se hlavně o tu, četnými svědky zjištěnou okolnost, že Leopold Hilsner, který u své matky Marie Hilsnerové v domě čp. 11 v Židovském městě v Polné bydlel, jsa stále bez zaměstnání, nejvíce se v lese Březině potuloval a při těchto svých potulkách Anežku Hrůzovou, když každodenně ráno z Malé Věžnice okrajem lesa Březiny do Polné do šití chodila a večer z Polné se toutéž cestou domů vracela, vídati a též dobře znáti musel, obzvláště, když švadlena Blandina Prchalová, ke kteréž Anežka Hrůzová každodenně do šití chodila, jen ob dům od domu čp. 11. v Židovském městě bydlí.

Následkem této pověsti podnikl četnický strážmistr Josef Klenovec s přispěním obecního radního Augustina Sedláka již na Boží Hod velikonoční před polednem a opět v úterý dne 4. dubna v bytě Leopolda Hilsnera, pokud se týče jeho matky Marie Hilsnerové v domě čp. 11. v Židovském městě v Polné, domovní prohlídku, která však zvláštního výsledku neměla; jelikož však Leopold Hilsner tvrdil, že dne 29. a 30. března 1899 v lese Březině ani nebyl a tvrzení toto, vzhledem k udáním více svědků, nepravdivým býti se ukázalo, dodal přec strážmistr Josef Klenovec ještě 4. dubna 1899 Leopolda Hilsnera co podezřelého okresnímu soudu v Polné, kde týž ještě téhož dne do prozatímní vazby vzat byl, obzvláště proto, že veřejné mínění v Polné a okolí všeobecně jej co pachatele označovalo.

Veřejné mínění toto objevilo se zcela odůvodněným, neboť průběhem přípravného vyšetřování, zavedeného proti Leopoldu Hilsnerovi pro zločin vraždy úkladné na Anežce Hrůzové dne 29. března 1899 večer v lese Březině spáchané, zjištěny byly četné a závažné okolnosti podezřelé, podle nichž Leopold Hilsner rozhodně podezřelým býti se jeví, že úkladnou vraždu tuto ve společnosti ještě s jinými, posud neznámými pachateli, vykonal.

Především vychází ze seznání Marie Hrůzové, matky, a Josefa Nováka, poručníka zavražděné Anežky Hrůzové, že Leopold Hilsner, ač týž tvrdí, že Anežku Hrůzovou ani neznal, ji před vraždou již stopoval a pronásledoval. Tak udává Josef Novák, že v době, kdy ležel místy ještě sníh, jak myslí asi 3 nebo 4 neděle před velikonočními svátky, přiběhla k němu Anežka Hrůzová, když právě šel domů a vyprávěla mu, že stále za ní šel Hilsner až po Kojdlovo stavení, t. j. ono místo, kde odbočuje cesta k Božím Mukám; a na svědkovu otázku, kdo je to ten Hilsner, řekla, „že je to takový ošklivý Žid" a dodala, že „je ševcem a že ji moc prohlíží a kdo ví, co prý na ni má!"

Poněvadž Anežka Hrůzová řekla, že se ho bojí, vyprovodil ji svědek podle lesa až na konec mlází k potoku, tedy pod samou Březinu a vrátil se teprve zpět, když nikoho za ní jít neviděl. Též matka Marie Hrůzová seznala, že zavražděná Anežka si ji jednou v březnu téhož roku, a sice před svátkem Zvěstování Panny Marie, na to stěžovala, že nějaký Žid, kterého pojmenovala jménem, kteréžto jméno ale zapomněla, si ji prohlížel, když šla kolem, a sice od toho domu, kde šila o něco doleji a že dodala, že ten Žid, co na ni koukal, je vyučený ševcem, že nic nedělá a od čeho tedy prý je živ.

Pravdivost tohoto seznání je podporována dalším udáním spoluporučníka Jos. Nováka, který dále udal, že na svátek P. Marie, který byl na týden před Velikonocemi,

přišla k němu na náměstí v Polné Marie Hrůzová a říkala mu, aby na toho Žida dal pozor, že prý holku Anežku pronásleduje, načež ještě dodala: „Jaký jsi to člověk, seš tady ve městě a neznáš ho!” Čímž mínila toho Žida Hilsnera. Přihlíží-li se dále k tomu, že Leopold Hilsner sám ještě dne 28. března t. r. večer, tedy právě ten den před vraždou na Anežce Hrůzové spáchanou – procházeje se po náměstí polenském s děvčaty Josefou Vytlačilovou a Annou Reismanovou, těmto, jsa jimi tázán, co dělá jeho dřívější milenka Anna Benešová, sdělil, „že teď má holku ve Věžničce” (tak se všeobecně Malé Věžnici říká) a že i obuvnický pomocník František Veselý, nejdůvěrnější to soudruh Leopolda Hilsnera, seznal, že se mu zdá, že týž se také zmínil o Hrůzové, co šije v Židech u Prchalů – tak zajisté není pochybnosti, že Leopold Hilsner, byť by to i popíral, zavražděnou Anežku Hrůzovou dobře znal, ano se o ni velmi zajímal a ji sledoval.

Okolnost tato při celkovém posuzování této trestní věci jest velice závažná. Poněvadž z předcházejícího jest zřejmo, že Leopold Hilsner Anežku Hrůzovou před vykonanou vraždou pozoroval a sledoval, jakož i vzhledem k okolnosti, že Leopold Hilsner od onoho domu, kamž Anežka Hrůzová již dřívější léta občas, a od 9./III. běž. r. každodenně do šití chodila, jen ob dům dále bydlel, bylo Leopoldu Hilsnerovi zajisté dobře známo, kdy Anežka Hrůzová se večer z Polné domů vracela a kterou cestou se při tom ubírala.

V osudnou středu, dne 29. března 1899, opustila Anežka Hrůzová, která obyčejně teprv o 5 a půl hod. večer od Blandiny Prchalové chodívala, tuto již o 5¼ hod. večer, poněvadž Prchalová pro ní tenkráte již žádné práce neměla. Vyprovázena byla tenkráte kus cesty, až na výše uvedenou odbočku k Žabokrtům, Annou Kocmanovou a byla, jak již řečeno, posledně viděna v Žabokrtech as v 5½ hod. obuvníkem Petrem Horáčkem. Od místa, kde Anežka Hrůzová Petrem Horáčkem posledně viděna byla, až k místu, kde její mrtvola byla nalezena, jest toliko ¼ hodiny cesty, takže do 5¾ hodiny mohla dojíti v tato místa – totiž na pokraj lesa Březiny, a sice na stezku nad úvozem těsně podle hustého mlází vedoucí, kde podle všech zjištěných okolností přepadena a malý kousek do houští toho lesa zavlečena byla. Poněvadž pak toho večera Anežka Hrůzová domů do Malé Věžnice se nevrátila, jak obyčejně okolo 6¼ hod. činila, nutno míti za to, že vražda na ní v mezidobí od 5¾ hod. do 6¼ hodin – a sice v těch místech, kdež při místním soudním ohledání známky zbrocené krve nalezeny byly, spáchána byla.

Jak již uvedeno, popírá Leopold Hilsner, že by dne 29. března 1899 vůbec, a zvláště okolo 6. hodiny večerní v lese Březině – tedy na místě činu – byl býval. Avšak svědkyně Kateřina Dvořáková, kteráž vídala Hilsnera okolo svého bytu téměř každodenně do „Březiny“ jíti, dosvědčuje, že ve středu dne 29. března 1899 as o 10½ hod. dopoledne již viděla Hilsnera v zelenavých všedních šatech směrem od „Březiny“ ke Kojdlovu stavení přicházeti. Dále jest výpovědí svědků: Antonína Dvořáčka, Rudolfa Leixnera, Vincence Zelingra a Václava Sobotky, kteří dne 29. března 1899 odpoledne na Svatokateřinském kopci pod hřbitovní zdí v karty hráli, že k těmto hráčům as ke 2. hodině odpol. přišel Leopold Hilsner a vyzval je, aby s ním šli do lesa „Březiny“, kterémužto přání ale jmenování hráči nevyhověli, načež se asi za hodinu Leopold Hilsner Brukovým hájem směrem k lesu „Březině“ vzdálil...

Leopold Hilsner doznává sice, že skutečně dne 29. března 1899 as ke 2. hodině odpol. na Svatokateřinský kopec přišel a tam nadjmenované své soudruhy zastihl; popírá však, že by je byl vyzval, aby s ním šli do lesa „Březiny“ a že by se byl tenkráte směrem k lesu „Březině“ vzdálil a tvrdí, že tenkrát přímo okolo háječku pod hřbitovem, pak panským pivovarem a přes »Kandii« na náměstí do Polné se vrátil. Z výpovědi svědka Adolfa Muzikáře sice vychází, že Leopold Hilsner skutečně téhož odpoledne do Polné se byl vrátil, neb svědek tento viděl dne 29. března 1899 mezi 4½ hod. a 5. hodinou odpol. Leopolda Hilsnera Horní bránou od náměstí v Polné kolem

obchodu pí. Vladykové jíti, kde zrovna maloval; Hilsner tenkráte však již nebyl v lepších tmavomodrých šatech, v jakých byl viděn od svých kamarádů na Svatokateřinském kopci, nýbrž byl oblečen ve všední, šedý šat, takže se svědek ještě divil, že Židé nemají svátky. Poněkud později téhož dne odpoledne, a sice asi 10 minut po 5 hodině, byl viděn Leopold Hilsner v týchž všedních světlých šatech svědkem Františkem Cinkem a Josefem Škaredou, jak ve společnosti ještě dvou cizích neznámých výrostků na konci židovského města, téměř skokem směrem dolů k lávkám, odkud cesta k lesu „Březině“ vede, uháněl a jest v tomto směru udání povozníka Františka Cinka velice důležitým.

Podle seznání tohoto svědka vezl týž den 29. března 1899 odpoledne Kateřině Pojmanové z Polné slámu a přijel na náměstí polenské, když bilo právě na věži 5 hodin odpoledne, a poněvadž dům, kde bydlí pí. Pojmanová, je jen malý kousek od náměstí vzdálen, a sice v malé uličce, kudy se nejvíce chodí dolů k lávkám, mohlo nejvýše 10 minut po 5. hodině odpol. býti, když pak se slámou do naduvedené malé uličky přijel. V tom viděl běžeti takřka skokem napřed Hilsnera, kterého dobře zná, a za ním v patách dva neznámé Židy. Jeden z nich strkal právě nějaký podlouhlý balíček do kapsy svého kabátu; muselo to být něco dlouhého, úzkého, zabaleno v papíru. Hilsner, když přišel k povozu slámou naloženému, ještě řekl ke svým dvěma společníkům: „Dejte to z huby, mohli byste za to dostat přes hubu!“ Hilsner totiž, i ti dva výrostci, měli každý zapálenou cigaretu v ústech. Vzhledem k těmto udáním svědeckým, zejména Františka Cinka a Josefa Škaredy, pak Marie Sobotkové, jest odůvodněné podezření, že obviněný Leopold Hilsner v čas spáchané vraždy, která dle naduvedeného, dne 29. března 1899 kolem 6. hodiny večerní vykonána byla – na místě činu se nacházel!

Leopold Hilsner popírá sice pravdivost seznání výše uvedených svědků a uvádí, že se František Cink a Josef Škareda v datu mýlí. By pak alibi své prokázal, uvádí, že dne 29./III. b. r. odpoledne, když se po 3. hodině z Kateřinského kopce do Polné byl vrátil, od té chvíle až do 6 a půl hod. večer po náměstí polenském se procházel a o půl sedmé hod. do synagogy se odebral; krátce po tom, když téhož dne odpoledne na náměstí přišel, dostavil se prý tam také Vincenc Zelingr, se kterým pak po náměstí chodil; se Zelingrem přišli tenkráte k jedné síni na té straně, co je Doležalova trafika, kde sešli se s Antonínem Dvořáčkem a Rudolfem Leixnerem; prvnější dostal prý právě od obce novou pracovní knížku, ukazoval jim ji a říkal, že pojede do Solnohradu pracovat do cihelny, odtud prý šli všichni společně vzhůru k náměstí, kde se jim Zelingr ztratil.

O něco později mluvil prý u židovské brány se studujícím Maxem Brettischem a Hugonem Friedem a to už táhlo na 6. hodinu, v 6½ hod. šel pak do synagogy, kde měli svátky a byl tam do 7 hodin večer přes celou pobožnost, což prý mu kantor Ludvík Steiner, kostelník Alexandr Bosel a obchodník Jakub Lustig dosvědčiti mohou. Avšak nejen že žádný z naduvedených osob Leopoldu Hilsnerovi jím tvrzené alibi prokázati s to nebyl, dotvrzují naopak Vincenc Zelingr, Rudolf Leixner a Antonín Dvořáček se vší určitostí, že od té doby, co Leopold Hilsner dne 29. března 1899 odpol. na Kateřinském kopci je byl opustil, jej téhož dne více neviděli; Antonín Dvořáček zejména též udal, že dne 29./III. 1899 odpoledne Hilsnerovi ani svou novou pracovní knížku ukazovati nemohl, poněvadž si tuto knížku teprve 2 dni na to, totiž dne 31./III. 1899 na obecním úřadě v Polné vyzdvihl. Totéž dotvrzuje obecní tajemník Karel Kindl, který nahlédnuv do úředních zápisů o vydání pracovních knížek, udává, že Antonín Dvořáček obdržel novou pracovní knížku pod číslem 100 a tato byla mu vydána teprve dne 31. března běž. r.

Leopold Hilsner nejen že tedy své alibi nedokázal, naopak seznáním výše uvedených svědků jest prokázáno, že udání jeho v tomto směru na pravdě nespočívají. Velmi podezřelou jest další okolnost, že Leopold Hilsner dne 29./III. 1899 opětně svoje šatstvo měnil, neboť, jak již výše podotknuto, byl dne 29./III. 1899 dopoledne viděn

Kateřinou Dvořáčkovou a též jejím synem Antonínem Dvořáčkem v zelenavém šatě jíti od Božích Muk směrem od „Březiny“ přes pastviště do města. Odpoledne téhož dne na Svatokateřinském kopci měl podle vlastního doznání a seznání jeho soudruhů, kteří tam v karty hráli, lepší tmavomodré šaty a téhož dne odpoledne k 5. hodině byl opět viděn svědky Adolfem Muzikářem a Františkem Cinkem ve všedních šedých šatech.

Přes toto určité seznání svědků tvrdí Leopold Hilsner, že dne 29. března 1899, po celý ten den, šatů svých neměnil; obzvláště ale popíral zatvrzele, že by byl v držení šedivých kalhot byl býval. Veledůležitým jest dále svědectví Johanny Vomelové, manželky obecního starosty v Malé Věžnici. Svědkyně tato byla dne 29./III. 1899 v Polné nakupovat a nastoupila as ve ¾ na 5 hod. navečer zpáteční cestu z Polné do Malé Věžnice. Šla obvyklou vozovou cestou z Polné kolem lesa „Březiny“ do Malé Věžnice; jsouc unavena a churavá, šla pomalu, takže uplynulo as půl hodiny, než přišla k místu, kde později byla nalezena mrtvola Anežky Hrůzové, odtud šla pěšinou podél vozové cesty až k místu, kde se končí les „Březina“; když byla asi na polovině cesty a šla právě na samém kraji lesa, zaslechla pojednou v houštině za sebou šramot, jakoby někdo pádil skokem skrz les; ulekla se a obrátivši se v tu stranu, spatřila za sebou asi na 4 kroky člověka, který držel v ruce oloupanou bílou hůl. Svědkyně trhla sebou leknutím a ten neznámý člověk také sebou škubl, státi ale nezůstal, nýbrž udělal veliký skok s břehu na dolní vozovou cestu a odtud zase velký krok na protější pěšinu, která jde podél pole; běžel po té pěšině kus kupředu, při čemž házel tělem – „tělo se mu jen houpalo a nadhazovalo“ – a tu bílou hůl držel vejpůlky v pravé ruce a rukou tou házel rychle dopředu, dozadu; několika kroky předběhl svědkyni, pohlédl jí bystře do obličeje, tak, že oči sklopila a jej slovy: „Dobré odpoledne, kam jdete?“ pozdravila, načež člověk ten něco zamumlal, jako: „Tu je smrč, já jdu na tu smrč“, a zmizel svědkyni záhy v houšti lesa. Svědkyně leknutím se mu dobře do obličeje ani nepodívala a udává jen, že ten muž byl asi 20letý, že měl šedivý stejný šat, postavy že byl dosti velké, silné, v obličeji že byl plný, měl zdravou barvu a byl bez vousů, neb jestli nějaké měl, že musely být nepatrné.

Při konfrontaci s Leopoldem Hilsnerem Johanna Vomelová sice totožnost osoby Hilsnera s oním neznámým člověkem s určitostí potvrditi s to nebyla, poukazujíc k tomu, že v tom leknutí si obličeje toho neznámého muže dobře povšimnouti nemohla; avšak svědkyně tato přece seznala, že by se postava Hilsnera na něj hodila, rovněž to nápadné pohybování tělem. „Také výška, ta rovnost a štíhlost těla – to vše, že pasuje“, – „že Hilsner je tomu neznámému muži velice podoben a byť by na to přisahati nemohla, tak že je přece – jako by to byl on“; rovněž svědkyně seznala, že na místě činu nalezená hůl se holi onoho neznámého člověka velmi podobá, že byla zrovna tak bílá, tak dlouhá, tak oloupaná a tak seříznutá.

Z výpovědí dalších svědků, zejména Adolfa Filipenského a ředitele kůru Františka Korejtky, vychází najevo, že Leopold Hilsner má zcela zvláštní, nápadnou chůzi, že tělo při chůzi sem tam houpá a že jest jeho zvykem hůl držeti v půli a jí tak házeti, jak vše Johanna Vomelová o onom neznámém muži vypravuje. Byť by tedy i svědkyně tato s úplnou určitostí totožnost osoby onoho neznámého muže potvrditi nemohla, přece už vzhledem k tomu, že podle jejího seznání Hilsner onomu muži jest velice podoben, ano, že jest celý jako by to on byl a že pohyby těla, držení hole a házení holí zrovna tak líčí, jak to zcela zvláštním zvykem Hilsnerovým jest, lze důvodně za to míti, že Leopold Hilsner oním mužem jest, kterýž se tenkráte skokem z lesa na Johannu Vomelovou ze zadu vyřítil, považuje ji od zadu a z dálky za Anežku Hrůzovou, obzvláště, ana Johanna Vomelová s Anežkou Hrůzovou stejnou výšku měla a hodně podobné sukně nosila. Tím se vysvětluje, proč se zarazil, když se naň Johanna Vomelová obrátila a on viděl, že ona není tou, kterou hledal a již déle stopoval. Přesvědčení toto vyslovila svědkyně sama ihned, jakmile vražda najevo vyšla.

Že však onen muž pachatelem, neb aspoň spolupachatelem, úkladné vraždy na Anežce Hrůzové, krátce na to jen okolo 800 kroků níženi spáchané byl, o tom podle vyšetřeného stavu věcí nestává té nejmenší pochybnosti, obzvláště, přihlíží-li se k tomu, že ona bílá oloupaná hůl, kterou ten neznámý muž tenkráte v ruce držel, zakrvácená nedaleko místa spáchané vraždy nalezena byla. Jak již výše uvedeno a prokázáno bylo, měnil Leopold Hilsner dne 29. března 1899, v den spáchané vraždy, opětně svůj oblek a jest nápadné, že téhož dne odpoledne okolo 2. hodiny na Kateřinský kopec v lepších tmavomodrých šatech přišel a téhož odpoledne, okolo 5. hodiny, již ve špatných šedivých šatech viděn byl. Okolnost ta je tím nápadnější, přihlíží-li se k tomu, že Hilsner podle svého tvrzení téhož dne večer do synagogy jíti chtěl, an v ten den Židé ještě svátky měli, a proč tedy, když již odpoledne se do lepších tmavomodrých šatů oblékl, k večeru se do všedních šedých šatů převlékl, an do synagogy by přec byl v lepších a ne špatných šatech šel.

Leopold Hilsner sice popírá, že by ve středu 29. března 1899 šaty své byl měnil a tvrdil, že po celý onen den jen v lepších tmavomodrých šatech chodil a že žádný šedý oblek nemá. Avšak svědek František Cink výslovně potvrzuje, že dne 29. března 1899 po 5. hodině večerní Hilsnera v šedých šatech z Polné směrem k lesu „Březině“ uháněti viděl a též svědkyně Johanna Vomelová seznala, že onen neznámý muž, který dne 29. března 1899 před 6. hodinou večerní na ni v lese „Březině“ vystoupil, – měl šedé šaty.

Z výpovědí četnického strážmistra Josefa Klenovce a radního Aug. Sedláka také vychází, že když jmenovaní dne 2. dubna 1899, to jest hned ten den po nalezení mrtvoly Anežky Hrůzové v bytě Leopolda Hilsnera, pokud se týče v bytě jeho matky Marie Hilsnerové, domovní prohlídku konali, mezi šatstvem Hilsnerovým se též pár starých šedivých kalhot nalézal, kteréžto kalhoty však tenkráte zabaveny nebyly. Při soudní prohlídce domovní dne 13. dubna 1899 v bytě Hilsnerových v Polné, jakož i při opětné soudní prohlídce dne 14. dubna 1899 v novém jejím bytě ve Velkém Meziříčí, kamž se zatím přestěhovala, nalezeno a odebráno bylo veškeré šatstvo Leopolda Hilsnera, obzvláště nalezena v jedné truhle, v níž byly složeny toliko šaty Marie Hilsnerové, a sice pod jejími šaty, našedivělá vesta, o níž Marie Hilsnerová seznala, že patří též jejímu synu Leopoldovi.

Šedivých kalhot stejné látky jako ta vesta ani při nejpodrobnějším prohledání všech místností a schránek, obzvláště též cestovního kufříku Leopolda Hilsnera, však nenalezeno. Teprve když Moric Hilsner, který u obuvnického mistra Františka Šice v Polné byl v učení a tomuto svému mistru dne 29. března 1899 ráno řekl, že u nich měli Žida na noc a že se proto nemohl umýti – při svém výslechu dne 26. dubna 1899 také vypověděl, že Polda (bratr Leopold) má bělavé, vlastně spíše šedivé kalhoty, které dostal od pí. Hitschmannové z Náchoda už před 2 lety a že kalhoty tyto uloženy jsou v jednom kufru, uschovaném ve staré židovské synagoze (Altneuschule) ve Velkém Meziříčí, byla opětná prohlídka v bytě Marie Hilsnerové ve Velkém Meziříčí a též v naznačené staré synagoze nařízena a dne 27. dubna 1899 vykonána. Při ní nalezeny byly skutečně v jednom kufříčku uschovaném ve staré synagoze našedivělé kalhoty z téže látky jako vesta, při první domovní prohlídce v kufru mezi šatstvem Marie Hilsnerové objevená, o nichž Marie Hilsnerová udala, že je syn Leopold asi před 3 roky od pí. Hitschmannové z Náchoda, manželky bývalého rabína, darem obdržel.

Jak z protokolu při této domovní prohlídce sepsaného, jakož i z výpovědí Karla Fialy a Josefa Špačka, soudních svědků při domovní prohlídce této přítomných, vychází, – nalezeny byly kalhoty tyto v malém kufříku, uprostřed mezi ženskými šaty, a bylo na kalhotách těch na několika místech viděti hnědé, rezavé skvrny, z nichž zvláště jedna na pravé nohavici na rubu látky byla patrná; hmatem zjištěna též na kalhotech těch blíže rozkroku značná vlhkost, ačkoliv jinde byly suché, obzvláště poslední knoflík dole v příklopci byl zelenou plísní (plistou) pokryt a jeho okolí bylo značně vlhké,

kdežto ostatní knoflíky byly suché a lesklé.

Jmenovaný již Josef Špaček, který po 30 roků v továrně na sukna pracoval, dokládá z vlastní zkušenosti, že látka oněch kalhot může se snadno práti, aniž by se barva znatelně změnila. Za příčinou podezřelých skvrn na oněch kalhotech, vzdor zaprání znatelných, byly kalhoty tyto ihned do Prahy soudním znalcům zaslány. Tamní soudní lékaři profesor dr. Reinsberg a doc. dr. Slavík po makroskopickém, chemickém a mikroskopickém, jakož i spektroskopickém vyšetření těchto skvrn podali konečný posudek, že shledané skvrny jsou od krve lidské! Z této okolnosti, že v povrchních částkách látky nebylo lze tyto elementy konstatovati, ale jenom v roztřásněných vláknech v hlubších partiích, jest za to míti, že byly skvrny vodou čištěny; tato okolnost jest také příčinou, že nelze spektroskopicky haematoglobin a hlatihaemin nalézti.

Veledůležitým nálezem a dobrozdáním tímto lze si vysvětliti, proč Leopold Hilsner i jeho matka Marie Hilsnerová právě tyto kalhoty tak pečlivě ukrývali a držení této části Hilsnerova oděvu tak houževnatě popírali; avšak po nalezení těchto kalhot i Leopold Hilsner sám přiznati musel, že jsou to kalhoty jeho a toliko se tím omlouvati hledí, že kalhoty tyto letošního roku již na sobě neměl, nýbrž že je nosil naposled loňského roku při práci na nádraží ve Žďáře, a tvrdí, že ty, na jeho kalhotech nalezené skvrny nepocházejí od krve, nýbrž od toho, jak při stavbě nosil cihly; že on sám nikdy ničím se nezkrvavěl a sám nikdy nezranil. Když přišel ze Žďáru z práce domů, že zabalil pracovní šaty a mezi nimi také ty kalhoty do modré zástěry a později, že to vše uložil do svého kufru.

Bylo zjištěno již výslechem Mathildy Hitschmannové a Leopolda Hitschmanna, Josefa Řeháka a Jana Zvoníčka, že Leopold Hilsner ony šedé kalhoty a k tomu náležející vestu stejné látky dostal před dvěma léty od Mathildy Hitschmannové z Náchoda, jak byla Marie Hilsnerová udala, a že kalhoty ty dříve náležely synu Mathildy Hitschmannové, továrníku Leopoldu Hitschmannovi v Náchodě. Tento s úplnou určitostí se též vyslovil, že jím odložené a Leop. Hilsnerovi darované kalhoty, nejvýše skvrny od prachu, po příp. od jídla, od oleje, neb od inkoustu míti mohly, že však nikdy zakrvavěny nebyly, a že zejména na nich nebyly tak velké skvrny, jak byly nyní na kalhotech těch patrny; že, pokud kalhoty ty nosil, se svědek nikdy neporanil a nekrvácel.

Vzhledem ke všem těmto zjištěným okolnostem, zvláště pak k nálezu a posudku nadjmenovaných soudních znalců, jest zajistě nutné a důvodné podezření, že zaprané skvrny lidské krve, na kalhotech Hilsnerových nalezené, s úkladnou vraždou na Anežce Hrůzové spáchanou v bezprostředním spojení stojí a že tedy pachatelem, nebo alespoň spolupachatelem, oné úkladné vraždy jest!

Z výpovědí svědků: Františka Veselého, Františka Paříka a Josefy Vytlačilové ostatně též najevo vyšlo, že Leopold Hilsner již delší čas velký, se střenkou, as 40 cm dlouhý a 3 cm široký lesklý a velmi ostrý nůž v náprsní kapse při sobě nosil; o tomto noži seznala zejména švadlena Josefa Vytlačilová, že ještě v úterý dne 28. března 1899, již pozdě z večera, tedy zrovna na ten den před vraždou, u Viktorinovy uličky, u hostince pana Culka, potkala Leopolda Hilsnera, který se jí tázal, zda-li se nebojí, načež odvětila, že ne, a opáčila otázku, zda-li on se nebojí; Hilsner na to odpověděl, že se nebojí, že má při sobě ochránce a vytáhl při tom z vnitřní náprsní kapsy velký nůž s kostěnou střenkou, čepel však jen z části povytáhl a čepel ta byla velice lesklá; při světle blízké lucerny uliční zdálo se svědkyni, že nůž ten byl v nějakém koženém pouzdře, pouzdro však nevytáhl, jen z části mu z kapsy vyčnívalo.

Leopold Hilsner přiznává toliko, že malý zavírák míval, že by však též dlouhý, velký nůž v koženém pouzdře ve vnitřní kapse svého kabátu nosil při sobě, popírá, ač okolnost tato třemi nevadnými svědky jest prokázána. Týž nepopírá pouze spáchání vraždy vůbec, nýbrž i vše, co by jen poněkud proti němu v tomto směru svědčilo, byť by jednotlivě jej podezřívající okolnosti i několika svědky úplně prokázány byly. Podle toho, co posud uvedeno, jest naprosto zjištěno, a nelze o tom nijak pochybovati, že

vražda na Anežce Hrůzové spáchána byla ve středu dne 29. března 1899 mezi 5¾ hod. a 6¼ hodině večerní, tedy kolem 6 hodin večer na pokraji lesa „Březiny“ v místě, kde při soudním místním ohledání v malém dolíku ještě známky čerstvé vyroněné krve nalezeny byly. Strangulační rýha, která na mrtvole na krku na pravé straně znatelná byla, nasvědčuje tomu, že Anežce Hrůzové, jdoucí stezkou nad úvozem těsně vedle lesního houští, náhle zákeřnickým způsobem oprátka nebo klička z provázku, jehož část na místě činu se nalezla, přes hlavu hozena byla. Při tom, když ruce k obraně do výšky zdvihla, byla jí as ona na zevní straně levého předloktí zjevná krevní podlitina způsobena, neboť toliko toto poranění stalo se holí a mohlo onou bílou oloupanou holí, poblíže místa činu nalezenou, způsobeno býti podle dobrozdání lékařského.

Osm krvavých ran na hlavě, podle lékařského dobrozdání týmž kamenem způsobených, jsou dokladem, že Anežka Hrůzová byla pachateli dříve omráčena. Potom byla as 6 m hlouběji do lesa zavlečena, kdež ji pak teprve pachatelé krk podřízli a onu děsnou řeznou ránu na krku způsobili, která rychlým vykrvácením a porušením dýchání smrt v zápětí měla. S jakým chvatem pachatelé si při této úkladné vraždě počínali, jest vidno z toho, že chybějící dolní část košile, od horní na jedné straně násilně utržena a na druhé odříznuta byla; rovněž, že na obou rukou se nalézající kousky rukávů od košile na pravé ruce utrženy a na levé ruce uříznuty byly!

Již celkový způsob, kterým byla vražda vykonána – obzvláště však toto násilné částečné utržení, částečné uříznutí spodnic a rukávů košile, zajisté nasvědčuje tomu, že se na vraždě více osob zúčastnilo, k čemuž poukazuje i ta další skutečnost, že jak výše uvedeno, svědčí František Cink a Josef Škareda dne 29. března 1899 po 5. hodině večerní Leopolda Hilsnera ještě se dvěma společníky směrem k lesu „Březině“, tedy k místu činu, uháněti viděli. Osobnost těchto dvou druhů Hilsnerových bohužel posud zjištěna býti nemohla, ačkoliv v tom směru konáno pátrání všestranné a zevrubné.

Naproti tomu jeví se Leopold Hilsner z vraždy na Anežce Hrůzové spáchané nutně podezřelým na základě dosud vyšetřených a zjištěných okolností, hlavně pak: že se o Anežku Hrůzovou již před vraždou zajímal a ji sledoval, takže mu dobře známo bylo, kterou hodinu a kterou cestou se táž z večera po šití od Blandiny Prchalové z Polné zpět domů do Malé Věžnice vracela – že v den spáchání vraždy a sice jen krátkou dobu před tím než vražda vykonána byla, viděn byl, jak ve společnosti dvou soudruhů z Polné směrem k lesu „Březině“ rychlým krokem uháněl, jakož i že krátce po vykonání vraždy opět viděn byl opačným směrem od lesa „Březiny“ k Polné zpět se ubírati – že své alibi v čas spáchané vraždy nejen neprokázal, nýbrž pravý opak dotyčných jeho udání a tvrzení svědky prokázán jest – že v den spáchané vraždy vícekráte svůj šat měnil a což obzvláště jest podezřelé, že odpoledne do lepších tmavomodrých šatů se oblékl, k večeru však opět z nich se svlékl a obnošený šedý oblek na sebe vzal, ačkoliv podle vlastního doznání k večerním bohoslužbám do synagogy jíti chtěl – že při sobě v koženém pouzdře veliký, ostrý nůž nosíval a že ten i ještě den před spáchanou vraždou u něho viděn byl – že totožnost Leopolda Hilsnera s mužem, který zcela krátce před vraždou na Johannu Vomelovou v lese „Březině“ vystoupil, podle všech zjištěných okolností spolupachatelem vraždy jest – hledě k udání Johanny Vomelové a svědků Františka Korejtky a Adolfa Filipenského s důvodem zcela oprávněným lze předpokládati – že nejen spáchání vraždy samé, nýbrž i všechny jednotlivé okolnosti, které naň jakožto pachatele poukazují, zatvrzele popírá, byť by i okolnosti tyto četnými svědky nade vší pochybnost zjištěny byly – že popíral i držení šedivého obleku, v kterémž jej František Cink krátce před spáchanou vraždou k lesu „Březině“ uháněti viděl a jaký podle seznání svědkyně Johanny Vomelové též onen muž, který tenkráte z lesa na ni vystoupil, na sobě měl – že zvláště houževnatě popíral, že by měl šedivé kalhoty, ač po nalezení jich sám připustiti musel, že jsou to kalhoty jeho, tvrdě, že je pouze do loňské zimy nosil – že právě tyto kalhoty nikoliv v bytě Marie Hilsnerové, kde se nalezlo veškeré ostatní šatstvo Leopolda Hilsnera, nýbrž ve staré synagoze ve

Velkém Meziříčí v jednom kufru mezi ženským šatstvem Marie Hilsnerové dobře ukryté nalezeny byly – že na těchto kalhotech nalezeny byly velice záhadné skvrny, které podle nálezu a dobrozdání soudních znalců s největší pravděpodobností pocházejí od krve lidské.

Přihlíží-li se konečně k tomu, že i chování Leopolda Hilsnera po spáchané vraždě – ještě než do vazby byl vzat – jej velice podezřívá, jak z výpovědí četných svědků zvláště: Františka Veselého, Hynka Berana, Františka Neubauera, Karla Klusáčka a četnického strážmistra Josefa Klenovce najevo vychází – že týž dosti pestrou minulost má a již co obuvnický učeň u žádného mistra delší čas nevydržel, řemeslu se ani pořádně nevyučil a vůbec každé práce se štítil, – že proti ženskému pohlaví si velice drze a směle počínal, ano i své dřívější milence Anně Benešové, když mu nechtěla býti po vůli, smrtí vyhrožoval, – že podle úředního vysvědčení o jeho mravech a majetku Leopold Hilsner zcela špatných mravů jest a nechvalné pověsti požívá, jen zahalečství se oddává a jiné práce sobě nehledí, pořád jen co pobuda se potuluje a od své matky Marie Hilsnerové podpory požaduje, ačkoliv ona sama almužnami svých souvěrců jest vydržována – může se obviněný Leopold Hilsner považovati za schopna skutku jemu žalobou za vinu kladeného a pro to vše jest žaloba naň pro zločin vraždy úkladné podle §§ 134 a 135, odst. 1. tr. žák. podána zcela odůvodněnou, obzvláště když i po delším pozorování zdejšími soudními lékaři uznán byl duševně »zdravým a úplně příčetným.

Výslech obžalovaného Leopolda Hilsnera

Předseda: Obžalovaný, slyšel jste obžalobu? Přiznáváte se k vině?

Obžalovaný: Já jsem nevinen.

Předs.: Slyšel jste všecky důvody, které se proti vám uvádějí; odpovězte tedy na ně!

Obž.: Slavná poroto, slavný soude, dne 29. 3. odpoledne o 1. hodině jsem šel na Kateřinský kopec.

Předs.: Kde jste byl ráno?

Obž.: Ráno jsem byl doma a pak jsem chodil po městě.

Předs.: A co jste pak dělal?

Obž.: Pak jsem šel domů, a odpoledne jako každý den šel jsem i dne 29./3. 1899 na Kateřinský kopec a to přišel jsem nahoru ke hřbitovu, kde stavěli panu starému Volencovi kryptu a šel jsem se na to dívat. Bylo tam také několik kamarádů, jako Antonín Dvořáček, Rudolf Leixner a ten Zelingr a hráli karty. Já jsem karty nehrál, jenom jsem u nich seděl. To bylo po 3. hodině. Já jsem jim povídal, že půjdu domů k městu, nikoliv do „Březiny“, že půjdu k městu. Kamarádi se k tomu neměli, hráli v karty furt, tak jsem šel směrem háječkem kolem „Březiny“, ale do „Březiny“ jsem nešel. Šel jsem Brukovým hájkem.

Předs.: To jste se tedy musel stočiti.

Obž.: Šel jsem k „Březině“, ale ne do „Březiny“ a pak jsem se stočil.

Předs.: Šel jste tedy po druhé straně Kateřinského kopce.

Obž.: Slavná poroto, slavný soude! Ke Kateřinskému kopci se může také jíti s druhé strany a potom do města. Nato, když jsem přišel do města, sešel jsem se se Zelingrem. Jestliže zapírá, že se mnou nešel, to není pravda, on se mnou šel odpoledne po rynku kolem 4½ hodiny. Když jsem přišel na náměstí, tak jsem tam chodil do 6. hod. Oni vypravovali, že se mnou chodil Anton Dvořáček, Leixner a to jsem zapíral proto, že Dvořáček měl vybranou knížku již 29./3., to jsem se musel mýliti, poněvadž ji měl vybranou až 31./3. To bylo v pátek.

Předs.: Vy jste to tvrdil, že jste chodil se Zelingrem, Leixnerem a s tím Dvořáčkem.

Obž.: Slavná poroto, slavný soude! Se Zelingrem jsem chodil.

Předs.: Vy jste povídal, že jste chodil s ostatními.
Obž.: To jsem se mýlil, protože tu knížku měl vybranou až 31./3.
Předs.: Vy jste říkal, že 29.
Obž.: To jsem se mýlil. Nato, když jsem přišel ke dvoru, byl tam Max Brettisch a Hugo Fried. M. Brettisch jest z Polné. Student Hugo Fried je v obchodě v Brně, a byli o těch našich svátcích v Polné. Když jsem povídal, že půjdu do židovského kostela, tak jsem šel k židovské bráně, jak se chodí k Židovskému městu. Tu u židovského kostela stálo několik Židů: známý kantor Steiner, Lustig, obchodník a Alexander kostelník. Když byli v hovoření, stál jsem u nich. Když se šlo do kostela ... u nás jest zapotřebí, když jsou velké svátky, aby jich bylo nejméně 10 a protože jich tam bylo víc než 10, tak jsem tam chvíli byl, ale nebyl jsem tam dlouho a šel jsem směrem domů, protože už nemám daleko domů. Doma byla Jetti Bogdánská a moje matka. Co se bratra týče, nemohu se pamatovati, ten byl asi u ševců u pana Františka Šice. Bratr můj, Moric Hilsner, nebyl doma a má matka byla doma, když jsem přišel domů.
Předs.: Co jste potom dělal?
Obž.: To jsem už nešel nikam, to jsem zůstal doma.
Předs.: A co jste dělal doma?
Obž.: To jsem večeřel.
Předs.: A co jste večeřel?
Obž.: Kafe s macesama a nic víc; to už si nemohu pamatovat.
Předs.: Kolik to bylo hodin?
Obž.: To bylo asi po 6. hodině, v 6½ nebo k 7mé hodině, když jsem byl doma.
Předs.: Ale dříve jste říkal, že jste byl v půl sedmé hodině v synagoze.
Obž.: Byl jsem tam malou chvilku.
Předs.: Ale v ½7 hodině jste říkal, že jste chodil po náměstí s tím Zelingrem, Dvořáčkem a Leixnerem a po ½7 že jste šel do synagogy a že jste tam byl po celou pobožnost, která trvala až do 7 hodin?
Obž.: Slavná poroto, slavný soude, když bylo o 6. hodině, tak se šlo do kostela, tak to bylo k 6. hodině.
Předs.: Vy jste tedy šel domů, večeřel jste doma a co jste pak dělal?
Obž.: Ležel jsem doma na posteli.
Předs.: Kde jste měl tu postel?
Obž.: U okna.
Předs.: V které místnosti, kolik máte vůbec místností?
Obž.: Jen jednu světnici.
Předs.: Ale vy tam máte 4 místnosti.
Obž.: To jsou komory.
Předs.: To je jedno.
Obž.: Já jsem ale v komoře nespal, já jsem spal v světnici.
Předs.: Do vašeho bytu se přijde z ulice a vedou tam vpravo dolů schody. Tyto vedou do prvního pokoje, do první místnosti a tam bydlíte všichni: vaše matka, teta Jindřiška a váš bratr. Jak se jmenuje, Moric Hilsner?
Obž.: Říkají mu jinak Isim.
Předs.: Proč?
Obž.: Poněvadž měl dvojí jméno.
Předs.: Znal jste Anežku Hrůzovou?
Obž.: Neznal.
Předs.: Ale vy jste povídal, že ji znáte od vidění, že jste s ní neměl žádnou známost, že jste s ní mluvil a že jste ji znal od vidění.
Obž.: Ovšem, že jsem ji někdy mohl viděti nebo potkat na ulici, ale nevěděl jsem, že se jmenuje Anežka Hrůzová.
Předs.: Tedy jste Anežku Hrůzovou znal již dříve od vidění, ale neznal jste ji podle

jména.
Obž.: Podle jména jsem ji prosím nemohl znát.
Předs.: Ale já chci vědět, jestli jste ji znal podle osoby?
Obž.: Prosím, já jsem ji neznal.
Předs.: Ale vždyť jste to řekl, že jste znal jednu holku, ale nevěděl jste jak se jmenuje.
Obž.: Já jsem ji mohl od vidění znát a někdy ji potkat, ale že to byla Anežka Hrůzová, to nevím.
Předs.: Ale jedná se o to, jestli jste věděl, to je ta a ta osoba, která chodí každý den k Prchalovům.
Obž.: To jsem nevěděl, že chodí každý den k Prchalovům.
Předs.: Ale to jste mohl vědět, protože jest Prchalovic dům vedle vás!
Obž.: Možná, že chodila kolem nás, že jsem se na ní díval, ale nevěděl jsem, že se jmenuje Anežka Hrůzová, až mně to pověděl pan vyšetřující soudce.
Předs.: Tak jste ji znal od vidění, tu jistou dívčinu, která chodívala k Prchalovům.
Obž.: Od vidění jsem ji mohl znát, ale s Anežkou Hrůzovou jsem neměl nikdy žádnou známost.
Předs.: To vám nikdo netvrdí; jedná se o to, jestliže jste věděl, že ta holka k Prchalovům chodí a že kolem „Březiny“ chodí.
Obž.: To jsem nevěděl, až mi to řekl pan vyšetřující soudce.
Předs.: Ani, že chodí k Prchalovům?
Obž.: Já nevím, možná, že jsem ji tam viděl.
Předs.: Tak vy jste tedy nevěděl, že jest to Anežka Hrůzová, ale znal jste ji; nečekal jste u Prchalů na schodech?
Obž.: Ne, nikoliv, slavná poroto, slavný soude!
Předs.: Nechodil jste tam do síně?
Obž.: Ne, prosím, já jsem tam nikdy nechodil, k Prchalovům.
Předs.: Ona ale tvrdila, že jste ji sledoval a okukoval.
Obž. To je možné, že jsem si ji všiml.
Předs.: A také jste za ní šel?
Obž.: Nikoliv.
Předs.: Jednou jste za ní šel až k poslednímu stavení. Víte, kde to jest? Na Žabokrtu. Ten poslední dům vpravo. Tam prý jste ji až pronásledoval.
Obž.: To není pravda.
Předs.: Ona se vás lekla, že jste se na ni tak díval podivně a šla zpátky a vyhledala svého poručníka a stěžovala si mu, že prý ten Žid Hilsner ji pronásleduje a na ni kouká.
Obž.: Jestli jsem se na ni koukal, to jest možné.
Předs.: Ona si stěžovala a ten její poručník Novák, který vás neznal, ji doprovodil až k „Březině“.
Obž.: To není pravda, že jsem ji vyprovodil.
Předs.: Ne, ten poručník ji vyprovázel, protože se vás bála; a pak si ještě stěžovala, že jste kolikrát za ní chodil až k „Božím Mukám“.
Obž.: Ne prosím, já ji nevyprovázel, nemluvil jsem s ní.
Předs.: Dobře, ale jedná se o to, jestli jste věděl, že taková holka chodí k Prchalovům.
Obž.: To jsem věděl, ale nevěděl jsem, že je to Anežka Hrůzová.
Předs.: Dopoledne jste nebyl nikde?
Obž.: Já nezapírám, že jsem chodíval každý den dopoledne; ale ten den jsem nebyl nikde.
Předs.: Ale vy jste povídal jednou, že jste byl na Kateřinském vrchu?
Obž.: Dne 29. března jsem byl odpoledne na Kateřinském vrchu.

Obž.: Ale vy jste tam musel býti dopoledne ke 12. hodině. Byl jste tam?
Obž.: Nemohu se upamatovat.
Předs.: Tak to nebude asi pravda, vy jste byl snad jinde a nevíte kde!
Obž.: Já byl ráno u brány, jako vždycky.
Předs.: Ale vy jste pravil, že ve středu dne 29. března byl jste celé dopoledne se Zelingrem.
Obž.: Ano, se Zelingrem byl jsem před polednem.
Předs.: Před chvilkou jste řekl, že jste nebyl před polednem nikde.
Obž.: To bylo tak asi mezi 9. a 10. hodinou.
Předs.: A kudy jste šli?
Obž.: Rynkem po kvádrech.
Předs.: Na ten Kateřinský kopec Dolní branou a dále jste šli zámkem?
Obž.: Ano, zámkem jsme šli, až ke hřbitovu a koukali jsme se, co tam staví kryptu panu Volencovi.
Předs.: Kdy jste šli zpátky?
Obž.: Bylo k polednímu.
Předs.: Šel jste sám?
Obž.: Se Zelingrem.
Předs.: A kudy jste šli?
Obž.: To jsem šel zpátky po pastvišti, po té louce.
Předs.: A kam?
Obž.: Tam, jak se přejde dole k lávce do Židovského města.
Předs.: K Žabokrtům, nebo na Pátek? Tam, co je škola, nebo na náměstí Komenského?
Obž.: Já nevím, jak se to jmenuje, odtamtud jsem šel domů.
Předs.: Se Zelingrem?
Obž.: Šel jsem sám, od sv. Barbory.
Předs.: Tak ne se Zelingrem? Vidíte, vy mluvíte, každou chvíli jinak; před chvíli jste říkal, že jste šel se Zelingrem skrze zámek.
Obž.: Skrze zámek jsem nešel.
Předs.: To se rozumí, že jste nešel, když vás viděla svědkyně Kateřina Dvořáková.
Obž.: Prosím, slavná poroto, slavný soude! Kde by mne mohla vidět?
Předs.: Když jste šel s Kateřinského kopce, ona povídala, že vás viděla a Zelingr řekl, že s vámi nikdy nebyl.
Obž. Já jsem byl 29. března na Kateřinském kopci a pak jsem šel domů.
Předs.: A se Zelingrem jste tedy nešel, a šel jste přes pastviště a svědkyně Dvořáková vás viděla jíti o 10½ hodině okolo jejího domu, jak jste šel od té strany, od „Březiny".
Obž.: Od „Březiny" jsem nešel, poněvadž 29. března jsem v „Březině" nebyl.
Předs.: Ona neví, jestli jste byl ve „Březině", ale ona vás viděla, jak jste šel kolem a tam je cesta s Kateřinského kopce. Jak jste byl tehda oblečen?
Obž.: Dne 29. března jsem měl modré šaty.
Předs.: Byl jste tedy 29. března v „Březině" k večeru?
Obž.: Nebyl.
Předs.: Kolikeré pak jste měl šaty?
Obž.: Troje. Hnědé, tmavomodré a tyto černé.
Předs.: To jsou ty, co máte na sobě?
Obž.: Ano.
Předs.: Víme však, že jste měl také šaty šedivé. Když byla prohlídka, ve vašem bytě nebyly nalezeny. Teprve váš bratr Moric pravil, že jsou v synagoze ve Vel. Meziříčí. Bylo provedeno vyšetřování a nalezeny v truhle pod šaty vaší matky. Byly to šedivé kalhoty. Na těch byly shledány hnědé skvrny, ty byly dány k prozkoumání soudním lé-

kařům a ti podali dobrozdání, že pocházejí od lidské krve. Jak byly potřísněny?

Obž.: To, prosím, nevím. Dostal jsem je v Náchodě, mohly býti již tam potřísněny.

Předs.: Svědek Skála potvrzuje, že jste s ním pracoval na trati; kdysi na náspu pracovali jste a vyzvedovali balvan, ten spadl dolů, plošina na něm také a poranil jste si palec.

Obž.: Otřel jsem si krev, která z palce vycházela a z rány na pravé noze snad o kalhoty.

Předs.: Dříve jste však tvrdil, že jste se poranil na levé noze. Jak je to možno? Také z nosu prý vám krvácelo.

Obž.: Na to se již dobře nepamatuji. Odebral jsem se dolů k lesíku ke studánce, abych se umyl.

Předs.: Znal jste onu studánku?

Obž.: Ano, chodil jsem tam pro vodu.

Předs.: Svědek Skála však tvrdí, že jste nekrvácel, že ostatní a vy s ním jste se tomu jaksi usmívali. Byl jste tedy 29. v „Březině“?

Obž.: Nebyl.

Předs.: Svědkyně Dvořáková šla o 6. hodině kolem, poněvadž slunce zapadalo v 6 hodin 20 min., viděla prý někoho tam.

Obž.: Prosím, slavný soude, nemohla mne viděti, poněvadž 29. března jsem tam nebyl.

Předs.: Znáte svědka Muzikáře?

Obž.: Neznám.

Předs.: On vás též viděl, a sice po 5. hodině, když šel domů, viděl prý vás v šedém obleku. Znáte svědka Cinka?

Obž.: Neznám.

Předseda: Ten stál u paní Pojmanové s fůrou slámy. Ten tvrdí, že vás viděl, jak jste ještě se dvěma uličkou ubíhal. Za vámi prý byl mladík pajdavý, měl vypoulené oči, pysky vyduté, černý krátký vous, asi 14 dní neholený. Ten strkal něco do vnitřní kapsy svrchníku. Kouřili jste. Vy sám jste zvolal: „Dej to z huby, abys nedostal na hubu!“ Znáte Frieda?

Obž.: O asentě chodívali jsme na Kateřinský vršek tou uličkou, dne 29. března nešel jsem tam tudy.

Předs.: Znáte Berana? Také pajdal?

Obž.: Ano.

Předs.: S Beranem byl jste zavřen, ten vystoupil ve středu nebo ve čtvrtek.

Obž.: Ano, mluvil jsem s ním ve čtvrtek.

Předs.: Podejte sem hole. Znáte tyto hole? Jest to vaše?

Obž.: Slavný soude a slavná poroto, není moje.

Předs.: Co, jest tato?

Obž.: Není to ta.

Předs.: Neznáte ji? Jest pokrvácena: má krvavé skvrny.

Obž.: Není to hůl moje, měl jsem červenou.

Předs.: Byla nalezena tam, kde Anežka Hrůzová byla zavražděna. Hůl ta jest puklá, jako by s ní někdo uhodil.

Obž.: Neznám tyto hole.

Předs.: Jeden svědek vás viděl na tom místě, kde Hrůzová byla nalezena. Pešák, znáte ho?

Obž.: Neznám.

Předs.: Ten vás viděl s Dobroutovské silnice, šel ve 4 hodiny z domu a zastavil se na hodinu u kamaráda Večeře. Od toho šel asi o 5. hodině. Přišel, kde jest louka pana Volence naproti tomu místu, kde jest „Březina“; když šel kolem, vzpomněl si, že kdysi tam lacino koupil pařezy, a měl z toho radost. Vidím, praví, že vedle lesa stojí člověk,

který má bílou hůl. Poznal Leopolda Hilsnera, dva s ním nepoznal, ti byli mezi křovím zakryti. Vás se vší určitostí poznal.

Obž.: Slavná poroto a slavný soude! Kdyby on mne byl viděl 29. března na těch místech, byl by to udal hned, jak jsem přišel do vazby v Polné, ten by přišel hned a řekl by: „Já jsem viděl toho Hilsnera, a on to udělal.“ Ale když jsem půl roku ve vazbě, když už jsem vyhlášen po celém světě, teď najednou řekne, že mne viděl na 600 kroků u „Březiny“ státi, to jest viditelná věc, že chce, abych byl odsouzen, to je viditelná věc.

Předs.: On však povídal, proč to neudělal hned. Protože měl židovskou práci, on je zámečníkem, pracuje pro Židy a bál se, aby tu práci neztratil. Ale on to přece nevydržel a řekl to ledakdes některému známému, a tak se celá věc pomalu rozkřikovala, až on byl povolán k soudu. On tedy nešel k soudu, aby to udal. Přišlo to ven takovýmhle způsobem. On to nikomu neříkal, protože se bál, že by ztratil tu židovskou práci a teďka mu také Židi nic nedávají dělat.

Obž.: Ale on mě nemohl vidět, poněvadž jsem 29. března na „Březině“ nebyl.

Předs.: On však zná všecky vaše pohyby, chůzi, vzezření a povídá s určitostí: „Já poznal v tom mladíku, který tam stál s tou bílou holí mimo les vedle na pěšince, Leopolda Hilsnera.“

Obž.: Takový svědek, který by člověka viděl, takový to netají. Ten to poví hned.

Předs.: Já jsem vám to již řekl, proč to hned nepovídal.

Obž.: Ne, prosím, takové věci se netají, poví se to hned; mohl by tak ledakdos přijíti a říci, že mě viděl na 600 anebo 300 kroků, to by mohl každý říci.

Předs.: Nosíval jste někdy hůl?

Obž.: Slavná poroto a slavný soude! Nosíval.

Předseda: Jakou?

Obž.: Takovouhle červenou. (Ukazuje na hůl ležící na stole.)

Předs.: Jak jste ji nosil?

Obž.: Když jsem šel do Jihlavy nebo do vsi ...

Předs.: Vezměte ji do ruky.

Obž.: Takhle (ukazuje).

Předs.: Vy jste ji ale nosil jinak.

Obž.: To zas jsem měl špacírku. Když jsem šel do vsi, potom do světa, tak jsem měl tuhle.

Předs.: Vy jste měl ale jiný, zvláštní zvyk nosit hůl.

Obž.: Když jsem měl pepřovku nebo deštník, tak jsem jí házel po kamení.

Předs.: Ale vy jste ji nosil takhle – vejpůlky – takhle.

Obž.: To není pravda, tak jsem nikdy nechodil, jenom když jsem byl opilý, ožralý.

Předs.: Vy býváte také opilý?

Obž.: Také jsem byl někdy.

Předs.: A kde jste vzal peníze?

Obž.: Já jsem šel do světa.

Předs.: Copak jsou ve světě peníze?

Obž.: Šel jsem po Židech...

Předs.: A žebral jste.

Obž.: Žebral jsem.

Předs.: Tak vás takhle přece viděli choditi!?

Obž.: Jestli jsem byl opilý...

Předs.: Lidé říkají, že jste tak chodil vždycky. Znáte holiče Filipenského?

Obž.: Znám, chodil jsem s ním po polích.

Předs.: A ten říká, že když jste k němu chodil, že jste vždycky přicházel rychlým krokem a houpal takhle tou holi.

Obž.: Já jsem, prosím, pepřovku neměl a s takovouhle jsem nechodil.

Předs.: Pak Korejtko, ten to také povídal, že jste chodil takovým způsobem.

Obž.: Možná, že jsem chodil, ale já nevím, protože jsem takovou hůl neměl. Chodil jsem obyčejně jako každý člověk.

Předs.: Znáte svědkyni Vomelovou?

Obž.: Tu jsem neznal, až když jsem přišel do vazby, dověděl jsem se, že se jmenuje paní Vomelová.

Předs.: Ta také šla asi v 5½ hodině z Polné do Malé Věžnice a povídá, že jest té velikosti jako nebožka Anežka Hrůzová a že měla také takové podobné šaty jako ona. Byla churavá, šla pomalu a když přijde nahoru k „Březině", asi 1 000 kroků od toho místa, kde byla později nalezena mrtvola, uslyšela jakýsi šramot, jakoby někdo padal, ohlédne se a tu vidí před sebou člověka, který měl takovouto hůl a také ji takhle držel. Ona se ho lekla a ten člověk, když se na ni obrátil, se také lekl a udělalo to prý na ni takový dojem, jako by se ten dotyčný zmýlil v osobě a hledal někoho jiného. Ten člověk skočil s břehu dolů do úvozu a pak na pěšinu, předešel jí, pozdravil ji a ona se ptala: „Dobré odpoledne, kam jdete?" Ten člověk odpověděl: „Já jdu na smrč." Ona říká, že tuhle ta hůl je podobná té, co ten člověk měl, a že ten člověk, co ji měl, vypadá tak jako vy, ale nemůže to odpřísáhnouti, ale říká, že jste to byl celý vy, podoba i štíhlost.

Obž.: Slavná poroto a slavný soude! Když jsem přišel k zatknutí, vedl mě závodčí kolem paní Vomelové. To mně tehda viděla, ale to mne nemohla znáti, to mě nezná a když jsem přišel k soudu, že prý to já nejsem a tady, když jsem přišel k vyšetřujícímu soudci, říkala, že prý jsem to já.

Předs.: To neříkala.

Obž.: Vždyť ty pohyby.

Předs.: To je, že byl jako vy, ale že to nemůže odpřísáhnout.

Obž.: Jakpak by to mohla odpřisáhnout, když jsem to vůbec neudělal! Já jsem z chudé rodiny. Naše rodina chodí jako žebráci do světa a na vraždy a na loupeže, na zlodějství nebylo u nás nic hledáno. To jest mé neštěstí, že jsem byl bez práce, že jsem se nic nenaučil a lidé na mě měli zášť.

Předs.: Chodil jste po světě a nic nedělal.

Obž.: ...nic nedělal. S Annou Benešovou měl jsem známost plný rok.

Předs.: A s jinými holkami také. Copak Halíková?

Obž.: S tou jsem měl také známost; to jsem byl ještě hoch.

Předs.: Nejdřív jste byl hloupý a teď jste chytrý.

Obž.: To jsem byl 15 roků, když jsem s ní mluvil. S Annou Benešovou jsem měl známost přes rok a když jsem byl pryč, slyšel jsem, že si namlouvá jiného. Tak jsem jí s jedním kamarádem Frantou Skálou psal psaní s výhrůžkou, že ji zastřelím, jestli nebude dělat dobrotu.

Předs.: To je pěkné.

Obž.: Ne, prosím, to já tak nemyslel, já nemám takovou náturu, já ani nevím, co je to revolver. Tenkrát ve vyšetřování, když jsem přišel k okresnímu soudu na 24 h. skrze přestupek, že jsem udal špatné jméno, potom měli lidé na mne zášť a řekli to mé holce, že jsem mohl spáchati tuto vraždu, a na to mě vzali do podezření.

Předs.: Tak vidíte. Pešák vás viděl, Vomelová nemůže to sice odpřisáhnouti, ale říká, že jste to byl celý vy, vzrůstem, vzezřením i štíhlostí. Přiznejte se tedy, že jste tam chodil.

Obž.: Já jsem tam tudy chodil, ale ne 29.

Předs.: Vy říkáte, že vůbec jste tam málo chodil, vy jste tam líhal.

Obi.: To já nezapírám.

Před?.: Jelínek vás tam viděl každý den na podzim.

Obž.: Já jsem tam chodíval, ale ten den a před tím, o těch velikonočních svátcích, ne. V neděli, pamatuji se, že jsem tam šel s Franckem Šmejkalovým. On jest obuvník, ale to se již nemohu pamatovati, jestli jsme šli do „Březiny". To byl ještě sníh, v neděli

o velikonočních svátcích našich.

Předs.: Jen v neděli chodíval jste na Kateřinský kopec. Dvořáková povídá, že vás viděla každý den. Co jste tam dělal? Ten kopec je v pravo, že ano?

Obž.: Tam se může jíti také přes Kateřinský kopec k Božím Mukám.

Předs.: Vy povídáte, že jste ji neznal, ale ze všeho vychází, že jste ji musel znáti. Ta holka si stěžovala své matce i svému poručníkovi, že ji stíháte a jmenovala vás jménem, že je švec, a že nic nedělá, bůh ví od čeho je živ a co na ní má. Vy jste ji musil znáti. Chodila kolem „Březiny“ každý den do šití a vy jste ji musil znáti, když jste ji pronásledoval už dříve. S jakým úmyslem, to arci dosud není vyšetřeno, ale že jste ji pronásledoval, to jest patrno. Stěžovala si matce i poručníkovi, že jste vy ji sledoval, matka si však vaše jméno nepamatovala, poručník ano. Vy pravíte, že jste byl na náměstí, kdy se to asi stalo. Vždyť to není pravda, že vám to nemohli prokázati, Vašek vás tam viděl, Vomelová vás tam viděla. Koukejte, to všechno je proti vám a vy jste měl také takový nástroj, kterým se to mohlo státi.

Obž.: Já jsem žádný nůž neměl, mimo kapesní.

Předs.: Ale Vytlačilová viděla u vás něco takového. Chodil jste s těmi holkami, Vytlačilovou a Reismanovou?

Obž.: 28. března jsem chodil ...

Předs.: Ony spolu chodily. Vy jste se k nim přitočil.

Obž.: Ne, to byl Franta Veselý, ten s nimi chodil a já také.

Předs.: Ne, ony chodily samy a vy jste se k nim přitočil. Ony mluvily německy a myslily, když mluví německy, že proto jste se k nim přitočil. Reismanová se vás ptala na Halíkovou, ne tu Benešovou. „Co dělá ta vaše milenka?“ Co jste jí řekl?

Obž.: Ona se mne ptala – Reismanová – co dělá ta moje holka, že je ve Vídni a já, že už mám jinou.

Předs.: Ale řekl jste ještě něco: „Já teď mám jinačí holku.“

Obž.: Já jsem to vzal opačně. Že mám tu Benešovou. O té byla řeč. Já jsem jí řekl...

Předs.: Řekl jste: „Já mám teď holku z Věžnice“, to povídají obě ty holky. Z toho se soudí, že jste tím myslil Anežku Hrůzovou. Pak Reismanová odešla a Vytlačilová také běžela domů, ale vrátila se, poněvadž měla dům zavřený. Šli jste pak okolo pana Culky, tam se s vámi zase sešla a vy prý jste se jí ptal, zdali se nebojí.

Obž.: To není pravda, to je návrh proti mně, protože já takový nůž při sobě nenosím.

Předs.: Ona vám řekla, že se nebojí a ptala se, zdali se vy také nebojíte, a vy jste řekl: „Já se nebojím, já mám svého ochránce v kapse“ a vytáhl jste takový lesklý nůž, který neměl špičku.

Obž.: Já jsem měl kapesní a takový jsem nikdy nenosil.

Předs.: Bylo to v 8 hodin, ale tam v Polné bylo světlo od lucerny u p. Culky a čepel nože se leskla; byl asi 30 cm dlouhý a 2 prsty široký a zdálo se jí, že je v koženém pouzdru.

Obž.: Já jsem měl s sebou klíč.

Předs.: Ale ona viděla nůž.

Obž.: Já jsem žádný nůž neměl, poněvadž jsem ho nenosil.

Předs.: Veselý říkal, že jste takový nůž nosil.

Obž.: To už je dlouhý čas, kolik neděl, nemohu se pamatovati a nosil jsem kdysi zavírák.

Předs.: To nebyl zavírák, co viděl Veselý, Pařík a Vytlačilová.

Obž.: Já žádný neměl, já žádný nenosil.

Předs.: Také jste se s tím ještě jednou chlubil.

Obž.: To už je kolik let.

Předs.: Ne, bylo to na podzim, před horní branou. Tenkrát jste měl zlost, že vám dal někdo facku a vy jste mu ji nemohl vrátit. Dal jste se do pláče a druhý den jste říkal:

„Teďka se nebudu bát nikoho a vrazím mu tohle do prsou," a vyndal jste takový dlouhý nůž.

Obž.: To byl ten Nesládek, ale to už je dlouho. Také Pařík viděl dvakrát takový nůž. Takový nůž jsem v tom čase nenosil.

Předs.: Uvažte všechno tohle, co proti vám svědčí. Řekněte mi nyní, viděl-li jste mrtvolu Hrůzové na hřbitově?

Obž.: Neviděl – ne to jsem neviděl. To jsem musil bejt v kostele.

Předs.: Vždyť jste tam byl.

Obž.: Ne – jen s Franckem Veselým, ale tu mrtvolu jsem neviděl.

Předs.: On povídal, že vás vyzval, protože vás chtěl pozorovati, jak si budete počínati, jak ten obraz bude na vás účinkovati. Povídá, že jste byl úplně kliden.

Obž.: Já, prosím, nevím.

Předs.: Viděl jste tu ránu?

Obž.: Tu mrtvolu jsem neviděl.

Předs.: Měla ohromnou ránu, proříznutý krk, muselo to být velmi silným ostrým nožem, podobným tomu, jako vy jste měl před Veselým, Paříkem a jinými.

Obž.: Já takový nůž neměl.

Předs.: Na krku měla rýhu, z toho bylo viděti, že ji někdo hodil kličku kolem krku a vtáhl ji mezi stromy. Pak ji bili kameny do hlavy, aby ji omráčili. Měla asi deset ran v hlavě. Přiznejte se, nebyl jste však při tom? Nemusel jste zrovna podřezat, ale mohl jste k tomu nějak účinkovat.

Obž.: Já o tom nemám povědomosti. 29. 3. jsem v „Březině" nebyl.

Předs.: Viděl-li vás Pešák, Vomelová, musil jste vraždu spáchati, anebo spolupůsobiti. Dále tam byla nalezena taková hůl a z té jest patrno, že je zakrvácená a prasklá.

Obž.: Já takovou hůl nenosil.

Předs.: Ale měl jste takový nástroj, kterým se dá taková věc udělati. To vše ukazuje proti vám. Přiznejte se!

Obž.: Já se nemohu přiznati, já jsem nevinně uvězněn. Ti pachatelé to museli tak narichtovat, aby to zůstalo na mně.

Předs.: Vy říkáte, že jste šel domů, že jste pak doma zůstal a že jste přišel bratrovi otvírat, ale on o tom neví. Také matka řekla, že jste ještě potom odešel. Odešel jste dvakrát?

Obž.: Nešel jsem nikam; snad do síně neb na ty schůdky a kouřil jsem cigaretu.

Předs.: Vy říkáte, že jste mu šel otvírat, ale on vás neviděl. V 9 hodin jste ještě nebyl doma. On pak povečeřel a šel spát a neví, kdy jste domů přišel, a když šel ráno do práce, vy jste ještě spinkal na posteli.

Obž.: Já jsem mu o 9. hodině otvíral.

Předs.: Vidíte, všechno ukazuje na vás. Vy jste při tom také něco dělal.

Obž.: Já jsem zcela nevinen.

Předs.: Jestli jste jí tu ránu zasadil, nevíme, ale že jste spolupůsobil, to je jistá věc.

Obž.: Není pravda, já jsem tam chodíval, ale dne 29. března jsem v „Březině" nebyl.

Předs.: Ant. Brettisch byl také u židovské brány.

Obž.: U městské brány?

Předs.: To je pár kroků. On se také nepamatuje, jak povídal panu vyšetřujícímu soudci. Že prý již je to dlouho.

Rada Pešek: Slyšel jste, že jste byl viděn s dvěma mladíky dva dni před tím. Bylo by dobře, kdybyste je jmenoval.

Obž.: Já se nepamatuji, že bych s nimi chodil dva dni před tím. Já jsem také se žádnými židovskými mladíky nechodil ani po ulici. Mí kamarádi byli katolíci. S těmi jsem chodil každý den: Ant. Dvořáček, Leixner a Zelingr.

Vot. r. Pešek: Ale před tím jste s nějakými chodil. Jeden prý byl pajdavý.

Obž.: Abych řekl pravdu, já jsem žádného pajdavého neviděl.
Vot. r. Pešek: Snad Beran nebo Fried pajdá?
Obž.: Fried je tlustý, ale pajdavý, nevím. Ty dny, 13. března po tom asentu byl prý tam, ale já jsem o tom nevěděl, že je v Polné, až mě to hoši pověděli.
Vot. r. Pešek: Vy jste byl také několikrát při mrtvolách, není-liž pravda; a nebál jste se?
Obž.: Když byla matka churavá a můj dědoušek také, posílali mne tam. To jsem se nebál, bývali tam se mnou jiní.
Předs.: Koukněte se na to (ukazuje na kalhoty), to jsou kalhoty šedé. Proč jste neřekl, že je máte. Skvrny jsou na nich. Všechno bylo vlhké, pral jste je? Kde? Ve Žďáře? Kdy?
Obž.: Když jsem pracoval u dráhy v červenci.
Předs.: Od té doby by to nebylo vlhké, pralo se to na jaře, knoflík je pokryt plísní, jest rezavý, ostatní jsou světlejší, lesknou se. Vy říkáte, že jste je pral loni. Lékaři vystřihli skvrny a zkoumali je.
Obž.: O Velikonocích jsem je neměl, měl jsem modrý šat.
Předs.: Neznáte tyto ženské věci (ukazuje na oděv a věci zavražděné). To jsou Anežky Hrůzové.
Obž.: Neznám.
Předs.: To jsou vaše věci (ukazuje na šaty Hilsnerovy).
Obž.: Ano.
Návladní: Po dobu celého dosavadního vyšetřování, ať bylo cokoli, vše jste zapřel. Poukazujete, že svědkové nemluví pravdu, že jsou proti vám navedeni. Máme však vlastní svědky z vaší rodiny, kteří vás nechtějí skoupat. Váš bratr netvrdil, co jste říkal, že jste od 4. hod. do 6. a půl hodiny chodil po náměstí a o 6. a půl hod. šel do synagogy a tam zůstal až do 7. hod. Matka tvrdí, že jste přišel na faru a šel jste pryč. Bratr Isim tvrdí, že jste nebyl doma, když on přišel. Vlastní matka i bratr, proč by tak říkali; také svědci v synagoze, kantor Steiner, Basch a Lustig, dosvědčují, že vás viděli před a po, ale ne v čase spáchané vraždy.
Obhájce dr. Auředníček: Žádný to nemůže dosvědčit. Klaďte otázky, ne playdoyer.
Státní zástupce: Při svědcích si o tom promluvíme...
Dr. Baxa: Vy jste vysvětloval ve vyšetřování, proč asi na vás vrhají podezření, proč asi?
Obž.: Měl jsem vyšetřování s Benešovou, které jsem vyhrožoval zastřelením.
Dr. Baxa: Proto jste říkal, že máte svátky, a co dále?
Obž.: Že lidé si myslí, že potřebujeme židovskou (opravuje se), křesťanskou krev.
Dr. Baxa: Vy sám jste na to narazil, nikdo o tom nemluvil. Kde máte vlastní hůl s hákem?
Obž.: Je doma.
Dr. Baxa: A kde?
Obž.: Když jsem byl v Polné, byla v šifonéru, ztratila se.
Dr. Baxa: Svědek Filipenský tvrdí, že jste ji dne 28. března měl.
Obž.: To se mýlil.
Dr. Baxa: Vy zapíráte, že jste neměl šedivých kalhot. Kde je hůl?
Obž.: Nevím, kam ji dali při stěhování; byla v šifonéru.
Dr. Baxa: Byla tam prohlídka, hůl nenalezena.
Obhájce: Kde pak jste měl šedé kalhoty z Polné?
Obž.:: V kufru pod půdou.
Obhájce: Je tam vlhko?
Obž.: Nevím.
Obhájce: Když jste byl tázán při vyšetřování v Polné o kalhotech, jakého bylo užito výrazu?

Obž.: Ptali se mne na bělavý šat.

Obhájce: Ať je konstatováno, že tázán byl Hilsner na šat bělavý, ne na šedý.

Předs.: Bylo též na šat šedivý tázáno, povídal jste, já nemám světlé šaty jako Fried, mám zelenavý, modrý a černý šat, o jiných jste nemluvil.

Obhájce: On byl tázán na šaty bělavé, on řekl, že bělavé nemá.

Předseda čte části protokolu „není pravda, že jsem měl světlé šáty, není pravda, že jsem měl šedivé".

Obhájce: Ať se čte celé to místo v souvislosti (Čte se to místo): Když jsem šel s Beranem, měl jsem zelenavý oblek.

Předs.: Věděl jste, že máte šedivé, ale říkal jste, že ne. Řekl jste, že nevíte, odkud byly.

Obž.: Matka jich měla několik.

Předs.: Nevím, od koho je dostala, jste tehdy řekl.

Dr. Baxa: Pane Hilsnere, kdy byla velikonoční neděle vašich svátků?

Obž.: Před tím asi 4 dni, asi 25. března.

Dr. Baxa: A vy jste řekl, že jste v neděli velikonoční byl naposled v „Březině", ale ve vyšetřování jste řekl před 14 dny.

Předs.: Přerušuji líčení na 5 minut.

(Přestávka)

Předs.: Zahajuji opět líčení. Prosím, aby byl přečten protokol soudní komise o ohledání místa činu!

(Zapisovatel c. k. soudní auskultant Kotyk čte týž.)

Předseda: Ukončuji nyní dopolední líčení. Odpolední líčení započne o 3. hod. odpol. Po přání většiny pánů budeme zítra jednati v jednom líčení a započne tedy o 7. hod. a skončíme o 3. hod. odpolední. K 11 hod. bude delší přestávka.

Konec dopoledního líčení v 1 hod. 25 min.

Odpolední líčení

Předseda zahajuje odpolední pokračovací líčení.

Čte se rodný list Hilsnerův, pak vysvědčení z Polné o majetku a mravech. Byl mravů zcela špatných, zahalečství oddán, jako pobuda se potuluje, podporován jsa matkou, která od Židů almužnu vybírala. Trestán 24 hodin pro zločin smilstva. Pak okr. soud v Polné ohlašuje, že u Měřína udal četníkovi falešné jméno, když se ho ptal, proč nosí revolver. Odsouzen na 24 hodiny.

Relace soudního dozorce, jíž se vykazuje, že Hilsner trest 21. března 24 hod. vykonal. Předseda vybízí, aby byli předvedeni svědkové. Napomíná, aby mluvili čistou, ryzí pravdu, neboť je to velmi důležité. Podle svědků soudí soud, porotci tvoří si přesvědčení. Kdyby vzniklo přesvědčení nepravé, vznikla by tím škoda nenahraditelná. Jste dobrého náboženství, věříte, že Bůh jest všemohoucí, vševědoucí, nejvýš spravedlivý. Jednejte podle toho a mluvte čirou pravdu. Zůstane M. Hrůzová, ostatní odejdou.

Výslech matky zavražděné Anežky

Po zjištění nacionálií a otázce, zda zná Hilsnera, vyptává se předseda na majetkové a rodinné poměry, načež obrací řeč na hlavní bod svého soudcovského zájmu – na dceru Marie Hrůzové, Anežku.

Předs.: Co dělala Anežka?

Hrůzová: Chodila do šití, když mohla; jinak pracovala na polích.

Předseda: Také prý vláčela?

Hrůzová: Ano.

Předs.: Jakpak vypadala? Byla silná? Nadělaná?
Hrůzová: Ano. Ti páni, co v létě z Vídně si chodili prohlížet chalupu a věci po ní, říkali, že musila býti hodně silná.
Předseda: V létě páni až z Vídně se chodili dívat na šaty?
Hrůzová: Ano.
Předs.: Byla by se bála Hilsnera?
Hrůzová: Hilsnera shodila by s břehu a namlátila mu. Bodejť, nelekla by se ho, kdyby byl sám.
Předs.: Kdy začala chodit do šití?
Hrůzová: Chodila dva roky, když měla čas.
Předs.: Kdy vycházela?
Hrůzová: Ve čtvrt na osm ráno.
Předs.: Kdy přišla do Polné?
Hrůzová: V osm hodin.
Předs.: Kdy přicházela domů?
Hrůzová: Podle toho, jak bylo mnoho práce. Obyčejně po 6. hodině.
Předs.: V březnu musila být tma k večeru.
Hrůzová: A ne. Za světla přišla domů.
Předs.: Co jste si myslila, když ve středu před zeleným čtvrtkem nepřišla domů?
Hrůzová: To jsem si myslila, že mají mnoho práce, mnoho příprav na svátky.
Předs.: Co ve čtvrtek?
Hrůzová: Myslila jsem, že holt půjde na Zelený čtvrtek s procesím na Kalvárii a přijde.
Předs.: Co když nešla?
Hrůzová: Myslila jsem, poněvadž bylo špatné počasí, že zůstala v Polné.
Předs.: Co měla s sebou v košíčku?
Hrůzová: Plucárek s mlékem, chléb, buchetku. Chléb dala té chudé holce, když šla domů.
Předs.: Co druhý den? Nenaříkala jste?
Hrůzová: Šla jsem se ptát do kšeftu, kde mi vypravovali, že odešla domů. Ježíš Marjá, myslila jsem. Děvče nepřišlo, bude zabita. Šla jsem odtamtud a pán mne vybízel: Nemeškejte, jděte ke strážníkům a meldujte to. Oznámila jsem to četníkovi. Zároveň doslechla jsem, abych šla k Žabokrtům. (Následuje líčení Hrůzové o marném hledání Anežky, jakož i o jejím setkání se s mrtvou dcerou, které je podrobně uvedeno na jiném místě této knihy.) Dále je pokračováno ve výslechu jak následuje.
Předs.: Máte podezření na Hilsnera?
Hrůzová: Slyšela jsem od ní, že se po ní díval; kdysi stál u kojnaře, tam tudy, co chodila do šití, stáli a když přešla, něco si německy povídali a smáli se jí.
Předs.: Ona vám řekla doma jméno? Vy jste si je nepamatovala? Řekla vám Hilsner?
Hrůzová: Ne.
Předs.: Co říkáte tomu, Hilsnere?
Obž.: Nic, prosím, slavný soude.
Předs.: Vy jste to říkala tomu Novákovi. Kdy jste mu to řekla?
Hrůzová: To já nevím, ona mu to řekla Anežka.
Předs.: Vy jste také o tom mluvila?
Hrůzová: Mluvila.
Předs.: Kdy to bylo?
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Bylo to na svátek Zvěstování P. Marie?
Hrůzová: To možná.
Předs.: Co jste mu řekla? Vy jste se s ním sešla?

Hrůzová: To já se nepamatuji.
Předs.: Říkala jste mu večer něco na rynku? Co jste mu říkala?
Hrůzová: Že holt si ona stěžovala na toho Žida.
Předs.: A neříkala, co je to za Žida? Řekla, že je to švec? Nevěděla, že není vyučen? Že nic nedělá? Od čeho je živ? Co jste řekla?
Hrůzová: Také jsem mu to povídala.
Předs.: Vy jste mu také řekla, aby dával pozor na Anežku?
Hrůzová: To já se nepamatuji.
Předs.: A on ještě na to něco povídal?
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Vy podle toho soudíte, že ona Hilsnera znala, ta vaše holka?
Hrůzová: Ano.
Předs.: Koukněte na ty šaty! Prohlídněte si je. Jsou to její?
Hrůzová: Ano, jsou, všecky.
Předs.: Ty byly nalezeny na místě, kde mrtvola. Jsou to její botky?
Hrůzová: Všecko.
Předs.: Něco přece schází.
Hrůzová: Rukavičky, šátek a růženec.
Předs.: Ano, černé pletené rukavičky, bílý šátek a bílý růženec. Z čeho byl ten růženec?
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Jsou to všecky její věci?
Hrůzová: Všecky.
Předs.: Jakpak ten košík? A ten zelený plucárek? V tom měla mléko?
Hrůzová: Ano, v tom měla mléko. Jenom ty tři věci scházejí.
Předs.: Ale zapomněla jste říci, z čeho byl ten růženec.
Hrůzová: Byl pěkný bílý ze Svaté Hory.
Předs.: Z čeho byly jednotlivé články? Skleněné?
Hrůzová: Nebyly, ale křížek byl malý, pěkný.
Předs.: Stříbrný?
Hrůzová: Ne – bílý.
Předs.: Byl na něm krucifix?
Hrůzová: Byl přibit.
Předs.: Tak sem ke mně pojďte! Máte nějakou škodu?
Hrůzová: A jakpak bych neměla. Spoléhala jsem se, že mne bude živit, až bude moci pracovat více.
Předs.: Vy jste měla půl chalupy. To byste ji byla dala jí? Ona vám také pomáhala?
Hrůzová: Ano, dělala mi na poli i domácí práci.
Předs.: Vy jste ji za to živila?
Hrůzová: A šatila.
Předs.: Máte nějakou škodu majetkovou, peněžitou? Já věřím, že je to velká újma, když ztratí matka dceru.
Hrůzová: 19letou.
Předs.: Tak když vám pomáhala v domácnosti, v hospodářství, i v poli, je to skutečná, veliká škoda. A jestli máte také nějakou škodu?
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Jestli chcete nějakou náhradu. Vy jste se přivtělila k trestnímu řízení jako poškozená. Musíte nám říci, jakou máte škodu.
Hrůzová: Bodejť bych neměla škodu, když se o ní 20 let starám a mám o ni přijít.
Předs.: Kdopak vypravil pohřeb?
Hrůzová: Kdopak jiný, než já!
Předs.: A mnoho-li vás to stálo?

Hrůzová: Vždyť je to sepsáno všechno, tak to mohli sem poslat.
Předs.: Vy to přece musíte nejlépe věděti, mnoho-li to stálo, když jste to platila.
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Jak můžete žádati náhradu, když nevíte, mnoho-li obnáší?
Hrůzová: Já tomu nerozumím.
Předs.: Co pak je na tom zvláštního? Máte nějakou škodu z toho, že vám dcera byla zavražděna? To víme, že je to škoda, když jste očekávala, že vás bude k stáří živit. Ale jedná se o to, mnoho-li stálo vypravení pohřbu. To byla ta největší škoda. Stálo to hodně přes 100 zl.?
Hrůzová: To jo, prosím.
Předs.: A moc-li to stálo?
Hrůzová: To já nevím.
Předs.: Dělalo to 150 nebo 160 zl.?
Hrůzová: Já, prosím, nevím.
Předs.: Tak jste to snad sdělila svému zástupci p. dru. Baxovi?
Dr. Baxa: Již ve svém prvním podání jsem oznámil, že budu o tom přednášeti, ale ponechávám si to až ke konečnému návrhu.
Předs.: Ona má ale říci, co a jak (k Hrůzové). Chcete tedy náhradu škody, kterou bude váš zástupce likvidovati? Vy se o tom můžete vyjádřit, poněvadž jste zde k vůli vašim soukromoprávním nárokům. Řekněte mi, jestli pak jste měla na někoho podezření, že jí to udělal, v prvním okamžení.
Hrůzová: Na žádného.
Předs.: Vždyť jste slyšela, že to udělal Hilsner. Kdo vám to řekl?
Hrůzová: To já nemohu povědět, kdo to byl.
Předs.: Co vám říkali?
Hrůzová: Říkali, že to jiný neudělal.
Předs.: Poslouchejte. Lidé měli také jiné podzření! Docela na jejího bratra, na vašeho syna.
Hrůzová: No jo, když to není pravda. Na to můžu hned přísahat.
V dalším vysvětluje Hrůzová poměr všech členů rodiny k Anežce, zejména syna Jana, který z peněz, co jako zedník v létě vydělal, dal matce před časem 90 zlatých, aby je uložila pro Anežku, až je tato bude potřebovat. Na otázku, zda měl Jan bílou plátěnou zednickou zástěru, odpovídá že ne, měl samé modré a ty ještě roztrhané.
Vot. r. Budecius: Vy jste pravila, když jste ji marně hledala, vašemu synovi, že prý šla do kostela a váš syn vám řekl: „Vám mohou lidi namluvit co chtějí. Třeba se jí něco stalo, jako Klímové z Věžnice."
Předs.: To bylo přirozené, poněvadž se jí to jistě stalo.
Veřejný žalobce Svoboda: Byla pobožná a mravná?
Hrůzová: Ano.
Dr. Auředníček: Paní Hrůzová, vaší dceři dávají nejlepší vysvědčení, a na tu otázku, myslím, že odpovíte klidně. Byla pravdomluvná?
Hrůzová: Ano.
Dr. Auředníček: Vaše dcera, povězte, zůstala někdy přes noc mimo dům?
Hrůzová: Ne.
Dr. Auředníček: Vy jste mi pravila, že druhý den vás nic nenapadlo, že mají u Prchalů mnoho práce. Jestli pak vám to vaše dcera řekla.
Hrůzová: Řekla.
Dr. Auředníček: Povězte mi, paní svědkyně, když vaše dcera nepřišla – ačkoli pravíte, že se to nikdy nestalo – když nepřišla první noc a v pátek, druhou noc, a když vy jste přišla k slečně Prchalové, proč jste se neptala, kde je dcera a ptala jste se jen, kde je košík?
Hrůzová: Já myslila, že je vzadu v pokoji.

Dr. Auředníček: Byl Jan ve čtvrtek nebo v pátek v Polné?
Hrůzová: Byl u sv. zpovědi v Ždírci, tam knězi spali, tak šel do Polné o 6. hodině.
Dr. Auředníček: Pročpak jste neřekla, co je s dcerou, když nezůstala nikdy před tím v Polné?
Hrůzová: Protože mohly mít moc šití.
Dr. Auředníček: Vy jste pravila v prvotním výslechu, že vám vaše dcera neřekla jméno toho Žida, co se za ní díval, a dnes jste řekla, že vám to povídala, že vám to řekla, ale že jste na to zapomněla.
Hrůzová: Já se to nepamatuji.
Dr. Auředníček: Ale tenkrát jste si to pamatovala.
Hrůzová: Ale dnes už je to půl roku.
Dr. Auředníček: To bych ale chtěl vědět určitě, paní svědkyně. Vy jste poslala Jana k příbuzným v pátek.
Hrůzová: Ano. Byl v okolí na Moravě v Jamném, dvakráte u Fr. Delsu a v Rytířkách u Jana Součka.
Dr. Auředníček: Víte o tom, že v pátek byla již nalezena krev, že to viděli lidé.
Hrůzová: Slyšela jsem o tom.
Dr. Auředníček: Kde jste to slyšela?
Hrůzová: Nevím. V sobotu.
Předs.: Já to přečtu, jak to tehdy řekla (čte dotyčný pasus z výpovědi Hrůzové). O Leopoldu Hilsnerovi řekla: Ona mi řekla to jméno a já jsem si to nepamatovala; až později jsem slyšela, že je to Hilsner.
Hrůzová: Ano.
Dr. Auředníček: Já již pravil, pane předsedo, abyste se ráčil zeptat svědkyně, aby ciferně určila svůj požadavek, aby se aspoň řeklo, zač chce náhradu, abychom viděli, jaký je právní důvod jejího nároku v tomto řízení.
Předs.: Zač chcete tu náhradu?
Dr. Baxa: Já jsem to řekl již v původním podání. Jest přirozeno, že ten právní důvod udám. Ale podle trestního řádu mám tu zatím působiti ohledně viny. Co se pak týče soukromoprávních nároků, ty se uplatňují až v tom případě, když obviněný jest odsouzen. Jestliže ona zde stojí dnes jako svědkyně, tedy já tu otázku zodpovím na příslušném místě.
Předs.: Já myslím, že to může říci, co chce míti nahrazeno.
Dr. Baxa: Já jsem tedy řekl: „Pohřebné, náhrada za šaty, které byly zničeny, dále náhradu, že byla zbavena svojí živitelky. Tyto tři druhy náhrady škody uvádím zde pro futuro.“
Dr. Auředníček: Aby mně bylo dobře rozuměno: „Já nečiním žádný návrh, aby snad p. dr. Baxa byl vyloučen z řízení, mně jako obhájci nezáleží na tom, vystupuje-li zde Hrůzová jako účastnice, ale musím věděti, v čem její nárok spočívá. To jest mým právem v této otázce. Soud musí rozhodnouti bez návrhu a poněvadž p. dr. Baxa nároky ty odůvodnil, žádám, aby byly rekvirovány spisy z pozůstalostního sezení, poněvadž z nich vysvítá, že pohřebné bylo zaplaceno z peněz pozůstalých po zavražděné.
Dr. Baxa: Aby zde nebylo omylu, konstatuji, že jsem důvod svého zastupování učinil již v prvním podání a slavný soud tento důvod uznal. Kdyby toho nebylo, nebyl by mě sem připustil. Tato otázka jest již rozhodnuta a není zapotřebí o tom již mluviti.
Předs.: Tak jest. Ostatně nečiní se zde žádného návrhu. Přejí si páni porotcové otázku? Nemáte k ničemu co namítati Hilsnere?
Hilsner: Nemám ničeho.

Na to se čte křestní list Anežky Hrůzové.

Strážmistr Josef Klenovec

Předs.: Ať vejde svědek Josef Klenovec.

Generálie a přísaha.

Předs.: Jak jste se dověděl, že se Anežka Hrůzová ztratila?

Svědek: 31. března okolo 10. hod. dopol. přišla matka zavražděné do kasáren k nám a udala, že její dcera se nevrátila ze šití ve středu. Vyzval jsem p. radního Sedláka, abychom spolu pátrali. Slyšeli jsme, že děvče hajného Mišingra řeklo, že Anežka je doma. To byla mýlka. Byla to asi matka, která se domů vrátila. Poněvadž byly v rodině hádky, myslil jsem, že se Anežka doma s bratrem pohádala a nevrátila se domů. Snad odjela do Vídně sloužit. Pátral jsem dále. Dověděl jsem se, že obuvník Horáček asi v půl 6 hod. večer viděl Anežku jíti k Věžnici. Prohlédl jsem lesík a rozestavil chlapce do houští. Pískl jsem. Tu chlapec ve křoví zvolal: „Tu je, zabitá.“ Poslal jsem závodčího Touše oznámiti to soudu a sám jsem zůstal na místě činu.

Předs.: Byl jste tam tak dlouho, až přišla komise?

Svědek: Ano.

Předs.: Proč vše bylo rozšlapáno kolem?

Svědek: Bylo tam na sta lidí, nebylo možno zabrániti. Ano, někteří byli uražzeni, že jsem je nechtěl pustiti. Nepustil jsem nikoho k mrtvole a tam, kde byla krev. Byla také znatelná stopa po úvoze na stráni.

Předs.: Co dále?

Svědek: Hned za půl hodiny přišla soudní komice, s mrtvolou nehnuto, ani s kouskem plátna, který tam byl a o nějž si asi někdo utřel nůž.

Předs.: Kdy bylo hnuto s mrtvolou?

Svědek: Když byla popsána na povrchu, aby také ze spodu byla popsána.

Předs.: Kdy přišla matka k mrtvole?

Svědek: Když se právě obracela.

Předs.: Co dále se dělo?

Svědek: Přinesli rakev a mrtvola odnesena do kostnice.

Předs.: Na koho jste měl zprvu podezření, že vraždu spáchal?

Svědek: Měl jsem podezření na bratra Jana, jemuž jsem sebral kapesní nožík. Když jsem však ránu uviděl, poznal jsem, že nožíkem to nebylo možno.

Předs.: Když bylo podezření liché, na koho jste pak měl podezření?

Svědek: Na Hilsnera; k večeru tam byl onoho dne viděn. Znal jsem ho z února z vyšetřování. Poznal jsem ho jako člověka všech nectností schopného. Stíhal samá děvčata a ženské.

Předs.: Proč?

Svědek: Aby s nimi měl známost a upotřebil je.

Předs.: Kde byl viděn Hilsner dne 29. března?

Svědek: Dne 29. března hrál s kamarády karty na Kateřinském kopci odpoledne.

Předs.: Kam šel?

Svědek: Hoši řekli, že je vyzval, aby šli do „Březiny“, ale žádný nešel. Šel sám.

Předs.: Jakpak to bylo s paní Vomelovou?

Svědek: Ta řekla, že dříve šla na místo činu, kde vystoupil mladík as 20–30letý a měl ořezanou hůl. Řekla, že měl šedivé šaty.

Předs.: Co dále?

Svědek: Pátral jsem u Hilsnera a našel šedivé kalhoty.

Předs.: Jsou tady (ukazuje).

Svědek: Ty byly jiné, světlejší, velké. Tyto jsou zamazány.

Předs.: On jiné nemá. Hilsner řekl, že tyto jste měl v ruce.

Svědek: Rozhodně ne.

Předs.: Vestu jste viděl?

Svědek: Nebyla tam.
Předs.: Proč jste Hilsnera zatkl v úterý?
Svědek: Když jsem od starostové Vomelové přišel, řekl jsem Hilsnerovi, aby šel se mnou a s panem Sedlákem – asi 50 kroků napřed – s námi do Věžnice. Šel a zastavil se na místě činu, kde bylo více lidí. Na kopci jsem mu poručil, aby zůstal státi. Pan Sedlák šel s ním sám.
Před.: Starostová řekla, že to nemůže odpřísáhnout, zdali je to ten mladík. Proč jste ho vzal?
Svědek: Že měl takové žerty.
Předs.: Co dále?
Svědek: Viděl jsem z bytu Hilsnerova kamaráda Veselého vycházeti.
Předs.: Co říkal?
Svědek: Ptal jsem se ho na šedivé Hilsnerovy šaty a on řekl, že Hilsner řekl, že jsou v luftě.
Předs.: Co říkal dále Veselý?
Svědek: Že viděl u něho třicet centimetrů dlouhý kulatý nůž. Podobal se košeráckému.
Předs.: Potvrdil Veselý, že to byl košerácký nůž?
Svědek: Nikoli, to já mínil.
Předs.: Učinil jste u Hilsnera zase prohlídku?
Svědek: Ano.
Předs.: Našel jste na místě činu ještě něco?
Svědek: Knoflík od manžet.
Předs.: Co jste našel v bytě Hilsnerových?
Svědek: Nescházelo nic. Našel jsem tam malý nožík čistý. Ostatní bylo zapakováno, poněvadž se chtěli stěhovati.
Předs.: Vy jste řekl, že Vomelová tvrdila, že onen mladík měl šedivý šat. Hledal jste ho u Hilsnera?
Svědek: Hledal jsem; v kufru jsem našel šedivé kalhoty. Byly veliké, nemohl je nositi. Byly světlejší a měly flíček od rezu.
Obhájce: Vy jste pojal podezření proti bratrovi zemřelé. Proč?
Svědek: Slyšel jsem, že doma se hádají, jsou jen s bratrem.
Obhájce: Vy jste 12. června udal, že slyšel jste o různicích, že je skoupý a nedal jí na šaty. Proti matce jste měl podezření, že měla hrubé chování.
Svědek: Vidím, že jest to trvalé, jaksi stálé. Žádná stopa tam nebyla. Měli podezření jen na bratra.
Předs.: Měl mrzutosti?
Svědek: To nebylo možno zjistiti. Každý to říkal. Protože jsem se však přesvědčil, že ji měl rád, nedbal jsem na to, protože to nebyla pravda, zvláště pak když starosta žil s ním v nešváru a tak mohly pověsti o těch různicích vzniknouti.
Dr. Auředníček: Poslyšte p. svědku, vy jste řekl, že jste znal Hilsnera jako člověka všech nectností schopného. Co jste o něm zjistil?
Svědek: Stíhal děvčata a já jsem to již sdělil sl. soudu ve svém udání. Udal jsem také jména. On je hubičkoval, a když mu nedala, tak jí nafackoval. Byla to Pecková a Němcová z Příměnic.
Předs.: On je tedy chtěl hubičkovati?
Svědek: Chtěl ještě víc. Hubičkoval je v lese.
Dr. Auředníček: Kdo vám poprvé vyslovil podezření na Hilsnera?
Svědek: To se nedovedu pamatovati, ale hlavní podezření zavdaly nalezené šaty.
Dr. Auředníček: Chodí tou cestou mnoho lidí?
Svědek: Někdy ne a někdy ano.
Předs.: Kdy chodí hodně a kdy míň?

Svědek: Ráno, v poledne a večer. Někdy nejde ale ani živá duše.
Předs. Ráno chodí spíše z vesnic do města a večer zase z Polné do vesnic?
Svědek: Ano.
Dr. Auředníček: Vy jste byl při té prohlídce místa. Kopali jste při první prohlídce a našli jste krev?
Svědek: To se nekopalo, poněvadž tam krev nebyla.
Předs.: Tak jste aspoň škrábali. Čím jste škrábali?
Svědek: Dřevem.
Dr. Auředníček: Je naleziště mrtvoly tam, kde je teď křížek kamenný?
Svědek: Tam ležela, ale zabita byla tam, kde byla krev.
Dr. Baxa: Vyptával jste se, jestli mezi 5. a 6. hodinou šel někdo z Polné do Věžnice?
Svědek: Nikdo. Šel jsem k panu děkanovi, aby to vyhlásil na kazatelně. Pan děkan tak učinil, ale nikdo se nepřihlásil.
Dr. Baxa: Pane strážmistře, byli tam nějací Židé, kteří chodili s Hilsnerem?
Svědek: Dověděl jsem se o 2 cizích lidech – snad to byli tři, ale nevím, jestli s nimi více chodí.
Dr. Baxa: Nevíte, jestli ten Beran nevycházel z vězení, že by ho snad viděli, že by ho ten Bosák pustil?
Svědek: To jest možné.
Předs.: Můžete to dokázati? To jest disciplinární, trestní věc. Já neznám ve své praksi, že by se něco takového stalo.
Svědek: Pan Bosák je skutečně velmi lehký člověk, ten byl schopen toho Berana pustiti ven.
Předs.: Jest tu relace, že Beran 30. vystoupil, a poněvadž bylo naň učiněno dodatečné udání a byl hledán jako svědek krajského soudu, měl tam proto zůstati.
Svědek: Je to možné, že ho pustili, ale já to netvrdím.
Veřejný žal. dr. Schneider-Svoboda: Poněvadž jest pochybnost stran udání, že ho dozorce mohl pustiti na svobodu, prosím, aby soud vlastní mocí dal přinésti k přečtení akta, z nichž obzvláště vychází, že krajský soud v Chrudimi 30. března dopoledne poslal telegram okr. soudu v Polné, aby se Beran dostavil ke kraj. soudu v Chrudimi. Zejména jedná se o protokol soudní, že se skutečně Beran nacházel v 10½ hodině ve věznici.
Dr. Baxa: Já jsem se netázal, kdy vystoupil, nýbrž, je-li možno, aby byl propuštěn na chvilku, neb na hodinu a pak se zase klidně vrátil, jako se to stalo v Žižkově, zejména u p. Bosáka.
Svědek: To jest možno. Já mu to nemohu dokázat, ale on byl lehký člověk. Všeobecně se o tom mluvilo.
Předs.: Ale nebyl nikdy ve vyšetřování. Takové těžké obvinění musí míti podklad. Jakpak je to s tím úvozem vedle „Březiny“? Má svah jen na jednu stranu nebo na obě dvě?
Svědek: Svah k lesu je menší, na druhé straně je pěšina vedle pole, po níž se obyčejně chodí. Tenkráte však bylo bláto.
Předs.: Jenom tedy když je bláto, chodí lidé nad tím svahem nahoře na pravo vedle lesa. Znal jste Anežku Hrůzovou?
Svědek: Až jako mrtvou.
Dr. Auředníček: Pane svědku, vy jste slyšel, že tam tehda bylo mnoho neznámých, cizích Židů. To bylo nápadné, abyste si jich nevšiml. Toho Berana jste měli hned.
Svědek: Takové osoby se ponejvíce skrývají, kdežto Beran žebral po ulicích. Ostatně jest to povinnost strážníků, poněvadž já jdu městem, jen když mám službu.
Dr. Baxa: To byste musel zatknout každého cizího člověka.
Předs.: Máte, Hilsnere, něco proti tomu?

Hilsner: Proti panu závodčímu nemám nic. (Přestávka.)

Předs.: (k svědkovi.) Znáte tuto hůl?

Svědek: Ano, to jest hůl, nalezená v lese zahrabaná a vedle ní zástěra Anežky Hrůzové.

Augustin Sedlák

Svědek Aug. Sedlák. (Generálie a přísaha.)

Předseda: Znal jste Anežku Hrůzovou?

Svědek: Byla u mne na podzim. Nepovšiml jsem si jí, toliko sestřenice mě upozornila.

Předs.: Jakpak jste se dověděl o zavraždění?

Svědek: Od starosty v hostinci, kde se říkalo, že se zase ztratila holka.

Předs. Jak to zase?

Svědek: Jednou říkali, že v Nových Dvorech ztratila se holka.

Předs.: Co dále?

Svědek: V sobotu mi dělník řekl, že ji našli v „Březině". Já nemohl pryč z domu. Na Boží hod šel jsem s p. závodčím Klenovcem k Prchalovům, pak k Hilsnerovi a ptali se, kde má šaty. Na půdě, na trámech zatlučeny věšáky a na nich spousta ženského šatstva. Našli jsme zelenavé šaty, lodenový kabát, prádlo.

Předs.: Zda byly na tom skvrny?

Svědek: Nic. Umínili jsme si, že nějak Hilsnera dostaneme na radnici. V pondělí šli jsme na Dolní město ke sklenáři. U brány byl zástup, mezi nimi Hilsner. Můj dělník Klusáček řekl Hilsnerovi, aby přišel do radnice. Přišel za námi do I. patra, kde závodčí se ho tázal, kde byl ve středu večer. „Že chodil na náměstí se soudruhy." Šli jsme po nich. Říkali, že to není pravda. Leixner, že Hilsnera vůbec nespatřil. V pondělí byli jsme u Hilsnerů znova a vybídli, aby se převlékl do zelenavých šatů. Nebyl doma. V tom přišel do dveří a my jej vybídli. On řekl, že musí jíti k poručníkovi Hellerovi do šenku, kde bylo více lidí. Tam řekl: „Podívejte se, jakou mi dělají hanbu, chtějí, abych se do všedních šatů převlékl." Heller jej vybídl, aby tak učinil. Hilsner šel na půdu a tam se převlékl. Na to jsme se ubírali k starostové Vomelové. Když jsme přicházeli k místu, kde zločin se stal, pravil: „To jdeme tam, co se to stalo?" U starostové vždy pan závodčí domlouval se s ní v kuchyni, takže jsme zůstali v síni jenom my: Hilsner, já a starosta. Starostová řekla, že to určitě tvrdit nemůže. V úterý znova jsme šli k Hilsnerovi na půdu.

Předs.: Našli jste šedivé kalhoty?

Svědek: Byl to tak zv. segeltuch, barvy asi jako ruské plátno. Kalhoty, ty byly veliké a tuhé, zelenavější.

Předs.: Tyto to nebyly?

Svědek: Ne.

Předs.: Proč se stěhovala Hilsnerová?

Svědek: Aby nevznikly nepokoje, dal jí pan starosta výpověď.

Předs.: Byl jste při tom, když se našla mrtvola?

Svědek: Nebyl.

Předs.: Nevíte, jak ležela?

Svědek: Nevím, jen podle vypravování.

Předs.: Pročpak bylo proti Hilsnerovi podezření?

Svědek: Nemohu říci. V sobotu večer byl jsem na náměstí a tam byl hlas: „Věřte, že to jiný neudělal, než Hilsner."

Předs.: Jak daleko je od Prchalů k místu?

Svědek: Asi dvacet minut, poněvadž do Věžnice jsou tři čtvrtě hodiny.

Předs.: Jest viděti na cestu, která vede do města?

Svědek: Ano.
Předs.: Jest viděti každého člověka na cestu k Dobroutovu?
Svědek: Ano.
Předs.: Znáte Pešáka?
Svědek: Ano.
Předs.: Jest tam kanál z louky na louku?
Svědek: Ano.
Předs.: Odtamtud prý Pešák pozoroval, co se děje. Jak pak je to daleko k „Březině?"
Svědek: Asi 700 až 800 kroků.
Předs.: Tvrdilo se, že 600 kroků.
Svědek: Na kroky jsem to neměřil, poněvadž na louce jest bahno, potok, obilí a brambory.
Vl. r. Pešek: Jakou pověst měl Hilsner?
Svědek: Nic nedělal, chodil po městě, říkal u starosty, že půjde na řípu do Čech. Ve městě chodil celý den a vůbec nic nedělal.
Obhájce: Jest vám známo, že by tam byli tehdy s ním nějací neznámí Židé?
Svědek: Ne.
Obhájce: Matka prý obchoduje se šaty?
Svědek: Ne, jen s těmi, co přebytečně dostala.
Obh.: Z toho místa viděti jest Boží Muka?
Svědek: Ano, až k lávce jest dobře viděti.
Předs.: Docela dobře.
Obh.: V novinách stálo, že se utvořilo komité v Polné, které vyslýchalo svědky.
Svědek: Žádné komité, jen když někdo se přihlásil na obecní radě, sepsal se krátký protokol a dodal soudu a někdy dr. Baxovi.
Obh.: Kdo byl při tom komité?
Svědek: Já, dvakrát neb třikrát, někdy též závodčí.
Obh.: Mimo četníka a městské rady nikdo?
Svědek: Nikdo.
Předs.: Hilsnere, namítáte něco proti svědkovi?
Hilsner: Nic.

Poručník Anežky Hrůzové Josef Novák

Svědek Novák předstoupil. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znal jste zavražděnou Anežku Hrůzovou?
Svědek: Ano, byl jsem jejím poručníkem.
Předs.: Jak je tomu dávno, co zemřel Hrůza?
Svědek: Asi 6 roků.
Předseda: Dostala podíl Anežka?
Svědek: Asi 120 zl. na čís. 32 ve Věžnici, patřícím Janu Hrůzovi. Mimo to úroky v sirotčí kase.
Předs.: Co jste učinil, když jste se dozvěděl, že Anežka Hrůzová je zavražděna?
Svědek: Šel jsem k závodčímu a oznámil. Doslechl jsem od holky hajného, že je Anežka doma. Jdeme k nim domů a ta tam nebyla. Všecko jsme prohlédli a jdeme zpět. Závodčí pravil: „Já to tak nenechám. Zítra celý les prohledám!" Jděte domů, telegrafujte do Prahy Verunce, zda-li tam Anežka není. Druhý den hledalo se v lese a chlapec ji nalezl.
Předs.: Jak ležela?
Svědek: Ruce křížem, hlavu na nich, obličejem k zemi, nohy nahoru zahnuté, byla nahá, punčochy, střevíce vedle, okolo hlavy zbytky košile.
Předs. Jakápak byla.

Svědek: Moc hodná, silná, statná, pomáhala orat, vláčet.
Předs.: Byla by se bála takového cvrčka, jako je Hilsner?
Svědek: Samotného, myslím, že ne.
Předs.: Znala ho?
Svědek: Ano, prosím. Jdu do města. Holka byla u mě ráno. Dala si ke mně šátek. Navečer jdu do města k lesíku a nad panským pivovarem p. Volence holka jde proti mně. – „Kam jdeš Anežko?“ – „Já jdu k vám.“ – „Vždyť jsi byla u nás ráno, co chceš?“ – „Ten Hilsner, ten Žid, ten švec ošklivý, mi nedá pokoj.“ – „Co je to za Žida?“ – „Hilsner!“ – „Já to jméno ani neznám.“ – „On tam vždycky stojí u Výpalny a tam nás prohlíží“ – takhle to povídá. „Máš s ním nějakou poměrnou lásku?“ – Holka povídá: „Já bych s takovým chlapem ani nemluvila.“ – Ona nemluvila vůbec se žádným. – „On si nás furt prohlíží od hlavy až k patě a jde za mnou až ke Kojdlovu.“ – Na to já povídám: „Když se bojíš, tak já půjdu s tebou“, a šel jsem s ní až na konec Kateřinského lesa, tam jsem zůstal státi a říkám: „Teď jdi a neboj se, já tu počkám. Když by na tebe přišel, podrž ho, a já se s ním už spravím.“ Ale přišla až do polovičky lesa a vůbec žádný nešel, ani sem ani tam, až k Loretě. Pak jsem se vrátil a šel dolů.
Předs.: Co je to Loreta?
Svědek: Boží Muka.
Předs,: Ona vám povídala, že je ošklivý Žid, švec, že nic nedělá, že se ho bojí?
Svědek: Ano.
Předs.: Z toho soudíte, že ho znala?
Svědek: Jakpak by ho neznala?
Předs.: Jakpak její matka?
Svědek: To jsem jí řekl, když už byla zavražděna. Ona mi Anežka řekla, že si ji prohlížel a pravila: „Vždyť jsem vám to povídala!“ Když ty ho neznáš, já také ne.
Předs.: Ale vy jste řekl dříve, že vám to povídala na svátek Zvěstování P. Marie, týden před Velikonocemi, tu sobotu před Květnou nedělí, že přišla její matka na náměstí.
Svědek: Ano.
Předs.: Abyste dal pozor na toho Žida a vy jste řekl: „Copak mám znáti toho Žida?“ Nevíte, jestli si Anežka kupovala nové šaty?
Svědek: Kupovala, ale to mi řekla manželka, poněvadž, když si chtěla něco koupiti, přišla se vším k nám. Ty šaty kupovala moje žena s matkou.
Předs.: Kdo je platil?
Svědek: Matka.
Předs.: Pro ty šaty byly mrzutosti. S bratrem?
Svědek: Vůbec ne. On je moc šetrný ten hoch. Jako zedník si ušetřil kolem 600 zl. Když mu Anežka pomáhala, dal jí vždycky nějaký ten krejcar.
Předs.: A přece byl v podezření.
Svědek: Ne, on jí nemohl zabíti.
Dr. Auředníček: Pane svědku, vy jste řekl, že měla podvazky rozvázané, kdežto úředně bylo zjištěno, že měla podvazky uvázané.
Svědek: Na jedné noze je měla, na druhé neměla.
Předs.: Hilsnere, co máte?
Hilsner: Že jsem ji nevyprovázel.
Předs.: To se rozumí. Ale že jste ji pronásledoval a okukoval.
Hilsner: To ovšem!
Předs.: A stál jste u Výpalny?
Hilsner: To je možné. Já jsem si ji prohlížel, ale nevyprovázel jsem ji.
Předs.: Z toho je vidět, že jste ji znal, a vy pořád tvrdíte, že ji neznáte.
Hilsner: Ale Anežku Hrůzovou jsem neznal.
Předs.: Ale z toho všeho jde najevo, že jste ji znal.

Anežčina zaměstnavatelka Blandina Prchalová

Předs.: Teď sem přijde svědkyně Blandina Prchalová. Pojďte sem, svědkyně.
(Generálie a přísaha.)
Předs.: Nebožka Anežka Hrůzová učila se u vás šití. Už dávno?
Svědkyně: Před třemi roky.
Předs.: Jak dlouho se učila.
Svědkyně: Nevím, jestli 5 neb 6 měsíců.
Předs.: Před 2 roky a před rokem také?
Svědkyně: Ano.
Předs.: A letos byla u vás?
Svědkyně: Od 9. března až do škaredé středy.
Předseda: Pamatujete se na tu středu?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Jak vypadala Anežka?
Svědkyně: Veselá, statná.
Předs.: Kdyby měla dělat co s Hilsnerem, přemohla by ho?
Svědkyně: To nevím.
Předseda: Zda by se mu ubránila?
Svědkyně: Myslím, že ano.
Předs.: Kdy odešla?
Svědkyně: Kolem půl 6. Na našich hodinách, které jdou napřed, bylo 6 hodin.
Předs: Ona se s vámi nerozloučila?
Svědkyně: Byla jsem zaměstnána s jednou slečnou.
Předs.: Neměla co dělat a tak šla?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Řekla jste, aby zas přišla?
Svědkyně: To sama věděla.
Předs.: A když nepřišla?
Svědkyně: Zlobila jsem se, poněvadž bylo mnoho práce. Myslila jsem, že se s ní v pátek budu vaditi, až přijde z kostela, kam vždycky chodila. Ale místo ní přišla matka pro košík, na Anežku se neptala, protože myslila, že je v kostele neb vedle v pokoji. Měla jsem zlost a řekla jsem: „Jaký košík? Vždyť si ho bere s sebou.“ Ale matka řekla, že už dvě noci nebyla doma. – „To není možná,“ pravím: „vždyť od nás ve středu odešla.“ Matka to nechtěla věřit a hledala ji po světnici. Myslila, že žertuji. Pak jsem řekla, že snad šla k přátelům. Konečně jsem jí radila, aby šla na četnictvo a dala ji hledat.
Předs.: Jak se Anežka chovala?
Svědkyně: Byla vzorná, velmi hodná.
Předs.: Neměla známosti?
Svědkyně: Žádný za ní nechodil.
Předs.: Nepozorovala jste, že za ní někdo pálil?
Svědkyně: Nevím.
Předs.: Jestli na ni někdo čekal na schodech?
Svědkyně: To nevím.
Předs.: Kdepak je ten dům u Kojnarů?
Svědkyně: To je doleji pod námi.
Předs.: Nedívaly jste se z okna?
Svědkyně: Ne, snad někdy sestra.
Předs.: Kdypak chodívala Anežka domů?
Svědkyně: O půl šesté. Tenkrát šla trochu dříve, protože byla hotova. Asi o čtvrt na šestou.

Předs.: Pracovala u vás jakási Kocmanová?
Svědkyně: Ano.
Dr. Auředníček: Vy jste řekla při výslechu, že Anežka Hilsnera neznala.
Svědkyně: To ne. Já nevím, poněvadž jsme o něm nemluvili.
Dr. Auředníček: Nestěžovala si, že ji pronásleduje, že na ni čeká?
Svědkyně: Nikdy.
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.

Nyní se čte svědecký protokol Anny Kocmanové, dále jsou slyšeni svědci Horáček, Anna Reismanová a hajný Mišingr.

Druhý den líčení

Druhý den přelíčení začíná čtením protokolů Bož. Mazurové a řezníka Rosedovskýho, ohledně sádla, které bylo nalezeno v zakrváceném papíře, jež se shoduje s oním, do kterého Rosedovský sádlo Anežce v krámě zabalil. Následuje výslech svědka Frant. Šice, obuvníka z Polné, jehož výpověď ve formě vzpomínek je otištěna na jiném místě. Při tomto svědkovi utkali se v právnickém souboji advokáti obou stran, což vidno z následujícího.

Dr. Auředníček: Dále řekl p. zástupce soukromé účastnice, že zde někdo nekonal svou povinnost. Ať to řekne, kdo jí nekonal. Soud jistě konal svou povinnost – objektivně – s velkou obezřetností a nestranností, ať tedy řekne, kdo nekonal zde povinnost. Takové podezřívání, takové fráze se házeti nesmí, musí říci a dokázati, kdo to byl.

Dr. Baxa: Ohrazuji se proti tomu, jako bych zde neměl práva činiti návrhy. Co se pak týče těch povinností, myslím, že pravím-li, že někdo nekonal svou povinnost, poukazuji na to, že jsem byl svědkem již od prvého šetření, že se nešlo ku předu s takovou péčí, jak bylo zapotřebí, protože, kdyby v té věci bylo učiněno takové opatření, jako v jiných případech, jako v politických procesech, kdyby se byli vzali hned do vazby všichni podezřelí, byl by se musil vinník vypátrati. To se však nestalo. Vyšetřovalo se jinak, než jsme viděli v politických procesech ...

Předs.: To sem nepatří.

Dr. Baxa: Já nyní odpovídám na předešlou námitku. Prosím, že nebyli vzati do vazby všichni podezřelí, a kdyby se tak bylo stalo, kdyby se bylo usilovněji pátralo, že by dnes záležitost ta nabyla jiného světla.

(Soud ubírá se k poradě.)

(Přestávka.)

Po přestávce jako první předstupuje Moric Hilsner, který však, byv poučen, že proti bratrovi svědčit nemusí, vzdává se svědectví. Další svědkové, Kateřina Dvořáková a Adolf Muzikář, vypovídají, kde spatřili dne 29. března 1899 Hilsnera, načež předvolán jeden z nejdůležitějších svědků, který viděl týž den navečer Leopolda Hilsnera ještě se dvěma neznámými Židy jít směrem k „Březině“, a sice František Cink, povozník z Polné.

František Cink

Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědek: Od maličkosti. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Pamatujete se, kdy byla nalezena mrtvola Anežky Hrůzové v „Březině?“
Svědek: Ano, bylo to v sobotu.

Předs.: Co se mluvilo? Na koho bylo podezření?
Svědek: Já jsem nebyl ten den doma. Já byl na cestě.
Předs.: Co se povídalo, kdo to udělal?
Svědek: Říkali, že to udělal Hilsner.
Předs.: Proč?
Svědek: Nevím, ale všeobecně si to povídali.
Předs.: Kdy se to mělo státi?
Svědek: Jak se povídalo ve středu.
Předs.: Viděl jste Hilsnera?
Svědek: Viděl jsem ho přicházeti po náměstí.
Předs.: Kdy?
Svědek: Odpoledne, asi do 7 hod. Pak jsem ho už neviděl.
Předs.: Co jste dělal?
Svědek: Převážel slámu do Záprtů.
Předs.: Pak jste naložil fůru slámy ...
Svědek: ... a jel jsem přes náměstí. Stodola byla na Zápeklí.
Předs.: U rybníka?
Svědek: Ano.
Předs.: Kdo vám pomohl nakládati?
Svědek: Paní Anastasie Pojmanová.
Předs.: Kudy jste jel?
Svědek: Po silnici přes Zapeklí a náměstí okolo zámku.
Předs.: Dolní branou po náměstí?
Svědek: Ano. Bylo 5 hodin. Byl jsem naproti radnici, té prostřední, už za kostelem k horní bráně. Od brány jsem pak zahnul napravo, do úzké uličky k Pojmanovům, kde jsem slámu skládal.
Předs.: Co jste pozoroval? Jak je ta ulice široká?
Svědek: Jen co vůz projede.
Předs.: A vypřáhl jste koně?
Svědek: Ano, protože tam byl průvan. Dovedl jsem je do maštale a řekl jsem, aby paní Pojmanová u fůry zůstala, aby někdo neudělal neštěstí. Šel jsem zpátky, když se mi v tom ukázali tři páni. Ty dva jsem neznal a mezi nimi byl Hilsner.
Předs.: Co dělali?
Svědek: Kouřili cigarety. Řekl jsem, aby nekouřili, že by mohli dostat něco od huby. Dva, jeden z nich byl Hilsner a druhého jsem neznal, mě předeběhli. Jen jeden zůstal vzadu a zastrkoval něco do kapsy, zabaleného v papíře. Toho bych poznal.
Předs.: Co to bylo zač?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Jak vypadal?
Svědek: Měl podlouhlý ksicht, šišatou hlavu, krátký černý vous, šaty šedivé a sametový límec.
Předs.: Co to měl zabaleno? Jak to vypadalo?
Svědek: Jako když se složí noviny. Takhle dlouhé.
Předs.: Něco podlouhlého, dostal to do kapsy? Bylo to pevné?
Svědek: Nevím.
Předs.: Jaký měl obličej, ústa?
Svědek: Vyvalené oči, obličej podlouhlý a ústa ostrá.
Předs.: Kdo to byl, nevíte?
Svědek: Já ho viděl ten samý den. Chtěl jsem jeti pro dříví na náměstí. Stál před krámem paní Vladykové. Krám byl ještě zavřen. Ke mně přišel Strnad, krejčí a povídal: „To je hezký člověk!“ a smál se. On byl totiž ošklivý. Ne, byl to ten samý.
Předs.: Jakpak šli?

Svědek: Ti dva mě předběhli a ten zůstal vzadu.
Předs.: Jakým šli krokem?
Svědek: Zostřili krok a šli čerstva dolů.
Předs.: Pádili jako skokem?
Svědek: Ano, dolů tou ulicí.
Předs.: Tamtady se chodí ...
Svědek: ... k „Březině“, k pivovaru, na Zápekli a na několik stran.
Předs.: Nemýlíte se?
Svědek: Já myslím, že ne.
Předs.: Kolik bylo asi hodin?
Svědek: Mohlo býti asi 2–3 minuty po 5. hodině.
Předs.: Ten den a ten týden jste už slámu nevozil?
Svědek: Naposled na podzim.
Předs.: Kde jste byl v úterý před tím?
Svědek: Na jarmarce v Měříně.
Předs.: Běželi skokem?
Svědek: Jak přešli dolů, běželi zrovna skokem; pak už jsem se za nimi nedíval.
Předs.: Jaký oblek měl Hilsner?
Svědek: To já nemohu sloužiti; já jsem si ho nevšiml, protože jsem ho znal.
Předs.: Mně se zdá, že jste řekl, že měl šedé šaty?
Svědek: V té chvíli nevím.
Předs.: Vy jste to určitě povídal.
Svědek: Určitě jsem to nemohl říci.
Předs.: Já vám to přečtu (čte mu výpověď).
Svědek: To jsem snad tenkrát věděl, ale nemohu to teď říci.
Předs.: Šedost je rozličná: světlá, prostřední, tmavá. Jaké byly barvy ty šaty?
Svědek: To já prosím, nevím, na tom jsem si nedal záležeti.
Předs.: Měl svrchník nebo kabát?
Svědek: Obyčejný kabát.
Předs.: Byl všední nebo sváteční?
Svědek: Moc sváteční nebyl.
Předs.: Neměl takové kalhoty, jako tyhle?
Svědek: Takové mohly býti.
Předs.: Tmavé nebo světlé?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Jaký měl klobouk?
Svědek: To jsem si nevšiml.
Předs.: Což ten člověk, jakou měl chůzi?
Svědek: Zdálo se, jakoby zatahoval jednu nohu.
Předs.: Vy jste ho jmenoval pajdavý Žid?
Svědek: Ano.
Předs.: Poznal byste ho?
Svědek: Ano.
Předs.: Znal jste Frieda Bertholda?
Svědek: Znal.
Předs.: To prý byl Hilsnerův kamarád?
Svědek: Vždyť jsem je stěhoval, když byl menší.
Předs.: Když jste jel s tou slámou, tak jste je viděl na rynku?
Svědek: Viděl jsem toho pajdavého s nějakým jiným Friedem.
Předs.: Snad to byl Hugo Fried?
Svědek: Ten pajdavý s ním mluvil zrovna na Zápeklí na hrázi, když jsem jel pro tu slámu. Bylo to naproti krámu pana Vítka na náměstí. Byli tam jaksi dva.

Předs.: Hugo Fried a ten pajdavý?
Svědek: V té chvíli přišel Hilsner a šli s tím pajdavým vzhůru na náměstí. Tam tudy šli do dolní brány. Kam, nevím.
Předs.: Nemýlíte se, znal jste Hugo Frieda?
Svědek: Ano, znám ho už dávno. Jak pak by forman neznal dítě z mýta?
Předs.: Přejete si, aby byl konfrontován s Hugo Friedem?
Vot. r. Pešek: Hilsner tvrdí, že ten den nesundal modrý oblek. Vy říkáte, že jste jej viděl ve světlém obleku. Řekněte mu zcela určitě do očí, že neměl modré šaty.
Předs.: Hilsnere, pojďte sem. (Hilsner předstupuje.)
Svědek: (K Hilsnerovi.) Měl jste šedý oblek?
Hilsner: Neměl. 29. března měl jsem modré šaty.
Svědek: Já jsem vás viděl v šedivých.
Hilsner: Já žádné nemám.
Vot. r. Budecius: Ten Muzikář šel v tu stranu, kam šli ti tři. Musili jíti okolo něho.
Svědek: Musili a nemusili. Mohli jíti doleji.
Dr. Auředníček: Vy jste řekl, že ti dva byli cizí. Ale o tom jednom nevíte, jak vypadal. Jak víte, že byl cizí?
Svědek: Poznal jsem to pozadu.
Dr. Auředníček: Přece nemůžete znáti všecky pozadu, jenom známé.
Svědek: Já poznám moc pozadu.
Dr. Auředníček: Ale ne všecky polenské. Jak víte, že měl šišatou hlavu?
Svědek: No, to jsem viděl.
Dr. Auředníček: Díval jste se za nimi?
Svědek: Když jsem vylezl na vůz, tu jsem je shlédl, jak zašli.
Předs.: Kam šli, to jste neviděl?
Svědek: Ne.
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Předs.: Přiveďte sem Hugo Frieda.

Hugo Fried

Předstupuje Hugo Fried, obchodní příručí v Brně.
Předs.: Znal jste Hilsnera?
Svědek: Ano. (Generálie, přísaha.)
Předs.: O letošních svátcích jste byl v Polné.
Svědek: Ano.
Předs.: Kde jste byl v kondici?
Svědek: V Brně.
Předs.: Jak dlouho jste byl v Polné?
Svědek: Já tam přišel 23. nebo 24. března.
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědek: Ano.
Předs.: Kdy jste s ním mluvil?
Svědek: Před květnou nedělí, když jsem přijel. Byl mezi známými, podal mi ruku.
Předs.: Kdy ještě?
Svědek: Podruhé nevím.
Předs.: Mluvil jste s ním na Škaredou středu?
Svědek: To nevím jistě, možná. O tom prvním vím.
Předs.: Nechodil jste s pajdavým Židem, který je neznámým v Polné?
Svědek: Ne.
Předs.: Kde jste bydlil?

Svědek: U rodičů za Peklem.
Předs.: Cink dí, že vozil slámu, že vás potkal s nějakým pajdavým Židem.
Svědek Cink: (volá): To je druhý, starší bratr, který je doma, tenhle ne.
Obhájce.: Ať tedy Oskar Fried je pozván!

(Přestávka.)

(Po přestávce obhájce žádá Cinka za slovo.)

Obh.: Když jste přijel na náměstí, mnoho-li bylo hodin?
Svědek: 5 hodin.
Obh.: Co jste dělal? Šel jste na kořalku?
Svědek: To bylo dříve, nežli v 5 hodin, to jsem byl u Antonína Dvořáka ve filiálce.
Obh.: Co jste dělal, když jste přijel do uličky k Pojmanové?
Svědek: Vypřáhl koně, paní Pojmanová zůstala u vozu, rozvážu provazy, tu přiběhli oni tři.
Obh.: Kam vede dům paní Pojmanové?
Svědek: Do ulice.
Obh.: Kolikpak bylo hodin, když jste je viděl?
Svědek: 5 minut přes 5 hodin.
Předs.: Co vy, Hilsnere?
Hilsner: Nechodil jsem tamtudy!
Předs.: Proč by to říkal, že vás viděl, že jste pádil skokem se dvěma?
Hilsner:. O 5. hodině jsem tam tudy nešel, šel jsem ke kostelu, já nešel se žádnými Židy.

Následuje výslech Josefa Škaredy a Anastázie Pojmanové, kteří oba viděli Hilsnera se svými společníky, jak kolem Cinkova vozu naloženého slámou pospíchali úzkou uličkou směrem k „Březině“. Podle výpovědi obou bylo to krátce po 5. hodině odpolední dne 29. března 1899 – tedy záhy před provedením vraždy.

Johanna Vomelová

Svědkyně Johanna Vomelová, manželka starosty v Malé Věžnici.
Předs. Znala jste Hilsnera?
Svědkyně: Dříve jsem ho neznala.
(Generálie, přísaha.)
Předs.: Slyšela jste o tom, že byla nalezena? Tenkráte jste byla v Polné a šla jste tou cestou. Věděla jste, že se učila šít?
Svědkyně: Znala jsem ji, jsme sousedi.
Předs.: Kdypak tak chodívala?
Svědkyně: Ráno o sedmé a večer o šesté.
Předs.: Byla jste ten den v Polné, kdy se ztratila?
Svědkyně: Ano, ve středu navečer.
Předseda: 29. března?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Co jste tam dělala?
Svědkyně: Syn mi psal z vojny, že přijede na Zelený čtvrtek, a tak jsem šla do Polné. Ale něco mi pořád bránilo. Děvče mi říkalo: „Nechoďte, maminko, já půjdu za vás.“ Ale svědomí mě nutilo, abych šla sama. Ale kuráž jsem neměla. Vypravila jsem se tedy až ve 3 hodiny.
Předs.: Kde jste nakupovala?
Svědkyně: U Dvořáka.
Předs.: Kolik bylo hodin?
Svědkyně: Tři čtvrtě na 5 hodin. Bily právě hodiny. Když jsem šla z Polné nevím,

jestli snad šel, stavěla jsem se u krejčířky, abych neselhala. Šla jsem pomalu. Když přijdu za potok, potkala jsem 4 lidi; šli do kopečka, 3 ženské a chlapec z lesa. Pak jsem šla z města. Když jdu nahoru ...

Předs.: Kudy jste šla?

Svědkyně: Ouvozem.

Předs.: Vlevo podle polí bylo bláto?

Svědkyně: Ano. Když jsem přišla do polou „Březiny“, ohlédla jsem se, myslím si: „Můj Bože. Nikdo tu není.“ Najednou uslyším takový šramot – a on to chlap. Nevěděla jsem, než, že je to mužský. Tam jsou čtyři pěšiny, potom je vozová cesta a zase pěšina. On se pustil dolů na pěšinu, jakoby mi chtěl nadběhnouti a koukal mi do očí. Já jsem dostala z něho strach. Dala jsem mu pozdravení: „Dobrý odpoledne!“ On poděkoval: „Dej to Pán Bůh!“ – „Kam jdete.“ Potom jsem se ho zase bála. On něco zabručel, jako: „Támhle je smrč!“

Předs.: Když jste se ho bála, proč jste s ním mluvila?

Svědkyně: Chtěla jsem vědět, jestli je dobrý, jak odpoví. Potom rázoval po té pěšině a nesl v ruce vejpůlky takovou hůl, s které byla kůra oloupána. A takhle s ní házel. Podivila jsem se: „Copak neseš takovou hůl!?“ Teprve jsem si ho všimla. Měl šedé šaty.

Předs.: Jaké měl šaty? Celé šedé?

Svědkyně: To nevím.

Předs.: Byly z jedné látky?

Svědkyně: To nemohu říci. Snad byly stejné, bylo to na hezký kousek cesty. Já jsem ho už potom neviděla. Šel k tomu lesíku.

Předs.: Kde to bylo?

Svědkyně: Přes „Březinu“, už k naší vsi, ku konci.

Předs.: Víte, kde byla mrtvola?

Svědkyně: Ta byla u Polné.

Předs.: Jak daleko?

Svědkyně: Víc než půl „Březiny“.

Předs.: Jakpak šel?

Svědkyně: Jako voják, čerstvým krokem. Byl jako červený. Myslila jsem: Snad ho hajný prohnal, a nevím, jestli vyšel z lesa.

Předs.: Vy jste se lekla. Lekl se také on?

Svědkyně: Jakoby sebou škubl. Také se lekl.

Předs.: Koukal se na vás?

Svědkyně: Ano.

Předs.: Vezměte tuto hůl do ruky. Měl takovou?

Svědkyně: Na způsob této mohla to býti, ale jistě to nemohu říci, jestli to byla ta.

Předs.: Podívejte se na Hilsnera! Vypadal tak?

Svědkyně: Už jsem ho viděla.

Předs.: Jak vypadal?

Svědkyně: Měl jinčí podobu, kulatý obličej a černé oči. Ten nemá tak černé oči.

Předs.: Vy jste řekla, že byl podobný.

Svědkyně: Tělo jako by jo, obličej ne.

Předs.: Vy jste si ho pořádně nevšimla?

Svědkyně: Byl kulatější. Podle postavy byl podoben, ale obličej nemohu poznat.

Předs.: Byla vám také předložena fotografie. Co to bylo?

Svědkyně: To byl Podkopeckých Jan. To ten nebyl.

Předs.: Říkali, že prý to udělal bratr Anežky, ten Jan.

Svědkyně: Ten to nemohl býti, to já ho znala.

Předs.: Koukněte se na tu fotografii. :

Svědkyně: Toho já nepoznávám, já nemám žádnou paměť. Já jsem si na to nevzpomněla, až když přišel můj manžel a napovídal mi o té vraždě, až bych se byla skácela.

Pak začal o té holi a o těch šatech, jak to bylo roztaháno po lese. Tu jsem si pomyslila: „Můj ty Bože, vždyť jsem takového chlapa viděla, že za mnou vyběhl."

Předs.: Vy jste si myslila, že vás měl za Anežku?

Svědkyně: Ano.

Předs.: A byla Anežka tak velká? Silná?

Svědkyně: Kór silná nebyla, ale byla to už silná ženská.

Předs.: A byla by se ubránila?

Svědkyně: O jo. Byla šikovná. Jednomu by se byla ubránila. To jich musilo být více.

Předs.: A proč jste to neřekla?

Svědkyně: Četník u nás psal tresty a já jsem na to zapomněla.

Předseda: Hilsner byl u vás?

Svědkyně: Nemohla jsem ho poznat. Dle postavy trochu, ale v obličeji ne.

Vot. r. Pešek: Když odcházel, nevšimla jste si, jak kladl nohu? Hilsnere, choďte!

Svědkyně: To je všechno jinak.

Vot. r. Budecius: Ona řekla: „Byl to mladík, měl také nějaké malé vousky." Měl klobouk nebo čepici?

Svědkyně: To už já se nepamatuji.

Předs.: Měl klobouk nebo čepici?

Svědkyně: Nemohu sloužit, kalhoty měl na boty.

Předs.: Koukněte se na ty kalhoty!

Svědkyně: Takové nějaké to byly. Byly víc šedivé.

Předs.: Kdyby si je na sebe vzal, snad byste to lépe poznala.

Svědkyně: Ba ne.

Vot. r. Pešek: Nikoho jste nepotkala?

Svědkyně: Pražádného.

Veř. žalobce: Vy jste řekla, že jste se naň nekoukla z leknutí a ne do obličeje, a proto že to nemůžete odpřísáhnout, ale ostatně, že je Hilsnerovi podoben a řekla jste, že celá postava a pohyby jsou jeho.

Svědkyně: Ano.

Dr. Auředníček: Ona řekla: „Já v něm nemohu nikterak poznati toho člověka." Vy jste řekla, že jste šla pomalu. V kterou dobu jste byla na místě, kde byla nalezena mrtvola? Jak dlouho je odtamtud na to místo?

Svědkyně: Nevím.

V. r. Pešek: Jak to bylo daleko od Polné?

Svědkyně: Je to čtvrt hodiny. Šla jsem skoro půl hod. k místu, kde mrtvola byla nalezena.

Obhájce: Vy jste udala, že oblek zdál se býti trestancův, že nemá límec.

Předs.: Byl předložen takový oblek a vy jste řekla: „To nevím."

Obhájce: Pršelo tehdy?

Svědkyně: Ne.

Obhájce: Bylo hezky?

Svědkyně: Ano, slunce svítilo.

Předseda: Dva svědkové tvrdí, že v 5 hod. v Polné pršelo.

Obhájce: Sukni jste měla přes hlavu?

Svědkyně: Nevím, lidé to na mne udali, že jsem ji měla na hlavě.

Obhájce: Nyní říká, že neví, dříve ano. Prosím o čtení protokolu ze dne 28. června.

Předseda čte uvedené místo: „Měla jsem velký černý šátek přes hlavu, přes prsa. Sukni jsem po celou cestu přes hlavu nedala."

Svědek Petr Pešák. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Vy prý jste o velikonoční týden kupoval po vesnicích med.

Svědek: Ano, v úterý v Nov. Dvorech, ve středu v Dobroutově.

Předseda: Ke komupak jste šel v Dobroutově?

Svědek: K Jakubu Coufkovi.

Předs.: Kde bydlíte?

Svědek: Za Peklem v Polné.

Předs.: Kolik hodin bylo, když jste vyšel?

Svědek: 4 hodiny.

Předs.: Jak to víte?

Svědek: Natahoval jsem hodiny doma a díval jsem se na ně.

Předs.: Kudypak jste šel?

Svědek: Přes rynk.

Předs.: Přes hráz, do města, branou, na rynk. Copak dále?

Svědek: Na dobroutovské cestě jsem se zastavil u truhláře Večeře.

Předseda: Kdepak to asi je?

Svědek: Asi pátý domek od konce.

Předs.: Jak dlouho jste tam byl, kdy jste šel odtud?

Svědek: V 5 hodin.

Předs.: Jak to víte?

Svědek: Díval jsem se na hodiny.

Předs.: Když jste přišel k louce pana Volence, zastavil jste se. Jak jste to dlouho šel?

Svědek: Já čítám čtvrt hodiny.

Předs.: Proč jste se zastavil?

Svědek: Můj obyčej bývá, že jsem v panském lese s radostí se díval na to mlází, poněvadž v panském lese tom jsem lacino koupil dříví. Močil jsem a koukl.

Předs.: Co jste viděl?

Svědek: Člověka v šedých šatech, měl bílou hůl o zem podepřenou a díval se k městu. Pomyslil jsem si, co as tam dělá? Vidím dva jiné v mlází v tmavém obleku, klobouky na hlavách, obráceni k němu.

Předs.: Kde stál ten první?

Svědek: Ten stál na pěšině, 10 kroků od nich.

Předseda: Poznal jste z těch dvou někoho?

Svědek: Ne, viděl jsem jen ramena a záda.

Předs.: Co ten první na pěšině?

Svědek: Ten v světlém obleku udělal vojenský pohyb, kráčel k těm dvoum a rozprávěl s nimi. Potom jsem šel k Coufkovi.

Předs.: Poznal jste ho?

Svědek: Dle šatstva, pohybů a rukou házení, bych musel přísahati, že to byl Hilsner. Do obličeje jsem mu neviděl, ale já ho dobře znám. Hůl držel v prostřed a házel rukou. Podle toho tvrdím, že to byl Hilsner.

Předs.: Poznal jste ho?

Svědek: Jeho tělo, pohyby, byly Hilsnerovy.

Předs.: Na určito jste ho poznal?

Svědek: Ano. Znám ho už od malička velmi dobře, poněvadž oni zůstávali u rodičů.

Předs.: Jakoupak měl hůl? Podívejte se na tuto hůl.

Svědek: Na tu vzdálenost nechci to tvrditi.

Předseda: Byla to taková?

Předs. Jakpak to bylo daleko?

Svědek: Dle hledu asi 600 kroků.

Předs.: Sedlák řekl 700–800 m.
Svědek: Já kroky nečinil, jen dle mého náhledu.
Předs.: Silnice jest níž, než ono místo na „Březině“?
Svědek: Pěšina jest výše.
Předs.: Vy dobře vidíte na dálku?
Svědek: Ano.
Předs.: Jste prý krátkozraký?
Svědek: Ne.
Předs.: Jste tedy dalekozraký? Do dálky vidíte lépe? Pročpak jste to neřekl dříve, až když byla podána žaloba?
Svědek: Já pracoval Israelům. Mně je každý krejcar dobrý. Proto jsem myslil, že mrtvou nevzkřísím a přišel bych o výdělek. A skutečně od té doby vyhýbá se mi každý Israel a smutně na mně hledí.
Předs.: Co jest Coufek k vám?
Svědek: Švagr.
Předseda: Pročpak jste mu neřekl, že jste tam viděl ony muže?
Svědek: Hm... to je povaha.
Předs.: Pročpak jste byl ticho? Tehdy jste ještě nevěděl o vraždě? Bylo vám to lhostejno. Vzpomněl jste si později, že tam byla mrtvola. Obával jste se o práci židovskou, říkáte; já slyšel, že jste ji neměl.
Svědek: Ó prosím, na to přivedu tolik svědků, kolik si sl. soud bude přát.
Předs.: Vy děláte samostatně?
Svědek: Dělám samostatně, když jsem hotov v poli.
Obhájce: Když jste koukal s dobroutovské silnice na hodiny, s které byly strany?
Svědek: Od Večeře.
Obhájce: Kampak jste šel od Večeře?
Svědek: Rovně k Coufkovi (křičí).
Obhájce prosí p. předsedu, by domluvil svědkovi, aby se slušně choval a nekřičel.
Předseda praví: „On ke mně také tak mluví.“
Svědek: Já jinak nedovedu.
Obhájce: Pravil jste, že oni dva byli starší. Jeden v lepším šatě, druhý v odřeném. Jest to pravda?
Svědek: Ano.
Obhájce: Byli stejně velicí?
Svědek: Když jsem v Polné protokol podepsal, šel jsem k tomu místu. Ten první v pěšině mohl státi v dolíku, ten druhý na kopečku. Nemohu dokázati, že byli stejní. První byl větší než Hilsner, druhého jsem méně viděl.
Obhájce: Kde stáli oba od jedle?
Svědek: Napravo, když já se díval k Polné.
Obhájce: Byl jste potom ještě několikrát u Coufků?
Svědek: To nevím.
Obhájce: Kterýmpak Židům jste letos pracoval?
Svědek: To nemohu hned říci. Jděte tam, oni vám to povědí.
Předs.: Mluvte slušně. Co je to za způsob? Komu jste tedy pracoval?
Svědek: Ještě Ad. Baschovi (po těch kamenech) a Jakubu Schillerovi.
Předs.: Co tomu říkáte, Hilsnere?
Obž.: Kdyby mě byl viděl 29. března, nebyl by to tajil, šel by k soudu a neříkal by to teprve dnes.
Předs.: Vždyť vám povídal, proč to nedělal. (K Pešákovi:) Vy jste ho viděl se vší určitostí?
Svědek: (K Hilsnerovi:) Nezapírejte, já jsem vás viděl. Vy že jste nebyl v „Březině“? Vy že mne neznáte? Vy mne dobře znáte! Vy jste k nám chodil s vaší matkou. To

jsou 2–3 léta, co jste mne upomínali, abychom vám řádně nosili mléko.
Obž.: Já se nemohu pamatovati.
Svědek.: Nepamatujete se, že jste u nás zůstávali?
Obž.: To jsem byl malý hoch, to já se nepamatuji.
Svědek: Poslouchejte. Vždyť jste mne zdravíval. Vždyť já vás měl rád.
Obž.: Já jsem leckoho pozdravil.
Svědek: Vždyť jste mne jmenoval příjmením: „Dobrejtro, pane Pešáku!“ Okolo nás jste nechodil? A to jste se mnou nemluvil?
Obž.: Já se nemohu pamatovati, já jsem s vámi nemluvil.
Předs.: Řekněte, jestli jste ho poznal?
Svědek: Poznal. Měl zvyk házeti tou holí a také dle postavy.
Obž.: Já jsem šedivý kabát neměl. Dne 29. března měl jsem modré šaty.

Další vyslýchaný – svědek Jakub Coufek, rolník z Dobroutova, potvrzuje, že ve středu před velikonocemi před samým večerem byl u něho zámečník Petr Pešák z Polné pro med. Pamatuje se, že mu vyprávěl o tom, jak si kupoval pařezy ve „Březině“. Při pozdější, druhé návštěvě, chtěl mu něco důležitého říci, ale on, svědek, to nechtěl slyšet.

Ignác Cerman

Svědek Ignác Cerman, tkadlec v Polné. (Generálie a přísaha.)
Předs.: Znáte Petra Pešáka? Máte o něm dosvědčit, že má špatnou pověst.
Svědek: Já to nemohu říci, já jsem s ním nebyl ve styku.
Předs.: Máte říci, že je zloděj.
Svědek: To není pravda.
Předs.: Pro koho pracuje?
Svědek: Ledajakou správku, a pak u pana Zimy jako pomocník.
Předs.: Že prý pracuje jen pro ostatní zámečníky, nikomu přímo.
Svědek: Ne. Má sem a tam nějakou správku.
Předs.: Jinak pracuje pro ostatní?
Svědek: Jen pro p. Zimu.
Předs.: Pracuje celý rok?
Svědek: Jak je povolán, buďto doma, anebo když ho povolají.
Předs.: Také v létě?
Svědek: To je jedno.
Předs.: Prý jen v zimě.
Svědek: To nemohu říci.
Předs.: Pracuje také pro Židy?
Svědek: Také má od nich nějakou správku.
Předs.: Že prý žádných židovských správek nemá?
Svědek: Já vím, že měl.
Předs.: Jmenovitě prý od března žádných nemá?
Svědek: To nemohu říci.
Předs.: Přicházíte s ním často dohromady?
Svědek: Skoro denně, jsme sousedi.
Předs.: Když bylo to povstání v Polné po vraždě a myslilo se, že to udělal Hilsner, mluvil jste s ním o tom?
Svědek: Mluvilo se o tom jen tak předběžně. Jen po domácku, mluvilo se, já jsem nikam nepřišel.
Předs.: Nepovídal vám o Hilsnerovi?
Svědek: On mi povídal, že ho viděl před časem státi u lesa, když šel do Dobroutova, že Hilsnera poznal, že měl hůl a že jí pohazoval.

Předs.: Kdy vám to řekl?
Svědek: Určitě nemohu říci. V půli neb na začátku máje před zavedením nebo po protokolu, a pak jsme jednou hnali před 14 dny s pastvy a to mi to zas vypravoval – dvakráte.
Předs.: Že prý nic nemůže smlčeti, že je náramný povídálek.
Svědek: V žertu si někdy zalže, ale já mu to nemohu dokázat.
Dr. Auředníček: Když jste slyšel tu důležitou věc v květnu, to jste to nikomu neřekl?
Svědek.: Já si takových věcí nemohu všímat. On mi řekl, že ho viděl, a já nemůžu dokázati, že ho viděl.
Předs.: Tak dobře, děkuji. Hilsnere, proč jste toho svědka uvedl?
Hilsner mlčí.
Dr. Auředníček: To já.

Julie Cermanová

Svědkyně Jul. Cermanová, manželka předešlého. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znáte Pešáka?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Chodívá k vám?
Svědkyně: Jsme sousedi.
Předs.: Že prý má špatnou pověst?
Svědkyně: To já jsem neřekla. Byl u mne nějaký pán – tady je lístek s jeho adresou – přišel ke mně pro vejce a žádal, abych mu oferovala vejce. To jsem mu musela odepříti. Žádal mne potom, že bude bydleti v Polné a abych mu opatřila 50 vajec, 2 kg másla, l kg medu a l kg dobrého máku, že jeho paní je churavá a přijede s dcerou. Pak se mně ptal, jestli neznám zámečníka Peška. Řekla jsem, že žádného Peška neznám, ale že znám Pešáka. To není on, řekl, já jsem z Libně a on tam má známé, byl se mnou ve Vídni za svobodna a žádal, abych mu něco vyřídil. Ptal se, jak se jmenuje? „Petr“.
Předs.: Má svoji dílnu?
Svědkyně: Nemá, jen když něco spravuje a někdy dělá u p. Zimy, když ho potřebuje. Pak na mně vyzvídal, že prý má svědčiti na Hilsnera. Říkají, že prý ho viděl, jestli to může říci a kde ho viděl. Řekla jsem mu, jak mi to soused řekl a on povídá: Vždyť on byl již v Kutné Hoře a měl již trest a on byl také u jiných, u p. Coufka, Zimy, a vyzvídal.
Svědek Coufek: Byl u mne také. Já jsem se ho ptal, jak se jmenuje. Přišel s takovou: Jestli jsem pán toho domu, řekl: Ano? Jak se jmenujete, ptá se: Coufek. A tak jsem dobře trefil. Znáte nějakého Pešáka? začal se mne vyptávati a pak jsem dostal pozvání sem.
Předs.: Prý má pro více krádeží špatnou pověst, Cermanová?
Svědkyně: To nemohu říci. O tom nebyla řeč.
Předs.: Mluvil s vámi o vraždě?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Nepovídal, že viděl Hilsnera?
Svědkyně: To řekl, to bylo asi v máji, ale řekl to spíše mému manželu. Ptal se, co má dělat. Má-li to udat. Že prý šel do Dobroutova k p. Coufkovi k večeru as o ½6. hod., že se obrátil s odpuštěním na malou stranu, že se obrátil k „Březině“, že ho viděl na kraji a dva v houštině, a on stál podepřen o hůl.
Předs.: Hilsnere, nemáte něco?
Hilsner: Nic.
Porotce: K tomu p. Daňkovi, ten chtěl u vás kupovat vejce. Jakpak vypadal?
Svědkyně: Byl hezký, tlustý.

Porotce: No, jestli byl Žid.
Svědkyně: On mluvil česky, ale zatrhoval do moravské řeči.
Svědek Coufek: Byl víc křesťan.
Předs.: Přerušuji líčení na 20 minut. (Líčení přerušeno v 11 hod. 25 min.)

Předseda zahajuje o 12. hodině pokračování líčení.

Innocenc Eis

Předstupuje svědek Innocenc Eis.
Svědek Innocenc Eis st., dosud nevyslýchaný, 60 roků, v Polné, tam příslušný, katol., ženatý, hostinský v Polné. Přísahá.
Předs.: Znáte zámečníka Petra Pešáka?
Svědek: Znám.
Předs.: Jaký to je člověk?
Svědek: To blížeji neznám.
Předs.: Chodil k vám?
Svědek: Nikdy.
Předs.: Byl vaším hostem?
Svědek: Ne.
Předs.: Máte dosvědčit, že je to prolhaný člověk.
Svědek: To nevím.

Eduard Radouš

Svědek Eduard Radouš, dosud nevyslýchaný, 67 r. starý, z Třemošnice, zahradník v Polné, katol., ženat. Přísahá.
Předs.: Znáte Petra Pešáka?
Svědek: Znám.
Předs.: Jste důvěrně s ním znám?
Svědek: Ne.
Předs.: Copak od vás kupoval?
Svědek: Sazeničky do zahrady.
Předs.: Mluvil jste s ním někdy o vraždě Hrůzové?
Svědek: Nikdy.
Předs.: Vy máte dosvědčit, že vícekrát.
Svědek: Nikdy.
Předs.: Nestýkáte se s ním?
Svědek: Nikdy. Dnešní cestou jsem s ním mluvil.
Předs.: Máte dosvědčit, že je krátkozraký.
Svědek: To nemohu říci, spíše opak, že jest bystrozraký.
Předs.: Jak to poznáte?
Svědek: Jest to na něm vidět. Má bystré oči.
Předs.: Nemluvil s vámi před 8 dny mezi 9.–10. hod. nějaký p. Daněk?
Svědek: Přišel k nám do zahrady, žena zhotovila mu kytičku a mluvil o růžích, že nejdou na odbyt. V tom přišel jsem já; žena řekla: „To je můj muž." On na to: „Pošlu pro 2 litry piva." Abych pro ně došel. Nemohl jsem a proto jsem poslal chlapce. Pili jsme v síni, žena přinesla čerstvou putru a chleba. On začal rozhovor, že chce koupiti dům a konečně se ptal, co soudím o vraždě. „U nás se o tom nemluví," já na to. On řekl: „Myslím, že po ukončení procesu budou svědkové potahováni." – „Viděl Pešák Hilsnera?" ptal se. „To je věc nejistá," já na to, „mám také bystrý zrak jako střelec, ale teď to nedokáži, abych tak viděl." Představil se jako Daněk, módní síň pro pány.
Zástupce táže se svědka Eise: Byl u vás Daněk?

Svědek: Býval a představoval se jako krejčí. Jednou jsme se sešli u Dobroutova.
Předs.: Zdržoval se tam déle?
Svědek. Ano. On mi řekl, která jest ta první louka. U nás Sedlákova. On na to: „To ne, já slyšel Sobotkova.“ – „Jestlipak byste poznal“ – řekl Daněk – „člověka odsud?“ – Já na to: „Figuru ano, ale osobu ne.“ – Pak si něco u mne objednal k večeři a přišel zpět z Dobroutova.
Svědek Škareda do toho volá: „Můj vyučenec dělal s ním a s Hilsnerem na dráze.“

Kateřina Radoušová

Svědkyně Kateřina Radoušová, dosud nevyslýchaná, 47 r. stará, z Leštiny, manželka zahradníka v Polné, katol. – Přísahá.
Předs.: Znáte Petra Pešáka?
Svědkyně: Nikdy jsem ho neviděla.
Předs.: Kupuje u vás?
Svědkyně: Jakživa jsem ho neviděla.
Předs.: Máte dosvědčit, že je velký mluvka.
Svědkyně: Nikdy jsem s ním nemluvila.
Předs.: Byl u vás Daněk a co říkal?
Svědkyně: Že máme hodně celeru a růží, ve Vídni nejsou. „Jak je prodáváte draho?“, ptal se. „Za 2 kr. jednu.“ On povídal: „Neudělala byste mi za šesták kytičku?“ V tom přišel můj muž. „Potřeboval bych puget ve čtvrtek,“ řekl.
Předs.: Poslal pro pivo, vy jste přinesla pomazánku. … O Pešákovi nemluvil?
Svědkyně: Ne.
Svědkyně: Když jsem dostala obsílku, nemohla jsem celou noc spáti.

Marie Sobotková

Svědkyně Marie Sobotková (Generálie, přísaha).
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědkyně: Znám, velmi dobře.
Předs.: Pamatujete se, kdy Hrůzová byla zabita?
Svědkyně: Ve středu.
Předs.: Neviděla jste Hilsnera?
Svědkyně: (Chvilku mlčí.) Na škaredou středu. Šla jsem okolo 6. hod. pro vodu. Stmívalo se. Postavila jsem ji. Zdvihám se. Koho vidím? Hilsnera. Šel čerstva. Ukazuje na směr cesty, kudy se táhne les. Na pastvišti si odplivl.
Předs.: Odkud šel?
Svědkyně: Od „Březiny“.
Předs.: Kde bydlíte?
Svědkyně: Na Žabokrtech. Blízko Kojdlova.
Předs.: Jak jste mohla vidět na „Březinu“?
Svědkyně: Šel od Božích Muk dolů, kudy se od nás chodí.
Předs.: Avšak od „Březiny“ se může přijíti také na Kateřinský kopec. Viděla jste ho běžet k městu, k lávce?
Svědkyně: Ano, rychle.
Předs.: Svítilo slunce ještě?
Svědkyně: Už nesvítilo.
Předs.: Všimla jste si šatů?
Svědkyně: Měl tmavé, na klobouku peří.
Předs.: Jaké?
Svědkyně: Tmavé.
Předs.: Vy jste řekla při vyšetřování, že málo slunce svítilo. Pravila jste, myslím, že

nebylo ještě 6 hodin.
Svědkyně: Slunce nesvítilo, tmělo se.
Předs.: Na kolik kroků jste ho asi viděla?
Svědkyně: Na 30.
Předs.: Jaké tmavé šaty konečně, černé? Podívejte se na Hilsnera.
Svědkyně: Možná, že takové.
Předs.: Viděla jste do obličeje?
Svědkyně: Ne, pozadu.
Předs.: Byl to skutečně on?
Svědkyně: Skutečně.
Předs.: Jak byl daleko od vás?
Svědkyně: Asi 30 kroků.
Předs.: Dříve při vyšetřování jste řekla na 40. Nemůžete popsati šaty?
Svědkyně: Nemohu.
Předseda: Nemluvila jste s matkou zavražděné Hrůzové?
Svědkyně: Ano. Před tím, než jsem šla do Hory. Tu mi říkala, že Anežka si jí stěžovala, že ji Hilsner špehuje.
Předs.: Matka řekla, že jméno Hilsner nezná.
Svědkyně: Oni se museli dobře znát.
Vot. r. Pešek: Byly to sváteční, či všední šaty?
Svědkyně: Byly sváteční.
Vot. r. Pešek: Neviděla jste nikoho před ním?
Svědkyně: Nic.
Obhájce: Pravila jste, ze zadu že jste viděla. Na kterémpak místě?
Svědkyně: K městu, uprostřed louky.
Předs.: Kde byl, když jste ho ponejprv spatřila?
Svědkyně: Na pastvišti.
Předs.: Jak víte, že šel od Božích Muk?
Svědkyně: On chodil tam tudy často.
Předs.: Dnes povídá, že slunce nesvítilo? Slunce zapadalo v 6 hod. 25 min.
Dr. Auředníček: Svítilo slunce?
Svědkyně: To již nesvítilo.
Vot. r. Budecius: Jeden svědek povídá, že měl šedé šáty a vy tvrdíte, že měl tmavé šaty.
Svědkyně: No, byly tmavé.
Vot. r. Budecius: Vám se zdály tmavé?
Svědkyně: Já jsem se dívala a to neměl světlé šaty.
Dr. Auředníček: Na kolik kroků?
Svědkyně: Asi na 30 kroků.
Předs.: Koukněte se na ty šaty.
Svědkyně: To nebudou takové.
Dr. Auředníček: Znáte jeho modré šaty? Mohly by býti ukázány.
Svědkyně: Takové mohly býti. Černé nebyly.
Předs.: Co tomu říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Že jsem je nosil 29. Nemohl jsem tam choditi, protože jsem šel k 6. hodině k žid. kostelu. To já nezapírám. Na Žabokrtech jsem nemohl býti.
Svědkyně (k Hilsnerovi): Já jsem vás viděla jíti po louce domů.
Hilsner: O 6. hodině jsem byl u synagogy.

Rudolf Filipenský

Svědek Rud. Filipenský, holič v Polné (Generálie, přísaha).

Předs. Chodil k vám Hilsner?
Svědek: Každý týden.
Předs.: Nosil hůl?
Svědek: Se zahnutým hákem.
Předs.: Neviděl jste u něho tuhle?
Svědek: Tuhle jsem neviděl, ale podobnou. Měla rovnější hák a neměla hřebík.
Předs.: A to znaménko?
Svědek: To jsem si nevšiml.
Předs.: Co vám bylo nápadné?
Svědek: Že ji nosil v prostředku a házel s ní, obyčejně když chodil po tratoaru. Takhle ji držel a asi takhle jí házel.
Předs.: Tak ji nosil vždycky jako ňáký klacek? Copak dělal?
Svědek: Nedělal nic.
Předs.: Dělal pobudu? Platil?
Svědek: Platil pořádně.
Předs.: Byl také před velikonočními svátky u vás?
Svědek: V pátek před polednem. Když se oholil, tak šel hned pryč. Holil ho učedník.
Předs.: Měl hůl?
Svědek: Neměl.
Předs.: Tak pospíchal?
Svědek: Jen se otřel a už běžel pryč. Jinak...
Předs.: Jinak jste nic nápadného nepozoroval?
Svědek: Nic.
Předs.: (Hilsnere!)
Hilsner: Slavný soude! S takovouhle holí jsem tak nechodil.
Svědek (k Hilsnerovi): Že jste tak chodil, nemůžete zapřít.
Hilsner: S pepřovkou jsem tak chodil.
Svědek: Já říkám, že jste tak chodil a ne, že to byla ta hůl.
Předs.: Ta měla menší hák.
Hilsner: Jo, když jsem šel do vsi, nebo do města.
Předs.: No a šermoval jste s ní tak?
Hilsner: Někdy, když jsem byl přinapilý.
Předs.: To je právě nápadné, že jste tak tu hůl držel v dvojpůlky a s ní tak šermoval. Vy jste to měl v obyčeji.
Svědek: To nemůže zapřít.

*

Totéž potvrzuje i další svědek Fr. Korejtko, regenschori v Polné, který Hilsnera často potkával na cestě k „Březině“. Nosil hůl a rychle jí pohyboval.
Když byl Hilsner otázán, co tomu říká, vypovídá takto: Je pravda, že jsem chodíval k „Březině“, ale také na Kateřinský kopec.
Předs.: Přečte se číslo listu 215 – prot. Jelínkův. (Čte se týž.) Stojí tu, že Hilsner viděn jak na pokraji „Březiny“, někdy i líhával.
Předs.: Hilsnere?
Hilsner: Loni jsem tam líhával, letos ne.

Antonín Dvořáček

Svědek Ant. Dvořáček, truhl. pomocník z Polné (Generálie a přísaha).
Předs.: Vy chodíte tedy po městě bez práce? A co jste dělal?
Svědek: Chodil jsem jen tak po městě, na kopec sv. Kateřiny.

Předs.: S kým?
Svědek: S Hilsnerem.
Předs.: A s kým ještě?
Svědek: S Václavem Sobotkou, Zelingrem a Rud. Leixnerem.
Předs.: Pamatujete se na škaredou středu?
Svědek: Ano.
Předs.: Byli jste pohromadě dopoledne?
Svědek: Dopoledne ne.
Předs.: Co jste dělal dopoledne?
Svědek: Nevím.
Předs.: A odpoledne?
Svědek: Byl jsem u sv. Kateřiny po 1 hodině se Sobotkou. Leixner a Zelingr už tam byli.
Předs.: Kdo přišel nejdříve?
Svědek: Leixner se Zelingrem, pak já a Sobotka.
Předs.: Tak jste byli čtyři.
Předs.: Také Varhánek?
Svědek: Ano.
Předs.: Co je zač?
Svědek: Zámečník.
Předs.: Také bez práce?
Svědek: Také.
Předs.: A chtěli jste hrát karty?
Svědek: Ale nehráli. Leželi jsme tam.
Předs.: Vždyť vám byly sebrány karty, tak jste hráli.
Svědek: Ne.
Předs.: Kdy jste tam přišli?
Svědek: K jedné hodině.
Předs.: A Hilsner?
Svědek: Ke druhé.
Předs.: A nehráli jste karty?
Svědek: Nehráli, ale chtěli jsme hráti.
Předs.: Od koho jste si je chtěli vypůjčit?
Svědek: Od Rocana, co dělá na kryptě.
Předs.: Ten vám je nepůjčil?
Svědek: On byl v práci.
Předs.: Tak jste hráli?
Svědek: Nehráli.
Předs.: Copak dělal Hilsner?
Svědek: Stál u nás a pak se sebral a šel směrem k „Březině“.
Předs.: Kudy?
Svědek: K nové lávce. Šel Brukovým hájkem.
Předs.: Vy jste sám povídal, že jste hráli.
Svědek: Já jsem si vzpomněl; my jsme nehráli, ale chtěli jsme.
Předs.: Když přišel po druhé hodině Hilsner, jakýpak měl oblek?
Svědek: Modré šaty.
Předs.: Slušnější?
Svědek: Ano, sváteční.
Předs.: A šedivý klobouk?
Svědek: Ano.
Předs.: Co vám řekl?
Svědek: Abychom šli do „Březiny“ a řekli jsme mu, že budeme hrát karty a on pak

odešel.
Předs.: Kdy?
Svědek: Ke 3. hodině.
Předs.: Ale nevíte, jestli šel do „Březiny“?
Svědek: Nevím.
Předs.: Vy jste tam zůstali do 4 hodin?
Svědek: Ano.
Předs.: A kdo?
Svědek: Já, Leixner, Sobotka a Varhánek a pak jsme šli na náměstí.
Předs.: Všichni?
Svědek: U pivovaru jsme se rozdělili, Varhánek a Zelingr šli domů a já, Leixner a Sobotka na náměstí.
Předs.: Co jste dělali?
Svědek: Leixner šel domů, a my do Záborné kupovat psa k Dvořákovi. Psa jsme nekoupili, že ho neprodá.
Předs.: Mluvili jste s ním. On nebyl doma?
Svědek: Byl.
Předs.: Vy jste mluvil jen s děvečkami, on přišel zadními vraty a vy jste byli u předních?
Svědek: Mluvili jsme s ním.
Předs.: Ale on nebyl doma. Teprve děvečky mu řekly, že jste tam byli. Znali jste toho Dvořáka? Znal vás?
Svědek: Nevím.
Předs.: Ale vy jste prý potom ve středu o 4. hodině chodil s Hilsnerem, Leixnerem, Zelingrem a Sobotkou?
Svědek: Jak jsem s ním mohl choditi, když jsem byl v Záborné?
Předs.: Stáli prý jste na pravé straně u Doležalovy trafiky.
Svědek: To není možná.
Předs.: Vy prý jste ukazoval pracovní knížku, že půjdete někam do cihelny.
Svědek: Tu jsem dostal teprve v pátek.
Předs.: Hilsner povídal, že se mu ty kalhoty zakrvácely na žďárském nádraží, když na něj spadl balvan a rozbil mu nos. Nevypravoval vám to?
Svědek: Ne. Ale Skála. Stáli jsme jednou za branou a mluvili jsme o Hilsnerovi, a tu on vypravoval, že utíkal před tím kamenem.
Předs.: Ale jestlipak ho pokrvácel?
Svědek: To nepovídal. Teprve v Kutné Hoře, ale prsty, nic víc.
Předs.: Jaký měl klobouk?
Svědek: Do zelena, neměl pero.
Dr. Auředníček: Viděl jste na Hilsnerovi někdy šedivý oblek?
Svědek: Šedivé kalhoty a vestu někdy z jara.
Dr. Auředníček: Ale poslední dobou?
Předs.: Letos o Vánocích?
Svědek: Já se nemohu pamatovati.
Předs.: Měl takové kalhoty?
Svědek: Měl.
Předs.: Kdy je nosil?
Svědek: Měl je na Kateřinském vrchu.
Dr. Auředníček: Řekl vám tehda: „Pojďte do Březiny“?
Svědek: Řekl, všem.
Hilsner: Já jsem je vyzval, ale šel jsem domů.
Předs.: Proč jste je vyzval?
Hilsner: My jsme tam chodívali vždycky s kamarády, poněvadž jsem se bál.

Předs.: Je to pravda?
Hilsner: Já jsem šel, ale ne k „Březině“.
Předs. (k Dvořákovi): Kdy jste dostal tu knížku?
Svědek: 31tého.
Předs.: Ale Hilsner tvrdil, že chodil s Dvořáčkem od 4 do půl 7.
Hilsner: To bylo v pátek, o dva dny jsem se zmýlil. To bylo 31. března.

Václav Sobotka

Svědek Václav Sobotka, krejčovský pomocník z Polné (Generálie a přísaha).
Předs.: Byl jste také bez práce o Velikonocích.
Svědek: Ano.
Předs.: Chodil jste s těmi hochy?
Svědek: Do středy, ve čtvrtek jsem šel do práce.
Předs.: Mluvil jste s Hilsnerem?
Svědek: Odpoledne byl jsem s ním u sv. Kateřiny.
Předs.: Co jste dělal dopoledne?
Svědek: Byl jsem doma.
Předs.: Kdo byl na Kateřinském kopci?
Svědek: Dvořáček, Zelingr, Leixner a já.
Předs.: Varhánek tam nebyl?
Svědek: Ne.
Předs.: Kdo je to Varhánek?
Svědek: Ten s námi nebyl.
Předs.: Dvořáček říkal, že tam byl.
Svědek: Já se na všechny pamatuji.
Předs.: Kdy jste tam přišli? Vy jste přišli dřív. Šel jste sám?
Svědek: To já se nepamatuji.
Předs.: Kolikpak vás tam bylo?
Svědek: Tři.
Předs.: Co jste tam dělali?
Svědek: Seděli a leželi.
Předs.: Hráli jste v karty.
Svědek: Nehráli.
Předs.: Byl tam Hilsner?
Svědek: Přišel ke druhé hodině.
Předs.: Co tam dělal?
Svědek: Zval nás do „Březiny“.
Předs.: Proč jste nešli?
Svědek: Nechtěli jsme.
Předs.: On šel sám?
Svědek: Ztratil se.
Předs.: Kam šel?
Svědek: Nevím v kterou stranu.
Předs.: Jak dlouho jste tam byli vy?
Svědek: Do 4 hodin.
Předs.: Kteří jste šli domů?
Svědek: Dvořáček, Leixner a já.
Předs.: Varhánek tam nebyl?
Svědek: Nepamatuji se.
Předs.: Kam jste šli?
Svědek: Domů.

Předs.: S kým vy?
Svědek: S Dvořáčkem.
Předs.: Kam jste šli?
Svědek: Do Záborné kupovat psa k Dvořákovi.
Předs.: Koupili jste?
Svědek: Ne.
Předs.: Jaképak měl Hilsner šaty?
Svědek: Modré, často se převlíkal.

Rudolf Leixner

Svědek Rudolf Leixner. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědek: Ano.
Předs.: Měl jste o velikonoční týden nějakou práci?
Svědek: Byl jsem bez práce.
Předs.: Pamatujete se na středu?
Svědek: Byl jsem u sv. Kateřiny.
Předs.: Co jste dělali?
Svědek: Seděli a hovořili.
Předs.: Nehráli jste?
Svědek: Nehráli.
Předs.: Kdy přišel Hilsner?
Svědek: Za půl hodiny potom.
Předs.: Co říkal?
Svědek: Seděl s námi a ve 3 hodiny mne vybídl, abych šel do „Březiny".
Předs.: Proč jste nešel?
Svědek: Nechtěl jsem.
Předs.: Kdypak šel pryč?
Svědek: Ve 3 hodiny – ke třetí, ku „Březině".
Předs.: Kudy?
Svědek: Hájem.
Předs.: Jaké měl šaty?
Svědek: Modré.
Předs.: Nosil také šedivé?
Svědek: Šedivé kalhoty a braunový kabát.
Předs.: Jak před Velikonocemi?
Svědek: Také nosil bělavé do šeda.
Předs.: Podívejte se na ně; jsou to ty kalhoty?
Svědek: Ano, jsou.
Předs.: Jak dlouho jste tam byli?
Svědek: Do 4 hodin.
Předs.: Šli jste domů pohromadě? Nešel Zelingr napřed?
Svědek: Šel s námi k pivovaru, kde jsme se rozešli.
Předs.: Na náměstí jste Hilsnera neviděl?
Svědek: Ne.
Předs.: Neviděl jste Žida nějakého ve společnosti Hilsnerově?
Svědek: Ne. To byl s námi asi 14 dní spíš.
Předs.: Co dělal?
Svědek: Ležel s námi.
Předs.: Nebyl také na květnou neděli s Hilsnerem?
Svědek: Nepamatuji se.

Předs.: Jak vypadal, jaký byl?
Svědek: Prostřední, tlustý, měl bělavý šat do šeda.
Předs.: Jak byl asi stár?
Svědek: 19 roků.
Předs.: Kdy odešel?
Svědek: 14 dní před vraždou.
Předs.: Jak to víte?
Svědek: Viděl jsem ho, když šel pryč.
Předs.: Kdypak jste viděl ještě Hilsnera?
Svědek: V sobotu.
Předs.: Kdy ve čtvrtek?
Svědek: Ráno v síni v hostinci u Vlčka.
Předs.: V pátek jste ho neviděl?
Svědek: Ne.
Předs.: Což v sobotu?
Svědek: Odpůlne chodil po náměstí.
Předs.: Byla už mrtvola Hrůzové nalezena?
Svědek: Ano.
Předs.: Mluvil jste s Hilsnerem o tom?
Svědek: Ano.
Předs.: Co dělal?
Svědek: Začervenal se.
Předs.: Jak jste si to vykládal?
Svědek: Neměl jsem myšlenky o tom.
Předs.: Vy jste viděl Hilsnera v sobotu večer ještě?
Svědek: Nepamatuji se.
Předs.: Řekl jste: „Poldo, Poldo, na tebe padají špatné věci!“ Co jste slyšel?
Svědek: Že to měl udělat.
Předs.: Vy jste s ním stál ve středu u trafiky Doležalovy?
Svědek: Nevím.
Vot. r. Pešek: Jak často měl Hilsner hůl?
Svědek: Málokdy.
Obhájce: Víte, že ten člověk, co chodil s Hilsnerem, měl knížku na obecní radě?
Svědek: To říkal.
Porotce p. Vančura: Určitě nosíval tyto kalhoty šedivé?
Svědek: Měl takové. Ano.
Předs.: Co namítáte Hilsnere?
Hilsner: Dne 29. března měl jsem modrý šat, před svátky zelený.

Karel Kindl

Svědek Karel Kindl. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědek: Neznám.
Předs.: Kdy přišel Berthold Fried do Polné?
Svědek: 13. března ze Znojma postrkem.
Předs.: Hlásil se o pracovní knížku u vás?
Svědek: Ano. Když nešla, pravil jsem mu, zeptejte se na hejtmanství v Něm. Brodě. Asi 4 dni potom přišel s knížkou.
Předs.: Kdy si dal stvrdit knížku?
Svědek: Hned, jak přišel z hejtmanství.
Předs.: Kdypak jste obdržel dopis z Humpolce od městského úřadu, datovaný 24.

března?
Svědek: Dne 25. března. Jednal o majetkových poměrech Friedových a zároveň tam bylo, že je Fried v nemocnici.
Předs.: Dvořáčkovi jste dal také knížku? Kdy?
Svědek: Ke konci března.
Dr. Baxa: Vy, jako obecní tajemník znáte Pešáka. Někteří svědci měli mu dokázat špatné činy, ba zlodějství. Jaký je to člověk?
Svědek: Vím, že proti bezpečí cti byl trestán před lety, ale nic více.
Předs.: Hilsnere, co namítáte?
Hilsner: Nic.

Vincenc Zelingr

Svědek Vincenc Zelingr. (Generálie, přísaha.) Jest poučen o povaze svých výpovědí.
Předs.: Jak znáte Hilsnera?
Svědek: Co jsem v Polné, 4 roky.
Předs.: Jste s ním blíže znám?
Svědek: Chodili jsme spolu.
Předs.: Chodili jste také ten týden před Velikonocemi?
Svědek: Jindy také.
Předs.: Vy jste byl bez práce?
Svědek: Celou zimu jsem byl bez práce, jen ten týden před svátky jsem dělal.
Předs.: Tak jste se potuloval? On také nic nedělal?
Svědek: Ano.
Předs.: Kde jste byl v práci?
Svědek: U kupce Dvořáka.
Předs.: On vás propustil?
Svědek: Ano.
Předs.: A proč?
Svědek: On měl nějakého Morice, pohádali se, on ho vyhnal a pak se zase usmířili a on mě propustil.
Předs.: Vy jste byl tedy místo něho jenom?
Svědek: Ano.
Předs.: Chodil jste s Hilsnerem každý den?
Svědek: Ano.
Předs.: Kde jste byli na škaredou středu?
Svědek: S hošima na kopci.
Předs.: A hrál jste v karty?
Svědek: Ano.
Předs.: Chodili jste 29. března před polednem?
Svědek: Asi okolo 11 hodin.
Předs.: Vy jste řekl před polednem i odpoledne.
Svědek: Do 11 hodin.
Předs.: S Hilsnerem?
Svědek: Ano, ale jen ke kostelíku.
Předs.: Za městem jste s Hilsnerem nebyl?
Svědek: Ne.
Předs.: Přišel jste sám?
Svědek: Nepamatuji se.
Předs.: Řekl jste, že jste tam Hilsnera našel a že jste šli potom k 11. hodině. Šli jste pohromadě?

Svědek: To ne.
Předs.: Každý zvlášť?
Svědek: Ano.
Předs.: Řekl Hilsner, kudy půjde?
Svědek: Neřekl. – Já jsem šel skrze pivovar do rynku.
Předs.: Tehdy také?
Svědek: Ano.
Předs.: V 11 hodin jste se rozešli. Vy jste šel do města přímo zámkem, a co odpůldne?
Svědek: Přišel jsem na Kateřinský kopec.
Předs.: Kdo tam byl?
Svědek: Leixner, Dvořáček, já a Sobotka, Hilsner ne.
Předs.: A hráli jste?
Svědek: Ano.
Předs.: Ale oni říkají, že nehráli.
Svědek: Hráli. Karty jsme měli od Rocana. On tam zůstává.
Předs.: Dvořáček říká, že jste nehráli.
Svědek: To jsme hráli.
Předs.: Kdy jste přišli?
Svědek: Okolo druhé.
Předs.: Kdy Hilsner?
Svědek: Okolo třetí.
Předs.: Vy jste řekl okolo jedné.
Svědek: Prosím, už je to 5 měsíců.
Předs.: Jak byl Hilsner oblečen?
Svědek: Měl kamgarnové do modra.
Předs.: V těchto šatech?
Svědek: Ano.
Předs.: Jaký měl klobouk?
Svědek: Na to jsem zapomněl.
Předs.: Kdy odešel?
Svědek: Okolo čtvrté. Asi v půl čtvrté, odtamtud je viděti na věž, ale nekoukal jsem. Povídal, že jde do „Březiny“.
Předs.: Vybízel vás?
Svědek: Řekl, pojďte některý se mnou do „Březiny“.
Předs.: Ne všecky?
Svědek: Jen některý. My jsme se k tomu neměli, poněvadž jsme hráli.
Předs.: Šel Brukovým hájkem? Jak dlouho jste tam zůstali?
Svědek: Pak jsme šli domů. Z rynku každý domů.
Předs.: Jestlipak jste se sešel s Hilsnerem?
Svědek: Až o Veliký pátek.
Předs.: Ve středu ne?
Svědek: Ne.
Předs.: Vy prý jste chodil na rynku až do půl sedmé?
Svědek: T e n d e n j s e m s n í m n e c h o d i l. Až na Veliký pátek, když jsem šel z kostela, tak šel s jedním vojákem.
Předs.: On říká, že jste chodili do půl sedmé.
Svědek: To není pravda.
Předs.: Dvořáček mu ukázal knížku?
Svědek: To bylo na Velký pátek, ve středu ne.
Předs.: Neměl Hilsner šedivé kalhoty? Neměl tyhle na kopci?
Svědek: Ty jsou jasné.

Předs.: Koukněte se na tyhle.
Svědek: Měl jen kalhoty a vestu, kabát neměl nemlich takový. Ten týden velikonoční jsem je neviděl.
Předs.: Vy jste řekl, že je nosil před svátkem.
Svědek: Asi.
Předs.: Viděl jste nějakého cizího Žida v jeho společnosti?
Svědek: Nějaký tam byl; nějaký Heiprtů. Chtěl, aby ho nechali na noc, a druhý den přišel zas, ale oni ho vyhnali, protože smrděl. Pak šel k mé tetce a ta ho také pro to vyhnala. Druhý den jsem viděl Hilsnera a ten mi povídal, že má 24 hod., že slíbil, že jednu holku zastřelí a že jde do trestu. Pak jsem ho viděl a řekl, že tam je Žid, jmenuje se Beran a má 10 dní skrze žebrotu. Tak mě to napadlo, že snad on hledal ten nocleh a že mu řekli, aby šel k židovskému starostovi, aby mu poslali něco na ty dva svátky k jídlu, košeru.
Předs.: Vy jste ho neviděl?
Svědek: Viděl, u té Hejnové, asi 14 dní před svátky.
Předs.: Když vyšel z trestu?
Svědek: Neviděl.
Předs.: Kdy vyšel?
Svědek: Nevím.
Předs.: Ten týden velkonoční jste ho neviděl?
Svědek: Ne.
Veřej. žal.: Který klobouk nosíval Hilsner?
Svědek: Zelený, měl pero.
Dr. Auředníček: Na tom hřbitově jsou dvoje vrata, jedna malá u té hrobky. U kterých vrat jste hráli?
Svědek: Zrovna u zedníků, u těch menších.
Dr. Auředníček: Viděl jste, jak šel do „Březiny“?
Svědek: On šel přímo. Říkal, že jde.
Předs.: Hilsnere, co tomu říkáte?
Hilsner: Šel jsem tím háječkem, ale do „Březiny“ jsem nešel.
Předs.: Ale on říká, že to není pravda, že jste s ním chodil po náměstí.
Hilsner: To se pamatuji, že chodil.
Zelingr: Nechodil.
Předs.: Řekněte mu to do očí, že jste nechodil.
Hilsner: 29. se mnou chodil.
Zelingr: Já to vím dobře, že jsem s tebou nechodil. Řekl jsem to již v Polné u okresu.
Hilsner: To jsem měl modré šaty.
Svědek Korejtko: Zelingr na Škaredou středu po třech čtvrtích na 3 mi pomáhal šlapat měchy, ve tři hodiny měli jsme smuteční hodinku a já jsem tam Zelingra viděl. Byl nově nabílený kostel a Zelingr se tam podepsal.
Svědek: Já se nepamatuji, jestli to bylo ve středu.
Předs.: Když jste byl na Kateřinském kopci, tak jste nemohl šlapat měchy.
Svědek: Pane Korejtko, tenkrát jsem já nešlapal, to šlapali hoši.

*

Čtou se listy čís. 36 kantora Steinera, čís. 37 Alexandra, kostelníka a čís. 40 Jakuba Lustiga.
Předs.: Tak vidíte, Hilsnere, že vám nemohou dosvědčiti, že jste byl v kostele.
Hilsner: Ale všichni tři byli v kostele.

František Veselý

Svědek Frant. Veselý, obuvnický pomocník v Polné. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Vy jste znal Leopolda Hilsnera?
Svědek: Ano.
Předs.: Chodil jste s ním často?
Svědek: Často.
Předs.: Také ten týden před Velikonoci?
Svědek: Také.
Předs.: Kdy?
Svědek: Před tou vraždou.
Předs.: Vy jste byl v práci?
Svědek: To jsem chodil večer po práci.
Předs.: Chodil jste ve středu?
Svědek: Ne.
Předs.: Ve čtvrtek a v pátek?
Svědek: Ne.
Předs.: Kdy před vraždou?
Svědek: V úterý.
Předs.: Copak jste dělal?
Svědek: On chodil s Jos. Vytlačilovou a Reismanovou a já jsem se k nim přidal. To bylo večer.
Předs.: Co jim povídal?
Svědek: Oni mluvili německy a já neumím. Ale povídal jim, že má holku ve Věžnici.
Předs.: Kdo vám to povídal?
Svědek: Vytlačilová a Reismanová a pak jim ukazoval nůž.
Předs.: Vám neříkal nikdy o té Hrůzové?
Svědek: To mi neříkal kór nic. Jednou, se mi zdá, o té holce, co je u Prchalů, ale nevím jistě.
Předs.: Co vám říkal? Že chodí k Prchalovům?
Svědek: Ale určitě to říci nemohu.
Předs.: A když byla Anežka zavražděná?
Svědek: Slyšel jsem, že podezření je na Hilsnera.
Předs.: Proč měli to podezření?
Svědek: Protože běhal po lesích, že nedělá žádnou práci.
Předs.: Když jste to slyšel?
Svědek: Šel jsem k němu.
Předs.: Kdypak?
Svědek: V neděli na Boží Hod, den po nalezení mrtvoly a řekl jsem mu, jestli to udělal, aby se raději přiznal. On na to neodpověděl, sklopil oči a řekl pak: „Jestli neví Leixner něco, já nevím nic!“ Pak zůstal zamýšlen státi a řekl, že o ničem neví.
Předs.: Viděl jste u Hilsnera ten nůž?
Svědek: Viděl. Za horní branou.
Předs.: Kdypak?
Svědek: Už je to přes rok.
Předs.: Kdy, v loni v létě? Jaký byl ten nůž?
Svědek: Asi 30 cm, na 2 prsty široký.
Předs.: Neměl špičky?
Svědek: S každé strany byl zakulacený.
Předs.: Jak vypadal ten nůž? Broušený? Ostrý?
Svědek: Ano. Jako malý košerák.

Předs.: Vy jste říkal jako kuchyňský.
Svědek: Pan rada Reichenbach mne zhurta zakřikl, když jsem něco takového řekl. Proto jsem řekl raději kuchyňský. Soudci kutnohorskému jsem řekl, že to byl košeráček.
Předs.: Neptal jste se Hilsnera, proč jej nosí?
Svědek: Nesládek kdysi prý proti němu vytáhl nůž zavřený, proto si prý přinesl sám nůž a teď se nikoho nebude bát.
Předs.: Vedl jste ho do umrlčí komory?
Svědek: Ano.
Předs.: Kdy?
Svědek: V pondělí a v úterý.
Předseda: Proč?
Svědek: Chtěl jsem vědět, zda-li se zarazí.
Předs.: Byl klidný?
Svědek: Ano, byl klidný.
Předs.: Jaképak míval šaty?
Svědek: Modré, bělavé a černé.
Předs.: Nosil šedivé?
Svědek: Ano.
Předs.: Jsou to tyto?
Svědek: Ano.
Předs.: Nosil je před Velikonocemi?
Svědek: (Prohlíží je) Nosil.
Předs.: Často?
Svědek: Ne. Řekl jsem mu: „Přiznej se, kam jsi dal kalhoty." – „Já je prodal," řekl. Znova se ptám. „Matka je prodala Pojmanovům. Vesta je na půdě," řekl.
Předs.: Byl jste na půdě u něho?
Svědek: On mne nepustil. O květnou neděli šel jsem k nim. Že prý je na půdě. Šel jsem na půdu, tloukl jsem, neozval se. Konečně otevřel. Ukazoval mi nějaký kufr a řekl, že má ještě práci, že nepůjde ven.
Předs.: Jaképak jsou tam schody?
Svědek: Rozbité, okolo železo.
Předs.: Na půdě jste nebyl?
Svědek: Nebyl.
Předseda: Bylo prý tam mnoho šatů, darů to matce, které prodávala.
Vot. r. Budecius: Viděl jste někdy košerácký nůž? Viděl?
Svědek: Viděl.
Vot. r. Budecius: Porovnal jste ho?
Svědek: Ano.
Dr. Auředníček: 4 roky znáte Hilsnera. Jaké byl povahy? Jaké povahy byl Hilsner?
Svědek: Byl bojácný.
Dr. Auředníček: Byl zlostný?
Svědek: Ne, mírný, nebyl do pračky.
Dr. Auředníček: Pamatujete se na ten případ s Nesládkem?
Předs.: To právě teďka bylo.
Dr. Auředníček: Poslyšte, pane svědku, jak vypadá košerácký nůž?
Svědek: Asi takhle dlouhý (ukazuje), tady má skřenku (kreslí ho na papír).
Dr. Auředníček: Vy jste u pana soudce v Polné řekl: „Já znám košerácký nůž, takovému noži se ten nůž nepodobá."
Svědek: Poněvadž jsem se ho bál, pana rady.
Dr. Auředníček: Proč jste řekl tenkrát, že to byl kuchyňský nůž?
Svědek: Proto, poněvadž on na mne tak moc křičel, jsem řekl, že se po-

dobá kuchyňskému.

Předs.: Vy jste povídal, že ten nůž neměl žádnou špičku, řekl jste (čte se protokol) „Já znám košerácký nůž, viděl jsem ho na šlachtě u Židů. Ale takovému se ten nůž nepodobal."

Svědek: Poněvadž mi to pan rada napovídal a já jsem to za ním říkal.

Dr. Auředníček: Ale, dovolte, vždyť jste podepsal protokol.

Svědek: On tak nakvap jen dělal, abych to radši již vypověděl a já jsem to za ním říkal.

Předs.: Tak! – Co tomu říkáte, Hilsnere?

Hilsner: Neměl jsem žádný košerácký nůž. Jen od Zelingra jsem si jednou koupil nůž, ten jsem prodal a mám jen malý.

Svědek: (Obrácen k Hilsnerovi) Pamatuji se, u brány. Byl podoben noži košeráckemu.

Stát. návl.: Hilsnere! Tři svědkové, Leixner, Zelingr a Veselý poznávají ty kalhoty, že jste je nosil před svátky velikonočními.

Svědek: Nezapírej! Se lží nikam nedojdeš. Nemýlím se, jsou to ty.

František Pařík

Svědek Fr. Pařík (Generálie, přísaha.)

Předs.: Byl jste kamarád Hilsnerův?

Svědek: Málo jsem s ním chodíval.

Předs.: Viděl jste u něho nůž?

Svědek: V lednu a únoru letošního roku na náměstí. Šli jsme spolu a on vypravoval o rvačkách. Dostal facku, proto si nůž zaopatřil. Byl v pochvě.

Předs.: Jaký byl?

Svědek: Tak dlouhý (ukazuje rukama), špice okulacená.

Předs.: Jak široký?

Svědek: Asi na dva prsty.

Předs.: Jaká byla čepel?

Svědek: Lesklá. Do ruda.

Předs.: Jen jednou jste viděl ten nůž?

Svědek: Dvakrát – ještě za týden.

Předs.: V Polné jste řekl jiné měsíce, bylo to v listopadu a v prosinci min. roku. Co tehdy řekl Hilsner?

Svědek: Že ho do každého vrazí.

Předs.: Nevíte tedy určitě, kdy jste ten nůž viděl?

Svědek: V zimě to bylo.

Předs.: Hilsnere! Co tvrdíte?

Hilsner: Ukázal jsem mu nůž Zelingrův.

Předs.: To byl zavírák.

Vot. r. Budecius: Onen nůž byl v pochvě a zavírák se v pochvě nenosí.

Josefa Vytlačilová

Svědkyně Josefa Vytlačilová. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Znala jste Hilsnera?

Svědkyně: Znala.

Předs.: Chodila jste s Hilsnerem na procházku?

Svědkyně: Ne. – Ale Malíková, měla býti jeho milenka.

Předs.: S kým jste chodila v úterý, když se k vám Hilsner připojil?

Svědkyně: S Reismanovou.

Předs.: Co dále?

Svědkyně: Ptala jsem se, co dělá milenka jeho, Malíková? On: „Mám teď jinší."
Předs.: Kde?
Svědkyně: Ve Věžničce.
Předs.: Proč jste se neptaly kterou?
Svědkyně: Smály jsme se, že je to taková venkovská.
Předs.: Ve vsi jsou také holky. Co dělala Reismanová?
Svědkyně: Šla domů. Vzpomněla jsem si, že máme mnoho šití na noc, a ona měla domovní klíč od paní. Jdu za ní domů. Hilsner stál pod lucernou a ptal se, kam jdu; zda-li se nebojím. – On že se nebojí; rozepjal kabát a vytáhl dlouhý nůž.
Předs.: Jak vypadal?
Svědkyně: Dlouhý asi 20 cm.
Předs.: Leskl se? Byl ostrý?
Svědkyně: To nevím.
Předs.: Jaká byla jeho střenka?
Svědkyně: Asi kostěná.
Předs.: V čem pak jej měl?
Svědkyně: Nevím, zda to bylo pouzdro nebo hadr.
Předseda: Viděla jste to dobře?
Svědkyně: Ano, stáli jsme pod lucernou.
Předs.: Řekla jste, že se vám zdálo, že to bylo pouzdro. Copak říkal Hilsner?
Svědkyně: Že mne vyprovodí. Šla jsem však k rodičům, ne do šití.
Předs.: Jaký měl oděv?
Svědkyně: Světlý.
Předs.: Řekla jste světle hnědý. Jaký měl klobouk?
Svědkyně: Zelený.
Porotce Vančura: Znala jste Hrůzovou? Nepomyslila jste si, když řekl, že má z Věžnice milenku, na ni? Bylo tam více děvčat z Věžnice v šití?
Svědkyně: Jen o ni jsem věděla.
Předs.: Hilsnere, co tomu říkáte?
Hilsner: Chodil jsem s ní, ale nůž neukázal.
Svědkyně: (K němu obrácena.) Vy to můžete zapříti? Nezapírejte! Já bych přec falešně nepřísahala.

Antonín Zima

Svědek Ant. Zima, zámečník v Polné. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znáte Petra Pešáka?
Svědek: Znám.
Předs.: Provozuje živnost?
Svědek: Často u mne vypomáhal. Někdy dělal doma. Doma dělá, když mu dá někdo správku, nové věci nedělá.
Předs.: Jmenovitě prý od března nepracoval pro Židy.
Svědek: Já nevím. Není to dlouho, dělal pro jednoho Žida okenici.
Předs.: Pro které Židy pracoval?
Svědek: Nevím. Pro nějakého Basche a Šillera.
Předs.: Že prý špatně vidí.
Svědek: Já nevím. Když pracuje, tak vidí dobře.
Předs.: Je prý krátkozraký.
Svědek: Není. Vidí jako každý jiný. Na práci vidí, jak se patří.
Předs.: Je prý mluvka, ničeho nesmlčí.
Svědek: To já nevím.
Předs.: Nemluvil o té vraždě?

Svědek: Kór nic.
Předs.: Prý se u vás denně o tom mluvilo?
Svědek: S ním se nemluvilo.
Předs.: O Hilsnerovi ne?
Svědek: Ještě na mně vytahovali. Také byl u mně pán, ale jméno mně neřekl, byl u nás ve tři nebo ve 4. u zahradníka Radouše, u Cermana, začal na mně vytahovati o té vraždě a řekl: „Kdyby to byl křesťan, už by dávno visel.“ Pak se mně vyptával na toho Pešáka, jestli říkal o té „Březině“.
Předs.: Hilsnere, máte něco k tomu?
Hilsner: Nemám nic.

Františka Čermáková

Svědkyně Františka Čermáková z Polné (Generálie, přísaha. Hilsnera zná).
Předs.: Měla jste rozmluvu s Isimem?
Svědkyně: Ano, ten den před Velikonočními svátky, který den nevím, koukala jsem k vinopalně, on vyšel ze svého bytu proti mně a vypravoval, že měli letos o asentu hosta až z Vídně. Řekla jsem mu: „Copak tam máte přátele?“ On řekl: „Je to ten Fried Zápekelský.“ Také naši mužští viděli toho Žida choditi. „Byl to prý polský Žid a je tu vždycky každý rok a bývá u nás na noc,“ řekl Isim.
Předs.: Vy jste ho neviděla?
Svědkyně: Ne.
Předs.: Který den to bylo?
Svědkyně: Já se nemohu upamatovat, bylo to po svátcích. Viděl ho můj muž.
Předs.: Jak vypadal?
Svědkyně: Větší než prostřední, měl černý oblek, černý, tvrdý klobouk, krátký kabát, ošumělé šaty a papírovou mošnu s macesy. Popotahoval na pravou nohu. To mi můj vypravoval. Stál na pavlači a šel od Hilsnera aneb z té uličky k rabínovi. Toho pozdravil – on stál na pavlači. Dál už ho neviděl a neví, jestli mu něco dal.
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Já nemám nic.

František Rocan

Svědek Fr. Rocan z Polné (Generálie, přísaha. Hilsnera zná).
Předs.: Vy jste dělal na Škaredou středu na Kateřinském kopci, koho jste tam viděl?
Svědek: Sobotku, Dvořáka, Leixnera a toho Poláka (Zelingra).
Předs.: Co dělali?
Svědek: Seděli.
Předs.: Nehráli karty?
Svědek: Nehráli. To bych viděl.
Předs.: Vy jste sám povídal, že hráli.
Svědek: To snad hráli v úterý.
Předs.: (Čtě jeho výpověd) Kdy přišel Hilsner?
Svědek: Ke 4. hodině.
Předs.: A dříve jste říkal, že ve 2. Kdy přišli ti hoši?
Svědek: Nejdřív Hilsner a pak ti druzí.
Předs.: Ale ne, kdo šel dřív domů?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Kdy šli pryč?
Svědek: Asi o 4té hodině.
Předs.: Kdy šel Hilsner?

Svědek: Ten s nimi nebyl. Už byl pryč.
Předs.: Jaké měl šaty?
Svědek: Namodralé a klobouk načernalý.
Předs.: Byl tam už také dříve s jedním Židem?
Svědek: Toho jsem také viděl. To bylo ještě před svátky, než byl assent.
Předs.: Co to bylo za Žida?
Svědek: Byl asi 21 let, pajdavý, obličej silný, měl vousky, nos hodně ohnutý. Byl vůbec na všecky facky.
Předs.: Co tam dělali?
Svědek: Hráli karty. On říkal: „Viď, Poldo, ve Vídni to bylo lepší?" Měl bělavý oblek a klobouk nazelenalý. V Polné jsem ho neviděl. Jméno jeho jsem neslyšel. Hilsnerovi říkal „Poldo".
Předs.: Nosil Hilsner světlé šaty?
Svědek: Já viděl černé a namodralé, anebo nahnědlý kožíšek.
Předs.: Jak dlouho znáte Hilsnera?
Svědek: 7 let asi.
Předs.: Neměl nikdy světlý oblek?
Svědek: Měl jen šedivé kostkované šaty, ale pokud já vím, oblek ne. Když jsem ho viděl na rynku, tak měl modré šaty.
Předs.: Viděl jste u něho tyhle kalhoty?
Svědek: Ne.
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Nic, prosím.
Předs.: Ukončuji pro dnešek líčení.

Konec líčení ve 2 h. 55 min.

Třetí den líčení

(Zahájeno předsedou o čtvrt na 8.)

Po úradě soudu vystupuje předsednictvo.
Předs.: Prohlašuji, že soud dal místo následujícím návrhům:
1. Návrhu o pozůstalostních spisech po Anežce Hrůzové.
2. Návrh na výslech Novotného.
3. Redaktora Schwera o cestě do Meziříčí.
4. Na výslech Oskara Frieda.
5. Vomely, jeho ženy, dvou učňů a kožešníka Nováka.
Žádám pana soukromého žalobce o křesní jména svědků těch.
Soukromý žalobce: Některý svědek bude je znáti.
Předseda: Včera bylo v této síni proneseno obvinění, jako by nebyl soud konal všechny povinnosti. Že kdyby byly všechny podezřelé osoby a další zatčeny, bylo by bývalo líčení usnadněno a bylo by jako ve věci politické s větší přísností se jednalo. Musím proto vysloviti politování. Tento soud se vší pečlivostí vyšetřuje všecky věci. Ohrazuji se proti takovému pronesenému obviňování.

Jindřiška Bogdanská

Svědkyně Jindřiška Bogdanská. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Blízkým příbuzným zákon dovoluje právo, že nemusí svědčit ve věci svého příbuzného. Chcete svědčiti?
Svědkyně: Jo. (Přísahá.)
Předs.: Před svátky velikonočními byla jste v Polné?

Svědkyně: Ano.
Předs.: Víte, kdy byly křesťanské Velikonoce?
Svědkyně: Nevím.
Předs.: Kdy byly vaše svátky?
Svědkyně: Nevím. (Předsedou upomenuta, praví:)
Svědkyně: V sobotu byl velký svátek. 25. 3. Sestra se rozstonala.
Předs.: Pak 26. 3. byla neděle, 27. 3. pondělí, 28. 3. úterý, konečně středa 29. 3. Pamatujete se na tuto středu?
Svědkyně: Byl celý den doma. Ve středu byl v kostele.
Předs.: Kdopak?
Svědkyně: Polda.
Předs.: Byla jste s ním?
Svědkyně: Nebyla, viděla jsem, že šel.
Předs.: Byl-li tam, nevíte.
Svědkyně: Stál před kostelem.
Předs.: Kdypak přišel dopoledne domů?
Svědkyně: Pak byl celý den doma do 5ti neb 6ti hod., kdy jsem vařila kafe. Potom šel pryč.
Předs.: Celé odpoledne byl doma?
Svědkyně: Ano, šel pak do kostela.
Předs.: Kdypak přišel z kostela?
Svědkyně: Okolo 9ti hodin.
Předs.: Svědkyně, to jste se mohla vzdáti svědectví. Vždyť on sám říká, že nebyl doma, byl na Kateřinském vrchu, chodil od 4 do 6ti hodin po náměstí, pak teprve šel do kostela a že jste mu dala kafe.
Dr. Auředníček: Že odpoledne přišel po 6té hodině.
Svědkyně: Já jistě nevím. Nikde nebyl odpoledne. Dostal kafe a šel pryč.
Věř. žalobce: Prosím, aby byl opatřen výpis protokolu výpovědi této svědkyně a aby byla přivedena k vyšetřujícímu soudci, poněvadž jest prokázáno, že lživé svědectví složila, poněvadž se vzdala svědectví a nyní se zase přihlásila. Co se týče osoby, ponechávám si návrh na později.
Předs.: Budete předvedena k vyšetřujícímu soudci. Co tomu říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Že má špatnou paměť.

Hermann Aufrecht

Svědek Hermann Aufrecht, israelský obchodník v Polné. Předseda poučuje v delší řeči o důležitosti a významu přísahy. Generálie, přísaha. Hilsnera zná.
Předs.: Vy jste řekl, že jste slyšel od někoho, kdo zavraždil Anežku Hrůzovou.
Svědek: Prosím, to jsem neslyšel. Pan Eis, hostinský v Polné jako povídal, že měl říci: „Teď to naposledy budou dávati na mne." To řekl Jan, bratr Anežky.
Předs.: To jste nepovídal?
Svědek: To vypravoval pan Eis, že to budou strkat na Jana Hrůzových.
Předs.: O tom jste neříkal pranic?
Svědek: Já o jiném nevím.
Předs.: A copak to bylo v židovské společnosti v hostinci pana Basche?
Svědek: To zas bylo jindy. Ano, Židé chodí k Baschovi, ale já se nevím pamatovati, co to bylo, lhát nechci.
Předs.: Že se tam scházívá židovská společnost?
Svědek: Jo, jo.
Předs.: Nějaký Flaschner, že něco povídal, že mu jeden řekl ...
Svědek: Ano, Flaschner u pana Schillera, že ví, kdo je vrah.

Předs.: Ale řekl, že nesmí říci, kdo mu to řekl?
Svědek: Ano.
Předs.: Znáte Hilsnera? Víte, že byl v práci ve Žďáře?
Svědek: Povídali, že tam byl, ale já ho neviděl a nevím, jestli jo nebo ne.
Předs.: Kdypak přišel zpátky?
Svědek: Nevím.
Předs.: Neviděl jste ho?
Svědek: Neviděl. Nevím, jestli po práci nebo před prací. Loni to bylo.
Předs.: V měsíci srpnu?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Že prý byl na nose potlučen?
Svědek: Ano, měl suchý škraloup nahoře na nose.
Předs.: Od čeho?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Byl potlučen?
Svědek: To já nevím. Měl na nose suchý škraloup, mezi očima; od čeho, nevím a nevím kdy.
Předs.: Přečte se protokol toho Flaschnera.
Svědek: Tenkrát u toho Basche, když jsem to slyšel, tak jsem šel k soudu a udal jsem to.
Předs.: (Čte protokol Flaschnera, který řekl, že Dvořáček ví, kdo to udělal, ale byl to žert.)
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Já nemám nic.
Předs.: Děkuji.

Návrh obhájce obžalovaného na komisionelní ohledání místa činu

Dr. Auředníček: Vysoký soudní dvore! Hned při počátku líčení nabyl jsem přesvědčení, že za účelem nabytí správného obrazu o tom, zda jest správná supposice obžaloby, že vražda se stala na místě popsaném, anebo snad na místě jiném – což má ve více směrech veliký význam – bude záhodno, aby páni porotci ohledali místo sami. Po výslechu svědka Petra Pešáka vidím, že jest to naprostou nutností, a sice proto, že tvrdí, že z louky p. J. Volence na cestě do Dobroutova viděl Hilsnera a dva neznámé muže na místě činu. Já jsem se sám přesvědčil, že jest to nemožnost, aby s místa toho i za jasného dne, – ale dokonce ne na večer po západu slunce proti neklidnému pozadí – člověk i dobrého zraku rozeznal, zda-li je tam muž neb žena, neb dokonce osobu poznal. Dále nutno zjistiti, ze kterého místa viděl tento svědek na hodiny, že bylo 5 hod.; a jak daleko je to od louky p. J. Volence. Svědek praví, když přišel na konec Polné k stavení Večeři, bylo právě 5 hod. Já jsem to přesně nezjistil, ale myslím, že je to 10 min. Podle toho by viděl obžalovaného v 5 hod. 10 min., tedy právě v tu dobu, kdy ho svědek Cink viděl v Polné. Mimo to je důležité, že s místa, kde spáchána byla vražda, není viděti na celou cestu z Polné. Pan Sedlák sice říkal, že lze viděti, ale tomu tak není, poněvadž mezi Božími Mukami a tím místem je dolíček. Když tam někdo jde z Polné, je ho viděti teprve na 20 kroků. Tyto okolnosti jsou velmi důležité a když běží o život člověka, nelze se spoléhat na svědky, kteří se mohou mýliti, zejména co se týče doby a vzdálenosti. To musí býti zjištěno způsobem naprosto spolehlivým a jiné, než soudní ohledání, zde nestává. Navrhuji proto, aby celá sl. porota se stranami odebrala se na místo samé a navrhuji, aby byl učiněn pokus se svědkem Petrem Pešákem. Buďtež postaveny na to místo tři osoby, jemu známé, v pořadí jemu neznámém předvedeny, nechť pozná, která se objevila první, která druhá a která třetí. Nechť jsou oblečeny do nějaké indifirentní barvy, poněvadž jest rozdíl, je-li šat bílý, černý nebo indiferentní

vzhledem k pozadí. Krom toho prohlašuji, že od svědků uvedených o okolnosti místa upouštím.

Věř. žalobce: Jsem toho dalek, abych oponoval tomu, co obhájce ve prospěch obžalovaného uvádí. Jest to i mou úřední povinností, abych i ve prospěch obžalovaného se stejnou svědomitostí v úvahu vzal. Avšak že by snad bylo zapotřebí nutně lokálního zření na místě, toho názoru nejsme, poněvadž zde skutečně máme podrobný popis a dokonce i skizzu. Co se týče ohledání situace v Polné, z vlastního názoru jsem poznal, že je tam malý dolík, ale v celku jest viděti s místa činu na celou cestu a jen v tom prohloubení se na několik vteřin neb minut osoba ztratí. Ale jinak je ji viděti od Polné po celou dobu. Myslím, že proto zde není třeba zvláštní lokální komise. Co se týče svědka Petra Pešáka, kde ctěný pan obhájce opět věrohodnost jeho v pochybnost bráti hledí, snažilo se účinkovat na svědky, aby v neprospěch vypovídali. Já myslím, kdyby bylo potřeba, aby se to zjistilo – jak as daleko stál Pešák a kde Hilsner – tak bych navrhoval, aby předseda delegoval tam soudce, by nám tu vzdálenost zjistil.

Dr. Auředníček: Já k tomu, co pan zástupce řekl, poznamenávám: Místo, kde se vražda stala, je velmi důležité proto, že celý ten důkaz, na kterém žaloba spočívá, vychází z toho, že svědek mohl Hilsnera viděti v té vzdálenosti. Jakmile nabudeme o tom pochybnosti, padá celá žaloba, která spočívá na tom, že svědci viděli v ta místa někoho jíti. Jakmile není o tom důkaz, že vražda byla tam spáchána, padá celá žaloba sama. Třeba, aby sl. soud, porotci shlédli ono místo, aby uznali, je-li to možno, aby na tak veřejné cestě za dne byl někdo takovým způsobem zavražděn. Skizza sama nepodává jasného obrazu, nejsou na ni na příklad výšky, skizza ta není správná. Co se týče věrohodnosti svědka Pešáka nechci tvrditi, že vědomě nepravdu mluvil, on se může mýlit, a to tím spíše, v tom případě, kde tiskem nálada proti Hilsnerovi byla vzbuzována, kdy celá Polná byla v suggesci, všichni promítali to na Hilsnera, takže i tento svědek sám si vsuggeroval myšlénku, že Hilsner vraždu spáchal. Delegovat soudce nestačí. Zde každý musí sám se přesvědčit. Výpověď Pešáka je velmi důležitá. Prohlédneme-li si místo, pak nabude celá věc jiné tvářnosti. Prosím opětovně, snažně, aby bylo dáno místo mému návrhu. Běží o život tohoto člověka. Zde musí býti o takové věci pevný, nezvratný důkaz, aby podklad žaloby byl utvrzen.

Dr. Baxa: Slavný soude! Chtěl jsem na počátku líčení činiti návrh sám, aby se tam porotci odebrali a přesvědčili, proto, aby porotci viděli ono místo, kde vražda měla se státi. Aby se dokázalo, s jakou fanatickou odvahou vrhli se na oběť. Během však líčení nebylo prosloveno pochybnosti o místě. Přesvědčili jsme se, že předseda soudu dobře zná situaci, kladl otázky tak, aby svědci nepřišli v omyl. Svědci vypovídali tak, jak otázka dána. S nižádné strany nepřišla pochybnost o místě; není příklad, aby celý soudní dvůr se tam odebral. Pan státní zástupce dobře podotkl, že obhajování dělo se tak, aby se o p. Pešákovi mohlo říci, že kradl atd. Svědek měl býti jako naprosto nevěrohodný předveden. Že Pešák nemohl odtamtud viděti, vždyť obviněný sám to neříká, zda-li svědek viděl na ono místo. Faktickou nemožnost nelze tvrditi. Jest to možno, aby viděl. Vždyť lidé vidí i na 1000 kroků. Co se týče okolnosti, musili bychom žádati takové situace, takové počasí, tak čistý vzduch, jak byl tenkrát. Za méně jasného počasí není možno s takovou jasností vidět. Bylo by třeba takového počasí, vzduchu, jako když šel Pešák tou cestou. Poněvadž to obhájce nemůže zaručiti, tak to odpadá. Myslím, že není možno docíliti takový efekt, jak si přeje. Třeba dáti na věrohodnost svědků. Míním, že to, co o Pešákovi je řečeno, jest podkladem, že jest věrohodný člověk, míním, že návrh je neproveditelný.

Obhájce dr. Auředníček: Jestli panu Baxovi záleží na pravdě, ne na tom, aby byl Leop. Hilsner odsouzen, měl býti první, který měl můj návrh podporovat. Pravil-li, že jest svědek věrohodný, jak to? Pravil svědek, že viděl na 600 kroků – svědek Sedlák tvrdí, že jest to 700 až 800 m – rozeznal, že jeden z těch lidí měl šat obnošený, druhý nový, že oba muži byli starší nežli Hilsner. Kdo to mohl viděti? A tvrdí pod přísahou!

Je-li tak věrohodný, to klidně nechám k uvážení sl. soudu. Že dne 29. března nemůžeme přivolati, to jest pravda, ale dnes jest jasný den, zítra snad také, jako tehdy. Učiňme si ponětí o 6. hodině ze dne 29. března, kdyby byl lijavec, ovšem nikoli. Konečně p. dr. Baxovi připomínám, že mu bude známo, že mám právo činiti návrhy a námitky za obžalovaného, i proti jeho vůli.

Dr. Baxa: Nesmí kolega Auředníček se domnívati, že bych se nehnal po pravdě, dosud žádný důvod proti mně nemá, aby na mně nehleděl jako na kolegu, ale opakuji, že nemůžeme ty okolnosti, ten vzduch, jaký tehdy byl, získati. Návrh jest neproveditelný.

Předs.: Pane doktore, řekl jste, že plán není správný. Je zdělán podle mapy katastrální. Která partie je nesprávná?

Obhájce jde k předsedovi, ukazuje na plánu, rozhovor mezi soudci, porotci, prohlídka plánu.

Předs.: Poněvadž se jedná o prohledání soudní a navrhuje se, aby porotní soud se odebral do Polné, táži se dle čl. 315 trest. řádu, zda-li páni porotci přistupují k tomu návrhu. (Následuje porada porotců.)

Porotcové vrací se z porady.

Vrchní porotce p. Runčík: Sl. soude! Po své poradě usnesla se porota velkou většinou hlasů, aby se upustilo od místního ohledání, že si toho nepřeje.

Předs.: Že tedy nejsou pro to místní ohledání.

Soud odebírá se poté k poradě.

Předs.: Soud se usnesl takto: K návrhu pana obhájce, aby celý porotní soud odebral se na místo činu, soud nesvoluje, poněvadž na základě okolností, jakých vyšetřování soudcův na tomto místě zjistilo, tohoto potřeba se nevidí. Páni porotci sami žádají a způsob důkazu toho nenavrhují. Po náhledu soudu stačí, aby jedním členem tohoto soudu se zjistilo:

1. Místo u truhláře Večeře, odkud svědek viděl na hodiny a zda je lze rozeznati.

2. Vzdálenost místa Večeře od místa na silnici louky Volencovy, kde Pešák stál a konal svou malou potřebu.

3. Aby se zjistilo: a) vzdálenost místa toho od toho místa v „Březině“, kde Hilsnera s dvěma jinými dne 29. března viděl, b) zda s místa u louky Volencovy osoby známé na kraji lesa se nalézající, kde stál Hilsner, lze rozeznati.

4. Zda-li s místa dá se přehlédnouti celá cesta z Polné k tomu místu jdoucí. Pane zapisovateli, přečtěte protokol o komisi okr. soudu v Polné v bytě Hilsnerově. (Zapisovatel čte týž.)

V protokole jsou podrobně vypsány místnosti obydlí Hilsnerové a seznam věcí, které se při prohlídce našly. Hilsner bydlel se svou matkou Marií Hilsnerovou a sestrou této Bogdanskou v Židovském městě. V bytu Hilsnerových nalezeny byly šaty Leopolda Hilsnera a různé prádlo. Všude plno hadrů, celkem však nic podezřelého.

*

Předs.: Hilsnere, máte něco k podotknutí?

Hilsner: Ne.

Předs.: Protokol soudu ve Vel. Meziříčí o prohlídce u kostelníka Igc. Grotte.

(Zapisovatel čte týž.)

Předs.: Hilsnere, máte něco?

Hilsner: Ne.

Předs.: Ať sem přijdou svědkové: Josef Špaček, Fiala, Beran, Marie Hilsnerová, Anna Benešová! (Svědkové vejdou.)

Předs.: Jsou zde: Pan Jos. Špaček, Karel Fiala, Hynek Beran. … (Sluha: zde není), Frant. Skála, Marie Hilsnerová, Anna Benešová. (Předseda poučuje o významu přísahy.)

Předs.: Pan Josef Špaček zde zůstane, ostatní odejdou.

Josef Špaček

Svědek Josef Špaček, obchodník meziříčský. (Generálie, přísaha.)
Předs.: Znáte Leopolda Hilsnera?
Svědek: Asi před 4 roky viděl jsem takovou osobu u odvodu.
Předs.: Byl jste při prohlídce bytu Marie Hilsnerové ve Velkém Meziříčí?
Svědek: Byl.
Předs.: Pamatujete se na průběh prohlídky 27. dubna?
Svědek: Ano.
Předs.: Vypravujte, jak to bylo.
Svědek: Dne 27. dubna o 12. h. a 10 min. vyšel pan adjunkt dr. Schenk z radnice. Já byl před krámem. Ohlížel se kolem a šel ke mně, pravil, „že z Kutné Hory dostal vybídnutí, aby našel jakési kalhoty v bytě Hilsnerové". Druhý svědek byl Karel Fiala. Při tom povídá, že má býti něco v templu uschováno. Klíče měl jakýsi Grotte. Soudní komise odebrala se k templu, jehož okna byla rozbita. Zůstal jsem tam na stráži, aby nikdo dovnitř se nedostal. Ostatní šli do bytu Hilsnerové. Zatím našli jsme Grotteho. Když přišli zpět, otevřel templ a našli jsme v templu červený kufřík, který patří Hilsnerové a pan Schenk jej otevřel. Pan kancelářský vytáhl život, sukně a šedé kalhoty. Hilsnerová přišla za námi. Po té odebrali jsme se k Hilsnerové znova. Odtamtud pak vrátili jsme se, když jsme nic nenašli, k soudu.
Předs.: Jsou to ty kalhoty?
Svědek: Ano.
Předs.: Copak jest to za látku?
Svědek: Batist – neu-silber barva.
Předs.: Jak vypadaly?
Svědek: Byl šlic zapjatý u spodního knoflíku. Bylo to vlhký. Ten knoflík byl narezavělý. Našli jsme na kalhotech červené skvrny, na jedné nohavici dvě menší.
Předs.: Kde byla ta vlhkost?
Svědek: U doleního knoflíku u šlicu.
Předs.: Ostatek byly suché?
Svědek: Nemohu usoudit. Ona látka se dá vyprat a nezmění barvu. Já jsem tkadlec a 25 roků jsem pracoval. Nyní mám obchod.
Předs.: Vy jste udal: „Plísní byl pokryt dolení knoflík."
Svědek: Ano.
Předs.: Jiné věci Hilsnerová neměla? Co říkala?
Svědek: Naříkala, že její syn je nevinen, furt, že je nevinen.
Předs.: Vy jste udal: „Jinde byly suché?"
Svědek: Ano.
Vot. r. Pešek: Jest tam nová synagoga? Nač se staré užívá?
Svědek: Jest to zpustlé, má to obec židovská.
Předs.: Ta se propůjčuje k uschování věcí?
Svědek: Nevím.
Návladní: Byl jste také při prvé prohlídce?
Svědek: Ne.
Obhájce: Věděl jste, kde jsou ty kalhoty, že v kufru?
Svědek: Pan adjunkt Schenk řekl, že má býti něco v templu schováno.
Předs.: Co říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Když se matka do Meziříčí přistěhovala, byla nucena dáti do templu věci, poněvadž je prázdný.

Karel Fiala

Svědek Karel Fiala. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Vy jste byl při domovní prohlídce Marie Hilsnerové dne 27. dubna?
Svědek: Ano.
Předs.: Jakpak se to mělo?
Svědek: Pan adjunkt Schenk vyšel ze soudu ...
Předs.: (Přerušuje) Vypravujte, jak jste přišli k Hilsnerové!
Svědek: Nejdříve šli jsme všichni k templu, poněvadž byl zavřen, zůstal p. Špaček na stráži a my jsme šli do bytu Hilsnerové.
Předs.: Copak říkala?
Svědek: Nic.
Předs.: Vy jste tvrdil, že Hilsnerová prohlásila, že kufřík dřevěný, ve kterém jsou kalhoty, jest v synagoze.
Svědek: To se nedovedu upamatovati.
Předs.: Jsou to ty kalhoty?
Svědek: Ano, to jsou ony.
Předs.: Kde byly vlhké?
Svědek: V příklopci a nejspodnější knoflík byl zaplesnivělý a zarezavělý.
Předs.: Ostatní knoflíky byly lesklé, suché?
Svědek, Ano, byly otevřeny, uschly.
Předs.: Kde byly kalhoty vlhké?
Svědek: V tom místě a nikde jinde.
Předs.: Jaké skvrny jste viděl?
Svědek: Na štětinách, v předu na příklopci.
Předs.: Jaké to byly skvrny?
Svědek: Krev.
Předs.: Jakou barvu měly?
Svědek: Hnědě rezavou.
Předs.: Vy myslíte krev?
Svědek: Ano.
Vot. r. Pešek: Byly v staré synagoze ještě jiné věci?
Svědek: Nevím.
Obhájce: Jakpak byl veliký byt Hilsnerové?
Svědek: Malý, světnici měla. Když přišla do Meziříčí, měla byt veliký.
Předs.: Pročpak se vystěhovala?
Svědek: Nechtěli ji trpět v křesťanském domě, když přišla prohlídka.
Vot. r. Budecius: Dala Hilsnerová do templu hned kufřík, když se přistěhovala?
Svědek: Nevím.
Předs.: (Čte protokol.) „Hilsnerová prohlásila, že kalhoty jsou v synagoze," jste řekl.
Svědek: Nepamatuji se.
Obhájce dr. Auředníček: Nebudete tvrdit, že soudce dal do protokolu, co jste neřekl.
Svědek: Kdybychom byli věděli, kde je kufr, nemuseli bychom ho hledat.
Předs.: Vy jste byl v bytě, ostatní šli do synagogy, a nyní říkáte, že řekla: „Že jest v synagoze."
Svědek: Já jsem nevěděl.
Předs.: Co říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Že není jisto, když se stěhovalo, že to tam přišlo do té staré synagogy.
Předs.: Přečte se protokol č. 294 sepsaný u zem. soudu v Praze, týkající se vyšetřování stran skvrn na kalhotách Hilsnerových. (Zapisovatel čte.)
Předs.: Mám čísti všechny protokoly najednou, p. profesore?
Znalec: To je jedno.
Předs.: Přečte se druhý protokol. (Zapisovatel čte.)
Předs.: Protokol čís. 220. (Zapisovatel čte.) Budu prosit, p. profesore.

Znalec prof. MUDr. Reinsberg: Na základě ohledání došli jsme k nejvýše pravděpodobnému úsudku, že skvrny pocházejí od krve. K úsudku tomu přispěla okolnost – ačkoliv ohledání spektroskopické, lučební, makroskopické selhalo, a Teichmannovy hlatě se neobjevily – přece při mikroskopickém ohledání nalezeny hojné elementy, které bylo nutno pokládati za rudé krvenky. Když jsme rozcupovali jednotlivá vlákna této látky a po maceraci, ohledávány byly jednotlivým vlákénkům přilnuté hrudky nepravidelné formy. Teprve po dlouhé maceraci nabobtnával tento materiál a počaly se tu i onde jednotlivé elementy oddělovati od oné mosaiky.

Na základě tohoto nálezu, když viděli jsme tyto elementy isolované, některé nepravidelné, některé pravidelné a ty že jsou rozměru krvinek, dospěli jsme k nejvyšší pravděpodobnosti, že jsou to skvrny od krve. Bezvýslednost nálezu chemického, spektroskopického nevylučuje, že jest to krev, neboť zevními prostředky (třeba otíráním vlhkým kartáčkem, svrchním umytím atd.), mohou se odstraniti části haematoglobinu, které působí chemickou reakci.

Avšak mohou zůstati k jednotlivým vláknům lnoucí konglomeráty. Avšak těch je příliš málo, aby jejich haematoglobin mohl dáti zkoušku, tím více, když jsou ty skvrny menší a málo znatelné. Při mikroskopickém ohledání našli jsme na povrchu jenom chloupky vlny. Teprve na vláknech z hloubky našli jsme ony konglomeráty, které jsou pravděpodobně krvenky.

K této pravděpodobnosti nás vedlo měření. Měřili jsme průměr těchto tělísek skoro všech, co jsme na zorném poli viděli a shledali jsme, že průměr jejich jest 7 mikro, tj. 7/1000 milimetru. To jest průměr tělísek lidské krve; u jiných zvířat kolísá to jen o nejvýš 1/1000 aneb její části.

Vzhledem k tomu jsme uznali se vší určitostí, že je to krev, a sice krev lidská.

Předs.: Na jednom místě?

Znalec: Na všech místech; nejvíce to bylo nápadné na čís. 2., pravá nohavice vzadu.

Předs.: Co z toho soudíte?

Znalec: Buď jsou skvrny staré a otřené, aneb že byly kartáčem omyty, aneb jinakým způsobem prány.

Dr. Auředníček: V nálezu stojí, že roztok docílen byl macerací kyanidu draselnatého a byl špinavý, za účelem konstatování spektra haematoglobinu. Avšak já jsem četl, že lze konstatovati kyanidem jen haematin.

Znalec: To jste si nevšiml čísla předešlého, důležitého pro všecky následující. Tam stojí, že skvrny byly macerovány nejprve ve vodě a pak v kyanidu. To je lapsus zapisovatele, že tam není „deriváty haematoglobinu".

Dr. Auředníček: Z nálezu vidíme, že barva těch elementů nebyla červená, ale žlutá. A v nálezu nestojí, že měly formu charakteristickou, formu pro krvenky, totiž centrální depresi. Není tu však možnost, že to byly buňky plísně, nebo buňky obsažené v tekutinách, jichž se užívalo?

Znalec: Ano. Čerstvá krvenka má ve středu takový kotouč, ale jen úplně čerstvá krvenka. Kdyby tomu tak bylo, byla by analysa krve velmi lehká. Ale jak známo patří k nejtěžším výkonům ohlédacím. Krvenky se jmenují „Rothe Blutkörpchen" ale de facto nejsou rudé, nýbrž bledě šedé a žluté. Haematoglobin, když se okysličí, stává se červeným. Ale jenom to ohromné množství, ty miliony krvenek dodávají krvi tu červenou barvu.

Co se týče omylu, to by nám p. doktor udělal špatný kompliment, kdybychom nerozeznali krvenky od plísni, neb jiných buněk. Takový omyl není možný. My netvrdíme, že jest to krev, nýbrž jen s největší pravděpodobností. Kdybychom byli našli řádně zkouškou spektroskopickou, lučební, mikroskopickou i makroskopickou, pak bychom

to řekli s největší určitostí.

Dr. Auředníček: Můžete s určitostí říci, že není možno, aby přicházely od něčeho jiného?

Znalec: Kyanid draselnatý jest silně alkalický, v tom se všechno rozpadá a v ostatních chemikáliích to také není možno.

Mohly by to býti snad rostliny, ale jejich buňky nepřicházejí tak isolovaně, nýbrž tvoří celou tkáň; to by bylo velmi vzácným zjevem.

Ani spory nemohly to býti, poněvadž nejsou tak stejnoměrné a tak veliké.

Ano, my jsme našli na jiných místech oděvu různé skvrny a v nich hojné elementy rostlinné, a to jsem také uvedl.

Předs.: Ohledně druhých věcí?

Znalec: Pokud se týče prádla, pátralo se především, zda-li nepocházejí od spermata mužského semene. Použili jsme všech metod a došli jsme k tomu výsledku, že tam nebyl ani 1 element spermatozoidu, nýbrž jen elementy sekretu vaginy, ženských genitálií a některé buňky z lůna a pak některé bílé krvenky v polohnisání, ale žádná spermata. Také v tom sekresu uschovaného chumáčku v tom sklíčku jsme nenalezli žádných elementů spermatu, jenom výtoků z vaginy.

Dále jsme nalezli 2 vlasy bleděžluté, plavé. Z těchto byl jeden utržen a jeden vypadl. Ten měl ještě úplně svěží kořen, ještě na něm byly buňky z misku a druhý byl přetržen. Co se týče narůžovělých skvrn, to byla hmota úplně ammorfní, beztvárná. Když jsme přidali kyseliny solné, počala hmota pěniti. Z toho jsme soudili, že je to hmota anorganická, obsahující kyselinu uhličitou, jíž byl unikající plyn. Poněvadž v obecném životě máme málo uhličitanů, byl to asi uhličitan vápenatý.

Co se týče dalších skvrn, těch temnohnědých, byly činěny veškeré pokusy jako dříve, ve kterých jsme konstatovali spektroskopická pásma haematoglobinu krve, v temné pruhy zelené, centrální žluté části spektra. Z toho jest určitě souditi, že to byla krev, poněvadž i ostatní zkoušky na krev se zdařily. Podle všech okolností, krev lidská.

Věř. žalobce: Také vám byly zaslány kalhoty, myslím Jandovy; nepocházely skvrny na nich od krve?

Znalec: Ne. Jedna byla od pečetního vosku a druhá od kyseliny dusičné.

Vot. r. Budecius: O nejvyšší pravděpodobnosti tvrdíte, proto, že všecky zkoušky nevedly k cíli. Kdyby se byly všecky zdařily, mohli byste říci, že to byla určitě krev?

Znalec: Zajisté.

Vot. r. Budecius: Poněvadž se všecky nezdařily?

Znalec: Tedy se vší pravděpodobností.

Znalec docent dr. Slavík

Znalec doc. MUDr. Slavík.

Předs.: Řekněte nám, pane doktore, z čeho ty skvrny pocházely?

Znalec: Podle nálezu mikroskopického, spektroskopického a chemického jest souditi s největší pravděpodobností, že skvrny na předložených kalhotách číslo 1.–4. pocházejí od krve a sice lidské, a to podle toho, že tam byly mikroskopické elementy, zvané červené krvenky. Na svrchní části byly nějakou látkou setřeny; ve spodních vrstvách však byly ty elementy shledány.

Nejprve byly ty seškrabané částečky macerovány a v hořejších vrstvách neshledáno nic. Rovněž jiným způsobem nebylo toho možno dokázati. Za to ve spodních vrstvách po delším macerování rozcupovaných vlákenek došlo se k jakémusi výsledku. Mikroskopickým ohledáním zjištěny zažloutlé, zrnité hrudky, z nichž se podařilo isolovati kulaté, hrbolaté elementy. Tyto byly změřeny a měly velikost 7 mikro. Svou velikostí a svým chováním můžeme je pokládati za krvenky lidské krve.

Dr. Auředníček: Není možné, aby to byly jiné buněčné formy?
Znalec: My jsme neprohlédli jeden, ale na sta preparátů. A všechny elementy nalezené jsme měřili, prohlíželi, barvili. Možnost, že by se ty elementy byly zaměnily s jinými tkáněmi, jest vyloučena.
Dr. Auředníček: Kdy byste to mohli říci určitě?
Znalec: Kdyby všechny čtyři zkoušky se zdařily.
Dr. Auředníček: Ale vy jste řekli, že to víte určitě?
Znalec: S největší pravděpodobností, neboť jiné elementy jsou buď větší nebo menší, aneb jiné formy. Řídí se to podle velikosti.
Dr. Auředníček: Můžete to říci určitě?
Znalec: Podle velikosti. Byly 7 mikro jako krvenky lidské.
Dr. Auředníček: Jaký je rozdíl mezi krvenkou lidskou a nejbližších ssavců?
Znalec: Jsou velmi malé rozdíly od sedmi do devíti miker. Na př. u hovězího dobytka jsou jen o 0.0002 mm větší.
Dr. Auředníček: Vy jste říkali, že ty látky nabobtnaly. Je to spolehlivé? To snad potom neodpovídaji přirozené velikosti?
Znalec: Tyto preparáty se musí stále pozorovati, jejich forma a jejich změny.
Předs.: Co bylo shledáno na kusu hadru?
Znalec: Dva vlasy ženské, jeden přetržen, druhý spadlý. Že byl přetržen, poznali jsme podle hladkého kraje, druhý měl část kořenovou, zaschlou. Shledány stopy hmoty bledé, která jest uhličitan vápenatý.

(Přestávka.)

Dr. Auředníček: Slavný soudní dvore! Soudní znalci podali souhlasně dobrozdání o skvrnách v tom směru, že pocházejí od krve lidské podle elementů. Toto dobrozdání jest nejasné, poněvadž znalci na otázky mé řekli, že elementy jsou krvenky, ale nemohou říci, že pocházejí od krve lidské. V tom je odpor. Jsem v pochybě, je-li to krev nebo ne. Neměli to přesvědčení, že jsou to krvenky lidské. Navrhuji, podle § 126 tr. ř., aby ohledně skvrn bylo vyžádáno zdání z některých fakult lékařských v zemích na říšské radě zastoupených. Navrhuji tedy, aby přelíčení bylo odročeno.
St. návladní: Dobrozdání je souhlasné, jasné a určité. Říkají-li znalci, že s největší pravděpodobností pocházejí od krve, mohli říci tak proto, poněvadž poslední zkouška nemohla se díti. Oba znalci jsou zvučného jména, takže nemůže býti pochybováno o jich znalosti. Navrhuji, aby přelíčení nebylo odročeno.
Dr. Baxa: Dobrozdání to bylo určité. Oni vysvětlili také, proč říkají s největší pravděpodobností. Prosím, přidávám se k návrhu st. žalobce.
Dr. Auředníček: Když nebyli v pochybnostech, že to není od plísně, nýbrž že to jsou krvenky, tedy byli s to říci, jaké. Mám dobrozdání prof. Krattra v Hradci, že to nelze tvrditi, prof. Mautnera (Hlas v obecenstvu: Žida!) z vídeňské university, zvěrolékaře světového jména, který nemohl nikterak říci, že by ty skvrny mohly pocházeti od krve. (Hluk, poznámky z auditoria.)
Předs.: Já, prosím, abyste se zdrželi všech projevů, to je neslušné, nezpůsobné, jinak bych musil dáti síň vykliditi. Soud se o tom poradí.

Soud odebírá se k poradě. Po té prohlašuje předseda: Návrh p. obhájce, aby bylo vyžádáno dobrozdání fakulty lékařské o tom, zdali ve skvrnách na kalhotech Leopolda Hilsnera shledána krev a sice lidská, a jiných znalců, soud zamítá, protože po náhledu soudu tohoto dobrozdání slyšených znalců prof. Reinsberga a doc. doktora Slavíka není nejasné a není v odporu s nálezem, a dotazováním p. obhájce se dojista, co bylo třeba, vysvětlilo. – Ať předstoupí svědkyně.

Matka obžalovaného vzdává se svědectví

Marie Hilsnerová (matka obžalovaného, 54 let stará, vdova). (Generálie, přísaha.)
Předs.: Proč jste se stěhovala do Velkého Meziříčí?
Svědkyně: Já jsem dostala od města výpověď, že patřím do Meziříčí.
Předs.: Kdy?
Svědkyně: Když se to stalo.
Předs.: Máte něco proti Hilsnerovi?
Svědkyně: On byl ke mně upřímný.
Předs.: Poučuje svědkyni, že se může vzdáti, jako nejbližší příbuzná svědectví.
Předs.: Můžete svědčiti a nemusíte. Vzdáváte se svědectví?
Svědkyně: Já bych raději nesvědčila.
Předs.: Nechcete svědčiti?
Svědkyně: Já, prosím, byla stonavá, nemohu nic věděti.
Předs.: Nechcete tedy svědčiti?
Svědkyně: Ne.

*

Dále je vyslechnut svědek Frant. Skála, obuvnický pomocník z Polné o tom, zda pracoval s Hilsnerem ve Žďáře, jak to bylo s tím jeho zraněním, jestli viděl u něho nějaký nůž a zda se pamatuje na hůl, kterou tehdy Hilsner nosil. Skála byl Hilsnerův kamarád a často chodil k němu do bytu. Ví také, že měl holku ve Žďáře, kde byla tato ve službě a že se jmenovala Benešová. Na škaredou středu r. 1899 se nepamatuje.

František Skála

V dalším vypovídá Skála takto:
Předs.: Neznal jste Anežku Hrůzovou?
Svědek: Ne.
Předs.: Nevíte, jestli ji znal Hilsner?
Svědek: Slýchal jsem, že ji pronásledoval.
Předs.: Koukal se jí do očí. Snad si ji chtěl namluviti?
Svědek: Snad.
Předs.: A co jste slyšel?
Svědek: Že ji znal.
Předs.: Také, že chodí k Prchalovům?
Svědek: Ano.
Předs.: Jen do dveří?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Až do sednice?
Svědek: To sotva.
Předs.: Z čeho to povstalo?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Znáte oděv Hilsnerův?
Svědek: Ano.
Předs.: Měl více obleků?
Svědek: Zelené šaty, potom modré, potom jedny tmavohnědé ve Žďáře na té dráze. Ty už byly špinavé a zašívané.
Předs.: Byly šedivé?
Svědek: Ano, ale víc do černa.
Předs.: Neměl černé?
Svědek: To měl tyhle nové!
Předs.: Jak jste to řekl: „Zašívané?“
Svědek: Byly chatrné. Měl je sflikované.

Předs.: Měl celý takový oblek?
Svědek: Celý.
Předs.: Jak vypadal kabát?
Svědek: Z jednoho kusu.
Předs.: Jaký měl límec? Jiný?
Svědek: Nevím.
Předs.: Co měl ještě?
Svědek: S takovou kožešinou, s plyšem kolem krku a rukávů.
Předs.: Co ještě?
Svědek: Bílé kalhoty.
Předs.: Docela bílé?
Svědek: Světlé.
Předs.: Ne přece jako podvlíkačky?
Svědek: Ne.
Předs.: Porculánky?
Svědek: Ne, o něco světlejší než tyhle ty.
Předs.: Kdy je nosil?
Svědek: Doma.
Předs.: Na ulici ne?
Svědek: Taky v sobotu na šábes. Ty nebyly flikované.
Předs.: Kdy jste je viděl naposled?
Svědek: To já nevím.
Předs.: O vánocích 1898?
Svědek: Ano.
Předs.: A ty černé?
Svědek: To měl na velikonoční svátky akorát nové.
Předs.: Kdy jste pracovali ve Žďáře? Loni v létě?
Svědek: Já se nepamatuji.
Předs.: Šli jste pohromadě?
Svědek: Ano.
Předs.: Jak to přišlo, že jste tam šli?
Svědek: On mě donutil. Přišel z vandru a tam si to objednal. Přišel ke mně, že budeme míti 1 zl. 20 kr. denně a tak jsem šel. Přišel v pondělí dopoledne a odpoledne jsme šli pryč.
Předs.: Proč tam šel?
Svědek: Skrze tu jeho holku.
Předs.: Benešovou?
Svědek: Ano.
Předs.: Byli jste přijati?
Svědek: Ano.
Předs.: Chodili jste spolu – do vesnic?
Svědek: Já jsem málo chodil, on šel každý večer do města.
Předs.: Na procházky. Na výlety jste nechodili?
Svědek: On chodil.
Předs.: Znal jste tu Benešovou?
Svědek: Ano, sloužila také v Polné.
Předs.: Co se ještě přihodilo ve Žďáře? Spadl prý na něj balvan veliký?
Svědek: On byl dost veliký. Taková plotna a byla podepřena na straně jedním menším. To bylo, jak se zasypávaly „damy“ – náspy. Mělo to svah.
Předs.: Jak to bylo?
Svědek: Víc „šrekou“.
Předs.: Půda byla sypká?

Svědek: Hlína s kamením. Ten kámen ležel na svahu a byl podepřen tím menším kamenem, aby nesjel. My jsme ho chtěli vydobýti a smeknouti dolů.
Předs.: Co bylo dole?
Svědek: Louka a potok. Tam byli zedníci a chtěli ten kámen. Měli jsme ho roztlouci na menší kusy. On tam (Hilsner) šťoural železnou tyčí.
Předs.: Čí byla?
Svědek: To byla těch pánů, co jsme tam dělali.
Předs.: Vy jste říkal, že to byla vaše tyč.
Svědek: On s ní dělal víc. Tak jsme ten kámen odstrčili, on se chtěl uhnout a zakopl a upadl a válel se a kutálel se až na tu louku a při tom si odřel kotníky na pravé ruce a na noze palec.
Předs.: Nic víc?
Svědek: Nic víc.
Předs.: Prý nos?
Svědek: Ne.
Předs.: Žádná krev mu netekla? Neměl rozbitý nos?
Svědek: Netekla, já nic neviděl.
Předs.: A když se skutálel dolů?
Svědek: Tak se mu smáli.
Předs.: A co dělal dále?
Svědek: Stál a styděl se, začervenal se.
Předs.: Z těch odřenin mu netekla krev?
Svědek: Netekla. Měl to jen zamokvalé jako voda.
Předs.: On říká, že mu tekla silně z nosu, že šel k potoku a umýval se.
Svědek: Žádná krev mu netekla.
Předs.: Jeden svědek říkal, že měl Hilsner na nose stroupek. To nevíte?
Svědek: Já se nepamatuji.
Předs.: Krev mu netekla?
Svědek: Zcela jistě ne. Ani z nosu, ani z ran.
Předs.: Nevypravoval to nikdy, že by ho byl balvan zabil?
Svědek: Jen Ant. Dvořáčkovi.
Předs.: Jinému ne?
Svědek: Žádnému.
Předs.: Vypravoval prý to u Maxe Aufrechta.
Svědek: Já se nepamatuji.
Předs.: Vypravoval, že mu tekla krev?
Svědek: To já nevím.
Předs.: Vy jste řekl, že jste mu tu tyč půjčil?!
Svědek: Já nevím.
Předs.: Jakpak daleko se pohybovala ta plotna?
Svědek: Daleko ne, jen dva kroky.
Předs.: To poranění pocházelo od té plotny, nebo od kamení?
Svědek: Od „šutru“.
Předs.: Nechodili jste spolu do školy?
Svědek: Já do české, on do židovské, německé.
Předs.: To jste spolu chodívali. Byl rozpustilý?
Svědek: Někdy byl rozpustilý, někdy zlý. Často se pral.
Předs.: Děvčata škádlil?
Svědek: Ano.
Předs.: Hned jako žák?
Svědek: Já nevím.
Předs.: Koukněte se na ty kalhoty.

Svědek: To jsou jeho kalhoty.
Předs.: Podle čeho to poznáte?
Svědek: Podle barvy.
Předs.: Nosil je ve Žďáře?
Svědek: Tyhle tam neměl.
Předs.: Jaké tam měl?
Svědek: Zelenavé a tmavě hnědé.
Předs.: On žádné hnědé neměl.
Svědek: Měl ještě takové hnědé.
Předs.: Do šediva. Byly bílé?
Svědek: Nohavice měl široké, dole cvikl.
Předs.: Byly tak trochu šedivé? Tmavé?
Svědek: Do hněda.
Předs.: Tyhle tam neměl?
Svědek: Ty měl doma.
Předs.: Kdy jste se viděli naposled?
Svědek: Nevím.
Předs.: Ty ve Žďáře byly štráfované?
Svědek: Ano, ale tyhle Hilsner neměl.
Předs.: Vy jste říkal, že na vás nějaký pán vyzvídal.
Svědek: Ke mně žádný nepřišel.
Předs.: Jestli prý se poranil.
Svědek: Ano. To byl jeden z Vídně a snad ze Žďáru, že prý mě tam viděl.
Předs.: Jak se jmenoval?
Svědek: Nevím.
Předs.: Mluvil česky?
Svědek: Ano.
Předs.: Co se vás ptal?
Svědek: Jestli je to pravda, že mu tekla krev.
Předs.: Kdo byl při tom?
Svědek: Nevím.
Předs.: Kovář Klusáček?
Svědek: To jsem byl na obecní radě. Ten mluvil německy, je tady v síni, má trochu bolavé oči.
Předs.: Tak tyhle světlé kalhoty jste tam neviděl?
Svědek: Ne.
Předs.: V Polné je nosil?
Svědek: Ano.
Vot. r. Pešek: Jestlipak jste někdy slyšel, že si namlouvá Hrůzovou?
Svědek: Ano.
Vot. r. Pešek: Kdy?
Svědek: Bylo toho plné město.
Vot. r. Pešek: Dříve?
Svědek: Až teď, dříve ne.
Předs.: Že prý na ni koukal, jakoby ji chtěl probodnouti očima?
Svědek: Já nevím.
Dr. Baxa: Co vám chtěl ten člověk z Vídně a ze Žďáru?
Svědek: To byli dva. Jeden Čech a jeden Němec.
Dr. Baxa: A co chtěli na vás?
Svědek: Abych mu udělal perka. Viděl mne ve Žďáře.
Dr. Baxa: Jak se jmenuje? Byl někdy v Polné?
Svědek: Byl.

Dr. Baxa: Nechtěl na vás nic jiného?
Svědek: Ne.
Dr. Auředníček (k svědkovi): Vy říkáte, že měl zelený a tmavohnědý oblek?
Svědek: Ano.
Dr. Auředníček (k presidiu): Já prosím, aby bylo konstatováno, že v protokole ze 17. dubna řekl: „Měl pak bělavé kalhoty, které nosil ve Ždáře."
Předs.: To se mýlí, on se vůbec mýlí. (Čte zmíněnou výpověď.) „Nebyla to kožišina, bavlněný plyš. Pak bledé kalhoty, které r. 1898 o Vánocích jsem viděl."
Svědek: Já nevím, jak bych to mohl říci.
Předs.: „Pak zelené, jedny modré, dobré, černé."
Obhájce: Neřekl jste to? Sám jste to řekl. Svědku, znáte Anežku Hájkovou, švadlenu z Polné?
Svědek: Ano.
Obh.: Pamatujete se, že v srpnu neb v červenci, šel jste s Hilsnerem do Nížkova lesem?
Svědek: Ano.
Obh.: Potkali jste ji?
Svědek: Ano.
Obh.: Nepamatujete se, zdali by ji byl Hilsner něco dělal, objímal?
Svědek: To nevím. Byl jsem na velké straně, on šel s ní napřed. Povídal, že by to byl (nechce mluvit dále – vybídnut, doloží) dobrý... na ní. (Veselost.)
Porotce p. Vančura: Svědku, vy jste chodil s Hilsnerem; kouřil?
Svědek: Ano.
Por. Vančura: Chodili jste k muzikám? Kolikpak denně vydělal?
Svědek: Asi 95 kr.
Por. Vančura: Kolik utrácel?
Svědek: To nevím.
Por. Vančura: Peníze měl vždy?
Svědek: Ano.
Předs.: Hilsnere, co říkáte?
Hilsner: Měl jsem zelenavé šaty, a pak tamtyhle kalhoty, když jsem tam pracoval, jiné žádné, v šedých jsem pracoval.
Předs.: To se nezdá. Byly by rozedrány. Nosil jste kameny a látka je pěkná. Svědek tvrdí, že jste chodil v jiných bělavých – štráfovaných. Poranil jste se na nose a na ruce; krev u vás neviděl. Nebyl jste u studánky se umývat. Svědku, řekněte mu to do očí!
Svědek: Žádná krev ti netekla; jen kotníky jsi si odřel.

Hans Schwer

Předs.: Jest tu p. redaktor „D. Volksblattu" Hans Schwer?
(Předstoupí; generálie, přísaha.)
Svědek (vypovídá německy): „Volksblatt" byl konfiskován pro článek o Kurzweilovi a Kurzweil na nás podal žalobu, tak jsem se odebral do Polné, abych si zjednal důkazy a pak jsme jeli s p. Šicem a p. Novotným do Meziříčí k tomu Moricovi Hilsnerovi, abychom se něco dověděli. Dověděli jsme se málo, ale povídal, že ten Beran spal 29. března u Hilsnerů a že ho viděli různí lidé.
Předs.: Můžete je jmenovati?
Svědek: Ano.
(Jmenuje předsedovi řadu svědků.)
Předs.: Už dosti, my nepotřebujeme všechny.
Dr. Auředníček: Vy jste tvrdil, že bratr Leopolda Hilsnera byl úplně střízlivý, ale ve vašem článku stojí, že první sklenici vypil dychtivě, při druhé byl vesel, po třetí byl již

rozjařen a byl mnohomluvný. Vy jste ho opil! Vy jste to v článku tom tvrdil.

Svědek: To není pravda. Víte, p. doktore, že ten celý článek byl „Frotzelei“? (podpichováním) Ve Vídni jest něco podobného zcela možno. Chlapec byl rozjařen a v tomto stavu byl hovorný, ale opilý opravdu nebyl.

Dr. Auředníček: Ale vy jste mohl s tím článkem na čtenáře veliký vliv učiniti. Myslím, že v takovém vážném případě taková „Frotzelei“ nebyla na místě.

Předs.: Páni porotci nemají žádnou otázku? Hilsnere, rozuměl jste tomu? Co tomu říkáte?

Hilsner: Nic.

Bedřich Novotný

Předs.: Ať sem přijde svědek p. Bedřich Novotný, továrník z Polné. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Vy prý jste s tím žurnalistou z „Deut. Volksblattu“ byl ve Velkém Meziříčí. Byli jste u toho malého Hilsnera a chtěli jste na něm něco vyzvěděti?

Svědek: Já jsem vlastně dělal tlumočníka. Oni měli nějaký soud s tím košerákem Kurzweilem a chtěli se informovati pomocí toho Šice, poněvadž on měl na malého Hilsnera veliký vliv, myslil, že mu všecko poví. On je mým známým – ten redaktor – byl dvakráte v Polné.

Předs.: Dříve jste ho neznal?

Svědek: To jsem ho poznal následkem té rvačky v Polné v hostinci. Šice si vzal s sebou proto, že má ten Isim k němu důvěru. Mně požádal, abych s ním jel, protože pan Šic neumí německy a on česky. Přijedeme tam. Byli jsme v hostinci u Špinarů. Pan Šic potom odešel.

Předs.: Snad pro Hilsnera?

Svědek: Nevím. Přišel teprve po 2. hod. U jednoho stolu jsem seděl já se Schwerem a u druhého p. Šic s tím Hilsnerem. Bylo to před polednem k 10. hodině. Mnoho jsme neslyšeli.

Předs.: Oč se jednalo?

Svědek: Mluvili všelicos, mnoho jsem neslyšel.

Předs.: Něco jste přece musil slyšeti. Vždyť jste něco říkal p. Schwerovi.

Svědek: Oni myslili, že bude něco slyšeti a že já mu to přeložím. Šic mluvil o tom Beranovi a Hilsner řekl, že u nich přenocoval. Pak se ho ptal zkrze Kurzweila. To řekl, že ne, to zapíral. Hoch musil býti naveden, protože to později o Beranovi popíral a pak zase řekl, že u nich spal. Šic pak říkal: „Viď, Isime, Polda to neudělal?“ A on řekl: „Ale kdepak! – Ten, co to udělal, ten už je dávno z Polné pryč.“

Předs.: Vy jste tedy jen přeložil, že 29. neb 30. března u nich přenocoval, a Kurzweila, že nezná? Byl Isim opilý?

Svědek: Co jsem já viděl, ne.

Dr. Auředníček: Jak to přijde, pan Schwer pravil, že prý tehda řekl bratr Hilsnera, že byl Kurzweil u nich dva dni před tím, a vy pravíte, že Kurzweila neznal?

Svědek: On později zapíral všechno. Řekl, že u nich Beran nespal a pak zase opakoval, že spal. Vůbec to všechno popletl. Nejdříve to přiznal, pak to zapřel a pak to zase přiznal.

Dr. Auředníček: To se pak řekne všecko.

Dr. Baxa: Ale on nebyl opilý.

Předs.: Hilsnere, co vy?

Hilsner: Tolik, že u nás nespal, že se musí mýliti.

Svědek: Ještě povídal Isimovi, že to musil býti dříve puštěn z arestu.

Předs.: Soud se poradí stran předvolání svědků.

(Soud se odebírá k poradě.)

Hynek Beran

Svědek: Hynek Beran, 27 let, narozen v Modletíně, israel., svobod., příručí, trestán byl v Polné 10 dní.

Předs.: Vy jste byl odsouzen. Jak to bylo?

Svědek: 18. března večer o 7. hodině přišel jsem do Polné, maje bolavé nohy, na četnické stanici, odkud mne odvedl četník k soudu. Odsouzen jsem byl 20. března na 10 dní.

Předs.: Kdy jste trest nastoupil?

Svědek: Hned 20. dopol. v 9 hodin. Měl jsem býti 30. v 9 hodin propuštěn. 30. března jsem byl u p. rabína se poděkovat, kde jsem potkal Hilsnera se dvěma mladíky.

Předs.: Znal jste je?

Svědek: Neznal.

Předs.: Kde jste se setkal s Hilsnerem?

Svědek: U Úzké ulice do Židovského města. Ptal se mne, jsem-li propuštěn. Já řekl ano. Já šel do hostince k Orlu a 31. března jsem šel do Němec. Brodu do nemocnice.

Předs.: Co vám říkal Hilsner, když jste byli spolu ve vězení?

Svědek: Že dostal 24 hod. kvůli nějaké dívce. – Já se té dívce musím pomstít. – „Co bys z toho měl? Oplétání," povídal jsem. Za týden přišli dva pomocníci do nemocnice a vypravovali, že se stala v Polné rituelní vražda. Já jsem řekl: „To nebyla rituelní vražda, ale z pomsty." Oni odešli a udali to na četnické stanici. Byl jsem tam povolán a udal, jak jsem to řekl.

Předs.: Co povídal ještě Hilsner?

Svědek: Že má 6 zl. týdně.

Předs.: Neříkal, kde bude jísti přes svátky?

Svědek: U tety.

Předs.: O matce se nezmiňoval? 30tého jste ho potkal. Co jste pozoroval na něm?

Svědek: Nepovšiml jsem si toho.

Předs: Kdy jste přišel do Něm. Brodu?

Svědek: 31. března.

Předs.: Jaképak měl šaty Hilsner?

Svědek: Světlé do šeda, kabát do hněda.

Předs.: Na hlavě?

Svědek: Nevšiml jsem si.

Předs.: Kdo šel s ním?

Svědek: Já je neznal.

Předs.: Jak vypadali?

Svědek: Jeden měl nos do oválu, širší ústa.

Předs.: Jaký oblek?

Svědek: Tmavě hnědý kabát.

Předs.: Jak stár?

Svědek: Okolo 20 let.

Předs.: A druhý?

Svědek: Měl do šeda kabát a kostkované kalhoty.

Předs.: Dříve jste povídal jináč. Co měl na hlavě?

Svědek: Měkký klobouk do tmava.

Předs.: Vy jste říkal světlý! Jaký byl v obličeji?

Svědek: Silný, do oválu, blond.

Předs.: Jak vlasy střiženy?

Svědek: Šístky.

Předs.: Tedy jako Pepíci?

Svědek: Ano.
Předs.: Jaké měl oči, pysky, ústa?
Svědek: Ústa široká, pysky vyšpulené.
Předs.: Vousy?
Svědek: Mně se zdá, že ne.
Předs.: Mluvil s vámi?
Svědek: Ne.
Předs.: Znáte Berth. Frieda?
Svědek: Neznám. Když jsem šel z Polné 31. března o deváté hod. ráno, u brány vypravovala stará žena, že se jí ztratila dcera a žena ta plakala.
Předs.: Kdy jste vystoupil z trestnice?
Svědek: 30. března.
Předs.: Jakpak se jmenuje ten strážník?
Svědek: Bosák.
Předs.: Je prý hodný, pouští dříve?
Svědek: Naopak. Huboval mne, že jsem tam nezůstal.
Předs.: Nepustil Hilsnera dříve?
Svědek: Ne.
Předs.: Neodpustil mu 12 hodin?
Svědek: Ne.
Předs.: Noclehoval jste někdy s Hilsnerem?
Svědek: Ne.
Předs.: U nich prý jste nocoval?
Svědek: Není to pravda.
Předs.: Fried a celá řada svědků vás viděla. Byl prý jste u Hilsnera.
Svědek: Nebyl.
Předs.: Jak jste byl dlouho v nemocnici?
Svědek: Do 18. dubna.
Dr. Baxa: Pročpak jste neřekl Bosákovi, že musíte v Polné ve vězení zůstat, poněvadž přišla zpráva od c. k. krajského soudu v Chrudimi, že budete v nějaké věci vyšetřován?
(Nyní čte předseda dopis, který byl zaslán z Polné, v němž se žádá, aby se oznámilo, může-li býti Beran propuštěn, nebo dodán do Chrudimi.)
Dr. Baxa: Na co jste byl nemocen?
Svědek: Měl jsem vyrážku po těle.
Dr. Baxa: Vy jste fantasíroval, jevil nepokoj.
Svědek: Ne. Byl jsem jen rozčilen, že jako zachovalý člověk mám býti do nějaké věci zapleten. Pane doktore! „Četl jsem včera v Politice, že jsem byl vícekráte trestán, já se od nikoho urážet nedám, já tu mám Nár. Politiku veškerou."
Předs.: Soud se usnesl, aby oni uvedení svědci byli slyšeni.
Dr. Baxa: Ať tedy počká tu Beran do zítřka, až svědci přijdou.
Dr. Auředníček: Když byl Hilsner s vámi ve vězení, nevypravoval vám o Benešové? Řekl, co by udělal, kdyby ho byla chtěla?
Svědek: Že by se byl dal pokřtít.
Dr. Auředníček (k Hilsnerovi): S kým jste to tehdy šel, když vás Beran potkal?
Hilsner: Šel jsem s Dvořáčkem a s druhým nevím.
Dr. Auředníček: Kdo nosí vlasy tak zastřižené?
Hilsner: Zelingr, Leixner také.
Dr. Auředníček: Jestli některý svědek jest tu, ať ta konfrontace je hned.
Předs.: Nejsou zde.
Porotce X.: Vy jste si ve vězení tykali s Hilsnerem?
Svědek: On začal tykat.

Porotce: Když jste byl v Polné, měl jste tyto šaty?

Anna Benešová

Svědkyně Anna Benešová, služka z Polné. (Generálie.)
Předs.: Máte na něho zášť?
Svědkyně: Velkou zlost, protože mě pořád pronásledoval.
Předs.: Vy jste se dala pronásledovat. – Ale ne takovou, aby vás to svádělo ke křivému svědectví?
Svědkyně: Ne, on mě moc pronásledoval.
Předs.: Ale nevydala byste proň křivé svědectví. Máte jen zlost?
Svědkyně: Kdyby se tohle nebylo stalo, nevím, co by mi udělal; já jsem se ho bála, jak mně vyhrožoval.
Předs.: Ale křivě svědčiti proti němu nechcete?
Svědkyně: To ne.
Předs.: Tak budete přísahati.
(Přísaha.)
Předs.: Jakpak jste se s ním seznámila? Kde?
Svědkyně: V Polné.
Předs.: Jakpak?
Svědkyně: Sloužila jsem tam.
Předs.: U koho?
Svědkyně: U Poláčků.
Předs.: Měla jste s ním bližší známost?
Svědkyně: Měla.
Předs.: Jakpak se k vám choval? Zacházel s vámi moudře, netropil nic neslušného?
Svědkyně: On chtěl, abych s ním pořád mluvila; když jsem s ním nechtěla mluvit, říkal, že nebudu ani týden na živu, že mě zabije.
Předs.: Zastřelí?
Svědkyně: Že mě zastřelí.
Předs.: Vy jste se bála?
Svědkyně: Potom jsem se bála.
Předs.: Udala jste to?
Svědkyně: Hned ne, až později.
Předs.: Pak bylo vyšetřování zastaveno. Netropil s vámi něco nerozumného, co by ukazovalo na jeho nerozum?
Svědkyně: Ó, on měl dobrý rozum!
Dr. Auředníček: Vy prý jste ho jednou následovala do jeho bytu a zůstala tam s ním.
Svědkyně: On mne pronásledoval.
Dr. Auředníček: Ale vy jste přece šla?
Svědkyně: On mě vyhrožoval, že mne nechá zavřít do arestu.
Dr. Auředníček: Byla jste u něho celou noc?
Svědkyně: (Kývá.)
Předs.: Radši k němu, než do arestu. Vy jste byla také ve Žďáře?
Svědkyně: On chodil za mnou.
Předs.: A chodili jste na procházku.
Svědkyně: Ve Žďáře.
Předs.: Byli jste na procházce? On vás vyzýval? Vy jste s ním šla?
Svědkyně: Vyzýval. Já jsem s ním přece potom promluvila.
Předs.: Co vy tomu říkáte?
Hilsner: Já jsem s ní měl známost plný rok. Ona se mnou začala sama mluvit.

Svědkyně: Já jsem sama nezačala, on začal.
Hilsner: Já za ní chodíval do Schützendorfu.
Předs.: Vy jste tam také sloužila?
Svědkyně: Jo. Ale já jsem ho nezvala.
Předs.: On za vámi přišel?
Svědkyně: Já říkala, aby nešel a on povídal, že mě zastřelí. Chodil kolem a když nechtěl odejíti, tak jsem s ním promluvila, aby mi nedělal hanbu, aby odešel.
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Kdyby nechtěla, tak bych nechodil.
Předs.: Choval se moudře? Netropil nerozumné věci?
Svědkyně: Ne.
Předs.: Tak jděte!

Svědci další

Přečte se protokol číslo 123. Aloisie Brichové. (Viděla Hilsnera 29. jít směrem k můstku, měl tmavý oblek.)
Předs.: Máte něco Hilsnere?
Hilsner: Nic.
Předs.: Číslo 124. Marie Brichová. (O téže okolnosti.)
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Antonína Dvořáka, obuvníka v Polné. (Viděl Hilsnera jíti 29. března k Božím mukám, měl tmavé šaty.)
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: To jsem měl modré šaty.
Čte se protokol Adolfa Skály, hrnčířského pomocníka v Polné. (Slyšel v židovské škole, jak se matka hádala s Hilsnerem a řekla mu kurevníku, raubíři, zabijáku.)
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: To jsme se pohádali s bratrem.
Čte se protokol číslo 84 Maxe Aufrechta, obuvnického pomocníka v Polné. (Viděl tehda Hilsnera v modravých šatech.)
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Jana Procházky, nádenníka v Kyjově. (Viděl 23. března v Březině mladíka – Žida.)
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Nic.
Čte se číslo protokolu 105 Kašpara Brabce, obuvníka z Polné. (U něho se Leopold Hilsner učil, byl velmi nepořádný.)
Předs.: Hilsnere, co máte?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Ignáce Zatřepálka, obuvníka z Polné. (Hilsner byl u něho v učení a byl nepořádný.)
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Číslo 109. Protokol Anež. Hájkové, švadleny v Polné. (Potkala několikráte v Březině muže v zelenavém šatu, chtěl ji bráti okolo krku, ptal se jí pořáde, je-li svobodná, bála se, pak už chodila jinudy, potkala ho v Polné a řekli jí, že je to Hilsner.)
Předs.: Co máte, Hilsnere?
Hilsner: Tamtudy jsem chodíval do Žďáru, to nezapírám. Jednou jsem potkal jednu ženu a ptal jsem se jí na cestu.

Předs.: Bral jste ji kolem krku?
Hilsner: To nevím.
Čte se protokol Františka Neubauera, dělníka v Polné. (Praví, že byl Hilsner v rozpacích, když mluvili o vrahovi.)
Předs.: Hilsnere, co máte?
Hilsner: Ano, vedl mě na radnici. Jestli by mi to řekl, nemohu se pamatovat. Možná, že mi to řekl.
Předs.: Bylo vám nevolno?
Hilsner: Když mi to tak říkali před lidmi, tak jsem byl zardělý.
Předs.: Díval jste se jen po očku?
Hilsner: Já se nemohu pamatovati.
Čte se protokol Karla Tauera, obuvníka v Polné.
Předs.: Hilsnere!
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Josefiny Novákové, služky v Polné. (Koukal po ní.)
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Dvořáka, obchodníka v Polné. (Vypovídá o psu, který poznal místo vraždy.)
Předs.: Máte něco, Hilsnere?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Karla Klusáčka, polního hlídače v Polné. (O témže co Neubauer.)
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Čte se protokol Mathildy Hitschmanové, Filomeny Brožové, Bedřišky Brožové, Anastasie Vomelové, Kateřiny Pojmanové, Josefa Řeháka, Jana Zvoníčka, Marie Bernardiové, Josefa Dvořáka, Marie Novákové.
Předs.: Co tomu říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Nic.
Předs.: (Čte stav pozůstalosti Anežky Hrůzové.) Prohlašuji líčení za skončené a ustanovuji další líčení na zítřek v 7 hodin.

Líčení skončeno o 3. hodině.

Čtvrtý den líčení

Předseda zahajuje líčení o 7. hodině ranní.
Předs.: Dostal jsem připis od spolku stenografů Gabelsbergerových. Poněvadž zde byla řeč o tom, že prý jeden náš stenograf hledal pomocníka v Praze, a byla řeč o tom, že nemohl spolek nalézti, žádá týž spolek v tomto přípise, abych soudu oznámil, že spolek ten stává a sezení odbývá. Pan zapisovatel přečte protokol o ohledání Anežky Hrůzové.
(Zapisovatel čte protokol sepsaný dne 1. dubna.)

Znalec dr. Alois Prokeš

Předstupuje znalec pan MUDr. Alois Prokeš.
Předs.: Pane doktore, řekněte nám na základě pitvy, jaké rány jste shledal, jakým způsobem povstala smrt a čím byly rány způsobeny.
MUDr. Prokeš: Za příčinu smrti považuji a tvrdím, byla řezná rána na krku s levé strany napravo asi 8 cm dlouhá s ostrými a hladkými kraji, způsobená nástrojem delším, silným, ostrým. Šla (ukazuje) zleva až do prostředka chrustavky prstencovité. Veskrz nešla, poněvadž na druhé straně byly cévy zachovalé, pouze krkovice a véna iu-

gularis byly proříznuty. Rána byla, když se srazila hlava 8 cm, když ležela zpátky 5 cm. Ve středu bylo viděti přečnívající chrupavku. Rána šla až na páteř a všecky měkké části byly proříznuty.

Předs.: Z toho soudíte, že byl nůž velmi ostrý?

Znalec: Ano, chrustavka je velmi tuhá.

Předs.: Jaká je to rána?

Znalec: Způsobuje za takové okolnosti u každého člověka smrt, poněvadž je proříznuta hlavní céva jdoucí do srdce a krev se musí vyvaliti proudem a stříká na všecky strany, poněvadž je to ohromný proud, vůbec nejsilnější céva.

Předs.: Jaký je účinek?

Znalec: Krev se vyvalí. Srdce přestane pracovati. To jde náramně rychle.

Předseda: Smrt nastane?

Znalec: Následkem vykrvácení, velmi brzy.

Předs.: To je jediná příčina smrti?

Znalec: Ano.

Předs.: Copak jiné rány?

Znalec: Na krku byla strangulační rýha více na pravé straně, na levé snad byla vtažena do rány. Rýha je na pravé straně, říznutí na levé.

Předs.: Čím byla udělána? Tenčím provázkem?

Znalec: Silným špagátem.

Předs.: Jak to přijde, že byla jen na jedné straně?

Znalec: Tím, že možná dříve byla na krku stažena, a pak teprve říznuta. Rána jest těžká, ale ne smrtelná.

Předs.: Ta první byla naprosto smrtelná?

Znalec: Ano.

Předs.: Vy jste byl při nalezení mrtvoly? Viděl jste, jak asi byla říznuta, jak to bylo uděláno?

Znalec: Já si to představuji, že musila ležeti obličejem k zemi; pachatel že ji pozvedl levou rukou trochu hlavu a pravou rukou řez provedl. Byla obrácena k zemi.

Předs.: Já jsem myslel, že pachatel musil býti levákem, teď vidím, že ne. Proč myslíte, že byla obrácena k zemi?

Znalec: Poněvadž by se musila najíti krev. Proud se vyvalil s ohromným množstvím a stříkal by na všechny strany, avšak na stromkách nebylo nic a na těle též nic.

Předs.: Jaké rány jste ještě našli?

Znalec: Ty byly tupým klackem, nebo kamenem. Mohly býti uzpůsobeny kolem ležícím kamením. Nedá se to určitě tvrditi, bylo jich osm. Kůže jenom prasklá, okraj zhmožděný, ostrý, ale ne hladký.

Předs.: Nalezli jste ještě struktury?

Znalec: Ano.

Předs.: Jak hluboko sahaly?

Znalec: Až na lebku.

Předs.: Byla okrotice porušena?

Znalec: Nebyla.

Předs.: Jaké to byly rány?

Znalec: Celkem dohromady těžké.

Předs.: Jednotlivě?

Znalec: Jen lehké.

Předs.: K vyhojení?

Znalec: Ano.

Předs.: Jak brzo by se vyhojily, kdyby jiných nebylo?

Znalec: Při řádném léčení do 20 dnů.

Předs.: Jaké rány jste ještě našli?

Znalec: Dále byla ještě jedna rána na levé ruce.
Předs.: (čte z nálezu).
Znalec: Ano, na levém lokti, byla dlouhá asi 12 cm, široká 3 cm.
Předs.: Čím byla způsobena?
Znalec: Nějakým klackem, tak zvaná podlitina krevní. To byla lehká rána.
Předs.: Jaké barvy?
Znalec: Do modra nebo do fialová.
Předs.: Byla udělána klackem?
Znalec: Na každý pád delším.
Předs.: A že byla tak dlouhá?
Znalec: Možná že zdvihla a nastavila ruku, když byla tlučena kameny.
Předs.: Ano, to je možné. Mohla býti způsobena touhle holí? (Ukazuje hůl Hilsnerovu.)
Znalec: Ano.
Předs.: Jaké rány jste ještě našli?
Znalec: Četné rány na prstech, na předloktí levé ruky; to byly strangulace následkem košile; na prstech byly oděrky, na dvou prstech byly asi dvě rány posmrtné, poněvadž byly to exkoriace bez reakce. Na pravé ruce byly také strangulace od košile.
Předs.: A na povrchním kloubu malíčku?
Znalec: Zaschlá povrchní odřenina a pak ještě na jednom místě.
Předs.: (Čte dále z nálezu).
Znalec: Ano, na hřbetní ploše.
Předs.: (čte z nálezu). Co to bylo za ránu?
Znalec: Ta byla také postmortální.
Předs.: Koukněte se na ten provázek, mohla býti od něho rýha strangulační?
Znalec: Ano.
Předs.: Co jest uprostřed provázku?
Znalec: Přeříznut.
Předs.: Byla rána čerstvá? Kdy byla pitva?
Znalec: V sobotu odpol. o půl třetí.
Předs.: Podle původní žaloby byla Anežka Hrůzová zavražděna v té době, kdy se ztratila – ve středu. Od středy do soboty byla by mrtvola čerstvá, bez hniloby?
Znalec: Na to mělo vliv chladné počasí.
Předs.: Byly v noci přímrazky?
Znalec: Ano.
Předs.: Jak byla ta mrtvola?
Znalec: Byla přikryta asi 5ti smrčky.
Předs.: Mohla býti čerstvá 3 dny – z toho soudíte?
Znalec: Mrtvoly vykrvácené zachovávají čerstvost.
Předs.: Byla úplně vykrvácena?
Znalec: Ano.
Předs.: Kolik jste nalezli krve v těle?
Znalec: V pravém srdci několik kapek, překrvení venosy v mozku samém.
Předs.: Kolik jí bylo na místě, kde ležela?
Znalec: Velmi málo, asi jako dlaň, byla sražena.
Předs.: Byla tam také čerstvá krev?
Znalec: Asi 6 kroků odtud bylo místo postříkáno.
Předs.: To byl ten dolík, jak jest ve spisech. Takový dolík pocházel od vyvráceného stromu. Tam tedy byla zem postříkána?
Znalec: Ano.
Předs.: Z čeho lze tak souditi?
Znalec: Že to nebyla krev v celku sražena jako koláč.

Předs.: Vy jste tvrdili, že to byla čerstvá krev v tom dolíku?
Znalec přisvědčuje.
Předs.: (Čte pasus z dobrozdání lékařského.) Od místa as 3 m napravo v malém dolíku obrostlém stromy bylo nalezeno místo, kde bezpochyby vražda byla spáchána. V tom dolíku byly známky zbrocené krve. Na jednom místě docela čerstvá.
Předs.: Já si představuji věc tak. Vrahové čekali, hodili ji kličku na krk, zavlékli do roští, omráčili kameny, vtáhli dále a tam zabili.
Znalec: Soudím, že hned na místě u cesty byla zabita, pak teprve odvlečena.
Předs.: K čemu zavlékli?
Znalec: Aby nebyla blízko u cesty.
Předs.: Bylo tam viděti, že leželo tam nějaké těleso?
Znalec: Dalo se souditi, neboť tam byla půda krví potřísněna.
Předs.: Jaké měla tělo – silné?
Znalec: Svaly vyvinuté, dobře živená, statná děva, otužená.
Předs.: Dělala práce polní, vláčela. Byla by se ubránila jednomu, kdyby naproti ní vyšel?
Znalec: Ano, ale se strany ne.
Předs.: Myslíte tedy, že byla napadena zákeřnickým, potutelným způsobem?
Znalec: Ano, neměla času se bránit.
Vot. r. Pešek: Jakým pořadem ji byly rány způsobeny?
Znalec: Nejdříve na hlavě, pak rýha stragulační, pak řez.
Vot. r. Pešek: Řez byl tedy poslední?
Znalec: Ano.
Vot. r. Pešek: Mnoho-li scházelo ran, aby nastala smrt, než se provede řez?
Znalec: Ty rány nebyly smrtelné.
Vot. r. Pešek: Mnoho-li ran by bylo třeba, aby nastala smrt?
Znalec: To se nedá určiti.
Vot. r. Pešek: Bylo zapotřebí řezu?
Znalec: Možná, že by byla nastala smrt od strangulační rýhy.
Vot. r. Pešek: Mohl by býti řez proveden, kdyby byla kladla odpor?
Znalec: To není možno, kdyby se byla bránila a známky obrany by se byly našly.
Vot. r. Pešek: Mohl to jeden člověk provésti?
Znalec: Nepovažuji, že jeden.
Vot. r. Pešek: Pravil jste, že ta rána řezná byla poslední. Čím byly ty rány způsobeny? Hranatým nástrojem?
Znalec: Holí, nebo kamenem, nalezli jsme zakrvácené kameny.
Návladní: Ať jest kámen nebo hůl, rány ty nebyly vedeny, aby usmrtily, ale omráčily?
Znalec: Ano.
Návladní: Těmi ranami mohli by ji usmrtiti?
Znalec: Jen byly vedeny, aby ji omráčily.
Dr. Baxa: Na mrtvole viděti, že šaty byly násilně s ní strhány. Chce-li někdo někoho podříznouti, musí mu stáhnout šaty, na př. u pasu?
Znalec: To není nutné.
Dr. Baxa: Šaty byly strhány? Kdy nastalo strhání, před smrtí nebo po?
Znalec: Před smrtí.
Dr. Baxa: Co soudíte, když se nenalezla krev na místě činu, co se s ní dělo?
Znalec: Nemohu říci.
Dr. Baxa: Vy říkáte, když někdo protne krkovici, krev vystřikuje prudce. Odpovídalo množství nalezené krve, množství krve člověka?
Znalec: 13tý díl těla je krev. Když vážila Hrůzová 70 kg, mohla míti 5 kg krve, 5–6 litrů.

Dr. Baxa: Ukažte pp. porotcům, kdyby ji byli nechaly krvácet na místě, mnoho-li by jí asi bylo?
Znalec: Musel by to být ohromný koláč. (Ukazuje na zemi.)
Dr. Baxa: Na prsou byly otisky od jehličí. Krev byla by musila postříkati prsa, břicho. Byla tam krev?
Znalec: Docela žádná, jen jehličí.
Dr. Baxa: Je to možno, že krev zúmyslně byla zachycena?
Znalec: To připouštím.
Dr. Baxa: Co soudíte o tom, že by byla krev zadupána, zašlapána?
Znalec: To není možno. Lidé by do krve nešlápli a byly by stopy krevní dále nalezeny.
Dr. Baxa: Mysleme si, že byla v šaty oblečena. Měla kalhoty, sukni atd. Kdyby byla oblečená zavražděna, bylo by se našlo ve spodních částech více krve?
Znalec: Ano.
Dr. Baxa: Pachatelé ji odstranili šaty, aby vykrvácela?
Znalec: Ano.
Obhájce: Kterépak rány pokládáte za postmortální? Sub 5 až 7?
Znalec: Ano.
Dr. Auředníček: Vy jste se zmínil o pořadu ran. Nejprve na hlavě, strangulace, pak řez. Tvrdil jste, že vedeny v tom úmyslu, ji omráčit. Jak to odůvodníte? Co sloužilo za podklad k vašemu tvrzení, že ji chtěl omráčit a ne zabít?
Znalec: Kdyby ji chtěl zabíti, musela by býti vedena rána větší silou.
Dr. Auředníček: Což když tu sílu neměl? Když to nešlo?
Znalec: Byl by ji uhodil větší silou, kde je kost menší.
Dr. Auředníček: Ano, kdyby byl lékařem.
Znalec: To by věděl.
Dr. Auředníček: Já to hned nevím. Rány jsou vesměs zezadu?
Znalec: Ano.
Dr. Auředníček: Uvážil jste, že měla 2 šátky a velmi husté vlasy? Musila by to býti veliká síla, aby byla zabita?
Znalec: Přijde na to.
Dr. Auředníček: Je k tomu zapotřebí velké síly?
Znalec: To není u každého člověka stejné.
Dr. Auředníček: Vy pravíte, že ji chtěl jen omráčiti.
Znalec: My jsme řekli, že ji uhodil kamenem, pak hodil provázek a stáhl.
Dr. Auředníček: Ale já prosím, abyste mi odůvodnil tvrzení, že ji chtěl jen omráčiti.
Znalec: Já nevím, jak to mám odůvodniti.
Dr. Auředníček: Já pravím, že třeba tu sílu neměl. A v tom snad je důvod, že ji nezabil, že ji lebku nemohl roztříštiti, poněvadž měla 2 šátky.
Předs.: Že by snesla silnou ránu?
Dr. Auředníček: Ano. A z čeho soudíte, že dosud neznámý pachatel ji nechtěl zabít?
Znalec: Já myslím, že ji chtěl omráčiti, aby byla bez vědomí a mohl s ní pracovati. Já nemohu věděti, jaký úmysl pachatel měl, já tvrdím, že ji chtěl omráčiti.
Dr. Auředníček: Když to nevíte, tak to netvrďte. Račte mi to tedy odůvodniti. To není odůvodnění říci: „Poněvadž měla tu strangulační rýhu, nechtěl ji pachatel zabíti.“ Právě proto ji mohl strangulovati, poněvadž se mu ji nepodařilo zabíti. Vy tvrdíte, že ji neměl úmysl zabíti.
Předs.: Těmi ranami do hlavy!?
Znalec: Já tvrdím, že ji chtěl omráčiti.
Dr. Auředníček: Já chci, abyste to znalecky odůvodnil. Pane doktore Baxo, já prosím, abyste pořáde nenapovídal, to je jako ve škole. Já prosím, abyste to znalecky odůvodnil.

Předs.: Jestli se to znalecky odůvodniti dá!?
Dr. Auředníček: Pak se to nemá tvrditi.
Předs.: Znalec dedukuje: Když vidí ránu na krku a strangulační rýhu, rány na hlavě, které samy o sobě jsou lehkým zraněním, že si tvoří úsudek, že to byla příprava k hlavnímu činu, podřezání krku.
Dr. Auředníček: Ale to není znalecký úsudek.
Předs.: Já myslím, že na základě ohledání není možno říci, zda byly způsobeny ty rány na hlavě dříve, že se to dá posouditi v celku.
Dr. Auředníček: To je věcí soudce posouditi, ale znalec to musí dokázati.
Předs.: Z jakosti rány nelze říci, proč to bylo uděláno dříve?
Vot. r. Budecius: Znalecky se to nedá dokázati.
Dr. Auředníček: To právě chci míti konstatováno. Pan doktor zde stojí jako znalec a ne jako laik. Pane doktore, v popisu nenalézám, jak vypadaly svaly pod rýhou, byly-li staženy, vůbec nejsou blíže popsány orgány a kůže na tom místě, abychom nabyli názoru, jak daleko pokročila strangulace. Jak odůvodňujete, že nebyla více stahována?
Znalec: Poněvadž jsme nenašli v plicích následky dušení.
Dr. Auředníček: V pravé srdeční komoře byla krev, překrvené spojivky...
Znalec: To nesouvisí s venosním překrvením.
Dr. Auředníček: Tedy tenkráte krev přichází jen při smrti zadušením?
Znalec: Ano.
Dr. Auředníček: Můžete tvrditi určitě, že nenastala smrt zakrvácením?
Znalec: To můžeme tvrditi. V plicích by musilo býti více krve. V srdci byly asi 2 kapky. To nepostačí. Musilo by nastati venosní překrvení.
Dr. Auředníček: Tedy je zde nepopíratelné, že rýha byla způsobena za živa a jest vyloučena možnost udušení. Já jsem se dočetl, že, když se někomu způsobí rána na krku, že nastane sice smrt vykrvácením, ale ten člověk, že vždy instinktivně vydechne a najde se krev v trubicích.
Znalec: To bych pochyboval, to nemusí býti.
Dr. Auředníček: Přijde smrt tak rychle, že ani to vdechnutí nenastane?
Znalec: Vdechnutí nemusí nastati a nalézti krev.
Dr. Auředníček: Já vidím v prvním dobrozdání pochybnosti. Vy jste řekl, že hlavní příčinou byl ten řez, ale ne jedinou?
Znalec: To se samo sebou rozumí, že jedinou.
Předs.: Vy myslíte, že řez byl způsoben po udušení?
Dr. Auředníček: To se samo sebou rozumí.
Znalec: To popírám.
Dr. Auředníček: Jak to přijde, že jste nenašli krevní podlitiny ani v tkáni, ani ve svalech, kdežto při ráně za živa jsou vždycky podlitiny?
Znalec: Ta rána byla přece ostrým nástrojem.
Dr. Auředníček: Když je rána za živa, tak je vždycky krev inhibována a jsou krevní podlitiny.
Znalec: To nemohlo býti po smrti, to by nevykrvácela.
Dr. Auředníček: Není vám známo, že krev až po třech dnech se vstřebává a zmizí?
Znalec; To není možná, kam by zmizela?
Dr. Auředníček: Vždyť je to vidět na nebožtíku.
Znalec: To však nastává rozklad.
Dr. Auředníček: Byl mrazík a proto se déle udržela.
Znalec: Kam by však přišly skvrny postmortální, kdyby byla krev v těle? Krev však za živa vytekla.
Dr. Auředníček: Kdyby byla udušena?
Znalec: Musilo by býti více krve.
Dr. Auředníček: Vy pravíte, že ležela na břiše, poněvadž nebyly stromky postříká-

ny. Jiný důvod nemáte? V nálezu není řečeno, na jakém podkladě soudíte, byla-li rána vedena tak nebo opačně.

Znalec: Můžeme tvrditi se vší určitostí, že s levé strany, poněvadž na základě našich zkušeností a všech lékařů, že je rána na straně, kde se zasazuje, vždycky hlubší.

Dr. Auředníček: Byla tam hlubší? V nálezu to není.

Znalec: Možná, že to písař nenapsal.

Dr. Auředníček: Kde byla hlubší?

Znalec (ukazuje): Tadyhle.

Dr. Auředníček: Vy tvrdíte, že bylo súčastněno více osob a připouštíte, že byla prvními ranami omráčena.

Znalec: Ano.

Dr. Auředníček: Byla bezvládná; snad s ní mohl dělati pachatel, co chtěl.

Znalec: To není možné, já myslím, že pachatel jednou rukou ji přidržel a druhou držel nůž, když vedl ránu.

Předs.: A ještě hůl a šňůru?

Znalec: To by musel míti 10 ruk.

Dr. Auředníček: Což, když byla zavražděna na jiném místě?

Znalec: To není možné.

Dr. Auředníček: Prohledali jste celý les?

Znalec: Nejbližší okolí, celý les.

Dr. Auředníček: Kopali jste?

Znalec: Já jsem odškrabával špičatou holí a ničeho jsme nenašli. Jak by mohl mrtvolu utáhnouti a ty věci, kdyby ji nesl? Bylo by to znáti na stromcích.

Dr. Auředníček: Mohl jíti cestou?

Znalec: Pak by tam byla krev.

Dr. Auředníček: Jaká je tam půda? Tráva nebo mech?

Znalec: Asi na jeden cm prsť, pak písek a skála, napadané jehličí. Mech tam není, mech je dále.

Dr. Auředníček: Můžete připustiti, když tam bylo mnoho lidí, že by povrchní stopy zmizely, zvláště, když je půda vlhká?

Znalec: To není možná. Když se utvoří krevní koláč, to se nemůže ztratiti.

Dr. Auředníček: I když tam půjde několik set lidí?

Znalec: Lidé by sotva do toho šlápli. Ostatně tam stáli jeden až dva četníci a rozumní by do toho nešlápli.

Předs.: Viděl jste, jak ležela mrtvola? Nohy měla nahoru vedle sebe; já jsem nikdy ve své praksi neviděl, aby měl zavražděný nohy tak vzhůru.

Znalec: Možná, že byla přenesena a nohy tak dány, aby zbytek krve vytekl, anebo jí byly přehozeny.

Předs.: Sama ne?

Znalec: To už musila býti mrtva.

Předs.: Jak ty nohy přišly nahoru!? Jeden pán mi ukazoval, jak je měla. Lehl si na zem.

Znalec (ukazuje): Tahle.

Předs.: V ostrém úhlu?

Znalec: Zrovna to ostrý nebyl.

Dr. Auředníček: Snad ji chtěl směstnati mezi ty stromky?

Znalec: To pochybuji.

Předs.: Páni porotcové nemají žádnou otázku?

(Přestávka 5 minut.)

MUDr. Václav Michálek, soudní znalec.

Předs.: Řekněte, jaké rány jste shledal na mrtvole, jaké byly, co pošlo z nich, jakým nástrojem a způsobem?

Znalec: Bylo více ran. Tyto rány měly různou povahu, ohrožovaly život, nebo byly nebezpečné. Za hlavní ránu pokládám řeznou na krku.

Předs.: Co bylo příčinou smrti?

Znalec: Zemřela vykrvácením, následkem rány na krku. Rána pronikla všecky měkké součástky cévy, levou krkovici. Následkem toho bývá, že musí vésti k velice rychlému vykrvácení. Co se týče na hlavě dalších ran, rány ty nelze za těžké pokládati. Pronikly měkkou pokrývkou lebky. Vezmeme-li však množství jich a rozsah, můžeme říci, že byly životu nebezpečné, těžké, ale ne smrtelné.

Předs.: Bylo by možno je zahojit?

Znalec: Per primam v 10–14 dnech. Do 20 dnů jistě. Dále nalezena strangulační rýha od pravého úhlu rány středem krku do zad. Na levé straně nebyla strangulační rýha znatelná za úhlem rány řezné. Ona nesahala kolem celého krku. Tato strangulační rýha byla poměrně lehká a nesahala příliš hluboko. Rána na levém nadloktí, modřina to lehce zafialovělá, byla způsobena úderem okrouhlým předmětem, nejspíše holí.

Předs.: Čím strangulační rýha?

Znalec: Ta provázkem.

Předs. Co, že přeříznut provázek?

Znalec: Ten byl na krku, když řez veden.

Předs.: Že nebyl celý přeříznut?

Znalec: Kladl odpor, vnikl do hloubky rány a tím řezu unikl. Tři praménky byly přeříznuty. Dále na rukou shledána byla poranění na zevních plochách prstů. Byly to jen vrypy, když život v těle nebyl, nejevily krvácení. S místa, kde zavražděná byla v dolíku, nesena kouštíček, prsty se odřely a odřeniny zůstaly. Mimo to byly na prstech odřeniny ostré, které byly za života způsobeny; jevily reakci.

Předs.: Co bylo příčinou smrti?

Znalec: Vykrvácení.

Předs.: Čím byla způsobena rána?

Znalec: Ostrým předmětem, nejspíše nožem; velikou silou, pronikla až k páteři.

Předs.: Proč to byl ostrý nůž?

Znalec: Poněvadž to byla rána hluboká, okraje hladké.

Předs.: Jak brzo vykrvácela?

Znalec: Náramně brzo. Při otevření krkovice je proud velmi silný, akce srdeční klesne.

Předs.: Jak působila rýha strangulační?

Znalec: Na omámení. Strangulace má za následek přetržení v oběhu krve.

Předs.: Mohla býti uškrcena?

Znalec: Kdyby byla uškrcena, byla by se našla krev.

Předs.: Kolik jste jí našli?

Znalec: V pravé straně srdce velmi málo, v levé nic.

Předs.: Příčinou smrti tedy bylo vykrvácení, způsobené řeznou ranou. Mohla si ji sama způsobiti?

Znalec: Naprosto ne. Podřezati se člověk může, ale strangulace a rýhy ukazují na útok. Nůž byl nasazen na levé straně, řez není zcela vodorovný, jde šikmo.

Předs.: Rána byla způsobena ve zvláštní posici?

Znalec: Obličejem dolů, poněvadž by musil nastati velký proud krve, okolí musilo by býti potřísněno.

Předs.: Nebylo tam nic?

Znalec: Velmi málo.
Předs.: Tam, kde mrtvola nalezena, byla krev?
Znalec: Ano, málo.
Předs.: Kde ještě?
Znalec: Vedle cesty v dolíčku. Potřísněno to bylo, pomazáno.
Předs.: Víc, než tam, kde mrtvola byla nalezena?
Znalec: Ne.
Předs.: Mnoho-li celkem jí mohlo býti?
Znalec: Je faktum, že to množství krve, které by odpovídalo vykrvácení, jsme nenašli. Byla by větší louž, koláč; třináctý díl těla jest krev. Patrno, že mohla jí mít 5 až 6 kg.
Předs.: Mnoho-li litrů?
Znalec: Pět jistě. To, co jsme našli, co zůstalo, ať jest jeden a půl litru.
Předs.: Viděl jste, jak ležela?
Znalec: Obličejem dolů, ruce skřížené pod hlavou, částečně ven, nohy mírně ku pravé straně, v šikmém úhlu do výše.
Předs.: Jak to?
Znalec: To byla s místa činu, u cestičky, vlečena dále, když ji pustili, mohly se nohy nárazem, zavaděním o větvičky, přemrštiti.
Předs.: Bylo při tom více osob?
Znalec: Vzhledem k tomu, co se dálo, k uschování v okolí, vzhledem k dlouhotrvající práci, jest možno, že jich bylo více. Holka byla zdravá, silná. Mohla býti omráčena třebas tím klackem, třeba byla rána zevně tlumena, mohlo nastati otřesení mozku.
Předs.: To jste nezjistili?
Znalec: Ne. To se dá sice zjistiti, ale určité takové změny jsme nenašli.
Předs.: Vy myslíte, že ty rány byly způsobeny v tom smyslu, jako příprava?
Znalec: Ano.
Předs.: Vy jste řekli, že byla napadena zákeřnickým způsobem. Co vás k tomu vedlo?
Znalec: Ona asi byla napadena ze zadu, on číhal za stromovím, buď ji uhodil přes hlavu, anebo hodil provázek a strhl zpátky a když se bránila, zrovna tou holí mohla býti uhozena.
Vot. r. Budecius: Vy jste povídal, že těch pachatelů bylo více, poněvadž jeden nemohl všecko učiniti.
Znalec: Já si to představuji, že ji nechal přejíti a teprve ji přepadl. Mohl míti tu šňůru, anebo ji uhoditi do hlavy.
Vot. r. Budecius: To by musil mít v jedné ruce hůl a v druhé kličku.
Znalec: Já připouštím, že ji také neudeřil. Aby ji zároveň stranguloval a uhodil, to není možná.
Vot. r. Budecius: Řekl jste, že se strangulováním stala neschopnou odporu.
Znalec: To by nemělo významu.
Předs.: Možná, že při tom...
Znalec: ... reflektoricky, zdvihla ruce...
Předs.: ... a chtěla tu kličku sundati.
Veřejný žalobce: Byla prý svlečena než bylo říznuto a dolní část košile byla uříznuta a část rukávu. A to je zvláštní, že ta jedna polovice byla utržena a druhá uříznuta a také korrespondentní rukávy, jeden byl utržen a druhý uříznut. To vše se dělo s velikou rychlostí a myslím, že to poukazuje na více pachatelů.
Znalec: Ano. Možná, že to nejdřív utrhl a pak dořezal tím nožem.
Věř. žalobce: To by odpovídalo akci dvou. ... Není možno to dokázati?
Znalec: Ne.
Dr. Baxa: Já se vás ptám na úsudek, p. doktore, to strangulování mělo ji přivésti

k bezvědomí, dá se souditi, že mohl jeden člověk držeti šňůru i zároveň podřezávati?

Znalec: To není možná, poněvadž se musí hlava odchýliti.

Dr. Baxa: Museli tedy býti dva.

Znalec: Provázek ten dostatečně přiléhal při tom na krk, poněvadž naň řez také účinkoval.

Dr. Baxa: Co soudíte, jak by se to dalo lidsky vysvětlit, kdyby byla obrácena, že by nebyla potřísněna košile?

Znalec: Ano.

Dr. Baxa: Tedy byla obrácena obličejem dolů. Nenašli jste tam očekávané množství krve.

Znalec: Nebyla ani na prsou, ani na břiše.

Dr. Baxa: Mohla být zachycena?

Znalec: Tam nebyla nalezena.

Dr. Baxa: Ale jest to možné, když krev vystříkne?

Znalec: Možné jest to, zajisté. To vím z domácího hospodářství.

Předs.: Máte k tomu nějaký podklad?

Znalec: Nevím, za jakým účelem by byla zachycena.

Dr. Baxa: To já se neptám, poněvadž to nevíme nikdo.

Znalec: Mohla být zachycena.

Dr. Baxa: Kdybychom to věděli! Do nějaké nádoby?

Znalec: Možno.

Předs.: Že byla zachycena, co vás vedlo k tomu úsudku?

Znalec: Poněvadž krev nebyla nalezena na místě, nebyla potřísněna, žádné koláče krevní nebyly nalezeny.

Dr. Auředníček: Vy pravíte, že první byla rána a pak strangulace.

Znalec: Já jsem řekl, že byla uhozena přes hlavu a že strangulace předcházela proříznutí krku. Nejdříve mohla býti zraněna na hlavě a nebo hozena oprátka. Tak já si to představuji.

Dr. Auředníček: Vy jste pitval jiné mrtvoly?

Znalec: Zajisté.

Dr. Auředníček: Vy jste řekl, že ty rány byly za tím účelem, aby při podřezání nemohla klásti odpor? Můžete to říci znalecky, kdyby se jinak to mohlo říci: On ho nezabil, protože ho chtěl bodnout.

Znalec: Dle mého náhledu, když byla již omámena a strangulována, mohlo se krátce vytrvat a byl by přestal život.

Dr. Auředníček: Byly nějaké známky po stažení svalů pod tou strangulační rýhou?

Znalec: Rýha byla mělká, ne jako při oběšení, kde nastane po případě natržení svalstva a cév. Rýha měla malý stisk do hloubky.

Dr. Auředníček: Není možné, aby jeden člověk ji zvedl hlavu nějak po straně a držel ji provázkem a řízl?

Znalec: To by hlava klesla do předu.

Dr. Auředníček: Snad do zadu?

Znalec: Tím větší prostor by byl postříkán.

Dr. Auředníček: Můžete říci, že byla vražda spáchána na tom místě?

Znalec: Já tam našel mrtvolu s takovou ranou, která je způsobilá připraviti člověka o život.

Dr. Auředníček: Můžete vyloučiti možnost, že byla zavražděna jinde, se stanoviska medicínského?

Znalec: To by byla jinde vykrvácela.

Dr. Auředníček: Jedná se dnes, jest-li jste to místo našli.

Znalec: Kdyby byla zavražděna jinde, byla by uplynula jistá doba, než byla přenesena a bylo by možno, že by nekrvácela.

Dr. Auředníček: Což, kdyby byla zavázána?
Znalec: To by byl hotový chirurgický výkon a není možno, aby jednou vykrvácela a pak zase začala krváceti. To by musily býti znatelny nějaké stopy v okolí na stromkách.
Dr. Auředníček: Bylo tam mnoho lidi?
Znalec: Ano.
Dr. Auředníček: Kteří se drali. Jak chcete souditi z větviček? Vždyť byly zohýbány.
Znalec: Přece by byla musila býti nalezena. Není možno, aby byla jinde zabita a vykrvácela a pak zase začla krváceti.
Dr. Auředníček: Jak je to možno?
Znalec: Ona byla zavlečena z největší blízkosti. To není možné, aby to bylo z větší dálky, 20–30 kroků, to by se našlo.
Dr. Auředníček: Ten provázek byl proříznut nožem a vtisknut do rány. Jak by se to srovnávalo, že okraj byl hladký? To by ji byl zhmoždil.
Znalec: On byl jen přeříznut.
Dr. Auředníček: Ten se vtiskl do rány a byl přeříznut ostrým nožem.
Znalec: Jen jeden pramének.
Předs.: Jak to srovnati, když byl okraj úplně hladký?
Znalec: Napřed byly přeříznuty tři praménky a pak ten čtvrtý, ale z toho teninkého praménku nemohly žádné zhmožděniny povstati.
Dr. Auředníček: To by musil projíti velkou část rány.
Znalec: To nebylo na větší prostoře, nýbrž jen na jednom místě. (Znalec demonstruje ono provázkem na holi.)
Dr. Auředníček: Kdyby zde byl nůž a já říznul...
Znalec: Ale řez probíhal šikmo, poněvadž zbývající část šla vodorovně.
Dr. Auředníček: Tak se musil ten provázek vtlačiti do rány?
Znalec: Tak by byl tak malou zhmožděninu učinil, že by se to ani nedalo konstatovati.
Dr. Auředníček: K té ráně bylo použito velmi silného nože. Tak ten provázek vnikl do rány.
Znalec: To by však nemohlo býti konstatováno, leda, že by byl tupý.
Dr. Auředníček: Říkáte, že byl okraj hladký?
Znalec: 3 provázky byly proříznuty hned a čtvrtý vklouzl do rány, již učiněné.
Dr. Auředníček: Ale to by se tam musil vtlačit.
Znalec: Nemusil, on mohl býti přeříznut a dále přeseknut poněkud napravo, částečně přeříznut a částečně odsmeknut. Tak si to představuji dle krvácení.
Dr. Auředníček: Jak daleko jest páteř od povrchu krku, když se přitlačí?
Znalec: To záleží, jak je hlava odkloněna.
Dr. Auředníček: V prostřední odchýlené poloze.
Znalec: Může býti asi 5 cm. To je rozdílné, dle síly krku.
Dr. Auředníček: Není to možno způsobiti obyčejným větším zavírákem?
Znalec: Taková rána musí býti řezná, nůž delší, ostrý, zavírák by neprotnul pevné části, jako chrupavku a vazivo.
Dr. Auředníček: Vy jste řekl, že šaty byly svléknuty před řezem?
Znalec: Poněvadž spodní partie těla by nebyly tak vykrvácely.
Dr. Auředníček: Nemohly by šaty býti hned strženy, když by krvácela?
Znalec: Ano, dokud krev netekla. Dokud by byl život, když by akce srdeční přestala, pak by to nebylo možné.
Dr. Auředníček: Krvácení trvá déle?
Znalec: Ne.
Dr. Auředníček: Košile byla krví zbrocena a omotána kolem hlavy.
Znalec: Ale to se nestalo před ranou.

Dr. Auředníček: Snad by se přece mohla zavázati hlava, než jí způsobil řeznou ránu. Ta košile byla také zakrvácena.
Znalec: Ano. I jupka.
Dr. Auředníček: Není možná, že by to bylo způsobeno, dokud byla obléknuta? A košile se mohla zakrváceti?
Znalec: Ta byla jen stažena ku předu.
Dr. Auředníček: Košile byla otočena kol hlavy a sukní.
Znalec: To si představujeme umělý způsob.
Dr. Auředníček: Nejdříve byla otočena košile, pak sukně.
Znalec: Sukně ne, jen jupka.
Dr. Auředníček: Nejdříve měla košili a pak měla otočenou sukni.
Znalec: Otočení znamená něco umělého.
Dr. Auředníček: Přišel jste současně s komisí na místo? Měla to na hlavě?
Znalec: Nebylo ani hnuto. Bylo to přehozeno a vespod prosáklé, krví zbrocené, sukně, potom vlasy a rána. Košile byla navrchu.
Dr. Auředníček: Nejdříve byla košile a potom sukně?
Předs.: Pan doktor myslí, že košile byla navrchu, když se to obrátí zase jupička. Že je to špatné pojmenování, říká pan dr. Auředníček. Jupička se zvláště popisuje.
Vot. r. Budecius: Pan doktor myslí, že ten výraz obtočen, jest nesprávný.
Znalec: Já myslím, že beze všeho umění to bylo strženo přes hlavu.
Vot. r. Budecius: Ze zdola šaty...
Dr. Auředníček: Prosím, aby to bylo konstatováno v místním ohledání.
Předseda čte místní ohledání mrtvoly.
Znalec: Já připouštím, že tam mohla býti košile. Vy račte dedukovati, že byla v té sukni.
Dr. Auředníček: Mohli bychom se přesvědčiti, zda tam byla krev.
Znalec: To bychom mohli konstatovati.
Předseda: Sukně ta tu je, dejte ji sem.
Znalec sukni prohlíží. Předseda čte seznam na mrtvole nalezených šatů.
Znalec: To byla tahle sukně. Tu krev bylo znát.
Dr. Auředníček: Já bych rád věděl, jak mně to vysvětlíte, že byla plná krve, když byla napřed svlečena.
Znalec: Ty rány byly dříve, proto se zakrvácela.
Dr. Auředníček: Při těch ranách do hlavy?
Znalec: Až potom.
Dr. Auředníček: Kdy byly ty rány?
Znalec: Dokud byla oblečena.
Dr. Auředníček: Nejdříve rány do hlavy a pak byla strangulována?
Znalec: Možná naopak. Napřed byla stržena ze zadu do předu.
Dr. Auředníček: Vy tvrdíte, že byla za živa svléknuta před tím, jestli to můžete říci určitě?
Znalec: Já si vysvětluji, že veškeré části oděvu byly uvolněny, aby odtok krve stížen nebyl a tím možno úplné vykrvácení. Víc nemohu říci, já netvrdím, že byla svléknuta.
Předs.: Ty šaty mohly býti pokrváceny již od hlavy?
Znalec: Mohly.
Předs.: Mohly také jinak.
Dr. Baxa: Je tam moc krve?
Znalec: Moc ne.
Předseda čte z protokolu o šatstvu Hrůzové, zvláště o třech sukních. (Prohlížejí se.)
Předs.: Není ta svrchní zakrvácena?
Znalec: Ne, zamazána od bláta.
Porotce: Pane doktore, vy jste řekl, že před řezem sukně byly uvolněny. Není mož-

no po řezu napomáhati vykrvácení – odtoku krve?

Znalec: Když se tělo nadzvedne, rychleji pokračuje krvácení, důkladněji.

Porotce: Děkuji.

Jiný porotce: Pravil jste, že měla mrtvola nohy přehozené? U zdravého nemůžeme si to představiti jinak, nežli že, když je řez, mrská nohama. Nedržel někdo nohy a pak hned ztrnuly?

Znalec: To není možno hned. Za čtvrt hodiny nezůstanou nohy ztuhlé.

Obhájce: Kdy ztrnulost mrtvolná nastává?

Znalec: Po více hodinách. Postupuje směrem určitým.

Předs.: Jak dlouho tam mohla býti mrtvola?

Znalec: Od středy.

Předs.: Proč neobjevena na ní hniloba?

Znalec: Bylo počasí chladné.

Dr. Baxa: Mohly býti nohy zúmyslně vyzvednuty, upraveny?

Znalec: Možnost lze připustiti; já však si představuji věc tak: Byla vzata v pasu, ruce a nohy visely dolů. Při kladení na zem ruce se nakrčily a hlava padla mezi ně, proto ta poloha je vysvětlitelná.

(Přestávka.)

Pokračuje se v líčení.

Předs.: Přiveďte sem všechny svědky. (Vejdou.) Předseda čte jejich jména a poučuje je o významu a povaze přísahy.

Albína Součková

Svědkové odejdou, zůstane zde svědkyně Albína Součková, manželka obuvníka v Polné.

Předs.: Znáte Hilsnera?

Svědkyně: Kór dobře. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Znáte Žida Berana?

Svědkyně: Když ten den šlo to děvče domů, viděla jsem jíti Hilsnera s dvěma do jeho bytu. U nás je „durchhaus“.[4] Šli skrze nás do Židovského města na Karlovo náměstí. Ty Židy jsem neznala. Jeden byl pajdavý. Měl ne kór světlý šaty.

Předs.: Jestlipak byste ho poznala?

Svědkyně: Poznala.

Předs.: Jaký měl obličej?

Svědkyně: Já jsem dávala svačinu, dívala jsem se z okna a viděla jsem Hilsnera s nimi. Ten jeden měl tmavošedé šaty, ten druhý tmavší, dívala jsem se na ně se strany.

Předs.: Jaké měl Hilsner?

Svědkyně: To jsem si nevšimla.

Předs.: Bylo to ve středu? V kolik hodin?

Svědkyně: To jsem dávala svačinu.

Předs.: Určitě nevíte?

Svědkyně: Nevím. Ten náš dům je naproti Hilsnerům a naproti tomu děvčeti.

Předs.: Ať sem jde Beran! Jest to on?

Svědkyně: To on není.

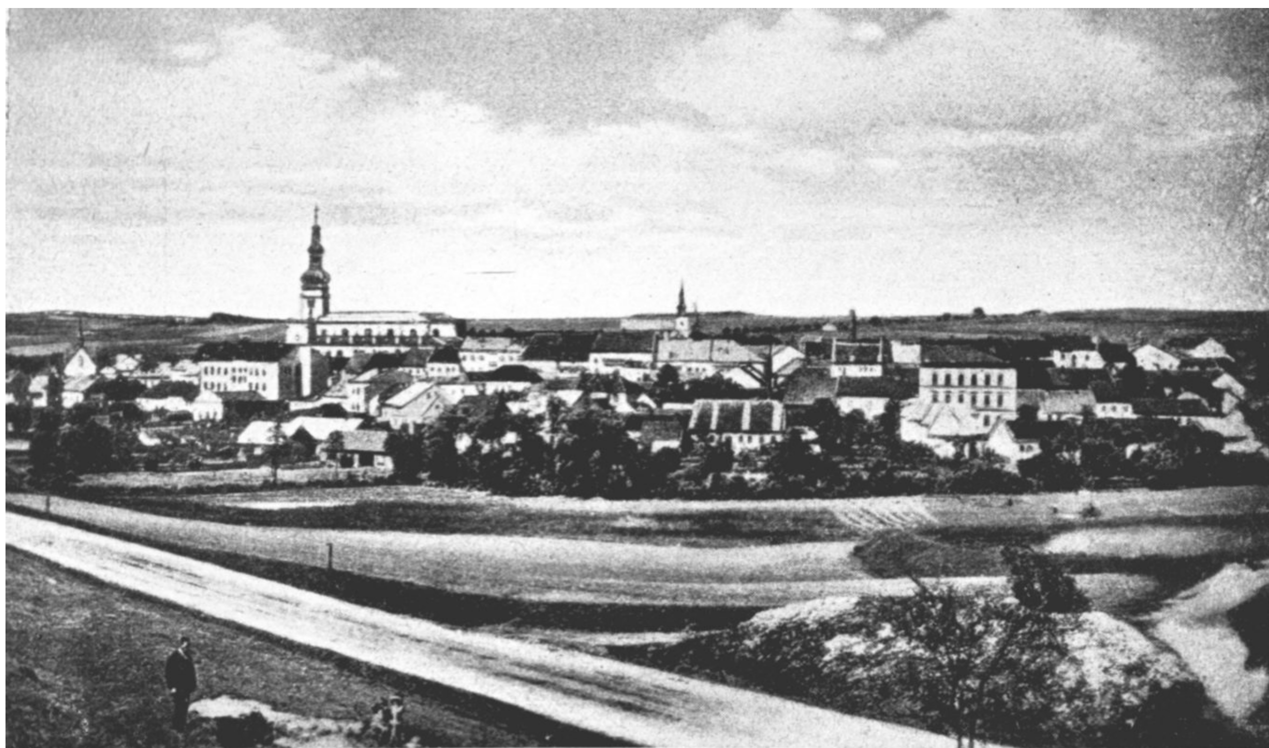
Předs.: Černé vlasy neměl?

Svědkyně: Ne.

Dr. Auředníček: Viděla jste mu do obličeje?

Svědkyně: Se strany, jak zahnul do dveří. Dobře to nebylo viděti.

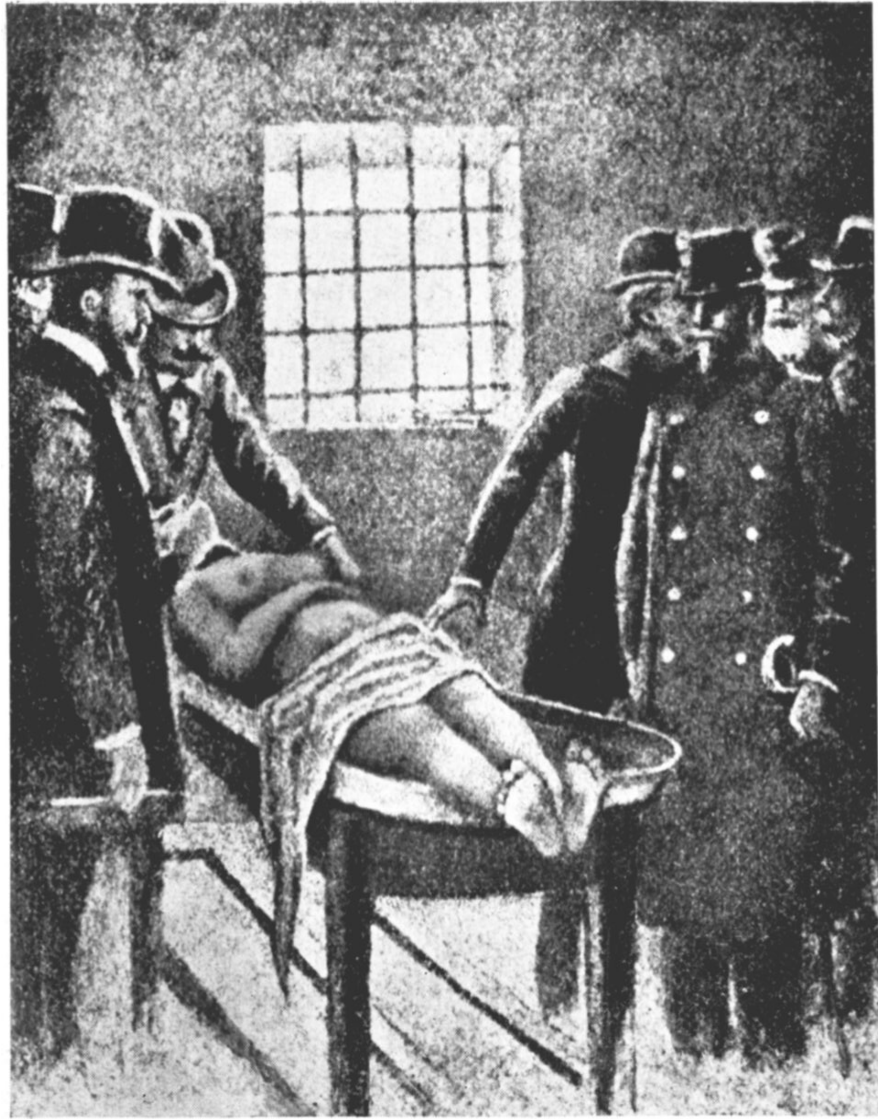
[4] Průchozí dům, průchod.

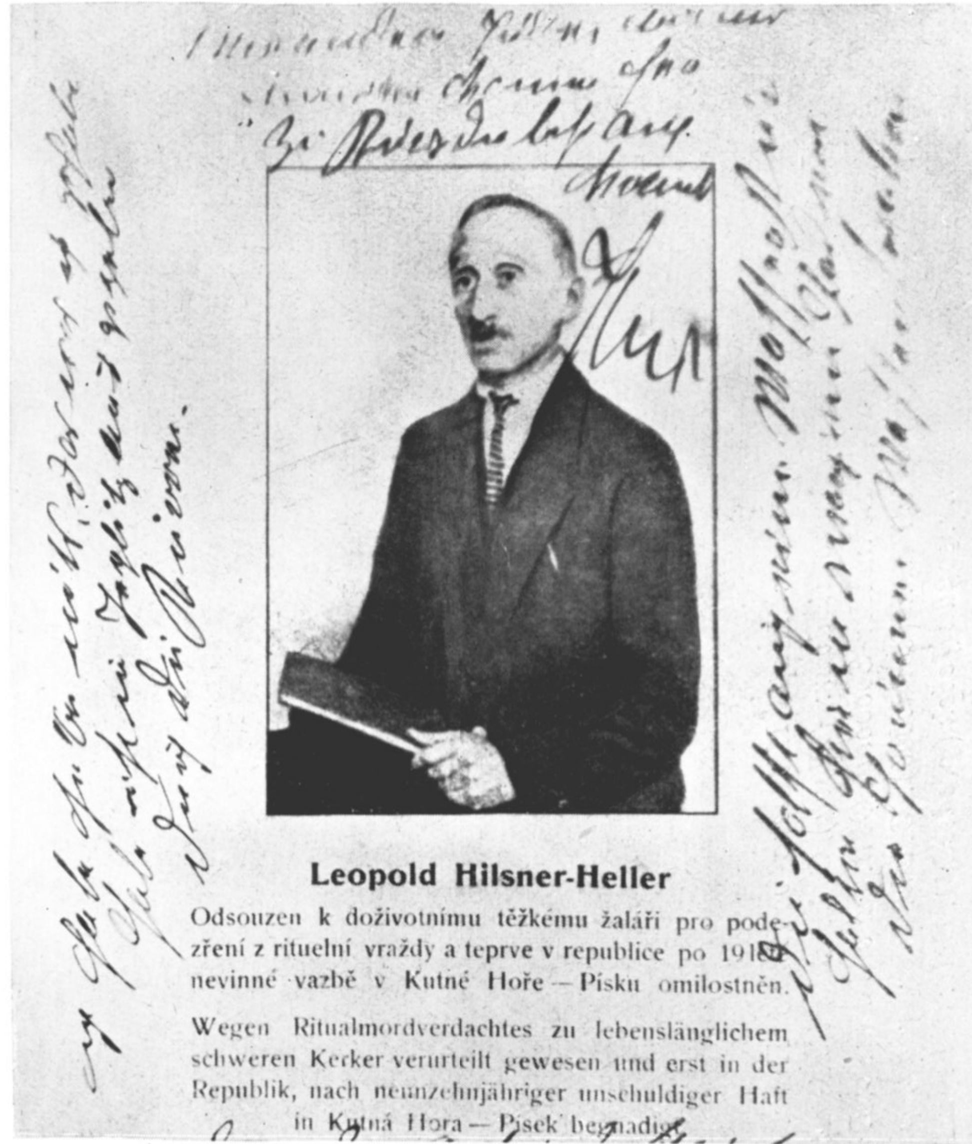
Polná, celkový pohled

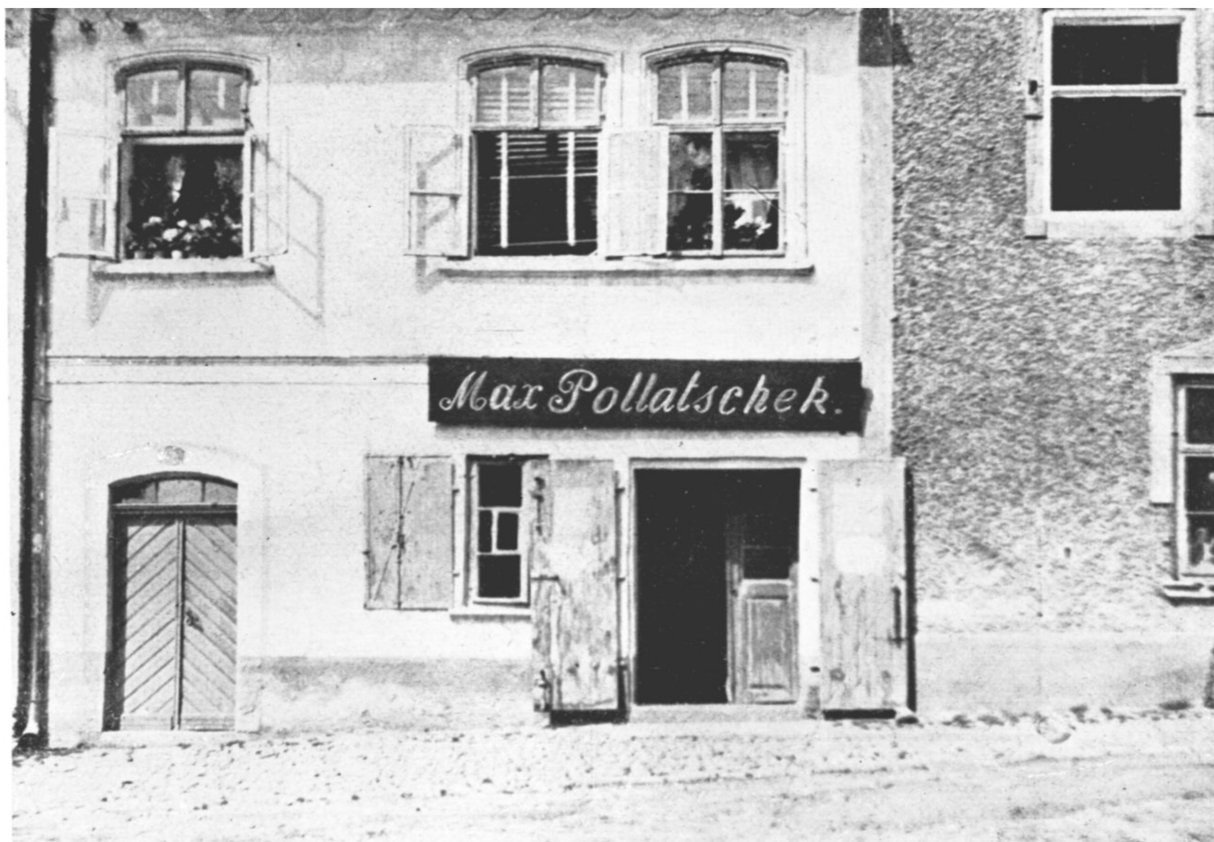
Proces Leop. Hilsnera v Kutné Hoře. Soudní porotní dvůr: (Zleva) C. k. státní zástupce Dr. Schneider – Svoboda. C. k. radové zem. s. Budecius a Pešek (soudcové). C. a k. dvor. rada, president kr. soudu Ježek (předseda). Dole: C. k. vyšetřující soudce Otta Baudiš.

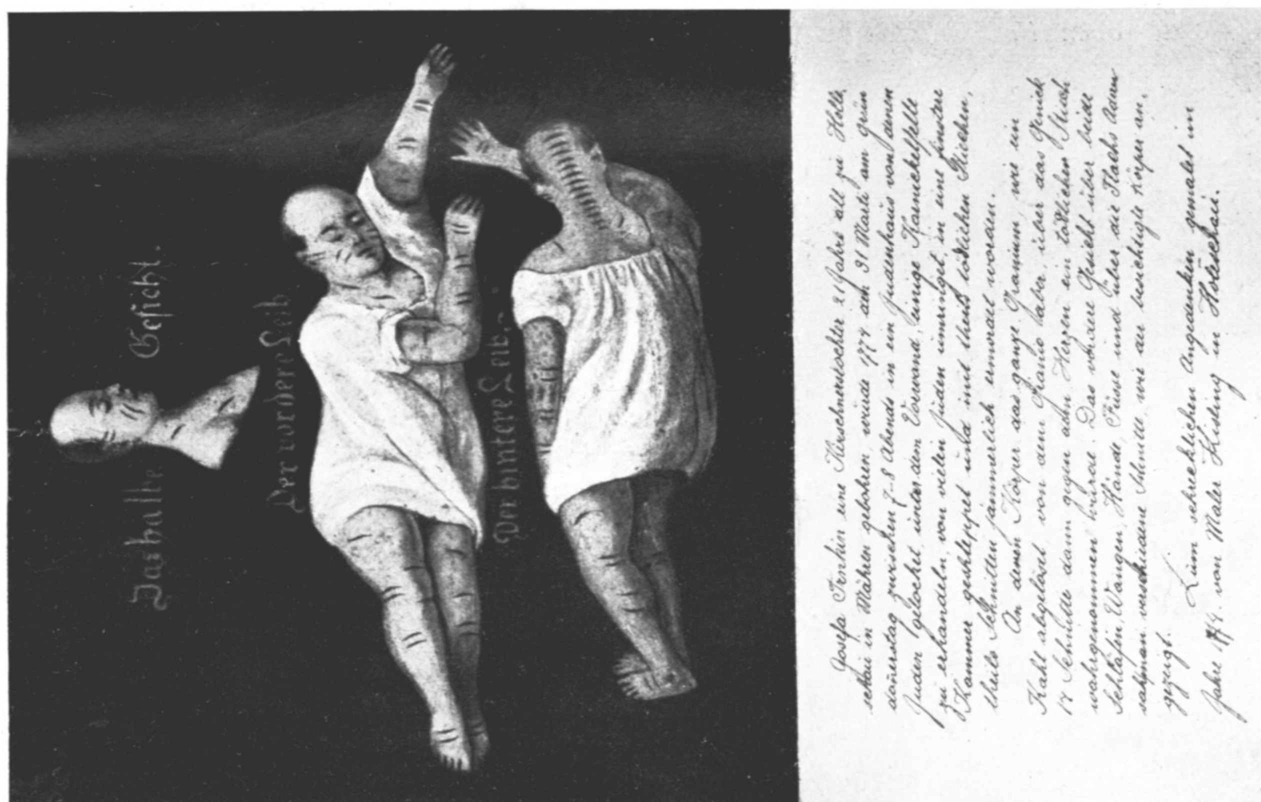
Tělo Anežky Hrůzové v úmrlčí komoře v Polné. (Vlevo polenští lékaři MUDr. V. Michálek a MUDr. A. Prokeš, v popředí vpravo rada Reichenbach a strážmistr Klenovec.)

Vrah Leopold Hilsner – Heller po svém propuštění z vězení. (Po stranách Hilsnerovo písmo.)

Dům židovského obchodníka Poláčka v Polné, kde sloužila Marie Koumarová a milenka Hilsnerova Anna Benešová. (Foto z r. 1938.)

Rituální vražda z 18. století v Holešově na Moravě. (Fotografie pode původního obrazu na němž jest zavražděná Josefa Trnková s ostříhanými vlasy, aby byly viditelny jednotlivé řezy v zátylí.)

Bezejmenná ulička u Židovského města v Polné. (Napravo vikýř, kam skládal povozník Cink slámu.)

Boží muka, stojící na návrší mezi Březinou a Polnou. (V pozadí les Březina.)

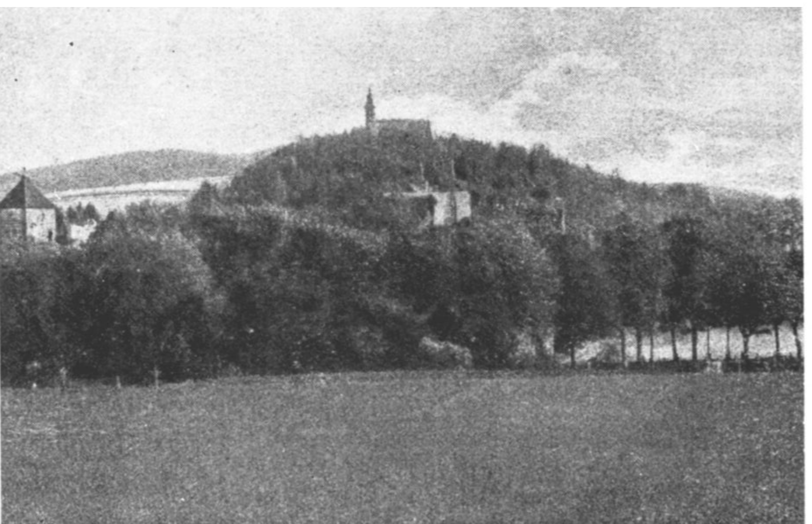
Situace místa u lesa „Březiny“. Tudy kráčela naposled Anežka Hrůzová 29. března 1899 navečer k domovu, aniž by tušila, že za okamžik stane se obětí krvelačných vrahů. Na obrázku úvozová cesta od Božích muk k „Březině“. (Malý bílý křížek označuje místo, kde byla Anežka Hrůzová zavražděna.)

J. Vomelová, choť starosty z Věžničky a obchodník Dvořák z Polné se svými psy Lordem a Piksem v lese „Březině“ na místě, kde byla přepadena A. Hrůzová.

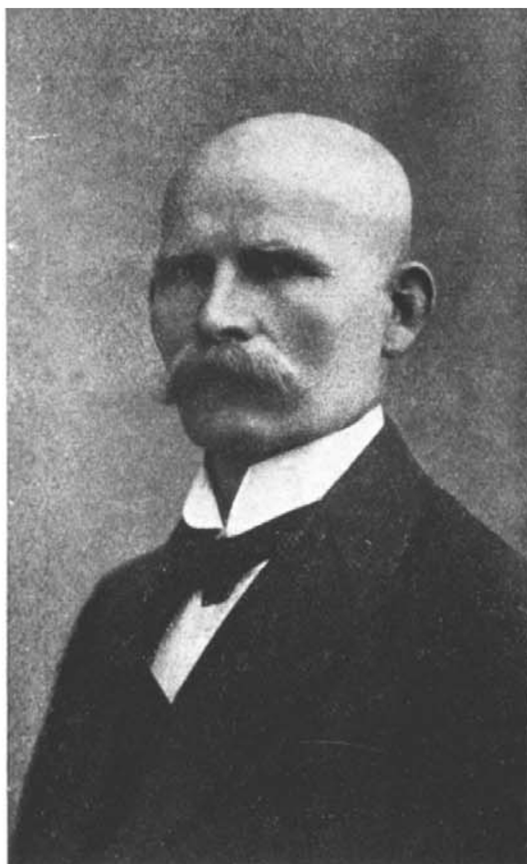
Soudní komise nad mrtvolou A. Hrůzové v „Březině“.
(Podle současné kresby z r. 1899.)

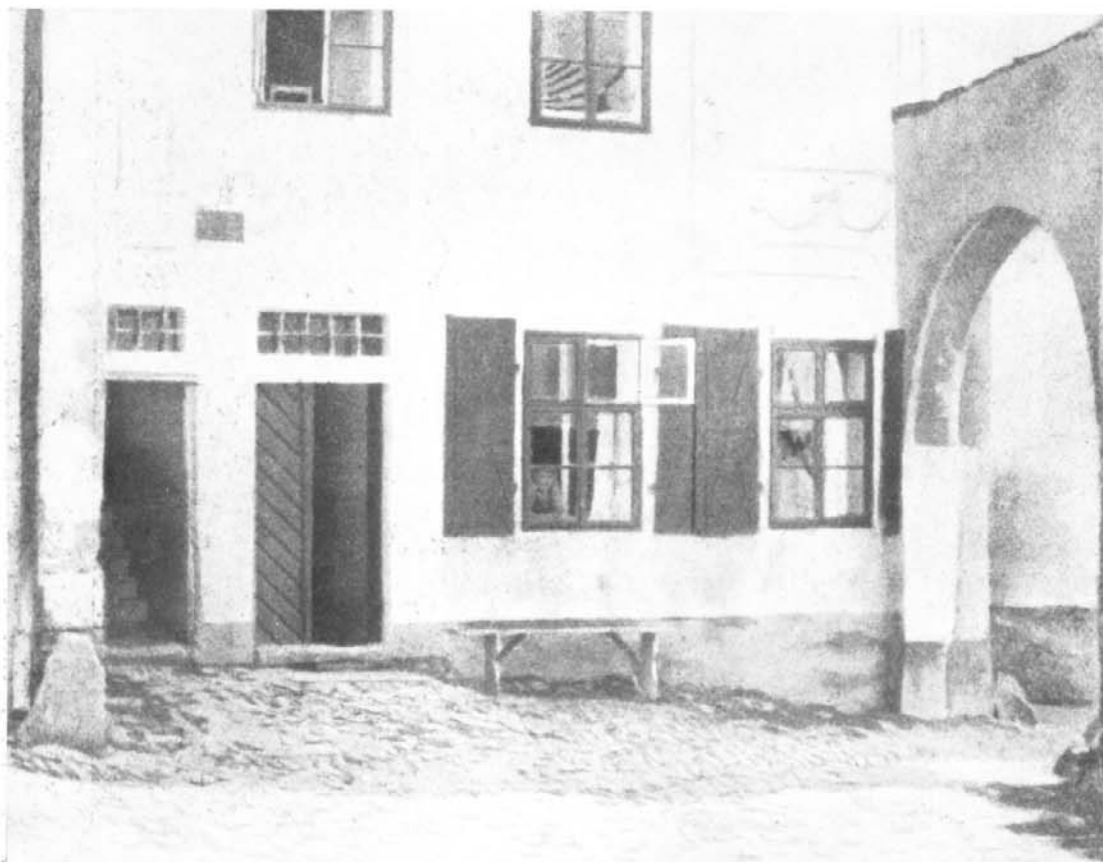
Kateřinský kopec v Polné

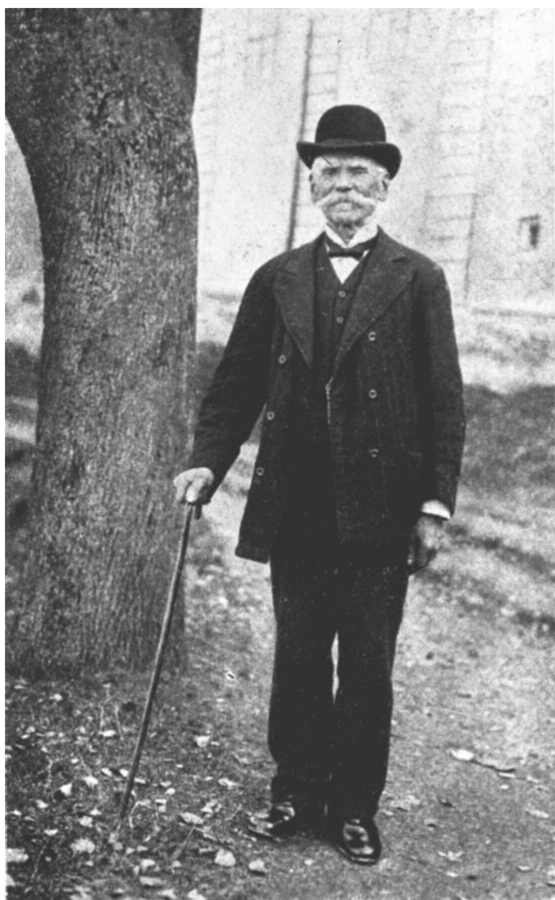
Svědkyně Blandina Prchalová.

Strážmistr Josef Klenovec.

Dům, v němž r. 1899 bydlela švadlena Bl. Prchalová v Žid. městě a kam Anežka Hrůzová chodila do šití. (V prvním poschodí byt svědka A. Langa.)

Korunní svědek Petr Pešák r. 1932.

MUDr. Alois Prokeš z Polné.

JUDr. Zdeněk Auředníček,
Obhájce Hilsnera r. 1899.

JUDr. Karel Baxa,
zástupce rodiny Hrůzovy r. 1899.

Svědek L. Führich.
(Foto z r. 1938.)

Svědek Petr Pešák v době procesu.
(Kreslil Rélink.)

Svědkyně Josefa Vytlačilová.
(Kreslil Rélink 1899.)

Svědek Vincenc Zelinger.
(Foto z r. 1938.)

Anežčin most u Polné. (Nahoře les „Březina“.)

Kříž postavený na místě, kde byla tehdy provedena vražda A. Hrůzové (R. 1899.)

Pomník A. Hrůzové na hřbitově u sv. Barbory v Polné.

Strom v „Březině“, u něhož byla A. Hrůzová zavražděna. (r. 1938)

Místo v „Březině“, kde byla nalezena mrtvola Anežky Hrůzové. (r. 1938)

Matka M. Hrůzová modlí se na místě, kde byla zavraždena její dcera Anežka.

Rodina Klímova a její domek ve Věžnici u Polné.

Vrah Leopold Hilsner v době svého zatčení.

Matka Leopolda Hilsnera. (Kreslil Rélink 1899).

Stará synagoga ve Velkém Meziříčí na Moravě. (Zde byly nalezeny zakrvácené kalhoty Hilsnerovi.)

Móric (Izím) Hilsner – Himmelreich. (Fotografie z r. 1938.)

Činitelé v události v Polné. Vlevo nahoře: starosta R. Sadil a polic. radní A. Sedlák. Nahoře vpravo svědkové: (od levé str.) A. Filipenský, Fr. Šic, Jul. Pešáková, Fr. Cink, Fr. Veselý a J. Čermák. Dole: (zleva) četnický závodčí J. Touš, strážmistr J. Klenovec a četník V. Pícha.

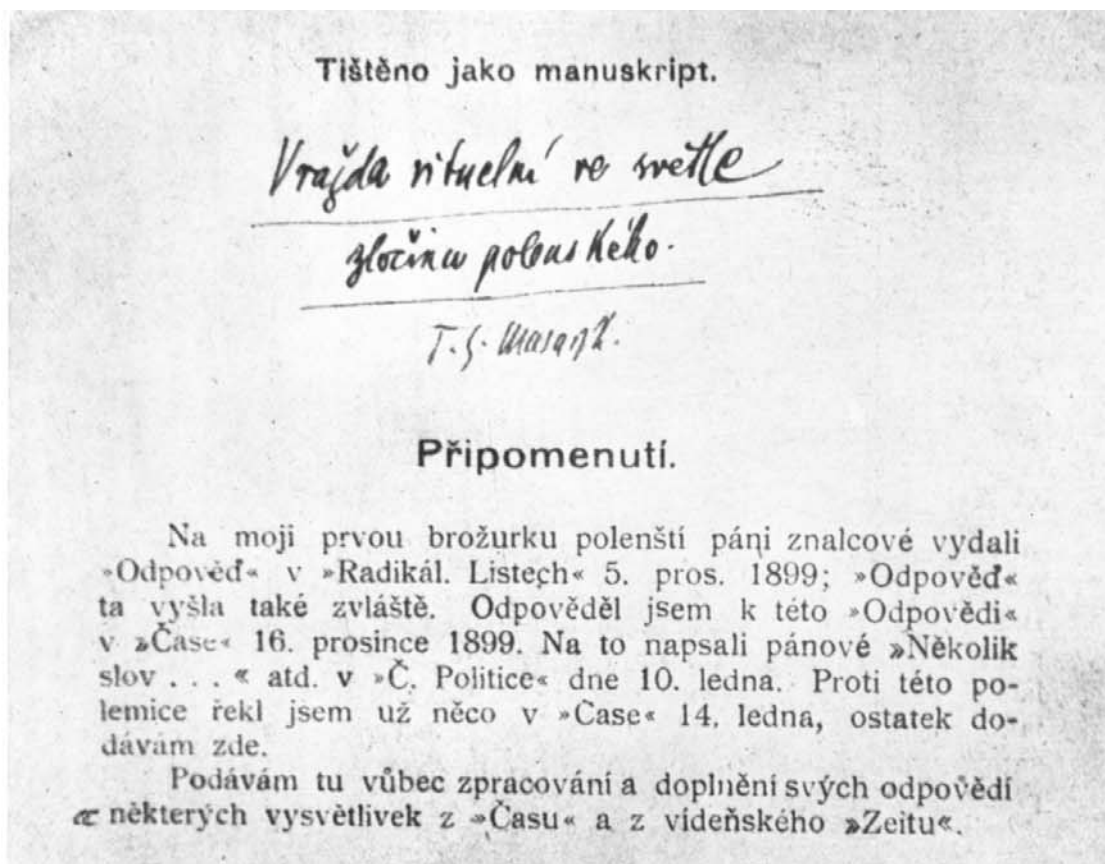
Židovsko – německá škola v Polné. (Dveře a 4 okna v přízemí označují sklepní byt rodiny Hilsnerovy.)

Rodina Hrůzova se modlí na hrobě zavražděné Anežky. Zleva: M. Hrůzová, matka, sestra Verunka a bratr Jan, vedle něho příbuzná.

Pavlač s průchodem u synagogy v Polné. (Nahoře byl byt rabína Goldbergera, který s pavlače házel něco pajdavému Židovi.)

Tištěno jako manuskript.

Vražda rituelní ve světle zločinu polenského.

T. G. Masaryk.

Připomenutí.

Na moji prvou brožurku polenští páni znalcové vydali »Odpověď« v »Radikál. Listech« 5. pros. 1899; »Odpověď« ta vyšla také zvláště. Odpověděl jsem k této »Odpovědi« v »Čase« 16. prosince 1899. Na to napsali pánové »Několik slov . . . « atd. v »Č. Politice« dne 10. ledna. Proti této polemice řekl jsem už něco v »Čase« 14. ledna, ostatek dodávám zde.

Podávám tu vůbec zpracování a doplnění svých odpovědí a některých vysvětlivek z »Času« a z vídeňského »Zeitu«.

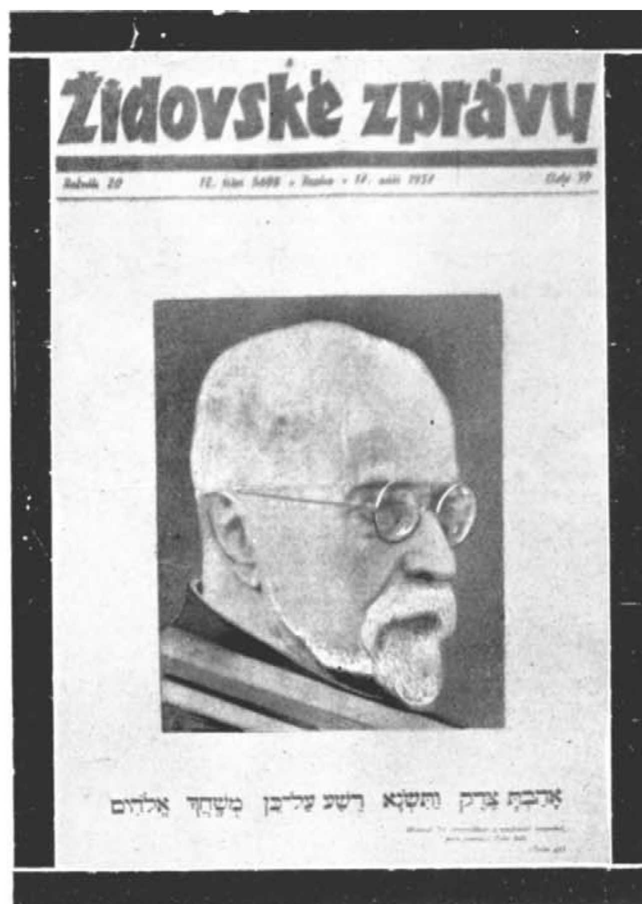
Titulní list Masarykovy brožury o případu polenském. (Brožura vlastnoručně podepsaná T. G. M.)

Tři z brožur, pojednávajících o polenském rituálním případu.

Profesor T. G. Masaryk, samozvaný obhájce Hilsnerův.

Smuteční list v „Židovských zprávách“ (září 1937).

T. G. Masaryk při své návštěvě v Palestině r. 1927.

והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי

הרבים ככוכבים לעולם ועד : נ״ך עיני ואביטה נפלאות

ספר

הזהר

על התורה

מהתנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זלה״ה :

חלק ראשון

ספר בראשית

עם סתרי תורה ומדרש הנעלם עם פקודי אורייתא מרעיא מהימנא ותוספתא על קצת פרשיות וכל המראה מקומות מתנ״ך והגהות מן מוהרח״ו ומן רמ״ק קורדווירו בדרך אמת · ולמדי בינה מן מהרמ״ז זלה״ה והוגה בהגה מדויקת מכמה ספרי זוהר מדפוסים טובים ·

והוספנו בזה חדשות פירוש

מקדש מלך

ונכלל בו פירוש מוהרמ״ז על כל הזוהר הכל בלי גרעון כאשר נדפס באמשטרדם ע״י המחבר בעצמו ה״ה הרב הגאון חכם הכולל בנגלה ובנסתר המקובל האלקי מוה׳ שלום בוזאגלי זלה״ה זי״ע והוגה הדק היטב ע״י אנשים ישרים ושלימים חסידים ואנשי מעשה אשר באמונה עוסים שכמ״ה ,

---

נדפס בתכלית היופי בק״ק זאלקוויא ·

בדפוס הרב וכו׳ מוה׳ שמואל פינחס שטילער נ״י

בשנת והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע לפ״ק

Soher Druck und Verlag von S P Stiller in Zolkiew · 1862

Titulní strana Zoharu

Strana Talmudu. (List 59a traktátu Sanhedrin Talmudu, vyd. r. 1932 v Lipsku.)

Marie Sůrová

Předstupuje svědkyně Marie Sůrová, žena krejčího v Polné (Hilsnera zná).

Předseda poučuje jí o povaze přísahy. (Generálie, přísaha.)

Předs.: Znáte Žida Berana?

Svědkyně: Já ho neznám, leda podle vidění.

Předs.: Kdy jste ho viděla?

Svědkyně: Ve středu to bylo, 29. března na škaredou středu, šel skrze síň v Židovském městě čís. 26, je průchodící.

Předs.: Odkud se tam jde?

Svědkyně: Z Karlova náměstí, pak je ulička, ta nemá jména.

Předs.: Je to blízko u Hilsnerů?

Svědkyně: To je na jiné straně. Tak šel skrze náš dům na rynku a ptal se, kde zůstávají Bogdanských.

Předs.: Kdo je to?

Svědkyně: To jsou asi trojí Židé.

Předs.: Koho se ptal?

Svědkyně: Mně. Byla tam paní Šicová, vařila a já jsem šla ven.

Předs.: Poznala byste ho?

Svědkyně: Poznala.

Předseda: Berane!

Předs. (k svědkyni): Je to on?

Svědkyně: Prosím, to není on.

Předs.: A jak víte, že se jmenoval Beran?

Svědkyně: Já to slyšela.

Předs.: Kde?

Svědkyně: V novinách. Lidé říkali, že ho taky viděli a v novinách bylo, že se jmenuje Beran.

Albína Balcarová

Předs.: Svědkyně Albína Balcarová, z Polné.

Předs.: Znáte Berana? (Generálie, přísaha.)

Svědkyně: Já jsem ho potkala na škaredou středu u pumpy u Žida Basche. Byl větší postavy, obličej podlouhlý, nos veliký, měl už vousy, pod nosem také, vyvalené černé oči, husté černé vlasy, černé šaty, jež byly ošumělé, vyrudlé, klobouk ošumělý, vyrudlý, boty rozšmaťhané, pravou nohu popotahoval za sebou.

Předs.: Byl pajdavý?

Svědkyně: Ano. Trochu jakoby měl skvrny v obličeji.

Předs.: A co dál?

Svědkyně: Nesl pytlík od mouky a bylo v něm cukroví, nebo macesy.

Předs.: Jak to víte?

Svědkyně: Protože to tak držel a bylo vidět, že to není tak těžké.

Předs.: Kdy jste ho potkala?

Svědkyně: V 1 hodinu u pumpy na Karlově náměstí. To bylo dříve Židovské.

Předs.: Kam šel?

Svědkyně: Do brány.

Předs.: Která je to?

Svědkyně: To je ta naše, horní brána, jde se okolo rohu a přijde se do brány.

Předseda: Není tohle Beran?

(Týž je zavolán.)

Svědkyně: To já nevím. Tenhle má vousy a nemá ty šaty, teď má čistější.

Předs.: Což obličej?

Svědkyně: Ne.
Dr. Auředníček: Šaty měl černé, vyrudlé, jaký kabát?
Svědkyně: Dvouřadák kratší, jen krátký.
Dr. Auředníček: Sako, ne?
Svědkyně: Já nevím, co to je?
Předs.: Máte něco Hilsnere k tomu?
Hilsner: Nic.

Antonie Šicová

Předstupuje svědkyně Antonie Šicová, dosud nevyslechnutá, 63 roků, katolička, vdaná, manželka obuvníka bydlící v Polné.
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědkyně: Ano. (Přísahá.)
Předs.: Znáte Žida Berana?
Svědkyně: Ne.
Předs.: Vy jste ho viděla.
Svědkyně: Přišel nějaký cizí Žid do domu. Vařila jsem. Bylo to po 11. hod. Někdo šel do světnice. Byl to ten Žid, ptal se zda pan Bogdanský tam bydlí.
Předs.: Není to příbuzný Hilsnerův?
Svědkyně: Nevím. Řekla jsem, že bydlí vedle a šla jsem pryč.
Předs.: Máte dosvědčit, že to byl Beran, kterého jste viděla. Pojďte sem Berane. Jest to on?
Svědkyně: Ten byl větší.
Předs.: Jaké nohy měl?
Svědkyně: O hromadu větší.
Předs.: Byl prý pajdavý?
Svědkyně: Ano.
Předs.: To není on?
Svědkyně: Ne. (Odchází.)
Předs.: Pojďte sem ještě! Vy jste manželka Šicova, u kterého bratr Leopoldův se učil.
Svědkyně: Ne, jsem jeho matka.
Předs.: On vám měl povídati, že chtěl Hilsner jet do Ameriky.
Svědkyní: Syn povídal, že mladší Hilsner říkal, že bratr by chtěl do Ameriky, kdyby měl peníze.
Předs.: Kdy to bylo?
Svědkyně: Mezi těma dňama.
Předs.: Kdy?
Svědkyně: Mezi tou vraždou.
Předs.: Kdy se stala vražda?
Svědkyně: Ve středu.
Předs.: Kdy to mohlo býti, kdy vám to povídal?
Svědkyně: Ve čtvrtek, nebo v pátek.
Předs.: Hilsnere, chtěl jste tam jeti?
Hilsner: Ale, už je to dlouho.
Předs.: Dlužil jste se peníze?
Hilsner: Kdo by mi půjčil?
Předs.: Kdy jste chtěl do Ameriky?
Hilsner: Před rokem.
Předs.: Co jste tam chtěl dělat, když tady jste nic nedělal?
Hilsner: Chtěl jsem pracovat, nebo dělat kšefty. (Veselost.)

Dr. Auřednícek: Jak to, paní svědkyně, že váš syn o tom nic nepovídal.
Svědkyně: Nebyl na to tázán.

Marie Huberová

Paní Marie Huberová, roz. Pojmanová, 56 roků, v Polné naroz., do Heimburku příslušná, katol., vdova, má pensi po muži, který byl mistrem při dráze.
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědkyně: Znám.
Předs.: Nejste s ním příbuzná nebo sešvagřená? Nemáte proti němu nepřátelství, nebo zášť?
Svědkyně: Nemám.
(Přísahá.)
Předs.: Znáte Žida Berana?
Svědkyně: Ne.
Předs.: Prý jste ho viděla ve středu před Velikonocemi?
Svědkyně: Matka povídala, budeme vozit slámu na Zápeklí. Cink jel pro ni. Jel odpoledne a když bylo asi čtvrt na 6, šli jsme skládat slámu. Měla jsem vylézti na žebřík, ale ten byl špatný. Já jsem myslila, že je nešťastný den, škaredá středa: „Nelez na žebřík, zlámala bys nohu!“ Musila tam jíti matka. Bylo mi to líto. Stojím ve vratech. Cink vylezl na fůru, otevřel poklop a podával slámu. Ten Hilsner a ještě dva šli kolem. Měli cigára. Ten jeden se obrátí od vozu a udělá tak (otře popel). Otevřel kabát. Tak měl tam něco žlutého jako pošvička dlouhého. Krátký ceidung[5] byl ven. V tom ceidunku něco bylo zavinuto. On si to lépe zavinul a kabát zapnul.
Předs.: Jakpak vypadali?
Svědkyně: Jeden měl řebíčkový kabát, velké oči. Oba se mi do očí podívali. Tento, Hilsner šel pryč, napřed, měl bělavé kalhoty. Jeden táhal jednu nohu za sebou. Utíkali furt dolů. Já za nimi křičela: „Ferfluchten Falotten.“[6] Hilsner šel napřed, ti za ním.
Předs.: Hilsnera jste znala?
Svědkyně: Znala jsem ho. Ty druhé ne, nebyli Polenský. On je znal, má je říct a nedržet všecky pány za blázny.
Předs.: Pojďte sem, Berane. (Beran předstoupí.) Nebyl mezi nimi?
Svědkyně: Ten to nebyl. Ten měl vousy, víc vyšpulenou hubu, bělounký v obličeji jako Žid.
Předs.: Polenský to nebyl?
Svědkyně: Já bych ho poznala mezi stem lidí.
Předs.: Co tomu říkáte, Hilsnere?
Hilsner: Ta paní se mýlí.
Svědkyně: Potrestaj mne, když jsem něco falešného řekla.
Předs.: Utíkali dolů k lávkám?
Svědkyně: Ano. Mně byla „einfallend“[7] ta pošvička.
Dr. Auředníček: Vy jste řekla, svědkyně, že měl obličej lepší. Balcarová říkala, že měl skvrny na něm.
Svědkyně: Byl bílý. Viděla jsem ho tak dobře, jako když se nyní k nim vobrátím.
Předs.: Můžete jíti.
Svědkyně: Poroučím se uctivě.

---

[5] Snad noviny podle něm. Zeitung; pozn. editora.
[6] „Zatracení mizerové“.
[7] „Nápadná“.

Josef Čermák

Svědek Josef Čermák.
Předs.: Vy jste už tu byl?
Svědek: Zde ne.
Předs.: Kdo vás vyslýchal v Polné? Soudce odtud?
Svědek: Ano.
(Generálie.)
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědek: Ano. (Přísahá.)
Předs.: Pamatujete se na Škaredou středu?
Svědek: Ano.
Předs.: Kdy byla?
Svědek: 29. března.
Předs.: Jak to poznáváte?
Svědek: Podle času práce. Vím, jakou práci jsem měl.
Předs.: Viděl jste ten den Hilsnera?
Svědek: Ne.
Předs.: A jiného Žida také ne?
Svědek: Chromého na pravou nohu v koleně. Dopadal.
Předs.: Kdy?
Svědek: Mezi 11. a 12. hod. vyšel z uličky, kde má Hilsner byt. Šel k rabínovi, kde tento bydlí.
Předs.: Z uličky u Hilsnera?
Svědek: Ano. Šel dolů, kde zůstávala Prchalová, pak šel do židovské brány, co je rabínův byt a zůstává košerák.
Předs.: Jak byl ošacen?
Svědek: Měl černý kabát, černý klobouk, ošumněle.
Předs.: Jaký byl v obličeji?
Svědek: Měl tak vousy 4 neděle neholeno, krátký plnovous.
Předs.: Jaký vous?
Svědek: Černý.
Předs.: Hubený, bledý byl?
Svědek: Hubený, bledý.
Předs.: Kalhoty?
Svědek: Tmavé.
Předs: Kabát?
Svědek: Tmavý, kalhoty jako do šediva. Pravou nohu nemohl ohýbat, na levou tedy dopadal.
Předs.: Neznáte Berana? Pojďte sem Berane! Jest to on?
Svědek: Ne. Podle chůze a v obličeji docela byl jiný.
Předs.: Chcete vědět, p. doktore, nebyl-li to Bretisch? Bretisch, pojďte sem! Jest to on, pane svědku?
Svědek: Jest to docela jiný. (Odejdou.)
Předs.: Ať přijde svědek Cink (poněvadž nebyl hned při ruce), ať zatím přijde svědkyně Julie Pešáková (Generálie.)

Julie Pešáková

Svědkyně Julie Pešáková.
Předseda: Znáte Hilsnera?
Svědkyně: Ano. (Přísahá.)

Předs.: Pamatujete se, kdy byla Hrůzová zavražděna?
Svědkyně: Ve středu.
Předs.: Jak víte, že ve středu?
Svědkyně: Poněvadž to každý říkal.
Předs.: Znala jste ji?
Svědek: Ne.
Předs.: Neviděla jste nějakého nápadného člověka tehdy?
Svědkyně: Žida. Před polednem k 11. hodině v Židovském městě pod synagogou. Pozdravil p. rabína (Goldbergra).
Předs.: Kdepak byl?
Svědkyně: Na pavlači.
Předs.: Co chtěl? Něco na něm?
Svědkyně: Šel pod tu boudu, pan rabín mu hodil papírek, on to strčil do kapsy.
Předs.: Jak vypadal?
Svědkyně: Byl větší. Vous měl čtyry neděle neholený, ramenatý, bledý, asi 30 let.
Předs.: Jaké měl šaty?
Svědkyně: Tmavé, odřené.
Předs.: Nenapadal na nohu?
Svědkyně: Ano.
Předseda: Pajdal?
Svědkyně: Ano.
Předs. Poznala byste ho? Pojďte sem Berane! Jest to on?
Svědkyně: Není.
Předs.: Pojďte sem Bretischi!
Svědkyně: Toho znám, to nebyl on.
Dr. Auředníček: Kde jste stála?
Svědkyně: Co jest zelený trávník venku.
Dr. Auředníček: V té ulici, co vede od brány dolů?
Svědkyně: Ano.
Dr. Auředníček: Na té straně, co jest vchod do domu Prchalové?
Svědkyně: Ne, na té, co je zelený trávník. Odtamtud je vidět na tu pavlač, co je pan rabín.
Předseda: Hilsnere!
Hilsner: Nic.

Augustina Rosolová

Svědkyně: Aug. Rosolová. (Generálie.)
Předs.: Znáte Hilsnera?
Svědkyně: Ano. (Přísahá.)
Předs.: Znáte Kateřinský vrch?
Svědkyně: Ano.
Předs.: Chodíváte tam na procházku?
Svědkyně: Ano.
Předs. Kdy jste tam byla naposled?
Svědkyně: Na Květnou neděli.
Předs.: Odpoledne jste šli na procházku?
Svědkyně: Se svou 4 letou sestrou až ke kostelu. Byli tam dva chasníci. Jeden byl Hilsner, druhého jsem neznala, ten byl docela cizí.
Předs.: Žid?
Svědkyně: Já nevím. Já jsem jim neviděla do obličeje. Oni byli ksichtem k Březině a já ksichtem dozadu.

Předs.: Jak vypadal ten cizí Žid?
Svědkyně: Měl bělavé šaty a nohy do kříže, jen trošku to bylo znát.
Předs.: Prohnuté do sebe. Slyšela jste je mluvit?
Svědkyně: Mluvili německy. Německy já nerozumím. Nevím, co povídali. Chvilku jsem se zdržela. Malá sestra se bála a křičela. Tak jsem se obrátila a šla pryč. Později už tam žádný nebyl.
Předs.: Proč jste šla pryč? Vy jste si toho Žida nevšimla? Šli pryč?
Svědkyně: Copak do něho? Někdy, již je to skoro dvě léta, tak mi Hilsner něco řekl.
Předs.: Vy jste řekla, že jste se ho bála, poněvadž vám vynadal.
Svědkyně: Někdy mě něco řekl a oni napsali u soudu v Polné, že mně sprostě vynadal. To prý je dvě léta.
Předs.: Co vám řekl?
Svědkyně: Já jsem chromá, řekl mi něco o tom.
Předs.: Berane, pojďte sem! (K svědkyni:) Je to on?
Svědkyně: Ne, prosím.
Předs.: Brettischi! Je to on?
Svědkyně: Také ne. Ten byl široký.
Předs.: Hilsnere, co tomu říkáte?
Hilsner: Někde mě viděla s Bertholdem Friedem.
Svědkyně: Já jsem mu do ksichtu neviděla.
Vot. r. Budecius: Proč byl Žid?
Svědkyně: Mluvil německy, polenský to nebyl.
Vot. r. Budecius: Žida poznáme podle obličeje nejvíce.
Svědkyně: Já jsem mu do ksichtu neviděla.

Konfrontace svědka Cinka s Beranem, Friedem a Brettischem

Předstupuje svědek Cink.
Předs.: Berane! pojďte sem! (K Cinkovi:) Znáte ho?
Svědek: Ne.
Předs.: Nešel tehda s Hilsnerem?
Svědek: Někdy.
Předs.: Na Sezimově náměstí u Vlčků na té pekelské hrázi?
Svědek: To byl dočista jiný člověk.
Předs.: Ať přijde Oskar Fried. (K svědkovi:) Toho jste viděl?
Svědek: To byl on. Na hrázi s ním mluvil.
Předs.: Brettischi, pojďte sem.
Brettisch: Já na sebe nenechám pořád koukat. Každý mně zná. Byl jsem v cizině 7 let. Já nejsem žádný cizí Žid.
Předs.: Kdyby to nemusilo být, tak bychom vás nevolali.
Brettisch: To je – jako bych já byl nějaký raubíř.
Předs.: (K svědkovi:) Toho znáte?
Svědek: To není ten.
Brettisch: To já nechci míti a nemohu míti.
Dr. Auředníček: Vy pravíte, že s Osk. Friedem byl tentýž pajdavý Žid, co jste ho viděl tenkráte 29. března s Hilsnerem.
Svědek: Tohle není dočista žádný.

Oskar Fried

Předstupuje svědek Oskar Fried, obch. příručí z Polné. (Generálie, přísaha, Hilsnera zná.)
Předs.: Pamatujete se na Škaredou středu?

Svědek: Nepamatuji.
Předs.: Pamatujete se, kdy byla zavražděna Anežka Hrůzová?
Svědek: V sobotu v lese.
Předs.: Kde jste to slyšel?
Svědek: V sobotu, lidi to vypravovali.
Předs.: A kdy, že se to stalo?
Svědek: Lidi říkali, že ve středu.
Předs.: Povozník Cink vozil ve středu slámu k Pojmanovům přes Pekelskou hráz do města a potkal vás s nějakým cizím Židem.
Svědek: Docela se žádným jsem nechodil.
Předs.: Neviděl jste Cinka?
Svědek: Neviděl.
Předs.: Nebyl jste na náměstí?
Svědek: Nebyl.
Předs.: Neviděl jste Hilsnera?
Svědek: S tím jsem nemluvil.
Předs.: Nebyl jste na Sezimovu náměstí?
Svědek: Nebyl.
Předs.: Nešel jste se žádným?
Svědek: Nešel a nemluvil.
Předs.: Cinku, řekněte mu to do očí!
Svědek: (K Friedovi:) Ano, on tam chodil s tím člověkem.
Svědek Fried: To je velká lež.
Předs.: Jenom neházejte tak se lží, řekněte, to je nepravda, lež je urážka. Je to také slušnější. Chovejte se slušně. Řekněte mu to do očí.
Svědek Cink (k Friedovi): Já vás viděl s ním za sv. Janem v té rovině.
Svědek Fried: Řekněte mi, s kým?
Svědek Cink: To já nevím. Stál jste tam, než jsem naložil slámu. Šli jste přede mnou a na Sezimovu náměstí k vám přišel Hilsner. Vy jste šel pak domů.
Svědek Fried: Já o tom docela nic nevím. Nešel jsem se žádným.
Předs.: Byl jste po celý den doma?
Svědek Fried: Mohl mne vidět před domem.
Předs.: On vás viděl na hrázi, vždyť to jest možné.
Svědek Fried: To bych řekl, to není nic zlého.
Předseda: Ale jak by vás tam mohl viděti, vždyť na tom nic není.
Svědek Cink: Já se dobře mohu upamatovati.
Svědek Fried: Ne.
Svědek Cink: Já se pamatuji. Já vám to dokáži před všemi svědky. Mohu to hned odpřísáhnout.
Svědek Fried: Dovolte, ten pán vypil mnoho kořalky.
Svědek Cink: To oni u nás často říkali, že se dáme ohnout za kořalku, to však není pravda.
Předs.: Tak už dost.
Dr. Auředníček: On tvrdí (Cink), že ten člověk byl israelita, že měl nohy do X, vypouklé oči, velká ústa. A mluvil jste s takovým?
Svědek Fried: To já nevím.
Dr. Auředníček: Můžete to říci?
Svědek: Můžu to hned říci a odpřísáhnout.
Předs.: Hilsnere, máte něco?
Hilsner: Nic.
Předs.: Přerušuji líčení na 20 minut.

*

Po přestávce předstupují svědci Jan Vomela, 31letý obuvník, který opravoval boty Berth. Friedovi, dále Martin Onar a Fr. Tůma, učedníci u Vomely, slyšení v téže záležitosti. Po nich přichází na řadu svědkyně Schubertová, choť mlynáře z Polné, Židovka, Hilsnera zná. (Generálie, přísaha.) Tato vypráví, že ve středu před Velikonocemi šla z Jamného do Polné a potkala prý zvláštního člověka. Měl neobyčejný pohled, divné pichlavé oči, takže, když se na ni podíval, dostala takový strach, že přeskočila strouhu a běžela na pole. Další svědkyně A. Běhalová z Malé Věžnice vypráví též, že když v úterý před Velikonocemi šla odpoledne z Polné, kde byla „nakoupnout", dohonila neobyčejného člověka dole u lávky pod lesem, který s ní šel až na kopec za „Březinu".

Něco podobného říká i svědek Josef Nepraš, 35letý šafář od Poláčka, obch. v Polné. V pondělí před Velikonocemi potkal v lese před Štokami onoho cizince „s děsivým zrakem", a sice o ½5. hod. ranní, tedy ještě za tmy. Působil prý na něj dojmem vytřeštěnce, na podobu jeho se však nejen tento svědek, ale ani předcházející dvě svědkyně nepamatují. Poslední ze čtyř předstouplých, 26letá Kar. Pelikánová z Polné, viděla jíti přes lávku od Kateřinského kopce k Božím Mukám nějakého člověka, k vůli kterému se vrátila ze strachu zpět do města. Byl vyšší postavy, měl modrý lajblík, modrou zástěru. Bylo to prý 29. března 1899 kolem ½6. hod. navečer, když už se smrákalo, takže mu do obličeje neviděla.

Svědkům je ukazována fotografie jakéhosi Fr. Wehra – nikdo z nich v něm však onoho záhadného neznámého nepoznává.

Svědek Páter F. Vlček byl v té době (pašiovém týdnu) několikráte procházkou u lesa „Březiny", naposledy dne 28. března 1899 o ¾ na 5. hod. Když šel kolem rohu lesa, kde později byla nalezena Anežka Hrůzová zavražděná, spatřil přespříč mezi mlázím přejíti muže jakéhos, silné postavy, který šel šoulavým krokem, na sobě měl světlý kabát. Koukl se svědkovi do očí, načež šel zpátky k rohu. Byl asi 20letý, plného obličeje, silných lícních kostí, bezvousý, nebo se slabým knírkem. Svědek zaslechl táhlý hvizd. Další svědek Alois Březina, 36letý zámečník z Polné, líčí, jak vypadala mrtvola Hrůzové při příchodu soudní komise, a sice shodně s ostatními svědky.

Protokol soudní komise

Předs.: Náš soudní vyslanec, kterého jsme včera vyslali do Polné, podal nám tento protokol. Čte týž. (Výtah.)

Protokol sepsaný dne 14. září v Polné. Přít.: c. k. adjunkt Baudiš, Pokorný, zapisovatel, Václav Šimon, starosta z Hory Kutné, Pícha, četník a Karel Zika. Nařízeno, aby se znalcem technickým vyšetřil ony čtyři body. Komise byla provázena Pešákem.

1. U stavení Večeřova se dívala na hodiny. Lze dobře viděti na hodiny.

2. Za 10 minut došla k místu, odkud Pešák Hilsnera viděl. Cesta stoupá mírně. Je vzdálena od místa u Večeři 10 minut. Pešák šel jistě ještě volněji, tedy potřeboval nejvýš 15 minut.

3. Dle profilu cesty sluší konstatovati, že terén dosti stoupá k „Březině". Komise se přesně postavila. K místu, kde stál Hilsner, šli zapisovatel, četník a Pešák. Pokorný byl v šatě šedivém. Okraj „Březiny" ležel v hlubokém stínu. Chabé obrazy osob. Rozeznávání barev bylo nemožné. Zapisovatele bylo rozeznati. Ony dvě osoby, jen po delším hledění bylo možno rozeznávati.

V 6 hod., když slunce sklonilo se za „Březinu", nastalo příznivější osvětlení. Bylo dobře viděti zapisovatele Pokorného. Ti dva nebyli k rozeznání. Když by se pohybovali, bylo by je vždycky poznati; vzdálenost 676 metrů, t. j. 890 kroků.

4. Na místo, kde byla nalezena Anežka Hrůzová, nelze od Polné viděti. S místa, kde stál Hilsner, 14 kroků od naleziště mrtvoly, jest viděti na cestu. Osoba mohla býti od Hilsnera dobře pozorována, až na dvě místa.

Josef Strnad

Svědek Jos. Strnad. (Generálie.)

Předs.: Znáte Hilsnera?

Svědek: Ano. (Přísahá.)

Předs.: Znáte Žida Berana?

Svědek: Ne. Já viděl na náměstí Žida starého ke 40 rokům, na nohu dopadal, měl světlý kabát, tmavý vous, pokrátký.

Předs.: Vypadal vous jako čtyry neděle neholený?

Svědek: Větší, černý.

Předs.: Jaké měl oči?

Svědek: Veliké. Dlouhý nos.

Předs.: Ústa?

Svědek: Jako když vidím opici.

Předs: Kdy?

Svědek: O půl šesté na Škaredou středu ráno.

Předs.: To tam byl Cink.

Svědek: Ano.

Předs.: Vy jste naň ukázal?

Svědek: Ukázal jsem naň Cinkovi, poněvadž měl hubu podobnou opici. Pak šel zpátky. Pak jsem ho viděl odpoledne s Hilsnerem a ještě s jedním. Šli na Kateřinský kopeček.

Předs.: Kdepak bydlíte?

Svědek: V Kandii.

Předs.: Kde jste ho viděl?

Svědek: U pivovaru.

Předs.: Hilsner šel s ním?

Svědek: Ano.

Předs.: Jakýpak měl oděv Hilsner?

Svědek: Ten měl modrý.

Předs.: Třetího jste neznal?

Svědek: Ne. Říkal jsem jednoho dne Hilsnerovi: „Hilsnere, co to bylo za pány?“ Odpověděl: „Já nevím, co to bylo zač. Chodil jsem s nimi.“

Předs.: Znáte Berana?

Svědek: Ne.

Předs.: Pojďte sem, Berane! Jest to on?

Svědek: Není.

Předs.: Co máte, Hilsnere?

Hilsner: To bylo 29. března, když jsem šel na rynk s kopce. Nešel jsem se žádnými Židy.

Svědek: Opak: z rynku na kopec. On to musí říci, kteří to byli. On mne prosil pro Boha, abych toho nechal.

Hilsner: Já ho neprosil.

*

Následuje krátká konfrontace tohoto svědka se svědkem Cinkem, který je zavolán a znovu potvrzuje, že po 5. hodině viděl Hilsnera jíti úzkou uličkou k lávkám, zatím co Strnad se domnívá, že jej spatřil v 5 hodin z okna, jak šel skrz Kandii vzhůru.

Předs.: Prohlašuji průvodní řízení za skončené, zítra v 7 hodin začnou plaidoyery.

Tím líčení toho dne skončeno o půl třetí.

Pátý den líčení 16. září

Předseda zahajuje líčení o 7. hod. 17 min.

Předs.: Pan zapisovatel přečte tělesné a duševní ohledání života Hilsnerova. (Zapisovatel čte totéž.)

Předs.: Máte něco Hilsnere?

Hilsner: Nic.

Soud zamítá návrh obhajoby na výslech Františka Wehra

Dr. Auředníček: Vysoký soudní dvore, dostal jsem zprávu, že onen Frant. Wehr, vícekráte pro vraždu stíhaný, byl zatčen v těchto dnech a dopraven k okr. soudu ve Warnsdorfě. Hledě k tomu, že svědek p. far. Vlček, když mu byla předložena fotografie, vypovídal, že muž ten podobá se onomu muži, který byl viděn v lese „Březině“ jím, dále Neprašem, Schubertovou a Běhalovou, navrhuji, poněvadž zjištěním totožnosti onoho člověka s Frant. Wehrem věc tato vzala zcela jiný obrat, aby bylo učiněno opatření, by sem byl dopraven onen Frant. Wehr a konfrontován s jmenovanými svědky a aby za tím účelem řízení bylo odročeno.

Veřejný žalobce: Celý průběh nezavdal nejmenší příčiny k pochybnosti, že by onen Fr. Wehr, který v červenci dopustil se vraždy smilné na jisté dívce, že by byl snad ve spojení s Hilsnerem nebo spolupachateli tohoto činu, jelikož podle přání pražského policejního ředitelství byly předloženy fotografie Wehrovy dotyčným osobám a veškery tyto osoby neseznaly po důkladném prohlížení, že by to byl Wehr, obzvláště i pan farář Vlček, neshledávám příčiny odročení. Poněvadž to nemá pro vinu L. Hilsnera žádné zvláštní váhy i kdyby se to prokázalo. My ještě pátráme po těch neznámých pachatelích a pohnání jeho je ještě možné. Navrhuji, aby nebylo dáno místa k návrhu pana obhájce.

Dr. Baxa: Já se připojuji k tomuto návrhu.

Dr. Auředníček: Já netvrdím, že by pak bylo dokázáno, že Wehr byl spoluvinníkem Hilsnera, nýbrž, že by bylo dokázáno, že Hilsner nic společného s vraždou nemá a že Wehr je jediným a pravým pachatelem. Poukazuji k tomu, že obžaloba spočívá jedině na tom, že byl Hilsner viděn v onen čas na místě vraždy, respektive na cestě k místu tomu a jinak proti němu nepředléhá ničeho, než že jest lenochem a totéž svědčí proti onomu neznámému muži, který byl viděn v den před vraždou a jest líčen jako podezřelý, kdyby bylo zjištěno, že Frant. Wehr, který je v podezření, že spáchal vraždu na několika místech z důvodů smilných, že jest to týž člověk – pak by zajisté soudci nabyli jiného názoru o té věci a pak by zajisté situace pro obžalovaného byla příznivější, poněvadž by musili voliti mezi Wehrem a obžalovaným, proti kterémuž jiné důvody nestávají.

Předs.: Soud se o tom poradí. (Soud odebírá se k poradě.)

*

Předs.: Soud se usnesl, aby se nedalo místa návrhu p. obhájce na předvedení Fr. Wehra z důvodů následujících, že četné fotografie jeho byly všem svědkům předloženy a všichni se prohlásili, že to onen muž fotografován není, který se po Polné potuloval. Jediný p. farář Vlček v prvním momentu uznal jakousi podobnost, ale konečně prohlásil, že jest to obraz docela jiného člověka, že onen měl plnější obličej, větší lícní kosti, oko výraznější. Dle § 316 prohlašuji průvodní řízení za skončené a soud sestaví otázky.

(Porada: soudcové se vracejí.)

Otázky předložené porotcům o vině Leopolda Hilsnera

Předs.: Pane zapisovateli, přečtěte otázky.

Zapisovatel:

I. otázka hlavní: Jest-li vinen L. Hilsner, že dne 29. března 1899 okolo 6. hod. večer v lese „Březině“ v Polné společně s pachateli dosud neznámými proti Anežce Hrůzové, dceři vdovy M. Hrůzové z M. Věžnice, v úmyslu, aby ji usmrtil takovým způsobem činil, že z toho pošla její smrt a že vražda spáchána byla způsobem potutelným?

II. otázka eventuelní, pro případ, kdyby pp. porotci neodpověděli k první otázce hlavní: Jest-li vinen L. Hilsner, že 29. března 1899 okolo 6. hod. večer, když v lese Březině od více pachatelů proti Anežce Hrůzové, dceři vdovy M. Hrůzové z M. Věžnice, v úmyslu, aby ji usmrtili, potutelně takovým způsobem činěno bylo, že z toho pošla její smrt bezprostředně při samém vykonávání vraždy ruky své na ni vztáhl, nebo způsobem činným spolupůsobil?

Předs.: Táži se p. stát. zástupce a obhájce, mají-li něco k podotknutí.

Dr. Auředníček: Navrhuji, aby podle § 317 dána byla další otázka. (Podává ji předsedovi napsanou.)

Otázka tato zní: „Zda-li jest Leopold Hilsner vinen, že přispěl k tomu, aby vražda na Anežce Hrůzové spáchána byla, aniž však byl při vykonávání vraždy ruku na ni vztáhl neb přímé účastenství při vraždě měl?“

Předs.: Co podotýká pan stát. zástupce?

Návladní: Aby tato otázka nebyla dána, ale ponechávám rozhodnutí slavnému soudu. (Soud se odebírá k poradě.)

Předs.: Soud připustil otázku p. obhájcem navrhovanou. Pane zapisovateli, přečtěte nyní veškery otázky. (Zapisovatel čte:)

Předs.: Táži se p. stát. návladního, obhájce a zástupce, mají-li nějakou otázku. Pan státní zástupce má slovo.

Řeč veřejného žalobce dra Schneidra-Svobody

Veřejný žalobce, vrchní rada dr. Schneider-Svoboda:

Velectění pánové z poroty!

Za své 30 leté soudní prakse co vyšetřující soudce, co votant a hlavně jako zástupce státní prodělal jsem četné případy vážné a důležité, jež poutaly pozornost širších vrstev, avšak ani jediný nemůže se zdaleka rovnati případu dnešnímu, jenž v pravdě téměř uchvátil všechny vrstvy společnosti a který udržel je až do poslední doby ve velkém rozechvění a napětí.

Jako malý doklad, jak i jednotlivci nezúčastnění o věc se zajímali, jest, že nikdy tolik soukromých dopisů anonymních i podepsaných a zpráv nedošlo soudu a stát. zastupitelství, jako v tomto případě. (Ukazuje.)

Toto jen včera a dnes přišlo a jeví se v tom uznáníhodná snaha uvésti světlo v ten případ, ač přes to nic z toho uvésti nelze. Jistý český list velmi případně nazval polenskou vraždu rakouskou Dreyfussovou aférou. Vpravdě jako v procesu Dreyfussově veřejný tisk přinášel denně několikasloupcové zprávy, tak i o polenské vraždě plnily se listy tu- i cizozemské. Dvě příkře proti sobě stojící moci vyvolily si případ tento, aby se tu utkaly na kolbišti tiskovém. Zná je každý, netřeba je jmenovati.

Hned po nalezení mrtvoly nešťastné oběti, Anežky Hrůzové, přinášely listy jedné i druhé z těchto mocí sáhodlouhé články, hlavně v úvaze, co příčinou, co pohnutkou tohoto záhadného případu jest. Avšak, velectení pánové, to vás nesmí másti a vy nesmíte, byť by jedna i druhá strana sebe delší články přinášela, k tomu nesmíte hleděti, to nesmí býti vodítkem vašeho výroku, nýbrž jedině to, co během tohoto přelíčení ve prospěch neb na úkor obžalovaného předneseno bylo.

Motiv jest vedlejší věcí.

Jedná se jen o to, zda-li Leopold Hilsner dopustil se činu, pro který naň žaloba vznesena byla.

Jsem přesvědčen, velectění pánové, když veškeré tyto průkazy, které během tohoto 5 denního přelíčení uvedeny byly, uvážíte, že se mnou jste nabyli přesvědčení, že skutečně žaloba jest správná a odůvodněná a že jste nabyli se mnou přesvědčení, po dlouhém a svědomitém zkoumání celého případu, o vině Leop. Hilsnera.

Byla vám dána, velectení pánové, především otázka hlavní, souhlasící se žalobou: Zda jest Leopold Hilsner vinen, že 29. března 1899 okolo 6. hod. večer v lese v „Březině“ u Polné, společně s pachateli dosud neznámými proti Anežce Hrůzové v úmyslu, aby ji usmrtil takovým způsobem činil, že z toho pošla její smrt a že vražda byla spáchána způsobem potutelným. Velectení pánové! Více, než v kterémkoli trestním případě záleží zde, abychom úplného přesvědčení nabyli, kdy a kde vražda ta spáchána a v tom ohledu myslím, že podal průběh přelíčení nezvratných důkazů. Dovolím si hlavně poukázati k tomu, proč věř. žaloba tvrdí, že vražda spáchána v tu dobu a na tom místě.

Se strany p. obhájce chce se to vzíti v pochybné a dedukovati z toho nevinu. Netřeba, myslím, celý příběh vyprávěti, že Anežka Hrůzová byla velmi bohabojné děvče (měla růženec, jenž se ztratil), že po více roků chodila z Věžničky, malé to vesničky ¾ hod. od Polné, do šití k Blandině Prchalové. Ta bydlila na konci Židovského města, ob dům, v němž L. Hilsner u své matky M. Hilsnerové bydlel, který náleží židovské obci polenské, v kterémž nahoře jest židovsko-německá škola. Tam dole jí byl byt poukázán zdarma. Ten se podobá středověkému sklepení. Hilsnerová měla zadarmo byt, ale byla povinna – známo, že když cestují israelité, že neradi trvají jinde – takovým těm cestujícím Židům podati přístřeší a dávala je.

Tak se stalo, jak Leopold Hilsner sám doznává, že u Hilsnerů, zvláště v čas velikonočních svátků, moc Židů bývalo ubytováno. Jak jste slyšeli, ta Anežka Hrůzová také letošního roku začátkem března chodila do šití k Prchalové. Vycházela, když se rozednilo, po 7. hod. nebo ve čtvrt na 8 a obyčejně o půl 6. vracela se tou samou cestou, a na to kladu hlavní váhu. K Žabokrtům, pak k potoku nahoru ouvozem, na jedné straně lesem „Březinou“, na druhé straně poli omezeným. Na každý pád, velectění pánové, ten, kdo vraždu spáchal, musil znáti dobře, kudy Anežka Hrůzová chodila a kdy. Nelze si to jinak mysliti a proto také není divu, že s takovou smělostí a drzostí za dne bílého na cestě, kde lidé chodí, byla vražda spáchána. Jest to pochopitelné, poněvadž právě v jinou dobu domů nešla, než za světla. Jinde ji nebylo lze tak snadno přepadnouti. Jest zjištěno svědky, že o něco dříve vyšla, asi o čtvrt na šest. (Sádlo koupila, Kocmanová ji provázela, Dvořák ji uviděl naposled o čtvrt na šest.) Byla by musila dojíti téhož dne ve čtvrt na sedm domů. To se nestalo. Matce to nebylo nápadno, poněvadž o Velikonocích je více práce v šití, ani druhý den, ve čtvrtek, teprve v pátek tam šla, a to spíše pro košíček, poněvadž myslila, že Anežka tam je. Nebyla tam. Lekla se, počali ji hledat, syn chodil po přátelích. V sobotu byla ráno, pomocí školní mládeže, prohlídka lesa. Šel jeden vedle druhého a při této prohlídce o 9. ráno nalezena mrtvola Anežky Hrůzové v mlází. Přistupuji ke známkám, které ukazují na vraždu zákeřnou. Nalezeno bylo hlavně troje poranění. Hlavní byla hrozná, děsná rána na krku, která měla dle lékařského dobrozdání smrt vykrvácením za následek. Byla absolutně smrtelná. Mimo to na krku byla nalezena strangulační rýha, ne přes celý krk, ale jen na pravé straně. Byla jí hozena léčka, oprátka přes krk a zavlečena. Mimo tuto rýhu strangulační, která ji mohla omráčiti, nalezeno na hlavě osm ran spáchaných tupým, ostrým, hranatým předmětem, holí, nebo kamenem. Co se týče těchto osmi ran, tak rány byly lehké, nepronikly k mozku. Mně jest to nápadné, že, kdyby hned chtěl ji usmrtiti, že by mezi osmi ranami jedna byla vedena tak, aby ji usmrtil. Ale zdá se, že měly úkol pouze ji omráčiti.

Já myslím, že z osmi ran kamenem mohla býti jedna smrtelná, že rána na krku byla

příčinou smrti. Jak ruku zdvihla k obraně, má na rameni fialový pruh. Velectění pánové! Vy si můžete utvořiti úsudek, zda by mohl jeden pachatel se čtyřmi vražednými nástroji najednou působiti. Ale dále na místě činu nalezeno kus oprátky a tu jest viděti, že musel v tom, co držena, nožem někdo ránu způsobiti. Jest tedy dokázáno, že více osob působilo; že tomu tak, svědčí ta okolnost, že s největším chvatem košili a rukávy strhovali, že na jedné straně rukáv uříznut, na druhé utržen. To jsou momenty z objektivního nálezu lékařského. Máme také subjektivní momenty. Celou řadu svědků: (Pešáka, Cinka, Škaredu, Huberovou), kteří všichni viděli Hilsnera se dvěma. Nelze si mysliti, že by to byl mohl jeden pachatel spáchati. Na místě, kde vražda byla spáchána, nalezeno něco krve. Velectení pánové, soudní lékaři nám zde stvrdili, že není možno, aby, kdyby byla přenesena s místa vraždy na ono druhé, netekla krev. Jest tam mlází, velká houština, kdyby se něco neslo tamtudy, není možno, aby nezůstaly známky, že nesena.

Že vražda se v lese nestala, dokazuje ta okolnost, že honící psi mají ten zvyk, kde najdou krev, že se tam převalí. Dvořák šel se dvěma psy a ti na tom místě, kde zavražděná nalezena se převalili. Jinde v lese ne. Když přihlédneme k výpovědím svědků, jest vyloučena možnost, že by vražda na jiném místě a v jiném čase mohla býti spáchána. Anežka Hrůzová byla přepadena zákeřnicky, potutelným způsobem. Přicházím, velectení pánové, teď teprve k úkolu, abych prokázal, že dle šetření stává dostatečných důvodů podezřívacích, že Leopold Hilsner na vraždě té se súčastnil. O tom máte tedy přesvědčení, že 29. března o 6. hod. večer více pachatelů vraždu tu spáchalo. Lituji, že nebylo možno spolupachatele Hilsnerovy nalézti. Celá řada osob byla v podezření, avšak u všech, které byly zatknuty (Janda), jejich nevina se zjistila. Jen ohledně Leopolda Hilsnera čím dále, tím více důkazů podezření vzrůstalo.

Pokud se týče podezření proti Beranovi a Friedovi, jak bylo v žalobě poukázáno, bylo během tohoto přelíčení zjednáno přesvědčení, že nedalo se podezření dokázati, poněvadž podstatně alibi prokázali. Co se týče Bertholda Frieda, jest zjištěno, že od 24. března do 4. dubna byl v nemocnici v Humpolci, což dokázáno konfrontací ošetřovatelky a jiných, a zvláště, jak „Volksblatt“ uváděl, lidé, kteří Frieda viděli, toho nedokázali.

Rovněž o Beranovi se myslilo, že byl okolo 30. propuštěn a vznikla pochybnost, zda nebyl dříve propuštěn. Avšak v tomto protokole zvláštní náhodou se dokázalo, že jinak Beran byl propuštěn třicátého, poněvadž krajský soud v Chrudimi požádal telegraficky okresní soud v Polné, aby byl Beran vyslechnut a následkem toho výslechu byl o 3 hodiny později propuštěn, než býti měl. Rovněž i veškeří svědci, jež tvrdili, že ho viděli, ho nepoznali.

Poněvadž nejpodezřelejší spolupachatelé svoje alibi na jisto postavili, nelze je míti za společníky Hilsnerovy. Kromě toho bylo zjištěno, že to nebyli polenští, nýbrž cizí, což vypověděli Cink a Hubrová. Lituji, že tito spolupachatelé nebyli vypátráni, ale bylo nutno na základě sebraného materiálu předvést aspoň jednoho z těchto pachatelů před vaši soudnou stolici.

Co předléhá proti L. Hilsnerovi, velectění pánové?

Často sice chybí hlas lidu a pověst, ale ne v tomto případě, kdy roznesla se tak rychle, a hned po nalezení mrtvoly byla u něho předsevzata domovní prohlídka. Jak podezření vzniklo, nelze zjistiti. Nejvýš, že Hilsner vedl toulavý život a v „Březině“ každodenně se potuloval. Tak praví zejména svědek Jelínek, ani on sám to nepopírá. To by nemělo ani toho významu, kdyby nebylo probřesklo, že vedle Anežky Hrůzové bydlel a se schůdků často na ni se díval. Během celého vyšetřování tvrdil Hilsner, že Anežku Hrůzovou neznal a neviděl a nechtěl o ní ani slyšeti, teprve během líčení možnost připustil. Ostatně v tomto ohledu jest mnohem důležitější, že A. Hrůzovou nejen znal, ale také se o ni zajímal. Poukazuji na výpověď její matky a poručníka Nováka. Matce vypráví, že ji pronásleduje ošklivý Žid, že se na ni kouká. Obzvláště pak poručník No-

vák, kterému vyčítala matka, že A. Hrůzovou málo chrání a který jednou, když se ze strachu před Hilsnerem k němu vrátila, A. Hrůzovu kus cesty doprovázel a ještě čekal, až zajde. Z toho je viděti, že ji (Hilsner) sledoval, což je přirozené při jeho letoře, když ji viděl choditi denně do šití. I jeho nejlepší kamarád Fr. Veselý vzpomíná, že mu o ní vypravoval, dále obě švadleny, Vytlačilová a Reismanová, kterým řekl 28./3., že má holku z Věžnice. To vše, když uvážíte, velectění pánové, uvěříte, že není pravda, že by obžalovaný A. Hrůzovu neznal a jí si nevšímal, a nabudete přesvědčení, že věděl, kdy a kudy se každodenně vrací, a poněvadž ti druzí Židé byli cizí, on jedině mohl upozorniti je: Tady půjde a zde ji nejlépe najdeme.

Velmi těžká byla otázka prokázati přítomnost Hilsnera na místě činu. Že Hilsner neprokázal své alibi, nýbrž že dokázal opak jeho tvrzení, jest záhadné a podezřelé. Avšak nebyl bych v tomto těžkém případě mohl s bezpečností vznésti žalobu, kdyby nebylo během líčení prokázáno, že Hilsner v kritické době nejen k místu činu se blížil a po činu hned se odchýlil, nýbrž, že v kritické době na místě činu byl!

Tu musím předeslati, co Hilsner celý den dělal. Především Dvořáková stvrzuje a Hilsner připouští, že byl okolo 10–11. na Kateřinském kopci a svědkyně viděla ho od Kojdlova stavení do města se vraceti. V jednom si odporují: Hilsner tvrdí, že o svátku již v lepších šatech se objevil, kdežto svědkyně viděla ho v obleku zelenavém. Dále jest zjištěno, že obžalovaný po obědě asi okolo druhé hodiny odebral se opět na Kateřinský kopec, kde v hezkém sadě byli výrostci bez práce jsoucí a hráli karty – dudáka. Přišel prý v tmavomodrém obleku. Připouští, že tam k nim přišel, ale v jednom se rozchází. Oni říkají, že je vybídl, aby s ním šli do „Březiny“ a že směrem k „Březině“ od nich odešel. On tvrdí, že šel okolo pivovaru zámkem zpátky. Vám i mně bylo zajisté v prvním momentu nápadné, když tam zamýšlel vykonati vraždu, proč je vyzýval, aby tam šli. To však je lehce vysvětlitelné: poněvadž tam jeho kamarádi také chodívali, chtěl zvěděti, bude-li čistý vzduch. V prvním okamžiku jsem myslel, že do „Březiny“ skutečně šel, ale on se vrátil. Tu ho viděl svědek Muzikář z okna po 4. hodině a bylo mu nápadné a všiml si toho, že jde ve všedních šatech, ačkoliv měli svátky. On se tedy skutečně vrátil. Už nebyl v tmavomodrém šatě. To měnění šatů jest velmi nápadné. To svědčí, že to bylo promyšleno, aby nebyl poznán. Dále jsou tu svědci, povozník Cink a Škareda. Cink vozil slámu do Židovského města, několik minut po páté hodině a když vypřahal koně v úzké uličce, viděl Hilsnera ještě se dvěma cizími výrostky, z nichž jeden pajdal, kteří kouřili cigarety a které napomínal. Hilsner měl prý šedivé všední šaty. Svědek praví, že je pak viděl uháněti k lávkám, právě směrem k „Březině“. Řekne se, že nemusili jíti k „Březině“. Já sám byl 8 měsíců v Polné a vím, že chce-li někdo jíti na Kateřinský kopec, jde obyčejně zámkem. Omyl u Jos. Cinka není možný, poněvadž to dosvědčují Pojmanová, Marie Huberová a Jos. Škareda, který se den před 29. teprve přistěhoval.

Z výpovědi těchto svědků vychází, že se vrátil do Polné, že se musil převléknouti a pak po páté hodině k „Březině“ se ubíral. Byl bych se spokojil i s tímto důkazem, avšak tu se vyskytl dodatečně důležitý hlavní svědek, který zájem spravedlnosti získal a který se nedal odstrašiti vlastní škodou. Jest tu výpověď Petra Pešáka, který teprve po obžalobě, která na něho nemohla vzíti ještě zřetel, se přihlásil, který jest korunním svědkem a viděl ho na místě činu, a sice se společníky. Chodil kupovati med před svátky a obrátil se zejména k svému příbuznému do Dobroutova. K páté hodině zastavil se u domu Večeřova, koukal se na hodiny, tlouklo pět hodin. Pak se ubíral pomalu dále, asi po čtvrt hodině napadlo ho konati malou potřebu a tu obrátil se proto k lesu „Březině“ a tu vidí nějakou postavu státi na té cestě, vedoucí vedle „Březiny“ nad ouvozem, která se opírala o bílou hůl a když se déle díval, dle postavy a všeho, a zejména, když se začal pohybovati, chytil hůl v prostředku a plouhal s ní dopředu a dozadu, poznal v něm Hilsnera, který mluvil s nějakými společníky, které nemohl rozeznati mezi stromky.

Pro důležitost tohoto svědka použilo obhájení, ač ne těch pravých zbraní, přece všeho, aby věrohodnost tohoto svědka byla v pochybnost vzata, vzneslo proti němu materiál, že jest krátkozraký, špatné pověsti, zloděj, povídálek, atd. Avšak veškeří svědci panem obhájcem vedení, kteří jeho nevěrohodnost stvrditi měli, dokázali pravý opak. Jakubem Coufkem stvrzeno, že v tu dobu, asi k večeru, tam Pešák byl pro med. Také obhájení přineslo, kdyby byl věrohodný, že by to byl hned řekl. Svědek udal příčinu, proč ne, měl zakázky, pracoval Israelitům v Polné, obával se, že když půjde k soudu, že třebas o ně přijde. Bylo na něm viděti duševní boj. Nevěděl, s kým se poradit. Coufek stvrzuje, že k němu přišel zase a chtěl mu to říkat. Coufek řekl, já nechci nic slyšeti. Četník se to dověděl a on byl povolán k soudu. Že svědek tento jest věrohodný, viděti jednak z vašeho úsudku, jednak to dokázali oni svědci. Hlavně k tomu poukazuji, byť ne celá porota, vyslanec krajského soudu odebral se vyšetřiti, zda okolnosti Pešákem uvedené mohou spočívati na pravdě. Zjistilo se, že od Večeře jest viděti na hodiny, že s místa, kde se kouká na „Březinu“, jest dobře viděti na pěšinku a lidi tam stojící. Když přišli tam ve 2 hod. za nejkrásnějšího svitu, byla od lesa tma, tak že nebylo rozeznati, avšak k 5. hod. dobře bylo rozeznati osobu.

Pan adjunkt Baudiš poznal svého zapisovatele tam. Obrysy byly znatelny. Možné, že p. Pešák má lepší zrak než p. Baudiš. Udání Pešákovo jest základním pramenem. Velectění pánové, máme dokázáno, že obviněný bral se tím směrem. Byl zde včera svědek Strnad, ten vypověděl, že odpoledne viděl 29. března Hilsnera s dvěma Židy v Kandii.

Svědek ten ví, že o 5. hod., ale čas přesně udati nemůže. Mýlka jest jen o nějakou dobu.

Máme dále svědkyni, která viděla Hilsnera vraceti se. To jest Marie Sobotková, která dříve řekla, že za soumraku, kdy zapadalo, tehdy, že ještě bylo světlo. Slunce zapadalo v 6 hodin 25 minut.

V tu dobu viděla jíti Hilsnera od Božích muk ke Kojdovu v tmavém obleku. Jest možno, že v soumraku mohl býti oděv tmavší. Není vyloučena možnost, že se převlékl do tmavého a chtěl jíti do synagogy. Nemyslil jsem, že mi bude možno tolika důkazy dokázati, že obviněný v čas, kde kriticky šel k místu, že v kritické době na místě byl viděn a krátce po vraždě jíti zpět. A co proti tomu může Leopold Hilsner namítati? On tvrdošíjně zapírá a dokazuje alibi. Když se vrátil s kopečku zpět, že chodil od 4 do ½7. po náměstí, tam připojil se k němu Zelingr, že chodili pak Leixner a Dvořáček, u Horní brány Hugo Fried a Max Brettisch. Konečně, že šel o ½7. do synagogy, což měli dosvědčiti Steiner a Basch. Zelingr, Leixner a Dvořáček také stvrdili, že to odpoledne vůbec se nesešli s Hilsnerem, že ho odpůldne pak vůbec už neviděli. Brettisch a Hugo Fried se nepamatují, Lustig, Basch a Steiner to nemohou tvrditi, že ho viděli v synagoze, druhý den ano. Že udání těch jsou pravdivá, viděti z toho, že tvrdil, že mu Dvořáček ukazoval pracovní knížku, dne 29., teprve potom, když měl poradu s obhájcem, upustil od toho a připustil, že to mohlo býti později (31.). Alibi neprokázal. Nápadné jest, že Hilsner tolikrát šat měnil, dopoledne tmavý, pak modrý, pak šedivý. To jest nápadné, že večer si brával obyčejně šedý šat pracovní. Když už měl tmavomodré šaty, proč večer oblékl šedé? Přicházím k svědkyni, která dosti vypověděla, jejíž výpověď jest podporována Korejtkem a Filipenským, o které jsem myslil, že by mohla dáti důležité svědectví. Jest to představená z M. Věžnice, Vomelová. Ona 29. šla do Polné, k večeru se vracela, šla pomalu a přišla o ¼ na 6 v ta místa, kde najednou slyší šumot, obrátí se, vystoupí mladý 20 letý muž v šedém obleku, měl bílou oloupanou hůl v ruce, ten se zalekl, obrátil, skočil dolů do úvozu. Svědkyně nepoznává určitě L. Hilsnera, tvrdí, že nemůže to určitě říci, poněvadž se z leknutí dobře nepodívala. Ale při konfrontaci řekla, že postava, výška, chod, házení rukou jsou jeho. (Dříve než Hilsner byl předveden, popisovala jeho chod, jak držel hůl vejpůlky a s ní šermoval.)

Řekla tehdy: jest mu velmi podoben. Zcela jako by to byl on. Při líčení, že nemůže

určitě tvrditi, poněvadž si nevšimla dobře obličeje, ale podobá se mu. Když připouští, že postava, chod, pohyby jsou podobny a přihlédneme-li ke Korejtkovi a Filipenskému, kteří řekli, že jest to jeho charakteristikou, k Pešákovi, že vzal hůl uprostřed, musíme říci, že to byl Leopold Hilsner, poněvadž na místě činu hůl taková nalezena zakrvácená. Leopold Hilsner sám musel dáti ránu. Myslím, že Vomelová jest svědkyní velmi důležitou. Velectění pánové, přicházím k dalšímu, důležitému bodu, k oněm kalhotám. Jest důležité, že Hilsner měl více obleků. On tvrdí sám, že černý, lepší tmavomodrý a zelený. Toliko o šedém nechce věděti. Při prohlídce domovní nenašlo se prádlo. Našla se však šedivá vesta, ne kalhoty. Hilsnerová nechtěla svědčiti proti synu, teprve bratr Leopolda Hilsnera, Isim, podle vypravování Šicova, to řekl. Šic vyprávěl, že Isim přichází nemytý. Byl hubován, tvrdil, že nemohl se mýti, poněvadž jsou u nich zase Židi. Právě 29. 3. přišel Isim nemytý a Šic ho tepal a tu měl říci, že u nich Židi přenocovali. Isim byl do Polné předveden z Velkého Meziříčí a při té příležitosti sdělil, že má matka jakési staré kalhoty v kufru ve staré synagoze.

Vykonána prohlídka v Meziříčí a tu se v kufru mezi šatstvem ženským našly hledané kalhoty, na nich skvrny musily býti zaprané, toliko u zapjatého knoflíku zůstaly vlhké, tam plíseň. Náhoda přišla, že se kalhoty také našly. Slyšeli jste, ctění pánové, dobrozdání chemiků – docenta dr. Slavíka a profesora dr. Reinsberga. Ti je prozkoumali a řekli, že spektroskopická zkouška nemohla se zdařiti, poněvadž kalhoty byly prány. Ostatní zkoušky se zdařily, nalezli krvenky lidské a řekli, že to udati mohou s největší pravděpodobností. Zkouška spektroskopická se nemohla zdařiti, ale chemická se zdařila.

Velectení pánové! Já bych na to nekladl váhu, ale to celé ukrývání a to praní, je velmi záhadné. Když byly kalhoty předloženy Hilsnerovi, musil připustiti, že jsou jeho, že je však měl ve Žďáře, že je pak letos pohodil a už nenosil. Nejprve řekl, že skvrny pocházejí ne od krve, ale od špíny a že se nezranil. Teprve po úradě s panem obhájcem se nechal hlásiti a tvrdil, že na něj sletěl nějaký balvan a že mu tekla krev. K důkazu toho odvolával se na Skálu. Vy jste slyšeli, jak ten to vylíčil, že se mu nic nestalo, že se žádnou krví neznečistily. Kalhoty pocházely od továrníka Hitschmanna, který řekl, že na nich nikdy takové skvrny neměl. Poukazuji na to, že Skála dokázal, že je Hilsner ve Žďáře neměl. Jeho kamarádi viděli je u něj, Leixner týden před vraždou, Zelingr a Veselý před velikonočními svátky. Pánové, tyto kalhoty jsou usvědčujícím momentem, pro důkaz viny.

Dalším momentem je nůž. Znalci pravili, že nůž musil býti dlouhý a ostrý, že to nemohl býti zavěrák, na nějž se Hilsner odvolával.

Bylo však zjištěno, že takový nůž měl, více svědky. Veselý viděl u něho nůž v pochvě a uvedl, za jaké příležitosti. Dále Fr. Pařík, a máte zde výpověď Vytlačilové, která řekla, že jí ukázal den před vraždou při oné rozmluvě pod lucernou lesklý, silný nůž. Z těchto výpovědí vychází, že Hilsner byl v držení nože, kterým vražda spáchána býti mohla.

Přihlédneme-li, velectení pánové, k způsobu jeho obhajování, které spočívá v popírání každé dokázané skutečnosti, vidíme, že je to velmi závažnou věcí, a tím, jak jsem již řekl, vzdává se možnosti nejlepšího důkazu neviny.

Jest zde celá řada vedlejších momentů: jeho chování před Fr. Veselým, jak klopil na př. oči, zamyšlenost, jak dokazují Beran, Neubauer a jiní. Výpověď Klenovcova vrhá zvláštní světlo na celou věc. Nebude žádný mysliti, že Hilsner nevěděl, kde se vražda stala. A když ho vedli do Věžničky, šli okolo místa, kde bylo hromadu lidí, on šel klidně kolem a teprve u Malé Věžnice se ptal, jakoby neuměl pět počítat: „To mně vedete tam, kde je místo činu?“ Dále stvrzují Filomena a Bedř. Brožová, že slyšely, jak pod jejich okny si říkali Židé, že žádný svědek nemůže nic dokázati a zlobili se na kantora, že mohl alespoň říci: „Er ist wahrscheinlich dort gewesen.“ (To jest: On tam pravděpodobně byl.) Pohleďte dále k osobnosti obžalovaného. Velectění pánové, Hilsner

není sice žádným trestaným zločincem, ale na ostří břitvy se nalézal již kolikráte.

Nikdy se práci nechtěl oddati, u žádného mistra nevydržel přes 4 neděle, a jest to nápadné, že i když jeho matka živila se almužnou, on přece nic nedělal. Tato zahálčivost jest významná. Své milence vyhrožoval smrtí, ačkoliv tato se mu poddala. Byl trestán pro udání jiného jména. Máme zde ještě jednoho svědka, který slyšel u Hilsnera rámus, jak mu matka říkala, „ty, raubíři, zabijáku, já tě musím udat pulkmistrovi.“ Vidíte, že byl Hilsner způsobilým, aby od něho bylo lze se nadíti takového činu. Velectění pánové! Já vás prosím, abyste ne jednotlivě podezřívající okolnosti vytrhané uvážili, neboť proti každé okolnosti dá se něco říci. Já jsem, velectění pánové, neměl nikdy takový případ, kde by tolik podezřelých okolností tvořilo jeden nezlomný řetěz, jako zde.

Když tyto okolnosti v jejich celosti uvážíte, musíte zajisté se mnou přisvědčiti, že Hilsner jest jedním ze spolupachatelů podle první hlavní otázky. Já při tom nebyl, ale že Hilsner při tom byl, jsem přesvědčen. Proto také můžete směle přisvědčiti k této otázce, neboť nestojí v ní, co dělal; je lhostejno, jestli ji udeřil, nebo oprátku hodil, nebo řízl, to nevadí.

Slavný soudní dvůr dává vám pro případ, kdyby přece někdo byl v pochybnostech, další eventuelní otázku, jestli vinen, že 29. března 1899 okolo 6. hod. večer v lese „Březině“ od více pachatelů proti Anežce Hrůzové, v úmyslu, aby ji usmrtili potutelně, tak činěno bylo, že z toho pošla její smrt, jestli on bezprostředně při samém vykonávání ruku svou na ni vztáhl, neb jinak spolupůsobil.

Já myslím, že můžete hned k první otázce přisvědčiti, poněvadž tam nestojí, jakým způsobem spolupůsobil. Ale kdyby některému z pánů mělo býti na závadu, že snad řez nezpůsobil, že se činu nezúčastnil, přisvědčte k otázce druhé. Věc zůstane si stejná, poněvadž zákon každého účastníka stejně stíhá.

Musím se však opříti, že by zde byl jakýsi podklad pro druhou eventuelní otázku k návrhu p. obhájce přijatou.

V této je: „aniž při samém vykonávání vraždy ruku svou na ni vztáhl.“ Já myslím, že tu nestává nejmenší pochybnosti, že na ni ruku vztáhl a že by jinak při tom působil způsoby vyjmenovanými v § 5, o tom lze bezpečně pochybovati. Já myslím, že otázka druhá eventuelní byla dána proto, že p. obhájce pod návalem usvědčujícího materiálu cítí, že skutečně má tu snahu, když je výrok neviny nemožný, aby bylo aspoň dosaženo nejmenší míry trestu.

Proto nepřisvědčujte, velectění pánové, k této, nýbrž k otázce I. a II.

Řeč obhájce rodiny Anežky Hrůzové

Zástupce soukr. účastnice dr. Baxa.

Velectění pánové! Já v tomto případě, zajisté velmi vážném a pozornost vzbuzujícím, mám úlohu hájiti soukromé zájmy matky Anežky Hrůzové, kteréž přirozeně mohou býti hájeny, jestli obviněný byl pachatelem a bude-li za vinna uznán. Proto, co se týče vývodů obžaloby, připojuji se v celém rozsahu k tomu, co zde bylo proneseno se strany veřejného žalobce. Ale hned musím podotknouti, že soukromoprávní nároky, ať peněžní, pohřebné, neb snad jiné nároky nejsou přirozeně úplnými. Neračte zapomenouti, že se zde jedná o matku, která ztratila dceru hodnou, pobožnou, ctnostnou, kterou vychovala tak, že z ní byla panna, děvče, o kterém jsme neslyšeli než chválu.

A tu, velectění pánové, vedle těchto soukromých nároků vycítíme, že zde má matka ta ještě jiné právo, než to soukromé. Matka, která si dala takovou práci se svou dcerou, která ji tak vychovala, když uslyšela o její smrti, ptala se: Proč se to stalo mé dceři, proč byla zavražděna, proč ta hodná dcera nezemřela v náručí matčině smrtí přirozenou, proč přišla do rukou zlosynů? Ta matka se ptá proč, ptá se všech: Měla nepřátele? Zavinila něco, způsobila zlo, zármutek? Stala se obětí nějakého smyslného činu?

My z celého průběhu řízení jsme neslyšeli, že by kohokoliv měla. Neměla nepřátele, nemohla býti zabita ani ze msty, ani ze žárlivosti, ani ze zhrzené lásky, poněvadž to nikde nebylo opodstatněno, poněvadž Hilsner se nikdy neucházel o její přízeň, nikdy s ní nemluvil, ač se snažil, aby ji poznal. Není také možno, aby padla za oběť nějakého smyslného činu, naopak všechny podobné domysly byly vyvráceny tím, co jsme zde od znalců slyšeli.

Velectění pánové!

Proč tedy, z jakých pohnutek byla Anežka Hrůzová zavražděna, co si má mysliti její matka? Chce věděti, kdo to byl a proč tak těžce ublížil Anežce? U rodičů je to přirozeno, že se neptají, kdo uhodil, ale také proč uhodil. A což teprve, když dítě přijde o život!

Velectění pánové! Bohudík a také bohužel, že jsme se dověděli pravou příčinu smrti, pachatelům ani ve snu nemohlo napadnouti, že přijde jejich čin tak brzo najevo. Počítali snad na celou řadu vražd, které dobře ukryli a když jejich oběti byly odkryty, nebylo na nich viděti, jakým způsobem byly zahubeny. Oni si počínali s tím úmyslem, aby jejich oběti byly co nejvíce ukryty a počítali se vší pravděpodobností, že zůstanou tak dlouho ukryty.

Při první vraždě na světě volala krev zavražděného o pomstu, zde však krev nevolala o pomstu, poněvadž zde krve nebylo, ale celé toto mrtvé tělo volalo o pomstu. A Prozřetelnost dala příležitost spravedlnosti, aby zde vypátrala, jakým způsobem byla Anežka Hrůzová sprovozena se světa a kdo byl tím pachatelem.

Velectění pánové! To mrtvé tělo je důkazem, to mrtvé tělo promluvilo po smrti a mluví dnes k celé veřejnosti a k vám, jako k soudcům. Stav, v jakém byla mrtvola nalezena, dosvědčuje nejlépe způsob vraždy a my se ptáme s matkou Anežky, proč její dcera, ta ctnostná křesťanská panna byla zavražděna!

Velectění pánové! Já nechci pracovati s nějakými smyšlenkami, nechť mluví znalecký důkaz.

V mrtvole nebylo nalezeno takřka ani dost málo krve a to množství, které bylo nalezeno, nikterak nesouhlasí ani v nejmenším s velkou mírou krve, kterou každý člověk a zejména Anežka Hrůzová jako zdravá silná ženská musila míti. Podle soudních znalců stala se vražda asi tím způsobem, že Anežka Hrůzová byla ze začátku omráčena. Oni nemohou říci, proč se to vše dělo a také to od nich nikdo nežádá. Ale musila dostati první ránu za živa, poněvadž vyšla krev, kdežto po smrti by se krev nebyla ukázala. Potom byla přepadena zadrhnutím provazu.

Velectění pánové! Na to račte dát pozor, k jakému cíli byla Anežka Hrůzová zavražděna. Vrahové vrhli kličku na ni z jakéhokoli důvodu. Snad aby ji více omráčili, ale hlavně aby nemohla křičeti. Avšak kdyby šlo vrahům o to, aby se jí zbavili jako osoby, bylo by nejsnadnějším, kdyby tu kličku o 1 minutu déle přidrželi a Anežka Hrůzová byla by zajisté uškrcena. Kdyby šlo vrahům o to, aby se jí zbavili z jakýchkoli jiných pohnutek, které ovšem jsou vyloučeny, jak snadnou by měli práci a jak snadno zbavili by se všech důkazů. Kdyby jí byli zadrhli krk, pak nepotřebovali strhovati šat s těla zavražděné, pak nepotřebovali čistiti svoje šaty, pak byli by bývali s vraždou daleko dříve hotovi a nebyly by žádné stopy krve, ani na nich, ani na místě.

Ale jim se nejednalo jen o život Anežky, ten hlavní způsob zavraždění musil teprv přijíti, ta hlavní a jediná příčina smrti, zaříznutí velkým ostrým nožem.

Já ránu popisovat nebudu. Vše, co předcházelo, ukazuje, že skutečně jednalo se zde o zcela jinou věc, než o zbavení života. Vmysleme se jen do situace: To děvče kráčí domů, má již myšlenky na domov, nic zlého netuší, nemá nejmenší ponětí o vrahu – pojednou jest omráčena, dána v moc několika lidí, kteří s ní začnou strhávati šaty, způsobem tak zběsilým, tak násilným, že musila nutně přijíti k sobě a považte situaci mladé, ctnostné dívky, když s ní strhávali šaty, když se viděla v rukou tří neznámých, kteří byli patrně jiné, jí odporné rasy, jak se na ni sápou, jako na obětní zvíře, jaká

muka musila vytrpěti, když jí obnažovali prsa, když si vzpomněla, k vůli čemu to vše je, že snad v nejbližší chvíli některý z nich chce na ní provésti smyslný čin, chce zneuctíti její panenské krásy a když se obává toho, vidí, že na ní je obmyšleno něco jiného, vidí, jak vyndává nůž, cítí tu ruku špinavou, vražednou, která nůž ještě zkoumá. Kdo uváží tyto okamžiky, uzná, že Anežka Hrůzová byla mučednicí v pravém smyslu slova. K čemu se to dálo? Že žádná krev nenalezena, že jen malé místo potřísněno podle výpovědi znalců, plyne z toho, že se jednalo o způsob vraždy, který jest nám dosud neznám. Tento způsob byl novým, bohužel – a bohudík, že se to dokázalo. Chtěli zavražditi křesťanskou osobu, dívku nevinnou, aby z ní krev dostali. Všechno zamlouvání nic nepomáhá, ten účel vraždy zde byl. Zvěst běží světem, že jsou lidé, kteří usilují o bezžití bližních, aby se zmocnili jejich krve. Jest to příšerné, strašlivé. Člověk se vzpírá tomu věřit, my nevěříme pověstem a přece stojíme před faktem, které je dokázáno, které se nedá vyvrátiti. Nemluvím o účelu, za jakým se to dálo, o tom nevím. Jest to povinností všech, kteří stojí v čele státní společnosti, aby hledali proč, aby pátrali, proč krev zachycují, proč se to děje. Musíme se brániti proti těm, kteří dostávají krev z našich křesťanských dívek; třeba pak, aby proti nim bylo zakročeno.

Velectění pánové!

Toto faktum se nezmění, stojíme pod tíhou jeho. Víme, že Anežka Hrůzová dne 29. března 1899 byla zavražděna, aby z ní krev byla zachycena.

Velectení pánové! Když zde máme to, tážeme se, kdo je ten pachatel? Vyšetřování odpovědělo jasně: ti Židé, kteří chodili v okolí Polné s Hilsnerem. L. Hilsner ví dobře, proč zapírá. Zapírá, že chodil se Židy, ač jest to dokázáno. Vždyť mu to řekla ona žena z lidu, Pojmanová: „Proč to neřeknete a citírujete pány?“ Pak by to přišlo ven, jaké to byly osoby. Byli bychom na stopě příšernému tajemství. Když se jedná o vraždu, kdož by nepomáhal úřadům a matce, aby vrahové byli vypátráni? Tu jednalo se o to, aby stopa zůstala nepoznána. My stojíme ne před záhadou, ale poloodkrytou již. Dnešní přelíčení jest pátrání. Až to vyjde najevo, pak oddychne si lidstvo křesťanské. Dej Bůh, aby si oddychlo. Že se Židé tam potloukali, dokázáno svědky hodnověrnými; oni nejednali z nátlaku, oni říkali, třebas viděli Žida nenáviděného: „to není on“.

O tom Beranovi řečeno, že v té věci nemá co činiti, oni mají dobře v paměti ty Židy, kteří s Hilsnerem chodili po Polné. Svědek jeden říkal, že by ho poznal na 1 000 kroků. Že tam byli Židé, u Hilsnerů spali, jest jisto. Hilsner, který má v tom důležitý úkol, jest hlídač mrtvol.

Úřad ten svěřován určitým rodinám, přechází s jedné na druhou, orthodoxní (a tací orthodoxní z Haliče chodili k Hilsnerovi).

Velectění pánové!

Co se týče pachatelů, víme, že s nimi Hilsner chodil, jeho účastenství dokázáno. Stojím tu v neobvyklé úloze, já jsem obhájcem, tu stojím po prvé jako soukromý účastník. Ale mohu říci a svědomí neobtížím, když řeknu: „Málokdy byl jsem tak přesvědčen o vině, jako tentokrát! Zde sedím více jako soukromník a přičiňoval jsem se, abychom co nejvíce světla vrhli v tento případ. Víte, co mne, pánové, jako obhájce, zarazilo? Že přesvědčení mé vzrůstalo? To jest způsob obhajování.

Proto bych se nedivil, že Hilsner popírá, jest to jeho právo, ale on popírá vše, i okolnosti nezávažné. Já se L. Hilsnerovi divím, že stálým všeho popíráním sebe usvědčuje. Bylo to vždy vyvráceno. Pak nezbývá, než aby se podezření zvětšovalo. Není pochyby, že on je jedním z těch, kteří činně působili při vraždě. Pan státní zástupce podal jasný obraz činu. Byl, šel na místo, kde čin spáchán, šel zpět. Upozorňuji na výpovědi svědků, Cinka a jiných, že byl viděn v šedém šatě.

Svědek Strnad se mýlí, když tři svědci viděli je – dva Židy s Hilsnerem – jíti směrem tam, nemohl je vidět Strnad jíti Kandií. Výpovědi souhlasné tří svědků nezvrací

Strnad. Pan Pešák je osoba věrohodná. Slyšeli jsme svědky, kteří měli dokázati, že tomu tak není. Oni řekli, že jest to pravda, že jest zachovalý (svědek p. Kindl). Jest viděti, že se tu pracovalo, aby dobrý svědek, který podal světlo, byl snížen. Nepodařilo se to, ani důkaz obhájce, že nelze s místa onoho na silnici viděti na Březinu, kde byl Hilsner. Že jest možno, ukázal soudní vyslanec. Pan Pešák mohl viděti ještě lépe, bylo jarní jasno po přeháňce.

Velectění pánové!

Paní Vomelová jest ta, která patří k dobrým svědkům, kteří nechtějí vše si vzíti na svědomí. Stačí, že mluvila o pohybech. Ty u Hilsnera jsou dokázány od jiných svědků. – Pešákem také. Ty dokazují, že na místě činu byl L. Hilsner. Já se připojuji k tomu, že tu pracovalo více rukou. Nemůže se dokázati, kdo vedl řez, že on. Jeden to spáchati nemohl. Musilo jich býti více, aby co nejvíce krve se zachytilo. Plán byl dobře promyšlen. Pracováno s fanatickou odvahou, drzostí. Zde vědomí pracovalo, že v tu chvíli nikdo tam nepřijde. Nemyslím, že by kdo jiný si vybral takové místo k vraždě. Slyšeli jste pány doktory, že vražda spáchána na tom místě, šaty tam nalezeny v nejbližší blízkosti, zastrčené pod smrčky.

Kdopak bude přenášeti šaty. Vždyť se tam zdržeti nemohli, musili pospíchati, aby byli hotovi, to nejlépe nasvědčuje tomu, že místo označené jest místem vraždy. Já se na žádné domněnky nespoléhám, směrodatným je mi důkaz znalců, že jiné místo to býti nemohlo.

Velectění pánové! L. Hilsner se snažil zeslabiti výpovědi svědků popíráním a každé popření vedlo k novému usvědčení. Mezi jiným i v poslední chvíli mluvil o tom, že je možno, že šel kolem Vladyků, najednou se podřekl a já lituji, že posluchačstvo dalo znáti na sobě, že něco přišlo nového. Hilsner se vzpamatoval. Kdyby byli mlčeli, mohli jsme slyšeti více. Proto myslím, aby se páni posluchači nepletli do věcí, do nichž jim nic není.

Zejména s tím Muzikářem se nesmíte dáti mýliti, že měl tmavé šaty. On šel Horní branou, v synagoze se převlékl, docela jistě, to bylo již připraveno. Ty kalhoty, které se našly, které nikomu nepatřily, které pak pohodil, to byly z těch vypraných, které potom byly uschovány. Později už tam nebyly. To je přirozené, že nepůjde v těchže šatech na vraždu a zpátky, třeba by to bylo navečer.

To potvrzuje Sobotka, Cink a Huberová. L. Hilsner šel tam v šedých, a když se vracel sám, přišel již v tmavých. Pro ty šaty si šli později, aby je vyprali a zbavili všech známek. To je přirozené, že vrah nechce, aby krev ho usvědčila a snaží se, aby stopy byly co nejlépe zakryty.

To nás nemate. To dosvědčuje pravdivost svědeckých výpovědí. Já se nebudu zastavovati u p. Sobotky, zda byl o šesté hod. ještě den, to se rozumí u venkovských lidí, kteří se na hodiny nedívají, u nich ty minuty nerozhodují, stačí, že pan Sobotka ho viděl večer v tmavých šatech od Březiny. Co se týče důkazů na místě činu, o tom není pochybnosti.

Některé věci jsou zajímavé k charakteristice obžalovaného, to stálé udávání, že byl nejdříve s pěti kamarády do pěti, potom jen se Zelingrem od 4 až do půl 7 hod. a to už měl býti v synagoze. A to nedokázal ani v nejmenším, naopak prokázáno, že tam vůbec nebyl. Co se týče, že těm hochům řekl, aby šli do Březiny, docela dobře bylo již vysvětleno. Chtěl věděti, kam půjdou, a kdyby byli šli, byl by je brzo svedl dolů. Když viděl, že nepůjdou, klidně se vrátil.

Na ten nůž nekladu žádnou zvláštní váhu, bude se namítati, že by ho nebyl ukazoval. To jest pravda. Ale, velectění pánové, vždyť nebylo jisto, v kterou chvíli, v který den se vražda má státi, to záviselo od ostatních dvou Židů, těch spoluvinníků. L. Hilsner docela dobře, když znal místo, mohl míti zatím jednu zbraň a čekati, až přijdou druzí, aby dílo vykonali. Ostatně nemusil si býti vědom, že by lidé myslili, když to ukazuje, že bude hned druhý den vražditi. Ukazoval nůž v bezmyšlenkovitosti, jako

ukázal i jinde.

Co se týče jeho zapírání, že Hrůzovou neznal, bylo dokázáno. Chodila do šití blízko nich, velmi často se o ní mluvilo a bylo to předem již určitě smluveno, jak dokázáno svědectvím matky Hrůzové, že ještě jiný Žid po ní koukal a ten byl cizí. Vědělo se, že je panna a to právě stačilo pro ty, kteří vyhledali tuto dívku.

Pan státní zástupce zde uvedl všecky usvědčující okolnosti a proto není zapotřebí, abych o tom mluvil, stačí, abych shrnul hlavní okolnosti. Račte si povšimnouti jenom Cinka, Huberové, Škaredy, Vomelové a pana Pešáka. Velectění pánové, jak již bylo řečeno, když shrnete veškeré tyto okolnosti, když to budete posuzovati jako celek, tak, pánové, jest nemožno, abyste řekli, že jest někdo jiný vinen, než L. Hilsner.

Nikdo z nás při tom nebyl, jen Prozřetelnost ví, kdo byl tím vinníkem, kdo dal hlavní ránu. Ale jedno bez druhého učiněno býti nemohlo a všichni přispěli, jak zákon žádá. Jest jisto, že on byl jeden z těch, kteří činně při vraždě působili a není jinak možno, než abyste na první nebo druhou otázku odpověděli kladně. Velectění pánové, to je mým pevným přesvědčením, a pravím sám k sobě, že zde pracuji s tím nejklidnějším svědomím, a bude-li Hilsner odsouzen, že ti, kteří řeknou ano, naplní příkaz svého svědomí vlastního, že uspíší hledání pravdy a budou si vědomi, že vykonali krásný čin spravedlnosti.

Já vás za to žádám ve jménu spravedlnosti vzhledem k tomu, že zde kráčíme dalším odhalením vstříc, a vzhledem k vzájemné spravedlnosti vás žádám, abyste odpověděli ano, a nikdo nebude moci říci po tom všem, co zde bylo ukázáno a podáno, že jste se mýlili nebo svoje svědomí obtížili. My, kteří jsme řekli, že Leopold Hilsner je vinen, my to pravíme s čistým svědomím a přesvědčením a také vy, kteří řeknete ano, neobtížíte své svědomí, ale učiníte své porotecké povinnosti zadost. Prosím, abyste na první a druhou otázku odpověděli kladně. Nároky pozůstalých uvedu až po rozsudku.

Předs.: Přerušuji líčení do půl druhé.

(Přerušeno o 11. hod. 30 min.)

Soud zamítá návrh obhájce obžalovaného na odročení líčení

Líčení zahájeno o půl 2. hod.

Dr. Auředníček: Vysoký soudní dvore! Než chopím se slova ve prospěch svého klienta, činím návrh: Po celou dobu líčení nepadlo, co vedlo k vraždě. Teprve pan dr. Baxa pozvedl žalobu nejen proti Hilsnerovi, ale proti celému národu, že Hilsner co příslušník národa israelského vykonal vraždu tu za účelem náboženským, že se jedná o vraždu rituální. Dle zákona jest to motiv vedlejší, ale v tomto případě, kdy vina není dokázána, on praví, že jest nevinen, tu je motiv velmi důležitý. Jakmile jest obžaloba, že tento určitý motiv vedl ruku Leopolda Hilsnera, musí mi příslušeti právo, abych nepodstatnost toho dokázal. Hledě k tomu, činím návrh, aby přečteno bylo na důkaz báchorky o rituální vraždě 20 dobrozdání různých učenců, které předložím, aby ohledně otázky, zda řezná rána přivodila smrt, jestli nebyla příčinou strangulace, vyžádáno dobrozdání některé fakulty. (Čte jména těch dvaceti, kteří dobrozdání podali.)

Návladní: Myslím, že jednání průvodní jest skončeno a řekl jsem, že se zde jedná o úkladnou vraždu, že nemají porotci bráti zřetel k novinám. Síň tato není určena k tomu, aby se v ní konaly vědecké dissertace. Jest tu celá literatura, to nesouvisí s otázkou viny. Nestává příčiny, vyžadovat dobrozdání některé fakulty o příčině smrti Anežky Hrůzové.

Dr. Baxa: Já na počátku své řeči řekl, že se budu jen o to opírati, co bylo při přelíčení předneseno. Já dostál svému úkolu, mohl bych uvésti literaturu proti. Kdybych byl vybočil z mezí svého práva, kdybych udával věci, které nebyly přednášeny v líčení, byl by mne pan předseda volal k pořádku. To se nestalo.

Zde se jedná jen o to, aby bylo přelíčení odročeno. Ať se vezmou stenografické protokoly, zda jsem něco podobného řekl.

Dr. Auředníček: Dr. Baxa neupře, že jako motiv udal náboženský fanatismus a tu mi přísluší právo dokázat bezpodstatnost toho. Panu státnímu zástupci tvrdím, že není formální závady, proč by dle § 255 trestního řádu nemohlo býti průvodní řízení obnoveno. Navrhuji, aby přelíčení bylo odročeno.

Předs.: My se poradíme.

(Porada soudu.)

Předs.: Návrh pana obhájce na dobrozdání lékařské fakulty některé, jakým způsobem Anežka Hrůzová usmrcena, zda zaškrcením, či ranou řeznou, zamítá se, poněvadž byla dobrozdáním lékařů při ohledání mrtvoly příčina smrti zjištěna. Aby přečteno bylo dobrozdání dvaceti učenců o rituální vraždě se zamítá, neboť se nejedná o skutečnost, která by stála ve spojení s předmětem líčení.

Řeč obhájce Leopolda Hilsnera

Dr. Auředníček: Slavný soude! Od těch dob, co Kain zabil Ábela, platí vražda za nejtěžší zločin.

Vražda jest vždy těžkým zločinem, ať už ruku vedla msta, žárlivost, ziskuchtivost. Ohavnou však se stává, když spáchána z motivu náboženského fanatismu. Úkol tu jest těžký. Soudce i porotci předpojati před prolitou krví a v tomto případě mnohem těžší, když obviněnému se klade za vinu, že dopustil se jí v náboženském fanatismu. Tato byla vznesena na mého klienta. Stalo se tak se strany tisku antisemitského, který ihned, jak 1. dubna nález učiněn, počal roztrušovati, že jest to vražda rituální. Byly uveřejňovány zprávy vylhané, proti obžalovanému způsobem trestuhodným, byla vzbuzována nálada proti němu, líčen jako zpustlý, znemravnělý, vnucováno přesvědčení o vině obžalovaného. Činěn nátlak na veřejné mínění, brožury rozesílány o rituální vraždě, ano, vás, soudce hleděli zasláním brožur, překroucených zpráv novinářských svésti s cesty nestrannosti. Toto počínání musí vzbuditi hnus. Jest to smutné, že na konci 19. století dostoupila zášť plemenná toho vrcholu, že hledí se dosíci odsouzení člověka, který jest nevinen (hlučení v sále), prohlásili za vinna, dokud soudce nevynesl svůj výrok, který dle přesvědčení každého, kdo klidně sledoval důkazy, kdo byl přítomen líčení – jest nevinen.

Než přistoupím k důkazům, musím se zmíniti o motivu, který měl Hilsner vésti o té báchorce rituální vraždy.

Původ této báchorky sluší hledati v XII. století, kdy pronásledování Židů dostoupilo kulminačního bodu a tu po prvé vzneseno podezření, že Židé vraždí křesťanské děti a používají jejich krve. Povstání podobných báchorek sluší hledati v nevědomosti a zlomyslnosti, která dovede vyploditi báchorky, jichž po zapuštění kořene nelze vymýtiti. Co se týče toho podezření rituální vraždy, dal asi k tomu podnět zvyk Židů, že pijí 4 poháry vína na pamět vraždění dětí v Egyptě a že obětovali beránka, jehož krví potírají veřeje. Někdo se o tom pronesl a nepřátelé Židů se toho pak chopili a roznesli po světě.

Na tomtéž důvodu však zakládá se stejně podezření proti křesťanům. Jak ve 14. století bylo vysloveno podezření toto, opřeli se proti němu papežové, a sice Inocenc IV. vydal 4 buly, kde hrozí vyloučením z církve každému, kdo by Židy pronásledoval. Nechci unavovati citováním těchto bul, konstatuji jejich existenci, ale o první se přece zmíním, poněvadž má význam. Je to bula Řehoře X., ze dne 10. září 1272, kterou zde ve výtahu přečtu. (Čte.)

Papež tento praví dále, že původ této báchorky sluší hledati v nepřátelství křesťanů proti Židům a prohlašuje, aby svědectví křesťanů proti Židům nebyla pokládána za věrohodná. Podobné tresty vydali Martin V., Pavel VII., kteří opět největšími tresty vy-

hrožují proti obviňování. Kardinálu Ganganellimu v 18. století uloženo, aby všechny domnělé rituální vraždy prozkoumal; tím odpovídám p. dr. Baxovi, který řekl, že jest na čase, aby stát vypátral, jak je to s tím podezřením. To se již dávno stalo s kompetentní strany, papežem samotným nařízeno a kardinál Ganganelli, napotom Klement XIV., zjistil, že ani v jediném případě nelze mluviti o rituální vraždě. Ale i potom, kdykoliv nějaký křesťan zavražděn byl, třeba jakýmkoliv způsobem, vždycky vynořila se příšera rituální vraždy. Když se stal známý případ Tizsa-Eszlarský, který jest trvalou skvrnou v soudnictví tohoto století, vyžádali si Židé dobrozdání od všech takřka theologických fakult. Já si dovoluji několik úryvků přednést. (Čte dobrozdání theologických fakult universit Amsterodamské, Kodaňské, Leydenské, Utrechtské, biskupa dra Koppa, bisk. Rheingense z Botunu.) Takové dobrozdání podaly skoro všechny theologické fakulty v Evropě. Ani jediný učenec nevyslovil se pro rituální vraždu, teprv tomuto století bylo sploditi muže, který vydal řadu spisů, jež obviňují Židy z rituální vraždy a všech špatností. Jest to profesor Rohling. V charakteristice jeho vidíme, že ve spise „Antichrist“ a „Konec světa“ nazývá protestanty padouchy, nestvůrami a podobně, o Husovi, národním mučedníku, aby se nezapomenulo, že tenkrát čest Boží více platila než dnes, schvaluje inkvisici a pálení kacířů, jest prosáklý fanatickou nenávistí proti každé jiné víře. Proti Židům píše ještě hůře, vydal knihu „Talmud Jude“, v níž praví, že Židům proti křesťanům je dovolena křivá přísaha, podvod atd. Ve zvláštní knize „Odpověď rabínům“ odvozuje z Talmudu, že je Židům dovoleno i přikázáno všecko tropiti atd.

Proti této knize vydal rabín Bloch články, kde ho nazval lhářem a křivopřísežníkem, on nežaloval. V roce 1883, když byl proces Tisza-Ezslarský, nabídnul se prof. Rohling odpřisáhnouti, že v jisté knize jest přikázáno k účelům rituálním vražditi křesťany. Dr. Bloch mu odpověděl takto: (Čte.) Dr. Bloch zde veřejně před světem vrhá mu nejtěžší obžalobu v tvář. Tu on žaloval. Avšak dr. Bloch nabídl důkaz pravdy, který provedli dva křesťanští nestranní znalci a výsledek byl tak zdrcující, že Rohling vzal žalobu zpět a nechal na sobě obvinění z křivé přísahy. V tomto procesu byl podán důkaz bezdůvodnosti rituální vraždy a Židé by měli býti vděčni prof. Rohlingovi. Dnes antisemité již neodvolávají se na tohoto učence a Rohling je dnes padlou veličinou. Ale jiným způsobem hledí antisemité odůvodňovati své obviňování. Praví, že se již stalo tolik případů – dr. Baxa mluví rovněž tak – že nutno věřiti v existenci rituální vraždy. Tento historický důkaz je největší švindl, který existuje. Poněvadž nikdy Židům, kteří byli lidem ubiti, nebyla žádným svědkem vina dokázána. Pak-li přišla věc před soud, byli Židé odsouzeni na základě vyznání, vynuceného torturou. Avšak žádný rozumný muž nebude věřiti takovému vynucenému vyznání.

Avšak na to praví antisemité dále: Nechť důkaz proveden nebyl, něco na tom býti musí. Pak ale také musí něco býti, že my křesťané vraždíme děti a pijeme krev. Totéž obvinění, které se vznáší proti Židům, vznášelo se svého času proti křesťanům. A sice ve druhém a třetím století se strany Římanů. Tehdejší spisovatelé křesťanští vícekráte musili se proti tomu ohrazovati. Tak svatý Tertulian, Justinus, Martyr, Eusebius, Pamfilius. I na křesťanech bylo vyznání vynucováno mučením. Zajímavo jest, že podnět k tomu zavdal také náboženský zvyk, a sice svátost přijímání. Že prý při tom požíváme krve jinověrců. My máme nejmenší důvod obvinění to vynášeti. Buďme pamětlivi, že se vznášelo též proti nám, a kdyby nebylo náboženství křesťanské vládnoucí, kdyby bylo v minoritě, bylo by vznášeno zase.

Já jsem se proto musil o tom zmíniti, poněvadž zástupce soukromé účastnice tento účel co motiv za vinu kladl a praví, i kdyby ono obvinění bylo pravdivé, v tomto případě nemůže býti o tom řeči. I kdyby někdy stávalo mezi orthodoxními Židy svého času, nelze tak předpokládati dnes v 19. století při národě na stejně vysokém stupni kultury, u nás v Čechách, v zemi tak pokročilé, a nebyli by si vyvolili Polnou k tak hroznému činu; ostatně je v tom nesrovnalost, poněvadž 29. března svátky židovské už

dávno minuly. Vražda nebyla připravena, to jest očividno ze způsobu, jakým byla spáchána a kdyby býval Hilsner o nějaké přípravě věděl, nebyl by vyzýval mladíky, aby šli do „Březiny“. Konečně myslím, že by si vzali jiný nástroj, než-li Hilsnera, který není žádný fanatický Žid, který se chtěl dáti pokřtíti k vůli křesťanské dívce, který jest bázlivý a byl by zajisté spoluviníky prozradil. Pan zástupce soukromé účastnice omezil se na odůvodnění motivu a nevděčný úkol hájiti obžalobu ponechal panu státnímu zástupci, tak že nyní budu si jen tohoto všímati. Obžaloba jest zbudována na indiciích, nikoliv na přímých důkazech. V tomto případě sluší zkoumati za 1.) je-li obžalovaný toho vskutku schopen, za 2.) jaký měl motiv. V obžalobě líčí pan státní zástupce Hilsnera jako nemravného, schopného takového činu. Co však přivedeno bylo proti Hilsnerovi, svědčí pro něho. Představme si, že neměl v jednom svědku přítele, že všichni byli štvaním předpojatí, že ani jeden pro něho dobrého slova nepronesl a že bylo pátráno a i mistři vyslýcháni, u nichž se učil, aby se nějaká skvrna našla, velectení pánové, vzdor tomu, že celá krajina byla proti němu zaujata, že kamarádi se ho stranili, vzdor tomu nebylo nic zlého proti němu vypátráno, leda, že je lenoch, že nic nedělá. Ale z výslechů svědků vyšlo najevo, že je bázlivý, že když ho někdo jednou udeřil, místo aby ránu vrátil, jako chlapeček se dal do pláče a žaloval to mamince. Jeho chování po vraždě svědčí také pro jeho nevinu. Jest zajímavé, dle svědectví Veselého, když Hilsner byl předveden k mrtvole, že se zcela klidně díval. To, velectění pánové, se podaří jen zarytému zlosynu, jakým Hilsner nikdy nemůže býti. Takového zapření není schopen a nebyl by zůstal kliden. Po vraždě klidně spal, klidně se procházel po náměstí a nikdy nedával najevo sklíčení nebo rozrušenost.

Charakteristický jest jeho výrok, když proti Klusáčkovi se vyslovil: Budou zavřeni teď všichni, kteří nic nedělají, jako já. Trefněji to vylíčiti nemohl. Hlavní zbraň obžaloby jest jeho stálé zapírání. Prosím, aby se uvážilo, jak nízkého stupně inteligence jest. Uváží-li se jeho situace, není důkazem to proti němu. Jest ještě jeden moment pro jeho nevinu. Když zkoumán byl od dra Havlíčka a Jägra, je-li s to souložit, tvrdil, že ne, že není schopen styku se ženskou, že popřel souložení, je důkazem pro to, že na ní vražda ze smilnosti nespáchána. Proto se snažil zapírati, že je schopen. Druhý důvod obžaloby jsou šedivé kalhoty, respektive skvrny. Tento důkaz není směrodatný, byl vždy tázán na bělavé kalhoty. On mohl prohlásit, že bělavé kalhoty nemá. Zajímavé jest, že Klenovec tvrdil, že ty kalhoty neviděl a protokol dí, že byly v rukou Klenovce. Pak ve Velkém Meziříčí matka že řekla, že jsou v kufru. Táži se, kdyby on byl pachatel, kdyby věděl, že na kalhotech jsou skvrny krvavé, nebyl-li by tento důkaz zničil? K tomu matka měla dosti času. V novinách o nich psáno bylo stále, hned od 7. dubna do 27. dubna, po 3 neděle, než nalezeny.

To věděla matka. Kdyby věděla, že jest tam krev, že jest Hilsner vinen, byla by je odstranila. Dobrozdání znalců není určité. Připouštějí pouze možnost, že jsou to lidské krvenky. Kdyby i pocházely od krve, mohla se tam dostati i jindy, když je nosil Hitschmann. Ten chodil do továrny, možno, že se mohl zamazati od krve, třeba o tom ani Hitschmann nevěděl. Nalezena na přední části jen jedna skvrna. Jak se mohly při činu vzadu potřísniti? Bylo vytýkáno, že nedokázal alibi. To není věc obžalovaného. Na to si dovoluji okázati, že při vraždě připravované alibi obžalovaného má býti nezvratné, zvláště v tom případě, že to vražda rituální, při které byl zájem, aby pachatelé zůstali skryti. Ale tento způsob dokázati alibi jeho nesvědčí proti němu. Hilsner, když udal, že se 29. března procházel po náměstí, nelhal, mýlil se jen ve dni. Kdyby býval vědomě lhal, nebyl by se odvolal na řadu svědků, více než 8, o nichž bylo známo, že by ho byli usvědčili ze lži. Velectění pánové! Ale obžalovaný má spolehlivější alibi, a sice, které jest dokázáno svědky obžaloby: Svědkové irrelevantní jsou: Vomelová, Cink, Pešák, Strnad, Pojmanová. Z výpovědi jejich jde, že Leopold Hilsner pachatelem nebyl. Vomelová vyšla ve tři čtvrtě na pět z Polné. Dne 29. 3. Čas ten je zcela určitý. Jak ona praví, dívala se na věžní hodiny, přišla na ono místo nejpozději ve čtvrt na šest. 700

kroků odtud vystoupil na ni muž. Muže tohoto, který vypadal jako dělník, který měl hůl, kterou vražda byla spáchána, potkala mezi čtvrt a půl šestou hodinou. Hůl ta byla uříznuta od místa tisíc kroků k Malé Věžnici. Obžaloba praví, že to byl Hilsner. Dnes není pochyby, že to nemohlo býti. Vomelová řekla, že postavou, pohyby se Hilsner k němu podobal, ale nikdy, že by to byl on. Obžaloba z toho házení holí a houpavého chodu tvrdí, že je to on. Házení holí jest malicherné. Hůl bez držátka každý mladík drží v prostředku a hází jí. Vomelová dříve výslovně udala, že měl oči černé. Nyní, že byl v obličeji jiný, než Leopold Hilsner. Ona prohlásila, že to byl jiný. I co do času nemohlo to býti. Svědkové Cink, Huberová, viděli Hilsnera v pět hodin deset minut v uličce v Polné. Tato doba jest pevně určena. Cink viděl na hodinách, na které se Vomelová dívala, pět hodin. Než přijel do uličky se slámou, trvalo to jistě déle než deset minut a v tom běžel Hilsner s oněmi dvěma okolo. Tedy zjištěno, že v pět hodin deset minut byl ještě v Polné. V tuto dobu byla Vomelová pachatelem na místě od Polné tři čtvrtě hodiny vzdáleném napadena. To není možno. Když byl v pět hodin deset minut v Polné, aby byl na místě tisíc sedm set kroků vzdáleném, musil by je dostihnouti za deset minut. Muž tento měl také hůl, kterou asi hned před tím uřízl. Že by to mohl Hilsner vykonati, to není možná. Jest to také úplně vyloučeno, že by byl mohl také Anežky Hrůzové dosíci. Vyšla o čtvrt na šest z Polné, jak dokazují svědkyně Kocmanová a Prchalová, byla na místě v půl šesté. To není možno, aby z uličky, kde viděn Cinkem, byl dostihl místa činu ještě před Hrůzovou. Korunního svědka má obžaloba Pešáka. Já jsem s výsledkem šetření pana adjunkta Baudiše spokojen, poněvadž jest takový, že výpověď Pešáka padá. Svědek ten pravil, že za Hilsnerem viděl dva muže starší, jednoho v dobrém oděvu, druhého v ošumělém. Bylo nyní zjištěno, že jest to čirou nemožností, poznati obrysy, barvu šatů oněch mužů. Svědek, který to řekl, není věrohodný. Ale co se týče toho, že viděl Leopolda Hilsnera, jest tato výpověď chybná. Svědek ten jednal pod autosugescí, viděl tam muže nějakého a později vštípil si to přesvědčení, že to byl Hilsner.

Podíval se na hodiny, na které také Cink a Vomelová poukazují a poznal, že bylo 5 hodin. Bylo zjištěno, že toto místo je 10 minut od místa u louky p. Volence, odkud se díval. Poněvadž Pešák zjistil, že šel pomalu, zjistilo se, že nejdéle za čtvrt hodiny mohl k tomuto místu přijíti. Byl tedy ve ¼ na 6 u louky a míní, že tehdy tam viděl u „Březiny“ ty muže. Dle Cinka, který viděl Leopolda Hilsnera v městě v 5 hodin 10 minut, nemohl v 5 minutách stihnouti toho místa, i kdyby cvalem utíkal. Uvažme i výpovědi Strnada a Sobotkové. Výpovědi ony se kryjí, že o tom není žádné pochyby, že svědkové mluví pravdu, až na Pešáka, a že nemá Leopold Hilsner co společného s vraždou. Cink ho viděl v 5 hodin 10 minut v uličce. Strnad povídá po 5. hodině, nejdéle před 6. hodinou viděl Hilsnera v modrých šatech jíti za pivovar. Sobotková viděla před 6. hodinou, kdy slunce ještě svítilo, vraceti se ho do města. Těmi svědky je dokázáno, že Hilsner mezi 5.–6. hodinou šel na Kateřinský kopec, pak kolem Kojdlova zpět. Pan státní zástupce praví, že se Strnad mýlil, svědek tu byl přerušen jiným svědkem, že se to snad stalo ve středu. On řekl, bylo to 29. března a ne ve středu. A já myslím, že nebude obtížné voliti mezi těmito svědky a Pešákem. Musí míti pozorovatel velmi bystré oko, aby mohl určitě poznati tam osobu. Možné, že se Pešák mýlí. Cink, Strnad, Sobotková, viděli Hilsnera na několik kroků, nelze říci, že se mýlili. Alibi jeho jest dokázáno. Tento důkaz jeho alibi jest tak určitý, že státní zástupce pociťuje jistě jeho váhu. Viděl se nucen a to připustiti, protože ho viděli v tmavých šatech, že prý se na místě činu převlékl. To jest neuvěřitelno, aby vrah si vzal šaty s sebou a na místě se převlékl. Mimo to neměl by času. Neměl by více času, nežli pět minut k vykonání činu. Přihlížime-li k důkazům z výpovědí dokázaných, uznáme, že Leopold Hilsner pachatelem není z toho důvodu, že viděn byl v Polné mezi 5.-6. hodinou.

Prosím, abyste bedlivě zkoumali výpovědi svědků těchto. A nabudete s toutéž pevností přesvědčení o nevině, jako já.

A já nemám v této chvíli, kdy se odeberete k poradě a kdy oči veškerého inteligentního světa jsou k vám obráceny, jiného přání, než abyste dle přísahy své zkoumali, co pro i proti němu jest uvedeno, abyste se nedali zastrašiti tak zv. veřejným míněním a nátlakem a rozhodli jako svobodní muži a jsem přesvědčen, že zodpovíte veškery otázky záporně a buďte ujištěni, že rozsudek váš pak bude spravedlivým a že den dnešní bude pro vás dnem čestným.

Veřejný žalobce: Já také nebudu reagovati stran motivu, ale poukáži na jedinou okolnost, o kterou se opírá, že je nezvratně dokázáno, že tam Hilsner nemohl býti vzhledem na časové údaje. Já mám zase za to, že je nezvratně dokázáno, že to nemohl býti nikdo jiný, než Hilsner. Co se týče Vomelové, vyšla ve ¾5 z Polné. Ale pan obhájce chce míti všecko dle chronometru, ač každý svědek nedělá týž krok a může se zastaviti. Na differenci 10–15 minut nemůže záležeti.

Ale je tu možnost a ta je prokázána.

Vomelová vyšla ve ¾5, šla pomalu vozovou cestou a jest docela snadno, že šla déle, než vysvitá ze situačního plánu, mohla jíti ½–¾ hodiny. Za ¼ hodiny tam nemusila býti. Mohla tam býti v ½6. Avšak ona nebyla přepadena na místě vraždy, nýbrž veliký kus dále, asi tam, co byla hůl uříznuta.

A když, jak praví Cink, Huberová a Škareda, když utíkali úprkem, mohli Vomelovou předběhnouti. A tu myslili, že je to Anežka Hrůzová, která vyšla v ½6. hod. Když se přesvědčil, že to není Hrůzová, zarazil se a vrazil zpátky. Jest možno, a hledě k ostatním důkazům, jest nezvratně dokázáno, že jedním z oněch pachatelů byl Hilsner. Co se týče, že byl viděn v 5 hodin 5 minut anebo 8–10 minut, mohl tam dobře býti, utíkaje úprkem, před ½6. za ¼ hodiny.

Je-li pan obhájce spokojen s výsledkem soudní komise, já tím více. Právě z tohoto nálezu nevychází dedukce pana obhájce, nýbrž soudce praví, že poznal Pokorného určitě. A možná, že měl Pešák oko ještě bystřejší a popírá-li pan obhájce, že nemohl viděti, že měl jeden ze schovaných ošumělé šaty, nezáleží na tom, mohl lépe viděti, mohlo býti lepší osvětlení. Také nic nevylučuje, že ho mohla viděti ve čtvrt na 7. Sobotková, poněvadž jich bylo víc a jistě si pospíšili. Také viděli dva svědkové, kteří sbírali písek na lávce po 6. hod. vyraziti dvě osoby z lesa, které hned vrazily zpět. Vy se pamatujete sami, že svědkové nemohli určiti hodiny a že je teprve odhadovali na otázky pana předsedy a pana obhájce.

Myslím, že difference v čase jsou docela malé, že byl skutečně o 4. hodině sám a pak mohl třeba jíti zpátky ke Kojdlovům. Není možno, aby výpověď Strnadova jediná mohla vyvrátiti výpověď tolika vážných svědků a myslím, že je nezvratně dokázáno, že to jiný, než Hilsner, nebyl. Proto prosím ještě jednou: Sledujte ne jednotlivé, nýbrž veškeré důležité momenty, jichž je celá řada a pak zajisté přisvědčíte k vině Hilsnerově jako já. Prosím, abyste dali zákonu a právu průchod.

Replika dra Karla Baxy

Dr. Baxa: Já prosím za prominutí, že se ujímám slova, pan kolega Auředníček mluvil o věci, o které nebylo vůbec řeči. Já se opírám o průvodní řízení a bylo mi jasno, že se jednalo o zachycení krve. Avšak on odpovídal na rituální vraždu. Já jsem o tom nemluvil. Jsem příliš rigorosní jurista, než abych pletl do líčení věci, které v něm nebyly. Pan kolega předkládal věci, na které třeba učence, což bych mohl také učiniti, ale, jak vy můžete věděti, že jest to pravda. Co řekl kolega Auředníček jsou dávno známé věci. Já vím také o Blochovi, o dobrozdáních theologických fakult, ale to všechno nevylučuje možnost, že se v Polné nejednalo jedině o zachycení krve křesťanské dívky.

Kdykoliv se jedná o specielní případ, vždycky se ukazuje na nálezy učenců a pod. Pročpak, když na tom záleží, nejmenuje Hilsner ty dva Židy, kteří s ním chodili. O to se jedná, kdo byli ti Židé. Kdykoliv se jedná o určitý případ, vždycky se hledí, aby

celá věc zůstala v temnu, vyrukuje se s 19. stoletím, snižuje se, jako kolega Auředníček řekl, který užil slov: Je to vylhané, vnucuje se hanebné pokrytectví, hloupost, zlomyslnost, hnus, nevědomost, lest, ošklivost. A Hilsner také říkal, že jen zpozdilí lidé tomu věří a to si račte pamatovat, že v celém řízení nemluvil o rituální vraždě nikdo, než Hilsner, Beran a pan dr. Auředníček.

Já připouštím, že si p. kolega dal všemožnou práci a že svou obtížnou povinnost vykonal co nejlépe, ale není to jeho vina, že se důkaz nezdařil. On snesl veliký materiál proti rituální vraždě, ale kdybych já začal, vedlo by to jinam. Já nejsem odborníkem, jako jím není dr. Auředníček, ale mám zde některé věci, ač dr. Auředníček má jednu výhodu, že smí mluviti proti rituální vraždě, ale my pro ni mluvit nesmíme. Stěžuje si, že celý svět je proti Hilsnerovi, není to pravda, vždyť byl dán přímý rozkaz a všecko je zkonfiskováno, jakmile se mluví o rituální vraždě. A já se ptám, zná-li kolega Auředníček výrok rabína Vitalea, že příchod Mesiáše krví obětí nežidovských panen bude uspíšen. Zda zná, že v první knize „Sohar“ stojí, že ve 4. nejlepším paláci budou ti, kdož zabíjeli akumy, to jest křesťany? Že tam sedí Židé, kteří zabíjeli všude lidi ostatních národů? Zná-li výrok rabína Elykema, že ostatní národové jsou dobytek? V talmudu je celá řada míst, kde s největší vášnivostí, zlostí a urputností mluví se proti všemu, co není židovské.

Mohl bych citovati z knihy „Sohar“ o pronásledování národů akumů atd. Já vím, že to nepatří k věci, já jsem to nevyvolal a nerad o tom mluvím, abych nedostal výčitku nerigorosnosti. Známý jeden rabín píše: „Počet těch pravověrných Židů, kteří z náboženských ohledů požívají krev lidskou, mimo Uhry a Halič, není veliký“, a praví, že krev prolitá má býti dávána do jistých pokrmů. Tak bych mohl snášeti nekonečně citátů, ale kdo jest rozsudím v této síni, kde se jedná o důkazy a jednoduchý fakt: spáchal nebo nespáchal? Kdo ví, že je to pravda, kdo z nás má vědeckou autoritu? Dr. Auředníček odpustí, když řeknu, že chybil, když takovým způsobem věc sem zanesl a ještě více chybil, že se postavil příliš na tu jednu stranu. Kdežto já hledám stále a chci nabýti přesvědčení o pravdě. Ale dr. Auředníček jednoduše o tom nejzávažnějším, o tom zachycení krve nemluvil a žádal nové dobrozdání o tom, zda smrt nastala následkem zaškrcení nebo podřezáním. Ten provázek přece byl na krku děvčete skutečně proříznut. Kdyby byla mrtvá uškrcena, nepotřebovali řezati. Provázek nebyl sesmeknut, děvče bylo živé; kdyby bylo uškrceno, nebylo by podle zdání lékařů nezvratného, krvácelo. Jest viděti, že nejprve byl provázek z jakýchkoli důvodů hozen a teprve pak byla podřezána. To jest směrodatné, jak se to stalo.

Co zde bylo předneseno, toho jsem se držel a na to p. kolega Auředníček zapomněl. My nejsme o rituální vraždě autoritami, ale jisto je, že touto věcí se nyní hne a že přijdou autority, které nebudou mluviti nadávavým, ale vědeckým způsobem a mírně.

Co se týče věcí, nemám, co bych uvedl, poněvadž pan státní zástupce pověděl vám přesvědčivým způsobem, jak se mají.

Já vás jen v zájmu věci a pravdy prosím: Neračte hleděti na různé věci zde přednesené, hleďte jen na Hilsnera a na tu zavražděnou dívku a přijdete k takové pravdě, že řeknete si v srdci: My jsme konali svoji úlohu poctivě a čestně.

Kdo byl přítomen řízení, které se vedlo způsobem nestranným, objektivním a jasným, musil přijíti k přesvědčení, že zde máme jednoho vinníka a jest jedině litovati, že zde nemáme všechny tři.

Leopold Hilsner mohl by nám je jmenovati v poslední chvíli, aby přišli najevo, on toho však neučiní, poněvadž by to vrhlo řádné světlo na všecko, o čem bylo mluveno, i o čem mluveno nebylo. Já vás žádám, abyste v zájmu spravedlnosti a pravdy zodpověděli otázku první neb druhou kladně.

Dr. Auředníček: To je velká sofistika, praví-li pan dr. Baxa, že sem tu otázku nevnesl. Když bylo obvinění po měsíce ve veřejných listech pronášeno, pak stačilo, aby to pan dr. Baxa jen opatrně naznačil. Pan dr. Baxa slovo rituální vražda z úst sice nevypustil, ale každý věděl, co tím znaleckým důkazem chtěl. Pan dr. Baxa s určitostí řekl, že Anežka Hrůzová zemřela vykrvácením a že nalezená krev neodpovídá normálnímu množství. To je ovšem přirozená věc, že ať je někdo bodnut, nebo říznut, musí býti živ, aby tělo vykrvácelo. Pokud se týče množství nalezené krve, poukazuji na to, že lékaři sami řekli, že bylo nalezeno půldruhého litru. Kromě toho byly na místě nalezeny dvě velké skvrny a na šatě také krev.

Velectění pánové!

Kdepak je důkaz, že se stala vražda na tom místě? To jest pouze supposice a že by to bylo na tom místě, jest naprosto neuvěřitelné. Místo nalézá se těsně vedle cesty, jen asi 3 kroky, jest viděti se všech stran. Cesta ona spojuje Věžnici a více obcí s Polnou. Tam chodí mnoho lidí, také ten den.

Jest neuvěřitelno, že by člověk zdravého smyslu na veřejné cestě coram publico někoho zavraždil, zejména, když to trvalo delší dobu. Jakmile tato supposice padne, pak padne celé dobrozdání, celé obvinění, které p. dr. Baxa vznáší, že Leopold Hilsner chtěl mrtvole vzíti krev. Znalci soudí jen z toho, že krev nebyla rozstříkána, že nebyly stopy. Račte jen uvážiti, že tam jsou husté křoviny, na prsti, že je tráva a mech, že je to houští, že ve čtvrtek byla prudká bouře, že než přišla komise, bylo sice místo chráněno, přece sta a sta lidí tam šlapalo. Tenkrát nikdo tam po krvi nekopal a je těžko po třech dnech rozeznati barvu krve v lese v prsti, která je černá. To nikdo nedokáže, že vražda nemohla býti na jiném místě spáchána.

Kdybych chtěl mluviti o motivu, bylo by pro každého nestranného kriminalistu jasno, že se zde jednalo o jakýkoliv případ motivu a že pak pachatel věc takto nastrojil, aby odvrátil podezření.

Možná, že se zde jedná také o případ sadismu, to jest sexuální perverse, kdy člověk dotčený nenalézá ukojení svého pudu přirozeným způsobem, nýbrž ve škrcení ženy a při pohledu na krev.

Velectění pánové! Jak mrtvola byla nalezena, to ukazuje, že pachatel byl stižen perversním pudem. Co by to mělo za smysl, aby bral krev? Předně položil mrtvolu na takové místo, kde musila býti ihned nalezena, ačkoliv o několik kroků dále je hluboký, ukrytý příkop. Za druhé, proč by to dělal za bílého dne, kde mohl býti každou chvíli dopaden, jak to přijde, že pachatel otočil košili a sukni kolem hlavy, že šaty byly 10-20 metrů dále, rozstrkány po celém lese, hůl o 50 metrů dále? Proč by to takový člověk dělal, to by trvalo přes tři čtvrti hodiny, vše to poukazuje, že tu máme co dělati s činem sexuální perverse.

Kdo to byl? Já poukazuji na svědky Nepraše, Schubertovou, faráře Vlčka, kteří viděli jednoho muže se zvláštním pohledem, kterého se lekal i muž – farář Vlček, který měl revolver v kapse. Ten člověk musil míti zvláštní, neobyčejný, řídký výraz v oku. Pan farář Vlček také prohlásil, že fotografie Frant. Wehra jest tomu člověku podobná. Jest veliká možnost, že ten Frant. Wehr, který se v těch dnech tam potloukal, jest oním vinníkem, a to tím více, poněvadž se mu přičítá několik podobných smilných vražd.

Když jest dokázána jeho přítomnost v té době, kdy možná i více takových pobudů se tam potloukalo, není tu nikterak nutkajících důvodů, že byl vinníkem Leopold Hilsner. A pak musí býti podány jiné důkazy, abyste si mohli vzíti toho člověka na svědomí. Já ještě jednou na to poukazuji, že žaloba opírá se vlastně jen o ten jediný moment, že byl Hilsner viděn v čas, kdy se snad vražda stala, na cestě k tomu místu. Já, velectění pánové, jsem uvedl svědka Strnada, který přísahu zcela vážně bere, který je naprosto nezávadný a který v té době viděl Hilsnera v Polné. Já se tázi, jestli člověk,

který má svědomí, může si zodpověděti odsouzení člověka pro tak těžký čin, kde ho čeká takový hrozný trest, aby na základě toho, když jeden svědek řekne: „Já jsem ho tam viděl“, a druhý: „Já jsem ho viděl jinde“, – tu myslím, že víte, kterého svědka máte voliti. Zda toho, který ho viděl – jediný – na místě vraždy, anebo toho, který dokázal, že ho viděl v ten čas na místě jiném.

Tu myslím, že člověk poctivý nebude v rozpacích, pro co se má rozhodnouti. Já jsem přesvědčen, že nebudete hleděti ani na pravo, ani na levo, a že jistě raději řeknete: Ať je viny zproštěn, než abyste připustili, aby jediný člověk měl trpěti za viny nespáchané. Prosím opětovně, abyste na všecky otázky odpověděli záporně.

(Přestávka.)

Řeč předsedy porotního soudu dvorního rady dra Ježka

Předseda: Velectění páni porotcové! Náleží mně, abych vám vyložil zákon, jemuž máte zjednati platnost. Krátkými slovy povím vám ten děj, který se jeví zrakům našim. Zločinu vraždy dopustí se ten, kdo proti člověku vystupuje tak, aby ho usmrtil, aby z toho vznikla smrt. Předmětem tohoto zločinu je člověk, tedy bytost narozená, živá a podstatu lidskosti mající. Proto nemůže býti vražda spáchána na člověku mrtvém nebo na plodu nenarozeném, na nestvůře bez podstaty lidské. Musí to býti skutek takový, z něhož by vzešla smrt člověka. Patří sem ještě ten zlý úmysl pachatele, aby člověka usmrtil. Dokonalou vraždou se čítá, i když pachatel se zmýlil v osobě, neb rána se smekla. Zlý úmysl i zlý skutek musí pracovati společně. Toť jsou, pánové, známky, náležitosti vraždy. Lhostejno jest, jaká pohnutka přiměla pachatele ke skutku. Ať to učinil ze msty, bázně, ze záští, nenávisti. To je lhostejno. Pak-li je prokázáno, že jednal v úmyslu, pachatel, aby vzešla smrt člověka, dopustil se vraždy.

Úkladná vražda jest ta, která vykonána způsobem potutelným za okolností, které činí obranu nemožnou, nebo ji ztěžují. Stejně, jako pachatele samého, posuzují zákony toho, kdo bezprostředně při vykonávání vraždy na napadeného ruku vztáhl. Znajíce tyto záležitosti, uvažujte, zda tento ukrutný děj dá se směstnati do definice zákona, zda známky vraždy s tímto dějem se kryjí. Vypravovali Marie Hrůzová, Josef Novák i jiní svědkové, že Anežka Hrůzová, 19letá dcera vdovy Marie Hrůzové z M. Věžnice, byla zdravá, statná holčice, pracovávala v domácnosti, na poli, orala, vláčela, tak že jeden muž sotva by ji přemohl. Jednomu by se prý byla lehko ubránila. Tato silná, zdravá dívka nalezena byla jako mrtvola dne 1. dubna r. 1899 před 9. hodinou ráno na kraji lesa v Březině. Tato mrtvola ležela obličejem k zemi, šaty byly strhány, zbytek košile byl kol hlavy, trup nahý, na nohou punčochy a střevíce. Nohy byly ohnuty v kolenou a nahoru obráceny, šaty byly blízko nalezeny, dále 2 kameny krví zbrocené, hůl bílá, krví potřísněná, pařízek podle výpovědi hajného Mišingra, silným, velmi ostrým nožem odříznutý. Jak dosvědčila Marie Hrůzová, nalezeny všecky věci, jen scházely nítěné rukavičky, bílý kapesník a bílý skleněný růženec. Lékaři shledali na levé straně krku mrtvoly řeznou ránu, pak rýhu strangulační, na levém předloktí modřinu, na prstech odřeniny, na hlavě 8 ran sahajících až ke kosti. Rodidla byla neporušená. Lékaři řekli, že rána na krku jest smrtelná, která u každého člověka způsobí smrt následkem rychlého vykrvácení. Učiněna ostrým nástrojem, nejspíše nožem. Strangulační rýha a rány na hlavě považuji za těžké a životu nebezpečné. Ostatní za lehké. Podlitiny na podloktí způsobeny holí, odřeniny na ruce proto, že mrtvola byla vlečena po zemi. Mrtvola byla čerstvá. Mohla od středy do soboty na místě ležeti. Podle okolností a jasností ran soudím, že jí byly učiněny od více osob, které měly úmysl ji usmrtiti, že ji přepadly zákeřnicky, že se nemohla bránit. Na vás jest, abyste uvážili tyto skutečnosti, abyste uvážili nález lékařů a prohlásili, že proti živé Anežce Hrůzové bylo činěno potutelně, aby byla usmrcena, takovým způsobem, že z toho pošla smrt, že to byla vražda úkladná. Pakli toho přesvědčení nabudete, bude vám uvážiti, kdy se to stalo.

Tu jsou svědectví Marie Hrůzové, Bl. Prchalové, Kocmanové, Horáčka. Marie Hrůzová dosvědčila, že Anežka Hrůzová chodila domů o čtvrt na sedm. Ve středu nepřišla. Prchalová dosvědčila, že Anežka Hrůzová odešla dne 29. března okolo čtvrt na šest. Kocmanová dosvědčila, že odbíjelo čtvrt na šest od Prchalů a jí (Kocmanovou) žádala, aby ji vyprovodila. Ta ji provázela až ke kolářovi Vackovi u Žabokrt. Tam jest domek, kde bydlí Petr Horáček. Ten vídával Anežku Hrůzovou choditi okolo. Ten dosvědčil, že se pamatuje, že i tehdy ji viděl, když si u protějšího stavení něco narovnávala na botkách, že bylo asi půl šesté. Od toho místa jest až k místu v lese v Březině čtvrt hodiny, takže mohlo býti nebo spíše bylo po půl šesté. Z toho soudí obžaloba, že vražda Anežky Hrůzové musila se státi ve středu, dne 29. března okolo šesté hodiny. Hned po nalezení a již při nalezení bylo projeveno mínění, že čin ten spáchal Hilsner, bylo poukázáno na něho jako pachatele, poněvadž Leopold Hilsner skoro nic nedělal, práce se štítil, od matky dal se živiti, potuloval se. Dvořáčková praví, že skoro denně ho bylo viděti ke Březině, svědek Jelínek písemně vypověděl, že na podzim, když byl na poli, vídíval Hilsnera na místech vraždy velmi často, že i tam líhal. Bylo známo, že svědkyně Vomelová byla na škaredou středu také v Polné. Že vyšla o čtvrt hodiny dříve, než Anežka Hrůzová byla přepadena mužem mladým, který co do postavy podobal se Hilsnerovi. Že měl šedivý oblek. Závodčí Klenovec vykonával s radním Sedlákem prohlídku u Hilsnera na Boží hod, ač našel šedivé kalhoty, nezabavil je. 4. dubna 1899 zatkl Hilsnera a předvedl k soudu. Leopold Hilsner zapíral skutek, zapíral všechny skutečnosti, ano od prvního výslechu až do posledního, že by byl zabil Hrůzovou. Slyšeli jste, že Marie Hrůzová vypravovala, že před svátkem Panny Marie si jí Anežka stěžovala, že se jakýsi Žid na ni divně dívá, že jest vyučen ševcem. Ta vyzvala poručníka Nováka, aby dal na ni pozor. Josef Novák to potvrzuje. Asi 3 neděle před tím viděl Anežku jíti k bytu, stěžovala si na Hilsnera, že si ji prohlíží. Poněvadž tvrdila, že se ho bojí, vyprovodil ji k potoku a vrátil se, když nikoho neviděl. Svědkyně Reismanová a Vytlačilová udávají, že den před vraždou 28. chodili s Hilsnerem po rynku a když se ho ptaly, co dělá jeho milenka Havlíková, řekl: „To jest již staré, hloupé, teď mám jinší holku", a když se ho ptaly, kterou, řekl: „Ve Věžničce". Svědek Veselý dí, že prý se mu zdá, jakoby byl Hilsner o ní mluvil. Tento jest přítel a kamarád Hilsnerův.

Z toho ze všeho má obžaloba za to, že Hilsner Anežku Hrůzovou skutečně sledoval a znal a on sám konečně v měsíci srpnu připustil u soudce vyšetřujícího, že ji znal od vidění, ale neznal její jméno, kdežto nyní se vrátil k původnímu zapírání, že ji dokonce neznal.

Že pak Leopold Hilsner byl velmi často v lese v Březině, že tam také na Škaredou středu a zvláště okolo 6. hodiny a poblíže místa, kde mrtvola nalezena, byl, důkazu toho dovolává se žaloba na svědectví různých svědků. Kateřina Dvořáková viděla Hilsnera každodenně, nebo aspoň velmi často choditi k Březině kolem jejího stavení. Ve středu dne 29. března viděla prý jej dopoledne o ½ 11 hodině. Šel prý sám a šel od Božích muk směrem ke Kojdlovům. Měl všední, zelenavý šat. Odpoledne byl však u těch hráčů na Kateřinském kopci u Dvořáka, Zelingra, Leixnera a Sobotky. Odešel ve tři hodiny směrem Brukovým hájkem a měl na sobě podle všech svědků i jak sám udává lepší tmavomodrý oblek, což viděl také Fr. Rocan, který dosvědčil, že Hilsnera neviděl nikdy v šedém obleku, že však nebýval každý den pohromadě, poněvadž býval i delší dobu pryč.

Mezi 4. a 5. hod. odpoledne viděl Hilsnera svědek Muzikář, který šel z náměstí Horní branou k obchodu pí. Vladykové, kudy se přijde k Židovskému městu a téhož dne měl již všední šedivé šaty, kalhoty však tmavší. Později, málo minut po 5 té hodině viděl Cink zase Hilsnera. Tento pravil, že to bylo deset aneb pět minut po 5. hodině. Tento svědek a pí. Huberová viděli běžeti Hilsnera takřka skokem a v patách za ním dva neznámé výrostky. Jeden byl menší, ošumělý, zadní pajdavý, židovského vzezření,

vykulených očí a vyvalených pysků. Tento strkal podlouhlý balíček do náprsní kapsy. Tito pádili takřka skokem úzkou uličkou, kde stál Cink, směrem k lávkám dolů k potoku, kudy se přijde k Božím mukám a směrem k Březině. Hilsner měl prý tenkráte šedé šaty, že se nemýlí, že zná Hilsnera už dávno od maličkosti, že ho zná podle celého vzezření a podle hlasu a chůze. Nemýlí se ani v čase, protože odbila tenkráte na věži právě 5. hodina. Že se nemýli ani v datum, neboť pí. Anastasie Pojmanová, které tu slámu vozil, a pí. Huberová tvrdí, že Cink převážel fůru slámy jen na škaredou středu v 5 hodin odpoledne.

Svědek Škareda měnil během vyšetřování poněkud své výpovědi a dokládal, že ten jeden soudruh byl bratr Frieda, který byl také skutečně podezřelý. Dříve pravil, že je neznal, pak tvrdil, že jeden je Berth. Fried. Naproti tomu svědčí celá správa nemocnice Humpolecké, že Berthold Fried byl tenkrát až do 3. dubna v nemocnici v Humpolci ošetřován, kdežto celá řada svědků, jako švec Vomela, jeho žena a jeho dva učedníci, kteří měli dosvědčiti, že Berthold Fried byl na škaredou středu v Polné, dosvědčili, že tam byl, avšak nevědí kdy, že to bylo 14 dní nebo 3 neděle, nebo týden před Velikonočními svátky, kdy, to nemohou dosvědčiti.

Naproti tomu povídal včera svědek Strnad, že ze svého obydlí na Kandii viděl 29. března asi po 5. hodině Hilsnera, kterak v modrém obleku šel s neznámým Židem s kopce Kateřinského. Tento svědek jest skutečně v odporu se svědkem Cinkem. Vy, pánové, jste viděli oba, viděli jste je na vlastní oči, pozorovali jste výraz jejich tváří a dovedete posouditi, na které straně je pravda a na které omyl.

Dále se odvolává žaloba na Johannu Vomelovou. Tato vyšla právě ve tři čtvrtě na pět odpoledne z Polné a ví to proto tak určitě, protože právě bily hodiny na věži. Byla churavá, šla pomalu a když přišla za les Březinu a viděla už Malou Věžnici, slyšela hodiny na věži polenské bíti právě tenkráte 6 hodin. Když byla ještě v lese a sice na polovici cesty, počítaje od místa, kde ležela mrtvola, tu pojednou slyšela silný šramot, jako by někdo pádil lesem, viděla člověka, který držel v pravé ruce vejpůlky bílou oloupanou hůl. Ulekla se prý, trhla sebou, ale zpozorovala, že také ten muž sebou škubl, jako by se byl zmýlil. Skočil s břehu úvozu na protější pěšinu a nadběhl jí a hleděl na ni tak bystře, až sklopila oči. Neprohlédla si ho dobře. Byl prý asi 20 let stár, v šedivém obleku, silné postavy, zdravé barvy, byl bez vousu, nebo měl jen nepatrný. Ona ho pozdravila slovy: „Dobré odpoledne, kam jdete?“ – On na to něco zamumlal, čemu jen rozuměla, jako by řekl: „Tam je smrč, já půjdu na tu smrč.“ Pravila, že šel jako rytíř, tělo se mu jen houpalo, že držel v pravé ruce vejpůlky hůl a pohyboval jí rychle. Pak se jí ztratil, ani neví kam.

Holi té podobá se ta na místě činu nalezená, byla zrovna tak bílá, dlouhá a tak uříznutá. Zdali jest totožná, o tom, že se nemůže vyjádřiti. Praví dále, že Hilsner je podobný tomu neznámému člověku, postava že by se jí šikovala, také pohyby těla, rovnost, štíhlost, ale je-li to ten samý, byl-li to Hilsner, na to přísahati nemůže, že však je celý jakoby on; kdežto zde pravila, že podle obličeje tomu člověku Hilsner není úplně podoben.

Že Hilsner má zvyk nositi hůl vejpůlky a házeti s ní dopředu a dozadu, potvrzuje Ad. Filipenský a Fr. Korejtko.

Avšak, pánové, svědek Petr Pešák, který tenkráte po páté hodině šel z Polné, a sice od svého přítele truhláře Večeři, ubíral se po silnici k Dobroutovu, aby tam koupil medu, dosvědčil, že se díval na les „Březinu“, konaje malou potřebu a když přišel naproti tomu místu, kde byla nalezena mrtvola ze vzdálenosti asi 600 kroků, viděl Hilsnera, kterého dobře poznal, státi na pěšince na břehu podle samého lesíka, jak zase popocházel několik kroků a měl v ruce bílou hůl, o níž se opíral a že ji držel vejpůlky, že byl obličejem obrácen k Polné a blíže něho že stáli ještě dva jiní, které nepoznal, protože byli částečně zakryti lesními stromy. Vysvětluje, proč to neudal dříve, že měl jako zámečník židovskou práci, že se o ni bál a že o tom s lidmi mluvil a pak to bylo done-

seno soudu, a že židovskou práci pak ztratil.

Podle návrhu obhájce byla vyslechnuta celá řada svědků: Zima, Coufek, Cerman, Radouš, Eis a všichni tito svědkové měli dosvědčiti, že Pešák nemohl Hilsnera viděti, poněvadž je krátkozraký, že neměl židovské práce, že je prohnaný, že má pro více krádeží špatnou pověst.

Tito svědkové však nemohli nic dosvědčiti a z jejich seznání vyšlo, že jakýsi člověk neznámý, udánlivě jakýsi Daněk, krejčí z Vídně, na nich vyzvídal, jako by na ně chtěl působiti.

Komise soudní, vyslaná na místo Pešákovo, zjistila, že Pešák s dobroutovské silnice mohl poznati Hilsnera, pakli se pohyboval a byl známý. Dva soudruhy nemohl pozorovati, ani rozpoznati, ani podle barvy, ani zda-li jeden je starší. Slyšeli jste, že byly učiněny zkoušky dvě: jedna ve 3 hod. odpoledne, kdy byl sluneční jas, a les Březina ležel v hlubokém stínu. Tehda nebylo možno rozpoznati člověka tam na břehu na té pěšině. Později se stala druhá zkouška, která vypadala docela jinak. Slunce zašlo za les Březinu, kde nastalo jiné osvětlení a tu bylo úplně dobře rozpoznati člověka tam stojícího.

Svědkyně Marie Sobotková potvrzuje, že krátce před západem slunce (6 hod. 26 min.) viděla Hilsnera od Božích muk, tedy přímo od lesa Březiny, jak jde kolem Kojdlova stavení k městu. Může popsati jeho šat. Byl tmavý.

Konečně svědkové Veselý, Pařík a Vytlačilová dosvědčili, že nosil dlouhý nůž. Podle Veselého dostal prý loni ke konci léta před Horní branou facku od nějakého Nesládka. Tu druhý den mu ukázal nůž 30 cm dlouhý a dva prsty široký, bez špičky, malému noži, košeráckému podobný.

Paříkovi vypravoval Hilsner, že dostal facku a že teď nosí nůž, který do každého vrazí. Při tom vytáhl nůž z náprsní kapsy, 40 cm dlouhý, 3 cm široký, lesklý, ostrý, s tupou špičkou, střenkou kostěnou. Viděl ho dvakrát.

Josefa Vytlačilová chodila 28. března večer po náměstí s Hilsnerem. Potom mezi řečí řekl Hilsner, že se nebojí, že má ochránce při sobě a při tom rozepjal kabát a vyndal nůž s kostěnou střenkou, který se jí zdál při svitu lucerny, že je v koženém pouzdře, že však toto pouzdro nevytáhl, tak že ho neviděla.

Svědek Veselý potvrzuje, že Hilsner nosil asi 10 neděl šedivé kalhoty a vestu, kabát do šeda s plyšovým límcem a když se ho ptal, kam dal ty kalhoty s tou šedou vestou, řekl, že to prodal do světa.

Na základě těchto svědectví tvrdí žaloba, že Hilsner byl na místě činu, že měl šedé šaty, že čin spáchán od tří osob, mezi nimi Leopold Hilsner a že tyto tři osoby na ni čekaly, a když přišla, hodily jí kličku z provázku, jehož část byla nalezena na místě činu. Když pozdvihla ruce, že ji jeden uhodil oloupanou holí, z čehož povstala rána na ruce s podlitinou a že ji tloukly kamenem do hlavy, až ji omráčily a pak ji jeden z nich podřezal krk.

K tomu ke všemu udává Hilsner, že neměl žádný nůž, že ho nemohl nikomu ukazovati, jmenovitě ne Vytlačilové a Paříkovi, nýbrž měl toliko malý zavíráček. A jen jeden oblek tmavomodrý. Po celý den se nepřevlékal a neměl prý vůbec žádný šedivý oblek, měl jen trojí: zelený, tmavomodrý a černý. Vraždu nemohl spáchati, poněvadž byl ve středu toliko na Kateřinskému kopci, kam prý přišel se Zelingrem po 1. hodině odpolední. Byl tam Sobotka, Leixner, Dvořáček a hráli karty. Pak šel o 4. hodině se Zelingrem, Leixnerem a Dvořákem Brukovým háječkem k pivovaru na náměstí, na náměstí chodili až do ½ 7., pak on šel do kostela a Dvořáček prý mu ukázal novou pracovní knížku.

Svědek Cink a Huberová prý se mýlí v čase a Steiner, Basch a Lustig dosvědčí mu, že byl v kostele. Podle přečtených protokolů ho tito svědkové v židovském chrámě neviděli.

Zelingr, Leixner, Dvořáček a Sobotka viděli ho pouze mezi 2–3 hodinou na Kateřinském kopci v tmavomodrém obleku, vyzýval je, aby šli do Březiny, on pak odešel

Brukovým hájkem a od té doby ho neviděli toho dne vůbec.

Hilsner říkal, že ho mezi pivovarem Zelingr dohonil, ten však praví, že ho nedohonil a nechodil s ním po rynku, Dvořáček nemohl mu ukázati knížku, poněvadž ji teprve dostal v pátek dne 31., jak potvrdil tajemník Kindl a kromě toho byl ve 4 hod. už na cestě do Záborné.

Hilsner pak musil připustiti, že se ohledně Leixnera, Dvořáčka a Sobotky mýlí, že s ním chodili až v pátek, a že chodil pouze se Zelingrem. Zelingr a Leixner dosvědčili však, že nosil asi týden před vraždou šedé kalhoty. Co se týče těch kalhot, slyšeli jste, že je našel při první prohlídce četník, že však je nezabavil, poněvadž byly velké, že se ztratily, nikdo o nich nechtěl věděti, že nebyly nalezeny ani ve Vel. Meziříčí, kde byla nalezena toliko šedá vesta.

Teprve 27. dubna po výslechu Morice Hilsnera, který vydal svědectví, v židovském starém kostele ve Vel. Meziříčí, kde je teď skladiště, nalezeny mezi ženskými šaty ukryté staré kalhoty z téže látky jako vesta a také svědek Veselý poznal tyto kalhoty, které nosil Hilsner ještě před Velikonocemi. Podle protokolu soudních svědků byly na nich nalezeny hnědavé skvrny, z nichž zvláště ta na pravé nohavici byla znáti i na rubu. Matka Hilsnerova uznala prý, že na ně zapomněla, že je dostala od Hitschmannů, kteří dosvědčili, že kalhoty neměly žádné rezavé skvrny. Mimo tyto skvrny byl poslední knoflík příklopu pokryt zelenou plísní a rezem, kdežto ostatní knoflíky byly vlhké a že v těchto místech byla pozorována nápadná vlhkost a soudní svědek Špaček dokládal, že látka je prací a nepouští. Hilsner, když mu byly předloženy, řekl, že jsou jeho a nemluvil prý o nich proto, že se nikdo na ně neptal, že prý se mluvilo o kalhotách bělavých, že prý jsou to skvrny od cihel, které nosil ve Žďáře při stavbě, že se nikdy nezakrvácel a nezranil. Kalhoty, že vypral ve Žďáře a že je doma uložil.

Lékaři, prof. dr. Reinsberg a doc. dr. Slavík vyšetřili tyto skvrny vědecky a uznali s největší pravděpodobností, poněvadž shledány krvenky, že skvrny jsou od krve a podle velikosti elementů od krve lidské, že byly tyto elementy nalezeny jen v hlubších partiích vláken, poněvadž skvrny čištěny vodou.

Co se týče chování Hilsnera po spáchané vraždě, tož praví Hynek Beran, že na něm pozoroval sklíčenost, Veselý že ho navštívil po nálezu mrtvoly a vyzýval ho, aby se vyzradil, jestli to udělal. Hilsner sklopil oči, byl v rozpacích, zůstal zamyšleně státi a řekl, že o tom nic neví. K vyzvání šel s ním do umrlčí komory, kde byl kliden bez rozčilení – kdežto Hilsner řekl, že mrtvolu ani neviděl.

Ze svědectví Neubauera a Klusáčka: řekl Klusáček u přítomnosti Hilsnera a více výrostků, upřeně se na Hilsnera dívaje, jak je asi tomu, kdo to udělal.

Hilsner sklopil hlavu, díval se po očku, nebylo mu volno, točil sebou sem tam, byl zamyšlen.

Na základě těchto vyšetřených skutečností podalo c. k. stát. zastupitelství na Hilsnera žalobu pro zločin vraždy úkladné. Dosti dlouho po podání žaloby vzpomněl si Hilsner, že tyto skvrny pocházejí od krve lidské a sice od jeho vlastní krve. Že prý naň při práci ve Žďáře spadl balvan, z toho dostal krvácení nosu a nos utřel si o pravou ruku a ruku o pravou nohavici. Pravdivost tohoto udání odůvodňoval Fr. Skálou, který tehda s ním pracoval ve Žďáře na dráze, ale tento svědek udával, že to nebyl balvan, nýbrž kamenná plotna, která ležela na sypkém svahu náspu, že ji měli smeknouti dolů, že však Hilsner postavil se nešikovně pod nižší konec plotny a když se tato začala pohybovati, upadl a skutálel se dolů na louku a odřel si kotníky na obou nohou a na pravé noze palec, že však tyto odřeniny nekrvácely, že nekrvácel z nosu, že se nešel umýti – on říkal, že ano – že pak pracoval dále, že se styděl, byl zardělý, poněvadž se mu smáli. Naproti tomu povídal svědek Aufrecht, že viděl loni v létě, ač neví kdy, na nose mezi očima u Hilsnera suchý strup.

Myslím, páni porotci, že jsem vám správně vyložil zákon a že jsem věrně a beze vší předpojatosti resumoval celý děj a proto s dobrým svědomím ukončuji svoje resumé.

Předložili jsme vám k zodpovídání tři otázky, první obsahuje všecky náležitosti zločinu vraždy úkladné. Tato zní (čte):

Já jsem vám už zákon vysvětlil, jest zapotřebí, aby pachatel v úmyslu, aby usmrtil člověka, proti tomuto tak činil, že z toho pojde jeho smrt. To je obsaženo v této otázce.

Tímto momentem jest také vyznačena vražda úkladná. A sice, když (cituje zákon):

Když byste nenabyli přesvědčení, že jednáno potutelně, že Leopold Hilsner je vinen, že z toho povstala smrt, zamítli tuto otázku, náleželo by vám, byste druhou otázku uvážili: „Jestli vinen atd. (čte otázku II.).“ Kdybyste nenabyli přesvědčení, že Leopold Hilsner smrtelnou ránu učinil, že někdo z pachatelů to učinil, on že byl činný při vykonávání vraždy, kdybyste i o této otázce nenabyli přesvědčení, uvažovati jest vám otázku třetí, pana obhájce, která má známku spoluviny. Podle zákona čl. 5 nejen pachatel se zločinu dopouští, ale i ten, kdo poradou, pochvalou, příčinu dal, a odvrácením překážek nadržoval, neb o zisk se srozuměl. Tyto známky vylučují přímé spáchání zločinu, ale musí býti prokázáno srozumění s hlavním pachatelem. Odevzdávám vám, velectění pp. porotci, otázky, žalobu a všechny spisy. Jak se máte zachovati v síni poradní, víte. Zvolíte většinou hlasů vrch. p. porotce, ten sbírá hlasy. Nejméně 8 hlasů třeba k vině. Kdybyste potřebovali nějaká vysvětlení, podal bych je s p. státním zástupcem a obhájcem.

(Porotci odebírají se k poradě, načež za dlouhou chvíli se vracejí.)

Leopold Hilsner odsouzen výrokem poroty k trestu smrti provazem

Vrchní porotce Runčík: Slavný soudní dvore. Porotci podle své přísahy a svědomí rozhodli takto:

Na první otázku hlavní 1 hlasem ano, 11 ne, na první otázku eventuelní 12 hlasy ano.

Předseda: Pane zapisovateli, čtěte výrok poroty.

Hilsner předstupuje.

(Zapisovatel čte.)

Veřejný žalobce: Poněvadž zodpověděná otázka obsahuje zločin úkladné vraždy podle § 135 a 136, navrhuji, aby byl potrestán podle § 136 a sice smrtí provazem. (Venku je slyšeti hlasy: Nahlas! Po té se ozve zvenčí potlesk.)

Dr. Baxa likviduje soukromoprávní nároky.

Dr. Auředníček: Poněvadž nejsou nároky odůvodněny, žádám, aby byl soukromý účastník odkázán na pořad práva soukromého.

Předseda: Soud se poradí. (Soud odebírá se k poradě.)

Předseda: Poslyšte rozsudek:

Jménem Jeho Veličenstva císaře! C. k. krajského soudu v Hoře Kutné jako soudu porotního v trestní věci Leopolda Hilsnera pro zločin vraždy úkladné.

Po hlavním přelíčení, k návrhu zastupitelstva státního, jeho obhájce, na základě výroku pp. porotců, uznáno takto za právo:

Leopold Hilsner je vinen zločinem vraždy úkladné podle čl. 134, 135, odst. I. a 136 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 29. března (následuje text první event. otázky) a odsuzuje se za to vedle čl. 136 tr. z. k trestu smrti provazem a podle čl. 309 k náhradě útrat soudního řízení a náhradu za pohřebné 97 zl. r. m. S ostatními nároky odkazuje se soukromá účastnice k pořadu práva civilního. Což činí v krátkosti z následujících příčin. Páni porotcové nepřisvědčili k otázce hlavní, naproti tomu však přisvědčili k první otázce eventuelní, a sice jednohlasně; kterážto otázka obsahuje veškery zmínky a náležitosti zločinu vraždy úkladné dle čl. 134., 135., odst. 1. a 136. tr. z., a proto musilo býti považováno, že jest pravda, co v této otázce je naznačeno, že je vinen Leopold Hilsner, že 29. března 1899 okolo 6. hodiny večerní, když v lese „Březině“ od více pachatelů proti Anežce Hrůzové, dceři vdovy M. Hrůzové z Malé Věžni-

ce, v úmyslu, aby ji usmrtili, potutelně takovým způsobem činěno bylo, že z toho pošla její smrt bezprostředně při samém vykonávání vraždy, ruky své na ni vztáhl, a způsobem činným spolupůsobil, protož musil býti tímto zločinem vinen.

Co do trestu má se tu vyměřiti dle čl. 136. tr. z. trest smrti. Dle čl. 389. tr. z. musil býti trestaný odsouzen k náhradě škody a dle čl. 366. musily býti ostatní nároky odkázány na pořad práva civilního, poněvadž soudu nebylo možno ciferně tuto škodu shlédnouti. Kromě obnosu 97 zl. za pohřebné, který hraditi má.

Zákony, dle kterých Leopold Hilsner byl odsouzen, zní: (Čte tyto).

Tím je řízení skončeno.

Proti tomuto rozsudku máte právo podati stížnost co do viny a stížnost odvolací co do výměru trestu do 8 dnů a stížnost další.

(Konec líčení v 6 hod. 20 min. dne 16. září 1899.)

Porotní síň se rychle vyprázdnila. Veliký zástup lidí před budovou uvítal dr. Baxu bouřlivým voláním slávy a tento provázen davem k hotelu, kde bydlel, za stálého skandování: „Ať žije doktor Baxa!" Četnictvo procházející městem v tom davům nebránilo a záhy nastal úplný klid v celé Kutné Hoře.

Denní listy přinesly druhý den obšírné referáty a pokud nebyly redigovány Židy přímo, nebo pokud nebyly ve vleku židovském, přijaly nad Hilsnerem vynesený trest smrti s uspokojením. Tak „Národní Politika" pod titulkem: Leopold Hilsner odsouzen k trestu smrti provazem, píše:

„Po pětidenním přelíčení s polenským vrahem Leopoldem Hilsnerem, který, jak známo, v posledních dnech březnových t. r. zavraždil bestiálním způsobem v lese Březině mezi Polnou a Malou Věžnicí Anežku Hrůzovou, vynesl konečně porotní soud v Kutné Hoře spravedlivý trest smrti provazem…"

4. *Mezi Kutnou Horou a Pískem*

Hilsnerovo doznání na papírovém sáčku

Po skončeném procesu v Kutné Hoře se Hilsnerův obhájce odvolal a jeho klient byl dodán do vazby kutnohorského krajského soudu, jelikož rozsudek nenabyl ještě moci práva. Zanedlouho roznesla se po Polné zvěst, že Hilsner učinil jakési dodatečné přiznání a že jmenoval své spoluviníky. Tato sensační zpráva způsobila v Polné veliký rozruch a zvláště pak mezi polenskými Židy nastalo pravé zděšení. Byla na nich patrná jakási stísněnost a nervosita v očekávání dalších zpráv. Ještě týž den konala se tajná porada v synagóze a téměř žádný ze Židů se na veřejnosti neukázal.

Každý očekával s napětím příští události. Hilsnerovo přiznání stalo se za následujících okolností:

Dne 20. září 1899 přistihl dozorce vězňů v Kutné Hoře, Ed. Miffek, vyšetřovance Františka Orátora, jenž s Karlem Novým a Leopoldem Hilsnerem společnou celu obýval, jak na papírový sáček tužkou cosi psal. Když mu papír odejmul a ptal se, co to je, ten mu odpověděl, že se jim Hilsner přiznal a když se Hilsnera tázali, vypovídal, že toho dne, kdy se vražda stala, dovedl dva Židy na místo, kde Anežka byla zavražděna, a to jakéhosi Erbmanna a Wassermanna. Tito dva Židé se ho před tím ptali, ví-li prý o nějakém děvčeti a tu on jim poukázal na Anežku Hrůzovou. Dále vyprávěl Hilsner, že šel s jmenovanými okolo Cinka k „Březině“. Wassermann schoval se za strom a Erbmann za roští a sám prý chodil po pěšině. Pešák, korunní svědek, mluvil prý pravdu. Když Anežka Hrůzová přišla k němu, pozdravil ji. Ona prý mu ani neodpověděla, nicméně Hilsner šel za ní, až došla k Wassermannovi. Ten prý vyskočil z úkrytu a uhodil ji, načež Erbmann také přiběhl a odtáhli ji; Hilsner potom od nich odešel a dále s tím neměl již co dělat.

Posléze řekl Miffkovi, aby přivedl dozorce Srba, že chce mít svědka ke své výpovědi. Mimo to prohlásil, že mu Židé slíbili 50 zlatých, když jim dohodí holku, ale nic mu potom nedali. „Oni ji zařízli, krev chytili do nádoby a jsou venku a já nic při tom nedělal a jsem tady!“ řekl lítostivě a na poznámku Srbovu, že lže, odpověděl: „Já to přece musím vědět!“

Následkem onoho doznání Hilsnerova došlo k novému výslechu. Hilsner, byv za přítomnosti soudních svědků vyslýchán, popsal zcela podrobně Erbmanna a Wassermanna. Také řekl, že oni svědci, kteří viděli jeho společníky, je jistě poznají a proč již dříve toto přiznání neučinil, odůvodňoval nadějí, že se mu nic nedokáže, když to vezme na sebe; dostane snad nějaký měsíc a bude zase venku. Také prý se bál, že by se mu souvěrci mstili. Dne 23. září 1899 byl Hilsner opětně vyslýchán a stále ještě trval na tomto svém udání.

Josua Erbmann a Salomon Wassermann

Následkem tohoto Hilsnerova přiznání bylo pátráno po jím udaných osobách a skutečně jmenovaní Židé záhy nalezeni. Wassermann zatčen v Úštěku u Litoměřic, Erbmanna našli četníci ve Slaném. Tento tvrdil, že o vraždě nic neví, ale pod podšívkou jeho klobouku byl nalezen lístek z pošty na balík se šatstvem, poslaný z Polné do Karlových Varů. Oba zatčení byli ponecháni v prozatímní vazbě a eskortováni do Kutné Hory, kde měli být konfrontováni s Hilsnerem, po příp. též s jinými svědky.

Tato senzační zpráva, že byli dopadeni polenští vrazi, spolupachatelé Hilsnerovi, se objevila ihned v tisku a na všech stanicích, kudy četníci s nimi projížděli, shromáždily se zástupy lidí a na mnoha místech došlo k demonstracím. Také v Praze, kde se rozkřiklo, že budou tudy projíždět, zaplnilo obecenstvo peron nádraží cís. Františka Josefa (dnešní Wilsonovo). V Kutné Hoře byli oba podezřelí konfrontováni s Hilsnerem, který je na první pohled poznal a prohlásil, že jednou v únoru téhož roku byli u jeho matky přes noc, od té doby prý

jich neviděl, až v den vraždy.

Když byli svědkové Cink, Strnad a Huberová s Erbmannem konfrontováni a dotázáni, zdali poznávají v něm jednoho ze společníků Hilsnerových, které viděli v den vraždy, tu všichni se vší rozhodností prohlásili, že Erbmann není jedním z nich.

Stejným způsobem vyjádřili se svědkové o Wassermannovi, že není jedním ze společníků Hilsnerových, které viděli v Polné v den vraždy.

Bylo prokázáno, že ani Erbmann, ani Wassermann nebyli a nemohli být v den vraždy v Polné. Erbmann totiž byl celý březen toho roku na Moravě a do Polné vůbec nepřišel. Wassermann ležel v březnu a v dubnu v nemocnici v Německém Brodě. Byl tam 17. března operován na kýlu a propuštěn teprve 17. dubna. Údaje tyto byly potvrzeny také dr. Schubertem, který Wassermanna operoval. Z toho je patrno, že ani Wassermann nemohl být v té době v Polné.

Svědkové, kteří s takovou určitostí prohlásili, že Erbmann a Wassermann nejsou společníky Hilsnerovými, jež viděli v den vraždy, prokázali tímto svědectvím nejenom svou pravdomluvnost, ale také že měli velmi dobrou paměť.

Později jmenoval Hilsner ještě jako spolupachatele vraždy nějakého Freilera, ale ani toto udání nemá pro věc žádné ceny.

Zbývá otázka, proč Hilsner sáhl k tomu, aby udával falešné spolupachatele vraždy Anežky Hrůzové. Zodpovědění této otázky nabízí se samo sebou. Bylo totiž potřeba zmást svědky a podlomit víru v jejich věrohodnost.

Počítalo se s tím, že aspoň některý svědek zakolísá a připustí možnost, že buď Erbmann nebo Wassermann, nebo oba dva, jsou společníci Hilsnerovi, kteří s ním byli viděni v Polné v den vraždy. Kdyby se to bylo stalo, byl by vzal celý proces jiný obrat a to ve prospěch Hilsnera.

Tento geniální plán na zkompromitování svědků a také kutnohorské poroty, která na základě výpovědi uvedených svědků odsoudila Hilsnera k trestu smrti pro vraždu Anežky Hrůzové, nevyšel zcela určitě z hlavy Poldy Hilsnera. Poznali jsme jej během procesu jako člověka chabé rozumové soudnosti, který nebyl schopen něco tak rafinovaného si vymyslit. Tento plán vznikl v hlavě jiné. Možno na ni prstem ukázat. Byl to plán, jehož autorem mohl být obhájce Hilsnerův dr. Auředníček nebo některý interesovaný Žid, který dr. Auředníčkovi tento plán poradil. Navést Hilsnera, aby plán provedl, bylo už maličkostí. Jeho obhájce dr. Auředníček míval časté rozmluvy s uvězněným Hilsnerem bez kontroly soudních a dozorčích orgánů. Měl tudíž možnost s tímto plánem Hilsnera podrobně obeznámit a dát mu poučení, jak si má vést.

Ale ani tento rafinovaný úskok nepomohl. Svědkové nezakolísali, jak se předpokládalo, jejich pravdomluvnost a čestnost tím byla ještě více prokázána. Ukázalo se tím také nad slunce jasněji, že kutnohorská porota, která odsoudila Hilsnera, vynesla rozsudek spravedlivý.

Neznámý polský Žid

Během soudního vyhledávání vyjadřoval se Hilsner podobně před dalšími svými spoluvězni Orátorem, Novým, Jos. Novákem, Al. Mojžíšem, Janem Kumbarem a Josefem Kutilem, jenže již nemluvil o Wassermannovi, nýbrž o neznámém polském Židovi, který prý při vraždě v Březině působil. Později zase tvrdil před vyšetřujícím soudcem, že s Erbmannem onoho polského Žida zavedl do Březiny, kde stáli a čekali na svou oběť Anežku Hrůzovou, načež když šla kolem, dotyčný polský Žid ji prý udeřil, co ale dělal Erbmann, že neví, jelikož on sám dostal strach a utekl.

Hilsner trval na těchto výpovědích do té doby, než se od dozorce dověděl, že Erbmann byl propuštěn na svobodu. Při té příležitosti se vyjádřil, že neměl dotyčný být propuštěn, neboť prý to udělal, vždyť je to starý košerák, jest to jeho řemeslo a jest od toho

živ! To opakoval několikráte a teprve po návštěvě své matky znovu obrátil a tvrdil, že se mýlil, že Erbmann s Wassermannem u nich vůbec nespali. Když byl potom i Wassermann propuštěn na svobodu, učinil Hilsner další doznání a sice, že tím polským Židem nebyl nikdo jiný, než jakýsi Žid, pocházející z Ošwiecimě v Haliči, na jehož jméno se již nepamatuje.

Erbmann a Wassermann po svém propuštění byli tajně dopraveni v kočáře na nádraží až do Kolína, jelikož v Kutné Hoře způsobilo by to zbytečné jitření. Přes to, že nikdo se o tom neměl dovědět, čekalo na kolínském nádraží množství diváků, kteří zahrnuli oba deportované Židy spoustou nadávek.

Dne 29. a 30. září 1899 Hilsner zase byv vyslýchán svá udání ohledně propuštěných Židů úplně odvolal a vymlouval se na nátlak, který prý byl se strany spoluvězňů na něho činěn. Hrozili prý mu šibenicí, když se nepřizná.

Jedna z interpelací na rakouské říšské radě ve věci Hilsnera a Židů

Činnost židovské aliance rakouské

Když soudní vyšetřování vedlo k nezvratným důkazům, že Žid Hilsner je vrahem Anežky Hrůzové, začala rakouská židovská aliance intenzivně pracovat. V měsíci červnu 1899, tedy za necelého čtvrt roku po vraždě Anežky, vydal tento spolek následující důvěrný oběžník, který přinášíme:

„Důvěrné!

Ve Vídni, v květnu 1899

Již déle než rok provádí „Rakousko-israelská unie“ skrze vlastní kancelář věcnou a praktickou obranu proti antisemitismu. V přiloženém seznamu jest uvedena nejdůležitější činnost této právní ochranné a obranné kanceláře. Týž zakročila za svého 16měsíčního trvání v 313 případech. V 54 případech byl antisemitský tisk přinucen přijmout věcné zprávy a opravy, v 33 případech poskytnuta právní pomoc u soudu, ve 27 případech zakročeno u politických úřadů pro spravedlivé zájmy jednotlivých souvěrců. Počet uzavřených obchodů jest 1421.“

Dále oběžník uvádí, že je třeba peněz a končí:

„Obracíme se tudíž, ctěný pane, také na Vás, ježto se Váš smysl pro obecné dobro a obětavost tak často osvědčil, s naléhavou a vroucí prosbou, abyste na jednom z přiložených subskripčních listů, dle uznání poznamenal přiměřený obnos k zajištění právní obranné a ochranné činnosti pro příští rok.

S úctou veškerou finanční výbor:

Wilhelm Anninger, cís. rada, předseda.
Josef Kareis, c. k. dvorní rada, říšský poslanec, místopř.
Sigmund Neustadtel, c. k. komercielní rada, jednatel.
Theodor ryt. Goldschmidt, c. k. stavební a obecní rada, pokl.“

K tomuto tištěnému cirkuláři je přiložen následující (doslovně otištěný) výtah z deníku právní ochranné a obranné kanceláře Rakousko-israelské unie.

22. prosince 1897. Vyslání plnomocníka k vypátrání příčin pražských antisemitských výtržností.

24. prosince 1897. Poslanec dr. Kronawetter intervenuje na naši žádost ministra obchodu ve prospěch židovského truhláře Gizela Kleinbergera v Krakově, jemuž pro jeho náboženství po 9 let bezprávně zabraňován přístup do tamějšího společenstva truhlářů.

2. února 1898. Český antisemitský spolek „Národní obrana“ a jeho 7 pobočných spolků, jež v hořejším memorandu jako původ drancování označeny byly, jsou na zá-

krok rozpuštěny.

12. května 1898. Ministr obchodu sdělil poslanci Kronawetterovi, že nařídil lvovskému místodržitelství, aby přijmutí Kleinbergera do krakovského společenstva truhlářů všemi zákonnými prostředky provedlo.

22. května 1898. Nejvyšší soudní dvůr zrušil na základě zmateční stížnosti, podané naší ochrannou právní kanceláří, rozsudek vynesený lvovskou porotou nad Izákem Gimpelem pro domnělý zločin žhářství, znějící na doživotní těžký žalář a nařídil nové líčení. Právní ochranná kancelář ustanoví pro toto líčení obhájcem dra Jakuba Horowitze ve Lvově. (V novém líčení dne 22. června uznán Gimpel nevinným. P. sp.)

25. května 1898. Vyslání plnomocníka do Trenčína, aby vyšetřil případ domnělé rituální vraždy. Týž pořídil výpis z úředního vyšetřovacího protokolu, z něhož vychází najevo úplná nepravda rozšiřovaných pověstí.

10. června 1898. Praesidium podá předsedovi ministerstev hraběti Thunovi memorandum, v němž obvinění, vznesená jistým pražským antisemitským listem na vídeňské židovské zaměstnavatele, jako by obchodovali křesťanskou krví a odstranili pět služebných děvčat, vyvrácena jsou na základě přesných vyšetření, potvrzených policejním úřadem. Dne 23. června t. r. uveřejní úřední „Prager Abendblatt“ z nařízení předsedy ministerstva hraběte Thuna rozhodné vyvrácení zmíněného očerňování.

22. dubna 1899. Praesidium podá předsedovi ministerstva memorandum o náchodském drancování a povede stížnost na plamenné články v příčině zavraždění dívky v Polné.

5. května 1899**.** Vyslání plnomocníka do Polné a do Prahy, opatření obhájce Hilsnerovi, obviněnému z vraždy polenské.”

*

Byly nám též předloženy čtyři subskripční listiny k nahlédnutí, z nichž jedna zní na obnosy od 500 zlatých výše, druhá na obnosy od 250 zlatých do 500 zlatých, třetí od 100 zlatých do 250 zlatých a čtvrtá na obnosy pod 100 zlatých.

Listina A. (500 zlatých a výše). Karel a Rudolf Auspitz 500 zl., nejmenovaný spolek 500 zlatých.

Listina B. (250-500 zlatých). Chifra L. G. 500 zlatých.

Listina C. (100-250 zlatých). Wilheim Anninger 200 zlatých, Gottlieg Bettelheim 150 zlatých, Norbert Benedikt 100 zlatých, Filipp Brudi 100 zlatých, Samuel Heit 100 zlatých.

Listina D. (100 zlatých a níže). Celkem asi 150 jmen ponejvíce vídeňských, brněnských a pražských Židů.

Úhrnný obnos subskribovaných příspěvků jen na těchto 4 arších obnáší dosud 3 755 zlatých. Z cirkuláře je jasno, že naši Židé si vytkli za účel, že se Hilsnerovi nesmí nic stát. V prvé řadě pracovaly pro Hilsnera židovské listy. Tak „Prager Tagblatt“ v čísle ze dne 13. září 1899 přinesl v článku o kutnohorském procesu také toto:

„Der angeklagte Leopold Hilsner erschien in einem netten schwarzen Anzuge und machte im Ganzen und Grossen einen sympatischen Eindruck. Po česku: Obžalovaný Leopold Hilsner objevil se v pěkném černém obleku a činil celkem příznivý dojem!“ (Vrah tedy činí příznivý dojem! Ovšem, jen proto, že je Žid!)

Další činnost „Židovské unie“ ve Vídni se projevuje tím, že státní návladnictva především v Praze konfiskovala všecko, kde se v novinách psalo jenom slůvko o Hilsnerovi nebo o Polné. Tu konečně otevřena říšská rada, kde státní návladní nemůže poslancům zavřít ústa. My musíme veřejně se vyznat, že se němečtí antisemitští poslanci nebohé zavražděné ujali a odkrývají hroznou korupci Židům zaprodaných mocných pánů.

Zmírají pro Židy

Poněvadž Židé všude svou hroznou mocí solidárně vystupují proti křesťanům a stát všude křiklavým způsobem je chrání a protěžuje, panuje v lidu strašná zášť proti Židům, která jen čeká na příhodnou chvíli, aby propukla. Veškeré bezpráví se strany těch, kteří mají právo chránit, vede nutně k revoluci, poněvadž lid poznává, že je autorita zkažena a židovským zlatem koupena.

Vysoká byrokracie ve Vídni je v rukou „Židovské unie“. Odtud vane ostrý vítr proti českému křesťanskému lidu. Vysocí byrokraté ve Vídni nemají ani zdání o hrozných poměrech, ve kterých lid dnes žije a spoléhají se patrně na to, co poslanec Türk pravil, že v Čechách nenastane klid, až ho zjednají prušácké kanóny.

My ale pravíme, že větší a hroznější nepřátelé českého křesťanského lidu nejsou ani Němci, ani děla pruská, ale židovská směnka, židovské továrny, kořalny, krámy, do kterých křesťanský lid poslední groš donáší. Dokud český lid křesťanský těmto krámům se nebude vyhýbati, poroste moc Židů a tím taktéž mravní a hmotná poroba lidu, jejímž příznakem právě je vražda v Polné.

Vytloukat Židům okna jest dětinské počínání, ale přerušit veškeré obchodní styky se Židy je svatou povinností každého Čecha.

Všecka tato uvedená místa obsahují pouhá fakta a přece byla zkonfiskována.

Zdá se, že bezměrná činnost státního návladního Morstadta v Praze, je objednána přímo od Židů, jakoby pražské státní návladnictví nebylo státním úřadem nýbrž filiálkou pražského rabinátu a jako by státní návladní Morstadt nebyl státním funkcionářem, penězi z kapes poplatníků vydržovaným, ale spíše od Židů placeným sluhou. Podepsaní se proto táží:

Co hodlá vláda a Vaše Excelence učiniti, aby se bezmeznému řádění tohoto státního návladního proti svobodě slova a písma každému státnímu občanu zaručené přítrž učinilo?

Ve Vídni, dne 22. listopadu 1899.

Podepsáni: Groll, Wohlmayer, Obendorfer, dr. Weisskirchner, Procházka, Axman, Gregorig, Schneider, Bielohlávek, Schloiswohl, Jax, Meyer, Strobach, dr. Pattai a jiní.

5. Hilsner před píseckou porotou

Výsledek procesu v Kutné Hoře, při kterém byl Hilsner odsouzen k trestu smrti provazem pro vraždu Anežky Hrůzové, způsobil mimořádný rozruch nejenom v Čechách, ale všude na světě tam, kde žili Židé a měli vliv na veřejné mínění. Naši Židé a jejich zaprodanci byli přesvědčeni, že Hilsner z toho vyvázne. Průběh poroty a její výsledek je ohromil, ale nevzal jim naději, že by se věc nedala ještě napravit. Již před kutnohorským procesem podnikali Židé a jejich zaprodanci všechno, aby zbavili Židy podezření z rituální vraždy. Probíráme-li časopisy, které vycházely v době po zavraždění Anežky Hrůzové, jeví se nám nápadnými tyto okolnosti: Tisk židovský nebo stojící ve službách Židů ujal se Hilsnera a jeho druhů s bezpříkladnou vehemencí a při tom spílal co nejsurověji těm, kteří se starali poctivě o to, aby pravda vyšla najevo, ať je jakákoliv. Spílalo se svědkům, vedeným obžalobou, spílalo se i znalcům, kteří neučinili nic jiného, jen že podali zprávu o tom, co na mrtvole Anežky Hrůzové našli. Židům a jejich zaprodancům záleželo ovšem na tom, aby věc byla svedena na jinou kolej.

Věrně při Židech stály rakouské úřady a rakouští úřední činitelé. Tak poznali jsme již za vyšetřování této vraždy na Anežce Hrůzové, jak neslýchaně si počínal přednosta okres. soudu v Polné soudní rada Reichenbach. Byl sice pokřtěným Židem, ale tato okolnost nevysvětluje úplně způsob jeho vystupování. Věděl dobře, že rakouská vláda je závislá na Židech a jejich kapitálu a proto nepřipustí, aby Židovstvo z polenského případu vzalo nějakou úhonu. Příznačné bylo také jednání vyšetřujícího kutnohorského soudce Baudiše, který nenechal zatknout hlavního pachatele, košeráka jeníkovského Kurzweila a vydal důležitá corpora delicti (šaty Anežky Hrůzové) Židovi, dr. Bulovovi, který se svojí paní z nich odstranil usvědčující známky toho, že šaty byly s ní násilně strhány. Zásahů vlády a vládních činitelů rakouských ve prospěch Židovstva byla celá řada.

Nejvážnějším zásahem v této věci byla intervence samotného císařova pobočníka u státního zástupce dr. Schneidera-Svobody, který napsal obžalovací spis proti Hilsnerovi a jehož řeč do značné míry přispěla k tomu, že Hilsner byl kutnohorskou porotou odsouzen. Několik dní před vynesením rozsudku nad Hilsnerem vykonal pobočník císařův u prokurátora dr. Schneidera-Svobody návštěvu, při které jej vyzýval, aby jako státní zástupce jednal před porotou tak, aby Hilsner nemohl být odsouzen. Ale tento muž císařovu přání nevyhověl a naopak docílil toho, aby soud ve věci Hilsnerově učinil spravedlnosti zadost. Když pobočník císařův po beznadějné intervenci odešel od tohoto statečného obránce práva, tu zmínil se dr. Schneider-Svoboda o tomto jednání před svou hospodyní a její dcerou takto: „Dnes jsem mohl být šlechticem za nevinu Hilsnerovu“.

Uvedli jsme, že tisk židovský a Židům zaprodaný mohl surově napadat a urážet ty, kteří usilovali, aby v případě polenském zvítězila pravda. Když však ostatní tisk, jenž byl nezávislý, psal podle pravdy o vraždě polenské a o průvodních zjevech, tu byl napořád stíhán konfiskacemi. Je poučný pohled na výtisky těchto novin, referujících o polenském případě. Nalezneme v nich četná bílá místa, zatímco v židovském tisku není ani stopy po řádění censorské tužky. Pro poměry rakouské je příznačné, že ten, kdo na státním návladnictví censuru prováděl, byl pan Morstadt – také Žid.

Kutnohorský proces vyvolal rozruch; mezi novinářskými polemikami nejvěcnější a nejzajímavější podnes je „zasláno“ JUDr. K. Baxy v „Národní politice“, ze dne 14. října 1899, v němž dr. Baxa odmítá snahy jistých kruhů svalit podezření s Hilsnera na jiné: Jandu a Čížka z Polné a Jana Hrůzu, bratra zavražděné. Vyslovuje úžas a politování nad tím, že židovské listy a filosemitští jich přátelé vrhli se po rozsudku nad Hilsnerem na soudce, porotce, svědky, znalce, zkrátka na všecky, kdož při soudu spolupůsobili; neušetřili ovšem ani prof. Reinsberga ani dra Baxy, jenž jako advokát převzal zastupování soukromoprávních nároků matky zavražděné Anežky Hrůzové.

Dr. Baxa dne 20. listopadu 1899 byl nucen uveřejnit obranu své cti a prohlášení na obranu rozsudku proti útokům židovských listů. Vrchní komisař Olič s podivuhodnou vynalézavostí a bystrostí pátral po jiných vrazích, aby bylo svaleno podezření s Hilsnera, ač jeho vina již byla prokázána soudním vyšetřením i pozdějším doznáním. Proti matce i bratrovi Anežky Hrůzové zavedeno v říjnu 1899 na naléhání dr. Auředníčka, obhájce Hilsnerova, k telegrafickému rozkazu ministra Kindingera a k udání samého vyšetřujícího soudce Baudiše přípravné vyhledávání; Hrůzovi slyšeni jako podezřelí, nejpřísnější domovní prohlídka u nich byla provedena, pak řízení proti nim bylo zastaveno.

Polenské vraždy v Písku

Kasační soud ve Vídni, k němuž se obhájce Hilsnerův dr. Zdenko Auředníček odvolal z rozsudku kutnohorské poroty, vyhověl velmi rychle jeho zmateční stížnosti a vyžádal si od pražské lékařské fakulty dobrozdání, které bylo poměrně brzy vypracováno a v něm bylo mj. konstatováno toto: „Smrt byla způsobena řeznou ranou na krku; rána mohla být provedena jakýmkoli ostrým nožem, je docela možné, že Anežka H. byla zavražděna v lese, a to patrně v úvalu nedaleko naleziště. Byla-li nebožka škrcena před smrtí, nebo až po ní, není možno dokázat. Není však naprosto možné, aby mrtvola byla dopravena do lesa již ztuhlá. Smrt nastala nejdéle dvě hodiny po posledním požití jídla. Proč byla mrtvola částečně svlečena, šaty rozházeny a uschovány, tělo pokryto smrčky, nemůže být vysvětleno ..."

Opíraje se o toto dobrozdání, zrušil Nejvyšší soudní a kasační dvůr nálezem ze dne 25. dubna 1900 výrok a rozsudek kutnohorské poroty a odkázal věc „do stadia žaloby za účelem nového zkoumaní výsledku vyšetřování, novými porotci k novému projednání a rozhodnutí, do nejbližšího zasedaní porotního soudu, a to u krajského soudu v Písku".

V době, kdy kasační soud rozhodoval o zmateční stížnosti, byl rakouským ministrem spravedlnosti nedávno císařem jmenovaný baron Spens-Booden, který byl hodně „svobodomyslný", tj. nakloněný Židům.

Krajský soud v Písku jako nově delegovaný se ujal práce a již v letních měsících provedl s korunním svědkem Petrem Pešákem zrakovou zkoušku a ověřoval nové alibi pro Hilsnera, a sice ve věci zavraždění Marie Klímové, která mu byla k tíži připsána. Hilsner pohotově vypovídá, že Klímovou neznal a že v době, kdy tato zmizela, byl právě na cestách. Případ Hilsnerův byl v důsledku toho, že bylo nutno mnohé věci přezkoumat a řádně ověřit, přikázán podzimní porotě, která zahájila svou činnost na podzim r. 1900.

Nové přelíčení stanoveno na den 25. října 1900 a za tím účelem byl Hilsner z Kutné Hory převezen do vyšetřovací vazby krajského soudu v Písku, kde na něho po doplněném vyšetřování podána žaloba.

Tentokráte však není Leopold Hilsner žalován pouze pro vraždu spáchanou dne 29. března 1899 na Anežce Hrůzové z Malé Věžnice, nýbrž také pro vraždu spáchanou dne 17. července 1898 na Marii Klímové z Horní Věžnice. Konečně obžalován je také pro zločin utrhání na cti, poněvadž nacházeje se ve vazbě, nařknul Josua Erbmanna a Salomona Wassermanna z vraždy, pro níž sám byl kutnohorskou porotou odsouzen. Přes rok již uplynulo od procesu kutnohorského a ačkoliv Hilsner a jeho zástupcové dílem povolaní, dílem nepovolaní, mnoho vykonali a žádného prostředku se neštítili, jen aby vina s Hilsnera byla smazána a na jiné vložena, přece nepodařilo se jim učinit ničeho v jeho prospěch, ba naopak, jeho pozice se ještě zhoršila, neboť byla Hilsnerovi připočtena ještě vražda druhá, tímtéž způsobem provedená na Marii Klímové.

Jednání Leopolda Hilsnera po kutnohorském rozsudku nezmenšilo nikterak závažné podezření na něm lpící, naopak, křivým obviněním dvou jiných souvěrců ze spoluúčastenství na vraždě dopustil se nového zločinu, a to utrhání na cti. Mimo to vyšly najevo různé nové okolnosti, svědky potvrzené, jež se týkaly zavražděné Marie Klímové, která shodným způsobem jako Anežka Hrůzová byla zavražděna necelý rok před tím, takže státní zastupitelství

podalo na Hilsnera žalobu i pro tuto vraždu.

Za velikého napětí zahájeno líčení o 9. hodině ranní dne 25. října 1900. Mezi porotci byli vylosováni: J. Hlaváček, důchodní z Nové Vsi, V. Uhlíř, mlynář v Čabuzích, F. Havránek, sládek v Nov. Strakonicích, F. Toušek, okr. tajemník v Netolicích, V. Říha, zvěrolékař ve Vodňanech, F. Lukáš, obecní starosta v Heřmani, K. Kozelka, tesař, mistr ve Strakonicích, V. Hladík, správce statku v Nihošovicích, R. Martens, ředitel kůru ve Vodňanech, J. Lešetický, obchodník v Netolicích a E. Procházka, řed. továrny v Dolním Reichenštejně.

Když se porotní soud ustavil a všem formálnostem bylo učiněno zadost, prohlásil předseda krajského soudu vrchní rada Winter líčení za zahájené. Na to předčítány žaloby. První byla pro zavraždění Anežky Hrůzové, která byla shodná se žalobou čtenou před porotním soudem v Kutné Hoře a po jejím přečtení následovala žaloba pro zavraždění Marie Klímové, obviňující Leopolda Hilsnera, že v noci ze dne 17. na 18. července r. 1898 v lese Mršníku blíže Polné, při tom, když proti Marii Klímové z Horní Věžnice v úmyslu, aby tato usmrcena byla, takovým způsobem bylo činěno, že z toho smrt její pošla, v tomtéž úmyslu spolupůsobil, čímž se dopustil zločinu vraždy prosté a konečně, že Josua Erbmanna a Salomona Wassermanna nařkl, sváděje na ně zločin vraždy na Anežce Hrůzové, čímž spáchal zločin utrhání na cti.

Žaloby zastupoval státní zástupce dr. Malijovský, žalovaného Hilsnera hájili advokáti: dr. Auředníček a písecký advokát dr. Vodička. Rodinu Hrůzových zastupoval opět dr. Baxa, nároky rodičů Klímové dr. Pevný. Korunním svědkem procesu byl Petr Pešák, známý z kutnohorské poroty, kromě ovšem celé řady svědků dřívějších i nově se přihlásivších. Tak jako dříve, uvedl Pešák, že krátce před západem slunce na Škaredou středu r. 1899, která připadla téhož roku na 29. března, viděl na pokraji Březiny Leopolda Hilsnera, držícího v ruce bílou hůl a blíže něho dva muže, jež však nepoznal, poněvadž byli cizí. Pešák trval na svém původním svědectví, že Hilsnera poznal se vší určitostí. S tímto svědectvím dotyčný obstál při všech výsleších, konfrontacích i dřívějších komisích soudních.

Kromě toho, jak uvedeno na jiném místě této knihy, upamatoval se korunní svědek Pešák také na to, že vídával v roce 1898 několikrát Hilsnera v lese Mršníku, tedy v blízkosti místa, kde byla zavražděna první oběť bestiálních vrahů – Marie Klímová. Toto jeho svědectví neobyčejně Hilsnerovi přitížilo, zvláště když bylo podepřeno dalším svědectvím lidí, kteří v podstatě dosvědčili totéž, aniž by s nimi o tom kdy Pešák byl mluvil.

Petr Pešák byl hned na počátku líčení očekáván obecenstvem v auditoriu s největším napětím. Zraky všech na něm spočinuly, sotvaže do porotní síně vstoupil a jakmile vykonal přísahu, nastalo v soudní síni hrobové ticho. Slova jeho působila velmi přesvědčivě a Hilsner co chvíli měnil barvu. Cítil patrně tíhu zdrcujících svědectví. Zejména ani ve snu jej jistě nenapadlo, že povolaní odborníci potvrdí, že Pešák mohl jej dobře poznat na onu vzdálenost. Hilsner byl posudkem znalců nadobro zdrcen a neodvážil se ani k nejmenší námitce.

Těm, kdož sledovali pozorně líčení před kutnohorskou porotou, neušlo, že Hilsner změnil svůj stav, pokud se týče zaměstnání. V Kutné Hoře doznal, že se učil obuvnictví, ale nedoučil se a že bydlí u matky a je hlídačem mrtvol. Při výslechu v Písku pominul hlídání mrtvol zcela mlčením a řekl, že jest továrním dělníkem. Tato změna byla každému nápadná a proto hned po odchodu z porotní síně bylo slyšet poznámky: Tak vida, najednou se stal z hlídače mrtvol továrním dělníkem, ku podivu, vždyť přece zůstal po rozsudku ve vazbě a pak byl dán z Kutné Hory přímo do Písku. Kde tedy pracoval v továrně? Tak už není hlídačem mrtvol? Hilsner nechce nyní s barvou ven, poněvadž tehdejší přiznání se k onomu zaměstnání postavilo ho do zvláštního světla.

Konec Hilsnerova procesu

Sdělení páně předsedovo, že průvodní řízení je skončeno, bylo přijato se všeobecným uspokojením, neboť konečně svitla určitá naděje na brzké ukončení tohoto procesu. Za hrobového ticha ujal se slova státní zástupce

dr. Malijovský,

který jedinečným klidem vpravdě imponoval. Uvedl, že Hilsner znal Hrůzovou a byl viděn dne 29. března 1899 se dvěma společníky současně od několika hodnověrných lidí. Dotkl se zvláště Pešákova očistce, jímž prošel při zrakových zkouškách a poukázal na podezřelé skvrny na šedých kalhotách Hilsnerových.

Jakožto zvláštní nápadnou okolnost vytkl časté měnění oděvu obžalovaným, což i kamarádi jeho potvrzují, vzal si širák schválně, aby byl změněn. Důraz kladl na podezřelé chování Hilsnerovo po vraždě i na jeho duševní boj, jenž jevil se na něm po celé líčení, zvláště měněním barvy v obličeji a častým křečovitým zatínáním pěstí. Dále poukázal na nezdařilé alibi v případě Hrůzové a na senzační svědectví Langovo i na vlastní doznání Hilsnerovo. Co se pak týče zavraždění Klímové, pravil, že jest pevně přesvědčen, že nalezená kostra náleží jí.

Posléze poukázal na ukrývání mrtvoly a vrcholil v poznámce, že nikdo cizí nemohl kopírovat vraždu Hrůzové, nežli ten, kdo ji tímtéž způsobem provedl dříve na Klímové. Po státním zástupci přikročil ke svému projevu zástupce rodiny zavražděné Hrůzové

dr. Baxa,

jehož řeč byla z rozkazu státního návladnictví a samozřejmě také na předchozí vyšší pokyn v denních listech téměř celá zabavená. Vzpomněl, jakých útoků musela snést kutnohorská porota pro svůj verdikt nad Hilsnerem a rovněž svědci a znalci byli při líčení předmětem podobných útoků. Ke konci vyslovil své přesvědčení o vině Hilsnerově, jež na novo byla upevněna všemi okolnostmi, které po kutnohorském procesu vyšly najevo.

Jako zástupce rodiny zavražděné Klímové mluvil

dr. Pevný,

opíraje se v úvodu své řeči o výklady svého předchůdce, načež předvedl porotcům předem vývoj událostí, tvořících případ Klímové. Vzpomínal vzrušujícího nálezu kostry v tichém lese v okolí polenském a rozvinul přirozený pochod domněnek, nálezem vyvolaných. Když objevil se druhý případ v jednom místě a v tak krátké době, za okolností, oba případy provázejících, přirozeně vzbuzeny četné oprávněné dohady a náhledy. Leopold Hilsner byl za jednoho z pachatelů označen.

Obhájce uvedl celou řadu zmizení a vraždění mladých dívek, kdy pachatelé nebyli vypátráni. Několikrát byl v řeči své přerušen předsedou, načež se omezil na nejdůležitější okolnosti, týkající se vraždy Klímové a vypořádav se se směšnou domněnkou, že je zde co činit s vraždou sexuálního původu, skončil apelem na porotce, aby k otázce o vině obžalovaného odpověděli slovem ano!

Řeč obhájce Hilsnerova

dra Aufedníčka

trvala přes dvě hodiny a zejména s dr. Baxou se prudce utkával v řečnickém souboji. K porotcům pravil: „Vás, velectění pánové, považuji za příliš inteligentní, než abych vyvracel pověru o rituální vraždě. Jen krátce dovolím si poukázat, že pověst tato vznikla teprve v XII. století. Jak bylo možno, aby za 800 let ani jediný případ nebyl zjištěn, vždyť pachatelé nemohou mít zázračných vlastností. Tolik rituálních vražd by muselo být spácháno za 800 let, že jen malá jejich část by mohla být odhalena? Také vždy selhalo pánům antisemitům tvrzení, že by scházela krev a že ji Židé potřebují k rituálním účelům.“

„Zde není fórum“, pravil dr. Auředníček, „abychom tuto otázku rozhodovali; avšak mohu tvrdit plným právem, že v tomto případě rituální vraždy není a že vůbec Hilsner vrahem není.“ (Smích v auditoriu a volání: To se podívejme!) Když se obecenstvo trochu uklidnilo, počal obhájce vysvětlovat – bez ohledu na přítomné ženy – perversní způsoby ukájení pohlavního pudu, dovozuje při tom, že se tu jedná o takovou vraždu. Popíral vývody žaloby a končil žádostí, aby porotci na všechny otázky ohledně Hilsnera odpověděli záporně.

Jemu odpověděl státní zástupce, který v replice uvedl, že Hilsner byl v kritické době viděn v lese Březině, což nikdo nevyvrátil a tím vina ve věci vraždy Anežky Hrůzové je bezpečně prokázána. Pokud se týče Klímové, tato byla s ním v inkriminovaný den viděna jed-

nak ve Zhoři na pouti, jednak na výletě taktéž v lese Březině. Že z jeho rukou zmizela, jsou důkazy nevyvratitelné a to jsou samo o sobě fakta, která nikdo neodstraní.

Dr. Baxa dovozoval vzhledem k výkladu dr. Auředníčka o autosugesci mas a autosugesci svědků, že svědci se spíše svědectví vyhýbali a byli tolikerým svědectvím unaveni, že by raději vždycky zůstali doma. Pokud jde o vývody dra Auředníčka o Hilsnerově doznání, praví: „Právě tato okolnost dává nejskvělejší vysvědčení o hodnověrnosti svědků, kteří, když jim byli představeni Erbmann a Wassermann, ihned a bez jakéhokoliv přemýšlení nebo dohadování prohlásili, že to soudruzi Hilsnerovi nejsou. Taková byla jejich počestnost a poctivost, která tu ještě je a nad ni není nic silnějšího..!“

Dr. Pevný začal mluvit o rituálních vraždách s uváděním důkazů, byl však předsedou přerušen, takže svoji repliku nemohl dokončit.

Dr. Auředníček prohlásil, že prý není bezpečně prokázáno, že Marie Klímová je skutečně mrtvá, dále popíral, že obě vraždy byly spáchány stejným způsobem a tvrdil, že pachatel byl nejspíše fetišistou. Měl prý šaty Klímové napřed doma schovány. (Hlučná veselost.) O tom svědčí prý i ta okolnost, že nalezeny byly jen dvě sukně zavražděné, kdežto venkovské děvče na pouti mívá sukní pět až sedm. (Smích v auditoriu.) Ku konci své repliky apeloval řečník na svědomí porotců a varoval je, aby nedbali hlasu lidu, který tentokráte nebyl hlasem Božím. „Jen svému svědomí,“ končí obhájce Hilsnerův, „a Bohu budete zodpovědni.“

Předseda prohlásil na to líčení za skončené, zrekapituloval celý dosavadní výsledek líčení a uvedl všechny důkazy, jež vyšly najevo proti obžalovanému.

Krátce před 2. hodinou odpolední odešli porotci k poradě, jež trvala do 3. hodin 20 minut, načež vrchní porotce J. Hlaváček, důchodní z Dlouhé Vsi, přečetl výrok poroty.

Porotci odpověděli ku přiloženým otázkám takto:

Na první hlavní otázku:

Jest obžalovaný Leopold Hilsner vinen, že dne 29. března 1899 kolem 6. hodiny večer v lese Březině u Polné proti Anežce Hrůzové v úmyslu, aby ji usmrtil, takovým způsobem činil, že z toho pošla její smrt a že vražda spáchána byla způsobem potutelným? – Dvanácti hlasy ne.

Na druhou hlavní otázku:

Jest obžalovaný Leopold Hilsner vinen, že v noci ze dne 17. ke dni 18. července 1898 v lese Mršníku blíže Polné při tom, když proti Marii Klímové v úmyslu, aby tato byla usmrcena, takovým způsobem činěno bylo, že z toho smrt její pošla, v tomtéž úmyslu způsobem činným spolupůsobil? – Dvanácti hlasy ano.

Na třetí hlavní otázku:

Jest obžalovaný Leopold Hilsner vinen, že v měsíci září a říjnu 1899 Josua Erbmanna a Šalamouna Wassermanna pro vymyšlený na ně zločin vraždy na Anežce Hrůzové udal a tamtéž je takovým způsobem obvinil, že obvinění jeho příčinu k pátrání proti nim zavdat mohlo a skutečně zavdalo? – Dvanácti hlasy ano.

Na eventuální otázku, pro případ, že by porotci na první hlavní otázku záporně odpověděli:

Jest obžalovaný Leopold Hilsner vinen, že dne 29. března 1899 kolem 6. hodiny večer v lese „Březině“ u Polné při tom, když proti Anežce Hrůzové v úmyslu, aby byla usmrcena, takovým způsobem a způsobem potutelným činěno bylo, že z toho pošla její smrt, v tomtéž úmyslu ruky své na ni vložil anebo způsobem činným spolupůsobil? – Dvanácti hlasy ano!

Po ohlášení porotního verdiktu byl přiveden obžalovaný Hilsner. Kráčel dlouhými kroky, jsa bledý v obličeji. Když zapisovatel četl výrok poroty, přelétl přes jeho tvář při přečtení první otázky záporně zodpověděné slabý záchvěv radosti, který však záhy ustoupil bledosti a rozechvění.

Státní zástupce žádal, aby obviněný byl uznán vinným zločinem vraždy prosté a zločinem nactiutrhání a aby mu byl vyměřen trest smrti!

Po poradě soudního dvora, která trvala ne déle než čtvrt hodiny, předseda porotního senátu ohlásil následující rozsudek:

> C. k. krajský co porotní soud v Písku, uznal k návrhu veřejného žalobce, aby Leopold Hilsner byl uznán vinným zločinů vraždy úkladné a prosté a zločinu nactiutrhání takto právem:
>
> Ježto porotci na druhou a třetí otázku hlavní a na první eventuální odpověděli jednomyslně kladně, jest Leopold Hilsner vinen zločinů jemu přičítaných a odsuzuje se k trestu smrti provazem!

Zároveň odsuzuje se nahradit škodu soukromým účastníkům, rodině Hrůzové 240 korun a rodině Klímové 52 koruny. S ostatními nároky odkazují se poškození na pořad práva soukromého. Byly právě 4 hodiny odpoledne, když předseda prohlásil porotní líčení za skončené. Dr. Auředníček ohlásil jménem svého klienta zmateční stížnost.

Výrok písecké poroty vyslechl Hilsner zcela klidně, ba možno říci lhostejně, ale když slyšel z úst předsedy rozsudek, že se odsuzuje k smrti provazem – drze se usmál... Se záhadným úsměvem také opustil porotní síň, což způsobilo značné rozhořčení. Vynesení rozsudku bylo očekáváno velikým zástupem lidu na náměstí. Dr. Baxa pozdraven hlučným voláním slávy a s jásotem provázen do hotelu. Taktéž porotci pozdraveni s nadšením.

Po druhé tedy soudcové z lidu rozhodli a po druhé byl obviněný Leopold Hilsner uznán vinným a odsouzen k smrti provazem. Byl-li kutnohorský proces nepochybným usvědčením Hilsnera z vraždy jedné, v Písku usvědčen byl ze dvou. – O pravé příčině obou vražd ovšem ani tentokráte soud nejednal, neboť v důsledku poměrů panujících v Rakousku jednat nesměl. Nikdo však nepochyboval, že obě vraždy byly vraždami rituálními.

6. Po písecké porotě

Je samozřejmé, že všecka zloba Židů a jejich přátel se obrátila proti porotcům, kteří jednohlasně přisvědčili k vině obžalovaného Leopolda Hilsnera. Bylo na ně hrubě útočeno ve všech židovských časopisech a pak hlavně proti korunnímu svědkovi Petru Pešákovi, jenž byl přímo zasypán dopisy, které obsahovaly samé výhrůžky a nejsprostší nadávky. A to jen proto, že se nedal uplatit nebo umlčet a že se nelekal žádných hrozeb židovských, nýbrž poctivě dosvědčil, co viděl. Naproti tomu však obdržel Pešák četné pochvalné dopisy z celého Rakouska i z ciziny.

Jak již bylo uvedeno, Hilsnerův obhájce ohlásil zmateční stížnost. Je pochopitelné, s jakým napětím se očekávalo rozhodnutí kasačního soudu ve Vídni, zvláště když bylo známo, jak všemi prostředky se ve Vídni pracovalo a jak dr. Auředníček – který mezitím přesídlil z Kutné Hory do Vídně – se všemožně přičiňoval, aby sehnal nějaké důvody ke zrušení rozsudku poroty v Písku.

Leč, jak se zdálo, bylo vše marné, protože proces před píseckou porotou byl veden naprosto nestranně, vše bylo náležitě zváženo a dopodrobna vyšetřeno, takže se nemohlo najít nic, co by stížnost odůvodňovalo. Předseda krajského soudu v Písku až úzkostlivě dbal toho, aby nebylo nic opominuto. Všem návrhům obhájce vyhověl a vůbec se snažil, by se nic nestalo, co by opravňovalo ke stížnostem resp. ke zrušení rozsudku. Následkem toho nebylo ani jinak možno, než že kasační soud zmateční stížnost zamítl a rozsudek písecké poroty potvrdil.

Nyní se vynořila otázka, bude-li rozsudek smrti provazem nad Hilsnerem, vynesený i nejvyšším soudním dvorem, potvrzen císařem. Jak se dalo čekat, císař udělil Hilsnerovi milost, následkem čehož mu byl vyměřen doživotní žalář.

Krátce na to byl Hilsner dopraven k odpykání přisouzeného mu trestu na Pankrác, odkud docházelo o něm málo zpráv, jen tu a tam objevila se nějaká zmínka v časopisech, kde Hilsneriáda byla ještě stále předmětem zájmu. Vědělo se např. že se Hilsner chová v žaláři vzpurně, takže dozorci s ním měli často nemalou potíž. I ke svým spoluvězňům se choval drze a je pochopitelné, že byl ode všech nenáviděn, že mu nic dobrého neudělali a jak mohli, pobyt v žaláři mu ztrpčovali.

V důsledku toho se Hilsner stával čím dále tím vzpurnějším a musel být často trestán samovazbou a tmavou komůrkou. Mezitím ohlásil, že chce učinit doznání a vyzradit skutečné spolupachatele, tentokráte opravdu ty pravé. Další zprávy o tomto doznání na veřejnost však nepřišly. Později proniklo z Pankráce, že správa věznice dostala z vyšších míst zvláštní instrukce ohledně Hilsnera, takže bylo všem vězňům přísně zakázáno klást Hilsnerovi jakékoliv otázky a žádné vyšetřování s ním se více nezavádělo. Přesto však se Hilsnerovi na Pankráci nelíbilo a neustále žádal o přeložení do jiné trestnice. Když byla jeho žádost nakonec zamítnuta, byl tím nemálo popuzen a stal se ještě vzpurnějším. Často se stávalo, že mu nebyla vhod strava, hodil ji i s nádobou na zem, začež byl samozřejmě potrestán.

Jednoho dne dostoupila jeho neurvalost vrcholu, takže uchopil na stěně v cele visící kříž se Spasitelem a mrštil jím prudce o podlahu tak, že se na několik kusů roztříštil...

Za tento čin podána na něho žaloba pro zločin rušení náboženství. Byl dopraven k trestnímu soudu k výslechu a odsouzen na nějaký den k samovazbě. Záhy nato byl na zákrok dr. Auředníčka převezen z pankrácké trestnice do žaláře ve Steinu u Kremže v Dolních Rakousích, kde prý, jak prozradil jistý propuštěný trestanec, který s ním sdílel společnou celu, se mu též mnoho nelíbilo a stále doufal, že prý jeho souvěrci mu pomohou na svobodu.

Toto jeho „doufání“ bylo asi příčinou, že trpěl za všechny a že nevyzradil své spolupachatele. Hilsner dobře věděl, že eventuálním přiznáním by na svém osudu ničeho nezměnil, jelikož byl zrovna tak vinen jako druzí vrahové polenských děvčat. Byl si naprosto jist,

že jeho souvěrci v čele s „Aliance Israélite Universelle“ (Všesvětové sdružení Židů) nepřestanou pro něho pracovat, dokud mu svobody nevymohou. Touto nadějí se stále kojil…

Židé opět v práci

V pozdější době nastalo zase veliké hnutí mezi rakouskými Židy. Zahájena rozsáhlá akce ve prospěch Hilsnera a sbírány podpisy na žádost o jeho omilostnění. Pak byla vypsána odměna 20 000 korun tomu, kdo udá „pravého pachatele“ polenských vražd, Anežky Hrůzové a Marie Klímové. Hilsner prý je nevinen...

Toto provolání rakouských Židů bylo záměrné a mělo v prvé řadě za účel upozornit rozhodující kruhy u příležitosti císařského jubilea, aby při udílení amnestie nebylo na Hilsnera zapomenuto. Hned po vypsání ceny, uveřejněné v letácích, kterých bylo rozdáno několik tisíc v Polné a okolí, vysláni byli též do Polné židovští agenti a různí zvědové, kteří vyzvídali na svědcích, zejména na těch, kteří svědčili proti Hilsnerovi před porotami v Kutné Hoře a v Písku. Dávali jim různé otázky a největší pozornost samozřejmě věnovali korunnímu svědku Petru Pešákovi. Jeden takový zvěd navštívil Pešáka a vybízel jej, aby s ním jel do Vídně, slíbiv mu vše možné a jako záruku chtěl mu ihned vyplatit 2 000 zlatých, začež žádal, aby Pešák změnil ve svých dřívějších výpovědích jen tři slova. Pešák tuto nabídku se vší rozhodností zamítl a nepřistoupil ani na jiné lákavé nabídky, o nichž se zmiňujeme na jiném místě.

Z toho je zřejmé, jak velice Židům záleželo na hlavním svědkovi Pešákovi. Činili stále pokusy jej uplatit, aby alespoň poněkud změnil svoji výpověď ve prospěch Hilsnera, a to pro případ, že by Hilsner omilostněn nebyl, aby mohli docílit obnovy procesu s odkazem na nové, neznámé, dodatečně se vyskytnuvší okolnosti a aby mu byl povolen nový soud. Kdo znal poměry v Rakousku, ten se tomu zajisté mnoho nedivil. Bylo jisté, že Židé neustanou dříve pracovat ve prospěch uvězněného Hilsnera, dokud nedosáhnou svého cíle.

Vzpomínáme-li dnes jen oněch letáků nabízejících odměnu 20 000 korun, je jasné, že Židé chtěli udělat ze svého souvěrce mučedníka, který je nevinen a hledali „nového pravého vraha“, nabízejíce odměnu tomu, kdo by přivedl na stopu anebo udal pachatele.

Nebyla to přímo provokace a urážka oněch porotců, kteří při procesu kutnohorském a píseckém přisvědčili jednohlasně o vině Hilsnerově a těch svědků, kteří vydali poctivé a pravdivé svědectví proti Hilsnerovi? Podle toho tito svědci všichni svědčili falešně a výrok poroty byl pochybený.

Tento plán však byl příliš průhledný a měl účel ten, že chtěli Židé světu namluvit, jako by Hilsner byl nevinně odsouzen a současně tím chtěli se sebe svrhnout podezření z rituální vraždy, o které se jim vlastně hlavně a jedině jednalo – nikoliv o Hilsnera…

Historický dokument

C. k. Zemské četnické velitelství č. 2., odd. č. 6. v Čáslavi.

K číslu 30.
Na všechna stanoviště 6. oddělení!

Čáslav, dne 15. ledna 1901

Pochvalné konání povinnosti poddůstojníka, uveřejňuje se k povzbuzení

Nejpotřebnějšími ctnostmi četníka jsou nepodplatitelnost a opravdovost; tyto dojdou vždy ocenění a uznání.

Následující případ ukazuje nám vzor povinnosti věrného poddůstojníka, který výše citovaná slova služebních instrukcí skvěle k platnosti přivedl a z té příčiny pochvalným vysvědčením vyznamenán byl.

Dne 28. října 1898 nalezena byla v lese u Polné kostra ženské osoby. Okolnost, že

kostra pokryta byla několika vrstvami smrkového jehličí poukazovala k tomu, že zde smrt přivedena byla rukou cizí a že pachatel musel bydlet nablízku místa činu, neboť vrstvy jehličí v různých obdobích nad kostrou, případně nad mrtvolou naneseny.

Vše nasvědčovalo tomu, že jest to kostra z krajiny té zmizelé služebné Marie Klímové. Pátrání po pachateli zůstalo bezvýsledné, poněvadž náhle napadlý sníh zabránil důkladnému ohledání místa činu. Jen všeobecná pověst, patrně pachatelem samým rozšířená, podezřívala švagra zmizelé, aniž by nějakou positivní okolností zdůvodněna byla.

V březnu následujícího roku zmizelo zde opětně jedno mladé děvče a sice dcera domkářky Anežka Hrůzová.

Když o tom na stanici bylo učiněno oznámení, pátral velitel stanice J. Klenovec neúnavně po stopě zmizelé a po delším hledání se mu podařilo nalézti mrtvolu její v lese „Březině“. Místní ohledání přesvědčilo velitele stanice nade vší pochybnost, že Anežka Hrůzová několika pachateli zavražděna a nedaleko místa činu do houštiny uschována byla.

Poloha mrtvoly a způsob, jakým byla ukryta, nedovolovaly pochybnost, že obě dívky jedním a týmže pachatelem, nebo dle stejného návodu o život připraveny byly.

Staniční velitel J. Klenovec pátral proto neúnavně po vyskytujících se podezřeních a opatřil konečně tolik důkazního materiálu, že jednoho z účastníků v osobě Leopolda Hilsnera zatknouti a k soudu dopraviti mohl.

Hilsner byl před porotním soudem jednohlasně uznán vinným spoluúčastenstvím na vraždě Anežky Hrůzové a k smrti provazem odsouzen.

Následkem podané zmateční stížnosti byl Hilsner postaven před druhý porotní soud a poněvadž staniční velitel J. Klenovec mezitím dostatečné důkazy pro první případ opatřil, opět pro spoluvinu na vraždě Anežky Hrůzové a také Marie Klímové uznán vinným a opětně k smrti provazem odsouzen.

Staniční velitel J. Klenovec neměl při pátrání nikterak snadný úkol, poněvadž se do šetření mísili živlové nepovolaní a jiní opět vše zamotati usilovali.

Jak těžkým staničnímu veliteli jeho postavení bylo učiněno, ukazuje následující vylíčení: Byly totiž současně různé osoby, jako na př. členové rodiny a příbuzní zavražděné, pak i jiné osoby, mezi nimi jeden mlynářský tovaryš, ba dokonce i jeden katolický duchovní z činu podezřívány. Tato pronášená podezření musela býti podrobně vyšetřována a protidůkazy opatřovány. Při tom stoupalo rozčilení myslí ode dne ke dni, až si zjednalo průchod proti Israelitum, poněvadž podezřelí z udávaní náhodou byli Israelité.

Staniční velitel musel vynaložiti všecky síly, aby větší výstupy zamezil a normální poměry přivodil. Také zde přivedl staniční velitel Klenovec svou energii a objektivitu k uznáníhodné platnosti a dokázal, že jest pro svůj úkol v tak obtížném postavení na svém místě.

Klid byl obnoven, ale následkem četných odsouzení, jež výše zmíněné násilnosti měly za následek, vznikl v obyvatelstvu větší protiproud, který od něho (Klenovce) vyžadoval největší sebezapření, aby na svém místě setrval.

Jak nebezpečnými byli jeho odpůrci, chci v následujícím krátce osvítiti: Aby byly oslabeny jeho výpovědi před soudem a on zviklán byl ve své služební horlivosti, ponuknuto bylo sešlé individuum, odsouzené sice pro veřejné násilí, aby na staničního velitele Klenovce podalo stížnost a obvinění, jako by byl složil falešné svědectví. Vyšetřování trvalo delší dobu a skončilo konečně odsouzením stěžovatele k 13 měsíčnímu těžkému žaláři pro na cti utrhačství!

Než však naduvedené vyšetřování bylo ukončeno, pokusilo se více osob sta-

ničního velitele podplatiti a hrozbami zastrašiti. Tak byl mu jedním lékařem[8] učiněn návrh, aby mu (Bulovovi) sdělil všecky podezřelé momenty proti Hilsnerovi, aby prý pravého pachatele zjistiti mohli a současně bylo mu (Klenovcovi) pohroženo, aby se zachránil, ježto se katastrofa blíží. Tím chtěl pisatel staničnímu veliteli naznačiti, že proti němu je zavedeno vyšetřování a že zahájené proti němu utrhačné tažení dopadne asi v jeho neprospěch.

V stejné době pokoušel se jeden ředitel továrny[9] pohnouti Klenovce k vystoupení ze sboru četnictva, nabízel mu 50 000 korun a výhodné postavení, jestliže soudu označí místo Hilsnera jiného pachatele. Vědom jsa si své povinnosti, nedal se staniční velitel Klenovec zmásti ani zastrašováním ani lákavými nabídkami a učinil o něm vyšetřujícímu soudci služební oznámení. Výsledek toho byl, že onen ředitel továrny odsouzen pro pokus úplatkářství k osmidennímu vězení; a proti MUDr. Bulovovi vznesena byla státním návladnictvím žaloba pro vyděračství a nebezpečné vyhrožování dle § žák. 98 a 99 všeob. trestního zákona.

Staniční velitel byl, jak v úvodu naznačeno, od nadřízeného zemského četnického velitelství vyznamenán pochvalným vysvědčením, na něž se svým svědomím může býti hrdým a jež mu pro všecky časy bude milou upomínkou na zvláštní spokojenost jeho představených a úctou kamarádů.

Průcha, m. p., rytmistr.

* * *

V procesu pro rituální vraždu na hochovi Ondřeji Juščinském, vedeném v Kijevě na Rusi proti Židovi Menachimu Mendel Bejlisovi, chtěli Židé podplatit prostou ženu Věru Čeberjakovou, když jí nabízeli 40 000 rublů a nejobratnější advokáty, kteří ji „vysekají“, že nebude odsouzena, vezme-li zločin vraždy na sebe za Bejlise. Čeberjaková však odmítla.

Staniční velitel Klenovec měl být koupen 50 000 korunami a skvělou existencí. Obě snahy ztroskotaly, ale obě nad slunce jasněji přesvědčují, jak černá a světla se štítící je věc, pro kterou musí být pracováno takovými prostředky.

* * *

Tento historický dokument byl otištěn ve „XX. Věku“ ze dne 25. října 1913.

Zbytek Hilsnerova života

Po píseckém procesu, kde byl znovu Leopold Hilsner k smrti provazem odsouzen, odpykával si svůj trest zprvu na Pankráci a později ve Steinu, neboť krátce po vynesení rozsudku smrti byl mu trest cestou milosti změněn na doživotní žalář. Po státním převratu v roce 1918 dostal Hilsner milost a byl propuštěn na svobodu. Uchýlil se do Prahy a zažádal si na přání židovských kruhů o změnu jména. Nejdříve přeměnil si jméno na Heller, později na Himmelreich, pod kterýmžto jménem se dokonce i oženil, a to s Teresií Rosenfeldovou ve Velkém Meziříčí. Žil střídavě v Praze a ve Vídni, kde se živil podomním obchodem, nebo prodával galanterní zboží v pouličním stánku. Také své zboží (kancelářské potřeby, kravaty, tkaničky, šle a pod.) vystavoval o výročních trzích ve venkovských městech, nebo s tužkami a dopisními papíry obcházel své bohaté souvěrce. Ti ho tuze rádi neviděli, nemohli mu zapomenout, co kvůli němu bylo jim zakusit po provalení se polenské aféry a proto po druhé každý z bohatých Židů zavíral před ním dveře. Ještě tu a tam ujali se jej rabíni a někteří představitelé ortodoxních israelských náboženských obcí, víc jaksi ze soucitu a hlavně snad proto, že oni nejlépe věděli, co za oběť vlastně Leopold Hilsner celému židovskému národu

---

[8] Židem Bulovou z Prahy-Karlína; pozn. spis.

[9] Žid Sim, ředitel továrny Žida Inwalda v Šicendorfu u Polné; pozn. spis.

přinesl, již jen tím, že neprozradil své společníky a vůbec okolnosti, které byly příčinou oněch hrozných dvou vražd na Polensku.

Když se mu posléze v Čechách a na Moravě tuze nevedlo, vzpomněl si na „Židovskou Alianci“ ve Vídni, která ho v době jeho pobytu ve Steinu štědře podporovala a rozhodl se usadit se ve Vídni trvale. Dlouho se tomuto pohodlnému zbytku svého života netěšil a přesto, že se neměl špatně a nemusel nic dělat, pojednou se rozstonal a záhy na to zemřel. Bylo to 11. ledna 1928. Druhý den dne 12. ledna 1928 přinesly četné denní listy tuto kratičkou zprávu:

> „Včera zemřel ve stáří 59 let v Rothschildově nemocnici ve Vídni Leopold Himmelreich, vlastním jménem Leopold Hilsner, známý z procesu polenského, kdy zodpovídal se před kutnohorskou a později píseckou porotou z vraždy Anežky Hrůzové.“

7. *Masaryk a Hilsneriáda*

Při kutnohorském procesu uvedl obhájce Hilsnerův dr. Auředníček, že do procesu zasahovali lidé, kteří k tomu nebyli povoláni. Jedním z nich, na něhož však jistě dr. Auředníček nemyslil, byl profesor Masaryk. Bývalo jeho zvykem, že se pletl do všeho, co budilo mimořádný veřejný zájem, aby svou osobu vysunul do popředí. Se zvláštní zálibou zabýval se věcmi, kterým vůbec nerozuměl, jako byl např. spor o Rukopisy. Zde to bylo ale něco zcela jiného.

Masaryk byl vždy zvláštním přítelem Židů. Bylo to jednak z té příčiny, že sám byl po skutečném (nikoli matrikovém) otci židovského původu a jednak proto, že Židovstvo bylo v Rakousku živlem velmi mocným a dovedlo být uznalým k těm, kteří mu sloužili. Židé opatřili Masarykovi závratnou kariéru, čímž si ho úplně zavázali a on jim prokazoval takové služby, k nimž by se čestný člověk nikdy nesnížil.

Případ polenský byl pro Židy tak důležitým že v něm Masaryk nemohl scházet a proto se v něm angažoval s úsilím hodným lepší věci. Ve svých rozhovorech se spisovatelem Čapkem, jak tento zaznamenává, prohlásil Masaryk, že se do této věci nedostal z vlastní vůle, nýbrž že ho do toho přivedli jiní. Vykládá, že po vraždě Anežky Hrůzové, kdy Židé byli obviňováni z rituální vraždy, přijel za ním jeho bývalý vídeňský posluchač Sigismund Münz (Masaryk ho uvádí jako Moravana), který prý ho přiměl k veřejnému vystoupení v této věci. Je to ovšem nepravda. Masaryk vždycky svaloval vinu na jiné a rád dělal ze sebe obětního beránka. Omlouval se také, když rozvířil hanebnou kampaň proti Rukopisům, že ho do toho přivedl vlastně profesor Kvíčala.

Münzovi prý vykládal svůj názor na rituální vraždu, který si vytvořil na základě četby spisu berlínského obhájce Židů – Stracka.[10] Masaryk popíral existenci rituální vraždy, která se mu jevila být nesmyslem. Žid Münz zveřejnil pak tuto svou rozmluvu s Masarykem v židovské „Neue Freie Presse“, čímž byl prý Masaryk do aféry vtažen. Dále Masaryk praví v Čapkových „Hovorech“ doslova toto:

> „Vídenští antisemité poštvali český nacionální a klerikální tisk, začali tlouci do mne – nu, musel jsem se bránit; když už jsem řekl A, řekl jsem i B a C. Musel jsem k tomu študovat kriminalistiku i fysiologii, o tom všem jsem dal tenkrát veřejnosti podrobnější zprávu. Zajel jsem i do Polné, abych prohlédl místo zločinu a jeho okolí.“

Tento výklad dokonale charakterizuje Masarykovu povahu. Chce veřejnosti namluvit jednak to, že do této záležitosti nešel z vlastního úmyslu, nýbrž že ho do aféry zatáhli jiní. Takový je totiž smysl jeho výkladu o návštěvě Žida Sigismunda Münze, s nímž prý rozmlouval o rituální vraždě zcela teoreticky, aniž by měl sebemenší úmysl ve věci této veřejně vystoupit.

Takového něco se ostatně čtenář dočte v Masarykově „Za svobodu svědomí a učení“, v němž píše:

> Byl bych také skutečně slova nepromluvil. Tu jednou potkám přítele. Nota bene, universitního profesora, křtěného Žida, – konstatuji to zde po prvé veřejně – a ten mi pravil: „Neměl jsi se přece tak rozhodně vyslovovat v té aféře. Víš, já sám jsem Žid a jsem přesvědčen, že pověra o rituální vraždě je jen pověrou, ale tento případ dokazuje, že by mohla být tajná sekta, která konec konců by mohla míti rituální vraždu ve svých stanovách!“

---

[10] Prof. dr. H. L. Strack, autor knih *Jüdische Geheimgesetze* (*Tajné židovské zákony*), 3. vyd. Berlín 1921 a *Mnichovský talmudský rukopis* (také *Kodex*), nakl. A. W. Sijthoff, Leyden, v níž mj. horlivě vystupoval proti pravosti *Protokolů sionských mudrců.* O jeho vědeckých „kvalitách“ podrobně píše Ulrich Fleischhauer, *Pravé Protokoly sionských mudrců. Znalecký posudek, vypracovaný z pověření soudního dvora V v Bernu*, viz naší internetovou stránku; pozn. editora.

Přiznávám se, byl jsem překvapen, slyše tak vzdělaného muže takto mluviti. Řekl jsem mu, že je nemožno v něco takového věřiti. Odpověděl: „Nikoli, tento případ je velmi podezřelý!“ I šel jsem, koupil si stenografické protokoly procesu a četl jsem především dobrozdání lékařů. Samo sebou – hned jsem to viděl – byly okolnosti, které ukázaly, že tu nejde o rituální vraždu; na příklad fakt, že se vražda stala po židovských velikonocích, nikoli před svátky, jak by se musilo čekati. (Židé právě svátky měli! poz. spis.)

Ale prostudoval jsem věc důkladně a viděl jsem, že podle údajů lékařů samých bylo v mrtvole dosti krve a že je zcela falešnou představa, domnívat se, že mrtvola byla docela bez krve, zkrátka obrátil jsem se ještě na autority evropské, kteréž mi potvrdily mé fysiologické pochybnosti; potom jsem napsal svou brožuru, ne abych hájil Hilsnera, nýbrž abych křesťany chránil před pověrou. Bolelo mne, že tak temná pověra, přiznávám, na základě názorů roztroušených od lékařů a jiných autorit, byla možná. Jsem přesvědčen, že jsem jednal správně, a jsem-li s něčím v životě spokojen, kde mi jsou jasné mé motivy, je to tento případ.

Vystoupil jsem však nikoli, abych hájil a chránil Židy, to je jejich věcí, nýbrž abych našemu lidu vzal pověru, jelikož každá pověra, zejména tato pověra, podle mého přesvědčení je škodlivá.

Ale přes toto všechno ujišťování je ze samotných projevů Masarykových patrno, že do boje o nevinu Hilsnerovu vedl ho ne zájem o člověka, nýbrž o Židovstvo. Tak slyší Masaryk z úst pokřtěného Žida, že rituální vražda může přece existovat. Neříká to obyčejný pokřtěný Žid, nýbrž universitní profesor, který mu dokonce radí, aby se tolik v této podezřelé záležitosti neuplatňoval. Ze samotného projevu Masarykova vidíme, jak tato slova na něho působila. Neodvrátila ho od věci, v níž už svůj hlas veřejně pozvedl, nýbrž naopak: povzbudila ho k další usilovné činnosti v tomto směru.

Na obranu člověka? Ne! Vůbec ne! Poznali jsme a poznáme, jak Masaryk dovedl zapřít v sobě všechny city lidskosti, měl-li je kdy, když šlo mu o získání opory pro názory, jím v záležitosti Hilsnerově hlásané. Nestyděl se obvinit bez nejmenších důkazů bratra a matku Anežky Hrůzové z vraždy.

Ne! Masarykovi nešlo o člověka, Masarykovi šlo o zájem Židovstva, které bylo ohroženo prokazováním skutečnosti rituální vraždy, Židy páchané. To byl pravý smysl Masarykova vystoupení.

Ve všech svých projevech prohlašuje Masaryk, že když už byl do této věci vtažen, že přikročil k jejímu řešení s vážností a opravdovostí vědce. Takové tvrzení se neshoduje se skutečností a je nehoráznou lží.

Masaryk postrádal základních znalostí, týkajících se rituální vraždy. Snad dodatečně se s věcí – a to ještě tuze povrchně – seznámil. Způsob, jak se obíral záležitostí rituální vraždy polenské, svědčí o jeho vědeckém lajdáctví, jež se u něho ostatně objevovalo velmi často při posuzování jiných otázek. Když Masaryk začal psát o okolnostech, týkajících se polenské vraždy, nijak se nesnažil o to, aby se s nimi seznámil na základě vlastního badání. Neznal sám matku ani bratra zavražděné, které s drzostí a nestoudností jemu vlastní opovážil se zcela bez důvodu označovat za vrahy Anežčiny; neznal hlavních svědků, svědčících o vině Hilsnerově, a přece prokazoval jejich nevěrohodnost. Psal nesmysly v místopisných údajích dějiště vraždy, aniž tato místa před napsáním viděl. Když mu toto vše a i jiné věci byly vytýkány, hájil se způsobem směšným a inteligentního člověka nedůstojným, jak poznáme dále.

První jeho spis, vyšlý brzo po skončení poroty kutnohorské, oplývá tvrzeními, jež nejsou brány z dokladů nebo z věcných informací, nýbrž ponejvíce ze vzduchu. Nese název: „Nutnost revidovati process Polenský“ a jeho úkolem bylo vyvolat v rakouské veřejnosti mocné hnutí, jehož výsledkem by bylo zrušení kutnohorského rozsudku a obhájení Židů z obvinění rituální vraždy.

Přestože je Masarykova brožura přeplněna věcnými nehoráznostmi a povážlivými mrav-

ními kazy, přestože je výsměchem lidskosti a úžasnou neskromností vědce, přestože je ubohá a ničemná a neštítí se zkrucování skutečností, jen aby se mohl zachránit jeho křivý názor, přesto vše tato jeho brožura došla veliké pochvaly v tisku židovském a v tisku liberálním, Židům sloužícím, a jen malá část rakouského tisku na Židech nezávislá hodnotila po pravdě tento počin Masarykův, jenž mezi slušnými lidmi znamenal jeho mravní i vědecké harakiri.

Uveřejňujeme na tomto místě v celém rozsahu Masarykovu brožuru, aby ji mohl čtenář sám posoudit. Kdybychom uvedli pouze výtah z ní, byť i věcný, nebyli bychom ušetřeni útoků židovského tisku, který by lživě tvrdil, že naše podání Masarykových názorů a tvrzení je překrouceno. Myslíme, že otištěním Masarykova spisu, dnes již zcela zapadlého, prokážeme pravdě o vraždě polenské velikou službu.

Brožura interpelovaná na říšské radě

Nutnost revidovati process Polenský

Napsal T. G. Masaryk

„Tímto rozborem procesu Polenského chci podle sil svých odčinit hanbu naší žurnalistiky, která lživým a štvavým líčením aféry Dreyfussovy připravila nám českou a rakouskou dreyfussiadu, jak veřejný žalobce sám a docela správně proces Polenský nazval. Čtenář se přesvědčí, že skutečně celý proces Polenský se odehrál pod antisemitským tlakem a jeho pověrou o vraždě rituální.

Čest českého a rakouského soudnictví a právnictví, doufám, obhájí ti, jichž věc se týká v řadě prvé.

Nebudu říkat, jak věc Polenská se mne dotkla, jak mne její přetřásání v naší veřejnosti až do duše zranilo – tolik nesoudnosti, nemyšlení, vášnivé ukvapenosti a k tomu přímo nelidskosti, až ukrutnosti –, zjev takový dá se vyložit jen nervosní předrážděností a abnormálním stavem našeho českého a rakouského života vůbec. Pro ty, kdo stav tento pozorují jen poněkud bedlivěji, proces Polenský je memento krvavé…

I.

Místo a doba vraždy. Veřejný žalobce správně ve své závěrečné řeči hned s počátku vytýkal, že v případě Polenském více než v jiných trestních případech záleží na konstatování toho, kde a kdy vražda na Anežce Hrůzové byla spáchána.[11] Žaloba udává, že se zločin stal ve středu 29. března k večeru od 5½–6½, na pokraji lesa Březiny, ležícího mezi Polnou a vesnicí Věžnicí Malou. Nalezena byla mrtvola teprve v sobotu ráno před hodinou devátou. Podle obžaloby Anežka Hrůzová přepadena na pěšince vedoucí na pokraji Březiny vysokým břehem nad cestou vozovou, která na místě tvoří hlubší úvoz. Mrtvola nalezena v hustém mlází asi 6 metrů od řečené stezky; místo bylo úplně „suché“, pod mrtvolou byl kousek ssedlé krve asi jako dlaň veliký. Mrtvola byla sem přenesena z místa tři metry vzdáleného, kde vražda se stala: to místo bylo krví zbroceno a bylo vidět, že tam leželo tělo; také prý na stromcích s obou stran nalezena celá přadénka nití z košile, tudíž „oběť byla do tohoto dolíku zavlečena a že vlastně vražda zde byla spáchána“.

Že vražda se nestala jinde a zejména ne v lese, dokazuje se okolností (381), „že honící psi mají ten zvyk, kde najdou krev, že tam se převalí. Dvořák šel se dvěma psy a ti

[11] Rozsudku ovšem se nedotýkám, přidržuji se pro svou analysi hlavně stenografických protokolů přelíčení: Přelíčení s Hilsnerem před porotou v K. Hoře pro vraždu v Polné. Doslovný otisk stenografických protokolů, 1899. – V brožurce: Polná 29. 3. 1899. Popis vraždy Anežky Hrůzové a sensačního procesu s Hilsnerem. Původní ilustrace – v té jsou situační plány místa vraždy a jeho okolí. Mimo to mám opis původního protokolu pitevního a dobrozdání lékařského o pitvání mrtvoly a také protokolu i dobrozdání znalců pražských. – Číslice v závorkách udávají stránky z uvedených protokolů přelíčení.

na tom místě, kde zavražděná nalezena, se převalili. Jinde v lese ne. Když přihlédneme k výpovědím svědků, jest vyloučena možnost, že by vražda na jiném místě a v jiném čase mohla býti spáchána.

Co se důkazu těmi honícími psy týká, tož je patrno, že nedokazuje nic více, než-li že psi na jednom místě krev našli. Nebyla-li přes to vražda spáchána na místě jiném a třeba mimo les, psové dokázat nemohou. O tom ani nemluvím, je-li čich užitých dvou psů autoritou tak neklamnou. A jestliže mrtvola do lesa byla přinesena a v něm přenášena, psové ovšem místa vraždy v lese nalézti nemohli.

O důkazu svědků promluvím později. Neboť lze z faktů na mrtvole dokázat, že

II.

vražda nestala se na udaném místě v Březině, ale jinde.

1. Důkaz hlavní podává mrtvola a její ohledání a – neohledání.

Veliký a každého myslícího zarážející fakt totiž jest, že obě nohy mrtvoly, ležící na břiše obličejem k zemi, nalezeny ležící „vedle sebe, v kolenech pak byly ohnuty v ostrém úhlu“. V lékařském ohledání o tomto zarážejícím faktě není ani zmínky. Teprve při výslechu o věci, ale jen mimochodem, promluveno a sice takto (311):

Předs.: Viděl jste, jak ležela mrtvola? Nohy měla nahoru vedle sebe; já jsem nikdy ve své praxi neviděl, aby měl zavražděný nohy tak vzhůru.

Znalec: Možná, že byla přenesena a nohy tak dány, aby zbytek krve vytekl, anebo jí byly přehozeny.

Předs.: Sama ne?

Znalec.: To už musila býti mrtva.

Předs.: Jak ty nohy přišly nahoru!? Jeden pán mi to ukazoval, jak je měla. Lehl si na zem.

Znalec (ukazuje): Takhle.

Předs.: V ostrém úhlu?

Znalec: Zrovna ostrý to nebyl.

Dr. Auředníček: Snad ji chtěl směstnati mezi ty stromky?

Znalec: To pochybuji.

Předs.: Páni porotcové nemají žádnou otázku?

Slyšíme: fakt přímo zarážející a jak se o něm mluví, jakoby nic neznamenal. Že ohnutí ostrým uhlem by nepodporovalo vykrvácení, to se tuší rozumí, o tom ani nemluvě, že by neztrnulé nohy svou přirozenou tíhou byly hned sklesly. (Poznamenávám také, že obžaloba uvádí, že nohy byly v úhlu ostrém; znalec I. udání opravuje.)

O věci zapředla se diskuse také se znalcem druhým (326):

Jiný porotce: Pravil jste, že měla mrtvola nohy přehozené? U zdravého nemůžeme si to přece představiti jinak, že, když je řez, mrská nohama. Nedržel někdo nohy a pak hned ztrnuly?

Znalec: To není možno hned. Za čtvrt hodiny nezůstanou nohy ztuhlé.

Obhájce: Kdy ztrnulost mrtvolná nastává?

Znalec: Po více hodinách. Postupuje směrem určitým.

Předs.: Jak dlouho tam mohla býti mrtvola?

Toto znalecké poučení, jak poučuje obyčejná zkušenost s mrtvolami, je věcnější a přesnější než prvé, ale je patrno, že nebylo domyšleno. Jestliže totiž ztuhnutí se stává teprve po více hodinách, tedy je nálezem na mrtvole dokázáno, že více hodin po zavraždění s mrtvolou bylo manipulováno tak, že nohy v ostrém úhlu ztrnuly. Mrtvola dána v polohu za tuhnutí a sice více hodin po smrti.

Kdo mrtvole nohy takto zkřivil? O Hilsnerovi obžaloba dokazuje, že byl viděn krátce po vykonání vraždy v Polné a uvádí se, že byl večer doma: kdo tedy byl při mrtvo-

le? Patrně vrahové![12]

2. Shledáván na mrtvole ještě jiný a stejně zarážející fakt. Tělo totiž leželo na břiše, na obličeji, bylo však „do mírného oblouku směrem ku pravé straně zkřiveno“ – praví obžaloba. O tomto nesmírně důležitém faktě v protokolech není zmínky!

Patrně toto zkřivení stalo se také ztrnutím několik hodin po smrti, jako ohnutí nohou.

3. Přirozenou kombinací obou faktů dává se toto pravděpodobné rozluštění záhadného zjevu: Při přenesení mrtvoly s místa jen 3 metry vzdáleného, o němž mluví obžaloba, nemohlo se stát zkřivení trupu a ohnutí nohou; neboť toto přenesení podle obžaloby stalo se hned po vraždě, když mrtvola byla ještě měkká. Mrtvola byla tedy několik hodin po smrti, za nastalého již tuhnutí dopravena na místo, kde byla nalezena; o způsobu této dopravy při nedostatku ohledání nelze si učinit úsudek definitivní. – A podle toho, co hned uvedu sub 4. a 5., lze si věc myslit takto:

Mrtvola buď byla přinesena nebo přivezena. Byla-li nesena, tedy byla nesena na zádech, nohama přes rameno pravé a nohy ohnuty k vůli pohodlí a rovnováze; v poloze té drženy byly rukou. Silným špagátem, (tak se v protokole říká) kolem krku nosič rukou druhou hlavu a trup si přidržoval.

Tento nebo podobný způsob nesení není vyloučen; z Věžnice na př. na místo, kde mrtvola byla nalezena, není ani půl hodiny. Mrtvola však mohla býti na místo dovezena (na trakaři, na př. v nějaké bedně). Aby nepřekážela celá délka těla, byly nohy ostře nazad ohnuty.

I při vezení i při nesení mrtvola byla dána do pytle nebo něčím zabalena; v každém případě by se ostrost úhlu nohou dozadu ohnutých vysvětlila jistě velmi snadno. I při nesení i při vezení vysvětluje se údaj daný znalcem mimochodem (315), že nohy dozadu ohnuté byly zároveň mírně nakloněny ku straně pravé; dělal jsem mnohé pokusy na živém a vhodnou ohebnou figurinkou; i při nesení i při vezení šlo vrahům o to, aby mrtvola co možná nekrvácela. Tím dán je klíč k porozumění toho, co na mrtvole shledáno. Poznamenávám, že mrtvola byla 155 cm dlouhá.

4. Tento výklad doplňuje se a ověřuje ještě jinými nálezy na mrtvole a předně t. zv. rýhou strangulační. Lékaři popisují: „Asi uprostřed krku na pravé straně od prostředka pravého konce rány u krku táhne se úplně napříč krkem rýha strangulační po celé pravé straně krku až vzadu k páteři se táhnoucí. Rýha jest asi ½ cm široká.“

Z toho popisu vysvítá, že Anežka Hrůzová nebyla špagátem škrcena, sic by rýha byla také na straně levé a vůbec kolem krku celého.[13] Zato rýha jen částečná a na straně pravé svědčí danému výkladu: špagátem hlava tak byla přitažena (možností je více), že zároveň tělo směrem ku straně pravé bylo zkřiveno.

Toto zkřivení trupu a odpovídající mu držení hlavy nalevo hodí se také k ráně na levé straně krční: rána tím byla zavřena a krvácení na cestě tím bylo zmírněno.[14]

5. K tomu, že mrtvola byla odjinud dopravena, hodí se udání obžaloby, že jí kolem

---

[12] Vím ze svých skrovných studií fysiologických, že někdy ztrnutí nastává ihned, ku př. po zastřelení. Takové obzvláštní ztrnutí (jen při zvláštním poranění) je tu vyloučeno. V každém případě schází náležité ohledání a zjištění podrobnosti faktu (totiž ohnutí nohou).

[13] Při výslechu znalec I. prohodil (295), že na straně levé rýha „*snad* byla vztažena do rány“ řezné; věc, rozumí se, měla se náležitěji ohledat, *snad* nestačí. Ostatně rýha byla vodorovná, rána šikmá, jak tedy mohl řez rýhu do sebe vtáhnout? Mohl ji jen přetnout. Dr. Auředníček (307) správně se dotýká stupně strangulace, ale jako pravidlem v celém procesu, otázka nebyla nijak rozřešena.

[14] Že rýha byla jen na straně pravé, to neodpovídá předpokládané v žalobě situaci: jestliže Anežka H., jak se stále tvrdí, byla přepadena zezadu, byla jí, jdoucí od Polné, smyčka hozena na stranu levou; se strany pravé pro břeh úvozní klička hozena býti nemohla. Ovšem měla Anežka H. na hlavě a patrně na krku dva šátky, strangulace by tudíž nebyla účinná. Jestliže by byla strangulována později, na krku již obnaženém, tím více by rýha musila být kolem krku celého.

hlavy košile (jen vrchní polovička) a nad košilí kanafasová sukně byla „otočena“: aby právě na cestě nekrvácela.

6. Že mrtvola dopravena cestou, k tomu předpokladu hodí se zpráva četníka Klenovce (103), že po úvoze na stráni byla znatelná stopa: podivným způsobem o tomto důležitém nálezu není v protokolech žádného šetření!

7. A stejně nevěnována žádná pozornost neméně důležitému doznání matky Hrůzové (100), že stopy krevní od lidí nalézány byly již v pátek: kde? Patrně ne v lese, jestliže tam podle žaloby nebylo jinde krve než na popsaných dvou místech. Tedy na cestě?

8. A ovšem hodí se k výkladu zde podanému fakt, že mrtvola přinesena na místo již vykrvácená: podle odhadu znalcova (315), zavražděná mohla mít 5 litrů krve, na místě našlo se jí však sotva 1 ½ litru.

Malý koláč krevní asi jako dlaň veliký pochází snad z rány, ve které se utvořil, nebo se usedl v šatech kolem hlavy otočených, nebo konečně byl přinesen. To, co se v popisu místa říká o jiných krevních stopách, lze vyložit potřísněním krví, která v šatstvu se byla nachytala.

III.

Vražda stala se nejpravděpodobněji v obydlí a v době, kdy zavražděná byla svlečena.

1. Tomu nasvědčuje, že mrtvola byla jen v botkách, punčochách a zbytku košile. V obžalobě dále stojí, že byla „přikryta“ kalhotami, jež sahaly až po kolena: při veliké nepřesnosti téměř všech údajů mohla by vzniknout pochybnost, míní-li se tím, že kalhoty byly oblečeny, nebo jimi mrtvola skutečně byla jen ‚přikryta’. Protokol pitevní konstatuje oblečení.

2. O vlasech stojí (90), že byly rozcuchané: to svědčí tomu, že byly již rozpuštěny; vrahové v lese při svém velikém chvatu, jak se naň ukazuje, nebyli by se rozpouštěním účesu zameškávali. Na každý způsob důležitý údaj o vlasech není dost přesný.[15]

3. Na hlavě našlo se 8 ran 2½ – 6 cm dlouhých (kamenem nebo kameny?). Žaloba tvrdí, že rány byly proto, aby omráčily (380).

To však odporuje tvrzení, že Anežka H. také byla strangulována. Vrahové totiž podle předpokladu obžaloby měli „největší chvat“ (380); vrahů bylo více (mluví se pořád o 3): K čemu by byli oběť svou takto napřed tlučením do hlavy omračovali, když ji mohli omráčit strangulací? A k čemu by ji vůbec byli omračovali, když jich bylo tolik, že přepadenou mohli svázat a ucpat ústa? Obžaloba tvrdí, že vražda byla promyšlena – k tomu se vražední procedura obžaloby nehodí.

A dále:

Anežka H. měla na hlavě dva šátky (304); jsou na těch šátcích stopy těch úderů? Mluví se jen o krevní skvrně na šátku jednom. Anebo bušili chvátající vrahové do hlavy teprve, až šátky odstranili a vlasy rozpustili? To se zase dosti nehodí k domnělému přepadení.

Mimo to: Ty dva šátky nalezeny 6 metrů od místa činu „složené“ (15)! Vrahové v „největším chvatu“ měli k tomu čas? Podle počasí (březen a deštivý den) Anežka H. šátky na hlavě jistě měla. Doma ovšem šátky se skládají.

4. Proto, že vražda vykonána v obydlí, svědčí údaj, za nějž mně ručí pan MUDr. J. Bulova z Karlína. Dr. Bulova stejně jako já rozrušen byl ohnutím nohou a podal mně výklad o přenesení mrtvoly – já jsem myslil na převezení. Dr. Bulova pátral dále

[15] V protokole pitevním stojí: „Hlava je pokryta červenými rozcuchanými vlasy, spadajícími na tvář.“ – Bylo by na př. důležito konstatovat, nosila-li Anežka H. copy a jaké, a vůbec jaký v poslední době životní nosila účes.

a zjistil na šatech usmrcené, že kabátek, jejž podle obžaloby mrtvola měla „na obou rukách nad lokty oblečený", byl zapjatý: chvátající vrahové jí kabátek svlékli, pak jej zapjali a nastrčili na ruce? A nota bene: při všem chvatu drzých a smělých vrahů zapínání to se stalo tak šetrně, že ani jeden knoflíček, ani jedna dírka není poškozena, jak svědek můj se přesvědčil! (Zapjatý kabátek, rozumí se, nemůže být svlečen přes hruď a přes hlavu!)[16] – Lékařové, aby se mohli podívat do kabátce, rozřízli jej nůžkami.

5. Pan dr. Bulova a jeho choť, znalkyně prací ručních (sama kdysi měla školu šicí) konstatovali, že košile a její součásti byly přestřihovány – nůžkami! Nůžky v lese?

6. Konečně pro vraždu v obydlí mluví fakt (18. 19), že prsty a dlaně byly jen krví zbroceny a že za nehty obou rukou nalezena jen krev, žádné bláto, ačkoli se vražda podle žaloby stala v lese na měkké půdě jarní, deštěm zkypřené. Pro vraždu v obydlí mluví také čistota mrtvoly – byla snad myta, a konečně by sem ukazoval také fakt, že při pitvě nalezeny v žaludku hojné zbytky jídla, hlavně mléka.

IV.

Způsob vraždy. Obžaloba, svědkové i lékaři byli patrně pod sugescí vraždy rituální.

1. Mluví se mnoho o noži košeráckém, jako by vlastní vražda jim byla spáchána. Slyšíme proto stále o ráně „řezné", o „říznutí", o „podřezání krku" a t. p., zkrátka o zakošerování, abych to řekl jedním slovem, jak se to také v druhé z uvedených brožurek lapidárně pojmenovalo.

Tento způsob vyjadřování odpovídá sice obecné pověře, ale neodpovídá nálezu na mrtvole. Anežce Hrůzové nebyl krk podřezán, nýbrž byla zapíchnuta; rána na levé straně krku byla způsobena bodnutím a řezem obyčejným.

Sami znalci vykládají, že rána stala se v poloze s obličejem k zemi, aby prý krev kolem nestříkala; také k této domněnce hodí se jen zapíchnutí, nikoli podřezání.

Rána je jen 8 cm dlouhá: to není žádné podřezání. Mimo to (309) je rána hlubší, než by ji způsobil nůž košerácký. Nůž tento, jak sám jsem častěji viděl a jak dosvědčují mně znalci, je bez špičky, je zakulacen a nelze jím bodnout, jen právě vodorovně řezat, „zařezávat". Nůž, jejž prý před vraždou Hilsner nosil, a jímž podle obžaloby „podřezání krku" se stalo, „neměl špičku" (předseda 70), jeho „špice byla okulacena" (svědek 226); avšak rána na Anežce H. šla „něco zprava zdola na příč, šikmo nahoru, vlevo směrem k uchu. Rána pronikla veškeré měkké součásti, až k páteři". To není žádné košerácké zařezání; nůž košerující, vůbec řezající byl by narazil na kost za uchem a nemohl by vniknout do hloubky až k páteři. To se potvrzuje dalším výslechem (309):

Dr. Auředníček: Vy pravíte, že ležela na břiše, poněvadž nebyly stromky postříkány. Jiný důvod nemáte? Z nálezu není řečeno, na jakém podkladě soudíte, byla-li rána vedena tak nebo opačně.

Znalec: Můžeme tvrditi se vší určitostí, že s levé strany, poněvadž na základě našich zkušeností a všech lékařů, že je rána na straně, kde se zasahuje, vždy hlubší.

Dr. Auředníček: Byla tam hlubší? V nálezu to není.

Znalec: Možná, že to písař nenapsal.

Dr. Auředníček: Kde byla hlubší?

Znalec (ukazuje): Tadyhle.

I z toho nepřesného jinak výkladu je patrno, že běží o bodnutí a způsobený tím řez, nikoliv o „podřezání", nýbrž o obyčejné přeříznutí krku nožem se špičkou.

2. Pověrečné košerování odpadá také podle datumu: 29. března bylo již po hlavních židovských svátcích.

[16] Dr. Bulova ještě oznamuje fakt nový: na kabátci krví zvenčí i uvnitř poskvrněném nalezeny jednotlivé vlasy a mimo to ústřižek vlasů asi 5 cm dlouhý, vlasů parallelních (tedy spuštěných, pročesaných).

3. Žaloba vidí ve způsobu vraždy potutelnost: byla prý smělá a drzá za bílého dne na cestě, kde lidé chodí; byla prý zákeřná a se zvláštní ukrutností: stala prý se ve chvatu, ba v chvatu největším.

Proti tomu mám z popisu naleziště a nalezených předmětů dojem, že místo kolem mrtvoly předměty, zavražděné náležejícími, přímo vyzývavě bylo postřeno. Nejen že se ke chvatu nehodí vytčené již skládání šátku a zapínání kabátce; ale, jak vysvětlit u vrahů chvátajících, při tom smělých a drzých, že na jedno místo dali koš, opodál tobolku, zase dále ty dva složené šátky atd.? Vrahové takoví by věci, když neukryli mrtvoly lépe, jednoduše byli nechali, jak se udalo, anebo by věci byli odklidili, jestliže se zase klade váha na to, že měli promyšlený plán.

Vrahové rituální a konečně členové tajné sekty by si ovšem, majíce plán jistě promyšlený, vůbec byli počínali tajně. Avšak jaká tajnost, když na místo domnělého přepadení ze samé Polné dobře vidět? A nebylo by do Polné také slyšet? K tajnosti a promyšlenosti také se nehodí, že domnělí vrahové, jak obžaloba dokazuje, k místu svého zločinu přímo úprkem běželi n. b. městem za bílého ještě dne!

Nehodilo by se konečně ku promyšlenému plánu, aby mrtvola náležitě byla ukryta a dále od Polné, třeba blíže k Věžnici, kdežto naopak právě ta blízkost k Polné je nápadná a vůbec ten fakt, že k odhalení zločinu přímo se vybízelo?

Na druhé straně zase obhájce matky Hrůzové rozpoznává na Hilsnerovi zároveň charakteristickou bezmyšlenkovitost: byli ti domnělí dva spoluvrahové, provádějící rituální tajnou vraždu, také bezmyšlenkovití? A taková individua přímo blbá zvolí si tajné synedrium rituální za nástroj?

Mluvím-li již o pověře rituální vraždy, dopovím o věci několik slov.

Že by rituální vražda vyplývala z ducha náboženství židovského, to právě křesťan nesmí tvrdit; křesťan přejímá přece celý Starý zákon, a ten že by měl takového ducha?

Ani v talmudu rituální vražda se nehlásá.

Není také žádné tajné sekty praktikující vraždu rituální.

Jako případ Polenský, podobně ostatní případy v době poslední za rituální vraždu prohlašované, neodpovídají samým požadavkům rituálních pověrců. A především by tajná sekta skutečně byla tajnou – nevinné krve křesťanské mohla mít by do vůle ve velikých městech, kde je sta a sta lidí neznámých, jejichž zmizení nikomu by nenapadlo. Vždycky si vzpomínám požáru ve Vídeňském Ringtheatru: sta mrtvol tam sice shořelo, ale jak veliký, přímo překvapující byl počet nezvěstných, neznámých obětí požáru, o něž nikdo se nehlásil! Slyším-li mluvit o tajné rituální vraždě, vždycky si vzpomínám na tuto zkušenost, že by totiž rituální vrahové prováděli vraždy na lidech, o něž by se jistě nikdo nehlásil.

Připouštím možnost, že by ten onen jednotlivec, obzvláště člověk nervně abnormální, pod dojmem pověrečné sugesce takový zločin spáchal, zejména když se nařknutí z rituální vraždy činí způsobem tak surovým, jak to činí antisemitism. V dobách rozčilení po drancování a týrání židů a p. situace, pravím, mohl by se ojedinělý případ vraždy ze msty (ne rituální) vyskytnout. Ale to by musilo být v každém případě dokázáno, netoliko tvrzeno.

Přibíjím zde z protokolu (76) na památku jednání, charakterisující naše antisemity:

Dr. Baxa: Vy jste vysvětloval ve vyšetřování, proč asi na vás vrhají podezření, proč asi?

Hilsner: Měl jsem vyšetřování s Benešovou, které jsem vyhrožoval zastřelením.

Dr. Baxa: Proto jste říkal, že máte svátky a co dále?

Hilsner: Že lidé si myslí, že potřebujeme židovskou (opravuje se) křesťanskou krev.

Dr. Baxa: Vy sám jste na to narazil, nikdo o tom nemluvil. Kde máte vlastní hůl s hákem?

Podobně antisemitský obhájce v plaidoyeru neměl odvahy hlásat svou pověru odkrytě, jen takto nepřímo a sugestivním úskokem. Srovnej str. 410, 404 a odpověď ob-

hájce druhého str. 411, 431.

V.

Svědectví. Jak v daném případě třeba bylo různá svědectví náležitě kritisovat, toho doklad nám podává svědek Novák, vlastní poručník zavražděné (116); byl při mrtvole a udává, že byla nahá, „punčochy a střevíce vedle“: podle obžaloby však byly punčochy na nohou.[17]

1. „*Základním pramenem*“ (388) pro obvinění Hilsnerovo je svědectví Pešákovo. Udává, že v 5¼ hodiny (tedy krátko před časem obžalobou pro vraždu určeným) dívaje se od Polné, poznal na okraji Březiny, na místě, kde Anežka Hrůzová podle domněnky byla přepadena, Hilsnera v šedých šatech a s bílou holí a mimo něho dva jiné v mlází v tmavém obleku, na hlavách klobouky; dokonce svědek prý poznal, že jeden z těch dvou byl v šatě lepším, druhý v odřeném.

Vzdálenost, ze které svědek takto dobře viděl, obnáší 676 metrů (890 kroků). Obhájce Hilsnerův o správnosti tohoto svědectví pochyboval. Svědek zejména svědčil později než jiní, prý ze strachu, aby u židů neztratil výdělku. Toto tvrzení obžaloba akceptuje, vidouc v pozdním doznání dokonce sesílení svědectví; avšak při líčení svědek nikterak nedokázal, že by u židů poměrně více byl vydělával, a sám předseda soudu napověděl, že té práce u židů mnoho neměl (183)!

Obhájce Hilsnerův na každý způsob žádal za zkoušku zraku a ta se také provedla (366). Ale jak! Na místě, aby Pešákovi na udávanou vzdálenost z téhož místa byly daly rozeznat známé osoby, o nichž by však nevěděl, že byly k pokusu vybrány, komise „se znalcem technickým“ a provázena Pešákem postavila se na místo, kde domněle Hilsner stál, vybrané a předem jí povědomé osoby. Poslala tam totiž četníka, Pešáka a zapisovatele v šedých šatech. Výsledek zkoušky učiněné o 6. hodině večerní zní:

„Bylo dobře viděti zapisovatele Pokorného. *Ti dva nebyli k rozeznání*. Když by se pohybovali, bylo by vždy poznati.“

A z tohoto dobrého zdání vyplývá, že Pešák nejen poznal Hilsnera, nýbrž že viděl dokonce podrobnosti na obleku domnělých Hilsnerových spoluvrahů?...

Svědectví Pešákovo je mně také podezřelé tím, že totiž téměř do slova opakuje výpověď Vomelové: ta zejména vypovídala, že člověk, jejž viděla, šel „jako voják čerstvým krokem“. Pešák stejně vypovídá o Hilsnerovi, že „udělal vojenský pohyb“ (Hilsner a vojenský pohyb! – a jaký?) a vůbec shoduje se další vypovídání Pešákovo s Vomelové a s tím, co patrně od jiných slyšel.

Ovšem: Vomelová netroufá si říci, že ten, koho viděla, byl Hilsner, naopak vychází z jejího svědectví, že Hilsnera neviděla; Pešák však určitě ukazuje na Hilsnera a obžaloba svědectví to proti Hilsnerovi kombinuje se svědectvím Vomelové!

2. O Vomelové (starostová z Věžnice) obžaloba tvrdí, že na zpáteční cestě z Polné do Věžnice byla Hilsnerem přepadena, že se na ni „vyřítil, považuje ji od zadu a z dálky za Anežku H. obzvláště, ana Johanna Vomelová s A. Hrůzovou stejnou výšku měla a podobné sukně nosila“.

Proti tomu uvádím, že Vomelová si netroufá tvrdit, že viděla Hilsnera. Naopak, její svědectví mluví zřejmě proti tomu.

Dále. Hilsner Vomelovou přepadnout nemohl. Z místa, kde Anežka H. domněle byla přepadena, je vidět až do Polné. Řečená komise, jež měla vyšetřit Pešákovy oči, udává:

„*Z místa, kde stál Hilsner* (rozuměj podle výpovědi Pešákovy), 14 kroků od naleziště mrtvoly, jest viděti na cestu. Osoba mohla býti od Hilsnera dobře pozorována, až na dvě místa.“

[17] O botkách stojí, že „byly šněrovací, v dobrém stavu“ – zdali na nohách nebo ne, nestojí. Ostatně není to jediný případ nepřesnosti.

I tážu se: jestliže Hilsner, jak Pešák tvrdí („měl bílou hůl o zem podepřenou a díval se k městu“) se díval k městu, patrně také Anežku Hrůzovou už po chůzi a také po obleku znal; neboť když poznal od města Pešák Hilsnera, musil Hilsner poznat Anežku tím spíše, že ji pozorovat mohl déle a také již, jsa ukryt stromovím, zblízka: jak tedy mohl přepadnout Vomelovu? Nebyl by poznal podle chůze a celého vzezření, že se blíží žena starší? Nebyl by se proto naopak byl ukryl, až by cizí žena byla zašla? – A proč by ji byl takto přepadl na místě jiném a – sám, bez svých dvou spoluvrahů?

3. Obhájce Hilsnerův správně ukazuje na nesouhlas svědků co do času: jedni Hilsnera viděli o 5:10 v Polné, Pešák o 5 ¼ na vršku u Březiny, třetí mezi 5–6 v městě atd. Obhájce z toho důvodu dovozuje alibi obžalovaného; žaloba však vyrovnává všecky tyto a ostatní údaje tím, že Hilsner (a jeho soudruzi) *sem pak utíkali úprkem*! Jak řečeno, za světlého ještě dne v městě a poblíž města tak pádili před lidmi, proto že měli – promyšlený, tajný plán![18]

4. Velikou roli v žalobě hrají šedé kalhoty Hilsnerovy. Znalci na nich nalezli stopy krve lidské – žaloba vidí v tom svědectví pro účast Hilsnerovu při vraždě. Neprávem, přes to, že znalci svůj úsudek pokládají za pravdě velmi podobný; nebudu se pouštět do věcného rozboru tohoto dobrozdání, já se tu jen tážu: proč se jedná jen o kalhotách? Proč se také nehledal a nepřehlížel kabát? Na tom by stopy nebyly? Snad více.

Dále. Obžaloba praví (37), že šedé kalhoty při prvé prohlídce dne 2. dubna u matky Hilsnerovy četníkem Klenovcem byly viděny, ale že tenkrát zabaveny nebyly: patrně pátrajícího četníka nijak nezarazily. Kalhoty šedé našly se později 27. dubna. Byly-li to kalhoty jiné (104,112), proč Hilsner odstranil také je? Hilsner (nebo jeho matka) nebyl by je bezpečně odstranil, kdyby se jich bál? Zejména když, jak obhájce správně vytýká, od 7. dubna o nich bylo veřejně v novinách psáno a mluveno?

Jestliže na těch kalhotách nalezeny stopy krve: nemohla se krev na ně dostat způsobem rozmanitým a dávno?

Znalec prof. Reinsberg (258) (při výslechu!) o skvrnách výslovně říká: „buď jsou staré a otřené, aneb že byly kartáčem omyty, aneb jinakým způsobem prány“; úsudek ten je velmi opatrný, nerozhoduje podle povahy věci o stáři skvrn – obžaloba však stále béře jen tu druhou možnost, jako by znalec byl mluvil jen o tom, že skvrny byly zaprány!

Praví-li se (394) konečně o jednotlivých svědectvích a indiciích, že proti každé okolnosti dá se něco říci, že tudíž jen masa podezřelých okolností tvoří nezlomný řetěz a že se proto má uvážit jen celost, – musím já naproti tomu říci, že nepřesnost údajů celé obžaloby, nedostatek a neúplnost ohledání mrtvoly stop a ostatních indicií toho nerozborného celku utvořit nemůže.

VI.

Hilsner. Už jsme slyšeli, že se Hilsnerovi imputuje účast v dobře promyšleném pláně, ale že se také prohlašuje za člověka habituelně bezmyšlenkového.

Nepustím se do charakteristiky člověka, jehož jsem sám neviděl a nepozoroval. Z protokolu vidět člověka duševně nad průměr slabého, zejména charakterisuje ho zásadní zapírání a lhaní; obhájce správně ukazuje, že zapírá i tam, kde si právě tím škodí (418).

Mezi jednotlivostmi zasluhuje povšimnutí (nejen psychologicky, ale i v daném případě) svědectví (209), že šaty často převlékal. Upozorňuji na to, protože i v kritický

[18] Svědek Cink (151) vypovídá jen, že domnělí soudruhové Hilsnerovi, „zostřili krok a šli zčerstva dolů“ – patrně jak se s kopce chodí, ostřeji; ale předsedající to hned přeměňuje v: „Pádili jako skokem“, k čemuž svědek neurčitě dodává: Ano, dolů tou ulicí. Proti obhájci, jak řečeno, žalobce si pomáhá tím, že prý „utíkali úprkem“ a že obhájce nemusí mít všecko podle chronometru – pan žalobce však sám v ostatních svědectvích toho chronometru se drží.

den svědkové různí na něm viděli šaty různé.

VII.

Zvláštnost obžaloby. Obžaloba vykazuje charakteristickou zvláštnost. Znalec prof. Reinsberg, jak právě ukázáno, konstatuje možnost dvojí; v obžalobě se k možnosti druhé nehledí, hned se mluví jen o možnosti jedné (40, 391, atd.).

Proti svědectví Cinkovu je svědectví Strnadovo: obžaloba stále se opírá jen o Cinka (29, 388).[19]

Jsou dva svědkové (Muzikář, Sobotková), že Hilsner neměl kalhoty šedé, ale tmavé; žaloba toho svědectví nedbá.[20]

Velmi nápadné je to se svědectvím Vomelové: výslovně vypovídá, že oči a obličej člověka, jehož viděla, jsou jiné než Hilsnerovy a výpověď ta psychologicky je tím silnější, že Vomelová právě obličejem a očima neznámého byla postrašena, ten moment jí tedy mohl utkvět. Žaloba toho nedbá.

Kladu sem vedle sebe obojí. Žaloba praví:

„Při konfrontaci s Leop. Hilsnerem Johanna Vomelová sice totožnost osoby Hilsnera s oním neznámým člověkem s úplnou určitostí potvrditi s to nebyla, poukazujíc k tomu, že v tom leknutí si obličeje toho neznámého muže dobře povšimnouti nemohla; avšak svědkyně tato přece seznala, že by se postava Hilsnera na něj hodila, rovněž to nápadné pohybování tělem. „Také výška, ta rovnost a štíhlost těla, to vše že pasuje," – že Hilsner je tomu neznámému muži velice podoben, a byť by na to přisahati nemohla, tak že je přece, jako by to byl on; rovněž svědkyně seznala, že na místě činu nalezená bílá oloupaná hůl že se holi onoho neznámého člověka velmi podobá, že byla zrovna tak bílá, tak dlouhá a tak sříznutá."

Nebudu pátrat, mohla-li si Vomelová tak, jak obžaloba tvrdí, sama bez sugesce pamatovat délku hole, její sříznutí (!) atd.; uvedu jen výpověď svědkyně.

Předs.: Vezměte tuto hůl do ruky. Měl takovou?

Sv.: Na způsob této mohla to býti, ale jistě to nemohu říci, jestli to byla ta.

Před.: Podívejte se na Hilsnera! Vypadal tak?

Sv.: Už jsem ho viděla.

Před.: Jak vypadal?

Sv.: Měl jinčí podobu, kulatý obličej a černé oči. Ten nemá tak černé oči.

Před.: Vy jste řekla, že byl podobný.

Sv.: Tělo jako by jo, obličej ne.

Před.: Vy jste si ho pořádně nevšimla?

Sv.: Byl kulatější. Podle postavy byl podoben, ale obličej nemohu poznat."

Zvláště zaráží také tento případ. Svědkyně Sobotková vypovídá, že viděla Hilsnera *okolo 6.* (196), *nebylo ještě 6* (197): pan žalobce (426) proti tomu s určitostí vkládá do úst svědkyni, že ho viděla o čtvrt na 7!

Velmi mne také překvapuje místo na str. 425: pan žalobce (proti důkazu alibi) o potkání Vomelové s domnělým Hilsnerem praví: „... Když (totiž Hilsner a společníci) utíkali úprkem, mohli Vomelovou předběhnouti. A tu myslili, že je to Anežka H., která vyšla v půl 6. Když se přesvědčil, že to není Vomelová (patrně chyba tisku!), zarazil se a vrazil zpátky." Pan obžalobce mimoděk odhaluje slabost své argumentace; začal docela dobře myslit, ale nedomyslil: viděl totiž správně, jak jsem už upozornil výše, že by v daném případě Vomelová byla bývala přepadena hned všemi třemi domnělými vrahy, kdežto Vomelová viděla člověka jen jednoho; pan žalobce proto docela správně

[19] Poznamenal jsem si: obhájce dr. Baxa o Strnadovi myslí (404), že se mýlil vůbec – žaloba dekretuje, že se mýlil jen v čase (388). (Strnad tvrdí totiž, že viděl Hilsnera v přibližně stejnou dobu jinde než Cink.)

[20] Svědectví Muzikářovo jest tím cennější, že svědek psychologicky vykládá, že si barvy kalhot všiml, totiž v protivě k světlejšímu kabátu (140, 143.)

mluví napřed v čísle množném, ale pod tlakem výpovědi Vomelové, pak zakončuje číslem jednotným. O tom, že se čas pro úprk domnělých vrahů s časem udávaným pro „přepadení“ Vomelové a s časem, kdy v týchž končinách musila být Anežka H. neshoduje, nebudu již mluvit...

Žaloba dovolává se také hlasu lidu proti Hilsnerovi, ale zapomíná, že týž hlas lidu napřed se obracel proti osobě jiné.

Žaloba – už jsem to poznamenal – nevšimla si výpovědi četníka Klenovce, že na stráni po úvoze (na cestě) byla znatelná stopa a že stopy krevné lidem nalézány již v pátek.

Žaloba referuje o Hilsnerovi, že se zajímal o Anežku Hrůzovou; ale poručník Novák (116) uvádí do slova výpověď nebožčinu, podle které Hilsner se zajímal o děvčata (u Prchalové?) vůbec („nás prohlíží“ – „nás tak prohlíží“). Jednou tedy mohl pronásledovat tu, po druhé onu – to vše, ač je to váhy menší, musilo by být náležitě konstatováno.

VIII.

Varia. 1. Výslechem vychází najevo (146, 147), že v den vraždy, ve středu a pak ve čtvrtek ve dne a také v noci velmi silně pršelo (v protokolu: bouřka, silně pršelo, prudký déšť): nepřičinilo to k tomu, že stopy krevní a jiné na př. na cestě byly smazány?

2. Je bez významu, že hůl nalezená u mrtvoly, uříznuta byla ne v lese k Polné, ale směrem opačně od Polné, k Věžnici?

3. Obzvláště lékařské výpovědi ponoukají k pochybnostem. Je na př. možné, aby člověk s krkem tak proříznutým, jak se to stalo Anežce Hrůzové, již ani nevdechnul, jak se tvrdí (308) ?

Rána t. zv. strangulační není ohledána. Tato rána prohlašuje se však za „životu nebezpečnou“ (20); učiněna prý byla před „zařezáním“ (296, 301): jestliže byla tak silná, že byla životu nebezpečná, nemusily se na mrtvole zjevit některé znaky? A které?

Zejména zdá se mi důležitým doznání znalcovo (313), že na prsech byly ostré odřeniny; obžaloba o tom nemluví, ale je to jistě důležité. Co dále znamená naduřelost na rukou? Mluví-li se o strangulaci od košile na ruce levé a pravé, pokládám to za nesprávné: náležité objasnění těchto údajů vedlo by tuším k tomu, že zavražděná byla před zavražděním (špagátem?) svázána.

Lékařové na př. nevyšetřili hutnějších zbytků potravy v žaludku nalezené; přímo zarážející je, jak znalec při výslechu (302) ukazuje na možnost, že zavražděná na hlavě byla poraněna nalezeným kamenem, kdežto se to v dobrozdání pitevním výslovně popírá![21] A j. v.

IX.

O poměru vraždy Polenské k zavraždění Marie Klímové nepouštím se veřejně do kombinací; ale je možné, že obě vraždy souvisí, ovšem docela jinak, než antisemitism předpokládá. Exhumace a vyšetření ostatků a další pátrání po některých poměrech osobních by v té věci také přinesly světlo.

[21] Uvádím místo z dobrozdání pro logiku přímo hroznou: „Co se nalezených nástrojů týče, můžeme tvrditi s určitostí, že poranění na hlavě (č. 8.) mohlo býti způsobeno ostrou hranou některého z velkých kamenů, nalezených poblíže mrtvoly, (obžaloba cituje až sem, v tištěném protokole je tečka; ale v protokole pitevním se pokračuje:) ačkoli tím nechceme říci, že způsobeno bylo jedním z dvou kamenů, které jakožto corpora delicti byly uschovány. Naopak podle tvaru jejich a potřísnění krví můžeme tvrditi, že to nebyl ani jeden ani druhý“. – (Proč nesebrány tedy a neuschovány kameny ostatní?!)

X.

Doslov. Neprobral jsem celého procesu podrobněji, proto že bych tím na všelicos upozornil osoby, jež při nutné revisi procesu budou vyslýchány a pozorovány. Proto jsem také neuvedl některých domněnek, které by předbíhaly nové vyšetřování. Ostatně v některých výpovědích jsou věci, které k pochybnostem a k dalšímu pátrání přímo vybízejí.

Toto pátrání a vyšetřování bude se musit řídit pečlivou analysí faktů, kterou jsem se řídil také já. Že však k revisi dojde a dojít musí, o tom nepochybuji.

*

Sdělili jsme úmyslně brožuru v německém překladě docela doslovně, aby byla vyloučena každá pochybnost, že by mohlo být nějaké místo v této brožuře obsaženo, které by se báti musilo i nejpřísnější kritiky se stanoviska trestního zákona. Brožura skutečně neobsahuje nic víc než kritické poznámky o přelíčení Polenském, které v právním státě musí být dovoleny každému, ať už si dospěje k výsledku jakémukoliv. Uváží-li se dále, že procesu Polenského smělo být použito v četných českých brožurách nekritickým způsobem k šíření tendence, protivící se státním základním zákonům, pak jeví se konfiskace Masarykovy brožury, v každém směru zákonné, úplně nepochopitelnou. Podepsaní se tedy tážou: Jest ministr spravedlnosti ochoten dáti potřebné instrukce c. k. státnímu zastupitelstvu v Praze, aby volnosti projevu státních občanů příště pečlivěji šetřilo než v tomto případě?
Podepsáni:

Dr. Kronawetter, Kareis, Straucher, Zeller, Hannich, Cingr, Jos. Steiner, Rieger, Hesel, Schrammel, Vrátný, Hybeš, Berner, dr. Verkauf, Kiesewetter, Daszynski, Jarosiewicz a Kozakiewicz.“

*

Masarykova brožura, jak již dříve bylo uvedeno, způsobila veliké potěšení Židům. Ne pro její obsah, jenž byl hanebný, ale pro jméno autora, které mělo svůj jistý zvuk ve světě. Významným pro Židy bylo, že brožuru napsal profesor Karlovy university, jenž se vydával za osobu nestrannou, jenž se účastnil projednávání této záležitosti z pohnutek mravních a vědeckých, jak se o něm tvrdilo. Na váhu padala také ta okolnost, že Masaryk byl označován za Nežida, tedy za člověka z druhého břehu, který nemá k Židovstvu žádného vnitřního vztahu, ač už tehdy se veřejně mluvilo o tom, že Masaryk je po otci původu židovského.

Za své vystoupení na obranu Židů, tak zkompromitovaných případem polenským, a za napsání citované brožury, zahrnuli Židé Masaryka oslavnými a chvalořečnými články, dělajíce z něho největšího Čecha nové doby, který smýval hříchy národa českého, jenž uvěřil tak hroznému zpátečnictví, jako bylo to, že Židé páchají rituální vraždy. Uvádíme na tomto místě jeden z takových článků, který byl pod nadpisem „Český Zola“ otištěn v „Českožidovských listech“ dne 1. prosince 1899 a jenž zní:

> Od roku 1882, co přišel do Čech, počal svou práci obrodní a provedl, co dříve nikdo nebyl by ani ve snu pokládal za možné, vybojoval české společnosti svobodu ducha a volnost slova.
>
> Dostalo se mu skvělého zadostiučinění, jeho názory získaly si četných přívrženců, jeho nepřátelé do boje osobnosti zabíhající, musili s ním uzavříti příměří a mládež pozvedla jej na svůj štít. Zdálo se, že vývoj českého života ponese se směrem, který on vryl do myslí českých, k humanitě a spravedlivosti, k práci a opravdovosti. Ale mělo jinak přijíti.
>
> Reakce opět zasedla na prestol veřejného života, její černé chmury zapadly i do života soukromého a v zápětí za ní přišly a opanovaly pole zbabělé fráze, farizejská lež a

výdělkářská podlost.

Proud, který nejtíže doléhá dnes na Židovstvo, antisemitism, jest jen jedním z průvodců vítězné této reakce. Ale pravda dere se právě v nejsmutnějších dnech opět k povrchu, řídcí mužové žijící pravdou, opásali svá bedra a vypravují se do boje proti hydře reakce.

První mezi nimi povstal profesor Masaryk. Konal, co konat musel. Nedalo mu jinak, jak jeho velkému soudruhu ve Francii, Zolovi. Jeho nyní evropsky známá brožura o polenské vraždě, padla jako puma do tábora reakcionářů, nečekaná a tím působivější. Čtěte ji a neubráníte se jejím pádným důvodům.

Cítíte z ní palčivost skrání, trpkost srdce pisatelova nad svedeným, k bludům obráceným lidem, jež diktovaly jeho pravici, co jeho ústa říci, co jeho ruka napsat musela. A za ten skutek je opět zrádcován…

Opět obchází hyena utrhačství a podlé lživosti příbytky české, opět volá do boje polnice reků z ulice proti muži pravdy a sbírá své pomocné síly a co nejsmutnější, našla je mezi – akademickou mládeží, touto budoucností národa.

Myslili jsme, že níže úroveň českého života klesnouti nemůže, než klesla v dobách demonstrací protižidovských, ale přece se stalo, čeho se nikdo nenadál. Kam to spějeme? Víc zločinů, než luza vytloukající okna židovská a páčící dveře jejich bytů a krámů, spáchala v polovici listopadu tohoto roku část české akademické mládeže! Tam byla luza, seštvaný, nevědomý dav, zde je vrstva, jež chce být výkvětem mládeže.

Nepřipustila nejpřednějšímu vědci českému mluvit, v lomozu výrazů nejsprostších, mezi pozdviženými pěstmi a holemi demonstrujících akademiků zanikla slova neohroženého zastánce pravdy. Mohli s tabule posluchárny smazat slova, jež napsal profesor Masaryk uprostřed burácejících výtržníků: „Proč křičíte? Čeho si žádá protivná strana? Polenský proces jest útokem na lidskost. Přestaňte, já vše vysvětlím!“ – ale nevymažou z paměti naší a ještě více své vlastní, hanbu, kterou působili tím svým jednáním, pro které není výrazu dost ostrého, cti české mládeže.

Ale také nesmažou z paměti naší veliký skutek, jímž profesor Masaryk zachránil před cizinou tuto čest českého jména, zhanobenou velkou částí akademiků českých. Pohnutá doba dnešní nám neubrala tolik na soudnosti, abychom, vynášejíce toto jednání profesora Masaryka sobě zatajili, že on tak nejednal z nijaké lásky k Židům. Nebudeme jej ihned pasovati na filosemitu, že se ujal nespravedlivě pronásledovaných Židů.

Jak jednal, jednal jen proto, že přispěti chtěl a přispěti musil utiskovaným proti křivdě na nich spáchané. Že tentokráte to byli Židé, bylo proň jen nahodilé. A stejně jak on bez obavy, že bude podezříván z úplatků židovských peněz, *i my po jeho velkém vzoru pokládáme za povinnost vzdáti mu za jeho odvážný čin hluboký svůj dík*, ač jsme si dobře vědomi toho, že náš hold jemu spíše přitíží v dnešní veřejnosti české, než by mu v očích mimožidovských kruhů prospěl...“

Masarykova brožura „Nutnost revidovati proces Polenský“ vyšla také německy. Jakou odezvu našla zejména v Německu, o tom píše sám Masaryk v příštím spisku:

Sotvaže moje brožura polenská vyšla, ihned a sice v Mnichově oznámena od „Bavorské strany reformní“ veřejná schůze proti ní. Z plakátu uvádím tato „křesťanská“ a „reformní“ místa: Lotrovina – revise, tak křičí jako při procesu s Dreyfussem také nyní v procesu o vraždě v Polné celá židovská banda a její pomahači. Židovský pohůnek (Judenknecht) prof. M. v Praze, vydavatel časopisu „Čas“, stojícího ve službách Židů, vydal brožuru plnou nejvylhanějších představ o rituální vraždě v Polné, ze které uveřejnily výtah „Münchener Neueste Nachrichten“, orgán to „Aliance Israelité“. O vlastním procesu v Polné přináší tento list skryté zprávy pod čarou, naproti tomu věnoval M. hanebnému dílu nejširší prostor. Židovské lži mají být rozšířeny mezi národy! Odpověď na tento čin bude dána na veřejné schůzi...“

Je jen samozřejmé, že Masarykův skandální zásah do záležitosti vraždy polenské vyvolal proti němu v české veřejnosti mocný odpor, jenž se projevoval různým způsobem. Nejenom mezi prostým lidem, ale i mezi inteligencí a najmě studentskou mládeží. Bylo by třeba mnoho místa k tomu, aby byly zachyceny všechny projevy, namířené proti Masarykovi. Nelze se příliš rozšiřovat o těchto věcech, neboť pro otázku samotnou, jíž je tento spis věnován, nemají tyto věci zvláštního významu. Uvádíme pouze některé ukázky, svědčící o tom, jak veřejnost posuzovala Masarykův zásah v záležitosti polenské vraždy.

Uvádíme nejprve líčení pana Karla Táborského, bývalého číšníka v hotelu „Platýz“ v Praze, které uveřejnil ve „Večerním Českém slově“ ze dne 7. března 1938, o tom, jak zachraňoval Masaryka před demonstranty, kteří ho napadli pro jeho obranu Židů. Pan Táborský, který je oddaným ctitelem prof. Masaryka, o této věci píše:

> „Je už tomu osmatřicet let,“ vzpomíná pan Karel Táborský z Terezína. „Byl jsem zaměstnán jako číšník v hotelu Platýz v Praze. U nás se scházívali všichni čelní lidé českého politického života. Zesnulý president Osvoboditel – tehdy ještě profesor Masaryk – k nám chodíval třikrát týdně. Celý půlden tam proseděl a prodebatoval ve společnosti Machara, dr. Herbena, prof. Drtiny, Bartoška a jiných významných osobností. Často bývaly jejich debaty velmi rušné a mnoho článků časopisu Času se zrodilo u nás.
>
> Mne, číšníka Ondříčka a Osvalda, znal pan profesor podle jména. Byl jsem zaměstnavatelem určen, abych obsluhoval Masarykovu společnost. – Profesor Masaryk sedával vždy na stejném místě, pěkně v rohu, aby viděl na všechny kolem stolu.
>
> To bylo v době, kdy Praha byla vzrušena známou aférou Hilsnerovou a pobouřena ostrým vystoupením profesora Masaryka. Tehdy zahájil také ostrou novinářskou kampaň. Pobouření vyvrcholilo protižidovskými demonstracemi. Proti Masarykovi byli i mnozí profesoři z university a mnozí jeho přátelé. Tenkrát byl profesor Masaryk několikrát nebezpečně ohrožen.
>
> Pamatuji se na to, jako by to bylo dnes. Bylo asi jedenáct hodin. Stál jsem před hotelem. V tu chvíli se ubíral profesor Masaryk, jako obvykle – chodíval totiž vždy ve stejnou dobu – z university průchodním domem Platýzu do redakce časopisu Čas, která byla v Jungmannově třídě. Byl asi dvacet kroků od průchodu, když se na Uhelném trhu strhl velký pokřik: ‚Tamhle jde obhájce Židů!’ V jednom okamžiku byl profesor Masaryk obklopen davem, který ho začal tlouci. Profesor Masaryk se nemohl ubránit. Několika skoky jsem doběhl ke klubku a rázným zásahem – tehda jsem byl řádný silák – několik lidí odhodil a profesora Masaryka spíše odnesl než dovedl do Platýzu. Ihned jsme zavřeli v Platýzu dveře. Shluklý dav Platýz obléhal a vyrazil několik oken.
>
> Pana profesora jsme v Platýzu ošetřili. Byl poraněn na hlavě. Rány mu vyčistili dr. Messany a dr. Beitler. Když pan profesor slyšel hučící dav před Platýzem, jen stále říkal: ‚Tož, jen je nechte, oni se za chvíli uklidní.‘
>
> Pana profesora jsme pak postranním vchodem dovedli do redakce. Tehdy mne chtěl pan profesor odměnit, ale odměnu jsem nepřijal...“

Veliké rozhořčení pro Masarykovo stanovisko k Hilsneriádě zachvátilo také pražskou vysokoškolskou mládež. Masaryk byl profesorem filosofické fakulty Karlovy university od roku 1882, kdy ho rakouská vláda poslala na pražskou universitu, aby degeneroval českou inteligenci. Masaryk svým způsobem vystupování dovedl ovlivnit a pro své názory získat značnou část posluchačů filosofické fakulty, ale většina jeho žáků mu nedůvěřovala a viděla v něm více povrchního vědeckého dryáčníka a politického agenta než skutečného vědce. Když však zasáhl Masaryk takto hanebným způsobem do záležitosti polenské rituální vraždy, odvrátili se od něho i jeho studentští stoupenci. Byly to tehdy pro Masaryka na universitě velmi horké chvíle. Demonstrace, které byly proti němu podnikány, byly tak mocné, že Masaryk musil ustat na čas ve svých universitních čteních. Ve svých rozhovorech s Karlem Čapkem líčí tyto příhody – ovšem zkresleně – takto:

> „Na mé universitní přednášky přišli studenti – nestudenti a ukřičeli mě. Napsal jsem

v tom křiku na tabuli křídou protest proti hloupým pomluvám a vyzval posluchače, aby mně podali důkazy a důvody své demonstrace; přihlásil se ten den odpoledne jen jeden, takový útlý a slušný mladíček – byl to pozdější básník Otakar Theer. Aby demonstranti nemyslili, že mám před nimi strach, obešel jsem celou posluchárnu a vyzýval k argumentaci – nikdo se k tomu neodvážil. Prosím vás, tehdy ani universita se nehnala do toho udělat pořádek; jen zastavila na čtrnáct dní mé přednášky. Večer přišli demonstranti k mému bytu: já jsem ležel zachlazen, a tu má žena sešla k demonstrantům na ulici a řekla jim, že ležím, ale chtějí-li se mnou mluvit, ať pošlou ke mně deputaci. Nepřišli. Tu kampaň jsem dost ucítil, ne tak k vůli sobě, ale bylo mně stydno za tu úroveň."

Nadšený Masarykův stoupenec, pan J. Petrus, píše o studentských demonstracích proti Masarykovi v knize „Od piky", v níž popisuje také cestu prof. Masaryka na universitu, kam odejel v drožce, jsa prý churav, provázen svou manželkou, která byla takto svědkem jedné ze studentských demonstrací proti svému choti. Tento stoupenec Masarykův líčí scény na universitě takto:

„Nádvoří, chodby i posluchárna, vše bylo plné… Nemohla neslyšeti znovu toto pískání, bouchání, řvaní, když na stupeň vystoupil dnes její muž . . . Nedomluvil. Bylo to marno. Byl bledý jako křída, kterou vzal do ruky…

Ona to viděla.

Na tabuli napsal: ‚Já jsem se nebál přijít, žádám tedy za slovo!'

‚Nikdy!'

‚Ani jedno!'

‚Ven odtud, zrádče!'

Řev, pískot, rány… Psal tedy dále: ‚Prohlašuji: 1. nařčení, že jsem vzal úplatek, je lež; – ohlédl se. Hluk nepovolil. Psal tedy dále: za druhé, za třetí, za čtvrté, za páté. Co slovo to kámen. Každá věta, každá myšlenka, která žádala úvahy a soudu. Ale tu nebylo toho ani toho, tu byla jenom zavilá zášť. A proto dopsal: ‚Já vždycky ctil českého studenta a jeho důvody jakékoliv. Stojím zde v slovu a zodpovím každou otázku. Já ještě doufám v mužnost přesvědčení a v to, že mne někdo tváří v tvář a osobně osloví!'

Zastavil se a tváří se obrátil k posluchačům, čekal. Zas jenom rámus, pískot, křik a hulákání. Smutně se tomu pousmál. Bylo mu jistě moc bolestně v duši. Snad i blesklo mu jí: Ta neukázněná, nespoutaná banda, to prý jsou studenti, ach, čeští studenti! A také pro jiné se tak smutně usmál. Snad proto, že nikdo z davu se nehlásil k řeči po té výzvě;

... Okamžik plynul... Tak přece jen aspoň ještě je v některých kousek přímé duše. Mladý student vstává. Na hlavě roztřásá své plavé kadeře. Oči má ohnivé, opravdu plamenné... Otakar Theer.

Jde k tabuli a píše: ‚Mám proti Masarykovi to, že v dobách tak pohnutých, kdy je třeba, aby národ stál jako jeden muž proti nepřátelské vládě, chce on pro Žida rozštěpit celý národ a jej zeslabit. Pracuje rozpínajícímu se Německu do rukou! Máme proti němu dále to, že tvrdí: já musím míti pravdu, byť i to, co tvrdí, pravda nebyla, na něm české krve by se ani Hilsner nedořezal!'

‚Sláva! Sláva! Sláva!' Otřáslo to sálem. – A on? Zdálo se, jako by polkl velmi trpkou slinu, usmál se trpce, sevřel rty a zvedl hlavu. Vycházel klidný...

Zato však potom? Nebylo možno vůbec rozeznávat pro veliký lomoz urážlivých slov a – bylo velmi těžko rozlíceným davem jít...

Než vyšli přece..."

Demonstrace proti Masarykovi na univerzitě i mimo univerzitu, o nichž uvádíme zprávy z péra jeho nadšených stoupenců, byly důsledkem jeho hanebné brožury „Nutnost revidovati process Polenský". Tato brožura, ve které se Masaryk snažil dokazovat, že prý proces

kutnohorský se konal pod tlakem antisemitským[22] a pod tlakem pověry o rituální vraždě, byla nepřípustnou kritikou soudního procesu a jeho rozsudku, který ještě tehdy nenabyl moci práva. Rakouské úřady zakázaly její rozšiřování a na autora i jejího nakladatele dr. Jana Herbena byla podána žaloba pro přečin proti čl. VIII. novely k trestnímu zákonu ze dne 17. prosince 1862. (Obhájcem Masarykovým byl dr. Körner, po převratu president Nejvyššího kontrolního úřadu.)

Oba obžalovaní byli uznáni vinnými a odsouzeni: prof. Masaryk k pokutě 60 korun, po příp. k 6 dnům vězení a dr. Herben k pokutě 40 korun, po příp. ke 4 dnům vězení a oba k společné náhradě všech útrat.

Masarykovo postavení v českém veřejném životě bylo takové, že se mu zdálo nesnesitelným. Pomýšlel dokonce i na odchod z Čech. Jeho shovívavý kritik Arnošt Denis, který nebyl dobře obeznámen s povahou Masarykovou a se skutečnými pohnutkami jeho vystoupení ve věci polenských vražd, psal o tom později v „Revue Bleue" ze dne 28. června 1919 toto:

> „Nemenším pohoršením bylo, když roku 1899 při odsouzení Žida Hilsnera s rozhořčením protestoval (rozuměj: Masaryk, pozn. spis.) proti antisemitskému hnutí, které se z Vídně přeneslo do Čech. Hilsner, jenž byl odsouzen za okolností velmi nejasných jako pachatel vraždy, zdá se, nezasluhoval velké sympatie a jeho obhájce ještě uvalí na sebe zuřivost a nenávist všeho lidu, poškodí svou popularitu a zničí částečně svůj vliv; jaké bláznovství! a pro koho? – Pro člověka, odpovídal Masaryk: to slovo stačí. Odsouzení stalo se jen bezprávnými prostředky. Nebylo dbáno forem spravedlnosti: veřejné mínění bylo zpracováno a zfalšováno (kým?, pozn. spis.). Aby bylo předrážděno, obnovena ona hanebná pověst o rituální vraždě, jež tak často odmítána, přece straší obrazotvornost lidu.
>
> Vzpomínky na příhodu Dreyfusovu jsou ještě dosti svěží v našich myslech, abychom si snadno představili prudkost hněvu, jenž se rozpoutal proti Masarykovi. Veřejně udáván jako zaprodanec Vídně, hanoben tiskem, urážen na své stolici učitelské, opuštěn částí svých přátel, Masaryk se svým přítelem, velkým básníkem Macharem, jednu chvíli pomýšlel na to, aby opustil Čechy. Dusil se v tom ovzduší otráveném záštím a lží.
>
> Brzo však odmítl myšlenku odchodu, jež by se byla podobala odpadnutí; jeho heslem bylo: čiň vše to, co ti jde nejtíže. Zůstal, aby jak příkladem, tak i slovem pokračoval ve svém díle apoštolském…"

O Masarykově úmyslu opustit Čechy a odejít do ciziny zmiňuje se také jeho věrný pomocník Jan Herben v brožuře „T. G. Masaryk" na str. 87:

> „Tenkrát byl postrach z veřejného mínění takový, že nikdo nevystrčil ruky, aby se Masaryka zastal. Byli už dříve v životě Masarykově dnové hořkosti, kdy pomýšlel vystěhovat se z vlasti, roku 1899 však již opravdu ‚pakoval kufry', jak mi pravil."

Je velikou škodou pro český národ, že Masaryk neuskutečnil tehdy svůj úmysl odejít z Čech a vzdát se příslušnosti k českému národu, která u něho byla beztak jen zevnější. Sám prohlašoval, že Čechové mají se vzdát úsilí o zachování své národní svébytnosti a přiklonit se k národu německému, jak dosvědčuje ve svých pamětech dr. Albín Bráf. Prohlásil také, že mateřská řeč je pro něho pouze dorozumívacím prostředkem (Die Muttersprache ist für mich nur ein Verständigungsmittel). Ostatně je

---

[22] Semité jsou příslušníci potomků 26 národů semitského jazyka (např. akádštiny, hebrejštiny, féničtiny, assyrštiny, aramejštiny atd.). Toto označení, které první použil A. L. Schlözer r. 1771 a J. G. Eichhorn je r. 1787 oficiálně zavedl do jazykovědy, vůbec nic nevypovídá o národní nebo rasové příslušnosti, i když se národní nebo rasová příslušnost u prapůvodních Semitů předpokládá a přijímá. Proto je dnes všeobecně užívané označování nepřátelství vůči Židům a Židovstvu pojmem „antisemitismus" etnograficky nevhodné a nepřesné. Navíc je pro svoje hodnotící zneužívání v rasových teoriích 19. a 20. století zdiskreditované a je pouze účelovým a politickým zneužitím původního pojmu a výrazu; pozn. editora.

těžko pokládat ho za Čecha, když byl po otci Židem Kdyby byl Masaryk tehdy odešel do ciziny, bylo by to pro národ český velikým štěstím, neboť by ustal jeho neblahý vliv v našem národním prostředí, jenž způsobil u nás mravní rozvrat, jehož důsledky zvláště dnes náš národ pociťuje.

Právní zástupce rodiny Anežky Hrůzové dr. Baxa zaujal několikráte své stanovisko k tvrzením sneseným v uvedené již Masarykově brožuře. Uvádíme zde jeden jeho projev otištěný ve spisku P. Eduarda Kasala „Profesor T. G. Masaryk a revise Polenského procesu“, z něhož vyjímáme:

„Co jest v brožuře prof. Masaryka, jest věru jen smutným důkazem toho, že marně se shání Hilsnerovci po důkazech proti jiným vrahům.

Prof. Masaryk nečetl spisů soudních, nebyl přítomen líčení, ba nebyl ani v Polné na místě činu a přes to osobuje si právo svalovati s Hilsnera vinu přímo na domácí lidi Anežky Hrůzové.

Toto bezdůvodné podezřívání nevinných lidí, osob, kterým ruka vražedná odňala dceru a sestru navždy – takové jednání jest se strany prof. Masaryka pravým hříchem proti humanitě, jím tak často hlásané! Nazývám jeho jednání – nejmírnějším slovem – lehkomyslností! Bez znalosti materiálu, opřen pouze o domysly, pronáší soud o tak dalekosáhlé věci.

Probírati jeho ‚vědecký spis’ bylo by pro mne, právníka, pro nějž jsou směrodatny jen okolnosti soudně zjištěné, nedůstojno. Tam, kde se jedná o život člověka, nemusí svědomitý právník házeti domysly, jak to činí prof. Masaryk. Pro nás jsou rozhodnými vyšetřené okolnosti a těch prof. Masaryk vůbec nezná, jak sám se k tomu doznává.

Prof. Masarykovi dnes nemusí nikdo na jeho mělkosti odpovídati, neboť odpověď již jest dána:

1. soudním vyšetřením,
2. Hilsnerovým doznáním.

Prof. Masaryk svaluje vinu na domácí lidi Anežky Hrůzové, poněvadž vražda prý se stala nejpravděpodobněji v obydlí, či jak na jiném místě opatrnicky naznačuje ‚doma’.

Ad 1. Stůjž zde jednou pro vždy konstatováno: Proti Hrůzovým, t. j. proti matce i bratrovi zavedeno v měsíci říjnu 1899 k naléhání dr. Auředníčka, k telegrafickému rozkazu ministra Kindingra a k udání samého vyšetřujícího soudce Baudiše přípravné vyhledávání, Hrůzovi slyšeni jako podezřelí, nejpřísnější domovní prohlídka u nich provedena, ale řízení proti nim bylo zastaveno.

Důvody, které dnes světu prof. Masaryk jako bůhví jaké objevy ve své brožuře přednáší, byly drem Auředníčkem již na počátku měsíce října ministru Kindingerovi sděleny, vyšetřujícím soudcem Baudišem na c. k. státní zastupitelství podány; od důvodů prof. Masaryka liší se pouze formou a pak tím, že byly sepsány právnicky, kdežto prof. Masaryk počíná si ne ani jako laik, nýbrž jako člověk, který nemá o celé věci ani ponětí.

Soudním vyšetřováním tedy v říjnu t. r. po rozsudku nad Hilsnerem proneseným, zjištěna byla neodůvodněnost podezření proti rodině Hrůzové vyřčeného. Jestliže přes to p. prof. Masaryk neostýchá se opětně toto podezření na ně uvaliti, pak nechť posoudí veřejnost, srovnává-li se jednání jeho s humanitou.

Ovšem, řekne se, že snad p. prof. Masaryk spisů o tom nezná. Pak ale jest jeho mravní povinností neplésti se do věcí, kterým nerozumí a kterých nezná a míti tolik mravního vědomí, aby neobviňoval ze zločinu vraždy osoby, které samým soudním vyšetřováním, tudíž forem nejpovolanějším, byly nadobro očištěny.

Ad 2. Doznání Leop. Hilsnera v říjnu t. r. po rozsudku učiněné, vylučuje naprostou možnost, že by domácí lidé Anežky Hrůzové tuto byli zavraždili. Z protokolů v říjnu t. r., tedy po rozsudku s Hilsnerem sepsaných, dověděl se prof. Masaryk, kým a jak asi vražda spáchána byla – já ovšem o tom musím pomlčeti, poněvadž podle zákona není

dovoleno před skončením řízení zprávy tiskem podávati. Jestliže ale to prof. Masaryk neví, jak se může odvážit nevinné lidi z vraždy obviňovati ?

Ukázal jsem tedy, že i soudním šetřením proti Hrůzovým i doznáním Hilsnerovým jest dokázán pravý opak toho, co prof. Masaryk ve své brožuře tvrdí.“

Dr. Baxa.

Těmi, kdož byli nejvíce povoláni odpovědět na Masarykovu citovanou brožuru, byli soudní znalci, polenští lékaři MUDr. Václav Michálek, městský lékař v Polné a MUDr. Alois Prokeš, obvodní lékař v Polné, kteří prováděli komisionelní ohledání mrtvoly Anežky Hrůzové jednak na místě činu, jednak v polenské márnici.

Jako čestní lidé, svědomití lékaři a povolaní znalci, nemohli a nesměli mlčet, když byla tak hanebným způsobem znásilňována pravda v případě vraždy Anežky Hrůzové, s nímž byli do všech podrobností úplně obeznámeni, neboť jako soudní znalci museli všechny okolnosti s vraždou související důkladně vyšetřit.

Odpověděli proto na Masarykovu brožuru obšírně dne 5. prosince 1899 v „Radikálních listech“, kteroužto odpověď vydalo jako samostatnou brožuru vydavatelské družstvo „Neodvislost“ v Praze.

Otiskujeme ji na tomto místě celou:

Polenští lékaři odpovídají

Odpověď MUDr. Václava Michálka, městského lékaře v Polné a MUDr. Aloise Prokeše, obvodního lékaře v Polné se stanoviska převládně znaleckého na brožuru profesora Masaryka: „Nutnost revidovati proces Polenský“. (Otisk z „Radikálních listů“.)

Odpověď tato je psána vlastně pro „domo sua“. Má čeliti ponejvíce proti obviněním, jež pan profesor veřejně proti nám si dovolil, vytýkaje nám nedostatečné ohledání mrtvoly, a imputuje nám sugesci o rituální vraždě, jíž ovládáni prý jsme byli při ohledání i dobrozdání.

Veřejně jsme byli napadeni, veřejně musíme se bránit; myslím, že ani censura v tom nemůže nic závadného shledat; vždyť výtka, že brožura byla zkonfiskována, je bezvýznamná, když její obsah v interpelaci dra Rappaporta a soudruhů na říšské radě uveřejněn byl a rozšiřován tedy býti může.

Chceme ukázati, pokud obvinění toto bylo oprávněným. A abychom veřejnosti mohli poskytnouti úplnou možnost to posouditi, musíme nutně jednotlivé body z brožury, ať direktně ať vzdáleně ohledání místního neb mrtvoly samé se týkající kritisovati a s pravdou srovnati.

Z toho veřejnost ať sama nestranně posoudí tu svědomitost, s jakou se pan profesor k práci té připravil, tu pravdivost všech jeho údajů a cenu z nich činěných závěrů, tu jeho nepředpojatost, tu věrohodnost a spolehlivost některých jeho pramenů. Ať posoudí pak dobře význam jeho neopatrných slov, uvedených v č. 47 „Času“: „Moje kritika procesu polenského je stejnou vědeckou prací jako jiné mé práce vědecké!“

Z těch důvodů pomíjíme úplně statě V., VI., VII. a IX. jako nás se netýkající a upozorňujeme, že držíce se přesně věci, daleci jsme při této odpovědi snahy otázku rituální vraždy ventilovati, právě tak jako odmítáme od sebe nařknutí z vlivu sugesce její.

V čísle I. nadepsaným „Místo a doba vraždy“ dává prof. Masaryk již najevo svou pochybnost, že vražda stala se vůbec v lese Březině a právě v tu dobu, kdy obžaloba udává. Soudí tak hlavně z té okolnosti, že krev prý Dvořákovými psy na jiném místě nalezena nebyla, ačkoliv čich jejich nepovažuje za žádnou autoritu pro hledání krve. Tvrdí z toho, že mrtvola byla do lesa přinesena. Vychází tedy z toho neodůvodněného přesvědčení, že tam, kde Anežka byla zabita, i krev scházeti nesmí. Možnost tuto však připouští i soudní medicína, znajíc jisté druhy perversity pohlavního pudu, kde i tato okolnost může hráti svou důležitou roli. Patrno z toho, že praemissa jeho není správná.

V čísle II. dokazuje, že „vražda nestala se na udaném místě v Březině, ale jinde“.

Hned z počátku pozastavuje se nad faktem, že mrtvola nalezena byla v abnormální poloze obličejem dolů a s nohama v ostrém úhlu obráceným v kolenou zpět. Vysvětlení situace této bylo sice jedním z nás předsedovi poněkud neurčitě uděláno, druhým však, jak p. profesor z protokolu přesvědčiti se mohl, poloha ta přirozeným způsobem vysvětlena. A je to také zcela jasné a vysvětlitelné nejen pro toho, kdo mrtvolu na místě v původní poloze viděl, ale i pro toho, kdo místo, kde mrtvola ležela, důkladně ohledal.

To, kdyby byl pan profesor podle své podivuhodné důkladnosti, s kterou se do celé věci pustil, učiniti neopomenul, byl by svým bystrým důvtipem snadno celou věc pochopil a nebyl by si musel tak s p. dr. Bulovou nad tím lámati hlavu.

Věc měla se takto:

Mrtvola nalezena byla nohama s levé strany pod malým, nejvýše 1 m vysokým smrčkem ukryta, jehož větve skorem až k zemi dosahují. Vrahové, chtějíce mrtvolu ukrýti (kterýžto úmysl přece p. prof. vyvrátiti nemůže) odnesli mrtvolu asi 3 m s místa vraždy dále do lesa. Zde položili ji nohama pod zmíněný malý smrček a sice tak, že stromek stál po pravé straně mrtvoly na tváři ležící.

Ve své snaze, co možná nenápadnou mrtvolu učiniti, pokryli přední část těla uřezanými stromky a jehličnatými větvičkami; chtějíce pak délku mrtvoly co možno zkrátiti, by za stromkem nohy nevyčnívaly, zvedli je, ohnuli v kolenou a ohnuté podstrčili pod nadzvednuté větve smrčku; uvolněné pak větve klesly dolů a dolehnuvše na ohnuté nohy, zabránily jim v přepadnutí zpět. Potom odšoupli vrahové kolena a stehna ještě více ku kmeni stromku, čímž zaviněno mírné zahnutí těla napravo, nad kterým se také pánové tolik pozastavovali. V takové situaci tělo bylo nalezeno! Vždyť stromek musel na opačnou stranu ohnut a větve zdviženy býti, aby bylo možno nohy pod stromkem ukryté v celém rozsahu spatřiti. Co na tom je nepochopitelného? Nemohly nohy jinak nalezeny býti, než zkřivené, když větve kryjícího stromku jim bránily zpět klesnouti a je v podobě dané udržely! Aby tuto prostou a přirozenou věc vysvětlili, na kterou snadno by byli přijíti mohli, ohledavše místo důkladně a davše si situaci mrtvoly řádně vylíčiti, přicházejí k následující podivuhodné konklusi: „S mrtvolou muselo býti po více uplynulých hodinách od smrti manipulováno a to právě v té době, když tuhnutí počalo se vyvinovati v dolních končetinách (tedy aspoň 10–14 hodin po smrti)!“

Co do té doby vrahové s mrtvolou dělali, proč ji dříve neuklidili lépe, než jak byla nalezena, co se jim při bezprostřední blízkosti hlubokých a opuštěných lesů na druhé straně vesnice snadno podařiti mohlo, pan profesor nevysvětluje; pouze z některých výtečných narážek dalších by se dalo na něco souditi: Dělali asi mrtvole toiletu, omývali ji, oblékali a zapínali do jupek!

A na základě tohoto přesvědčení vytvořil p. prof. Masaryk současně s dr. Bulovou následující děj:

„Mrtvola právě v době zmíněné, právě kdy nohy tuhnouti začaly, buď byla nesena s nohama přehozenýma přes pravé rameno nosiče, který zároveň levou rukou špagátem dole krk mrtvoly k sobě přitahoval; anebo byla sem vezena v bedně na trakaři, během toho času pak nohy v zmíněné poloze ztuhly!“ „Při tom však“ připomíná, „byla mrtvola zabalena v pytli neb šatech, aby nekrvácela!“ Výborně, jak duchaplný to výklad! Jak mohla povstati strangulační rýha ostrá, suchá, tenká, svědčící, že škrtidlo účinkovalo direktně na krk, skrze pytel neb šaty, jak mohla dokonce povstat při převážení v bedně na trakaři, to zůstane hádankou. Taktéž zapomíná pan profesor, že, když právě měly nohy ztuhnout při tom v kolenou, by byly musely zůstat na oněch místech mrtvoly, která k tělu nosiče přiléhala, znatelné oploštěniny a vtisky od šatů, knoflíků atd. nosiče; vždyť kontura dotyčných údů a povrch jich by byl musel doznat trvalých změn. Tomu však tak nebylo. Lýtka, stehna i hýždě mrtvoly byly zcela ovální bez jakýchkoliv vtisků a oploštěnin; nikde nebylo té nejmenší stopy po něčem takovém. Zato však při obrácení mrtvoly bylo dobře znáti otisky půdy, zmačkané prsy

i břicho, dokazující, že tu byla mrtvola čerstvá uložena, a že vychladla a ztuhla teprve na místě.

Dále strangulační rýha na krku, která ostatně ani povstati nemohla v takové tvářnosti při určitě předpokládaném podle p. prof. Masaryka zabalení mrtvoly v pytli neb šatu, by byla musela míti docela jiný průběh, než měla. Rýha probíhala přesně horizontálně, typicky po škrcení. Pak-li nesl vrah mrtvolu, jak p. prof. Masaryk vysvětluje, hlavou dolů visící šikmo k trupu nahoru a býti spíše na rozhraní krku a hrudníku, musila by býti širší, kůže od pohybu těla při nesení ve větším rozměru a nepravidelně od provazu rozedřena, kdyby pak probíhal při nesení provaz ranou na krku, musela by býti tkáň v ráně a na krajích rozedřena a zhmožděna od provazu při nevyhnutelném kymácení těla. Rýha však byla pravidelná, přesně horizontální, úzká, široká nejvýše ½ cm, suchá, krátce typická rýha strangulační, pocházející od škrcení na holém krku, neboť jen rýhy od škrcení mají ten průběh. Rýha pocházela od škrcení za živa z následujících důvodů:

1. z průběhu a vzezření rýhy a reakce životní;

2. z toho, že na hlavě byly znatelny známky škrcení; obličej byl odulý a do modra lividně zbarvený. To je důkazem, že za živa byl před řezem oběh krevní v hlavě a obličeji porušen; kdyby byla bývala podříznuta bez předcházející strangulace, byl by musel býti obličej vpadlý a zrovna tak bledý a vykrvácený jako ostatní tělo.

3. nalezený provaz byl uprostřed zkrvavený, a co hlavního, až na několik vláken skorem úplně přeříznutý.

To je důkazem, že škrtidlo bylo na krku právě, když řez byl konán.

Dále tvrdí, „že Anežka Hrůzová nebyla špagátem škrcena, sic by rýha byla také na straně levé a vůbec kolem krku celého." Není pravda, že by rýha musela při škrcení takovým způsobem probíhati, vždyť může někdo býti škrcen, aniž by oba volné konce škrtidla se spojily neb zadrhly. Poněvadž probíhala rýha více vpravo, patrno, že volné konce provazu byly nalevo rukou jednoho z vrahů přitahovány, aniž by byly zadrhnuty. Poněvadž pak z průběhu řezu na krku (probíhal šikmo shora vlevo dolů napravo, jasno na základě zkušenosti soudní medicíny, že řez konán se strany pravé nasazením nože na levou stranu krku) vysvitá z toho přirozeně situace při ději vražedném. Vrah škrtící byl po levé straně oběti, vrah řezající na pravé straně. To jest neklamný, logický úsudek z popsaných, předcházejících, nepopiratelných známek. (V obžalobě předpokládána situace, že jí vrah hodil kličku s pravé strany lesa, nemůže býti správná, neboť rýha strangulační by musela býti vyznačena více nalevo, musela by být měkká, širší, poněvadž škrtidlo by účinkovalo teprve skrze šátky eventuálně přehozené přes hlavu sukně, jak je měla i Anežka dle tvrzení svědků (Horáček), kteří Anežku domů kráčející naposledy viděli.) Jeho výklad, že špagátem hlava tak byla přitažena také za tím účelem, aby rána více sevřena byla a tím krvácení zmírněno po cestě při nesení, jest úplně nepravděpodobný. Především předpokládá pan profesor, že mrtvola před mnoha hodinami vykrvácená, mohla při nesení začít znovu krvácet, což jest nemožností; kdyby však i ta možnost stávala, nemohl provaz, probíhající středem krku hlavu k trupu přichylovati, naopak hlava by byla ještě více dolů přepadla a rána by se ještě více rozšklebovala.

Ad 5. Nepravdivým je tvrzení, že jí byla kolem hlavy vrchní polovice košile a nad košilí sukně kanafasová „otočena" za tím účelem prý, aby po cestě nekrvácela. Košile s dvěma jupkami jí byla přes hlavu přetažena a kanafasová sukně zcela volně na hlavu položena, patrně za účelem ukrytí. Jak mohla kanafasová sukně stavět krvácení, když se dala s hlavy lehce sejmouti? Mimo to by byla musela být celá krví promočena, kdežto sukně byla skorem čistá až na malý zakrvácený flíček. Zní-li tedy v protokole ohlédacím „otočena", byl to nevhodně použitý výraz od p. rady Reichenbacha, který protokol na místě nálezu diktoval a který, jsa rodem Němec, není přesně jazyka českého mocen. Pravý výraz by byl „obložena". Takových nevhodných přesně s pojmem

se nekryjících označení je více, která buď vyplývala z nepřesného ovládání češtiny, neb byly úmyslně jiným utořeny. Tak na př. kalhotami byla „přikryta“ místo v kalhotech „oblečena“ aneb šátky byly nalezeny „složené“ místo „stočené“ (neb „sbalené“).

V protokole stojí, že byly konstatovány ostré odřeniny na „prstech“, pan Masaryk uvádí na „prsech“. Zvláště v této poslední věci, z které činí p. prof. Masaryk veledůležitou okolnost, na kterou prý skorem žádná váha nebyla kladena se strany obžaloby, je mýlka úplně nevysvětlitelná a úplně vyloučena. Kdyby i bylo omylem v protokole „t“ vypuštěno, musel p. prof. Masaryk, čta protokol v souvislosti, seznati, že se to netýká „prsů“, poněvadž v protokole výslovně stojí, že byly konstatovány ostré odřeniny na zevních plochách dvou posledních článků prstů rukou; znalcové také ihned vysvětlili, že povstaly posmrtně při přenášení mrtvoly s místa na místo, při čemž zevní plochy prstů rukou vlečeny byly po zemi.

Ad. 6. Zpráva četníka Klenovce, že prý po úvoze na stráni byla znatelná stopa, je úplně bezvýznamná; tam muselo být znatelných stop velmi mnoho, neboť než četníci a s nimi Klenovec z lesa, kde právě hledali, od lidí a dětí mrtvolu nalezších přivoláni byli, velké množství hledajících lidí a dětí po okolí a tedy i po stráni úvozu běhalo a lezlo. Taktéž doznání matky Hrůzové (sub 7), že stopa krevní nalézány byly již v pátek, jest bezpodstatné, vždyť ani nalezeny býti nemohly, když měla být mrtvola, jak udává p. Masaryk, více hodin po smrti, tedy už nekrvácející, pečlivě umytá a v pytli neb šatu zaobalená, na místo dopravena!

Ad 8. Také nepravdivý jest údaj p. profesora, že dle odhadu znalcova obnášelo množství krve na místě nalezené 1 ½ litru. Znalec tvrdil, že veškerá krev vůbec, co byla nalezena v šatech, na místě i v těle, sotva 1 ½ litru obnášeti mohla. Skutečně humoristickou jest domněnka p. prof. Masaryka, že snad i malý koláček krevní nalezený pod hlavou mrtvoly byl sem z Malé Věžnice přinesen. To snad přece si nemyslil doopravdy! Všecko sem mělo být přinešeno, i ten hadr, do kterého vrah nůž otřel, i ta oloupaná hůl, a dokonce i ten koláč krve!

II.

Dále tvrdí p. profesor Masaryk, že vražda stala se nejpravděpodobněji v obydlí a v době, kdy zavražděná byla svlečena.

Tomu prý nasvědčuje:

Ad 1. Že mrtvola byla jen v botkách, punčochách a zbytku košile a přikryta kalhotami. Mrtvola byla „oblečena“ v kalhotech a nikdy přikryta jimi.

Pás kalhot byl však následkem násilného trhnutí na dvou místech přetržen, a tím kalhoty v pasu uvolněny. Mrtvola měla oblečené punčochy a na nohou měla dobře zašněrované těžké, silné botky (žádné domácí střevíce); a sice tak důkladně, že i konečky šněrovadel byly do botek zastrkány. Boty takové nenosí doma žádné venkovské děvče, ty obléká jen k chůzi přespolní. Jeho první prací je, když domů přijde, že se zuje. Doma a po vesnici běhá pak buď boso, neb když je chladno, v punčochách, v dřevákách neb v pantoflích.

Mrtvola oblečena byla nejen do zbytků košile, ale i do dvou jupek, z nichž spodní byla na jeden knoflík na prsou zapnuta, svrchní pak docela volná, rozepnutá. Tyto pak byly i s košilí přes hlavu strženy, ne na rukou jen rukávy navlečeny. Toho důkazem je, že hrobník, asistující při obdukci, jinak nemohl jupky s mrtvoly svléci, než je nožem rozřezati musil, ne však, jak p. prof. Masaryk tvrdí, že je lékaři rozřízli nůžkami, chtějíce se do jupek podívati. A právě tím násilným stržením přes hlavu a zaškrcením na ramenou a nadloktí povstaly ony strangulační rýhy, které úplně průběhu škrtících záhybů jupek odpovídaly. Strangulací tou pak povstaly ony otoky rukou, které si pan prof. Masaryk vykládá tak, že byla za ruce přivázána.

Jak nápadná zde snaha, jako všude jinde, vykládati každou i sebejas-

nější a přirozenou okolnost zcela jinak! Vždyť je vyloučeno úplně naprostou shodou záhybů škrtících na rukávech a rýh strangulačních na ramenou a nadloktích. A tato okolnost, jakož i to namáhání a rozřezání, jehož bylo zapotřebí, aby s mrtvoly sundány býti mohly, je důkazem, že při vraždě je měla oblečené na sobě a nikoliv, jak si p. prof. Masaryk a jeho znalec dr. Bulova představují, že jí byly teprve navlečeny po vraždě.

„Zapjatý kabátek, rozumí se, nemůže býti svlečen přes hruď a přes hlavu, tvrdí pp. dr. Bulova a Masaryk. Arci že ne, ale ona neměla kabátky zapnuté.

Dle určitého svědectví svědků, zvláště hrobníka, který jí svlékal, a nás, měla spodní kabátek jen na jeden knoflík uprostřed na prsou zapnutý a svrchní docela rozepnutý. V takovém stavu možno snad kabátky přes hlavu strhnouti?

Dalším důkazem, že byla oblečena, tak jako na delší cestu, jest, že měla navléknuté nátepničky (štulce). A myslí si pan prof. Masaryk, že venkovská děvčata konají domácí práci neb chodí spát v nátepničkách ?

Že byla oblečena v kalhotách a ne přikryta jimi, už bylo podotknuto. A roztrhaný pás, utrhané a zohýbané háčky na sukních nejlepším jsou důkazem, že byla v nich oblečena, a že za účelem co nejrychlejšího uvolnění všeho co svíralo, vrahové takovým násilným způsobem sukně odstraňovali a pás kalhot uvolnili.

Ad 2. „Vlasy byly rozcuchané!“ a proto musily podle pana prof. Masaryka býti rozpuštěné! Toť zvláštní logika! Což nemohou býti i vlasy v účes původně upravené rozcuchané? A že vlasy rozpuštěny nebyly, nýbrž že dříve v účes byly upraveny, jest jisto, neboť ve dvou chumáččích byly známky oplétání; následkem rozcuchání však a prosáknutí i spečení krví nebylo možno rozeznat způsob účesu; jen pan prof. z toho dedukuje, že musely býti rozpuštěny! Duchaplný je dále důvod pro rozpuštěnost vlasů, jejž uvádí znalec p. dr. Bulova: „On nalezl totiž na vnitřní straně kabátce ústřižek vlasů asi 5 cm dlouhý „z vlasů parallelních!“ – parallelní vlasy pak mohou pocházet jen prý z rozpuštěných vlasů,“ tvrdí pan doktor.

Viděl už p. dr. Bulova, že při nějakém účesu každý vlas jednotlivě se zaplétá nebo uvazuje?

Účes dělá se snad vždy z jednotlivých pramének vlasů buď silnějších neb slabších! V takovém pak praménku musí býti pak větší počet „vlasů parallelních“, vzdor tomu jest ale pramének součástí účesu!

Může tedy snad také ten ústřižek pocházeti z takového praménku! Či nikoliv?

Ad 3. „Na hlavě nalezeno prý bylo 8 ran, o nichž obžaloba tvrdí, že měly za účel Anežku omráčit.“ „To je prý důkazem, že nebyla strangulována před smrtí, neboť, k čemu prý by toho tolik vrahové činili za účelem omráčení? Když jich bylo více, nebyli by museli strangulovat, mohli ji prý svázat a ucpat ústa.“ Krátce a dobře, p. prof. Masaryk chce tím dokázat, že nebyla za živa strangulována a že vrahů nebylo více.

O tom, že strangulace konána byla za živa, není žádné pochybnosti, to dokázáno, myslím, více než dostatečně; taktéž, že rány na hlavě dostala za živa, že řez konán byl za živa, když takovým způsobem vykrvácela, to také nemůže být sporno. Že nebyla přivázána za ruce, to už s dostatek vyloučeno bylo, že měla oprátku na krku současně, když konán řez, je také jasně dokázáno. Že byla oblečena a že teprve šaty s ní strhány při vraždě, toť úplně jisto! Z toho, že ji vrahové škrtili a neucpávali ústa, jak pan profesor Masaryk by za lepší uznával, vysvítá, že měli praktičtější názor než p. prof, Masaryk. Oni dobře věděli, že škrcení je asi daleko rychlejším, účinnějším a bezpečnějším prostředkem k umlčení oběti, než ucpávání úst. A právě tato okolnost, že ji vrahové svázati nemohli, svědčí o tom, že tu byla hojnost pomocných ruk, že to všecko vykonáno býti mohlo, že stačily ty ruce Anežku udržeti, její odpor přemoci, i škrcením křik zameziti a jí šaty strhovati, košili rozřezávati, do hlavy rány zasazovati, krk podřezávati a ještě při tom náležitou pozornost jiným věcem věnovati. Že vrahové více konali, než snad třeba bylo k omráčení, že strangulovali, i hrozné rány jí do hlavy za-

sazovali, to by si právě jako psycholog pan profesor dobře vysvětliti mohl. To je důkazem, že vrahové jednali ve vzrušení, kdy každý čin se přesně neodměřuje v záchvatu vražedné mánie; že ve své bestiálnosti neměli takovou rovnováhu duševní, takový filosofický klid, s jakým p. prof. Masaryk pracoval na nové brožuře, analysuje jednotlivá dokázaná fakta, a přemýšleje, jak by je vyvrátil a překroutil.

Z toho důvodu nepočítali, je-li těch ran více nebo méně než třeba, proč není potřeba zasazovati tolik ran do hlavy, když současně se škrtí! Také tvrzení obžaloby, že vražda byla připravena a promyšlena, je úplně správné. To dokazuje připravená a oloupaná hůl, provázek nařiznutý, které zakrvácené v blízkosti mrtvoly se nacházely, kameny ve velkém počtu sem nanesené, které dříve podle tvrzení mnoha svědků, místa dobře znalých, se tam v takovém počtu na jednom místě nashromážděné nenacházely; o tom svědčí stopování a vypozorování Anežky Hrůzové Hilsnerem, nehledě ani k tomu, že on sám později vše doznal.

Na šátkách nebyly znát stopy úderu, proto patrně, že šátky byli při přepadení s hlavy strženy, jinak by arci byly rány, které skrze vrstvu vlasů způsobeny byly i na šátkách důkladné stopy zanechaly.

Stržení těchto šátků s hlavy při přepadení považuje též p. prof. za něco nemožného, nepřirozeného, a při tom zase ohřívá svůj i p. drem Bulovou vymyšlený a naprosto neodůvodněný náhled o rozpuštěných vlasech!

Dále píše: „Šátky nalezeny byly 6 m od místa činu „složené“! A to prý měli vrahové v největším chvatu udělat? Doma ale prý se ovšem šátky skládají!“

Toť zase důkazem, na základě čeho je brožura sdělána! Náramně pochybujeme, že v původním protokolu je toho výrazu použito, kterým by zcela nevhodně byl stav šátků panem radou Reichenbachem označen, v protokole asi zní „stočené“, avšak s „t“ udělá se snadno „l“ a z „č“ udělá se hned „ž“, a je tu něco nového, z čeho se už dá něco vytlouci! Celá soudní komise, všichni svědci a zvláště nálezci vědí velmi dobře, že nebyly šátky ani sukně nalezeny ukryty „složené“, nýbrž „stočené, svinuté, schumlané“!

Nepravdivým jest dále tvrzení, že „lékaři, aby se mohli podívat do kabátce, rozřízli jej nůžkami“!

Jak už dříve podotknuto, lékaři kabátce ani nerozstřihovali, ani nerozřezávali, nýbrž hrobník, pomáhající při obdukci, byl nucen kabátce nožem rozřezati, aby je s těla Anežky dostati mohl!

Ad 5. Pan dr. Bulova a jeho choť, která kdysi prý měla šicí školu, dostali k disposici podivuhodným a nevysvětlitelným způsobem „corpora delicti“.

Okolnost ta je vedle své trestní stránky velmi důležitá; ona svědčí o tom, jakých protizákonných prostředků přátelé Hilsnera použili, a jaký vliv a jakou moc mají, když vyšetřující soudce mající „corpora delicti“ v ošetřování, vzdor výslovnému, přísnému znění zákona jim je vydal!

A tu konstatoval tento manželský párek znalecký, že „košile a její součást byly nůžkami stříhány“!

Celá soudní komise, četní svědci a svědkyně na místě nálezu mrtvoly i později vyslýchané, z nichž taktéž některé měly školu šicí, jako na př. slečna Blandina Prchalová, měli ten dojem a přesvědčení, že košile zubovitě přeřezána nožem!

A nyní je jen dvojí vysvětlení možné:

Buď odborné znalosti pana a paní Bulovové, vzdor její praksi v šití nejsou neklamnou autoritou pro stříhání, anebo – při dokázaném přísném a pečlivém ošetřování a zachování „corpora delicti“ mohly stopy stříhání na košili se dostat později!

Pan vyšetřující soudce bude asi panu profesorovi velice vděčným za to, že jeho ochotu tak chytře v brožuře vyplácl!

Ad 6. „Anežka také proto byla prý v obydlí zabita, že neměla žádné bláto za nehty.“

Že by musela mít za nehty bláto, když byla zabita v lese, kde žádné bláto není, ný-

brž jehličí, zetlelé listí, suché větvičky, sem tam mech a tráva, to věru obyčejnému smrtelníku nepochopitelno.

Vždyť ležela přední holou plochou těla na holé zemi, a ani zde nebylo žádné památky po blátě, nýbrž byla jen sem tam potřísněna přilnulým jehličím, drobnými větvičkami, uschlými lístky a stonky trávy! A jaké humoristické nápady má pan profesor! „Mrtvola byla prý po těle čistá“, z toho následuje, „že prý ji vrahové doma umyli“! Jaký to skvostný nápad! Jak byli ti vrahové čistotní!

Snad to udělali z piety k mrtvole; před pohřbem obyčejně se omývají. Celému tělu od krku dolů věnovali takovou čistotu; hlavu a ruce ale nechali krví zbrocené, vlasy krví spečené a rozcuchané! Kdoví, nedali-li ji před smrti zaopatřiti!

Konečným pádným důvodem pro vraždu vykonanou v obydlí je to, „že prý nalezeny v žaludku jejím hojné zbytky potravy, hlavně mléka!“ To musela jísti jen doma a nikde jinde! Anežka časně z domu odešla a nepřišla domů až pozdě večer a tak celý čas dle pana profesora nic nejedla, než doma.

Zvláštní ale jest, že slečna Blandina Prchalová pod přísahou stvrdila, že u ní Anežka před odchodem, asi ve čtyři hodiny, mléko a chléb, které také v žaludku nalezeny byly, svačila, kdežto doma u Hrůzů k večeři měli ten den bramborovou polévku a brambory, po nichž v žaludku ani stopy nebylo! A při tom zase obviňuje nás, že jsme obsah žaludeční blíže neprozkoumali! Cožpak bylo tu možné podezření na otravu, abychom snad byli obsah musili chemicky a mikroskopicky prozkoumati?

IV.

Způsob vraždy: obžaloba, svědkové i lékaři byli patrně pod sugescí vraždy rituální. Nařknutí toto jest nejlepším důkazem, jak pan prof. Masaryk ve své brožurce věcně a nepředpojatě si počíná! Mrtvola nalezena byla v sobotu ráno o deváté hodině, obdukce konána pak částečně hned, částečně „sekce“ o třetí hodině odpoledne téhož dne; při tom současně protokoly diktovány jen dobrozdání o dva dny později.

V té době však nebylo ani tušení o vrahu, tím méně o tom, že by Žid byl pachatelem. Jak možno tedy insinuovat nám lékařům sugesci o vraždě rituální, která nám buď úplně neznámá, neb jen co mythická báchorka známa byla, a které jsme nevěřili. Obraz, který se všem účastníkům objevil, přirozeně vedl každého na myšlenku nejprve o „vraždě z chlípnosti“.

Vždyť bylo nalezeno zavražděné mladé děvče a bylo skorem celé obnažené; všechny věci její nalezeny až na růženec a rukavice, vražda loupežná tu tedy vyloučena. Motiv sexuální byl to tedy, který ovládal mysli všech po celý čas ohledání místního, po čas obdukce. Když pak z ohledání genitálií vyloučeno násilí smilné, pomýšleno též na všecky možné pervesity pohlavního pudu. Poněvadž pak protokoly diktovány současně, které přece nedostaly se již lékařům do rukou, aby snad eventuálně mohlo namítnuto býti, že byly pod sugescí rituální vraždy, později snad nastalo mínění; poněvadž pak souhlasně dle těch protokolů i při přelíčení vypovídáno bylo a býti musilo, jinak by bylo bývalo ihned na nesrovnalosti poukázáno patrno, zda-li lékaři mohli býti v sugesci vraždy rituální; chce-li mluviti tedy o nějaké eventuální sugesci, směli by spíše mluvit o sugesci vraždy z motivu sexuálního.

Stále prý tu mluveno o „ráně řezné“, o „říznutí“, o „podřezání krku“.

To prý svědčí o zaujatosti a stranictví!

Přál bych panu profesoru, který v duších tak dobře čísti umět se domnívá, vidět celou komisi i zástup celý, když Anežka Hrůzová obrácena byla a nadzvednuta! Takový strašný, rozšklebený řez, že, pane profesore, hlava klesla úplně nazad, otřásl každým a lidé utíkali od místa, a jeden výkřik zazněl z úst všech: „Vždyť ona jest podříznuta jako kus dobytka“, potom by se nad tím nepozastavoval, že mluvilo se o ráně řezné, o podříznutí.

O jiném označení rány se tu mluvit nemohlo, když rána ode všech na první pohled,

i od lékařů při bližším ohledání zcela jasně takovou seznána byla! Ve všech protokolech lékařských však ani jedenkráte nenajde slovo: „košerácký nůž“ nebo „košerování“. Pan prof. Masaryk může býti ubezpečen, že my znalcové jsme si počínali daleko objektivněji a věcněji, než pan prof. Masaryk při zdolávání brožury. Nařknutí lékařů o vlivu sugesce vraždy rituální má asi tu pravdivost v sobě, jako poctivý úmysl, zásady humanity, kterými se pan profesor při zpracování brožury řídil.

A pan profesor pak přichází se svým podivuhodně určitým a přesným rozpoznáním, že rána na krku byla „bodná“, že způsobena byla bodnutím špičatým nožem a řezem obyčejným! On, ani jeho znalci mrtvolu neviděli, však jich úsudek má býti správnější a pravdivější, než úsudek očitých svědků a znalců při obdukci intervenujících.

On tvrdí tím, že rána způsobena byla ve dvou dobách. Nejprve „bod“ a pak připojený „obyčejný řez“.

Čím chce odůvodnit tuto existenci dvou dob na ráně? Vždyť by tak musel soudit jenom z nálezu na ráně, který by označil ty stopy dvou dob a rozpoznal bodnutí a říznutí. On ale ránu neviděl a v ohlédacím protokole není o tom ani stopy!

Kuriosní jest jeho rčení: „řez obyčejný“.

Čím se liší řez „obyčejný“ od řezu jiného, řekneme třeba od řezu košeráckého?

V čem spočívá ta „obyčejnost“ řezu ? Je vůbec nějaký řez na krku „obyčejný“? Jak řežou se tedy krky „obyčejně“? Jak dlouhý je tedy předepsaný řez košerácký, když řez na krku s hlavou na zad přetáhnutou, tedy řez na délce roztažením rány zkrácený a při tom 8 cm dlouhý je „řez obyčejný“!

Dále přece líčí nějaké rozdíly mezi řezem košeráckým a tak zvaným řezem „obyčejným“, je ale patrno, že jeho znalosti košeráckého řezu jsou prapodivné.

„Nůž košerující, vůbec řezající, byl by narazil na kost za uchem a nemohl by vniknout do hloubky až k páteři.“

Vždyť řez veden byl přes hrtan, tedy ani uprostřed krku, skorem napříč jen s malou odchylkou z horizontální polohy, že byl tedy nalevo poněkud výše, napravo níže.

V prodloužení svém však nikdy by se byl k žádné kosti za uchem nedostal. Což je tedy vlastností košeráckého řezu, že narazí na kost za uchem a nemůže vniknout proto k páteři? To jsou prapodivné poučky o řezu košeráckém. Ostatně, kde prohlásili znalci řez ten za „košerácký“?

Dále dokazuje, že to byla rána „bodná“ a pak řez „obyčejný“ z následujících okolností:

1. Z toho, že znalci tvrdili, že rána stala se v poloze obličejem k zemi; to prý hodí se spíše k zapíchnutí! Jak to? Právě naopak! V té poloze může býti proveden spíše řez, než bodnutí, ke kterému je potřeba přece více volného prostoru, aby nůž více méně kolmo na krk nasazen býti mohl, a pro eventuální nutný rozmach!

2. Rána byla prý jen asi 8 cm dlouhá; to prý není „žádné podřezání“! On ale neuvádí, v jaké poloze mrtvoly byla rána měřena. Mrtvola při tom ležela na zádech na stole pitevním, pod znakem měla podložené poleno; tím stalo se, že hlava přepadla úplně dozadu a rána roztáhla se tedy nad míru ve směru od brady k prsům. Tím ale roztažením se na délce přirozeně rána zkrátila! Při přichýlené bradě k prsům při nadzdvižení hlavy byla ale rána nejméně o 3–4 cm delší. To snad stačí dokonale na podříznutí, na ránu řeznou! Rána nebyla jen na jedné straně krku, jinak by byl celý přeříznutý hrtan nemohl vylézti z rány; sahala přes příč krku, jenom že sahala o něco dále nalevo než napravo!

3. Dále odvolává se na odpověď znalce č. I. danou obhájci, že prý rána na levé straně „byla hlubší“. To bylo jen nevhodné vyjádření toho se strany znalce, co chtěl označit. Chtěl vysvětlit, že rána na mrtvole naznak ležící šla vlevo níže než napravo, použil tu pak omylem výrazu „hlubší“! Tím nemínil směr „dovnitř krku“, nýbrž na mrtvole naznak ležící „směr dolů“.

Hluboká byla na obou koncích stejně, uprostřed nejhlubší, na koncích nejmělčejší.

To je jen chytání za slovo! Ať hledá pan profesor v protokole ohlédacím, je-li tam v popisu rány něco takového, proč odvolává se jen na přeřeknutí se znalcovo při výslechu, kdy snadno dá se vysvětlit, že v nezvyklém rozčilení při výslechu použije se omylem slova, které s pojmem se úplně nekryje, jako při klidném pozorování a diktování protokolu. Přímo nepochopitelné jest tvrzení p. prof. Masaryka, že „prý místo kolem mrtvoly" bylo předměty zavražděné náležejícími přímo vyzývavě postřeno a že k odhalení zločinu přímo vybízelo!!!

Dosud ještě neexistuje případ, aby zločinec přímo vybízel k odhalení svého činu, leč, je-li to tulák, který chce býti na zimu zaopatřen! Nejspíše má prof. p. Masaryk za to, že zuřiví antisemité z M. Věžnice, matka a bratr Anežky, na něž to nepřímo, ale přece přímo svádí, Anežku zabili proto, aby to mohli na Židy svést!

To by byl snad jediný důvod „rozumový", když vše ostatní u matky a bratra bylo vyvráceno!

Že se tu o žádné skládání šátků a zapínání kabátce nejednalo, už dostatečně dokázáno bylo. Lze pak mluvit o vyzývavém prostředí, když předměty byly jednotlivě pod stromy tak dobře a opatrně ukryty, že teprve postupně při bedlivém hledání nalezeny byly?

Když hleděli mimo věci i mrtvolu celou ukrýti pokud to bylo možno, což vysvítalo z pokrytí mrtvoly stromky uřezanými, obrácení nohou a podstrčení pod větve smrčku, není z toho jasno, že chtěli celou věc co možná utajili? To nazývá se vybízením k odhalení zločinu? A kam měli věci odkliditi? Snad je vzíti s sebou, aby je tím spíše prozradily? Oni spokojili se jen s růžencem a rukavicemi, ty daly se snadno odnésti a ukrýti pro jich malý rozměr. Právě to, že jednotlivé předměty byly tak opatrně a důkladně pod keře a malé stromky, jimiž místo porostlé jest, zastrkány, dokazuje, že hleděli vraždu co možná nejdéle utajiti.

To není žádné vyzývavé rozestření!

Pan profesor nezná naprosto míst, ani z osobního, ba ani dobře ze situačního plánu, jinak by nemohl tvrdit, že z Polné na místo ono dobře je vidět a snad i slyšet. A v tom spočívá lehkovážnost a povrchnost, s jakou se do celé záležitosti pustil. Jemu stačilo k vykonání jeho díla vedle jeho důvtipu několik protokolů a brožurek o vraždě a popisu místa, těchto beztoho většinou tendenčně přibarvených a sotva neomylných posudků jeho znalců. To si má dovolit člověk seriosní, profesor university o záležitosti tak důležité? On, který chce vše jinak dokázat a vše dokázané vyvrátit, neuzná ani za dobré, co uznalo za nutné tolik zpravodajů a vůbec lidí o věc se interesujicích, totiž prohlédnouti si vše na místě?

VIII.

Varia.

1. Že ty dny velmi silně pršelo a že stopy krevní i jiné tedy zastřeny býti mohly, dokazují nezvratně záznamy meteorologických stanic v Polné a Dobroutově, vesnice to asi půl hodiny cesty vzdálené, že totiž ombrometr vykazoval 3½ a 4 mm.

2. Pan Masaryk pozastavuje se nad tím, jak je možno, aby člověk s krkem tak proříznutým, jak se stalo Anežce Hrůzové, už ani nevydechnul! On ale zapomíná, že Anežka Hrůzová, jak z nálezu odulosti a zamodralosti obličeje vysvítá byla podříznuta napolo uškrcena, tedy jistě v bezvědomí, smrti již blízká, kdy dýchací centra už ochrnuta byla.

3. O ráně strangulační tvrdí, že nebyla ohledána. To je vědomé popírání skutečnosti! Vždyť v protokolu obdukčním byla přesně popsána co do vzezření, rozsahu, průběhu, umístění, délky, šířky, poměru k ráně řezné atd.

On sám odvolává se na jednotlivé její vlastnosti a hledí na základě jejího popisu dokázati, jak prý povstala; jak jinak by byla musela vypadat atd. Že byla životu nebez-

pečná, když zanechala známky výše popsané, poví panu profesorovi každý soudní lékař. Vždyť mohli snadno Anežku vrahové uškrtiti, potřebovali jen oprátku o nějakou chvíli déle přitaženou udržet a nemuseli by jí hrdlo podřezávat! Že byla rýha učiněna před zařezáním, taktéž dostatečně dokázáno bylo.

O těch famosních „prsech“, na něž se on odvolává, už výše vysvětlení podáno. Zde nemůže se p. profesor vymluviti na chyby v opsání neb tisku; kdyby byl četl protokol v souvislosti, byl by musel seznati, že u „rukou“ nejsou „prsy“, ale prsty, a že „prsy“ nemají články.

Tu šikovnost mu jistě provedl nějaký jeho znalec. Taktéž dokázáno bylo, že myšlenka páně profesorova o svázání rukou špagátem je fantasií tolikéž, že výtka znalcům o nevyšetření obsahu žaludečního učiněná je neoprávněnou.

Zbývá ještě vysvětliti onu zdánlivou nesrovnalost s uschovanými dvěma kameny co corpora delicti a „hroznou“ logikou. Místo je opravdu poněkud nejasně stylisováno, a my, jsouce naplněni přesvědčením, že tato „hrozná“ logika je věcně v procesu nesmírně důležitá, nedivíme se, že ji tak na pranýř postavil.

Věc byla následující:

Na místě nálezu i v okolí mrtvoly nalézalo se porůznu velké množství kamenů různotvarných, velikosti pěstě i mnohem větších. Nejvíce se jich nalézalo nahromaděno v nejbližším sousedství mrtvoly, tak že každému napadlo, že sem byly ve větším počtu úmyslně sneseny. Předseda komise nemohl přece dát sebrat co corpora delicti všechny kameny na místě i v okolí! Bylo by to bezúčelné. Dal sebrati tedy jenom ty dva kameny, na nichž zkrvavená hlava a ruce spočívaly. Když pak nám dána byla otázka, čím rány na hlavě asi způsobeny byly, a předloženy nám zmíněné dva kameny co corpora delicti uchované, vyjádřili jsme se tím způsobem, že rány mohly povstati údery nějakým podobným kamenem, jichž na místě i v okolí bylo dosti, že však nechceme tvrdit, že rány právě těmito dvěma kameny zasazeny byly. Vždyť ten pravý kámen mohl vrah odhodit do houští, nemusel jej nechat vedle mrtvoly.

Končíme a jen několik ještě slov dovolíme si panu profesoru Masarykovi uvésti:

Jsme tak mravně bezúhonní a bodří, že nesdílíme ono ošklivé rozšířené mínění o nízkosti motivu, který Vás měl vésti k sepsání brožury; naopak můžeme Vám otevřeně doznati, že nelibě jsme podobné narážky nesli. Máme za to, že to bylo spíše velikášství, přílišné sebevědomí a touha neodolatelná, také v tomto sensačním případu své slovo promluviti.

To Vám ale přejeme, abyste na toto své nejnovější dílo boje za pravdu a humanitu vždy vzpomínal s takovým pocitem mravního zadostiučinění a poctivě vykonané povinnosti, jako my vzpomínáme naší intervence v procesu polenském.

MUDr. Václav Michálek, *městský lékař v Polné.*

MUDr. Alois Prokeš, *obvodní lékař v Polné.*

Profesor Masaryk návštěvou v Polné

Odpověď polenských lékařů byla toho druhu, že Masaryk musel něco proti ní podniknout; ne tak pro svou vědeckou pověst, jež byla beztak důkladně pochroumána, ale spíše pro zájem Židovstva, který tu byl věcí rozhodující. Masaryk pomýšlel na odpověď. Věděl, že Židům, pro něž pracoval, nezáleží tolik na tom, jaká ta odpověď bude, nýbrž na tom, aby jen vůbec nějaká byla. Jednou z nejtěžších výtek, jichž bylo proti Masarykovi používáno, byla skutečnost, že Masaryk neznal místo vraždy, o kterém ve svých písemných projevech pojednával. Bylo nutno podívat se do Polné. Pravda, pan profesor neměl k tomu valné chuti. Polná, to bylo místo pro p. profesora příliš horké a nebezpečné, proto jel tam v nejpřísnějším inkognitu a pod falešným jménem, které si samovolně vzal od redaktora katolického „Čecha“. Jel tam tedy jako p. redaktor Beck. O této návštěvě, k níž došlo 11. prosince 1899,

tedy ani ne za týden od uveřejnění projevu polenských lékařů, psala „Národní politika“ ze dne 17. prosince 1899 a průvodce prof. Masaryka, p. Pojman, ve svých zápiscích. Obě tyto zprávy zde uveřejňujeme. „Národní politika“ č. 349, ze dne 17. prosince 1899 píše:

Pan profesor T. G. Masaryk po prvé v Polné!

Dne 11. t. m. stala se Polná jevištěm znamenité události. Přijel sem konečně po prvé pan profesor T. G. Masaryk, spisovatel sensačního románku: „Nutnost revidovati proces polenský“, aby na místě se přesvědčil o shodě skutečnosti a jeho bujné fantasie a vynalézavosti.

Nikoliv věc sama před sepsáním zmíněného díla, teprve odpověď polenských lékařů dohnala jej k tomu, že uznal za potřebné alespoň místo, kde Anežka Hrůzová zabita a nalezena byla, ohledati. Bohužel, že svou badatelskou cestu na tak pozdní a nevhodný čas odložil.

V Polné ten den hustě se chumelilo a sněhu bylo skoro po kolena. Obávaje se ve své skromnosti přílišné pozornosti a eventuálních ovací, chtěl zachovati přísné incognito. Obrátil se přímo na oba místní lékaře pp. MUDr. Prokeše a dr. Michálka. Nezastav prvního doma, představil se druhému co „redaktor Beck z Prahy“ a žádal jej za průvod k místu. Tento však, jsa neodkladně zaměstnán, obstaral p. profesorovi, kterého osobně neznal, ochotně dva průvodčí, z nichž jeden – podle přání p. profesora – p. Pojman, kožešník, byl jedním ze svědků při nalezení mrtvoly v lese „Březině“.

S oběma průvodčími odebral se p. profesor v saních na místo. Chtěl jít původně pěšky; upustil od toho, když mu bylo k jeho podivení řečeno, že to místo není hned za městem, jak on si myslel, nýbrž, že vzhledem ke vzdálenosti a obtížnosti cesty pro množství sněhu se tam nejméně za půl hodiny dostati může. Jeda kolem Kateřinského kopce, ptal se, zda už je to ono místo vraždy? Ačkoliv jel těsně kolem Božích muk, nepoznal jich; a ptal se teprve po chvíli, kde jsou ta Boží Muka? Ukázáno mu dozadu.

Přišed na místo v „Březině“, dal si odhrabati sníh pod stromky, vytáhl míru a počal měřiti vzdálenost obou stromků od sebe, mezi nimiž Anežka Hrůzová ležela. Při tom dostal se do sporu se svým průvodčím; chtěl míti polohu mrtvoly jinak než mu ji očitý svědek líčil.

Nejprve mínil, že ležela směrem úplně opačným, totiž hlavou až u druhého stromku a nikoliv od něho dále, jak mu tvrdil p. Pojman, následkem čehož by arci nemohla nohama býti pod větvemi stromku druhého. Pak ptal se na louku Volencovu a zda může býti z ní vidět k Božím mukám, do Polné a j. Na vybídnutí p. Pojmana, aby se šel podívat dále na místo, kde byla přepadena pí Vomelová, odpověděl, že mu to není třeba, jemu že se jedná jen o to, jak Anežka Hrůzová ležela.

Mezi tím dozvěděl se p. dr. Michálek od místních studentů, bývalých posluchačů p. profesora, kteří jej náhodou shlédli a poznali, kdo „redaktor Beck“ vlastně je. Vydal se tudíž s p. Röhrichem, posluchačem filosofie, za p. profesorem a setkal se s ním vracejícím se už zpět u lávky pod „Březinou“. Přisedl k němu i s p. Röhrichem do saní a aniž by incognito páně profesorovo porušil, ptal se ho po výsledku jeho místního ohledání. Pan profesor projevil své udivení nad tím, že vše ve skutečnosti jinak vypadá, než na pohledních lístcích a rozhorlil se na tyto, že nejsou správné. Vždyť prý na místě není ani žádná vysoká tráva, ani ten kříž, který je prý na pohlednici. Vysvětleno mu s úsměvem, že kříž ten byl postaven jen na chvíli při fotografování; pak že musel býti ihned odstraněn.

Během zpáteční jízdy projevil pan profesor přání shlédnouti Žabokrty a Židovské město; nařízeno tedy jeti směrem opačným než jel k „Březině“ a dotyčná místa p. profesorovi ukázána. Za skvostné nálady společníků páně profesorových a za udržení incognita páně profesorova odjeto do města, kde sice zvěst o jeho přítomnosti se rozšířila, aniž by však vyvolala pro p. profesora té nejmenší nepříjemnosti. Zde poděkoval se

p. profesor za průvod a řka, že musí jeti přímo na nádraží do Šicendorfu, kde prý ho kdosi čeká, odjel z Polné; ačkoliv do odjezdu vlaku ještě aspoň 4 a půl hodiny zbývalo a nádraží jen tři čtvrtě hodiny povozem vzdáleno jest.

Tak skončila páně profesorova výprava do Polné – v zájmu „pravdy a humanity". Hezké jest od něho, že ač přišel poněkud pozdě, přišel přece!

* *

Pan profesor na zapřenou v Polné

(Ze zápisků A. Pojmana.)

Po svých studiích o vraždě polenské uznal za vhodno p. profesor také navštíviti ono místo, kde se udála vražda Anežky Hrůzové.

Do Polné přijel na zapřenou, maje patrně špatné svědomí. Představil se pak starostovi R. Sadilovi, žádaje, aby s ním někdo byl poslán na ono místo vraždy. Zároveň si přál, aby nebyl v Polné poznán. Zjednán kočár a za průvodce ustanoven člen policejního odboru Alois Pojman, který ochotně p. profesora na místo ono doprovodil a jemu vše vysvětlil.

Při odjezdu p. profesora z Polné se však stalo něco, co nikdo neočekával. Když vyšel z hotelu, chtěje sedati do připraveného již kočáru, shromáždilo se zatím před hotelem několik set osob a když Masaryk vsedl do kočáru, tu jako na povel lid provolal: „Sláva Masarykovi! Ať žije Hilsner!"

Při této neočekávané demonstraci profesor Masaryk co nejrychleji z Polné odjel. ... Podobných demonstrací dostalo se p. profesorovi i od samých studentů, jenomže při tom též lítala zkažená vejce.

*

Takového přivítání, jaké zažil Masaryk v Polné, dostalo se mu i v jiných městech, do nichž přišel vykládat své názory o Hilsneriádě. Nepomohlo, že věrně při Masarykovi stáli „pokrokově-učitelští polointeligenti", kteří mu přednášky obyčejně pořádali za pomoci místních Židů, kteří zase na tyto podniky dávali peníze. Častokráte se stávalo, že obecenstvo, sešedší se na Masarykovu přednášku, vyhodilo ho ze sálu i s pořadateli. Židé ovšem zmizeli již dříve, když cítili, že půda je horká! Lid dobře pochopil, že Masarykovi nejde v tomto případě o zjištění a obhájení pravdy, že mu jde ne o Hilsnera jako člověka, nýbrž o zájmy Židovstva, z něhož se snažil svalit pomocí nepravd a nemravných úskoků zodpovědnost za rituální vraždy jimi páchané. Židé sami se netajili tím, že Masaryk je člověk jejich krve, který jim prokazuje výborné služby. Netajili se také tím, že mu poskytují hmotnou i jinou podporu, hlavně pro jeho časopis „Čas", který otravoval naší inteligenci filosofií národní sebevraždy a vychovával tak inteligenci mravně vadnou, národně ochablou a v mnohém ohledu bezcharakterní.

Proti Masarykově brožuře „Nutnost revidovati proces Polenský" vystoupil velmi účinně vedle právníka dr. Baxy, soudních znalců-lékařů – dr. Michálka a dr. Prokeše, také kněz a to tehdejší polenský kaplan P. Ferdinand Vlček, rovněž svědek při porotě kutnohorské, a to s brožurou vydanou pod názvem „Odpověď Masarykovi o vraždě polenské". Hlavním podnětem k sepsání této brožury byla Masarykova hanebnost, s kterou se opovážil obvinit matku a bratra Anežky Hrůzové z vraždy, aby tak zachránil Hilsnera a Židovstvo z jeho viny na provádění rituálních vražd. Bylo to jeho povinností nejenom jako člověka, ale i duchovního pastýře, který rodinu Anežky Hrůzové dobře znal a mohl tudíž vydat o ní pravdivé svědectví. Brožura byla Židům tak nepříjemná, že si vymohli její konfiskaci. Našli se

však poslanci na říšské radě vídeňské v čele s mladočeským poslancem Březnovským,[23] kteří prosadili zrušení konfiskace, takže se pak brožura mohla volně prodávat. Význam a obsah Vlčkova spisku si zasluhuje, aby byl po 40 letech znovu uveřejněn jako doklad toho, že v českém národě byli lidé stateční, čestní a pravdymilovní, kteří se starali ze všech svých sil o to, aby podlostem a hanobení nevinných lidí byla učiněna přítrž a aby pravdě byl dán průchod.

Odpověď Masarykovi o vraždě polenské

Napsal Ferdinand Vlček

(Druhé vydání 1900.)

Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové. Nákladem vlastním.
Konfiskováno a na říšské radě interpelováno dne 13. XII. 1899 poslancem Březnovským a soudruhy (dle stenogr. prot. str. 1791–1796).

Tímto rozborem brožury Masarykovy „O nutnosti revidovat proces Polenský", chci odčinit hanbu českého jména. Český universitní profesor, hlasatel to mravnosti a pravdy, připravuje nám českou a rakouskou dreyfusiádu. Čtenář se přesvědčí, že skutečně brožura jeho není nic jiného než nahozená kupa nesmyslů, lží a zmatených dohadů za tím účelem, aby osvobozen byl vrah Hilsner, jenž k činu se přiznal a aby v podezření byli lidé docela nevinní. Nebudu říkat, jak vystoupení Masarykovo na vzdělance působí. Pocity hnusu těžko vyjádřit. Tolik nesoudnosti, tolik nevědecké ukvapenosti, tolik chorobného a komandujícího velikášství – to vše dá se vysvětlit příčinami rozličnými, ale celkem musí se nazvat hlubokou mravní skleslostí.

I.

Předem Masaryk dokazuje, že vražda nestala se v Březině, ale jinde. Důkaz hlavní prý podává její ohledání a – neohledání.

„Veliký a každého myslícího zarážející fakt jest, že obě nohy mrtvoly, ležící na břiše obličejem k zemi, nalezeny ležící vedle sebe, v kolenech pak byly ohnuty v ostrém úhlu." Masaryk dovolává se výroků znalců, že ztuhnutí se stává po více hodinách. Usuzuje, že hned po zavraždění nohy v této posici býti nemohly, a že více hodin po zavraždění s mrtvolou bylo manipulováno. Mrtvola dána v polohu za ztuhnutí a sice více hodin po smrti. Kdo mrtvole nohy zkřivil? O Hilsnerovi obžaloba dokazuje, že byl viděn krátce po vykonání vraždy v Polné a uvádí se, že byl večer doma: kdo tedy byl při mrtvole? Patrně vrahové! – Tak míní Masaryk, ale jeho podiv nad ztuhlými nohami v úhlu ostrém vzpřímenými snadno se rozplaší. Vrahové zavlekli oběť od místa vraždy poněkud dále mezi stromky, z nichž za jedním nohy byly vztýčeny proto, že větve jeho bránily nohám sklesnouti. Větve tyto směrem po pravé straně mrtvoly byly četnější a hustší, za kterouž příčinou i kryly zelení svojí nohy a též i vzpíraly, jelikož vrahové tímto způsobem chtěli dosíci, aby nohy při vodorovné poloze na zemi nevyčnívaly z úkrytu na rychlo vyhlídnutého. Z pěšiny, která jest níže místa, kde mrtvola byla uložena, snadno kolem jdoucí nohy natažené byl by viděl, z čehož patrno, že vzepření noh za stromkem bylo účelné. V této poloze tedy nohy ztuhly a tím přirozeně a jasně se vysvětluje „zarážející a veliký fakt" Masaryka, jenž tváří se při tomto svém nálezu, jako by byl objevil šestý díl světa.

[23] Jedna interpelace poslance Březnovského na vídeňské říšské radě ze dne 18. května 1900 na téma „*Talmud v praksi – lidské oběti do 18. století; O používání krve v nekvašeném chlebě*", je jako dodatek uvedena na konci spisu. (Pozn. red.)

„Shledávám na mrtvole ještě jiný a stejně zarážející fakt. Tělo totiž leželo na břiše, na obličeji, bylo však do mírného oblouku směrem k pravé straně zkřiveno.“ Ačkoliv po vysvětlení prvé námitky Masarykovy tato druhá valné ceny nemá, přece konstatuji, že jsem se vyptal pečlivě všech těch, kteří při mrtvole byli. Všichni, a vesměs věrohodní, dosvědčili mi, že tělo leželo těsně na zemi a že žádného obloukového zkřivení do prava nebylo. Není mým úkolem vysvětlovati, kterak nota o zkřivení těla na pravou stranu do protokolu zapsána byla.

Z domněnek svých Masaryk vyvozuje: „Mrtvola byla buď přinesena nebo přivezena. Byla-li nesena, tedy byla nesena na zádech, nohama přes rameno pravé a nohy ohnuty k vůli pohodlí a rovnováze; v poloze té byly drženy rukou. Silným špagátem kolem krku nosič rukou druhou hlavu a trup si přidržoval. Z Věžnice na místo, kde mrtvola byla nalezena, není ani půl hodiny. Mrtvola i při vezení i při nesení byla dána do pytle, nebo něčím zabalena, aby nekrvácela, krev aby se zadržela v obalu. Od špagátu, kterým nosič hlavu a krk přidržoval, jest rýha strangulační. Rýha strangulační táhne se na pravé straně krku až vzadu k páteři. Z toho popisu vysvítá, že Anežka Hrůzová nebyla špagátem škrcena, sic by rýha byla také na straně levé a vůbec kolem krku celého. Za to rýha jen částečná a na pravé straně svědčí danému výkladu: špagátem hlava byla tak přitažena, že zároveň tělo směrem k pravé straně bylo zkřiveno.[24] Vzpřímené nohy mrtvoly mají svoji posici od nesení na ramenou. Malý koláč krevní asi jako dlaň veliký pochází snad[25] z rány, na které se utvořil, nebo se usedl v šatech kolem hlavy otočených, nebo konečně byl přinesen. To, co se v popise místa říká o jiných krevních stopách, lze vyložit potřísněním krví, která v šatstvu se byla nachytala“. Uvedše tyto vývody prof. Masaryka, budeme mu nyní krok za krokem šlapat na paty. Mrtvola nebyla přenesena odjinud, neboť na ní neshledáno žádných vtisků. Oploštěniny a vtisky musily by nutně býti znatelny, kdyby mrtvola takovým způsobem, jak Masaryk vysvětluje, byla přenesena bývala. Mrtvola však byla úplně nedotčena, dokazujíc svými oválnými tvary, že s ní více hodin po smrti manipulováno nebylo. Rýha strangulační (škrtící) učiněna byla při vraždě, protože měla podlitiny. Nezapomínejme také, že tato rýha strangulační byla napříč krku, vodorovná. Podle výkladu Masarykova však musila by býti po pravé straně krku šikmo k hlavě směřující na obou stranách, protože hlava, špagátem nesená, byla nadzvednuta. Podle výkladu Masarykova nikdy a nikdy nemohla povstat strangulační rýha vodorovná. Pakliže Masaryk chce míti i při nesení i při vezení mrtvolu šatem nebo pytlem zabalenu a otočenu, pak rozhodně nemohla povstati žádná rýha strangulační způsobená špagátem v rukou vraha, jenž mrtvolu ztuhlou již do lesa přenášel. Neboť jak možno skrze tuto hmotnou látku tak typickou rýhu strangulační způsobiti? Masaryk chtěl najednou vysvětliti mnoho, ale nevysvětlil nic v důkazovém řetěze sám sebe vyvraceje a porážeje a s podivením jest, že filosof takový kotrmelec může udělat ve věci, kde právě logického myšlení potřebí jest.

Situace se špagátem byla tato: jeden z vrahů z levé strany krku rukou táhl za špagát, odtud jasná rýha na straně pravé; druhý z vrahů na levé straně zasadil nůž k ostrému a určitému řezu. Košile nebyla při odhalení mrtvoly kolem hlavy otočena, nýbrž přehozena. Koláč krevní nemohl povstati v ráně a vypadnouti, protože vzniká jen na zemi vytečením krve. Proto se nemohl usednouti ani v šatech, ani tam býti přinesen, neboť v obou těchto případech sražená krev by měla tvar, který od lékařů by nemohl býti nazván krevním koláčem. Ostatní místa nebyla potřísněna krví v šatstvu se nachytavší, protože šaty krev vssají a pak ji nevystřikují; a výklad Masarykův v této příčině nejen jest násilný, ale naprosto též nemožný. Potřísnění místa nemohlo se naprosto jinak státi leč krví oběti, která na místě tom byla zavražděna. Masaryk mimo koláč krevní ne-

[24] Zkřiveno nebylo, jak již podotčeno svrchu.

[25] T. G. Masaryk užívá pomocného „snad“, ačkoli to znalcům za pochybení a nepřesnost vykládá.

vzpomněl okrvaveného místa, které bylo 25 cm dlouhé a 15 cm široké. Této velké krevní skvrny ovšem nevytvořila krev v šatech zachycená, nýbrž čerstvě z rány vyteklá. Masaryk vytýká znalcům, že jejich znalecké poučení nebylo domyšleno. Patrno však z uvedených důkazů, že Masaryk nedomyslil sám, sice nemohl by tvrditi věci vzájemně si odporující a s objektivními nálezy naprosto nesouhlasící. Nevíme také, kdo pověděl Masarykovi, že četník Klenovec viděl na stráni úvozu znatelnou stopu. Na bílou sobotu bylo tam vidět stop sta a sta, protože věžničtí těmi místy neustále od středy do Polné chodili. Cesta ta byla v čase tom rozšlapaná a o stopě vrahů nemůže být ani řeči. Vůbec ze všech vývodů Masarykových patrná jest naivní až nevědomost místa a celé situace. Rovněž tak bajkou jest, že stopy krevní již v pátek nalezeny byly, a ku podivu jest, že je Masaryk zdůrazňuje, když před tím tvrdil, že nesená mrtvola v látku zabalena byla, aby vytékání krve se zamezilo. Zase tu odpor, který u filosofa na výsost překvapuje. Znalecky ohledáno jest plátno, které tak složeno a krví zabarveno bylo, že na prvý pohled na něm se poznalo otírání nože. To bylo také nastrojeno a přineseno? Anežka Hrůzová koupila si v městě sádlo. I po tomto faktu stopy na místě činu shledány byly, neboť nedaleko mrtvoly ležely pohozeny noviny, v nichž sádlo bylo zabaleno.

Masaryk srozumitelným pokynem napovídá, že Anežku Hrůzovou zavraždil její bratr a matka. Protiví se takořka člověku, toto děsné podezření od hodných lidí těch odvracet. Nicméně tak třeba učinit, ježto poctiví vesničané napadeni jsou vzdělancem filosofem, který byť na čas leckoho omámil hlásáním lidskosti, přece tentokrát prozradil se, že jeho zdánlivě filosofická odůvodňování nejsou prosta prohnané, chladné a děsné vypočítavosti, která dle potřeby i pravdu dovede uškrtit. Uvažme! Všechny nálezy, důvody a svědectví došly svého času v odsouzení a přiznání se zúčastnivšího se Hilsnera. Ze souhrnu těchto názorných zjevů Masaryk vymítil Hilsnera a podstrčil vše bratrovi a matce Anežky Hrůzové. Dovozováním Masarykovým tito prostí vesničané použitím zkušeností prohnaných zločinců, úžasnou kombinací a prozíravostí důsledků stávají se rafinovanými vrahy, aby – podezření smazáno bylo s tváře Hilsnera a jeho posud neznámých soudruhů. Těchto výsledků Masaryk dosíci chtěl a pro sebe také dosáhl, nepřesvědčil však těch pozorovatelů, kteří, byť sebe vzdálenějšími byli, již prostým pochodem myšlení poznati musí, že vražda spáchána na místě, které udává obžalovací spis státního návladního a že tudíž Masarykova vražda, umístěná ve Věžnické chalupě, nemá ani té nejmenší podpory a důvodu. Proti Hilsnerovi jest celá řada přesvědčujících důkazů. Každý by očekával, že Masaryk, chtěje Hilsnera obhájit, tyto důkazy rozmete a vyvrátí. Ale statečný obhájce před důkazy zavírá oči a před nimi utíká, vrhaje podezření proti osobám docela nevinným. Toto úžasné počínání Masarykovo nejen zpřevracuje všechny zákony zdravého myšlení, ale jest mimo to hluboce nemravné a nelidské. Vmysleme se v úvahy vesnických lidí, kteří by něco takového spáchati chtěli. Přirozená chytrost již vnuká, aby mrtvola zanesena byla v úkryt, kdež by teprve po dlouhé době nalezena byla, aby stopy v čase tom úplně vyhlazeny byly a bezvýsledným bylo prohledání domácnosti, jehož se hned příslušní orgánové podnímají.

Každému vrahovi jde o to, spáchat čin jistě zkrátka. Nablízku Věžničky jsou v Březině takové houštiny, že jen po důkladném pátrání mrtvola by se nalézti mohla. Slepý pud již kázal by tedy, mrtvolu dopraviti do hustých porostlin, a nevláčeti se s ní až k Polné a nevydávati se v nebezpečenství, které tkví jednak v dlouhé cestě, jednak v umísťování a ústroji mrtvoly při cestě, která i v noci nikterak nebyla osamělou. Kdo by takto jednal, buď kdo buď, nutně za hlupce považován býti musí, ač podle Masarykova myšlení zároveň chytrákem jest, jenž nastrojí věc vzezřením vraždy rituální, která dolehne na Hilsnera a jeho neznámé spoluvrahy. Zdaž již tento psychologický roz-

por neporazí Masarykovo „vědecké“ přesvědčení zúplna?!

Zkrátka řečeno, Masaryk nedokázal, že vražda v Březině se nestala. Jeho důvody jsou slabé, násilné a nevědecké. Naopak všechno svou přesvědčující tíhou dokazuje, že vražda se stala na místě, kde mrtvola byla nalezena.

II.

Druhý důsledek Masarykova vyšetření zní: „Vražda se stala nejpravděpodobněji v obydlí a v době, kdy zavražděná byla svlečena. Tomu nasvědčuje, že mrtvola byla jen v botkách, punčochách a zbytku košile. O vlasech stojí, že byly rozcuchané: to svědčí tomu, že byly již rozpuštěny; vrahové v lese při svém velikém chvatu, jak se naň ukazuje, nebyli by se rozpouštěním účesu zameškávali. Na hlavě našlo se 8 ran kameny způsobených. To však odporuje tvrzení, že Anežka Hrůzová také byla strangulována. Vrahové měli totiž podle předpokladu obžaloby největší chvat. Vrahů bylo více, k čemu by byli tlučením do hlavy svou oběť napřed omračovali, když ji mohli omráčiti strangulací? A k čemu by ji vůbec byli omračovali, když jich bylo tolik, že přepadenou mohli svázat a ucpat jí ústa? Obžaloba tvrdí, že vražda byla promyšlena – k tomu se vražední procedura obžaloby nehodí. Ty dva šátky nalezeny 6 m od místa činu složené. Vrahové v největším chvatu měli k tomu čas? Podle počasí (březen a deštivý čas) Anežka Hrůzová šátky na hlavě jistě měla. Doma ovšem šátky se skládají. Dr. Bulova byl rozrušen ohnutím nohou. Lékaři, aby se mohli podívat do kabátce, rozřízli jej nůžkami. Košile a její součástky byly prestřihovány – nůžkami! Nůžky v lese! Kabátec byl svlečený a zase zapjatý na mrtvole! Konečně pro vraždu v obydlí mluví fakt, že prsty a dlaně byly jen krví zbroceny a že za nehty obou rukou nalezena jen krev, žádné bláto, ačkoliv se vražda podle žaloby stala v lese na měkké půdě jarním deštěm zkypřené. Pro vraždu v obydlí mluví také čistota mrtvoly – byla snad umyta, a konečně by sem ukazoval také fakt, že při pitvě nalezeny v žaludku hojné zbytky jídla, hlavně mléka.“ – Těmito důvody podepírá Masaryk mínění své, že dívka zabita byla v obydlí a v době, kdy byla svlečena.

Předem proti přesvědčení Masarykovu mluví všechny ty předměty, které s sebou z Polné nesla a na sobě měla a které všechny na místě činu nalezeny byly vyjma růženec. Kdyby to byli učinili vesničané, byl jejich plán přímo geniálně promyšlen, jenže všechny ty předměty přenašeč jeden spolu s mrtvolou na místo přenésti nemohl, za kterouž příčinou Masaryk zapomněl ještě na jednoho nosiče, kterým by musila být rozhodně matka zavražděné. Tu, aby vylíčení bylo úplné, Masaryk zase nedomyslil. Mrtvola měla na nohou botky a punčochy a přece prvá práce vesnických dívek jest po návratu do domova se zouti. Botky i punčochy byly na mrtvole rozvázány. Anežka Hrůzová podle Masaryka chodila spat v botkách rozvázaných! Zase jedna perla vzácných zkušeností Masarykových a logického myšlení! Rovněž rozcuchané vlasy Masarykovo mínění nepodporují. Může býti při vražedném zápasu co přirozenějšího nežli rozcuchání vlasů? Vždyť dívce šátky s hlavy strhány byly, do hlavy byla tlučena a za vlasy jistě držena byla, když onen známý řez vykonán byl. Při tom zajisté účes nemohl zůstati v původní podobě. Masaryk svoji rýhu na krku mrtvoly již ztuhlé uhájiti chtěje, upozorňuje, že znalci si odporovali. K čemu prý tlučení do hlavy a k tomu ještě strangulace? Ačkoli Masaryk v místě tom mluví poněkud nejasně, přece zdá se podle dalších jeho vývodů, že chce odstraniti úmysl omračování. A přece věc jest tak jasná a snadno vyložitelná. Vrahové jednoduše oběť svoji omráčiti musili a tato omračovací průprava byla naprosto nutná, aby obrana dívky živé nepřekážela řezu a vykrvácení! Podle Masaryka omráčení nebylo potřebí, ježto vrahové mohli dívku svázat a ústa jí ucpat. Této procedury, kterou Masaryk navrhuje, vrahové ve svém vlastním zájmu nesměli se dopustiti! Dívka byla by křičela a jediný jen výkřik, který v takových okolnostech zajisté jest hrozný, byl s to, aby upozornil někoho na vrahy. Vždyť bylo ještě

světlo a místo vraždy tak vysazené. Já sám v tom čase kolem houštiny procházkou jsem chodíval každodenně. Omráčení bylo nutné a to ranou ze zadu a prvou tuto ránu zasadila oloupaná hůl. Odtud krevní skvrna na jednom šátku. Šátky pak strženy a další rány zasazeny kameny. Ptá-li se Masaryk, zdali bušeno do šátku na hlavě a jsou-li na nich údery znatelny, pak zase nedomyslil. V ohledání přece jest poznámka, že vlasy krví spečeny byly; z toho vysvítá, že šátky při ranách na hlavě již nebyly, ježto mnohem znatelněji a hojněji musily by býti okrvaveny. Masaryk ukazuje na složení šátků. Okolnosti té přičítá význam příliš veliký a táže se, zda vrahové měli k tomu čas. Šátky nebyly tak přesně složeny, aby do truhly dány býti mohly. Ostatní šatstvo přece bylo také pod smrčky a věnoval-li některý vrah dvěma šátkům takovou pozornost, nebylo k tomu třeba tolik času, protože složení bylo narychlo učiněné bez úplnosti a formy, v jaké obyčejně šátky se skládávají. Ostatně není jisto, zda význam „složený" kryje se se skutečností. V protokole, jenž při nálezu mrtvoly byl sepsán, několikrát mluveno jest o předmětech krví zbrocených, ač v pravdě byly jen krví potřísněny. Vrahové odklízeli šatstvo pod smrčky, aby hned při cestě nebylo nalezeno a mrtvola aby nebyla brzo objevena; a jeden disponoval s uschovaným kusem šatu tak, jiný jinak.

Masaryk odpírá obžalobě, že by vražda byla promyšlena a s chvatem vykonána. Na promyšlení ukazuje celý postup zřetelně. K tomuto svému tvrzení uvedu důkazy. Dívka nemohla být přepadena jinde než jen na místě, kde mrtvolou již nalezena byla. Míním totiž přepadení v lese; na cestu při světle denním nemohli se vrahové odvážiti. Cesta pak z Polné až do Věžničky jenom v tom místě lesa se dotýká a nikde jinde, a několika těmi kroky těsně vedle houštiny chodívají Věžničané na jaře a na podzim, kdy na druhé straně úvozu pěšinka, obyčejná to cesta, jest zablácena a k chůzi nepohodlná. Jakmile však na jaře vyschne a na podzim umrzne, nikdo pěšinou na druhé straně úvozu, která jest travnatá, nechodí a tudy ovšem ani okrajem houštiny neprochází. Anežka, jako jiní, chodila v tom čase po vysokém břehu a musila projíti rohem houštiny. To věděli vrahové dobře a proto místo ono právě vyvolili.

V úterý dne 28. března, tedy den před vraždou, viděl jsem jednoho z vrahů na kraji prvého lesíka. Cizinec onen, když jsem hlouběji zašel do lesa, pronikavě a silně hvízdnul, dávaje výstražný signál druhům, kteří na oběť čekali. A skutečně Hilsner přiznávaje se, o mně podotkl, že jsem vraždu v úterý svojí procházkou v Březině překazil. Patrno tedy, jak byli vrahové ostražiti, vědouce hned, že někdo do lesa vešel a že vraždu spáchati nemožno.

Několika těmito poznámkami zajisté zřetelně jsem dokázal, že vrahové se důkladně připravovali a jednali velmi promyšleně.

I chvat při vraždě snadno možno poznati: šaty byly násilně strhány, nožem řezány, košile přetržena, odtud rozcupované nitky na smrčcích, mrtvola tak blízko pěšiny položena, ač několik kroků dále v záhonech pod smrčky jest skoro tma atd. Vše nasvědčuje, kterak vrahové se snažili, aby byli co nejdříve s příšerným úkolem hotovi.

Masaryk dí, že lékaři rozřízli kabátec nůžkami. Doptal jsem se jich a odpověděli mi, že toho nikdo neučinil. Dovolává-li se Masaryk této skutečnosti, pak prozrazuje velmi mnoho. I jeho poznámka, že kabátec stržený byl zase zapjat, jest podezřelá. Kabátec při nálezu nebyl zapjat a nic nebylo stříháno, nýbrž přeřezáno. Masaryk jest tu v podivném spojení s drem Bulovou, který zjednal si přístupu ke „corpus delicti" způsobem nezákonným. Je-li všemu tak, jak Masaryk píše, pak po rozsudku bylo se šatstvem manipulováno, aby stopy zločinu Hilsnerova a soudruhů byly smazány!

Pak se tu jedná o zločin nejen proti humanitě, nýbrž i proti trestnímu zákonu.

Masaryk se diví, že za nehty mrtvoly nebylo nalezeno žádného bláta, jen krev tam byla. Vždyť dívka měla nátepníčky, což v protokole ohledacím výslovně jest uvedeno, nemohlo se tedy za nehty bláto dostati.

Pro vraždu v obydlí mluví prý také čistota mrtvoly – byla snad myta.[26] Co všechno Masaryk nevybájí!! Byla-li myta, proč neumyta také hlava? Nic však neděje se bez příčiny a tady umytí tomu schází všeliká rozumná příčina. Stran zbytků jídla zde dlužno připomenout, že Anežka Hrůzová dříve, nežli odešla ze šití domů, snědla mléko s chlebem, což skutečně při pitvě shledáno, doma pak u Hrůzů matka i bratr zavražděné jedli jaternice a brambory. Fakt tento, jehož Masaryk se dovolává, svědčí právě proti jeho domněnce.

Důkaz o zavraždění Anežky Hrůzovy doma v bytě zůstal nám Masaryk dlužen, cítě sám slabost své argumentace, hraje v narážkách a nejistě ťuká tu a onde, aby aspoň nějaké pravděpodobnosti se domohl, leč i ta v jeho mínění úplně jest vyloučena a rozplývá se, čím usilovněji snaží se ji Masaryk zachytiti.

Všechny okolnosti odkazují opětně a opětně k tomu, že oběť zavražděna byla v lese na místě, kdež byla nalezena.

III.

Masaryk zmiňuje se i o způsobu vraždy. Jeho zamilovanou myšlenkou jest sugesce vraždy rituální. Celý proces Polenský točil prý se pod touto sugescí. Stěžuje si, že tak mnoho mluví se o košeráckém noži, o zařezávání, o řezu, říznutí anebo zakošerování, jak prý to kdosi v brožuře lapidárně pojmenoval. Tento způsob vyjadřování odpovídá sice obecné pověře, ale neodpovídá prý nálezu na mrtvole. Anežce Hrůzové nebyl krk podřezán, nýbrž byla zapíchnuta. Rána na levé straně krku byla způsobena bodnutím a řezem obyčejným.

Sami znalci vykládají, že rána stala se v poloze obličejem k zemi, aby prý krev kolem nestříkala; také k této domněnce hodí se jen zapíchnutí, nikoli podřezání. Nožem košeráckým bodnout nelze, jen právě vodorovně zařezávat. Nůž košerujíci, vůbec řezající byl by narazil na kost za uchem a nemohl by vniknout do hloubky až k páteři.

Znalci, místo toto přečetše, odborné znalosti Masarykově v zařezávání se zasmáli. Řeznou ránu na Anežce Hrůzové proměniti v bodnutí jest násilí pravdě učiněné. Ještě nejsme tak daleko, že musilo něco se v minulosti stát, jak si toho Masaryk v přítomnosti přeje. Byl jsem přítomen v Polné, když titíž znalci brožuru Masarykovu pročítali. Podivili se zejména tvrzení, že zaříznutí neodpovídá nálezu na mrtvole. Důkladnost a vědeckost Masarykova jest podivuhodná; mrtvolu neviděl a opovažuje se mluvit, že to a to neodpovídá nálezu. Všemi zkušenostmi dosvědčeno jest a nález sám demonstruje, že na krku Anežky Hrůzové proveden řez a nikoli rána bodná! Znalci dosvědčují, že kdyby pravdou bylo tvrzení Masarykovo, musila by býti alespoň v těch místech, kde nůž zaboden, rána trhaná a zhmožděná, kdežto rána na mrtvole byla krajů ostrých, krví nepodlitých a nezhmožděných! Praví-li však Masaryk, že košerování děje se řezem vodorovným a rána Anežky Hrůzovy byla více směrem šikmým vedena, pak právě okolnost tato svědčí výrokům znalců. Řez vodorovný ovšem může býti proveden na zvířeti, protože všechno jest připraveno a v klidu. Zařezávač Anežky Hrůzovy však chvátal a maje nepříhodnou posici, ježto oběť obličejem k zemi obrácena byla, na místo řezu dobře neviděl. Masaryk dí, že nůž zařezávající musil by narazit na kost za uchem. To by se snadno mohlo státi laikovi, a že se tak nestalo, právě prozrazuje odborníka. Chtě vyvraceti smělost a drzost vrahů, jakož i chvat jejich, dotýká se Masaryk složených šátků a jiných předmětů, kterými prý místo přímo vyzývavě bylo prostřeno.

Proč schovány byly předměty pod stromky? Patrně proto, aby nebyly od chodců viděny. Za tou příčinou na kupu vrahové jich naházeti nemohli, ježto by kolemjdoucím patrny byly. Z toho lze také vysvětlit, proč menší předměty, jako košík a šátky, byly pěšině na blízku, a proč sukně, jež jsou většího objemu, byly až 25 m v dáli pod stromky uloženy.

[26] Zase „ snad“ , které Masaryk lékařům vytýká, jehož však sám neobíhá.

Snadno padají též námitky Masarykovy proti jeho vlastnímu výroku, že by vrahové rituální jednali tajně. „Avšak jaká tajnost," táže se Masaryk, „když na místo ze samé Polné také dobře jest vidět? A nebylo by do Polné také slyšet?" Tyto dvě otázky jsou zase dokladem, s jakou nepřipraveností a lehkomyslností pisatel brožury tak důležitou věc objasniti chce. Na místo vedle houštiny člověk bystrého zraku z Polné ovšem by mohl viděti, naprosto však není viděti na místo, kde vražda byla spáchána, jelikož vrahové byli mezi stromky skryti a mimo to počínalo již večerní šero, kdy předměty stávají se nejasnými. A ještě ten bystrozraký musil by na pavlače několika těch málo domů vystoupiti, z nichž průhled na místo označené se otevírá, neboť z ostatních domů všech pro návrší tam vidět nemožno. Z té dálky do Polné také není naprosto slyšeti; ostatně aby dívka nekřičela, postarali se vrahové úderem holí do hlavy, v kteréžto příčině měly též svou úlohu kameny. Ku poznámce Masarykově, že vrahové rituální jednali by tajně, připomínáme ještě, že každý vrah, který nechce být prozrazen, snaží se jednat tajně. I v Polenské vraždě jednali vrahové tajně, což patrno z toho, že po dlouhém pátrání jedině Hilsner mohl býti usvědčen. Podle všeho žádá Masaryk, aby vrahové rituální byli neviditelni!

Masaryk mluví ještě o několika svědcích a jejich výpovědích. Vývody jeho i tady vynikají slabostí a nedomyšleností právě takovou, kterou jsme na předešlých domněnkách jeho s dostatek ukázali.

Klade důraz na váhavost Pešáka, jenž se svědectvím svým hned se nepřihlásil. Jsem osobně přesvědčen, že Pešák důvěrně se sděloval o věci dávno před tím, nežli činně vystoupil. Pešák Hilsnera s Doubrotovské silnice docela dobře viděti mohl. Já sám poznal jsem s téže silnice jistého pána, který šel krajem Březiny a byl mne mnohem vzdálenější, nežli Hilsner Pešákovi. Praví se též, že toho dne k večeru pršelo a že bylo nejasno. Se vší určitostí tvrdím, že bylo jasno a že nepršelo. Masaryk též obírá se svědectvím Vomelové z Věžničky. Nechci rozhodovat, zda člověk, jenž na starostovou z lesa vyrazil, byl Hilsner nebo nikoli. Ale nemohu opomenout okolnosti, která podezření Masarykovo proti domácím Anežky Hrůzové naprosto vyvrací. Starostová Vomelová, vyslýchána jsouc četníkem Klenovcem, popisovala hůl, kterou měl v ruce onen neznámý. Popis její úplně se hodil na hůl, která u okresního soudu byla uschována. A to právě jest důležito, že popisovala dříve, nežli jí byla ta hůl ukázána, která na místě vraždy byla nalezena.

Nuže, jak toto faktum možno vysvětliti, když Masaryk podezírá bratra zavražděné, kterého přece Vomelová dobře zná? Zase tu důkaz, jak Masaryk myslí a vědecky Hilsnera obhajuje! Dlouho by bylo ještě mluviti, kdybych na všechny slabiny Masarykovy argumentace chtěl upozorniti. Ale toto, tuším, dostačí. Psal jsem několik těchto poznámek proto, že brožura Masarykova jest rozšiřována a zneužívá se jí k zvrácení pravdy, která děsným hlasem ve vraždě polenské zaznívá… A jelikož Masaryk prohlašuje, že vraždou štve se proti Židům, tohoto úmyslu u sebe popírám. Jedná se mi o pravdu a lidskost, a Masaryk praví, že i on z těchže motivů brožuru svoji zpracoval. Kde jest zájem o tyto vznešené statky čistší, u mne či u Masaryka, zůstavuji posoudit soudnému čtenářstvu.

Masaryk pravil: „Psal jsem brožuru tak vědecky, jako svá díla jiná." Jsou řídké úkazy, aby kdo vlastní díla literární tak odsoudil, jako Masaryk slovy právě citovanými!

Zneužívání vraždy Polenské k agitaci vytýkal Masaryk straně mladočeské, pravě, že to jest politický klerikalism, jinde nazývá to katolickým a klerikálním antisemitismem. Zmatení a stranická rozvášněnost v názvech těch jsou patrny, ať nic nedím o chorobném sebe přeceňování, kterého se stářím jeho přibývá a které zbavuje ho názvu filosofa.

Hleďme kolem na své řady, co tu klamu lsti a zrady,
co tu nízkosti se plazí, co tu zášti srdce mrazí,
co tu zmijí před cizím se podle svíjí,

svým pak vztekle syčí v sluch!

(Písně otroka.)

Jak vidět, jest odpověď tato psána ve věcném a mírném tónu, následkem toho táží se podepsaní:

„Jest pan ministr ochoten dáti nařízení, aby se podobné libovolné konfiskace neprováděly?“

Vídeň, 13. prosince 1899.

Holanský, Brdlík, Skála, dr. Engel, Udržal, Bělský, König, dr. Blažek, Schwarz, Teklý, Sehnal, Březnovský, dr. Grégr, Šilený, Sokol, Heimrich, Kulp, Rozkošný, Hořica, dr. Dvořák, Lebloch, Loula.

* * *

V tomto druhém vydání své brožury mám na zřeteli najmě prof. Masaryka, jenž rozpřádá své myšlenky o Polné v „Čase“. Masaryk pustil se do psavosti. Jindy rozličné námitky velkopansky přehlížel.

Vyciťuje dobře, že se nejedná jen o vraždu polenskou, ale také o význam a osobní jeho cenu vlastní. Pod ním a kolem něho to praská a hoří. Národ vidí, kterak hájení vraha Hilsnera jest praktickým výkladem humanistického učení na papíře. Šklebící se propast opovržení rozevírá se před člověkem, jenž tak vysoko se popínal a jenž příkladem dokázal, že jeho dřívější psaní o umravněnosti českého člověka bylo jen pustým švindlem. Tak daleko to dovedl ten, jenž sveden sebevědomím a přílišnou domýšlivostí, chtěl ve veřejném životě našem panovat.

Podivuhodné jsou přeměny, které se počínají vyskytovat v Masarykově mínění o vraždě. Věc zůstává táž, ale výklady Masarykovy jsou aprílovými přeháňkami. Když jedna nejapná domněnka je vyvrácena a uznána za nemožnou, dlužno narychlo vyhledat jinou, a to ještě nejasnější.

Kdyby logika byla chemií, měl by Masaryk již dávno hlavu rozbitu! – Masaryk své výklady mění a kroutí jako pekař preclíky. – Vizme!

Masaryk bujným větrům dal výklad, že mrtvola byla přenesena do lesa na zádech a že při nesení způsobena byla rýha škrtící.

Jeho nový výzkum je tento: „Dejme tomu, že dána do pytle, do bedny, do koše a tp., tím a jen tím nohy zkřiveny. Stalo se to vůbec v tom, v čem mrtvola ještě v obydlí byla škrcena a přechovávána, než do Březiny byla přemístěna. Toto přemístění nemusilo se stát brzy po zavraždění, já jsem zatím úmyslně nevyslovil žádné domněnky,[27] kdy se toto přemístění stalo.“

Vědou lékařskou je dokázáno, že by musily být vtisky a oploštěniny, kdyby s mrtvolou bylo zacházeno podobným způsobem, jak se Masaryk domnívá. Dosud se Masaryk kde jen mohl vždy dovolával vědy, a nyní když jeho vývody věda směšnými činí, najednou je před vědou hluchý a slepý.

Na místě činu byla krevní skvrna 26 cm dlouhá a 15 cm široká, která zcela jistě vznikla vytečením čerstvé a teplé krve na místě, protože ve své ploše byla všude stejně zabarvena.

Nuže, všimněme si té ubohé logiky filosofa Masaryka. Podle něho byla mrtvola delší dobu doma přechovávána, doma hrozným řezem v krátké době vykrvácela. Nato byla do lesa přenesena a počala tam krvácet znova, ač dávno již před tím byla bezkrevná a ztuhlá! Masaryk na této detektivní výpravě řeže nesmysl za nesmyslem…

Zdravý rozum dosvědčuje, že oba výklady Masarykovy jsou nemožny: prvý o přenesení mrtvoly na zádech, jako druhý, jenž mrtvolu delší dobu v bedně přechovávav,

[27] Zadními dvířky, „jak figura ukazuje,“ Masaryk neopovrhuje!

po přenesení do lesa a po úplném vykrvácení, velí jí zázračně zase krvácet.

Malér Masarykův je jistý. I porážky Angličanů zaviňovali dílem mezkové a dílem jankovití koně.

„Praví-li se, že hůl od úderu pukla, jest to rozhodně nesprávné. Hůl silná a poměrně čerstvá by od takového úderu nepukla." Tak přede domněnky své Masaryk dále.

Tato hůl byla uříznuta na místě, kde ležela mrtvola; tak dokazuje pařízek, s jehož rozměrem dolní konec úplně se kryje. Tuto hůl měl v ruce bezprostředně před vraždou cizinec, jenž na Vomelovou z lesa vyrazil a jenž bratrem Anežčiným nebyl. Hůl byla okrvavena a Masaryk praví, že jí nějak při transportu mrtvoly bylo upotřebeno. Když nějak, tedy jak? Byla-li mrtvola v pytli, jak domnívá se Masaryk, co tu měla hůl co činit? Na holi mrtvola nebo pytel neseny nebyly. Byly-li však neseny, pak musely být provazovým okem na hůl navlečeny. V tom případě by pak tíha mrtvoly provazovým okem musila nutně učinit na holi znatelné odtrhliny, ježto hůl byla čerstvě sloupána a měkkého povrchu. Na holi však bylo jen puklé místo. A právě proto, že byla čerstvá, nastala od úderu puklina, protože suché dřevo úderem se přeráží, ale nepuká.

Jakkoli Masaryk chce rozuměti všemu, přece nerozumí ani dřevu!

„Kdo za to ručí, že hůl byla uřezána ve středu nebo později? Nemohla být uřezána dříve?"

Otázkami těmi Masaryk míří ovšem na bratra zavražděné, ale jsou to jen neohrabané kejkle. Bratr Anežčin jde až k Polné uříznout hůl, aby ji při transportu nemusil potřebovat. Tatáž hůl nějakými čarami ocitne se v rukou cizincových a tatáž hůl leží na místě činu zkrvácená.

V detektivních věcech Masaryk věru prachu nevynašel.

„Co o této holi vypovídají svědkové (Vomelová, Pešák), jest úplně bez ceny: bílou hůl má kde kdo, jest právě nejlacinější." – Masaryk zapomíná, že nosí lidé sice bílé hole, ale do obchodu zpracované. Klacek však, jako měl Záhoř, není obyčejnou holí a také se nenosí. Takové klacky jsou vždy určeny k chvilkovému užití a pak se pohodí. Vomelová určitě hůl jako oloupaný klacek popsala a to dříve, než jí u soudu byl ukázán; její výpověď není tedy úplně bez ceny, nýbrž naopak velmi důležitá, a kriminalista, jenž by ji za bezcennou považoval, dokázal by jen svoji nemotornost a naprostou neschopnost luštit případy tak závažné. Ve světě kriminálním není nic bez ceny, vše má svůj význam.

„Několikráte jsem upozorňován na Hilsnerovo přiznání. Avšak neodvolal Hilsner pokaždé své přiznání? Tisíce, statisíce lidí bylo spáleno, že se přiznali k čarodějnictví a k obcování s čertem, nevím, jak se tudíž může apelovat na přiznání Hilsnerovo, o kterém není dostatečně známo, jaké bylo a z jakých motivů vyplynulo!"

Sofisté, jak známo, byli lidé, kteří se snažili své mínění násilně vnutit veřejnosti, aby cítila a myslila jako oni.

Masaryk je krev z jejich krve.

Hilsner se přiznal úplně a podrobně a týž Hilsner ze lži usvědčuje svého obhájce okolností, ve které také moje maličkost má co činit.

Při výslechu porotním popisoval jsem cizince, kterého jsem v úterý před vraždou viděl v Březině se toulati. Tázán jsa presidentem, zda to byl Hilsner, odvětil jsem, že nikoli. A tu Hilsner v podrobném přiznání uvedl, že procházkou vraždu jsem překazil, která státi se měla hned v úterý. V celém jednání nebylo o této okolnosti ani slova, až sám Hilsner všecko vysvětlil. Patrno, že Hilsner přiznal se svobodně a bez jakékoli sugesce, a Masarykovi nic nepomáhá ve prospěch přiznavšího se vraha citovat čerty a čarodějnice.

Táži se, může býti větší hnusnosti nad tu, která hájí usvědčeného vraha, a která obviňuje poctivé vesničany, ačkoli sketsky bojí se jejich jména vysloviti?

Přál bych ctěnému čtenářstvu vidět ubohou matku Anežky Hrůzové. Smrt vzorné

dcery ovšem působila na ni hrozně, ale ničemné obvinění pseudohumanitáře profesora Masaryka zadalo jí ránu ještě strašnější, zničivši ji na těle i na duši.

Perikles před smrtí řekl: „Žádný občan mou vinou nenosil smutku."

Masaryk, možno-li malé přirovnati k velkým, tak říci moci nebude.

Pravili jsme již, že Masaryk ve svém nelidském podezírání pravých jmen bojí se vyslovit. Tu a tam nadhazuje jen, že všechno připraveno bylo od domácích Anežky Hrůzové.

Podle jeho mínění, bratr a matka zavražděné předem věděli, kterak v den vraždy Hilsner bude viděn ve společnosti dvou Židů, jejichž jména u soudu neoznámí a kterak nebude moci dokázat svého alibi. Vrazi Masarykovi předem věděli, že v nepochopitelné jakés náhodě v nejmenších podrobnostech k činu se přizná a tak celou tíhu viny na sebe dobrovolně uvalí, oni předem věděli, že cizinec, kde se vzal, tu se vzal, v pravý čas v Březině se objeví a že se svojí holí v těsné spojení s vraždou bude uveden. Oni věděli předem o skvrně na kalhotech Hilsnerových, ač universitní profesoři k jejímu odkrytí potřebovali delšího času a vědecké práce, ba oni též předvídali, že Masaryk ve své mizerné obraně Hilsnera viny jejich nikterak nedokáže. Zbývá jen Masarykovi ještě dokázati, na které universitě bratr a matka zavražděné studovali práva, medicínu a chemii...

Všechno to vyplývá ze seriozní práce, kterýmžto názvem Masaryk svoji brožuru na vědecký výzkum pasoval. Smělost mnohých lidí sahá až do oblak.

Ale podívejme se té vědě Masarykově na zuby ještě určitěji. Každý detektiv, od výkladu obecného se odchýliv, navazuje článek za článkem dále, až pravého vraha objeví a neodčinitelně usvědčí. Masaryk se však ve „vědecké a seriozní práci" o to nepokusil, ba ve svém augurství se ani pokusit nemohl, ježto pátraje u Hrůzů, postupně odhaloval by jejich nevinu a zároveň svoji mravní a vědeckou nicotu. Spokojuje se centimetrovým měřením větviček, přes něž stůj co se stůj dále dostat se nemůže. Ohnuté nohy a větvičky jsou začátkem a koncem jeho neslavné detektivní výpravy. Celá jeho vědecká brožura dokazuje, že nic nedokázala, stavši se nad to osudnou mohylou jeho cti.

S jeho vědou je však též spojena upřímná komika. Titěrné měření nohou a větviček a jiné za vlasy přitažené výkruty jsou příznakem onoho chorobného stavu, který Masaryk po své porážce prožívá a který ho zbavuje veškeré rozvahy. Jeho myšlenky dostupují úžasného doznání, že musil svou vědeckou práci osnovat na základě romantických fotografií a že musil Polnou dlouho na mapě hledati, ač tyto zeměpisné vědomosti ovládá již žák obecné školy.

Masaryk se jel podívat do Polné dlouho po vydání své brožury a projevil tam v rozmluvě tolik nevědomosti o místě a jiných důležitých okolnostech, že tím uvedl v úžas nejen inteligenty, ale též prosté lidi. Mohl právem o sobě říci: „Lidičky, nebojte se, já nejsem medvěd, já jsem jenom Vašek." Jeho ubohost v Polné byla zřetelně patrná v tom, že přijal jméno redaktora „Katol. listů" Becka. Dobře mu odpověděli Polenští, že toho opatření nebylo potřebí. Nedemonstruje se proti tomu, kým jest opovrhováno.

Před novým rokem mnoho psalo se o založení „Času" jako deníku a celkově soudilo se, že Masarykova intervence ve vraždě polenské deníku uškodila. Myslilo se, že čin Masarykův jest okamžitou choutkou bez spojitosti s ostatním okolím. Ale tato diagnosa jest nesprávná. Hájení Hilsnera jest organickým článkem v disposicích, které k založení deníku vedly. Brožura Masarykova byla kvalifikační zkouškou, zda pro jisté zájmy bude se v deníku bojovat a proto došlo to až k jeho sebezničení před očima národa. Masaryk vystoupil, protože vystoupiti musil, jiné příležitosti nebylo. – A nic nevadí, že prohlášeno bylo v „Čase": „Vydáváme obdeník, protože se nesešlo dosti peněz. K založení deníku svým časem dojde." To nemusili pánové prohlašovat. To my také víme, že k tomu dojde. Že se tak nestalo hned, byl jen manévr, aby

se tak nekřičelo, kdo na deník upisoval a že tu peníze byly jako na zavolání.

Jistý Žid v slabé chvíli řekl: „My máme našeho Masaryka, my mu sebereme peníze na noviny.“ K tomu jsou určití svědci, kteří toto tvrzení, kdyby bylo třeba, ochotně dosvědčí.

Masarykova druhá brožura

Na prohlášení polenských lékařů odpověděl Masaryk v „Čase“ dne 14. ledna 1900 a potom ještě obšírně ve spise: „Vražda rituelní ve světle zločinu polenského.“

V tomto spise rozvádí ponejvíc to, co již uvedl v první své brožuře: „Nutnost revidovati proces Polenský“, přidávaje k tomu některé další vývody.

Jeví se v něm ještě větší úsilí odvést čtenáře od Hilsnera jako pachatele nebo účastníka vraždy na Anežce Hrůzové a svést ho k názoru, že vraždu spáchali její nejbližší příbuzní a to pravděpodobně její bratr Jan s vědomím matky. K této hanebnosti se Masaryk odhodlal jedině z toho důvodu, aby prokázal celému Židovstvu nejcennější úsluhu, pozůstávající v tom, odvrátit od něho podezření z rituální vraždy.

Polenští lékaři doktoři Michálek a Prokeš dokázali svými protokoly a výpověďmi, že na Anežce Hrůzové rituální vražda spáchána byla, i když oni sami o rituální vraždě ničeho výslovně neprohlásili. To, co však uvedli, bylo v tomto ohledu nejvážnějším. Proto je pochopitelné, že Masaryk, který převzal úlohu advokáta všeho Židovstva, obviněného z rituální vraždy, zamířil ostří svého, tzv. kritického péra, hlavně proti nim.

V této brožuře ještě více než v předcházejících svých projevech používá na dotvrzení svého stanoviska u něho obvyklých zbraní: překrucování výroků, záměnu pojmů, snižování znalců a svědků, polopravd, nepravd a smyšlenek. Tak např. již na začátku brožury a pak na několika místech dalších prohlašuje, že pro jeho názory oproti názorům polenských lékařů vyslovili se někteří odborníci evropského významu, které on nejmenuje, prý z obavy, aby je klerikální a antisemitská žurnalistika svými nadávkami a insinuacemi nepokálela. Toto tvrzení je ovšem záludnou a obmyslnou smyšlenkou, kterou se mělo působiti na nedosti informovaného čtenáře. Uvážíme-li, že v době kolem r. 1900 bylo 90% všeho rakouského tisku ovládáno Židy a že ti drželi i polooficiální tisk rakouský, je Masarykova argumentace směšná.

Tisk na Židech nezávislý, jemuž říká Masaryk klerikální a antisemitský, byl málo rozšířen a téměř bez vlivu. Kdyby Masaryk měl nějaké skutečné odborníky, kteří by se pro jeho názory vyslovili, tak by je byl s velikou okázalostí uvedl. Nehrozila by jim z toho žádná újma, naopak sláva a lepší postavení, o což by se jim byli Židé ochotně postarali, tak jako se již přičinili o závratnou kariéru Masarykovu.

Ale takových znalců vůbec nebylo, ty si Masaryk vymyslil.

Aby zlehčil tvrzení polenských lékařů uložených v uvedené „Odpovědi“, prohlašuje, že se dozvěděl, že tito svou „Odpověď“ vůbec sami nepsali, nýbrž že ji napsal někdo jiný a oni že ji jen prohlédli. Toto prohlášení je zcela nepravdivé; je pochopitelno, že Masaryk neuvádí, kdo tuto „Odpověď“ psal a od koho se dozvěděl, že oni ji nepsali, takové jednání bylo u Masaryka velmi časté.

Masaryk trvá na tom, že ohnutí nohou nemohlo být provedeno na místě činu, nýbrž jinde. Ohnuté nohy jsou od toho, že prý mrtvola byla v pytli, koši nebo bedně přinesena na místo činu. Tato nehoráznost, tolikrát vyvrácená znalci, je zde uváděna jako skutečnost jen proto, aby vina byla svalena na příbuzné Anežky Hrůzové. Směšně působí pak Masarykovo tvrzení, že páni znalci se nechali poučit jeho vývody.

Masaryk přiznává, že se mýlil v místopisných údajích. Nebyl na místě a poučoval se z plánů Polné a z fotografií na polenských pohlednicích, a podle toho napsal, že od naleziště mrtvoly do Polné je vidět a slyšet. Doznání toto je důkazem Masarykovy nesolidnosti, který

si dovolil ve svých předcházejících projevech podvracet a zlehčovat prohlášení svědků také v okolnostech, týkajících se místních poměrů, o nichž psal jako znalec, třebaže neměl o nich jasné představy, neboť na místě činu při psaní svých posudků nebyl.

V tomto spise se Masaryk také dotýká své činnosti v boji proti nejkrásnějším staročeským literárním památkám, rukopisu Královédvorskému a Zelenohorskému, při čemž se Masarykova věda ukázala v příšerné podobě. V tomto boji si Masaryk počínal s ještě větší drzostí a nevážností než v úsilí o zachránění Hilsnera. Tak jako neviděl Masaryk Rukopisů, když se dal do boje proti nim, tak se také nepodíval na místo zločinu, o kterém „znalecky“ psal. Stojí zato citovat jeho vlastní prohlášení uveřejněné na str. 10. a 12. zmíněné brožury:

> „Páni doktoři dali se místo do anatomie do filologie; já filologem nejsem a dokonce nemám rád filologickou medicínu a proto již z toho důvodu nemám do polemiky chuti. Páni doktoři na příklad exhumovali strážce musejního nebožtíka Vrťátka, dle jehož sdělení jsem se přišel prý na falešné rukopisy podívat teprve po letech, po svém protirukopisném vystoupení; páni doktoři by dokonce na to přivedli svědky, ochotné to odpřisáhnout! Pánbůh dej starému pánovi nebe, ale na takovou pletku třeba přísahy není. Já skutečně jsem neměl pražádné touhy ani příčiny podívat se na ty rukopisy. Mně stačil otištěný text. Jirchářem nejsem, inkoustu a barviček také neprodávám a tož mně starý pergament, inkoust a barvy pranic nezajímaly, stačil mně pro mé studie sociologické a literární, věrný text a věrné fotografie.“
>
> „Povídám, ty rukopisy pánům spletly koncept a právě v okamžiku, kdy na nich nalezen zrádný podpis Hankův! Opravdu ty nešťastné rukopisy natropily již mnoho zlého, teď dokonce kazí českou anatomii a již již vzniká anatomie zvláštní, anatomie vlastenecko-radikálně-rituálně-křesťansko-katolická.“

Je důležité znát věc, o které pojednávám. Kdyby si Masaryk zajel do Polné dříve než psal o místě, kde byla nalezena a také zavražděna Anežka Hrůzová, mohl být ušetřen blamáže. A kdyby si byl prohlédl Rukopisy před tím než napsal v tomto spise o tom, že v nich je podpis Hankův, ušetřil by se nové blamáže, neboť nikde v Rukopisech takové místo není a podpis Hankův byl podvodem.

Zábavná je i další část Masarykovy argumentace, obracející se proti nálezu polenských znalců. Nějaký znalec, který ovšem nikdy neexistoval, Masarykovi sdělil, že váha Anežčina těla měla pouze 55 a ne 70 kg, jak uvedli znalci, kteří Anežku ohledali. Proto tajemný znalec Masarykův odhadoval také množství krve v jejím těle na 4,2 kg na rozdíl od znalců, kteří stanovili množství na 5-6 kg. Masaryk se přidržuje názoru znalců, kteří odhadli množství v koláči pod mrtvolou nalezeném nanejvýš na 1 ½ kg a tvrdí, že podle sdělení jeho tajemného odborníka může odhadovat množství vyteklé krve při takové vraždě na 1,5 až 1,8 kg.

I vysmívá se Masaryk, že polenští rituální vrahové museli být učni, kteří se dostatečně nevyznali ve způsobech, podle nichž se provádí rituální vražda, anebo rituální vrahové odnesli nádobu prázdnou...

Takové vtipy jsou hloupé. Polenští znalci stanovili nejvyšší možnou mez krve, nacházející se na zemi pod mrtvolou, na 1 ½ kg. Ve skutečnosti však sotva jí mohlo být více nežli ½ kg. Kdybychom však připustili i tuto nejvyšší mez vyteklé krve na zem, schází nám stále ještě skoro 4 kg krve. A té nebylo při pitvě mrtvoly v těle nalezeno, nýbrž jen její nepatrné množství, které nepřesahovalo zajisté ani ½ kg. Ostatní krev byla rituálními vrahy všecka zachycena a odnesena.

Celé toto fixlování Masarykovo s Anežčinou krví je ubohé a směšné.

Podobně si vede Masaryk i v dalších svých vývodech, ve kterých je plno zmatků a nesmyslů, neřku-li nestoudností. Opovažuje se tvrdit, ze vražda na Anežce Hrůzové mohla být spáchána z vilnosti, a mluví dokonce o nekrofilii, ačkoli polenští lékaři zjistili, že byla neporušená (virgo intacta). Masaryk se odvažuje nedůvěřovat nálezům polenských lékařů pokud se týče neporušenosti Anežčiny, což možno si vysvětlit jedině tím, že mu nezáleželo na žádné mravní ostudě, nýbrž jedině na tom, aby se mohl projevit jako nej-

horlivější obhájce Židů.

Ale nejzábavnější je, co uvádí dále, když praví, že v každém případě se musí i logicky pomýšlet i na možnost sebevraždy, o čemž prý svědčí strangulační rýha (rýha od provazu, jímž byla škrcena). Toto však již není pouze zábavné, nýbrž svrchovaně pitomé.

Podle jeho logiky by celý případ vypadal takto: Anežka by se napřed uškrtila, potom by se podřezala, vlastní krev by zachytila do nějaké nádoby, kterou by odnesla, načež po rozhození částí svého oděvu po okolí by se tloukla kamenem do hlavy a pak by vlezla pod smrček, aby ji z cesty nikdo neviděl.

Není to skvělá a úchvatná logika profesora Masaryka, který se nechával nazývat filosofem?

Masaryk sám asi tušil, že s takovouhle logikou by daleko nedošel, proto znovu se vrací k svému dřívějšímu nápadu hledat vraha mezi Anežčinými příbuznými. Je mu velmi nápadné, že matka Anežčina šla se přeptat k Prchalovům na svou dceru až v pátek, třebaže v tom žádné nápadnosti není, neboť matka se domnívala, že její dcera zůstala u švadleny, protože bylo před velikonocemi mnoho práce.

Dále považuje Masaryk za velmi pozoruhodnou věc nález kusu zednické zástěry, trochu vápnem prý pomazané, z čehož chce Masaryk vyvodit, že to ukazuje na bratra Anežčina Jana, jako na pachatele, neboť on byl vskutku zedníkem a nosil zednické zástěry. K tomu třeba připomenout, že podle svědectví matčina syn Jan nosil pouze modré zástěry, nikdy ne bílé a že na místě činu byl nalezen kus bílého hadru, tedy žádná zástěra. Ale Masaryk se neostýchá prohlašovat, že jeho tajemní právníci a také jeden tajemný odborník soudní mediciny přímo tvrdí, že tento kus bílého hadru je k vypátrání osoby vrahovy věcí nejdůležitější.

Vrchol Masarykovy nestoudnosti tkví však v tom, že udává, že nějací svědkové, kterých ovšem opět nejmenuje, mluvili v Polné o poškrábaninách bratrových i o modřině v obličeji matčině. Naznačuje tím, že Anežka musela svést těžký zápas se svými vrahy, které při zápase poranila a těmito vrahy měli být její bratr a matka.

Tisíce lidí vidělo v den pohřbu matku i bratra nešťastné Anežky a nikdo ničeho podobného na nich neviděl. Nevymyslil-li si to Masaryk sám, což by mu bylo zcela podobné, mohli ho na tento nápad přivést jen polenští Židé.

Je třeba nesmírné drzosti k tomu, co píše Masaryk ke konci své hanebné brožury plné nestoudnosti, nesmyslů a lží:

„Celá bublinová stavba procesu polenského vybudovaná na písčině, vlastně bahništi předem pojatého přesvědčení – do tohoto bahniště musila se shroutit. . . Opakuji co jsem demonstrujícím studentům napsal na tabuli: celý proces polenský a jeho antisemitské využitkování je atentátem na zdravý rozum a lidskost.“

Poslední brožura Masarykova, jejíž rozbor jsme právě podali, nevzbudila již v naší veřejnosti zvláštního ohlasu. Nebyla také veřejnosti určena, neboť vyšla jen v nepatrném nákladu a autor ji rozesílal ponejvíce jen universitním profesorům, redakcím, vládním činitelům a čelným osobnostem židovským. Zdá se tudíž, že Masaryk napsal tuto brožuru jen proto, aby vyhověl přání Židů, aby nezůstalo bez odpovědi prohlášení polenských lékařů.

Ukázali jsme na zmatenost a chatrnost Masarykovy argumentace v této brožuře a máme dojem, že si toho byl vědom i sám autor, který se nesnažil vykonávat touto brožurou patrný vliv na veřejnost. Prostě šlo v tomto případě už jen o to, vyhovět nějak přání Židů.

*

Vynesení rozsudku v Písku a císařova milost, kterou byl trest smrti provazem změněn na trest 20 let těžkého žaláře, neznamenalo pro Masaryka a jeho židovské protektory konec úsilí o Hilsnerovu rehabilitaci; Židé působili dál v tomto směru, hlavně pomocí peněz. Ještě 6 let po vynesení rozsudku v Písku připomíná tuto židovskou činnost „Česká demokracie“ ze dne 4. srpna 1906, která píše:

„Nestaráme se o otázku, je-li rituální vražda, nedíváme se na tu záležitost se stano-

viska antisemitismu, pro nás je rozhodující stanovisko: je-li moc židovského zlata tak všemohoucí a korupce tak pronikavou, aby mohlo se otřásti v lidu i u nás vírou v nestrannost soudnictví. Ty stálé pokusy podplácení, jež v Hilsnerově procesu se dály, ty nesvědčí právě o čistotě věci. Hilsner je odsouzen ne jako Žid – nýbrž jako vrah!“

„Národní listy“ ze dne 11. července 1907, přinesly tuto zprávu:

„Rakousko-israelitská Unie ve Vídni 10. července 1907 slíbila 20 000 K těm osobám, které soudu neb R. I. U. Vídeň IX., Universitätsstrasse 8. aneb obhájci dru Auředníčkovi, dvornímu a soudnímu advokátu ve Vídni do 2 let, to jest do 10. července 1909 udělají takové údaje, nebo podají takové důkazy, které povedou k odhalení pachatelů, aneb k prokázání nevinny Leopolda Hilsnera a k obnovení procesu.“

Také Masaryk neustal v činnosti, směřující k obnovení Hilsnerova procesu. Upustil od konání přednášek doma, neboť se mu při nich dobře nevedlo a staral se o to, aby vzbudil pro revizi Hilsnerova procesu náladu v cizině. Psal do zahraničních časopisů a roku 1907 konal přednášky o Hilsnerovi v Americe na pozvání tamějších Židů. Revize procesu docíleno nebylo.

Masarykova účast v Hilsneriádě mu přinesla veliké výhody pro jeho politickou činnost v zahraničí. Praví o tom v Čapkových „Hovorech“ toto:

„Hilsnerův proces jsem prodal teprve za války. Všude v dohodových zemích měli Židé velký vliv na noviny; kam jsem přišel, psaly noviny pro nás nebo nám aspoň neškodily. Ani nevíte, co to pro nás znamenalo.“

Třeba ovšem připomenout, že zmíněná podpora nebyla prokazována tolik českému politickému úsilí po obnovení státní samostatnosti, jako spíše samotné osobě prof. Masaryka. Zahraničí vědělo tudíž o Masarykovi stokrát více než o národě českém a slovenském a jeho snažení. Židé se odvděčili Masarykovi tím, že pro něj dělali rozsáhlou propagandu a zasloužili se takto o jeho presidentství v ČSR, za které zůstal Masaryk Židovstvu zavázán a své závazky Židům také dodržel. Československo se tak stalo rájem pro Židy pod vedením Hilsnerova obhájce prof. T. G. Masaryka.

8. Masaryk a Židé

Věrně při Židech stál Tomáš Garrigue Masaryk a Židé stáli věrně při něm. Prokázal Židovstvu neocenitelné služby a oni mu toho nikdy nezapomněli. Židé dovedou odměnit toho, kdo dobře hájí jejich zájmy. Když však vykonal svoji službu a není více k potřebě, tu pak se dále o něho nezajímají, nebo ho odkopnou jako prašivého psa. Ovšem jen v tom případě, prokazuje-li služby Židovstvu Nežid. Málokdy se stane, že by Židovstvo zachovávalo svou vděčnost nežidovskému obránci židovských zájmů, když jeho služeb již nepotřebuje; ale i to má své příčiny, pozůstávající hlavně v tom, že jméno a význam takového Nežida může být využíváno pro zájmy židovské i tehdy, když už sám pro Židovstvo nepracuje.

Zcela jiné je však postavení Masarykovo. Nebyl to přece obyčejný židovský najatec, nýbrž osobnost nesporně vysokého formátu. Těžko bychom hledali mezi židovskými přisluhovači takový organizátorský talent a takovou bojovou houževnatost a vytrvalost, jaké měl právě tento člověk, kterého charakterisoval nejpřednější český myslitel takto: Je to geniální politický agent.

Nikdo také neprokázal Židovstvu v poslední době takové služby jako právě Masaryk. Jeho horlivost, s kterou se dával do bojů za zájmy židovské, se nedá vysvětlit pouze příčinami zevního rázu, jako jsou žádostivost peněz, kariéry a věhlasu. Pro takové věci se neriskuje vědecká i mravní pověst nebo osobní čest, jak to vidíme u Masaryka, který na obhájení Židů toto všecko obětoval. Pro Masarykovu účast v boji pro židovské zájmy nutno hledat vysvětlení v jiných příčinách, než zevních, a jednou z hlavních příčin této činnosti Masarykovy je jeho plemenná přináležitost k Židovstvu.

Není úkolem tohoto spisu podávat zevrubné údaje o Masarykově původu, to zajisté učiní povolanější. Bylo však nutno učinit o tomto zmínku, aby bylo srozumitelným učiněno to, co by bez této připomínky srozumitelným nebylo.

Židé obstarávali Masarykovi potřebné finanční prostředky, obstarávali mu kariéru a slávu. Sám nebyl zámožný. Jeho příjmy jako docenta vídeňské university a pak mimořádného profesora Karlovy university byly malé a stačily sotva k živobytí.

O těchto svých těžkých existenčních poměrech vykládal Čapkovi („Hovory s T. G. M.“) toto:

> „Starosti o chleba se ještě zhoršily, když jsem o druhých prázdninách onemocněl tyfem a do Vídně se vrátil opožděně; ale dostal jsem lekce pomocí paní Hartmannové, vdovy po našem revolučním německém spisovateli Moritzi Hartmannovi. Mezi jiným jsem přednášel v kruhu dám v domě známého chirurga Billrotha.“ (Str. 75.)
>
> „Chystal jsem své přednášky a důkladněji vypracovával své myšlenky; chtěl jsem je uložit v řadě theoretických prací – ale kdož ví, nátura se nezapře; snad bych se byl býval i v cizině dal na dráhu praktickou. S příchodem do Prahy, když jsem viděl ten nedostatek kritiky a literatury, dal jsem se v Atheneu do drobné kritické práce a užíval svého časopisu, abych tak řekl jako myšlenkové stříkačky. Snad jsem byl poněkud nervosní a netrpělivý, šel jsem do Prahy vlastně nerad, ale – nolentem fata trahunt. Dál se už všecko rozvíjelo samo, bez mé vůle; do všech svých potyček jsem se dostal nechtě, i když jsem chyboval svou neznalostí poměrů.“ (Str. 76–77.)

Mluvilo se o tom, že se Masaryk bohatě oženil, vzav si za ženu dceru amerického židovského obchodníka, ale těmto pověstem o velikém věnu jeho manželky nelze přiznat pravdivosti. Byly to jiné prostředky, které Masarykovi umožňovaly jeho rozsáhlou veřejnou činnost. Nelze dnes ovšem zjišťovat, jakými částkami mu Židé přispívali; to vše zůstalo utajeno a sotva kdy bude uveřejněno. Můžeme však aspoň přinést zprávy zcela věrohodné a také od samého Masaryka pocházející, jak získal hned z počátku činnosti veliké jmění, a to od Žida.

Případ Isidora Flesche

Je to případ židovského mladíka Isidora Flesche, který se z Masarykových výkladů o sebevraždě, uložených také ve spisu „Die Selbstmord als Massenerscheinung“ („Sebevražda jako jev masový“) pomátl do té míry, že se zastřelil, odkázav ve své závěti celé své jmění prof. Masarykovi, které z větší části také po menších nepříjemnostech s rodiči sebevraha obdržel. Odkaz zněl na 100 000 zlatých a po vyrovnání se s rodinou sebevrahovou zůstalo mu 62 000 zlatých, to je v dnešní hodnotě asi K 1 200 000.[28] O tomto případě se sám Masaryk vyjádřil podle Čapkových „Hovorů s T. G. M.“ takto:

„Když jsem studoval v Lipsku, přednesl jsem jednou své myšlenky o sebevraždě ve filosofickém spolku: den na to za mnou přišel mladý muž, chvěl se rozčilením a řekl mi, už po léta prý ho pronásleduje úmysl vzít si život, ale můj výklad že ho té utkvělé myšlenky zbavil.“ (Str. 85.)

„Tehdy, myslím, v roce osmdesátém čtvrtém nebo tak někdy, stalo se toto: Měl jsem ve Vídni žáka, Flesch se jmenoval, syn známého továrníka v Brně. Ten přišel za mnou do Prahy a chodíval ke mně, byl to takový melancholický hoch. Potom přešel do Berlína a tam se zastřelil; mne odkázal peníze. Já se vyrovnal s jeho rodinou a dědil jsem asi šedesát tisíc zlatých nebo kolik. To mne udrželo nad vodou: mohl jsem zaplatiti své dluhy, pomoci rodičům, zaříditi bratru Ludvíkovi v Hustopečích tiskárnu, vydávat ‚Atheneum‘ – dlouho ty peníze nevydržely. Tehdy se říkalo, že jsem dostal peníze od sebevraha, protože prý sebevraždy hájím. Já jsem měl s penězi zvláštní zkušenost: když bylo nejhůř, přišly odněkud.“ (Str. 89.)

O tomto zvláštním dědictví máme celou řadu zpráv. Uveřejňujeme zprávu orgánu Masarykova směru „Českého slova“ (nedělní A-zet) ze dne 31. X. 1937, které píše toto:

„Masaryk žil v Praze skromným, skoro chudobným životem, v němž se často musel dost uskrovňovat, protože jak on, tak paní Masaryková neznali způsob českého života a z ciziny byli zvyklí žít plnotvárněji. Kromě toho Masaryk vlastně neznal cenu peněz. Bydlili v Karlově ulici na Smíchově (dnešní Holečkova) a jejich domácí soukromý život se úplně odlišoval od výbojného života Masarykova v českém životě.

V té prostotě soukromí, kde bylo víc nedostatku než blahobytu, stala se událost, která je dodnes z rodu romantiky, a kdyby nebyla tak pravdivá, zněla by nepravděpodobně. Je známo, že Masaryk se na vídeňské universitě habilitoval jako docent filosofie svým proslulým spisem: ‚Sebevražda‘.

‚Sebevražda‘ ho seznámila důvěrněji se synem brněnského bohatého továrníka, Isidorem Fleschem. Tento mladý, podivný, bledý muž chodíval pilně do kroužku Masarykových přátel a tam proseděl mlčky celé hodiny, pozorně naslouchaje rozhovoru. Myslil úporně na – sebevraždu. Sedělo to na něm jako můra, měl pocit, že se musí zabít. Mělo to jistě nějaký původ v tělesné nebo duševní chorobě, snad v degeneraci. A bylo při tom něco obdivuhodně zvláštního: z této sebevražedné psychosy ho osvobozovala přítomnost – Masarykova. Isidor Flesch za ním neustále chodil. Když pak se v Praze Masaryk dostal do plného varu českého života, neměl už tolik času pro Flesche a tomu se rovněž nechtělo sedávat v rušných schůzkách české inteligence, kde byl zbaven svých snů o sebevraždě a kde na něho nemohlo působit osvobozující slovo Masarykovo. Měl pocit, že překáží.

Tím byl Fleschův osud rozhodnut. Odjel do Berlína. Jeho pronásledovatelka – sebevražda – se ho již nespustila. V listopadu r. 1883 se v Berlíně zastřelil.

Masaryk univerzálním dědicem

Ve chvíli smrti myslil na Masaryka. Udělal ho svým universálním dědicem. Masa-

[28] Současná hodnota by byla nejméně desetinásobná; pozn. editora.

ryk byl tím překvapen. A nebyl sám. Také rodina Fleschova byla nemile překvapena… Vznikl z toho spor, neboť rodina nechtěla uznat platnost tohoto podivného odkazu. Nechtěli vydat Masarykovi všecko. Masaryk však – nepovolil! A nakonec se přece jen s rodinou Fleschovou vyrovnal. Nedostal sice celé dědictví, ale dostal 62 000 zlatých, což byla na tehdejší poměry částka jistě ohromná! A Masarykovům velmi pomohla. Ihned změnili byt. Přestěhovali se na Vinohrady do Kubešovy ulice a potom ještě téhož roku (1884) do známé vily „Osvěty“ (v dnešní Polské ulici). To byla vila, obklopená velkou zahradou, v tichu, s krásnými vyhlídkami. Majitelem této vily byl vydavatel „Osvěty“, redaktor Václav Vlček. A tak měl Masaryk potom pravé literární prostředí kolem sebe všude, počínajíc domovem.

Dalo mu to ovšem dost námahy, aby tyto peníze dostal. Byl z toho soud a pozůstalí se hájili tím, že Masaryk měl na Isidora Flesche veliký vliv a že svými výklady dohnal ho k sebevraždě. T. G. Masaryka, jako intelektuálního původce Fleschovy sebevraždy, hájil tehdy dr. Bedřich Hoppe, advokát a zemský poslanec v Brně. Třeba k tomu ještě připomenout, že syn tohoto Masarykova advokáta, generál Viktor Hoppe se stal po propuštěném prvním ceremoniáři presidenta republiky dr. Guthovi-Jarkovském jeho nástupcem v kanceláři presidentské.

Židé se starají o kariéru prof. Masaryka

Židé se starali také o to, aby získali povolané činitele pro rychlejší vzestup Masarykovy kariéry. Bylo mu toho potřeba, zvláště na universitě pražské, jejíž akademický senát s nedůvěrou pohlížel na Masarykovu činnost za katedrou i mimo ni a také na jeho vědeckou kvalifikaci, jež byla více než pochybná. Není dosud zcela přesně vyšetřeno, jak se stal Masaryk docentem vídeňské university, jejíž vysoká úroveň před 60 lety by nepřipouštěla, aby za její katedru se postavil duch tak nevědecký a nelogický, jako byl Masaryk. Teprve však nyní po otevření vídeňských archivů se nám věc stává jasnou. Vídeňská vláda se snažila co nejvíce kulturně i hospodářsky poškozovat český národ, jehož představitelé nechovali tehdy vřelých sympatií k Vídni. Masaryk měl být jedním z prostředků vídeňské vlády, jak český národ po stránce mravní a politické ochromit. Proto bylo nutno umožnit Masarykovi kariéru vysokoškolského učitele, napřed ve Vídni, aby odtud mohl být jmenován profesorem na české universitě v Praze po rozdělení Karlo-Ferdinandovy university roku 1882, kde by mohl provádět svou rozkladnou činnost. Na vídeňské universitě se Masaryk habilitoval svým spisem „Die Selbstmord als Massenerscheinung“ (později vyšlý česky pod názvem „Sebevražda“). Jak to s tou habilitací bylo, o tom přinesl velmi zajímavou zprávu časopis „Štít národa“ č. 21, str. 3 z r. 1920, kterou zde uvádíme:

„Bylo to za ministerstva Gautschova, pověstného kata českého školství. Zavření několika středních škol českých vyvolalo celou bouři. Národ tehdy nebyl ke křivdám tak otrlý, jako dnes. Vídeň viděla, že cestou zjevného násilí odpor českého lva nemůže zlomiti. Vídeňští páni rozhodli se tedy pro jinou cestu. Vždyť česká universita byla v rukou téhož ministra Gautsche, začalo se tedy s krocením lva z jiného konce. Jmenování profesorů, kteří by rozeštvali národ, tehdy jednotný jak z nerudovského kvádru, bylo na snadě. O kandidáty na profesorská místa také nebyla nouze. Vybíralo se pečlivě. Profesoru Jodlovi z vídeňské university byla předložena habilitační práce jednoho nápadníka na profesorské místo pro českou Prahu. Posudek prof. Jodla byl zdrcující, ale k jeho posudku bylo připsáno jinou rukou a těžkou: ‚Er soll dennoch für Prag ernannt werden, behufs wünschenswerther Degenerierung der tschechischen Intelligenz.‘ (Má býti přesto jmenován do Prahy za účelem žádoucí degenerace české inteligence.)

Tak byla česká universita obšťastněna kandidátem, jehož vídeňský prof. Jodl uznal za nezpůsobilého...“

Židé, kteří měli u vlády vídeňské mocný a zhusta i rozhodující vliv, byli stálými Masarykovými ochránci. Nespokojenost v Čechách s Masarykem byla veliká, ale ve Vídni nedali Masarykovi ublížit. Vídeň věděla, koho chrání. Baron Gautsch, rakouský ministr kultu a vyučování, tentýž Gautsch, který dusil české školství a dal zavírat české střední školy, se po Masarykově jmenování řádným profesorem pražské university vyslovil škodolibě v kroužku české šlechty takto: „Da habe ich ihnen eine Laus ins Pelz gesetzt." (Nasadil jsem jim veš do kožichu.)

Jak mocný byl vliv Židů, pracujících pro Masaryka u císařského dvora, toho důkazem je také ta okolnost, že sám pražský arcibiskup hrabě Schönborn musil před nimi u císaře kapitulovat. Máme o tom zajímavé líčení z pera předválečného Masarykova spolubojovníka J. S. Machara, otištěné pod šifrou „-by-" dne 28. ledna r. 1912 v Masarykově „Čase", jež zní:

„Siegfried Lipiner byl rodem polský Žid, národnostním cítěním Polák, kulturou Němec a vzácný člověk. Takto byl bibliotekářem parlamentní knihovny, měl šarži vládního rady, několik řádů a vysokých uznání a zemřel o vánocích minulého roku nervosou a rakovinou jazyka. – Byli přáteli se sekčním šéfem Halbanem Blumenstockem, též polským Židem, který Gautschovi, tehdy min. vyučování, komponoval řeči a opatřil mu glorioulu státníka, jenž hrál vynikající úlohu při pádu koalice Windischgrätzovy, jenž byl rádcem hr. Badena a který mu vrazil do žeber dýku, když myslil, že se čas naplnil. ... Halban a Lipiner vyběhávali našim poetům stipendia v ministerstvech, pracovali pro profesuru Vrchlického, starali se o personalie našich profesorů ... A ještě tohle: Před lety vzkázal mi jistý hodnosta státní, bych po kanceláři k němu přišel, že jde o důležitou věc. Šel jsem. Nešlo o nic jiného, než sestavit memorandum pro císaře. Pražský arcibiskup Schoenborn namluvil císaři, že Masaryk je petrolejník, nihilista, kazitel universitní mládeže, horovatel pro sebevraždu atd. Když byl Masaryk povolán z Vídně na mladou pražskou universitu, bylo mu slíbeno, že bude co nejdříve jmenován profesorem řádným. A nyní již čekal čtrnáct roků. Ministr bar. Gautsch zasazoval se vší silou, aby jmenování to konečně prosadil, marně. – Petrolejník, nihilista, kazitel mládeže, horovatel pro sebevraždu atd. – Onen hodnosta mi tehdy řekl: Sestavíme memorandum, kterého Gautsch potřebuje pro císaře. Od čtyř hodin odpoledne do půlnoci objasňovali jsme Masarykův názor na revoluci vůbec, na stát, mládež, náboženství, sebevraždu, dokládali vše citáty z Masarykových spisů, druhého dne putoval elaborát náš ke Gautschovi a potom dále. A když se arcibiskup dověděl, že je zle, zajel honem do Vídně k audienci. Ale monarcha přetrhl jeho výklady větou: Jsem líp zpraven než vy, a Masaryk byl jmenován konečně řádným profesorem. – A ten státní hodnosta byl Siegfried Lipiner."

Odkázané jmění umožnilo Masarykovi provádět program směřující k rozbití národní jednoty české, vytvořené Františkem Palackým. Z těchto peněz založil Masaryk tiskové podniky, hlavně „Atheneum" a „Čas", které věnovaly se tzv. „kácení model", za něž Masaryk vyhlašoval české státní právo, Rukopisy, národovectví, náboženskou víru, tedy vesměs vznešené, mravní a kulturní hodnoty, které český národ přivedly k životu a jej při životě udržovaly.

Masarykova činnost, jež směřovala k rozvrácení národní pospolitosti a podlamování národních sil, vzbudila veliké rozhořčení v české veřejnosti, jež se projevilo i v tisku. Jeden z takových tiskových projevů proti této Masarykově práci byl uveřejněn dne 19. února 1887 v Národních listech pod názvem „Filosofové sebevraždy", z něhož vyjímáme:

„I jdi k čertu ohavný zrádče a přimkni se se svou pochybnou duševní troškou a svou mravní mizérií ke komu chceš; jen neopovažuj se už ani užívati našeho posvátného jazyka a pokáleti jej svým podlým duchem a otravným dechem! Jdi, přimkni se k nepříteli, jemuž sloužíš, zapomeň, že jsi se narodil z české matky, že jsi kráčel po české půdě, my tě z našeho národního těla vylučujeme jako šerednou hlízu. Jdi, utec z této svaté země, než se pod tebou otevře, aby tě pohltila."

Masarykovi židovští přátelé u vídeňského dvora se postarali také o to, aby vzal za své zásluhy pro Židy také nějakou podporu hmotnou. V době Hilsneriády český národ stál svorně proti Masarykovi a vídeňská vláda, která dusila český kulturní život, přispěchala Masarykovi na pomoc. Dokladem toho je zpráva „Národních listů“ ze dne 14. listopadu 1899, která zní:

Mimořádná podpora prof. Masarykovi

„Z bezpečného pramene se nám oznamuje, že ministerstvo vyučování rozhodnutím ze dne 23. září 1899 povolilo prof. T. G. Masarykovi v Praze mimořádné zvýšení platu profesorského o 1.000 zl. ročně, do pense nevpočitatelných. Podotknouti sluší, že novým zákonem o platech profesorů a tedy také prof. Masaryka, zvýšeny tyto již v říjnu 1898.“

Židé pomohli také Masarykovi k samostatné politické existenci. Stávající strany české nechtěly o Masarykovi ani slyšet. Proto bylo potřeba založit pro Masaryka novou stranu a tak dochází dne 31. března a 1. dubna 1900 k založení tzv. České strany lidové, v níž našli útulek tzv. čeští Židé. Ti také dali Masarykovi peníze na to, aby týdeník „Čas“ mohl vycházet jako deník. První číslo tohoto deníku vyšlo 1. října 1900.

Česká strana lidová založena na sjezdu dne 31. března a 1. dubna 1900. Od 1. října 1900 „Čas“ se proměnil v deník. Obě události spadají mezi první a druhou porotu nad Hilsnerem.“

* *
*

Bylo již na tomto místě uvedeno, jak se Židé starali v době Hilsneriády o to, aby Masarykovi zjednali slávu ve světě za jeho neocenitelné zásluhy o Židovstvo. Nebylo to těžké. Měli v moci největší část tisku ve světě, který dělal Masarykovi propagandu a činil z něho duchovního velikána nové doby. Reklama byla tak přehnaná, že dala důvod k různým ironickým průpovídkám o Masarykovi. Tak se říkalo: „Pán Bůh ví všechno, císař Vilém ví všechno lépe a Masaryk ví všechno nejlépe.“

Židé pomáhají Masarykovi za světové války

Židé nezapomněli na Masaryka ani později. Prokazovali mu svou podporu v době světové války, kdy Masaryk zúčastnil se za hranicemi práce směřující k obnovení české státní samostatnosti. Nelze se v tomto spise zabývat touto jeho činností, jejíž ráz a pohnutky byly zcela jiné, než jak on sám to líčí a s ním i zástupy budovatelů lživé osvobozenecké legendy, která je nyní odstraňována na základě přesných fakt historických hlavně zásluhou mladého historika dr. A. S. Kaliny, který o této činnosti napsal již řadu spisů, mezi nimiž nejdůležitější místo zaujímá dílo „Krví a železem“.

Pro Masaryka vytvořená osvobozenecká legenda je podobným podvodem jako jeho prohlašování, že pro Hilsnera vystoupil z pohnutek humanity a pravdy.

Masaryk několikrát při různých příležitostech uvedl, že Židé prý velmi činně podporovali úsilí českého národa o obnovení jeho politické samostatnosti. Píše o tom ve „Světové revoluci“ takto:

„Jako všude, také v Americe mě podporovali Židé. A právě v Americe Hilsneriáda se mě teď, abych to tak řekl, vyplatila! Už r. 1907 uspořádali mi v Novém Yorku Židé ohromnou, recepci;[29] tentokráte jsem se osobně sešel s mnohými zástupci jak směru orthodoxního tak i sionistického. Ze sionistů jmenuji Mr. Brandeise, člena Nejvyššího soudu, původem z Čech; byl dobře znám s presidentem Wilsonem a požíval jeho dů-

[29] Uspořádal ji sionistický vůdce Stephen Wise.

věry. V Novém Yorku byl jedním z vedoucích sionistů Mr. Mack. Také se Sokolovem, vlivným vůdcem sionistickým, jsem se v Americe seznámil osobně. V Americe mají Židé, jako v Evropě, velký vliv v žurnalistice; bylo nám velmi výhodné, že jsme tuto velmoc neměli proti sobě. I ti, kdož nesouhlasili s mojí politikou, chovali se zdrženlivě a nestranně."

Masaryk na tomto místě zdůrazňuje, že to bylo jeho vystoupení v hilsneriádě, které získalo českým snahám politickým účinné podpory Židů. Charakteristicky se v tomto směru vyjádřil Masaryk v červnu 1918 k deputaci českých katolických spolků v Americe takto: „Já jsem teprve nyní prodal toho Hilsnera".

Tím chtěl naznačit, že židovská vděčnost za jeho vystoupení pro Hilsnera byla použita za světové války pro české osvobozovací snahy. Ale všechno to, co Masaryk uvádí o židovské pomoci, je nemírně přehnáno. Je pravda, že sem tam některý židovský časopis napsal sympatickou noticku o Češích, že Masaryk dostal občas nějakou peněžitou podporu od nějakého Žida, ale toto všechno nepadalo na váhu. Dohodový tisk, ať židovský, ať nežidovský, začal dělat českým politickým snahám velkorysou propagandu teprve tehdy, když se naše legie staly svým vítězným bojem proti bolševikům v Rusku velmi platnou a nesmírně důležitou složkou dohodových armád. Naše samostatnost nebyla vybojována zásluhou židovských příznivců Masarykových, nýbrž krví a železem na světových frontách. Tak jsou opravovány mnohé údaje Masarykovy o tzv. vydatné pomoci židovských osobností pro českou věc. Na základě přesných dokladů se ukazuje, že mnozí Židé, Masarykem prohlašovaní za pomocníky české věci, byli naopak jejími škůdci, jako na př. Masarykem vychvalovaný americký Žid Brandeis, člen nejvyššího soudu USA, který ještě koncem října roku 1918 vyzýval presidenta Wilsona, aby nedopouštěl rozbití Rakouska.

Československo – země Masarykem Židům zaslíbená

Mezinárodní Židé, kteří v době světové války dělali propagandu více pro Masaryka než pro českou samostatnost, tak jistě učinili na základě Masarykových slibů, že Československo bude pro Židy zaslíbenou zemí. A tak za židovskou pomoc při osvobozovacím boji českého národa, jejíž význam se nemírně přepíná, dostalo se Židům od Masaryka takových záruk, na jichž základě se pak mohli chovat v Československu jako vládnoucí národ a ne jako loyální menšina.

Jaké závazky to byly, jež dal Masaryk Židům, to se snad jednou dozvíme. Víme jen, že záruky dány byly.

Na sionistickém sjezdu, konaném dne 2. září 1921 v Karlových Varech, prohlásil člen židovské národní rady pražské Kauders, „že Židé podporovali snahy o naše osamostatnění, že u nich bylo dožadováno pomoci, aby Židovstvo celého světa podpořilo požadavky československé, a konečně, že závazky našich Osvoboditelů vůči Židům jsou splněny!"

Není divu, že Židé, kteří se měli v Československu tak dobře, dovedli oceňovat práci prvního presidenta republiky pro jejich zájmy a byli mu za ni neskonale vděční. Jestliže bylo Masarykovi za jeho života postaveno několik set pomníků v nadživotní velikosti (císař František Josef I. měl tři), jestliže tisíce obcí jmenovalo Masaryka po válce svým čestným občanem, jestliže tisíce škol, veřejných budov, institucí, ulic a náměstí bylo pojmenováno jeho jménem, pak se tak z největší stalo zásluhou Židů.

Celý ten náš byzantinismus, ta mračna odporného kadidla, která obestírala Masaryka, pocházela z větší části od Židů.

Masaryk byl vděčen Židům a Židé byli vděční jemu.

Máme mnoho dokladů, jak Židé projevovali vděčnost Masarykovi. Projevovali ji tak okázalým způsobem, až tím vzbudili dojem, jakoby Československo bylo vlastnictvím židovského národa. Tak pověstný zázračný rabín Spiro v Mukačevě mohl prohlašovat, že Československo je zemí, v níž se Židům daří nejlépe na světě a podobně se vyjadřuje pan

Ben Lewy v židovském hebrejském časopise „Haboker“, kde se v článku „Ráj Židů“ píše pod názvem:

Masarykův duch vznáší se nad Československem

„Československo, ačkoliv je obklopeno státy, kde panuje nenávist a útisk jiných národů pospolu s antisemitismem, stojí pevně jako skála a podává světu příklad země opravdu svobodné. Pro nás Židy je tato země jako požehnaná oasa v poušti evropské zášti a persekuce. Je to malý ráj, v němž různé národnosti žijí pokojně vedle sebe, kde vláda uznává národnostní práva všech. Kde Židé požívají svobody a stejných práv s ostatními a kde dokonce jsou uznáváni jako národní menšina.

Nad Československem, jež je požehnáno kulturně i hospodářsky, dosud se vznáší duch Masarykův, duch solidní spravedlnosti a demokracie. – Zde Žid se cítí svobodným nejen jako člověk, ale i jako Žid. Nikdo se mu nevysmívá, nikdo ho neodstrkuje. Čeští dělníci nezahájí stávku, když továrna přijme německého (rozuměj židovského) dělníka. Ve vlacích elegantní čeští důstojníci mluví se Židy bez předsudku, jako s rovnoprávnými volnými občany. Tato snášenlivost trvá už po mnohé generace. Je jednou z dobrých vlastností mladé republiky.“

Rabín Bloch uveřejnil již v únoru 1919 zprávu, jež nadepsána: „Rabíni z Čech u pres. Masaryka“. Je to obsah řečí rabínů, pronesených u příležitosti audience. Německý řečník deputace rabín dr. Schwarz ukončil svou řeč takto:

„Držte, pane presidente, svou moudrou, ochrannou ruku nad naším svatým úřadem a my chceme podle starého zvyku otců při všech šábesích a slavnostech v našich synagogách se modliti, aby Bůh chránil státní autoritu, otčinu a jejího presidenta. Modlí-li se za Vás jeden z nás v německé, druhý v české a třetí v hebrejské řeči, chceme všichni tak činiti s celým srdcem a celou duší!“

Prof. Masaryk poděkoval za pozdrav a ujistil řečníka, že jeho souvěrci toho nejen zasluhují, nýbrž též mají na to plné právo, že jim byla zabezpečena plná ochrana rovnoprávného státního občana“.[30]

Český národ byl roztrpčen tím, jak se Židovstvu v Československu nadržovalo. Projevy roztrpčenosti byly úřady stíhány a potlačovány; původci obranných akcí českého národa proti židovské nadvládě a rozpínavosti byli šikanováni a žalářováni. Tak mocný byl vliv Židovstva, jehož ochráncem byl president Masaryk. O skutečné podstatě židovské otázky nebylo možno psát. Nacionalistické časopisy, jako „Národní Výzva“, „Česká Výzva“, „Vlajka“, „Nové Československo“, „Národní republika“, „Obrana národa“ atd. byly pro své články o Židech konfiskovány a zastavovány. Uvádíme zde jeden takový článek otištěný ve 3. čísle IX. ročníku časopisu „Obrana Národa“ z r. 1936, který ušel náhodou konfiskaci:

Židé se modlí za bývalého presidenta T. G. Masaryka

Židovští rabí to doporučují a nabádají k tomu pravověrné Židy. Modlí se i Židé, kteří té modlitbě tak moc neudělají. Konečně to není nic divného. Židé sice pro vděčnost nejsou ani tuze moc založení, ale zde činí opravdu výjimku. Mají opravdu být za co vděční. Nejedná se jen o přátelský poměr předválečný, kdy profesor Masaryk postavil se celou svou vahou za Židovstvo a proti thesi o rituální vraždě, jejíž existenci potíral, ačkoliv věhlasní theologové, mezi nimi i zemřelý biskup Brynych, který nebyl ani šovinista ani muž zaujatě založený – skutečnost rituální vraždy dokazovali.

Je pravda, že už tehdy prokázal Židovstvu nedocenitelné dobrodiní, ale Židé jsou si dobře vědomi, že presidentovi v našem státě vděčí za daleko víc – za vše! Jen za jeho vedení státu mohlo být zapomenuto všech extratur Židovstva za války proti česko-slo-

[30] Z knihy F.Vychodila „A běda nám i našim dětem...“, 1923.

venskému lidu, jeho zpupnosti, štvaní i udávání, jen za jeho řízení ušetřeno mohlo býti Židovstvo a bylo ušetřeno všech následků z toho vyplývajících.

Každý pamětník válečného období ví, a dosud nezapomněl, jak naladěn byl náš lid po převratě. Takový černý pátek v květnu 1919, to byl jen nepatrný žertík proti tomu, co bylo by následovalo, kdyby jen nepatrná zápalka vržena byla bývala do nádoby odporu, nenávisti a pomstychtivosti, která tehdy náš lid proti Židům naplňovala. Židovstvo také poslední měsíc r. 1918 a první 1919 plno nejistoty z toho, co přijde, bylo velmi pokorné, nesmělé a raději se neukazovalo. A jestli po zásluze nezúčtoval se Židy český lid, za to vděčí právě vlivu presidenta Masaryka, který v této otázce razil cestu zákonnou.

Bylo to dobře až na to, že na tu cestu zákonného vyrovnání s válečným Židovstvem dosud neměla mladá republika čas. Zatím stará generace odejde a mladá už je „česká", té se nic už stát nemůže. Má tedy stará generace židovská proč se modlit, za co děkovat a za co být vděčná.

Porovnáme-li, jak se odměňují Židům Němci za všecky služby jim ve válce prokázané a jak se mají u nás, za všecko štvaní proti českému lidu ve válce, udávání a pronásledování, pak musíme přiznat, že neprojeví dosti vděku ani kdyby se modlili od rána do noci. O naší republice zrovna Židé mohou zpívat: a to je ta krásná země – domov můj.

Židovský národ truchlí . . .

Když se naplnili dnové života Masarykova a on zemřel, tu hluboký smutek padl na národ israelský. Židé nejlépe chápali, koho ztrácejí v Masarykovi. Československý tisk, z největší části židovský nebo Židy ovlivňovaný, se předháněl v projevech hnusného byzantinismu, jež hraničily s rouháním a modlářstvím. „Večerní České slovo", v němž bylo tehdy plno Židů, psalo o svatořečení Masarykově a troufalo si předpisovat, že Masaryk prý má být pochován ve velebné katedrále svatovítské, v níž odpočívají kosti českých knížat a králů.

Případně vyjádřil se prof. Vrzalík v čas. „Národní Výzva" ze dne 1. X. 1937. o takovýchto projevech větší části česky psaných časopisů, že to byly pravé orgie v nestoudnosti a lhaní.

City Židovstva k Masarykovi vyjádřili pražští Židé také zvláštní modlitbou, sestavenou k úmrtí Masarykovu, která byla proslovena v Den smíření v synagoze v Praze VII. rabínem J. M. Wernerem. Zní:

> „Všemohoucí Bože, stojíme před Tebou v očekávání Tvého spravedlivého soudu. Brány nebes vidíme otevřeny dokořán a v pokoře činíme pokání před Tebou, abychom dosáhli milosrdenství Tvého a kráčeti mohli životem dle vůle Tvé.
>
> Dnes však jsme zkroušeni před tváří Tvou a vzpomínajíce svých drahých, kteří odešli dle nevystihlé rady Tvé na Věčnost, truchlíme nad odchodem velikého přítele slabých a opuštěných, námi všemi milovaného presidenta Osvoboditele Tomáše Garigua Masaryka, který v těžkých dobách stál jako pevná skála při synech Tvých, jimž byl spravedlivým a neohroženým obhájcem.
>
> Na celé zemi Tvé, ó Bože, slzí rod židovský v upřímném zármutku nad ztrátou člověka čistého a velikého, jehož celá osobnost kořenila ve Svatém Písmu a jenž kráčel po cestách Tvých, hlásaje lásku a mír všem bez rozdílu.
>
> A proto prosíme Tebe, ó Pane: Přijmi v sídle nebeském pod ochranu svou našeho, námi všemi oplakávaného presidenta Osvoboditele Tomáše Garigua Masaryka, v řadě Svatých a čistých a jeho duše budiž pojata ve svazek věčného života. Amen."

Projevy židovských vůdčích osobností a korporací celého světa jsou nejzřejmějším dokladem židovské úcty a vděčnosti k zemřelému jejich ochránci. Kdyby byly vydány souborně, obsáhly by několik tlustých knih. Uveřejňujeme v této knize jenom malou část těchto

projevů hlubokého a upřímného židovského smutku.

Předseda pražské náboženské obce židovské, dr. Kafka, s vrchním rabínem navštívili ihned po úmrtí bývalého profesora T. G. Masaryka presidenta republiky na Hradě a projevili mu nejhlubší soustrast. Kromě toho zaslán byl rodině a hlavě státu telegram tohoto znění:

„Representace pražské náboženské obce židovské a celé pražské židovstvo truchlí s Vámi v hlubokém smutku nad odchodem presidenta Osvoboditele. Světlý zjev T. G. Masaryka, apoštola pravdy a spravedlnosti, vešel navždy do židovských dějin.

Dr. Kafka, předseda obce“.

Celé Židovstvo ve smutku

Smutek československých židovských osad v Palestině. President sionistické organisace Jewish Agency, Chaim Weizmann zaslal presidentu republiky dr. Benešovi soustrastný telegram. Nahum Goldmann projevil telegraficky soustrast sionistického hnutí ministru zahraničních věcí dr. Kroftovi. Za Židovský světový kongres učinil kondolenční projev dr. Stephen Wise. Jerusalemská exekutiva sionistické organisace kondolovala ministerskému předsedovi dr. Hodžovi, hebrejská universita Janu Masarykovi, Council Jewish Agency ústy lorda Melchetta presidentu dr. Benešovi a Vaad Leumi předsednictvu sněmovny. Na generální konsulát ČSR se dostavili zástupci čsl. osad a tlumočili účast a projev soustrasti. Exekutiva světové sionistické organisace zpravila o úmrtí presidenta Osvoboditele všechny své instance a státní organisace. „Žid. Zprávy“.

Židovská strana v ČSR

Na dnešní společné smuteční schůzi ústředního sionistického svazu v ČSR a výkonného výboru Židovské strany, jež se konala v předvečer Dne smíření v Moravské Ostravě, byla vydána výzva všem připojeným organisacím a složkám v republice, aby kromě účasti společných projevů vzpomněly i samostatně úmrtí presidenta Osvoboditele a uctili jeho památku užitečnými podněty a činy. Dr. Angelo Goldstein učinil jménem obou poslanců Strany židovské na Pražském hradě kondolenční projev. Panu vyslanci Janu Masarykovi, panu presidentu republiky a panu předsedovi vlády byly zaslány soustrastné telegramy. V jednom z nich adresovaném hlavě státu stálo mj.: Židovstvo tohoto státu bude vždy vzpomínat muže, jenž při budování republiky zahrnul uznáním židovské národnosti i židovskou menšinu do všelidského programu svého státnického díla. Ve druhém, adresovaném synu zesnulého, bylo toto: Ústředí Židovské strany v ČSR prosí, abyste, vážený pane vyslanče, i ostatní členové rodiny přijali projev hluboké účasti výkonného výboru, který s procítěným dojetím vzpomněl nesmrtelného díla, jež vykonal Tomáš Garigue Masaryk, jako obhájce pravdy a práva, zvěstovatel spravedlnosti a zastánce lidství, nejen pro svůj národ, ale pro celé lidstvo. Židovstvo truchlí nad odchodem velkého Spravedlivého. – Podepsán ing. A. Frischer, předseda.

Ústřední sionistický svaz

Tato korporace poslala taktéž tři soustrastné telegramy, první presidentu dr. Benešovi, druhý dr. Hodžovi jako představiteli vlády, a třetí synu T. G. M., vyslanci Janu Masarykovi. V prvním telegramu byla tato slova:

„Tlumočíme Vám, pane presidente, hlubokou a upřímnou soustrast všech složek a vzpomínáme zároveň činů, jimiž zesnulý velký syn československého národa neohroženě a obětavě pomáhal těm, kteří tvořivou prací obnovují důstojnost židovského národa. Vám, pane presidente, jenž jste byl i v tomto díle spolupracovníkem svého nesmrtelného předchůdce, a jenž jste v dobách zmatku pomohl i nám, slibujeme v této chvíli, že budeme z celé duše, z celého srdce a vší silou usilovati o blaho republiky.”

Ve třetím, adresovaném Masarykovu synu Janovi:

„Sionisté v Československu byli hluboce zarmouceni úmrtím velkého myslitele a státníka, který od samého začátku našeho hnutí měl pro myšlenku židovské obrody hluboké pochopení. Masarykův les a osada, založená československými sionisty v Palestině, bude na věky hlásat vděčnost židovského národa za účinnou podporu T. G. Masaryka židovskému budovacímu dílu. – Podepsán dr. Josef Rufeisen, předseda.“

Makabejské hnutí

Předsednictvo Svazu Makabi v ČSR konalo ve čtvrtek dne 16. září 1937 za účasti zástupců pražské jednoty Makabi a plaveckého a sportovního klubu „Hagibor“ smuteční schůzi k uctění památky presidenta Osvoboditele. Po smutečním projevu starosty svazu usneseno zastaviti tělocvičnou činnost všech jednot až do dne pohřbu.

Svaz Makabi v ČSR oznámil truchlivou zprávu o úmrtí Světovému svazu Makabi v Londýně, který o tom podal okamžitou zprávu všem státním svazům a projevil čs. Makabi soustrast nad úmrtím prvního presidenta Československé republiky. Židovské mládeži bude nesmrtelné dílo T. G. Masaryka zářivým příkladem pravdy, spravedlnosti a demokracie. Makabejské hnutí bude kráčet ve šlépějích... – Podepsáni: Beda Brüll a Artur Herzog.

Nejvyšší rada náboženských obcí

Presidium Nejvyšší rady svazů náboženských obcí židovských v Čechách, na Moravě a ve Slezsku projevilo dnes dopoledne na Hradě a v ministerském presidiu soustrast nad úmrtím presidenta Osvoboditele. Nejvyšší rada vyslovila telegraficky soustrast rodině a presidentu republiky. Ve všech synagogách náboženských obcí v české a moravskoslezské zemi bylo o Dnu smíření při modlitbách za zemřelé, vzpomenuto nejprve presidenta Osvoboditele.

Tarbut

„Tarbut“, ústřední organisace pro židovskou kulturu v ČSR., projevuje hluboký smutek nad úmrtím presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka. Jeho myšlenky, kterými vedl národ k osvětě, zůstanou nám nesmrtelným vzorem. – Podepsáni: Dr. Grünbaum a Irma Polláková.“

Makabi hacair

„Opustil nás v předvečer Jom kipuru, ve chvíli, kdy židovský národ klaní se před Všemohoucím a prosí ho o odpuštění, o sílu, aby odolal zlu a nemravnosti a aby mohl žít čistě a skromně. Je to štěstí, které je dopřáno jen mužům velkým, že v tento den opustí život pozemský a vracejí se k Bohu. Zachovejme jeho památku prací pro národ, studiem a životem poctivým a mravným . – Náčelnictvo Makabi hacairu v ČSR.“

Černé prapory v Palestině

Hned po úmrtí T. G. Masaryka vyvěsili Židé v Palestině smuteční prapory. Kromě toho na budově Jewish Agency a na budově městské rady tel-avivské byly staženy modrobílé prapory na půl žerdě. Židovský list „Davar“ vydal ihned po obdržení zprávy zvláštní smuteční vydání. Na konsulátech našeho státu v Haifě, Jeruzalémě a Tel Avivu neustávaly návštěvy, dopisy a telegramy. Mezi prvními, kdož kondolovali, byli zástupci Jewish Agency, Vaad Luemi, hebrejské university, městské rady v Tel Avivu aj. Za nimi následovala Čsl. obchodní komora v Palestině, Hitachdut Olej Čechoslovakia,

vrchní rabinát jeruzalémský a mnoho jiných menších židovských korporací a spolků.

Londýn

Prezident světové organisace Agudas Jisroel, dr. Jakub Rosenheim, zaslal presidentu dr. Edv. Benešovi telegram, v němž projevil soustrast orthodoxního Židovstva nad úmrtím presidenta Osvoboditele.

Varšava

Zpráva o smrti presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka hluboce zapůsobila na polské Židovstvo, jehož tisk na čelných místech hodnotí jeho dílo. Jménem židovského parlamentního klubu kondoloval poslanec dr. Sommerstein československému vyslanci ve Varšavě.

Sofia

Československý vyslanec dr. Maxa obdržel četné soustrastné projevy bulharských sionistů, které byly výrazem hlubokého smutku nad úmrtím T. G. Masaryka.

Bělehrad

Jugoslávští sionisté zaslali předsedovi vlády dr. Hodžovi soustrastný telegram. Jejich zástupce složil u rakve věnec, věnovaný Ústředním svazem sionistickým v Jugoslávii. Ve všech městech se sionisté zúčastnili smutečních projevů.

Washington

„Zasílám k úmrtí Vašeho krajana, milovaného presidenta Osvoboditele Masaryka, za sebe i za americký lid projev hluboké účasti. Jeho neúnavné úsilí o mír a sympatie, kterých si získal ve Spojených státech za svého pobytu, učinily ho drahým srdcím všech Američanů. – F. D. Roosevelt."

Soustrast Hebreistů

„Paní dr. Alici Masarykové. Jménem hebrejského Svazu Brit Ivrit a vlastním jménem jako autorka hebrejské monografie „T. G. Masaryk", prosím, abyste přijala náš projev hlubokého smutku nad úmrtím velkého učitele humanity. – Dr. Chada Šapirová."

Smutek světového Židovstva

Všechny židovské, hebrejsky psané noviny, vycházející v Palestině, v Americe a v Polsku, vydaly zvláštní vydání svých listů, kde zhodnotili zásluhy T. G. Masaryka o Židovstvo. Všechny osady židovských kolonistů v Palestině konaly zvláštní smuteční schůze. Slavnostní smuteční schůzi konala též hebrejská universita v Jerusalemě. Vrchní rabinát v Jerusalemě nařídil smuteční bohoslužby pro všechny synagogy v Palestině. Ústřední svazy národního (sionistického) Židovstva v Polsku, v Jugoslávii, Bulharsku, Rumunsku, v Anglii a v Americe, konaly zvláštní smuteční projevy. Věstník židovských tělocvičných jednot v čsl. republice „Hamakabi" v článku: „Slib nad rakví" píše: „Zástupci našeho hnutí sklonili v pokoře modrobílý prapor před odcházejícím učitelem a slíbili to, co krásně řekl nástupce hodný velkého předchůdce. Budeme plniti jeho odkaz do posledního písmene a usilovati o to, aby jeho duch a myšlení žili věčně v židovském národě a svědectví jeho boje za svaté poslání se

navždy skvělo na nejčestnějším místě našich dějin.“

Židovská modlitba za T. G. M. o „Dni smíření“

„Venkov“ dne 15. září 1937: „Dnes ráno bude slaven ve všech synagogách konec ‚Dne smíření‘, při němž Židovstvo zvláštní modlitbou, navrženou nejvyšší radou israelitských náboženských obcí, vzpomene zesnulého T. G. Masaryka a jeho zásluh o Židovstvo. Jde o ‚haskarat nesamat‘ nebo „maskir“, modlitbu za zemřelé, spojenou s kázáním, v němž bude promluveno o živote a díle prvního našeho presidenta.

Ráno v 8 hodin bude ‚šáchris‘ (ranní modlitba) a čtení ze Starého zákona, potom následuje ‚musáf‘, pobožnost, jež odpovídá velké katolické mši. Odpoledne ‚muncha‘ (t. j. požehnání, které se čte vždy na konci ‚Dlouhého dne‘ či ‚Dne smíření‘). Pak následuje ‚maskir“, modlitba za zemřelé, do níž vsunuta je ona mimořádná modlitba za zesnulého T. G. Masaryka. Po modlitbě budou 2 minuty ticha.

Židovstvo tímto pietním způsobem uctívá památku presidenta T. G. Masaryka a děkuje zároveň za všechnu jeho účast se židovským hnutím, za jeho zásahy na obranu Židovstva proti různým pověrám a pod.

Modlitba ‚haskarat nesamat‘, schválená Nejvyšší radou israelských náboženských obcí, byla navržena smíchovským rabínem dr. Alié.”

Státní hymna hebrejsky

Za smuteční tryzny za presidenta Osvoboditele, kterou uspořádala v úterý židovská náboženská obec v synagoze v Mariánských Lázních, se zpívala státní hymna po prvé vůbec hebrejsky. Přeložil ji do hebrejštiny vrchní kantor Löwy z Mariánských Lázní. („Lidové noviny“ dne 25. IX. 1937.)

Angličtí Židé truchlí

Předseda britské sekce Světového kongresu Perlzweig zaslal čs. chargé d’affaires v Londýně dopis, ve kterém mu jménem této instituce vyslovuje soustrast k úmrtí presidenta Osvoboditele, „jednoho z největších státníků naší doby, jehož celý život byl důsledným vyznáváním pravdy a spravedlnosti pro všechny, jimž byla odpírána. „České slovo“ 24. září 1937.)

Kondolence ze zahraničí

Svaz čs. důstojnictva, kterému bylo již kondolováno francouzskými a belgickými záložními důstojníky, obdržel k úmrtí presidenta Osvoboditele další projev soustrasti od „The Jewish Ex-Officers Association in Eretz-Israel. Branch Haifa“, datovaný v Haifě 22. t. m. Depeši podepsali president dr. M. Felixbrodt a gen. sekretář A. Rabbinowitz. („Právo lidu“ z 1. X. 1937.)

Sir Samuel Hoare o Masarykovi

A-Zet ze dne 2. XII. 1937 pod titulkem: „T. G. M. – jeden z největších duchů naší doby“, píše: (Londýn 1. prosince.) Sir Samuel Hoare při zahajovací řeči na universitě v Readingu, kde byl zvolen kancléřem, prohlásil: „Kdysi jsem byl v úzkém styku s presidentem Masarykem, kterého jsem poznal jako emigranta v Londýně. Tentokráte mohl jsem jemu a jeho přátelům, dr. Benešovi a Štefánikovi, poskytnouti jakousi malou pomoc v kritickém okamžiku osudu jejich země tím, že jsem Masarykovi a Benešovi pomohl vyhnouti se internaci v koncentračním táboře pro nepřátelské cizince. Později jsem měl možnost poslouchati moudrá Masarykova slova, když jsem byl v Praze

nebo v letním sídle na zámku v Lánech. Masaryk za těchto rozhovorů znovu a znovu naléhal, že posláním britského národa je učiti svět zdravému rozumu. Masaryk, jenž byl sám jedním z největších duchů naší doby, umožnil i jiným intelektuálům poznati zdroje své síly a zejména slabost ideologů, vznášejících se marně a nebezpečně ve vzduchu."

Masarykova ves a Masarykova ulice v Palestině

Z Haify se sděluje, že na smutečních schůzích, jež se konaly v celé Palestině, byly přijaty resoluce, aby byla co nejdříve založena vesnice židovských přistěhovalců z Československa, jež ponese jméno zesnulého prvního presidenta T. G. Masaryka: Kfar Masaryk. Městská rada v Tel Avivu rozhodla se pojmenovati jednu z hlavních ulic Masarykovou ulicí." („Polední list" 24. IX. 1937.)

České tabulárny vzpomínají T. G. M.

Při IX. řádné valné hromadě Prodejního sdružení českých tabuláren, akc. spol. (výrobci tabulového skla, pozn. spis.), konané 21. října 1937, vzpomněl předseda velké ztráty, kterou utrpěl národ odchodem presidenta Osvoboditele Tomáše G. Masaryka a vyzval přítomné, aby uctili jeho památku minutovým klidem, načež tito vyslechli za povstání vřelá slova o předčasně zesnulém členu správní rady, panu B. Weissovi. Vystupující členové správní rady, pánové dr. Rudolf Eckstein, Arnold Fischmann, řed. Karel Hirschmann, Ant. Muehlig a dr. Jos. Max Muehlig byli zvoleni znovu, pan ing. Theodor Weiss (místo zemřelého člena spr. rady p. B. Weisse) a pan dr. Vilém Reiner byli zvoleni novými členy správní rady. („České slovo", dne 22. X. 1937.)

Pramen T. G. Masaryka v Palestině

O zemřelém presidentu republiky T. G. Masarykovi bylo známo, že byl agilním podporovatelem hnutí a všech snah národního Židovstva a s velikým zájmem sledoval a všemožně podporoval budování národního židovského státu v Palestině. Naše Židovstvo vydalo nedávno luxusně vypravenou knihu, v níž je podrobně popsána návštěva T. G. Masaryka v Palestině v doprovodu četných fotografií z Haify, Tel Avivu, Jerusalema a četných židovských dědin a kolonií. Jsou tu i fotografie darů, kterými obmyslil T. G. Masaryk židovskou universitu v Jerusalemě a fotografie pohledů na „Masarykův les" v Palestině, osazený z příspěvků našich Židů a na kolonii „Kfar Masaryk". V nedávných dnech byl konán v Praze celostátní sjezd národně-židovských žen „Wizo" a usnesl se, že k uctění památky T. G. Masaryka a co výraz nesmrtelné vděčnosti Židovstva za jeho práci pro národní Židovstvo konanou, zřídí z vlastních prostředků v osadě „Nahalal", kterou při své návštěvě Palestiny T. G. Masaryk navštívil, zemní vrtby k nalezení vydatných pramenů, které tato osada až dosud postrádá a zřídla této pramenité vody ponesou název „Pramen T. G. Masaryka". Příspěvky všech židovských národních žen pro tento účel odevzdané povedou se se jmény dárkyň ve zvláštní knize, která po splnění tohoto úkolu bude uložena v archivu národní knihovny v židovské universitě v Jerusalemě. („Obrana Národa" 19. XI. 1937.)

Hodonínská zahrada v Masarykově lese v Palestině

Hodonínští Židé zřídí na věčnou paměť svého velikého rodáka „Hodonínskou zahradu" v lese Masarykově v Erec Israeli a dají tak na věky výraz své vděčnosti za účinnou podporu, jíž prokázal první president budovacímu dílu v Palestině. Akce, kterou pořádá sionistická skupina Hodonín, se setkala v židovských řadách s velkým úspěchem. K akci se připojilo i město Hodonín věnováním deseti stromů. Hodonínští

Židé mohou hrdě poukázat na to, jak židovští občané v rodišti Masarykově projevují svou nehynoucí vděčnost. Sionistická skupina Hodonín vyzývá všechny židovské korporace, aby jí pomohly k dosažení vytčeného cíle. A ta celá jistě s vděčnou horlivostí přispěje. („Obrana Národa" 1. I. 1938.)

Velkolepý Masarykův pohřeb byl vyvrcholením modlářství, jež bylo vyvoláváno tiskem a rozhlasem. Okolo rakve mrtvého Masaryka na Hradčanech prošly statisíce lidí, mezi nimiž velkou část zaujímaly školní děti, vedené pokrokovými učiteli a profesory, odchovanci Masarykovými, kteří zaspali dobu a přicházející nový politický a mravní řád. Přišli se s ním rozloučit všichni příslušníci zatuchlých doktrín marxisticko-liberalistických a přišli se také rozloučit se svým mocným ochráncem i Židé. Nebylo snad Žida v Praze a v okolí, který by nebyl přišel vzdát poslední poctu velikému synu Israele.

Přišli se s ním rozloučit také všichni demokrati, jak domácí, tak zahraniční. Pohřební průvod vedl po Masarykovi největší vůdce světové demokracie pan Leon Blum a nikdy nebylo v Praze tolik Židů jako o Masarykově pohřbu. Uveřejňujeme o tomto pohřbu pouze jednu zprávu, kterou napsal jeden z členů spolku „Makabi" v „Židovských zprávách" ze dne 24. IX. 37, jež zní:

Doprovod nejsmutnější

Po prvé se sklání náš modrobílý prapor se znamením smutku před mrtvým Osvoboditelem a v sevřeném šiku pociťujeme všichni, že zemřel nám všem drahý, ale že je věčný. Pomalu se blíží těžká lafeta děla a na ní prostá rakev Největšího, a potom se zase vzdaluje, přesto, že ji svými zraky zadržujeme, a že se nakonec svým truchlivým pohledem slz díváme za synem Janem a poté jej upíráme na presidenta republiky dr. Edvarda Beneše, presidentova žáka a následníka. A zde přechází náš pohled slz v pevnou naději a jistotu, že dědictví bude vykonáno a že velký život T. G. Masaryka bude dále pokračovati v jeho nejkrásnějším díle obrody lidí a národa. Prapor se přímí. Vlaje smutně a v našich očích se třpytí slzy a zároveň nová síla. Slibujeme: Tento prapor budiž praporem lidství, jím hlásejme na věčné časy spravedlivost a pravdu, jím věčně uskutečňujme to, čemu nás učil on, Nesmrtelný.

A potom dlouhé zástupy smutečních hostů, zástupců národů a států, diplomatů a československých politiků. Hledáme ty, jejichž dílo známe, a zároveň pociťujeme, jak jeden pohled se zastavuje na hvězdě Davidově, na našem praporu, a přechází na mládež, která se k němu hrdě hlásí. Poznáváme Leona Bluma a on poznává nás. Každý z nás ve špalíru to zcela nepochybně vidí. Jeho kroky už vybočují ze stejné roviny s námi, ale oči se nás drží. Hlava se stáčí zpět – jako když potkáš starého přítele a ruku mu stisknout nemůžeš. Tož, změřiv rychle ještě jednou žerď se šesticípou hvězdou, kyne přívětivě rukou a již jej unáší smutný kondukt. Blum a mnoho ostatních v tyto bolestné chvíle vzpomíná na Masarykův vztah k židovství a sionismu, když vidí naši mládež, která vzdává poslední poctu T. G. Masarykovi a zároveň slibuje, že bude plnit jeho odkaz.

Smuteční úprava Hradu a řízení dopravy

Jelikož bylo usneseno vládou, aby tělesné pozůstatky prvního presidenta byly vystaveny též na pražském Hradě, bylo nutno učinit k tomu přípravy. Architektonickou výzdobu sloupové síně Hradu a smuteční výzdobu přilehlého okolí Hradu navrhl a prováděl architekt Žid Rothmeyer. Organisaci železniční dopravy k pohřbu presidenta T. G. Masaryka, měl na starosti odborový rada ministerstva železnic Žid Feldstein. Jako strojvůdce vlaků s mrtvým T. G. M. z Prahy do Lán, jel osobní strojvůdce prvního presidenta, který s ním jezdil zvláštními vlaky po republice J. Hahn – Žid.

Kovovou rakev, která byla vystavena na Hradě v Plečnikově síni a kolem níž procházely

statisíce Masarykových zbožňovatelů, dodala fa. Prokop & spol. Praha-Vysočany (majitelé Gottlieb a Philipp Steinové, členové židovské zednářské velelože B'nai B'rith) za obnos K 10 000.

Při pohřbu bylo dbáno všech rituálních předpisů židovského pohřbívání.

Masaryk po smrti

Masarykovský kult zapustil hluboké kořeny v mysli českého národa a zůstaly v něm vězet i po jeho smrti. Celé generace jeho odchovanců pracovaly na rozvoji a udržení tohoto kultu. Největší zásluhu o to má filosofická fakulta Karlovy university, odkud se Masarykův kult šířil do nejširších vrstev národa. Profesoři na středních školách, vyučenci to prof. Masaryka a jeho žáků, šířili masarykovštinu mezi studentstvem středoškolským. Do nejširších vrstev lidových zanášeli Masarykův kult učitelé národních a měšťanských škol. Tak byly Masarykovým kultem prosáknuty celé dvě generace.

Neméně důležitý je význam židovské práce na rozšíření masarykovského kultu v národě, jež byla vykonávána ponejvíce tiskem. I v Československu jako u většiny tzv. kulturních národů byl tisk převážně v rukou židovských. Židé, jak bylo ukázáno, měli důvody, aby projevovali svou vděčnost Masarykovi takovýmto způsobem. Říkalo-li se o národu českém, že je národ Masarykův, byla to bohužel pravda, kterou nelze zastírat. Národ se stal se obětí velikého klamu jako nikdy v dějinách a doplatil na své poblouznění strašným způsobem. Masaryk a jeho pomocníci vedli český národ po celých dvacet let a dovedli ho ve dvacátém výročí obnovení jeho politické samostatnosti ke katastrofě hroznější než byla ta na Bílé Hoře.

Teprve mladá generace, která však nebyla připuštěna k rozhodování ve veřejném a kulturním životě, oprostila se od vlivu masarykovské ideologie již před několika léty. Nebyla však schopna provést změnu i v duchovním životě národa natolik, aby zabránila národnímu neštěstí, které předvídala. Panující režim dusil všechny tyto snahy s neobyčejným umem.

Ale ani přítomné národní neštěstí neotřáslo natolik svědomím národa, aby ho přinutilo hledat skutečné příčiny katastrofy. Jsou sice mnozí ze stoupenců Masarykových, kteří poznali svůj omyl a vzdali se ho. Převážná část starší generace však jde dále za jeho učením.

Mladá generace se téměř zcela oprostila od jeho vlivu. V tomto směru zasloužila se o to původně malá studentská skupina „Vlajka“, z níž pak vyrostlo mocné národovecké hnutí „Nové Československo“, která z mladých duší vytrhala kořeny masarykovské ideologie. Svědčí o tom její vítězný boj za pravdu Rukopisů, její boj proti tzv. humanitní filosofii, proti politickému liberalismu, proti kulturnímu bolševictví, proti židozednářství a proti všem směrům, opírajícím se o Masaryka. Pracovalo se nejen živým slovem na přednáškách a lidových shromážděních, ale i tiskem, jak dosvědčují četné spisy vydávané knihovnou „Vlajka“ a časopisy „Vlajka“, „Nové Československo“, „Národní Výzva“, „Česká Výzva“ a v poslední době také „Národní Obnova“, k nimž přistupují „Fronta“, „Národní republika“ a „Obrana Národa“.

Tak lze si vysvětlit událost, k níž došlo dne 8. listopadu 1938 na filosofické fakultě Karlovy university, kde byl stržen pomník prof. T. G. Masaryka. Stalo se tak v den dvacátého výročí stržení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze.

O tomto činu přinesly „Lidové noviny“, hlavní to orgán českých masarykovců, pod názvem: „Hanba“, tyto zprávy, které doslova uvádíme:

„Hanba“. Studentští vetřelci na filosofické fakultě porazili sochu T. G. Masaryka

B. – Praha 8. listopadu 1938.

„Filosofická fakulta Karlovy university v Praze se stala dnes odpoledne jevištěm

činu, o němž je stydno psát. Tlupa studentů obklopila na hlavním schodišti bronzovou sochu presidenta T. G. Masaryka, hodila na ni provaz a strhla ji s podstavce, že se socha zřítila po schodišti dolů.

Myslíme, že tento nízký čin bude poslední otřesný úder do svědomí všech počestných a slušných českých lidí, aby se vzepřeli demagogii, která vede k těmto koncům, jež jsou už pohanou a urážkou nás všech. Profesor i president Masaryk měl mnoho zásadních odpůrců, ale žádný z nich, pokud neohlušil v sobě všechnu slušnost, nemůže se neotřásti před touto vzpourou ignorance a násilného hrubství proti památce velkého myslitele a ušlechtilého člověka, proti památce presidenta Osvoboditele.

Klíčivý pocit studu nad duševní pustotou svedené mládeže nemůže však potlačiti jistotu, že k této periferní nízkosti se dospělo v českém národě jen soustavnou kampaní novinářských štvanic, které ve jménu národa a vlastenectví a pod mstivým výkladem domnělé očisty ženou národ k novému hlubokému rozkladu. Pohaněná, rozbitá socha presidenta Osvoboditele stojí však na této cestě vztýčená ve vší své vážné přísnosti jako poslední a daleko viditelná výstraha: Toto není cesta československého národa. Kdo chce jíti v těchto stopách, odděluje se od české duše a české cti.“

*

j. d. – Praha 8. listopadu 1938.

O hanebné příhodě jsme zjistili tyto podrobnosti. Na pražské filosofické fakultě Karlovy university došlo v úterý o 17. hodině k zločinnému útoku několika studentů na sochu presidenta T. G. Masaryka, která stojí ve výklenku nad schodištěm do prvního poschodí. O 17. hodině vycházel zástup studentů a studentek jednak z přednášky doc. dr. Pelikána, jednak i z jiných universitních čtení. Na odpočívadle mezi přízemím a prvním poschodím se shlukl houf studentů, mezi nimiž bylo několik žáků VIII. b. třídy Jiráskova gymnasia v Praze a několik studentů právnické fakulty. Neznámý pachatel, který byl v tomto hloučku, vytáhl zpod šedého trenchcoatu provaz, jehož smyčku hodil bronzové a víc než půldruha metru vysoké soše na krk. Několik studentů se pak chopilo provazu a strhlo sochu na dlažbu a pak odvléklo na schodiště, po němž se socha zřítila dolů. Přítomní posluchači filosofické fakulty se pokoušeli zadržet několik pachatelů, ale byli neslýchaným činem tak zmateni a rozrušeni, že se hlavním pachatelům podařilo z filosofické fakulty uniknout. Na svědectví očitých svědků bylo několik podezřelých studentů z Jiráskova gymnasia zadrženo a předvedeno policejní stráží na komisařství.

*

Vzpoura ignorance a násilného hrubství, periferní nízkost – tak charakterisuje v novinách Žida Stránského Žid Bass stržení Masarykova pomníku na universitě, což provedli, jak píše „Národní Obnova“, vysokoškolští studenti, vycházející z přednášky doc. dr. Pelikána „Co nás ničilo ve filosofii“, konané na filosofické fakultě. Takováto charakteristika tohoto činu, vyšlá z péra židovského, je pochopitelná. Nadávky a sprostoty, které vrhá Žid na hlavy těch, kteří povalili Masarykův pomník na místě, z něhož se masarykovština šířila do národa, ukazují na velikou cenu Masaryka pro Židy i Masaryka mrtvého. Tato zášť proti nacionalistické mládeži, odstraňující kult Masarykův, je dokladem velikých obav Židů o svou budoucnost ve státě, ze kterého byl zásluhou Masarykovou vytvořen pro ně hotový ráj.

9. Dr. Auředníček, obhájce Hilsnera, dr. Baxa, obhájce rodiny Hrůzové

Obhájce Leopolda Hilsnera

Dr. Zdeněk Auředníček, advokát v Kutné Hoře, kterého Židé získali k obhajování Leopolda Hilsnera, učinil vše, aby nezklamal naděje Židy v něj kladené. Přikročil k obhajobě s velikou horlivostí a pílí, všechen příslušný materiál důkladně prostudoval a konal šetření i na místě vraždy. Při porotním líčení v Kutné Hoře i v Písku osvědčil se jako schopný, pohotový a hbitý obhájce. Židé by sotva nalezli v této při obhájce lepšího a služebníka horlivějšího. Dr. Zdeněk Auředníček narodil se r. 1864 v Praze. Byl synem advokáta a staročeského poslance zemského sněmu dra A. Auředníčka, jenž později přesídlil do Kutné Hory. Zde si také mladý dr. Zdeněk Auředníček otevřel svoji advokátní kancelář po právnických studiích na pražské universitě. Když došlo k procesu s Leopoldem Hilsnerem, chtěli získat Židé pro obhajobu dr. B. Pacáka, rovněž kutnohorského advokáta, který jejich žádost odmítl. Teprve pak se Židé obrátili k dru Zdeňkovi Auředníčkovi se žádostí o převzetí obhajoby Leopolda Hilsnera. Při kutnohorském procesu a po něm byla nálada obyvatel Kutné Hory a okolí proti němu tak vystupňována, že dr. Auředníček byl existenčně vážně ohrožen. Klientů ubývalo, lidé se štítili svěřovat své právní záležitosti obhájci Leopolda Hilsnera. Nezbylo nic jiného než hledat štěstí jinde. Přeložil proto svou advokátní kancelář do Vídně, kde se mu vedlo dobře. Židé mu opatřovali výnosnou klientelu a vymohli pro něj u rakouského dvora titul dvorního advokáta. Dařilo se mu ve Vídni tak znamenitě, že zůstal tam i po světové válce a do Čech se již nevrátil. Tam také zemřel dne 21. září 1932.

Dr. Zdeněk Auředníček měl přece jakousi čest. Když byli po převratě vysokými úřady a hodnostmi obdarováni ti, kdož sloužili před válkou Masarykovi a Židům, tu se Auředníček o nic takového neucházel. Když chtěl president Masaryk z něj udělat senátního prezidenta u Nejvyššího soudu v Brně, tu dr. Auředníček odmítl tuto dodatečnou odměnu za obhajobu Hilsnera. Stejně se zachoval, když mu Masaryk nabízel úřad čsl. vyslance v Římě. Poněvadž se dr. Auředníček ukázal být nevšímavým k lákavým Masarykovým nabídkám, tu si ho přestali všímat držitelé moci u nás a dr. Zdeněk Auředníček umřel jimi zapomenut.

Obhájce Anežky Hrůzové

Vítězství pravdy a spravedlnosti v záležitosti tzv. Hilsneriády bylo umožněno v podstatné míře úsilím právního zástupce rodiny Anežky Hrůzové, jímž byl mladý pražský advokát dr. Karel Baxa. Málokdy našla spravedlivá věc tak houževnatého, schopného a čestného obhájce, jakým byl právě dr. Baxa. Věděl dobře, že jeho vystoupení v procesu proti Hilsnerovi nezjedná mu peněz a nepomůže jeho kariéře. Vždyť měl proti sobě Židovstvo celého světa, které svým tiskem určovalo veřejné mínění, a bylo s to učinit z poctivého českého advokáta přes noc šarlatána a darebáka nejhoršího druhu. Židovstvo vykonávalo nadto svrchovaný vliv na rakouskou vládu a její orgány. Ale dr. Baxa se nebál a proces ve věci polenských vražd dovedl do konce a zasloužil se tak, že pravda v tomto hrozném zločinu vyšla najevo a že vinník byl potrestán a že Židovstvo a jeho pomahači, kteří se postavili za vraha Anežky Hrůzové, byli poraženi. Ukázal, že je možno zvítězit i nad všemocným Židovstvem a jeho pomocníky, jestliže spravedlivá věc najde čestného, schopného obhájce.

Již tradice jeho rodu zavazovala ho k tomu, aby neústupně stál na straně práva a spravedlnosti. Byl synovcem českého poctivého novináře a politika Karla Havlíčka Borovského a jeho památka byla v Baxově rodě vždy ctěna. Narodil se 24. června 1862 v Sedlčanech v Čechách jako syn řídícího učitele. Po studiu na akademickém gymnasiu v Praze, dosáhl v roce 1888 doktorátu práv a věnoval se advokacii. R. 1898 stal se předsedou státoprávní

pokrokové strany a téhož roku byl zvolen za středočeské okresy do sněmu království českého, později se stal říšským poslancem za Staré město pražské ve Vídni. Ihned po převratě se stal členem správní komise hlavního města Prahy a při prvních svobodných volbách roku 1919 pražským starostou, jímž byl 18 let, téměř až do své smrti. Zemřel 4. ledna 1938 v Praze.

Z článků, které hodnotily význam a činnost dr. Baxy, citujeme zde článek prof. dr. Stan. Nikolaua, uveřejněný v „Národní výzvě“ č. 1. ze dne 7. I. 1938 pod nadpisem „Za dr. Baxou,“ jenž zní:

„Dr. Karel Baxa byl nacionalista nejtvrdšího zrna, jakž nebylo ani jinak možno pro blízkého příbuzného K. Havlíčka Borovského. Jeho nacionální přesvědčení bylo ukováno pobytem v Chebu, kde jako auskultant poznal celou hloubku našeho národního zápasu. Proto se přihlásil hned jako mladý advokát mezi obhájce Omladiny. Zůstal ve styku nejprve s mladočechy, pak přešel do skupiny radikálů kolem dra Rašína. Jako poslanec stál věrně na stráži národních zájmů.

Brzo se stal šíře známým jako zástupce rodiny Anežky Hrůzové, zavražděné Hilsnerem, a tak se dostal do otevřeného boje s prof. Masarykem, jenž chtěl hájiti Hilsnera proto, aby potřel teorie rituální vraždy. Tím také – dopisem ve Frankfurter Zeitung – založil svou evropskou známost, stejně jako dr. Baxa vešel v oblibu, široké české – ovšem „nekulturní“ – veřejnosti. A od té doby byla mezi dr. Baxou a Masarykem nepřekročitelná čára, která vede až do let posledních.

Dr. Baxa jako nadšený menšinový pracovník měl smysl pro kázeň v českém národě, aby ta národní fronta, kterou realismus rozleptával, byla pevná, odtud jeho konciliantnost jako člena městské komise po převratu, odtud jeho obliba mezi členy, i v širokých vrstvách Prahy, která Baxu přivedla na primátorský stolec. Byl od roku 1919 starostou Prahy, od roku 1923 primátorem Velké Prahy. Bylo to opravdu štěstí, že Praha v tom zmatku popřevratovém našla v Baxovi muže tak konciliantního ve sporech českých stran, ale muže tak pevného na obranu české, slovanské Prahy. Měl obrovskou zásluhu proto, že se opravdu obětoval a setrval ve straně národně sociální, i když tato strana byla získána pro socialismus více než nacionalismus. Ale nár. sociální vedení nemohlo s Baxou k vůli voličstvu ani hnout, ač se tento netěšil přízni nových pánů ve straně. S jeho potvrzením za starostu bylo pokaždé váháno.

Ale strana nár. sociální neměla muže, který by ji v očích pražského voličstva mohl zastupovat a který by mohl zakrývat opuštění nacionální politiky této strany, kdysi tak žhavého nacionalismu.

Baxa svým příslušenstvím k nár. sociální straně kryl onen odklon tak dlouho, až se mu stal osudným. Němci a Židé Baxu nenáviděli, později se Židé přece zmírnili, ale protože Baxa neústupně trval na českém rázu Prahy ... (další část v Nár. Výzvě zabavena). To už se strana nár. soc. nebála s drem Baxou hýbat a měla připravena dra Zenkla, který také vedení strany k srdci příliš nepřirostl, jako dr. Baxa.

Proto dr. Baxa „byl odstoupen“. Jen pokročilý věk a uznání práce ho nesvedlo k odporu proti těmto intrikám. Byl vyhlédnut za předsedu regenerované Národní rady, a leckteré srdce socialistické bylo naplněno novou starostí, že by v čele celonárodní instituce, zásluhou socialistických stran a jiných činitelů zeslabené, stanul tak tvrdý menšinář. Osud velel jinak.

Ale že dr. Baxa znal své Pappenheimské, a že nesl v srdci jistou bolest, vysvítá z jeho přání v závěti, že nechce žádných řečí, že si nepřeje okázalého pohřbu, nýbrž jen tiché uložení jeho popele. Přání po kremaci vyléčilo mnohé lidovce z toho, že není přísným katolíkem, ač tak často ve spravedlivém a správném pochopení situace zakročil na ochranu katolických názorů a svými názory na Židy se netajil. Přání po kremaci umlčelo také ‚pokrokovce“, kteří mu vyčítali zpátečnictví. A přání po tichém pohřbu bez řečnických výkonů a krokodýlích slzí je odpovědí na dnešní vedení národně sociální strany a na všechny pokusy dělati z pohřbu stranickou propagandu, jako se to stalo

s pohřbem prof. Masaryka, nebo nedávno s pochodem kolem urny Vlast. Tuzara, kterou si celé měsíce nikdo nechtěl po tak honosném pohřbu odnésti z kremační budovy.

U Baxy je v tom také nejen skromnost, ale jisté životní roztrpčení, když si nepřeje, aby nad jeho rakví mluvili snad někteří, kteří proti Baxovi z dvořanské horlivosti za zády pracovali.

To vše po čase, až se naše veřejné mínění dostane do normálních kolejí, až si uvědomí, čím jsme rostli, čím jsme sílili, bude dru Baxovi připočteno za velkou zásluhu. Stál pevně na svém místě do té doby, až ho, menšináře, odstranila politická vlna. Svou nekompromisností Prahu zachránil před předčasnými ústupky a předčasnou rovností, z níž už sami ustupovat nemůžeme, leda na úkor svých vlastních práv a bezpečnosti státu.

Nepřátelství až za hrob

Baxova účast v procesu s Hilsnerem mu nebyla Masarykem zapomenuta. Masaryk vedl skrytý, ale houževnatý boj s dr. Baxou i jako prezident republiky, avšak nebylo možno tohoto muže porazit a udělat z něho politickou mrtvolu, jak se to stalo v řadě případů. Český národ, i když byl lživou a rafinovanou propagandou sveden k tomu, aby se z větší části postavil za Masaryka, nezapomněl však na statečnost Baxovu, projevenou v roce 1893, když hájil Omladináře proti zvůli vídeňské vlády a roku 1899, když hájil pravdu ve věci polenských rituálních vražd proti celému Židovstvu a jeho přisluhovačům. Proto Baxa, jenž se stal po převratu pražským primátorem, byl v této své hodnosti téměř nesesaditelný, poněvadž měl důvěru nejširších vrstev pražského obyvatelstva. Jeho rezignace na primátorství několik měsíců před smrtí byla sice na něm vynucena, neboť bývalý president republiky dr. Beneš chtěl tam mít člověka sobě zcela oddaného a ke všem službám ochotného, jímž dr. Baxa nebyl, ale byla vynucena v době, kdy dr. Baxa, maje 75 let a zdraví podlomené, nemohl se již dobře bránit. Uvádíme však z četných projevů nepřízně a zloby hlavy státu vůči dr. Baxovi jeden případ, který zaznamenala stručně „Vlajka“ č. 7, roč. VII. pod nadpisem „Nepřátelství až za hrob“ a jenž zní:

> „Když v dubnu letošního roku skládal předseda Ústavního soudu, dr. Krejčí, slib do rukou presidenta republiky, vzpomněl denní tisk zesnulého dr. Karla Baxy jakožto prvního předsedy Ústavního soudu; zapomněl však k tomu dodat tuto pozoruhodnou podrobnost: dr. Baxa byl sice jmenován předsedou Ústavního soudu, avšak do své smrti nebyl povolán ke složení slibu; v důsledku čehož Ústavní soud – tento důležitý kritik a oprávce naší legislativy – se de facto neustavil. Stalo se tak teprve letos, ve dvacátý rok trvání republiky.“

Ve věci Hilsneriády nepromluvil dr. Baxa po převratu již ani slova. Snad si nechtěl ztěžovati své postavení beztak těžké, snad se domníval, že je pro věc prospěšnější, bude-li stát v čele hlavního města Prahy, než dát se do otevřeného boje proti panujícímu Masarykovu režimu a proti Židovstvu, jehož výsledek by byl v té době pochybný a mohl by znamenat těžké vnitřní otřesy a případnou ztrátu primátorského stolce. Tolik houževnatosti už tento stařec neměl. Když pak vyšel před dvěma lety sprostý pamflet nějakého Žida Bruno Adlera o Hilsneriádě, v němž byl hrubě napaden i dr. Baxa a rodina Hrůzova, tu se dr. Baxa už nehájil a mlčel k těmto hrubostem. Úpadek národní cti byl již tak hluboký, že Baxa neměl již chuti hájit čest svoji a čest rodiny Anežky Hrůzové proti projevům židovské zloby.

10. Rozhovory s účastníky Hilsnerova procesu

Svědek, který zpečetil Hilsnerův osud

Při jedné z mých četných návštěv dějiště tragedie Polné naskytla se mi r. 1933 příležitost pobesedovat s korunním svědkem v procesu proti Hilsnerovi, panem Petrem Pešákem. Pešák už nežije, zemřel ve vysokém věku 85 let, takže když já se s ním seznámil, byl již kmet třiaosmdesátiletý, duševně však naprosto svěží. Jeho vyprávění bylo klidné, plynulé a souvislé; na věci, o nichž mluvil, upomínal se lehce a dovedl už způsobem svého vyprávění zaujat posluchače.

Se Židy měl co dělat už před Hilsnerem. Když byl mladíkem asi osmnáctiletým, byl jako zámečnický tovaryš „na vandru“. V jistém dolnorakouském městečku, kde právě meškal se svým kamarádem, se stal svědkem hádky jednoho Žida s nějakým truhlářským mistrem, při níž došlo k tragické příhodě. Hádka se vystupňovala v pračku, ve které truhlářský mistr svému soupeři podlehl, byv utlučen holí. Jako svědek této hádky musil Pešák se svým kamarádem svědčit před soudem a na základě jejich svědectví byl onen Žid pro zabití odsouzen.

Potom odešel do svého rodiště Polné, kde se oženil a věnoval svému řemeslu. Pracoval tehdy také pro polenské Židy, kterými Polná před Hilsneriádou oplývala a když Hilsner zavraždil se svými pomocníky Anežku Hrůzovou, stal se náhodou hlavním svědkem v procesu, k němuž pak došlo.

Pešák svědčil až během procesu a byl vyslechnut krátce před započetím poroty v Kutné Hoře, takřka v poslední chvíli. On totiž nehodlal vůbec svědčit, jelikož pracoval povětšině pro Židy a pak jeho žena jej zrazovala, že by darmo mařil čas docházením k soudu. Až když se svěřil jednomu svému příteli, že viděl Hilsnera na místě činu a ten učinil další oznámení, byl Pešák povolán teprve k výslechu ke krajskému soudu do Kutné Hory. Jeho svědectví bylo pro Hilsnera osudné, neboť prokázal, že viděl Hilsnera ve společnosti dvou mladíků těsně před provedením vraždy u místa činu na pokraji lesa „Březiny“.

Židé se všemožně snažili Pešákovo svědectví umlčet nebo alespoň zeslabit, poněvadž dobře věděli, že tímto svědectvím bude osud jejich souvěrce Hilsnera zpečetěn. Stal se tudíž předmětem pozornosti a v tu dobu také dostával různé dopisy od Židů, kde mu byla slibována odměna, bude-li mlčet. Během procesu obdržel těchto dopisů několik, z nichž pro zajímavost tyto dva cituji:

Ctěný pane Pešák!

Já si dovoluji Vás upozorniti na Vaše svědectví proti Hilsnerovi. Vy zajisté ani netušíte, jaké následky z toho míti můžete, neb Hilsnerova nevina bude prokázána a pravda vyjde najevo, neboť našli se již svědci, kteří chtějí dokázati, že vše to bylo na Židy nastrojeno! Mám za to, že i Vy jste se nechal svésti od hanebných těch štváčů. Vy jako čestný muž mohl byste dosud svou chybu napraviti a své svědomí zachovati čisté – jakým způsobem, o tom bych s Vámi promluvil. Buďte tedy moudrým a nebudete toho nikdy litovati – za to Vám ručím. Považte, že nikdy nad Židy nezvítězíte a Vám to snad prospěje, bude-li Hilsner nevinně odsouzen?

Žádám Vás v zájmu lidskosti – jestli chcete být mužem poctivým a spravedlivým – nenechte se svádět od žádného a jednejte dle svého svědomí. O tomto dopise se žádnému nezmiňujte a může to býti Vaším štěstím; já myslím, že byste si přál na Vaši starost bezstarostně žíti – to vše ostane mezi námi největším tajemstvím…

Jestli tedy svolujete, přijeďte do Vídně na tuto adresu: Rassan, Porzelangasse Nro. 13. – kde Vás budu očekávat jistě 8. července. Žádám Vás, nikomu se nezmiňujte kam pojedete, bude to jen k Vašemu prospěchu. Jméno mé Vám sdělím, až přijedete do Vídně.

Váš přítel.

Samozřejmě, že do Vídně pan Pešák nejel. Po kutnohorské porotě dostal – patrně od téhož pisatele – druhý dopis, avšak již ne tak vřelý. Dopis zní:

Ctěný příteli!

Upozorňuji Vás na chystanou katastrofu, která Vás stihne, aniž byste se jí mohl vyhnouti, jelikož jste byl svojí chtivostí, do které jste se svévolně dostal jen nevědomky – zaslepen a Vám pro zbytek krátkého života se stala osudnou. Buďte připraven každým okamžikem na odchod z tohoto pozemského života. Nevím, zdali Vás pak úřady a Vaše zpověď přikrejí, aby Vás ruka odplaty nestihla, myslím, že se neukrejete nikde, neb se Vám odměny dostane – to buďte ujištěn!

Nechci Vás příliš přemáhati čtením, vím toliko z přesvědčení, že jste se namáhal dosti při svědectví, jsem tudíž jak náleží přesvědčený, že nebudete více tak chtivým jako jste se stal – ale již je pozdě – Neuchráníte se, aniž by Vás úřady uchránily – bude s Vámi po zásluze vyrovnáno!

Zdraví Vás dluhující..."

*

Po obdržení tohoto dopisu podal Pešák žádost okresnímu hejtmanství o povolení k nošení zbraně, což mu bylo povoleno, neb měl k tomu dosti důvodů. Jinak Pešák nedbal slibů ani hrozeb, které neměly naprosto žádného vlivu na zdrcující svědectví tohoto poctivce. Když později Hilsnerův advokát dr. Auředníček docílil odvoláním se z rozsudku kutnohorského delegaci druhé poroty v Písku, zůstal před ní Pešák nejen pevným ve svých výpovědích dřívějších, ale jeho dalším svědectvím v případě vraždy spáchané na Marii Klímové v r. 1898, byl opět Hilsner k trestu smrti provazem – po druhé odsouzen.

Celkem Pešák vypovídal třikrát: před porotou kutnohorskou, pak před porotou píseckou a nakonec před nejvyšším soudním dvorem ve Vídni.

V době procesu i po něm bylo mu zakoušet mnohá příkoří se strany Židů a jich pomocníků; při procházce městem po něm Židé plivali, nadávali mu a vyhrožovali. Jeden čas nemohl sám vycházet, zvláště za noci. Mnohé Židy Pešák žaloval pro vyhrožování a insultování; žalovaní byli pokutováni, ani to však nepomáhalo, neboť obyčejně bývali pak ještě drzejšími. Po nějaké době se však umoudřili, když viděli, že jim to není nic platné a Pešák žil pak v klidu až do své smrti dne 4. dubna 1935.

Vražda, spáchána na Anežce Hrůzové a okolnosti, pro něž k vraždě došlo, neupadla v zapomenutí ani po Hilsnerově smrti, ani po smrti jeho obhájce dr. Auředníčka. Proto jsem navštívil Pešáka, abych vyzvěděl na něm případně nějaké údaje, jež nebyly zveřejněny; a jež by si mohl vzít sebou do hrobu. Můj počin měl v této věci úspěch. Podávám proto širší veřejnosti ty údaje, doposud neznámé, tak jak mi je onen stařík dobráckých očí a měkkého, odevzdaného pohledu, jistým, místy kašlem přerušovaným hlasem vyprávěl.

Z vypravování korunního svědka Petra Pešáka

Žid chtěl podplatit Pešáka

Jednoho dne – a to už bylo po procesu a Hilsner seděl na Pankráci – přišel ke mně do domu neznámý, velmi elegantně oblečený cizinec, židovského vzezření, zarostlý černým plnovousem. Aniž by se byl představil, vytáhl z náprsní kapsy svazek bankovek a začal je pokládat po stole, pěkně jednu vedle druhé, až jich byl plný stůl.

S údivem hleděl jsem na jeho divné počínání a zároveň měl jsem pocit úzkosti – neboť jsem byl sám doma. Bylo to o senách a žena se synem byli pryč a ani v sousedství nikdo doma nebyl; všechno sušilo na lukách seno. „Pane Pešák", povídá mně neznámý cizím přízvukem, „toto je jenom malá záloha a když mě poslechnete a budete dělat to, co já Vám řeknu – dostanete tolik peněz, že se vám z nich hlava zatočí!" Já řku: „Já nic nechci od vás, jako

jsem nevzal ničeho v době, kdy jsem vydával svědectví před porotami a kdy mně byly z různých stran činěny lákavé nabídky!“ „Buďte chytrý“ – on mě na to – „dnes už se mnoho měnit nedá, zejména nemůžete brát své svědectví zpět; ale to, o co já vás požádám, to udělat můžete, neb to nebude v rozporu s vaším přesvědčením“.

Zůstal jsem stát jako tumpachový, ale on, aniž by čekal, co mu odpovím – pokračoval: „Pane Pešák, vyběhněte teď ven a koho potkáte, ptejte se ho, jestli neviděl jít kolem Poldu Hilsnera, – „jen teď šel okolo našich“ – řekněte mu – „musel tudy jít – vždyť ho přece znám – neviděl jste ho?“ „Ale tohleto byste musel křičet, hodně hlasitě, aby to hodně lidí slyšelo! Já tady zatím zůstanu, ale teď už jděte!“

Ani nevím, jak jsem se dostal z domu ven a rychle jsem pospíchal liduprázdnou uličkou na silnici a rovnou na četnickou stanici. ... Přiběhnu tam a on nebyl ze tří četníků ani jeden doma – šli prý cosi vyšetřovat do okolí, jdu tedy na policii a tam opět nebyl nikdo na „vachcimře“, běžím tedy domů, dvéře byly otevřeny dokořán a v baráku ani živá duše. Po Židovi a jeho penězích, jako když se zem slehne. První moje bylo – běžím ke kufru (tenhle vojenský, jak ho tady vidíte) a dívám se, jestli se něco neztratilo, ale na štěstí všechno bylo v pořádku. Měli jsme totiž v tomto kufru, který nebyl uzamčen, asi čtyřicet korun, přichystaných pro syna do učení.

Teprve později jsem si uvědomil, jaký asi účel měla ona tajemná návštěva. Židé chtěli patrně tím dosíci nevěrohodnost mého svědectví, jednak také docílit obnovy procesu s tím poukazem, že existuje buď v Polné, neb v okolí člověk, Hilsnerovi nápadně podobný, kterého by potom označili za pravého pachatele. Jistě je to asi týž, co ho Pešák viděl poblíž místa činu; Hilsner to přece být nemohl, ten, jak jsem již podotknul, seděl v žaláři. Já jsem byl jen rád, že se mně neztratily ještě moje vlastní peníze.

Neuskutečněné setkání s p. profesorem Masarykem

Pan profesor Masaryk z Prahy přijel jednou v zimě do Polné a stavil se u Culků v hotelu. Právě vykládal přítomným, jak je to zpozdilé označovat za pachatele vraždy Židy, když starý p. Culka (otec dnešního hoteliéra) nařídil podomkovi v průjezdě, aby došel pro mne, že je tam nějaký pán, který chce se mnou mermomocí mluvit a že je to nutné – abych přišel hned! Pan Culka byl chytrý člověk a poznal naráz ve vzácném hostu, kdo to asi je. Na neštěstí připletl se k tomu pernikář Vitáček, známý brepta, který zaslechl, o co se jedná a upozornil nenápadně pana profesora, který než-li jsem přišel – a bylo to brzy – po anglicku zmizel...

Chodil jsem tedy po městě ve snaze se s ním setkat, ale nebyl k nalezení. Jak jsem se později dozvěděl, nechal se bryčkou odvézt na dráhu. Měl jsem po radosti a po seznámení s ním také. Aspoň by mně byl vysvětlil tu nekrofilii, když ne nic jiného.

Pešák měl být oslepen

Bylo to během procesu, tuším po kutnohorské porotě, když najednou dostal jsem vzkaz, že mám ihned přijít na naši radnici. Popadl jsem tedy kabát, hodil ho na sebe a běžím. Byli tam dva starší vousatí pánové v brýlích, prý doktoři, kteří jsou posláni, aby vyzkoušeli můj zrak. Na moje námitky, že dobře vidím a že jsem byl nedávno podroben přísné zrakové zkoušce před soudní komisí kutnohorskou, v níž jsem výtečně obstál – nebrali zřetel a tak „zkouška“ tedy začala.

Nejdříve připíchli na zeď nějakou abecedu a zkoušeli mě na přeskáčku ze vzdálenosti asi 10 metrů, zda dobře rozeznávám jednotlivá písmena. Jmenoval jsem litery tak, jak je jeden z pánů „doktorů“ ukazoval. V tom druhý z nich přiskočil ze zadu ke mně a nasadil mi nějaké brýle a jak že prý teď vidím! V tom okamžiku však jsem ucítil jakousi hroznou palčivost; před očima se mi zatmělo a proto nečekaje až „prohlídka“ skončí, vypotácel jsem se ani nevím jak – ven na ulici...

Ztěžka už dobelhal jsem se podle zdí domů, každou chvilku jsem odpočíval, neb jsem ne-

viděl skoro na krok. Žena povídá: „Člověče, kdes byl, že máš oči celý červený – co ti kdo udělal?“ Vypověděl jsem jí celou tu příhodu a teprve – inu ženská je holt ženská – jsme „byli doma“. Samozřejmě, že to byli dva Židé, kterým záleželo nejvíc na tom, zbavit mě zraku nebo aspoň ho oslabit tak, aby se potom mohlo říci, že je vyloučeno, abych byl Hilsnera a jeho společníky u „Březiny“ v den vraždy poznal na takovou vzdálenost.

Později jsem ulehl a ráno jsem neviděl vůbec nic. Manželka mne sebrala a odvezla do Německého Brodu k p. dr. Karasovi, tehdejšímu primáři nemocnice, aby mně vyšetřil. Opět jsme mu všechno vyprávěli a on povídá: „Vždyť máte otrávené oči – nejvyšší čas, že s tím přicházíte!“ – „Dá se to snad ještě zachránit.“ Vypláchnul mi oči dvakrát nějakou vodičkou a ještě lahvičku této tekutiny, jakož i stříkačku dal nám s sebou, aby prý mně dr. Prokeš oči dvakrát denně s ní vystřikoval. Trvalo to skorem 14 dní, než jsem se jakž takž vzpamatoval. Od té doby viděl jsem zase normálně. Do smrti však na tu prohlídku na radnici nezapomenu!

Místo Pešáka zavraždili jiného

Jak vidíte, bydlím na předměstí a to má také svoji nevýhodu. Když jsem se vracel po práci navečer z města domů, jinudy jsem nemohl nežli po osamělé cestě kolem rybníka, po hrázi u zámku a to víte, že tudy málokdo zvláště večer chodí.

Ubíraje se jednoho letního večera touto cestou do města, potkal jsem na hrázi dva podezřelé lidi. Byli to dva chlapi a ti když mě přešli, se najednou zastavili a ze zadu si mne prohlíželi. Také jiní lidé tyto dva muže onoho večera na hrázi potkali. Napadla mě myšlenka, zda snad oni dva cizinci nečekají na mne, až se později budu vracet k domovu, aby mne přepadli. Této myšlenky nemohl jsem se dlouho zhostit; jako zlá předtucha tanula mi stále na mysli.

Toho večera zdržel jsem se náhodou ve městě déle, čekaje na jednoho zákazníka, u něhož jsem měl peníze, kterého jsem se přece jen pozdě v noci dočkal a požádal o doprovod. Když asi k jedenácté hodině večer šel jsem s oním sousedem k domovu a na hrázi jsme nespatřili ani živé duše, pomyslil jsem si, že mé obavy nebyly na místě a předtucha, že mě zklamala načisto.

Druhý den ráno nalezena byla mrtvola, ležící pod hrází hlavou ve vodě a v mrtvém zjištěn dělník Václav Mikeš, který mně byl nápadně podoben a též stejné čepice jsme nosili. Vrahové se asi domnívali, že jsem to já a tudíž ho přepadli, usmrtili a pak shodili s hráze dolů do rybníka. Tak se stal nešťastný onen muž pouhou náhodou obětí pomsty, která zcela určitě byla na mě uchystána. Tato událost vyvolala tehdy v celém městě a okolí značný rozruch a hlas lidu označoval za pachatele osoby blízké oné skupině známých hrdlořezů.

Jak Hilsner zahlazoval stopy prvé vraždy

Letní doby, když už byla práce v poli hotová a většinou přede žněmi, nebo hned po žních, kdy nebylo ani v dílně co dělat, chodíval jsem do lesa na houby. Mým oblíbeným místem byla smrčina směrem k Velké Věžnici, neboť tam jsem nejvíc hřibů nacházel. Snad jsem si tam zvykl chodit také z toho důvodu, že to nebylo daleko od mých polí nad dnešním nádražím, odkud jsem mohl po mezích do zmíněného lesa kdykoliv bez zacházky zaskočit.

Bylo to koncem července 1898 odpoledne, šel jsem právě z hub, když tu potkám nedaleko panského lesa Poldu Hilsnera jdoucího směrem k Polné. Zpomalil jsem zúmyslně krok, aby mě musel dojít v místech, kde se obě pěšiny protínají, ale on jako když o to nestojí, pěkně se mi vyhnul a ačkoliv jsme se dobře znali – sklopil hlavu a vůbec mě nepozdravil. Trochu mě to sice zarazilo, ale pomyslel jsem si, že je to klacek nevychovaný a šel jsem svou cestou.

Asi za 14 dní kráčím kolem židovského hřbitova nahoru k lesu a tu kde se vzal tu se vzal

za mnou v úvoze Polda Hilsner! Sedl jsem si, jako když se přezouvám, na okraj stezky a pozoruju ho kam jde a co bude dělat. Ohlédl se několikrát zpět ke Kalvárii, vytáhl cosi zpod kabátu, vypadalo to jako nějaká láhev zabalená v papíře, přebalil to na koleně a šup s tím pod kabát. Když mě zmerčil, přidržel si pravou ruku na levé straně prsou, patrně proto, aby mu ta věc pod kabátem nevypadla a rychlými kroky mne minul, aniž by slůvko pronesl – poněvadž musel kolem mne projít. Neříkal jsem nic, ale bylo mi to už víc než nápadné. Kluk mne přece dobře zná, ví, kdo jsem a schválně nezdraví, ten má proto jistě svou příčinu. Leč, jak to na venkově bývá, člověku nezbývá někdy mnoho času ani na to přemýšlení a tak jsem na to podivné setkání s tím Židákem pozapomněl.

Po třetí viděl jsem Hilsnera, bylo to tak někdy začátkem září 1898, na oné straně zase. Tentokrát seděl pod modřínem a hlavu měl rukama opřenou. Vedle něho na mechu ležela asi litrová prázdná láhev, odšpuntovaná. Přiblížím se k němu od zadu, aby mě neviděl a koukám, co tam dělá. Snad sem nechodí chlastat, pomyslím si, to by také mohl vypít doma, jestli na to má. Co ho táhne v tato místa opět a opět? O čem právě přemítal? Takové a jiné myšlenky honily se mi hlavou.

Když to už hodnou chvíli trvalo, zachrastil jsem nohou a dělal jako bych klopýtl. Polda vylít, sebral honem láhev, kterou vrazil pod kabát a vykoktav něco na pozdrav, ubíhal pryč. Místo, kde odpočíval, bylo asi 80 kroků vzdáleno – jak se později ukázalo – od naleziště mrtvoly Marie Klímové, která ač po několika málo měsících nalezená, byla úplně zetlelá. Také místo, kde ležela, bylo celé zčernalé a dlouhou dobu, snad několik let tam nic nerostlo.

Teprve po nálezu kostry této první Hilsnerovy oběti jsem se na vše náležitě rozpomenul a nabyl přesvědčení, že ten chlap tam nic jiného v tom lese nedělal, než že ukrýval smrkovými vršky mrtvolu Klímové a aby zahladil dříve všechny stopy, poléval ji patrně nějakou kyselinou, takže z ní kromě kostí ničeho nezbylo.

Z vypravování obuvnického mistra Františka Šice a jeho paní

Cizí Židé

Leopoldův bratr Izím Hilsner se učil ševcovinu u p. Fr. Šice, obuvníka v Polné, který byl také jedním ze svědků při kutnohorské porotě a na základě oznámení, které během vyšetřování učinil, vyslechnut byl jeho učedník a prozradil, kde jsou uschovány šedivé zakrvácené Poldovy kalhoty. Zde několik vzpomínek p. Šice, jak mi je při osobní návštěvě r. 1935 vyprávěl:

Několik dní před vraždou na Anežce Hrůzové stěžoval si Izím paní Šicové, že se nemá kde umýt, že mají doma moc cizích Židů, každodenně prý se všichni modlejí a to skoro celou noc, takže nemůže ani oko zamhouřit. Polda, bratr, prý se modlí s nimi, ale on (Izím) raději dělá jako když spí a zatím ví všechno. Řekl to důvěrně u Šiců, poněvadž je měl rád a se vším se jim svěřil.

Icík se nemyje

Po celou tu dobu – a trvalo to celkem asi pět dní – se Izím nemyl a přicházel vždy do práce celý špinavý a umouněný. „Jdeš se kluku špinavá umýt!“ láteřila už ve dveřích, paní mistrová. „Kampak?“ – „Jdi třeba do kašny na rynku, ale už ať seš venku, snad mi tady nebudeš celej den smrdět nějakým starým smradem židovským!“

První den, když přišel neumytý a paní Šicová se ho ptala, proč se neumyl doma, vymlouval se, že tam mají cizí Židy a že se nemá kde umýt. A když se ptala, jak spějí všichni, říkal, že maminka ustele na zem dlouhou slámu a na tu, že se jeden vedle druhého položí a dodal, že někteří jsou až z Polska a že je jich plná světnice.

Druhý den zase byl neumytý a hned, aniž by čekal na vyhubování od paní mistrové, stěžoval si, že ti Židáci jsou tam ještě a neodejdou prý dříve, až někdy po svátcích. (Byly právě židovské svátky letnice, tehdy současně s našimi velikonocemi.)

Košerák přijel

Těsně před zavražděním Anežky Hrůzové hned ráno po svém příchodu do dílny pravil Izím tajuplně, že už většina Židů odjela, ale že k nim včera navečer (dne 28. března 1899) přijel košerák Kurzweil z Jeníkova. „Z kterého Jeníkova?“, ptala se paní Šicová. „No z Golčovýho!“ povídá na celou hubu Izím. „Copak tu bude dělat, prosím tě?“, ptala se dále zvědavá paní mistrová. „Já nevím“, povídá Izím, „vím jen, že tu bude asi dva nebo tři dny a dneska, že půjde s Poldou k panu rabínovi“.

Odměna za to, aby k nim víc nechodil

Když bylo známo, že Anežka byla zavražděna a p. Šic to vlastně byl, který to z Izíma vytáhl a sdělil to strážmistru Klenovcovi, dostal Izím od soudního adjunkta Baudiše 10 K, aby tam víc nechodil a nic aby nevypovídal. Když však přesto ho Židé viděli nadále chodit k Šicovům, vzali jej z učení od nich vůbec a dali ho k jinému ševci. Jednou dokonce si pan soudní adjunkt zavolal Izíma do hotelu „Eis“ a lidé viděli je pak spolu stát a rokovat. Sotva však skončili rozhovor, přiběhl Izím rovnou k svému bývalému mistru a celý udýchaný vyprávěl, co mu všechno „ten pán od soudu“ říkal a jaké mu dělal kázání. Povídal: „Ale já k vám přesto paní mistrová a pane mistr budu chodit dál, třeba mně dali peníze; a na ně se vykašlu!“

Zmizení Anežky a první podezření

V Německém Brodě žije p. Prchal, bratr Blandiny Prchalové, u níž se Anežka Hrůzová učila šít, který první upozornil obuvníka p. Šice na to, že Anežka zmizela. To bylo hned druhý den po vraždě, o které se ovšem tenkrát ještě nevědělo, neboť byla mrtvola Anežčina nalezena teprve za tři dny. Rovněž Prchalovi to byli, kteří první projevili obavu, aby snad jí Židé něco neudělali; když se jich tolik bála a už jednou si stěžovala, že ji ten šeredný Žid – Polda Hilsner – pronásleduje a stále se jí vnucuje.

Pan Šic na to uhodil na svého učně Izíma a tento na jeho přímou a náhlou otázku: „Že váš Polda ji zabil!“, odpověděl bez dlouhého otálení: „To je možný – já se ho zeptám.“ O této kratičké rozmluvě svěřil se p. Šic důvěrně veliteli četnické stanice Klenovcovi, načež tento nenápadně Hilsnera sledoval a druhý den po nálezu mrtvoly v Březině přikročil z vlastního popudu k jeho zatčení.

Zatčen – propuštěn a opět zatčen

Strážmistr Klenovec odvedl po krátkém výslechu Leopolda Hilsnera do vazby okresního soudu, ale pan soudní rada Reichenbach (pokřtěný Žid – jeho žena nekřtěná Židovka) propustil však záhy Hilsnera „pro nedostatek důkazů“ na svobodu.

Klenovec ale nelenoval a sháněl usvědčující důkazy, neboť proti Poldovi měl už hned po prvé silné podezření. Hilsner byl také fámou přímo označován za pachatele. ... Vyslýchal ho tudíž znova a když tento nemohl prokázat na den a hodinu, kdy podle dobrozdání lékařů byla vražda v lese „Březině“ provedena, svoje alibi, přikročil k opětnému jeho zatčení a pak už samozřejmě dával pozor, aby se z vězení nedostal.

Tak lze vlastně děkovat houževnatosti a vytrvalosti svědomitého a neohroženého četníka, že byl Hilsner později usvědčen a postaven před porotu. Izím, když se, jak říkal, Poldy tehdy – ještě před jeho zatčením – ptal, jestli „tu holku nezabil“, dostal od něho napohlavkováno. Také matka měla prý na něho zlost a říkala mu, aby se do takových věcí nepletl, „že by je přived do neštěstí“.

Izím zůstal Šicovům věrný

Později – v době protižidovských bouří – byl nucen Izím s matkou opustit Polnou a odstěhovat se do své domovské obce Velkého Meziříčí. Zažádali si oba o změnu jména, místo Hilsnerovi jmenovali se Himmelreichovi a v Polné se několik let vůbec neukázali. Až když všechno utichlo, odvážila se stará Hilsnerka, vlastně Himmelreichová k bohatším polenským souvěrcům pro podporu, ale ti jako by ji vůbec neznali, zavírali před ní dveře. To ji rozzlobilo a jak se polenští přesvědčili, do své smrti tam nepáchla. Izím přichází k Šicovům tak jednou za dva roky, když jde kolem.

*

Svědek, který našel jako chlapec mrtvolu Anežky Hrůzové

Ludvík Jirka, dnes 52letý krejčí a chalupník z Dobroutova, našel tehdy jako 12letý chlapec na Bílou sobotu dne 1. dubna 1899 v lese „Březině“ u Polné zavražděnou Anežku Hrůzovou.

Přišel tenkrát za druhými školáky mezi hledající jako jeden z posledních a byl proto zařaděn na samý kraj roztažené fronty lidí, kteří zabrali skoro celou šíři lesa Březiny. Jeho nejbližší soused šel od něho poněkud vzdálen a proto malý Ludvík byl celý polekaný, když se ocitl sám u mrtvoly ležící ve zvláštní posici. Nezmohl se proto na nic jiného, než že chvěje se na celém těle jako osyka – zděšeně vykřikl: „Ježíš Maria – tady je!“

Rázem byl chlapec Jirků se svým hrůzným nálezem obklopen davem a v tom již četníci, kteří se pátrání také v prvé linii sami zúčastnili, odháněli zvědavce, aby eventuální stopy nebyly zničeny. Ještě dnes se krejčí Jirka živě pamatuje na svůj příšerný nález z mládí i na to, jak mrtvola vyhlížela, jak mrtvá dívka ležela na břiše obnažená, přikryta pouze čtyřmi smrčky, což bylo prý maskováno dost šikovně, takže kdyby její tělo nebylo tak sněhobílé – sotva by kdo na první pohled mrtvolu objevil.

Vyčkal mezi lidmi až do příchodu soudní komise a pokud mrtvou Anežku nedali do rakve a neodvezli. Souhlasně s druhými svědky vypovídá, že po krvi na místě nálezu nebylo ani památky. Sám má ještě uschovánu jednu fotografii, kdy on 12letý hoch stojí na místě, kde byla Anežka Hrůzová zavražděna a vedle něho je v zemi zapíchnutý kříž s improvizovanou deskou. Ty snímky byly tehdy prý dělány schválně pro Ameriku, a to krátce po hrůzném nálezu, takže les Březina je vidět v původním stavu, jaký tehdy byl.

Dnes má Ludvík Jirka malou krejčovskou dílnu v Dobroutově, v té vesnici, do níž tenkráte šel korunní svědek Petr Pešák k rolníku Coufkovi pro med na Jidáše (bylo právě před velikonočními svátky) a s dobroutovské silnice spatřil směrem přes Volencovu louku k „Březině“ na rohu zmíněného lesa – Poldu Hilsnera, jak točí v ruce bílou holí a čeká na ubohou Anežku, až tato půjde domů ze šití. Druzí vrazi byli zatím schováni na pokraji v nízkém porostu a jen občas povylezli z úkrytu, číhajíce jako krvelačné šelmy na svoji kořist, kterou Leopold Hilsner, jejich společník, objevil v nevinné křesťanské dívce Anežce Hrůzové. Také je svědek Pešák oba viděl, jenže je nepoznal, jelikož jednak byli cizí a potom docela na okraj lesa nevyšli.

Mistr krejčovský nemá dnes na vesnici mnoho práce, ale co je dělat, jemu stačí při jeho skromnosti, když uhájí se ženou a šesti dětmi holé živobytí. Štěstí je, že má u toho menší hospodářství a pracovitou manželku. Nejstaršímu synovi je 19 let, nejmladšímu jde na čtvrtý rok. Těžký je teď život drobných vesnických lidí, jejichž jediné bohatství jsou dvě ruce a trochu těch capartů.

*

Svědek, který vůbec nesvědčil

Jeden z velmi důležitých svědků – jak se později ukázalo – byl pan Ludvík Führich, kloboučník z Polné, který z neznámého důvodu vůbec nevystoupil před porotami v Kutné Hoře a v Písku, ač mohl svým přímým svědectvím mnohé osvětlit a zejména usvědčit košeráka Kurzweila z Golč. Jeníkova z účasti na vraždě Anežky Hrůzové. Tento svědek, dnes starý pán, žijící jako rolník v Polné, poskytl v srpnu 1938 autorovi tohoto spisu krátký rozhovor následujícího obsahu:

„Prvně jsem Kurzweila viděl den před vraždou s Oskarem Friedem, potom jsem jej viděl samotného u Friedů a když šel z Polné pryč s oválným koženým kufříkem v ruce. Byl bych si ho hned napoprvé tuze nevšiml, ale on upoutal moji pozornost jednak proto, že byl v Polné cizincem a potom, což bylo to nejhlavnější, že směřoval do Židovského města nezvyklou cestou. Tehdy nebyl jsem to jenom já sám, kdo ho viděl, také nějaký Antonín Pibala ho pozoroval, když šel s Oskarem Friedem pozadu kolem rybníka. Žid Fried věděl asi dobře, proč jej nevedl přímo ulicemi města. Tentýž den navečer viděl jsem," pokračuje pan Führich, „jak starý Fried Samuel, ne Oskar, se ženou někoho v jejich dvorku vítají a tohoto oslovil Fried jménem Kurzweil a jemuž paní Friedová řekla: Pane Schächtermeister. Pamatuji se na ono druhé setkání s neznámým Židem, který u Friedů určitě vykonal svou návštěvu a podle způsobu, jakým byl přivítán, dělalo to na mne dojem, že tam nebyl asi ponejprv."

„Tak vy jste se k porotě v Kutné Hoře vůbec nedostal?" tázal jsem se pana Führicha, načež mi odpověděl:

„Dostal jsem se tam, ale ne jako svědek o tom, co jsem vám právě řekl, nýbrž ve věci docela jiné. To bylo už po procesu, v době, kdy Hilsner učinil přiznání a jmenoval své spolupachatele, ovšemže falešné. Byl jsem jedním z předvolaných do Kutné Hory, kteří měli poznat Erbmanna jako domnělého pachatele. Samozřejmě, že jsem jako druzí svědci potvrdil, že to není on, také to být nemohl, poněvadž to byl košerák Kurzweil z Golčova Jeníkova.

Abychom se přesvědčili, že onen cizí Žid, který byl spatřen v Polné ve dnech vraždy Anežky Hrůzové a abychom si ověřili na vlastní oči, že opravdu jedná se o košeráka z Golč. Jeníkova, zajeli jsme já a bývalý strážník Koudela do Golč. Jeníkova, kde jsme chtěli nabýt jistoty. Chodili jsme tam po městě a náhoda nám pomohla, že jsme Kurzweila potkali. Oba jsme ho poznali na první pohled. Přesvědčili jsme se také, že se tak jmenuje, když jsme se optali tamějšího občana. Potom jsme šli na četnickou stanici, kde jsme Kurzweila udali. Strážmistr jej ihned dal předvolat. Ačkoliv byl vyslýchán ve vedlejší místnosti, poznali jsme ho podle hlasu a když nám byl potom představen a my mu to s Koudelou řekli do očí, že to byl on, kterého jsme viděli v kritickou dobu v Polné, silně se začervenal a nebyl chvíli schopen odpovědi. Teprve když se poněkud vzpamatoval, začal koktat, že v Polné ještě vůbec nebyl. My jsme si však byli jisti, že se nemýlíme a škoda, že tohoto důležitého momentu nebylo vyšetřujícími orgány ihned využito a že nebyl vzat zapírající košerák do vazby..."

*

Hilsner po 23 letech přišel na návštěvu k strážmistrovi, který ho zatýkal

O tom napsal sám četnický strážmistr Klenovec v nekonfiskované brožurce:

V r. 1898 zavražděna byla Marie Klímová a rok na to mezi obcemi Polnou a Věžnicí zavražděna byla Anežka Hrůzová. Vražda tato způsobila veliký rozruch. Jako z vraždy podezřelý zatčen byl Žid Leopold Hilsner. Týž byl porotním soudem v Kutné Hoře a v Písku uznán vinným účastenstvím na obou vraždách a odsouzen k smrti provazem, což mu bylo cestou milosti pozměněno na doživotní žalář. V roce 1918 byl Hilsner propuštěn na svobodu.

Dne 15. května 1922 o ½ 11. hod. dopol. přišla do mé trafiky v Praze III. v Mostecké ulici č. 56 dávno již očekávaná návštěva. Vkročil do mého obchodu muž a oslovil mne, načež se rozpředla následující rozmluva:

Hilsner: „Pane Klenovec, pane strážmistře, poznávám vás; znáte mne?“

Klenovec: „Jste Polda Hilsner a hleďte, abyste opustil můj obchod!“

Ale on mé výzvě nevyhověl a pravil:

Hilsner: „Prosím vás, řekněte mně, jak jste mi přišel tenkrát na stopu a mohl mne zatknouti?“

Klenovec: „Poněvadž jste nemluvil pravdu a uváděl jste na nepravou stopu!“

Hilsner: „Jó, to mně řekl doktor Auředníček také...“

Klenovec: „Proč jste nejmenoval ty dva muže (Židy), které jste doprovázel před vraždou Anežky Hrůzové do Březiny? Byl mezi nimi jistě ten košerák z Golčova Jeníkova, Kurzweil, to mohlo celou záhadu vysvětliti.“

Hilsner: (Neodpověděl).

Klenovec: „Co dělá váš bratr Icík?“

Hilsner: „Je samostatným ve Velkém Meziříčí. On mi nejvíc ve vyšetřování ublížil, poněvadž prozradil, že pokrvácené kalhoty jsou uschovány v tamější staré synagoze a pamatujete, jak jste mě dal převléci do těch světlých šatů?“

Klenovec: „Ano! Proč jste byl z pankrácké trestnice přeložen?“

Hilsner: „Poněvadž se mi tam nelíbilo.“

Klenovec: „Byl jste tam bit a měl jste peníze, které vám byly podloudným způsobem dávány, kdežto Fried, kterému peníze z Polné byly posílány, nic nedostal.“

Hilsner: „Ve Steinu byl jsem 17 let, tam se mně vedlo dobře.“

Klenovec: „To jste se chodil koupat do Dunaje místo do koupelny, kterou jste měli ve svém bytě v Polné, že? Znáte sekretáře spolku ‚Aliance Israelité‘?“

Hilsner: „Ano, velmi dobře.“

Klenovec: „Ten vás při propuštění z trestnice v Kremži očekával a všecko financoval, že ano?“

Hilsner: „Víte, pane Klenovec, že mně při revisi v Písku dali také tu vraždu Klímové?“

Klenovec: „Tomu se nedivte! Vy jste s ní o pouti ve Zhoři dne 17. července 1898 tančil, perníkové srdce kupoval a ji s jedním z vašich souvěrců ze Zhoře domů doprovázel. Ale ona domů již nepřišla. Tedy, kam jste ji doprovodili?“

Hilsner: „K Polné!“

Klenovec: „Vy jste byl také před dvěma lety zatčen na Žižkově, proč?“

Hilsner: „Poněvadž jsem vyměňoval více padesátikorunových bankovek.“

Klenovec: „Ano, to je pravda! Vy se nyní jmenujete Himmelreich.“

Hilsner: „Ne, tak se jmenuje má matka, já se jmenuji nyní Heller.“

Klenovec: „Jako váš poručník Siegfried Heller, kořalečník v Polné“.

Hilsner: „Já se jmenuji Leopold! Víte, že Pešák teď též obrací, že prý to tak neviděl?“

Klenovec: „Ano, ale v hrobě, poněvadž jest již prý asi dvě léta mrtev.“

Hilsner: „Vždyť já jsem nevinen a všecko není pravda.“

Klenovec: „Ale pravda je to, že jste měl jen říci jména těch svých dvou souvěrců, které jste měl i s obětí vyhlédnuté! Co dělá Benešová?“

Hilsner: „Nevím. To jsem se vám přece na chodbě před výslechem u okresního soudu v Polné v oné aféře přiznal, že jsem jednomu četníkovi na Moravě udal falešné jméno a za to jsem dostal prvně 24 hodin trestu.“

Klenovec: „Vy mluvíte jako cikán, když je věšen, ale vám se nevedlo na Pankráci, ve Steinu a ani teď špatně a špatně se vám asi již nepovede, poněvadž jste chráněn svými souvěrci a spolkem ‚Aliance Israelité‘. Buďte rád, že se vše v celku tak skončilo a že jste ušel i se svými spoluviníky zaslouženému trestu šibenicí!“

Hilsner: „To je pravda, mně se zle na Pankráci, ani ve Steinu nevedlo a teď mám svůj vlastní biograf ve Fiume. – Pan Masaryk také říká, že to není všecko pravda!“

Po tomto rozhovoru, když si koupil 10 egyptek, měl se Hilsner k odchodu a já jsem se ho ještě zeptal, kam půjde. Pravil, že navštíví Polnou, ač tamější své souvěrce nenávidí, protože prý mu ublížili. Požádal jsem ho, až přijede na návštěvu do Polné, aby mně psal, adresu zná, neboť mě velmi dobře našel.

V Praze, dne 17. května 1922.

Josef Klenovec.

Po 39 letech

Vzpomínky Blandiny Prchalové

Když jsem sbíral materiál k vydání této knihy, vzpomněl jsem si hned, že by dílo nebylo úplné, kdyby jedna z hlavních účastnic a dosud žijící svědkyně oněch událostí byla opominuta. Je to slečna Blandina Prchalová, bývalá švadlena z Polné, u které se nešťastná Anežka Hrůzová učila šít. Tato dnes již starší dáma žije přes třicet let v Praze-Bubenči, kde má ve Sládkově ulici svůj papírnický obchod.

Měl jsem několikrát úmysl sl. Prchalovou navštívit, ale vždy s toho sešlo, až jednoho sobotního dne v polovici ledna 1938 vypravil jsem se za touto svědkyní a v Bubenči ji vyhledal. Slečna Prchalová mne vlídně ve svém krámě přijala a ochotně za přítomnosti své sestry, rovněž pamětnice, zodpověděla mi různé otázky, týkající se polenského dramatu.

Pak již hovor rozvinul se zcela přátelsky a původní částečná nedůvěra ustoupila sdílnosti, zvláště když sl. Prchalová seznala, že Polnou a okolí dobře znám a že mám tam spousty osobních přátel, z nichž někteří byli též dobrými známými jejich rodiny. Jednotlivé vzpomínky ve formě úryvků podávám tak, jak byly proneseny a to bez jakéhokoliv zkreslení.

*

Jaká byla Anežka

Anežka Hrůzová – začala své vyprávění slečna Prchalová – chodila ke mně do šití skoro tři roky. Nikoliv snad nepřetržitě, nýbrž vždy na podzim a několik měsíců do jara, kdy ještě nebyla práce v poli a ona nemusela při ní doma pomáhat.

Bylo to hodné a pracovité děvče, povahy přímé, spíše uzavřené, ve společnosti byla málo sdílná až skoro stydlivá. Měla pěknou postavu, byla tak prostředního vzrůstu, silná, nikoliv však tlustá, nýbrž plnoštíhlá a třebaže vlasy měla ryšavé, pěkně jí to slušelo. Anežka měla bělostnou hebkou pleť, hluboké modré oči a neustálý ruměnec zdobil její sametově svěží tváře. Při tom byla dobře vychovaná, zbožná a úžasně jemně založená. Zkrátka byla ctnostná až do krajnosti a mládencům se zdaleka vyhýbala. Pokud se práce týče, byla Anežka velmi zručná, každá i ta nejtěžší práce ji bavila a šla jí jak se říká od ruky. Fotografována nikdy nebyla, a proto se nikde její fotografie nemohla objevit a jestli přece, byl to obrázek jiného děvčete, nikoliv Anežky Hrůzové.

Zlé předtuchy…

Bylo to v době nálezu Marie Klímové na podzim r. 1898, kdy přišla k nám do dílny jedna ze židovských zákaznic – kterých, poněvadž jsem bydlela v Židovském městě, měla jsem poměrně hodně – a hovořilo se o této události. To se ovšem ještě tenkrát ani zdaleka nevědělo, kdo by mohl být původcem. Nás překvapilo do jisté míry to, že Židé první podezřívali příbuzné Klímové a měli ohromný zájem na tom, aby tento názor u nás v Polné převládl.

Některá z učednic nadhodila Anežce Hrůzové, že podobný osud může potkat i jí, protože chodí ze šití sama přes les každý večer domů, načež tato odvětila: „Co by se mnou kdo dělal? A jestli by mě někdo ukradl a nebo odvedl, ten by mne brzo vrátil!“ Nutila se při tom do smíchu, ale bylo vidět, že jí do smíchu moc není, naopak, že se tou věcí dále zabývala aspoň

v duchu, neboť po chvíli z ničeho nic pravila: „Co by se mnou kdo dělal?“ Od toho času byla ještě vážnější a často nechala se kus cesty doprovázet některou z kamarádek a asi dvakrát vyprovázel ji též její poručník Novák.

Jednou k jaru r. 1899, bylo to buď koncem února nebo začátkem března, to si už přesně nepamatuji, šla jsem se mezi polednem s Anežkou projít směrem k zahradám. Byl krásný, opravdu jedinečný den, sluníčko mile hřálo a ze všech známek probouzející se přírody bylo cítit blížící se jaro. Došly jsme až na návrší, odkud je vidět k „Božím mukám“ a zabrány v živém hovoru, ani jsme nezpozorovaly, že se vzdalujeme od města. „Jak se těším na jaro“, povídá pojednou Anežka, „budu mít nové šaty, bratr slíbil, že mi na ně přidá, ale nevím, jestli je na velikonoce užiju...“ – „Proč bys je neužila, Anežko?“, chlácholím ji, aniž bych vytušila, co tím myslí. Dělala, jako by to přeslechla a dlouze zadívala se k „Božím mukám“. Vrátily jsme se domů a Anežka na zpáteční cestě byla už trochu zamlklejší, ale jinak chovala se tak jako před tím.

Krátce před osudným 29. březnem stala se tato zajímavá příhoda. Anežka totiž, jako šetrné venkovské děvče, sama si vařila u nás obědy, na něž si nosila z domu potřeby a potraviny, jako mléko, mouku a pod. Toho dne připravovala si – jako dnes to vidím – k obědu noky a když je zavářela, roztočil se pojednou hrnec s vařící vodou po plotně tak, že nejen Anežku samotnou, nýbrž i všechny přítomné to udivilo. Episodka s hrncem byla dlouho přetřásána a hned se vyskytly, jak to při podobných událostech bývá, hlasy, že to není samo sebou a spatřováno v tom zlé znamení...

Tajemná návštěva

Rok 1899 byl pro nás vůbec rokem nešťastným. Hned na začátku února umřela nám matka, takže celá rodina byla tím nervově vyčerpána. Jednou v neděli ráno zastavila mne na náměstí, když jsem šla se sestrou z kostela, paní Hrůzová z Malé Věžnice a ptala se, zda může letos opět Anežka přijít do šití, že prý by ráda, abych jí naučila při tom též stříhat. Samozřejmě, že jsem jí to slíbila, neboť měla jsem Anežku upřímně ráda, ale věřte mně, že dodnes toho lituji a dávám si za vinu, že kdybych Anežku byla pro to nešťastné jaro odmítla, mohla tato zůstat na živu.

Asi za pět neděl po tom, co k nám v tom roce Anežka chodila, dostaly jsme jednoho dne neobyčejnou návštěvu. Byla jsem právě s Anežkou ve vedlejší místnosti, kde jsme na velikém stole spolu stříhaly na šaty, když tu Anežka zahlédla otevřenými dveřmi pokoje, k nimž byla obličejem obrácena, skrz skleněné dvéře kuchyně hlavu neznámého Žida, an nahlíží z chodby dovnitř dílny. Upozornila mne, ale než já se otočila, již slyším hlas příchozího, jak povídá: „Tady se šije a tam se stříhá, to to de!“

Byl to Herman Aufrecht, židovský dohazovač, který se ptal děvčat v kuchyni, zda šijeme též mužské zástěry, že prý by si dal jednu ušít. Ani jsem do kuchyně nešla, poněvadž Stázi Vomelová, která byla od pusy, to s ním sama vyřídila. Jednoduše Aufrechta odbyla, že pro mužské nic nešijeme, jelikož máme dost co dělat se ženskými a na jeho dotaz, co prý vzkáže po něm domů rodičům do Zhoře, kam on druhý den půjde – řekla mu, že děkuje, že si to vyřídí sama až přijde v sobotu domů a že se nikoho o takovou funkci neprosí.

Z celé té jeho návštěvy (poněvadž u nás nikdy před tím nebyl) bylo zřejmo, že mu nešlo o ušití modré zástěry, ale o něco mnohem důležitějšího – aby si dobře prohlédl příští jejich oběť, Anežku Hrůzovou! Z toho důvodu nakukoval neustále do pokoje po ní a já, poněvadž jsem tento jeho úmysl vytušila, jsem Anežku zúmyslně u sebe zdržovala. Pokud se pamatuji, ohlédla se tato pouze asi dvakrát za dobu jeho skoro čtvrthodinového pobytu u nás, a to ještě jen tak úkosem, a abych tak řekla, plaše.

O této nevítané návštěvě zmiňovala jsem se později při vyšetřování u soudu v Polné, ale byla jsem odbyta, že prý to je celkem bezvýznamné a pro soud a četnictvo nerozhodné. Já však jsem dodnes přesvědčena, že Herman Aufrecht přišel jen za tím účelem, prostě děvče, které jim Hilsner určitě dohodil – okouknout. Ostatně v tomto svém mínění byla jsem později utvrzena, neboť když jsem po objevení vraždy čirou náhodou potkala Aufrechta, tento

se buď schválně ohlédl jinam nebo se mně vyhnul. Do očí se mi ten člověk od té doby nepodíval.

Poslední den u nás

Ten den, co se jí to stalo, byla Anežka Hrůzová poněkud nesvá a trochu nepozorná. Se mnou se ani nerozloučila jako obvykle, ačkoliv tak pravidelně činila. Pravda, nebylo mně právě dobře a dlela jsem vedle v pokoji, neboť jsem byla v obličeji oteklá. Sestře v síni se omlouvala, že prý mne nechtěla rušit. Doprovázela ji tehdy jedna z mých učednic – Anna Kocmanová, která si vzala s sebou 4letou naši neteř Emičku Prchalovou a šly s ní až pod Židovské město, odkud se zanedlouho vrátily. Anežka hodila si přes sebe vrchní sukni t. zv. šarku a jelikož měla na hlavě šátek „vlňák", viděla pouze před sebe a nikoli na strany. Snad právě to stalo se jí také osudným, jelikož nemohla se, jsouc přepadena, ani pořádně bránit, ani se zachránit útěkem...

Záhy po Anežčině odchodu zpozorovaly druhé dvě učednice Božena Mazurová a Stázi Vomelová, že práce na šatech, které Anežka dodělávala, je nějaká vadná, neboť tyto na celé jedné straně sešila na ruby. Umluvily jsme se vespolek, že ji za to druhý den vypeskuji, aby jako nejstarší z děvčat nedělala takové chyby – ovšem víc jen žertem než doopravdy – poněvadž to bylo u ní po prvé. Bohužel také naposledy – neboť Anežky jsme se více nedočkaly… Onoho osudného dne byla u nás chudák Anežka naposled!

Obětí demonstrace

Když byla nešťastná Anežka za tři dny na to nalezena zavražděná v „Březině" a padlo první podezření na Hilsnera, otřásala se Polná protižidovskými demonstracemi. Jednou navečer dodělávala jsem v pokoji něco na rozešitých drahých šatech a jedna z učednic svítila mně při tom petrolejovou lampou, kterou držela v ruce, abych na to lépe viděla. Náhle strhl se venku hluk, který se stále zesiloval, z čehož jsme usoudily, že se něco na ulici děje. Povídám té holce: „Postav tu lampu támhle na stůl v rohu a já se podívám..." nedořekla jsem, neboť v tom ozvala se ohlušující rána, okno se vysypalo a do pokoje vletěl kámen jako pěst veliký a zrovna v ta místa, kde jsme s děvčetem ještě před chvílí stály, co povídám, před chvílí – před několika vteřinami.

To dav polenských občanů vytloukal Židům okna a omylem praštil někdo i do našeho okna, neboť v zápětí celé ještě vylekány zaslechly jsme z venku uklidňující slova: „Tam ne, co to děláš, vždyť je to u Prchalů!" Ještě štěstí, že jsme z onoho místa, kudy kámen proletěl, právě před okamžikem odešly a že to děvče postavilo lampu na postranní stůl. Co to mohlo být za karambol!

Jak se později vysvětlilo, domníval se patrně ten, kdo uhodil do našeho okna u pokoje kamenem, že tam bydlí dosud Žid Bogdánský, po kterém jsme onen pokoj nedlouho před tím k našemu bytu přibraly. Tento případ znechutil nám nadobro další, beztak už potom nepříjemné bydlení v Židovském městě.

Hilsnerka, Singerová a Daněk

Bylo to těsně po zatčení Poldy Hilsnera, když naše jedna známá, jakási Charamzová, sešla se blízko nás se starou Hilsnerkou. – „Tak co myslíte, udělal to Polda – co říkáte?" tázala se jí Hilsnerka. – „No já nevím," Charamzová na to, „ale lidi říkají, že váš Polda byl při tom".

Jak již řečeno, stalo se pro nás bydlení v Židovském městě nesnesitelným a to z několika příčin. Jednak přestaly ke mně chodit šít zákaznice Nežidovky, které se bály do Židovské čtvrti přijít; jednak pro mé svědectví před soudem, kde jsem vypovídala jen pouhou pravdu, přestaly u mne šít židovské paničky, které dříve mezi mými zákaznicemi převládaly. Za tohoto stavu věcí nezbylo nám nic jiného, než že jsme se záhy odstěhovaly na druhý konec Polné, do Růžové ulice.

Jaké bylo mé překvapení, když jedna z bývalých zákaznic, zámožná Židovka Singerová, která u mne po mnoho roků šila a byla největší pedantkou, objevila se jednoho krásného dne – a to už bylo pomalu po roce – u nás v novém bytě a sotva vešla, dopadla těžce na židli a povídá: „Slečno drahá, já jsem vám celá rozčílená a nevěřila byste, co jsem musela vytrpět, než jsem k vám došla. Málo dvacetkrát přes město mě kluci zastavili a ukazujíce takhle (napodobovala známý pohyb pod krkem) šli v zástupu za mnou až sem. Co prosím vás to ti kluci mají, copak já za to můžu, co se s tím děvčetem stalo?“ V dalším líčila mně, jaké má trápení se šitím, že jí žádná švadlena neumí vyhovět a žádala, abych jí nadále šila, ale pod podmínkou, že ke zkouškám budu chodit já k ní.

Abych nezapomněla, ještě jsem dostala jednu novou zákaznici. Byla to nějaká paní Daňková, žena vídeňského krejčího, které jsem šila několikery šaty v krátkém čase. Tato dáma přistěhovala se tam na léto se svým manželem a byli u nás pečení vaření. On se neustále zabýval případem Anežky Hrůzové, ale mluvil docela jinak, než my Polenští, kteří jsme svědčili před soudem. Daněk se zastával tuze Židů a tvrdil, že to Hilsner ani kterýkoliv jiný Žid nemohl udělat, že je to tak, jak to líčí ve své knížce profesor Masaryk a vůbec že prý Židům, kteří toho nejsou prý schopni, křivdíme.

Když to zpozoroval, to jeho stálé slídění po městě a okolí, chození k nám a zpovídání svědků, starosta města Sadil, vzkázal mi po sestře, abychom si před ním daly obě pozor, že je to špion, vyslaný a placený vídeňským spolkem Židů a abychom mu nic neříkaly. Také tomu tak skutečně bylo, neboť když zjištěno, že nabádal některé svědky ke křivé výpovědi – byl z města vypověděn.

Jak jsem se potom dozvěděla, měl tento vídeňský krejčí za úkol opatřit Židům pro porotní soud svědky a svědectví, které by bylo pro Hilsnera příznivé a také opravdu neustálým přesvědčováním každého o opaku podařilo se mu některé lidi v jejich názorech poněkud zviklat, ne však nadobro anebo proti pravdě, protože náš horský lid by své přesvědčení neprodal – za nic na světě.

Autoři písně: „Nekupujte u Židů...“

Vzpomínky na Anežku byly stále v živé paměti a různé detaily, které se mi dnes již po tolika letech vykouřily z hlavy, připomínali mi cizí lidé, kteří do Polné dojížděli a žádný z nich neopomněl se u nás zastavit, aby se přeptal na podrobnosti týkající se života nešťastné dívky, jíž bylo dvojnásob po jejím tragickém skonu želeno. V té době také vznikly různé písničky, jako: „Nekupujte u Židů, cukr, kafe, mouku, zabili nám Anežku, modrookou holku...“, kterou nám jako první přivezli při jedné ze svých návštěv bratří Ramešové z Citova u Mělníka, takže jsme se všichni domnívali, že oni jsou jejími autory. Nevím, jestli ještě žijí, ale dlouho nám do Polné a ještě sem do Prahy psali.

Z těch časů, snad trochu později, vyskytla se také pouťová písnička, která se pak hodně zpívala i na jarmarcích a na kterou se leckteré ze starších osob v Polné jistě pamatují. Byla to píseň, která začínala touto slokou: „Hilsner sedí na Pankráci a sobě naříká, pro jednu křesťanku tak dlouho sedět má, ztrácí se jich na tisíce, žádnej nic neříká ...“

Ach jo, jsou to smutné vzpomínky! A už tomu za krátko bude čtyřicet let, co se ta smutná tragedie odehrála ... Chudák Anežka, ještě dnes ji vidím jako ve snu, jako by živá stála přede mnou. To víte, takové věci, ty se tak lehko nezapomínají! A její matka, chuděrka, co ta zkusila, stále si pamatuji, jak byla zničená, když našli její dítě – její Anežku – v takovém stavu....

*

Moric Himmelreich, bratr Hilsnerův

Při hledání vrahů Anežky Hrůzové měla spravedlnost zvláštní smůlu. Podařilo se jí usvědčit pouze jednoho z nich, a to Leopolda Hilsnera, kdežto druzí viníci ušli spravedlivé-

mu trestu. Zvlášť zajímavé je, že svědkem, třebaže bezděčným tohoto hrozného dramatu byl – vrahův bratr, šestnáctiletý Izím. On to byl, který jako ševcovský učedník prozradil svému mistrovi, že u nich o velikonočních svátcích spali cizí Židé. On to byl, který nepotvrdil bratrovo alibi, jež spočívalo v tom, že mu měl v den vraždy navečer otvírat dveře jejich bytu a konečně on to byl, který prozradil, kde jsou Poldovy zakrvácené šedivé kalhoty, jež pak byly nalezeny ve staré židovské synagoze ve Velkém Meziříčí.

Leopold Hilsner po svém propuštění ze žaláře, což se stalo koncem roku 1918, žil střídavě v Praze a ve Vídni, kde se živil podomním obchodem. Prodával tužky, pohlednice a dopisní papíry a později jezdil jako trhovec po jarmarkách v Čechách a na Moravě s galanterním zbožím. V předvánoční době míval též pouliční stánek v některých z pražských ulic, takže záhy byl znám – třebaže užíval jiného jména – široké veřejnosti. Zvědavost lidská způsobila, že jeden to řekl druhému, že člověk, který tam prodává ve stánku, je Leopold Hilsner, který zavraždil Hrůzovou. Později vystupoval Hilsner pod jiným jménem a to nejprve jako Heller, později jako Himmelreich, kteréžto poslední užívala též jeho matka Marie Hilsnerová a bratr Izím. V roce 1919 se Leopold oženil s Terezií Rosenfeldovou ve Velkém Meziříčí. Tehdy byla mu povolena změna jména. Moric, kterému je dnes 56 roků, bydlí nepřetržitě od roku 1899, kdy byl s nebožkou matkou přestěhován z Polné do své domovské obce, ve Velkém Meziříčí. Obývá světničku starého přízemního domku v úzké uličce mezi náměstím a židovskou synagogou, který mu sice nepatří, ale kde má do smrti vyměněný byt. Žije tuze samotářsky z dobročinnosti svých souvěrců, které pravidelně obchází a nebo je bombarduje prosebnými dopisy, v nichž líčí dojemně svou bídu.

Krátkého rozhovoru dostalo se autorovi této knihy v létě r. 1938.

„Navštívil jsem bratra smutně proslulého Leopolda Hilsnera ve Velkém Meziříčí, ale nic podstatného mi neřekl, zejména vyhýbal se přímo úzkostlivě každé i sebe menší zmínce o účasti svého bratra na vraždách polenských. Kdykoliv jsem na to zavedl řeč, dočkal jsem se vždy skoro na vlas stejné a pro věc samu jistě charakteristické odpovědi: „Co bylo – bylo, už je to všechno pryč, Hrůzové už stejně nikdo nepomůže, tak jaképak o tom hovory – škoda řeči.“ Nerad vzpomíná na Polnou a při zmínce o polenských Židech hned se dopálí, neboť, jak jsem se přesvědčil, nemůže jich ani cítit. Říká, že prý jsou „židovští antisemiti“, čemuž jsem se musel v duchu smát. Největší zlost má na Žida Poláčka z Polné, který na něj, když se před léty zatoulal do svého rodiště, volal policii. Také Herman Basch, bývalý Poldův kamarád, se prý vyznamenal, když v r. 1920 na pražské Plodinové burse, kam se svým bratrem Poldou Moric zavítal, aby vyrazili nějaké peníze na svých bohatých soukmenovcích, tyto naváděl, aby jim nic nedávali.

Jinak chodili prý občas, dokud byl ještě Leopold živ, spolu po Praze, kde navštěvovali jen samé zámožné souvěrce, jako Winterberga, Petschka, Sachse, Picka, Weinmanna, Poppera, Schleima, Gutha a jiné, kde všude dostávali nejméně po 20 Kč, u židovské náboženské obce až 50 Kč. Také chodili po velkoskladech s obuví a po obuvnických továrnách, jejichž židovští majitelé se ukázali být štědrými. Jednou a to se již Moric nepamatuje v kterém roce to bylo, chtěl se Polda dostat k panu Masarykovi a požádat jej o nějakou podporu, když se ho tenkrát tak pěkně zastal. Zašel na Hrad, pustili ho na visitku až do presidentské kanceláře, ale k panu presidentovi ne, že prý si toho nepřeje. Nešel tam však přece nadarmo. Pan kancléř dr. Šámal dal mu z příkazu Masarykova větší obnos v samých nových padesátikorunových bankovkách. Dělalo to prý několik tisíc, ale stejně z toho Polda nic neměl. Zajel do Vídně, kde se dal do spolku s nějakými polskými Židy, kteří Poldu přemluvili, že jej vezmou jako společníka do filmu, kde prý bude moci také vystupovat. On jim uvěřil a nakonec byl jimi o všechny peníze obrán.“

*

Svědek, který přivedl na Hilsnerovu stopu

Typickou figurkou v Polné je 60letý obecní metař Vincenc Zelingr, kterého najdete

s koštětem a nezbytnou kropičkou, když ne na náměstí, tak v některé z hlavních ulic, kde se svou ženou pečuje o čistotu a dobrý vzhled staroslavného města. Zelingr je jedním z těch, kteří v letech devadesátých minulého století kamarádili jako mladíci s Leopoldem Hilsnerem a v den vraždy 29. března 1899 odpoledne sešli se s ním na Kateřinském vrchu. Při jedné z polenských mých návštěv vyprávěl toto:

„Původně byl jsem to já, který přivedl na Poldovu stopu strážmistra Klenovce, neboť jsem mu potvrdil, že kromě modrých šatů, v nichž byl viděn ve středu, v den, kdy byla Anežka Hrůzová zavražděna, měl na sobě též všední šedé šaty. Dále řekl jsem před soudem, že není pravda, že by byl se mnou Polda chodil týž den k večeru po náměstí, jak on tvrdil, nýbrž že to bylo jiný den. Tyto dvě závažné okolnosti vedly pátrající orgány k prvnímu usvědčení Hilsnera a o těchto věcech byl jsem též vyslýchán v Kutné Hoře a později v Písku.“

Před píseckou porotou navrhoval obhájce Hilsnerův dr. Auředníček, aby Zelingr byl vzat do vyšetřovací vazby, že prý v Kutné Hoře křivě svědčil proti Hilsnerovi. Soud se však usnesl návrhu tomu nevyhovět, že prý jim neuteče a že dosud nelze spatřovat v jeho svědectví nic nepravdivého, naopak, že jeho výpovědi byly souhlasné a také paměť ukázala se poměrně dobrou. Udivovalo je, jak vysypal ze sebe data, údaje o počasí a hodinách, aniž by se musel dlouho rozmýšlet. Jednu nezapomenutelnou vzpomínku má na píseckou porotu, jíž se chlubí:

„Po skončení mého výslechu v Písku dostavil se do síně pro svědky sám kníže Lobkowicz, který jako posluchač seděl mezi obecenstvem a naslouchal líčení, vyhledal mne, podal mně ruku a pravil: ‚Pane Zelingr, jste jedním z těch, kdož se drželi a nebojácně svědčili, buďte zdráv!‘ Bylo to pro mne tehdy velkým vyznamenáním a před druhými svědky stoupl jsem nesmírně v ceně.“

„Bylo to nedlouho po odsouzení Poldy Hilsnera,“ pokračoval pan Zelingr, „když na udání někoho byl jsem povolán k prohlídce na německou psychiatrickou kliniku v Praze, na oddělení profesora dra Arnolda Picka, jehož asistenty byli dr. O. Fischer a dr. Papenheim. Po přijetí byl jsem doveden na zvláštní světnici a tam ponechán na pozorování. V 11 hod. v noci byl jsem náhle volán k dru Fischerovi, který seděl v pracovně a měl před sebou nějakou brožuru s výpisy protokolů kutnohorské poroty a sice tu stránku s mojí výpovědí. Obrátil se ke mně a povídá: „Pane Zelingr, vy jste jediný, který můžete pomoci vašemu bývalému kamarádu Hilsnerovi.“ Odpověděl jsem, že je to těžké, nechtěl bych měnit své výpovědi a za druhé nebyla by mně dána víra, neboť jsem na pozorování na psychiatrické klinice. „Nevadí,“ pravil on, „to je naše věc, jaké my dáme o vás dobrozdání, zda mluvíte pravdu nebo ne. Pro vás musí být směrodatné, co byste za to dostal a o to by se postaral spolek Israelitská Unie. Musel byste samozřejmě novou svoji výpověď odůvodnit, že jste před porotami vypovídal pod sugestivním vlivem tehdejšího antisemitismu. Nevím, co jsem mu tehdy odpověděl, ale když pan asistent viděl, že se mnou nic není, propustil mě.“

„Asi tak za dva roky po procesu, v době, kdy byl jsem na Moravě blíže Mohelnice, dostal jsem obsílku k okresnímu soudci a ten bez jakéhokoliv dlouhého úvodu hned po zjištění nacionálií zavedl se mnou přísný výslech slovy: „Byl jste v roce 1900 na pozorování na psychiatrické klinice v Praze?“ Přisvědčil jsem a on pokračoval: ‚Vy jste se svěřil ošetřujícímu lékaři dru Fischerovi a dru Papenheimovi, že jste křivě vypovídal proti Hilsnerovi!‘ Pokusil jsem se mu vše vysvětlit, jak to doopravdy bylo a on sám potom shledal, že jsem vlastně já byl nabádán ke křivému svědectví. Tento výslech netrval dlouho a soudce mě propustil. Tuto příhodu sdělil jsem hned panu doktorovi Baxovi, který mne v odpovědi ujistil, že nemohu být nikým vyšetřován anebo dokonce trestán za to, že jsem svědčil v Hilsneriádě.“

*

Senzační doznání služky Marie Koumarové

Brzy po ukončení procesu s Hilsnerem došlo do Polné starostovi R. Sadilovi důvěrné sdělení z Hlinska v Čechách od policejního komisaře Prokopa, že v Hlinsku právě bydlící služka Marie Koumarová učinila závažné doznání, které se také týká Hilsnera. Na toto sdělení vyslán ihned do Hlinska jeden občan, soukromý detektiv, aby na místě samém zjistil, co je na tom pravdy.

Po příjezdu do Hlinska představil se policejnímu komisaři a sděliv mu účel své návštěvy, byl uveden do jeho soukromé kanceláře na radnici, kam předvolána též služka Marie Koumarová. S touto po několika předběžných otázkách sepsán byl následující protokol:

„Marie Koumarová, příslušná do Arnolce na Moravě, asi dvě hodiny cesty od Polné vzdálené, vypovídá, že asi před třemi léty sloužila v Polné u rodiny Poláčkovy v Židovském městě. Když pobyla u Poláčků několik měsíců, tu se paní Poláčková k ní nápadně přívětivě chovala a zvláště pokud se týkalo stravy nemohla si nijak stěžovat, naopak, měla se velmi dobře. Každý večer dostávala pivo a když řekla, že pivo nepije, paní Poláčková ji přinutila, že je musela před ní vypíti.

Jednoho dne nesla na poštu dopis a všimla si, že je tento adresován do Kolína. Na koho zněla adresa, to již se nepamatuje. Za tři dny na to přijeli k Poláčkovům dva Židé, jeden starší a druhý o něco mladší, poslední nesl v ruce kufřík. U Poláčků byli zavedeni do hostinského pokoje, kde německy všichni dlouho rozmlouvali. Ten samý večer paní jí dávala zase po večeři pivo a když bylo asi po 9. hodině večer, tu oba cizinci vyšli z pokoje ven. Asi o 10. hodině, když chtěla jíti spát, jak obyčejně, tu paní jí poručila, aby odnesla ještě do sklepa zeleninu.

Děvče nic zlého netušíc, šlo do sklepa a když došla na předposlední schod, spatřila ve sklepě malé světlo, zahlédnuvši zároveň v pozadí při stěně sklepa státi ony dva muže, kteří k nim odpoledne přijeli. Jeden měl před sebou nějakou bílou zástěru, rukávy vyhrnuté a v ruce držel nůž ... Jak je Koumarová zahlédla, zahodila zeleninu na schodech a vyběhla ze sklepa rychle ven do síně. V této však byla chycena Leopoldem Hilsnerem, kterého velmi dobře znala. Hilsner držel ji vzadu za sukni, avšak ona se mu vyškubla, až jí byly vytrženy u sukně faldy a vyrazila ven na ulici.

Celá vyděšená nevěděla zprvu, kam se má v noci obrátit; chodila tedy po náměstí, kde posléze po půlnoci usedla na schůdek u pomníku a plakala. Když byla asi jedna hodina s půlnoci, šel náhodou kolem četník z obchůzky, jenž se zastavil a tázal se jí, co tam tak pozdě v noci dělá. S pláčem mu vše vypověděla, načež on ji vyzval, aby šla s ním na stanici, kde pobyla až do rána. Ráno pak četník šel s ní k Poláčkovům, kde prohlédl sklep a vyptával se, kde jsou ti dva muži. Poláčkovi všecko popřeli. Tvrdili, že prý žádnou návštěvu neměli, že se holce asi něco zdálo a při tom hrozili, že ji půjdou žalovat. Četník je vyzval, ať vydají Koumarové šatstvo, načež tato odešla ihned z Polné pryč.“

11. Křivé přísahy ve světle Talmudu

Leopold Hilsner popíral zásadně všechna obvinění, která byla proti němu vznesena, popíral i ta, která mu nijak nemohla ublížit. Činil tak nejenom před vyšetřujícím soudcem, ale také před porotou kutnohorskou i píseckou. Přiznával se – a to jen v některých případech – pouze tehdy, když byl zcela usvědčen ze lži, jak tomu na příklad bylo v záležitosti zakrvácených jeho šatů, nalezených v synagoze velkomeziříčské. Že Hilsner tak vytrvale zapíral a lhal, v tom nelze spatřovat nic nápadného. Bylo už řečeno o Hilsnerovi, že to byl řemeslný povaleč, pobuda a vůbec člověk nekalé pověsti. Vedle toho mohl jako obviněný použít ke své obhajobě všeho, i lži. Je proto u Hilsnera zcela pochopitelné, že lhal a křivě vypovídal vždycky tehdy, když myslil, že mu to může být prospěšné.

Chápeme-li takovéto jednání u člověka toho druhu, jakým byl Hilsner, nelze z takových příčin omlouvat křivé výpovědi, lži, ba dokonce i křivé přísahy Hilsnerových souvěrců z Polné. Vždyť tito, kteří křivě přísahali, nebyli přece obžalovanými, aby jim bylo dovoleno uchylovat se ke lži a nebyli to také žádní pobudové. Mezi nimi byli lidé považovaní za bezúhonné, kteří byli zámožnými obchodníky nebo řemeslníky, byl mezi nimi také rabín, učitel židovské mravouky a i ten křivě přísahal. Toto jednání všech Židů, vystupujících jako svědci v procesu s Hilsnerem, je tak zvláštní a nápadné, že nelze pro ně hledat běžného vysvětlení, jako je např. snaha odvrátit od sebe křivou přísahou nebo křivým svědectvím nějakou hmotnou, nebo mravní újmu, docílit mravního prospěchu atd. Příčiny tohoto jednání polenských Židů byly zcela jiné.

Křesťanovi je přísaha něco vznešeného, svatého a strašného. Ještě před světovou válkou, kdy zkáza mravů, šířená inteligencí vychovávanou českým realismem, nezasáhla mocněji do širokých vrstev národa, byla křivá přísaha u křesťana něčím, co se vyskytovalo velmi zřídka. Ale i taková došla spravedlivé odplaty obyčejně ještě za života křivopřísežníkova. Takový člověk obyčejně nesnesl výčitek svědomí způsobených složením křivé přísahy a doznal se.

Jde o to vysvětlit si, jak bylo možno, aby Židé s takovou lehkovážností ba samozřejmostí mohli vydávat křivá svědectví a skládat křivé přísahy. Vysvětlení může nám dát jedině židovská mravouka, jak je obsažena ve „svatých“ knihách židovských, jimž se říká Talmud. Komu je Talmud aspoň povrchně znám, ten může pochopit smysl a příčinu židovských přísah. O Talmudu a jeho mravoučných článcích existují dnes různé názory, jež jsou daleko vzdáleny pravdy. Jednak se Židé snaží představovat nezasvěcencům Talmud v takovém světle, že se jim jeví jako souhrn vznešených mravních zásad. Vydávají tiskem talmudistické texty, v nichž se opravdu nedá nalézt ničeho, co by svědčilo o mravní závadnosti Talmudu. Takové texty jsou však jen výběrem Talmudu pečlivě sestaveným tak, aby v něm nebyly části, které odporují mravním zásadám Árijců. Ale také se strany árijské bývá pojednáváno o Talmudu způsobem nevážným. Příčina toho vězí obyčejně v povrchnosti nebo nevědomosti pisatelů úvah o Talmudu a vyskytují se mezi nimi i takoví, kteří vymýšlejí si různé báchorky o Židech a Talmudu v přesvědčení, že jejich práce půjdou lépe na odbyt. Pokládáme tudíž za svoji povinnost podat čtenářům několik přesných informací povšechného rázu o Talmudu. Budeme se v tomto držet ponejvíce základních prací dvou výborných znalců Talmudu a to profesora hebrejštiny na universitě pražské dr. Augusta Rohlinga a prof. hebrejštiny na carské římsko-katolické duchovní akademii v Petrohradě, Justina Bonaventury Pranajtise. Spisy, jež v této kapitole používáme, jsou „Talmudský Žid“ od Rohlinga a „Christianus in Talmude Iudaeorum“ od Pranajtise, neboť není nad tyto lepších.

Talmud je kniha, která podle tvrzení rabínů jako jediná obsahuje židovskou mravouku. Rabíni svévolně tvrdí, že pochází od Mojžíše, který na Sinaji – kromě psaného desatera – podal ústní výklad k němu a to Josuovi, jenž tento výklad podal zase prý sedmdesáti starším

národa israelského nebo-li prorokům. Proroci jej pak sdělili židovskému sanhedrinu, od něhož se to pak dozvěděli rabíni. Ti pak tento spekulativní výklad, zvaný Talmud, sdělovali svým nástupcům až do časů, kdy už to nebylo možno ústně předávat.

V 2. stol. po Kristu rabbi Jehuda-Nasi-ha-Kadoš čili Rabba, sebral všechny výklady Písma svatého od židovských učenců a sestavil z nich Sefer Mišnajot, krátce Mišna. Mišna je základnou a hlavní částí Talmudu. Mišna byla uznána všemi židovskými akademiemi jako nejlepší rabínský výklad Písma svatého. O Mišně byla pak vedena několik staletí trvající diskuse mezi židovskými učenci, jež byla zapisována. Z ní pak vzešla druhá část Talmudu zvaná Gemara. Talmud byl pak sestavován tak, že po článku Mišny následoval výklad k němu tzv. Gemary. Některá místa z Mišny postrádají však tohoto rozvedení a o těchto článcích rabíni praví, že čekají na výklad od Mesiáše. Byla dvojí Gemara, jedna vznikla ve školách palestinských, tzv. Gemara jeruzalémská, jejímž autorem je rabín Jochanan, jenž stál v čele palestinské synagogy přes 80 let. Napsal do 39 traktátů Mišny komentáře, které ukončil v r. 230 po Kristu. Druhá Gemara vznikla v Babyloně a na rozdíl od Gemary palestinské nebyla napsána jedním spisovatelem. Začal ji rabín Aši v r. 327 po Kristu a pracoval na ní přes 60 let, dále pokračoval na ní rabín Maremar až do r. 427 a zakončil ji rabín Albina okolo roku 500. Gemara babylonská má komentáře k 36 traktátům Mišny.

Tato dvojí Gemara utvořila dvojí Talmud, a to jeruzalémský Jerusalemi a velmi rozsáhlý babylonský, Babli, který byl Židy obecně vždy uznáván.

Po Gemaře vznikly pak nové dodatky zvané Tosefot, kterýmžto názvem označili tyto dodatky k Mišně, jejich spisovatelé rabín Chaja a rabín Ušaja. Vznikly ještě dodatky další, mimo rabínských škol, jež se nazývají Barajetot, (tj. objasnění vnější). K Tosefotu byly přidány znova výklady dodatků Pisketosefot.

Následujících 500 roků bylo dobou pro Židovstvo velmi neklidnou, je to doba státních převratů a vznikání nových politických a náboženských řádů v Přední Asii. Je to také doba mocného rozmachu náboženského hnutí mohamedánského. Tehdy byly zničeny nebo uvolněny židovské organisace a rozehnána nejvyšší židovská rada (sanhedrin). V této době nevznikaly už žádné nové dodatky k Talmudu. Až teprve v 11. stol. začaly se znovu psát dodatky k Talmudu. Nejproslulejší dodatky té doby jsou od rabína Aschera. Nato se objevily dodatky zvané Peruš od rabína Moše ben Majmona, zvaného Židy Rambaum a křesťany Maimonides, a komentáře rabína Šelamajarchy čili Raši.

Celý Talmud je tedy Mišna, Gemara, Tosefot, marginálie rabína Aschera, Pisketosefot a Peruš ha–Mišnajot Majmonidesa.

Talmud se skládá ze 6 hlavních částí, jež jsou:

1. Zeraim (o semenech).
2. Moed (o svátcích a slavnostech).
3. Našim (o ženách).
4. Nezikin (o škodách způsobených lidmi a zvířaty).
5. Kodašim (o svátostech).
6. Tohorot (o očišťování).

1. Zeraim má 11 traktátů (pouze 1 traktát Berachot má Gemaru).
2. Moed 12 traktátů.
3. Našim 7 traktátů.
4. Nezikin 10 traktátů, (ve 4. traktáte mluví se o Sanhedrinu, o nejvyšší radě, soudu, soudcích a Mesiáši).
5. Kodašim 11 traktátů.
6. Tohorot 12 traktátů, pouze 7. traktát Nida má Gemaru.

Všech traktátů je 63, kapitol 524.

Kromě toho jsou ještě 4 krátké traktáty, jež nebyly zprvu ve sbírce Talmudu zahrnuty; byly k němu přidány až později a jsou to: 1. Massechet soferim, 2. Ebel rabbati, 3. Kalla,

4. Massechet derech erec.

Rabín Izák ben Jakob Alfazi vydal r. 1032 Talmud zkrácený, který nazval Halachot (zákony). Toto vydání nemělo obliby u Židů. Roku 1180 vydal Maimonides zvaný Orel synagogy Mišne tora, která má 4 části a 14 knih, celý Talmud je tu vyložen zkráceně a je doprovázen jeho filosofickými úvahami. Maimonides byl pro své filosofické názory od Židů proklet a r. 1203 uprchl do Egypta.

Rabíni pak očistili Maimonidovo dílo od jeho filosofických přídavků a r. 1340 vydal je rabín Jakob ben Ascher pod názvem Arba turim, jež má 4 řady.

Poněvadž se ti dva neshodli ve výkladu židovského práva, bylo nutno sestavit knihu, jež by byla skutečným židovským zákoníkem, majícím u Židů obecnou platnost.

Vyvstal rabín palestinský Josef Karo (1488–1577) a napsal svůj slavný komentář k Arba turim, který nazval Šulchan Aruch, t j. Prostřený stůl. Má 4 části.

1. Orach chajim, 2. Jore dea, 3. Eben ha-ezer, 4. Chošen ha-mišpat.

Všem Židům Šulchan-Aruch nedostačoval.

Rabín Moše Iserles napsal k Šulchan Aruchu komentář nazvaný Darche Moše (cesty Mojžíšovy), který nabyl obliby u západních Židů, kdežto Šulchan Aruch na východě.

Dnes je pro Židy závazný jedině Šulchan Aruch.

Talmud považují Židé za důležitější náboženskou knihu než sám Starý zákon; (Thora, či Pentateuch – 5. knih Mojžíše). Svědčí o tom projevy rabínů a i sám Talmud to praví. Tak čteme v traktátě Soferim, kap. 15: „Písmo svaté rovná se vodě, Mišna vínu, Gemara vínu upravenému, aromatickému“.

V rabínských spisech je tento názor vyjádřen slovy: „Můj synu, važ si více slov písařů (Talmudu) než slov Thory.“ Tato myšlenka nachází se více v Talmudu v traktátě Sanhedrin, kap. X., kde se praví: „Více se hřeší přestupováním slov písařů než slov Thory.“

Názory uváděné v Talmudu stojí často proti sobě. Tak v jedné části Talmudu doporučuje se to, co v jiné části se zavrhuje. Židům však tyto rozpory, jež jsou povážlivého rázu, vůbec nevadí. Naopak, znamená to pro Žida nespornou výhodu, neboť se může při svém jednání řídit podle potřeby různými, byť sobě odporujícími zásadami.

Žid musí tudíž věřit, že všechno, co je v Talmudu, pochází od Boha. Tak, říká-li Talmud, že je dovoleno Židovi, aby kradl nebo lhal, má právo tak činit, třebas by stálo na jiném místě Talmudu, že tak činit nemá. V Talmudě v traktátu Erubin po vylíčení, že dvě školy Hillela a Šamaja se různily v názorech, uzavírá se: „I jedno i druhé jsou slova Boha živého.“

Talmud byl již od počátku středověku pokládán od autorit světských i duchovních za knihu mravně závadnou. Císař Justinián r. 553 zakázal Talmud po celém římském impériu. V 13. stol. papežové Řehoř IX. a Inocenc IV. rozkázali spálit Talmud, ježto byl pramenem nejhorších herezí, pln utrhačství a bludů.

Dále odsoudili Talmud papežové Julius III., Pavel IV., Pius IV., Pius V., Řehoř XIII., Klement VIII., Alexandr III., Benedikt XIV. aj. a Tridentský koncil v 16. stol. jej zakázal na všechny časy.

Lev XIII. dal Talmud a všechny jeho komentáře r. 1892 na index. Ve středověku musili Židé Talmud ukrývat zvlášť před inkvisitory. Posledně byl spálen Talmud v r. 1757 v Polsku nařízením biskupa Debowského v Kamenci Podolském.

Po prvé byl Talmud vytištěn r. 1520 v Benátkách, má 12 foliových svazků, jeden exemplář nachází se ve vídeňské císařské knihovně. V dalších vydáních Talmudu vynechávali Židé z obavy před pronásledováním místa zahrocená proti křesťanům.

Tyto vynechávky má už basilejské vydání z r. 1578. Vynechaná místa v tištěných Talmudech znali rabíni nazpaměť a vykládali je Židům. Křesťanům pak mohli namlouvat, že Talmud neobsahuje míst křesťany pohoršujících. Roku 1644-48 vydali rabíni znovu Talmud v Amsterodamě skoro doslovně, takže tento Talmud má skoro tutéž cenu jako benátský. V Krakově r. 1894 vydali Židé vypuštěná místa z Talmudu ve zvláštní knížce nazvané Che

sronot hašas. Dále v Talmudu vydaném v r. 1932 v Lipsku – fotokopie censurovaného Talmudu – byly vynechané texty umístěny na konci příslušných traktátů.

K Talmudu připojují se ještě další spisy a to Halachot a Zohar. Halachot je učená knížka vysvětlující myšlenky Talmudu. Zohar je výkladem k Pentateuchu a má 3 svazky. Podle převládajícího názoru dlužno klást sepsání Zoharu do 13. století.

Bylo i je dost nežidovských znalců Talmudu, ale jen málo bylo takových, kteří se odvážili veřejně sdělit světu, jaké názory jsou v Talmudu hlásány. Neboť jedině Talmud může vysvětlit všechny zločiny, které byly spáchany Židy na národech nežidovských. Talmud je klíčem k poznání Žida.

Talmud vysvětlí, proč Žid okrádá a podvádí křesťana, proč Žid rozkládá mravně národy a základ každého národa, jímž je rodina. Proč Žid zneužívá nežidovská děvčata, proč Žid křivě přísahá atd. – to vše doporučuje Talmud.

Proto měl Talmud zůstat knihou Nežidům nepřístupnou. Nezůstal jí však a křesťanský svět poznal jaké nebezpečí pro něj Talmud znamená.

Proto lze chápat, že znalost Talmudu proniká u některých národů do nejširších vrstev, neboť lid nechce být trpným nástrojem židovského panování. Kdykoliv někdo uvede nějakou věc z Talmudu, tu Židé snaží se zavřít mu ústa hromadou filologických výtek.

Dokazují, že onen badatel nemá o Talmudu ponětí, že cituje špatně, že jeho překlad je nesprávný, poněvadž nedovede číst hebrejská slova v originále, nebo také, že lže, vymýšlí si a podobně.

Tak dovolil si také Hilsnerův obhájce dr. Auředníček při procesu kutnohorském vrhnout na výborného znalce Talmudu prof. Rohlinga nejtěžší mravní stíny. Obvinil ho dokonce z křivopřísežnictví, opíraje se o křivá nařčení a pomluvy židovské, rozšiřované mnoha rabíny, mezi nimi byl také rabín Bloch. Všechny útoky, které byly vedeny proti tvrzením, uváděným v Rohlingových spisech, byly autorem vždy vyvráceny, ale Židé a jejich pomahači ve svých ničemnostech pokračovali dále. Rohling nemohl všechny urážky stíhat soudně, neboť by to znamenalo dát se do zdlouhavých a nákladných procesů, které jsou s to člověka nervově úplně zničit. Když pak Rohling žaloby pro urážky nepodával, jali se Židé dokazovat, že není si svou věcí jist. Viděli jsme při procesu kutnohorském při řeči dr. Auředníčka, jak se vrhl se na prof. Rohlinga proto, že ten všechny urážky nestíhal soudně.

Francouzský vydavatel Rohlingova „Talmudského Žida“ A. Pontigny se případně zmiňuje o židovských nájezdech proti Rohlingovi ve svém úvodu k uvedenému sporu takto: „Rohling byl nejprve celými roji pisatelů napadán, jichž v Izraeli nikdy nechybí. Jedni tvrdili, že je nevědomcem, druzí s ním nakládali jako s padělatelem a osekávačem originálu a všichni dokazovali jasně a zřetelně a s velikou jednomyslností, že běží o židojeda, o spalovatele kacířů, fanatika plného závisti, člověka, jehož zaslepily středověké legendy, o člověka posedlého, zrozeného k hanbě devatenáctého století.

Vypravuje se, že rabín Josi, jednoho dne na cestě domů, když bezpochyby profit jednoho dobrého obchodu měl v kapse, byl přepaden bandou čtyř set lupičů. Bez pomoci nebe byl ten svatý muž ztracen! Padl na kolena a byl následkem své modlitby obdařen s hořejška divotvornou mocí, pomocí které on rozšiřoval ze svého těla tak silné, nepojmenovatelné aroma, že všech 400 lupičů upadlo na zem bez ducha a že zápach rozšířil se po oceáně a byl pozorován na všech lodích. (Seder Haddarott str. 258.)

Po této stránce zůstali si Židé vždy věrni a Rohling nabyl zkušenosti, že tento způsob obhajoby v rozepři s námi křesťany zůstal jejich nejmilejší a jedinečnou obranou!

Nynější Židé zříkají se Talmudu, ale jen na oko. Jednají podle Talmudu dál, i když s ním důkladně obeznámeni nejsou. Případně o tom píše Drumont v předmluvě k Rohlingovu spisu „Talmudský Žid“:

„Talmud? Ale vždyť my ani nevíme, co to je? My jsme z něho ani deset stránek nečetli! – odpovídají bursovní Židáci, Židé z boulevardů a Židé z koňských závodišť. Jednou v životě mluví zde pravdu! Už jsou ty časy pryč, kdy v tajuplné domácnosti, jak je jistí spisovatelé líčí, patriarchální Žid se svými vnoučaty otázku tu rozebírá, jestli má se sejmouti před zaříz-

nutím zvířete amulet z ramene jak to chce R. Jose bar, R. Bun nebo amulet z hlavy, jak to Jose bar Naharai doporučuje. ... K čemu má dnešní Žid studovat Talmud? Talmud je v jeho mozku následkem dědičnosti vtisknut, on jest duchovním dědictvím nesčetných generací, které žily a umřely podle jeho předpisů a tato učení převzaly v maso a krev. Židé jsou uhněteni z Talmudu, jím docela proniknuti, oni mu děkují nejen za tu blouznivou myšlenku, že jsou nad nás, nýbrž i tu úžasnou vynalézavost, úplný nedostatek mravního cítění, žádného pochopení dobra nebo zla, což my u každého hebrejce nalézáme tak přirozeným a původním, že to považujeme odpustitelným.“

Je celá řada míst v Talmudu, v nichž se mluví o Nežidech jako o zvířatech nebo o něčem, co stojí níže než zvířata. Není tudíž potřeba dodržovat přísahy vůči nim. Rohling o tom praví: „Vezmeme-li věc především principielně, nemá spolehlivá přísaha v systému rabinismu místa vůbec. Neboť co s přísahou zvířeti? Jest to nicotnost, neboť přísaha je posledním prostředkem urovnat hádku mezi lidmi.“

Musí-li talmudský Žid pro nebo proti křesťanu přísahat, tak ho nutíme k nesmyslu, který by sám o sobe neučinil, my ho nutíme mluvit, co on považuje jen za prázdnou frázi, za lichý zvuk a co proto nemá následku pro jeho svědomí...

Také nalézáme v Talmudu více příkladů těch nejváženějších rabínů, kteří musí platit za skutečné učení talmudskému Židovi. Rabbi Akiba skládal přísahu a v srdci si myslel, že jest neplatnou. Rabbi Jochanan přísahal jedné vznešené paní zachovat tajemství; Bohu israelskému – nezjevím toho, tj. tak jak to ona paní musila pochopit pro vševědoucnost Boží, která nepotřebuje poučení, pro Boha chci to podržet v tajnosti; a myslel si při sobě: ale svému národu to zjevím. O tomto zničení přísahy v myšlení činí rabíni zásadou, že je to dovoleno, jsou-li Židé k přísaze donuceni.

Abychom označili plně chování Židů u soudů, můžeme připojit, že Židům není dovoleno svědčit proti Židovi a že on spíše 20 křivých přísah může složit než by zatížil jednoho Žida. Tak se učí, že Žid, který ví svědectví k prospěchu Nežida, které by bylo Židovi k neprospěchu a on je udá u soudu proti Židovi, má se dát do velké kletby...

Toto se zvláště učí: Smí se a má se falešně přísahat, když se Nežidé nás ptají stojí-li něco v našich svatých knihách proti nim; pak máme přísahat: nikoli, a to proto, aby nebyli rozčileni, kdyby se z toho něco dověděli...

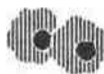
Nebo běží-li o vraždu Nežida, tu by mohl Žid přísahat, je-li obviněn jako talmudský Žid vraždou Nežida, že nebyl zabit člověk a při tom si myslet: „Zvíře bylo zabito.“

Z toho co je uvedeno, vyplývá, že Židovi je dovolena křivá přísaha a má-li Žid nějaký cit a dělá-li si výčitky svědomí, ublížil-li jinému křivou přísahou, může být takových výčitek zbaven velmi snadno. Může dojít k rabínovi nebo ke třem obyčejným souvěrcům, kteří ho mohou přísahy zprostit.

Existuje také modlitba užívaná o židovském svátku v Den smíření, kterou se dosáhne odpuštění všech křivých přísah, slibů, závazků atd.

Nedá se to srovnávat s odpuštěním hříchů u křesťanů, neboť křesťan má-li mu být odpuštěn hřích, např. křivá přísaha, musí činit pokání a nahradit všechny vzniklé škody.

U Židů však není třeba ani pokání, ani náhrady škod. Víme-li to, nemůže nás překvapit skutečnost, že Židé, kteří svědčili a nebo přísahali v případě vražd polenských, svědčili a přísahali křivě. Talmud, který byl pro ně jedině závazným, jim to nejenom dovoloval, ale dokonce přikazoval.

12. O rituálních vraždách

Okolnosti, které vyšly najevo při vyšetřování vraždy Anežky Hrůzové, ukázaly zcela jasně, že vražda nebyla provedena z pohnutek při vraždách obvyklých. Nebyla to vražda ze msty, vražda loupežná, z nešťastné lásky atd. Anežka Hrůzová byla zavražděna proto, že vrahové potřebovali její krve. Krev tu získali tím způsobem, že ji podřezali krk, což stalo se při plném vědomí jejím, krev zachytili do nějaké nádoby a odnesli ji. Na místě vraždy zůstalo ležet tělo zavražděné bez krve.

Toto jsou skutečnosti zjištěné v případě vraždy Anežky Hrůzové, která byla zavražděna, jak už řečeno, proto, že vrahové byli žádostiví její krve. K čemu ji potřebovali, to při vyšetřování případu zjištěno nebylo.

Je hrozné pomyšlení, že mezi námi žijí lidé, kteří vraždí proto, aby měli lidskou krev. Je proto zcela pochopitelné, že veřejnost se zajímá o takové lidi a také o to, k čemu se krve takto získané používá. Když zabil Hilsner Anežku Hrůzovou, tu se ve veřejnosti rozšířilo přesvědčení, že jsou to Židé, kteří vraždí, aby měli krev ke svým obřadným účelům (rituálům). Přesvědčení toto bylo obecné, nebylo nikým uměle propagováno. Vytrysklo z duše lidu. Je to důkaz toho, že mezi lidem je zakořeněno takové přesvědčení. To nevzniklo ovšem samo sebou, muselo být něčím podloženo a zdůvodněno.

Názor o rituálních vraždách, páchaných Židy, není pouhou pověrou, jak tvrdí mnozí Židé a jejich pomocníci, nýbrž je něčím, co je založeno na skutečnosti. Lze s jistotou říci, že rituálních vražd bylo spácháno veliké množství, všude tam, kde žijí Židé roztroušeně mezi křesťany. I v našich zemích dalo by se v minulých i v novějších časech napočítat veliké množství těchto případů. Zmínky o nich najdeme v četných našich historických zprávách, najdeme je také u vynikajícího historika Bohuslava Balbína v životopisech světců, vydávaných Bolandisty atd. Rozsah této práce nedovoluje, abychom se zabývali podrobně těmito případy. Přesvědčili jsme se, sledujíce všechny události seběhnuvší se kolem Hilsneriády, jak mnoho záleželo Židům na tom, aby celý proces pro vraždu Anežky Hrůzove byl sveden na jinou kolej. Uvedli jsme mnohé pokusy podplácení, zastrašování, ohrožování na životě a zdraví, hanobení a utrhačství, pomluvy nejhoršího druhu, vyhrožování, ovlivňování soudu mocnou tiskovou propagandou, což všecko prováděli Židé a jejich pomocníci, aby znemožnili řádné vedení procesu. Pro své účely získali Židé nejenom vládní činitele, ale i samého císaře. Vynaložili mnoho úsilí i mnoho času a hlavně mnoho peněz, aby znemožnili vítězství pravdy a spravedlnosti a její provedení. Odvážili se dokonce i nové vraždy, jejíž obětí stal se omylem člověk, který neměl s procesem ničeho společného, nýbrž byl jen podobný korunnímu svědkovi.

Je tudíž svrchovaně podezřelé všechno to, co Židé a jejich důvěrníci prováděli v Hilsneriádě. Kdyby mělo Židovstvo klidné svědomí ve věci vražd páchaných obdobným způsobem, jako na Anežce Hrůzové, potom by pokojně vyčkávalo výsledků úředního šetření a nesnažilo by se je mařit. Ale Židovstvo, případně jeho vedoucí vrstva, si musí být zcela dobře vědoma, oč při takovýchto procesech běží. Je si dobře vědomo toho, že je skupina mezi Židy, která vraždí křesťany, aby měla jejich krev k náboženským obřadům. Židé trpí tuto skupinu, nesnaží se nikterak, aby se jí zbavili, nýbrž naopak, starají se všemožně, aby strůjci rituálních vražd zůstali neprozrazeni.

Židé a jejich pomocníci zakládají svou obranu ve věci rituálních vražd na bulách papežských, které prý odmítají názor, že by se Židé takových vražd dopouštěli. Dovolávají se hlavně buly Inocence IV. a Klementa XIV., které se prý vyslovily v tomto směru s naprostou určitostí. Nutno však říci, že neexistuje ve skutečnosti ani jediná papežská bula, která by vyvracela existenci rituální vraždy. Hilsnerův obhájce, dr. Auředníček, který se ve své obhajovací řeči tak slavnostně těchto bul dovolával, činil tak neprávem. Učinil tak buď z nevědomosti nebo z přemíry ochoty posloužit Židům za každou cenu.

Bula papeže Inocence IV. mluví pouze o křivdách, které jsou snad mnohde na Židech páchány, když se jim přičítají i ty vraždy, jichž se nedopustili. Varuje knížata, aby neodsuzovala Židy neprávem, ale nikde v citované bule není ani jediného místa, z něhož by se dalo soudit, že by papež Inocenc IV. neuznával skutečnosti rituální vraždy židovské. Naopak byl to právě Inocenc IV., který dal spálit Talmud jako bezbožnou knihu a odsoudil ji zvlášť důrazně v bule „Impia Judaeorum perfidia“ (Bezbožná věrolomnost Židů).

Prohlašování, že se papežové Řehoř IX., Klement XIV. a jiní vyslovili proti rituálním vraždám, je naprostým výmyslem.

Ostatně sama Stolice papežská vyslovila se zcela jasně a jednoznačně v případu rituální vraždy. Roku 1470 byl totiž Židy zavražděn křesťanský chlapec Šimon tridentskými Židy, kteří mu odebrali krev, jíž použili pro své náboženské účely. Papež Sixtus IV. sestavil sám soudní tribunál, který tento případ projednával a v čelo jeho postavil vynikajícího právníka Panvína. Soud tento po přísném vyšetření tohoto hrdelního případu vynesl rozsudek, jímž byli Židé odsouzeni pro rituální vraždu k trestu smrti.

Tiskoviny židovské, neb na Židech závislé, prohlašovaly názor o rituální vraždě za hloupou pověru, vymyšlenou antisemity. Mezi sebou mluvili však Židé zcela jinak. Pro ně byla rituální vražda skutečností, o níž dobře věděli. Svědčí o tom důvěrný oběžník, rozeslaný židovským obcím, jenž byl pak uveřejněn v časopise „Deutsche Volksblatt“, vycházejícím ve Pforzheimu v čísle ze dne 18. února 1900.

V tomto oběžníku se přiznává, že rozsudek, vynesený kutnohorskou porotou nad Hilsnerem, je spravedlivý. Dále se v něm uvádí: „Není nejmenší pochyby, že při zločinu v Polné byl dokázán košerácký řez a scházela krev – rovněž jako to, že hlava mrtvoly byla zahalena podle starožidovského obyčeje!“

O smyslu rituálních vražd kolovaly různé dohady a názory, jež se často vzájemně potíraly. Byla snaha nalézt doklady o tom v židovských náboženských knihách, hlavně v Talmudu, nelze však říci, že by toto bádání přineslo uspokojující výsledky. V Talmudu se sice mluví dosti často o tom, že křesťany je třeba zabíjet, ale to jen proto, že křesťané a vůbec Nežidé jsou považováni za zvířata, s nimiž je možno nakládat tak, jak se Židům zlíbí. O rituálních vraždách nebylo lze najít v Talmudu nic přesného. Je to židovské tajemství, které se přenáší ústním podáním. Toto ústní podání zveřejnil jedině bývalý rabín Moldavo, jehož zprávu otiskl prof. dr. Augustin Rohling ve spise „Moje odpovědi rabínům“, jež zní:

„Rabín Moldavo, narozený koncem roku 1765, stal se ve věku 30 let křesťanem nesjednoceného řeckého vyznání a vydal v roce 1803 ve valašské (tj. rumunské, p. sp.) řeči spis do arabštiny a roku 1834 do řečtiny přeložený, pod názvem ‚Záhuba hebrejského náboženství‘, 3. vyd., přeloženo od Jos. Georgia. V něm odhaluje spisovatel všechna tajemství krvavých velikonoc židovských.

Spisek byl odstraněn a nebylo by ho lze použíti, kdyby jej nebyl Achille Laurent (membre de la société oriental) vřadil do svého díla „Relation historique des affaires de syrie depuis 1840–1842“ etc. Paris 1846, sešit II., str. 388. n.

V první kapitole svého spisu praví Moldavo: ‚Mnoho autorů psalo o Židech a jich bludech. Avšak nikde nenašel jsem zmínky o nelidském tajemství, jež Židé chovají. A zmíní-li se kdo o něčem, praví, že Židé křesťany vraždí a krev jejich zachycují; avšak nikde jsem se nedověděl, co Židé s krví činí.

Já však, jenž jsem z milosti boží svatý křest přijal a rabínem a učitelem mezi Hebreji byl a jich mystérie seznal a až po den křtu svého je tajil, já chci nyní křesťany dobrými důkazy a svědectvími s nimi seznámiti.

Především dlužno věděti, že neznají všichni Židé mystérium krve, nýbrž toliko rabíni, učitelé a učenci, jakož i oni fariseové, kteří se chasicimové (pietisté) zovou, a tito zachovávají tajemství ono co nejpřísněji.

Tyto židovské vraždy, pokračuje dále Moldavo, dějí se ze tří motivů, zprvu z motivu velikého záští, jež proti křesťanům chovají. Za druhé dějí se vraždy tyto za účely pověrečnými a čarodějnými, jichž krví touto docíliti se snaží, jakož ostatně mágové též věří, že snad hojí

nemoci. Za třetí, poněvadž rabínové chovají podezření a tuší, že Ježíš snad jest pravý Mesiáš, pročež doufají, že se krví touto snad spasí, k tomuto přirovnejmež výrok tridentských Židů, že krev křesťanů prospívá jich duším.

Koná-li se obřízka, praví Moldavo na str. 387, vezme mudřec (chakam, učitel, doktor, rabín) pohár s vínem a přimísí do něho kapku krve křesťanské a kapku krve obřezaného, ponoří tam malíček a vloží jej dvakrát do úst děcka se slovy: pravil jsem ti to, ‚Tvůj život jest v krvi Tvé'. Vztahuje-li prorok slovo toto, jak za to mají, na Ježíše, zachraňuje se obřezaný krví křtěného děcka, jehož krev Židé prolili jako krev Ježíšovu v mukách, vztahuje-li se to pak na krev obřízky, tož jest obřezaný zachráněn krví svou.

Pak vypravuje Moldavo, že chakam při smrti Žida bílek z vejce s křesťanskou krví smísí a na srdce umírajícího stříká, vyslovuje při tom slova Ezechielova: Pokropuji vás krví (Ezechiel však praví: čistou vodou) i stanete se čistými a já smyji s vás všechny vaše zločiny. Dále vykonávají Židé o slavnosti Purim (14. adar, v únoru) na památku osvobození Mardochejem vraždu. Mohou-li při tom křesťana zavraždit, učiní tak, ať jest to muž nebo žena, nebo dítě. Z krve zavražděného připravuje rabín třírohé koláče medové, do nichž něco krve křesťanské přimísí; mají-li přátele mezi křesťany, podarují je z části těmito koláči. Pro chleby o slavnosti Purim není právě třeba krve křesťanské; tehdy jest toliko žádoucno, aby Židé na památku Amanovu jednoho křesťana zavraždili. O slavnosti Purim jsou Hebrejové celí posedlí, majíť masopust; a již nyní snaží se uloviti nějaké děcko křesťanské, jež pak až do blízkých letnic chovají zavřeno, aby v brzku měli jeho čerstvou krev. Podoba trojhranu koláčů medových čelí pak k posměchu proti křesťanské nauce o Trojici, nauce to, kterou přec samo staré Židovstvo mnohonásobně uznává, která však u pozdějšího rabinismu pro své sblížení ku křesťanství v nenávist upadla.

Prozrazuji tajemství, praví Moldavo, která nejsou obsažena ve spisech židovských.

Hlavy rodin a rabínové sdělují je se svými dětmi ústně, zapřisahajíce je strašnými hrozbami, aby o nich též v největším nebezpečí zachovali tajemství. Bůh jest můj svědek, že pravdu mluvím, praví Moldavo. Bylo mně 13 let, když se mnou otec krvavé tajemství sdělil, zapřisahaje mne při všech živlech, abych ho neprozradil ani bratřím svým; pravil též ke mně: oženíš-li se, ať budeš míti jakýkoli počet dětí, nezjev všem tajemství tohoto, nýbrž toliko jedinému, onomu totiž, který nejchytřejším, nejnadanějším a v náboženství nejpevnějším bude. Též zakázal mně sděliti tajemství ono s ženami, řka: nikdy bys klidu na zemi nenalezl, kdybys kdy tajemství toto prozradil, byť jsi se i křesťanem stal.

V staré tedy době i ve středověku, ba i v století osvěty (1803 a pak opětně dlužno uvésti 1840) máme tytéž skutky, svědectví, obžaloby a – bídné obhajovací důvody rabínů, jak jsme je byli u R. Wogue viděli."

K prohlášení bývalého rabína Moldava připojujeme vylíčení rituální vraždy, jež se stala roku 1840 v Damašku. Při vyšetřování této vraždy vyšly najevo okolnosti, které poněkud poodhalují toto strašné židovské tajemství. Vylíčení tohoto případu uveřejňujeme zde přesně podle uvedeného již spisu prof. Rohlinga, jež zní:

Život a smrt P. Tomáše

Obraťme se ale od případů toho druhu ke zřejmým skutkům ze soudní síně. I náleží nám v tom případě o procesu Damašském se zmíniti, v němž zavraždění dvou dospělých konstatováno bylo. Italský překlad díla Laurentova od G. B. da Mondovi (3. ed. Marseille 1852) obsahuje krátký životopis v Damašku zavražděného P. Tomáše, z něhož vysvítá, že zavražděný svatým mužem byl. Narozen jsa kolem roku 1780 v Calangiano v Sardinii, byl Tomáš záhy od rodičů ke stavu lékárnickému určen. Teprve když se byl 6 let farmacií zabýval, odhodlal se vstoupiti do řádu kapucínů. Avšak kněžské povolání neubránilo mu studiu medicíny pozornost věnovati; naopak on věnoval se mu bedlivě a stal se i v tomto ohledu znamenitým mužem. Kolem roku 1807 k východní missii přidělen jsa, cestoval do Damašku, kde až do své smrti roku 1840 jako lékař těl i duší skvělých výsledků se dodělal. Křesťané, Tur-

ci a Židé chválili rovněž i dovednost i důstojnost páterovu. Chudí vyhledávali ho, poněvadž ničeho od nich nežádal, bohatí, poněvadž mu neobmezenou důvěru věnovali.

Jeho láska k Židům byla obzvláště veliká; jejich duše dobročinností Bohu získati bylo mu velikým cílem. Všichni jmenovali ho svatým misionářem. Když jednou nad svou povinností se zapomenuvší křesťan jeho spolupůsobení k uzavření neplatného manželství žádal a odporujícímu smrtí hrozil, nastavil P. Tomáš šíji a prohlásil, že jest hotov zemřít, ne však proti povinnosti hřešit. Když mor v Damašku řádil, uzavřel se s nemocnými. Neštítil se ani námahy ani oběti pro blaho lidí. Úcta k tomu muži byla tudíž všeobecná. Sám Šerif paša, turecký náměstek, který potom proces proti jeho vrahům vedl, ctil jej jako přítele a říkával, že dům jeho páteru otevřen jest a že může jít kam chce. Tento svatý, Židům tak nakloněný muž, padl rukou židovskou. Navečer 5. února byl Tomáš povolán, aby židovské dítě očkoval. Páter přišel ihned, a ježto viděl, že dítě jest příliš slabé, aby očkování sneslo, chtěl jíti domů. Právě chtěl kolem bytu svého přítele Davida Harari, jejž křesťané křesťanským Židem nazývali, jít, když tento dobrý přítel jej vyzval, aby na okamžik k němu vešel. Beze lsti šel páter do židovského domu a nalezl tam dva bratry a jednoho strýce Davidova kromě dvou vážených Židů z města. Tito všichni vrhli se ihned naň, zacpali mu ústa, svázali ruce a nohy a odnesli jej do odlehlé komory, kde jej až do noci nechali, až přípravy k vraždě učiněny byly. Nyní přišel i židovský rabín čili Chakam. Zavolali židovského holiče Solimana a poručili mu, aby páteru krk podřezal. Avšak Soliman neměl odvahy. Tu přiblížil se dobrý, nábožný přítel páterův David Harari a podřezal mu sám hrdlo nožem. Avšak ruka se mu třásla a on nemohl práci tu sám vykonati, pročež pomáhal mu bratr jeho Aron, kdežto Soliman pátera za vous pevně držel. Krev v nádobě zachycená, byla pak do láhve nalita a vrchnímu rabínu odevzdána. Pak mrtvolu vysvlékli, spálili šaty, rozřezali tělo na malé kousky, kosti rozbili v hmoždíři a hodili všechno do stoky, doufajíce, že tím způsobem všechno na věky skryto zůstane.

Zatím znepokojoval se Ibrahim Amarah, křesťanský služebník páterův, že jeho pán, ač již byla noc, domů nepřišel. Ježto věděl, že pán do židovské čtvrti šel, odebral se jej tam hledat. Avšak došel téhož osudu, ježto jej Židé, kteří se sešli, aby krev pro „sladký chléb" na slavnost Purimu měli, zavraždili.

Vrahové páterovi sluli: David Harari, Aron Harari, Izák Harari, Josef Harari, Josef Legnado, Mojžíš Abu Elafieh, rabín, Mojžíš Bekon Juda ze Saloniky, rabín a Soliman, holič.

Vrahové sluhy byli: Mehir Farkhi, Murad Farkhi, Aron Stambul, Izák Picciotto, Askan Farkhi, Jakob Abu Elafieh, Josef Menahem Farkhi a Murad Elfatahal.

Dva z těchto 16 zemřeli během procesu, totiž Josef Harari a Josef Legnado. Čtyřem byla milost udělena, ježto odhalení učinili, totiž rabín Mojžíš Abu Elafieh, jenž se poturčil a pak Mohamed Effendi slul, Askan Farkhi, Soliman a Murad Elfatahal.

Deset jich bylo od Šerifa paši k smrti odsouzeno.

Dne 6. února sešel se lid hojně do klášterního chrámu, aby dle obyčeje mši páterově obcoval. Ještě nebyl nalezen, povstal nepokoj. Vědělo se, že byl páter minulého dne v židovské čtvrti viděn, a když stále nepřicházel, upamatovali se, že již dříve křesťané v židovské čtvrti zmizeli, ač se podařilo soudní vyšetřování, sotva že bylo započato, potlačit. Tentokrát se Židům nepodařilo procesu zabránit. Francouzský konsul byl prvním a nejhorlivějším Evropanem, jenž vyšetřování se domáhal. Soliman byl nejprve vyslýchán a jeho konfrontování s ostatními od něho jmenovanými Židy vedlo rychle k vypátrání stoky, ve které ostatky páterovy ležely.

Byvše vyslechnuti a předvedeni od evropských konsulů, jakož i od tureckých úřadů, byli Židé za vinny uznáni a deset jich, jak již řečeno, k smrti odsouzeno, akta procesu však od francouzského konsula zahraničnímu úřadu poslána a od Laurenta na jiném místě pod titulem aféry Syrské publikována.

Rozsudek smrti byl by býval ihned vykonán, kdyby francouzský konsul p. Ratti Menton nebyl navrhl, aby proces byl odeslán k potvrzení Ibrahimu Pašovi, generalissimu tureckých vojsk v Sýrii. To zachránilo odsouzencům život. Zatím nabyli totiž evropští Židé Cremieux,

bývalý ministr spravedlnosti ve Francii a předseda „Alliance universelle israelité“, a Mojžíš Montefiore, nyní anglický pair, času, nastoupiti cestu na východ, jakožto vyslanci Alliance. Tito podali egyptskému místokráli Mehemet-Alimu (jak se samo sebou rozumí, s jakousi částkou zlata) žádost na revisi procesu, právě jako před 400 lety Židé z Tridentu (viz dole). Dosáhli, čeho sobě přáli, leda že Mehemet Ali dlouhé procesování neschvaloval a (možno říci bez zlomyslného úsudku) byv překonán penězi židovskými, odsouzeným milost dáti chtěl. Ale Mojžíš Montefiore a Cremieux nenáviděli slova „milost“. Předpokládáť zajisté vinu; Mehemet Ali škrtl tudíž ze svého fermanu slovo „milost“ a napsal tam takto:

„Na žádost pánů Mojžíše Montefiorea a Cremieuxa, kteří jakožto delegátové evropských vyznavačů mosaismu (recte rabinismu) k nám přišli, poznali jsme, že touží po osvobození (ne: o prohlášení za nevinné) oněch Hebrejů, kteří jsou uvězněni neb prchli pro aféru P. Tomáše, který v Damašku v měsíci Zithidie 1255 (dle tureckého letopočtu) se svým sluhou Ibrahimem Amarahem zmizel. Poněvadž by pak nebylo slušno se zřetelem na četný národ (hebrejský), abychom prosbu jejich zamítli (o nevinně obžalovaných není ani řeči), nařizujeme, aby uvěznění na svobodu propuštěni byli a uprchlým v klidu navrátiti se dovoleno bylo. Toť jest naším přáním.“

Způsobem tímto byl ovšem Šerif paša nucen dne 5. září 1840, v každém případě odsouzeným svobodu dát. Ostatně však neprohlásil Mehemet Ali uvězněné za nevinny, nýbrž odpustil jim toliko (zcela zasloužený) trest.

P. Tomáš však nezmizel „z Damašku“, ježto jeho ostatky nalezeny byly v židovské kloace, načež byl konán dne 2. března 1840 v kostele přísnějšího řádu kapucínského slavný pohřeb a ostatky uloženy na klášterním hřbitově, kteréžto místo značí dosud zachovalý arabský a italský nápis:

„Zde odpočívají kosti apoštolského misionáře P. Tomáše ze Sardinie, který dne 5. února 1840 od Židů zavražděn byl.“

Výpovědi o krvi v Damašku prolité

Proces před Šerifem pašou vedený začal dne 7. února 1840 skrze Ratti Mentona. V pátek dne 25. byl Murad Elfatahal od francouzského konsula vyslýchán a tázán (Laurent. II., str. 31.): „K čemu potřebí jest krve?“ – Odpověď: „Slouží k slavnosti macesu.“ – „Odkud jsi se to dověděl?“ – „Slyšel jsem, že krve se užívá k hotovení macesů.“

Turecký důstojník Hassey bey se tázal: „Ježto jsi krve neviděl (otázaný nezavraždil totiž pátera, nýbrž jeho sluhu), jak můžeš věděti, že se jí užívá k vyrábění macesů?“ – „Bylo mně tak řečeno.“ – Isák Arari vypovídal (tamtéž, str. 38):

„Zavraždili jsme pátera, abychom měli krev, kterou jsme pak v láhvi rabínovi Mojžíši Abu Elafiehovi odevzdali; vskutku toho bylo zapotřebí pro náboženský účel, ježto jsme potřebovali krve k vyplnění svých náboženských povinností.“

„K čemu slouží krev ve vašem náboženství?“ (str. 39.) – „K macesům.“ – „Rozděluje se krev mezi věřící? – „Zjevně nikoliv, odevzdá se vrchním rabínům.“ –

Aron Arari byl tázán, proč pátera zavraždil (str. 44). – I odpověděl: „Pro krev, ježto jí potřebujeme pro slavnost našeho kultu.“

Isák Arari dal touž odpověď a pravil též, že krev má se schovati u rabínů.

Rabbi Mojžíš (str. 44) pravil, že rabbi Jakub el Antabi uzavřel smlouvu s rodinou Arariovou a ostatními Židy o láhev lidské krve, jak mu sám byl řekl. Arariové prý slíbili, že zaopatří krev, byť to i 100 burs (100 tureckých piastrů) stálo.

Byv otázán, k čemu se krve užívá, pravil, že se mísí do macesů, nikoli však pro všecky, nýbrž toliko pro několik horlivých osob (t. j. o slavnosti Purim zhotovují židovští notablové trojhranné medové macesy, jimiž křesťanské přátele podělují, viz dole); v svatvečer přinášejí prý horlivé osoby mouku pro macesy, do které rabín přidá krve, aby pak chleby neb koláče dodavatelům mouky předal.

Pravil též, že rabbi Jakub s ním sdělil, že z těchto macesů do Bagdadu pošle, odkudž naň písemné objednávky došly. Též pravil, že radil, aby páterovi volný ochod dán byl, ježto by

se lidé po něm ptáti mohli, avšak chtěli prý jej usmrtit.

David Arari (str. 48) pravil, že rabbi Jakub Arariovi řekl, že musí lidskou krev na svátky mít a aby nechali P. Tomáše přijít.

Mojžíš Abu Elafieh, jenž Turkem se stal, řekl (str. 49), že rabbi Jakub mu pravil, že musí lidskou krev mít, aby povinnostem náboženským dostál; krev prý slouží pro macesy a často prý dopadly úřady Židy při takových přestupcích.

Též prý se zmiňuje židovská kniha Sadat Adarkut o mnohých takových skutcích, ačkoliv spisovatel praví, že to jsou pomluvy; 14. března tázali se jej v přítomnosti francouzského konsulního kancléře Beaudina, Šerifa paši a rabbi Jakuba, čemu Talmud a židovské náboženství o Nežidech učí.

Týž odpověděl, že Nežidé jsou bestie a dobytek. Již otec Abraham prý jda obětovat Isáka řekl dvěma sluhům: Zůstaňte zde s oslem, kdežto já a syn můj dále půjdeme, z čehož prý talmud soudí, že Nežidé jsou osly. Rabbi Jakub prohlásil, že citát je správný.

Nato byly přineseny z knihovny bývalého Žida Muhameda Effendiho(tedy vlastně rabína Mojžíše Abu Elafieha) mnohé hebrejské knihy. Na otázku (str. 55), co mezery v těchto knihách se nalézající a nevyplněná místa mají znamenat, řekl rabbi, že zde se musí jméno Ježíšovo a to co se jeho týká, doplniti.

Byv tázán, smí-li být zabit ten, jenž sobotu nesvětí, odvětil rabbi Jakub: „Ano, je-li Židem“; a Muhamed Effendi k tomu dodal, že smí i Nežidé být zabiti, poněvadž jsou bestie a talmud učí, že každý Nežid, jenž neděli světí, musí býti zabit...

Muhamedovi (čili rabínu Mojžíšovi Abu Elafiehovi) bylo řečeno, že krev je pro macesy, ale že krev přece je od Židů za nečistou považována, že je tu tedy odpor. Týž odpověděl, že dle talmudu jsou dva druhy krve Bohu mily: krev Paschy a obřízky. Rabbi Jakub tomu přisvědčil.

Když bylo poznamenáno, že přece dobře nenahlížejí, jak užívání krve lidské Židům dovoleno býti může, odpověděl Muhamed, že to jest tajemstvím vrchních rabínů, kteří to vědí a znají způsob, jak krve užívat.

Tato vyznání opět zřejmě ukazují, že Židé pro rituální účely krve užívají; z nevědomosti aneb ze zlomyslnosti neudali obžalovaní určitě, jak se to má s krví pro koláče k slavnosti Purim a pro velikonoční macesy; to nám udává bývalý rabín Moldavo.

I krev sluhy pátera byla (str. 152, 155) rabínům odevzdána. Ježto Murad Elfatahal vyčetl Mehiru Farkhimu do očí vraždu sluhy Ibrahima (str. 197), odpověděl tento:

„Jsi ty jeden ze zasvěcených v náboženství? Znáš ty tajemství, jako bych ti je byl sdělil, ničeho netaje?“

Když na to paša se tázal, komu se tato tajemství sdělují, řekl Mehir, to že není žádný člověk, komu se ta tajemství sdělují a že tedy nemůže vědět o obou vraždách (páterově a Ibrahimově). Tak vyhnul se konsekvenci své překvapené otázky k Muradovi učiněné, dle níž zavraždění obou křesťanů zřejmě jako zvláštní náboženské tajemství poznati můžeme.

Šerif paša jevil zvláštní horlivost v tom, aby si hebrejské texty, jež o nenávisti Židů proti křesťanům jednají, přeložit dal od bývalého Žida Muhameda, překlady to, které Rabbi Jakub za správné uznal a jež k procesu připojeny byly. Některé věty z nich mějtež zde místo:

Na otázku pašovu „čeho zasluhuje Žid, jenž svému národu něco v neprospěch řekne, odpověděl Muhamed, že zasluhuje smrt, že musí bez milosti zabit býti, že talmud nezná proň žádné milosti, o to že opírá se náboženství a proto nemohl pravdu říci dříve než mohamedánem se stal.

Rabbi Jakub potvrdil to a pravil: „Pracujeme k tomu, aby takový Žid buď úřady zhynul neb rukou naší.“

Avšak nesvolí-li úřady k jeho smrti?

Jakub: „Pak konáme dle okolnosti co možno, abychom jej zabili, neboť toho žádá víra naše.“

Rabbi Jakub dosvědčuje též v jedné knize od něho sepsané, že Židé vysoce to cení, že židovský lékař nemá Nežida léčit, leč může-li, má mu škodit a pak si má dát zaplatit; rovněž

může se židovský lékař na Nežidu lékařsky cvičiti (experimentirend in anima vili).

Dále bylo pověděno, že Žid smrt zasluhuje, udá-li některého Žida u Nežida; takový prý má být se světa sprovozen a útraty s vraždou spojené prý mají platiti Židé bydlící na místě činu.

I toto dotvrdil rabbi Jakub.

Překlad hebrejských textů toho druhu byl Židům velmi nemilý, rakouský vicekonsul Merlato, bezpochyby též Žid, navrhl tedy skrze jistého protežovaného franc. hraběte Ratti Mentona a pana Chubli, člena tribunálu pašova, aby překládání hebrejských textů v procesu bylo zastaveno, poněvadž jest to pokořující pro národ, jakož aby i již učiněné překlady do akt nevřaďoval; zároveň vyprosil propuštění jednoho Farkhi a změnění trestu smrti pro všechny odsouzené v trest jiný. Židé nabízeli, jak hrabě Ratti Menton Šerifu pašovi psal, za dosažení toho 500 000 piastrů, jež Chubli dle uznání rozdělit měl. Avšak nabídnutí bylo odmrštěno.

Pak nabízeli prostřednictvím jednoho křesťana kancléři Beaudinovi 150 000 piastrů, postará-li se, aby Židé z obžaloby vyvázli, a nemá-li dosti, že sumu ještě zvýší. Tolik francouzský hrabě.

Paša dal toto sdělení hraběte soudně vyšetřit, nalezl je býti správným a vřadil všechno do akt.

Tyto návrhy od konsulů byly od Židů chytře vymyšleny. Obě oběti stály pod ochranou franc. konsula, všichni pak vrazi, toskánští a livornští Židé, pod Merlatem, jehož konsulát byl pln židovských úředníků, pročež se také Isák Picciotto, spoléhaje na židovské úředníky rakouského konsulátu při výslechu vždy velmi zpupně choval. Merlato sám byl o vině Židů přesvědčen, jak z jeho listu k rakouskému konsulu v Beirutě vysvítá, jenž se v aktech naléźá (Laurent 2, str. 289), pročež také pašovi plnou moc udělil, aby Židy pod rakouskou ochranou stojící uvěznil a vyšetřoval; a 2. března psal Rattimu Mentonovi, že má Picciotta v podezření, že jest vinen, ježto tento špatným obchodem se zabývá a snad s krví obchod vést a ji v jiných zemích prodávati chce. 20. dubna byl Merlato jinak zpraven; neboť rakouský konsul v Alexandrii psal mu, že místokrál věc k svému soudu potáhnout musí, aby že pak se do Paříže obrátil, aby si rakouský vyslanec u Ludvíka Filippa na hraběte Mentona stěžoval a připomenul panu Merlatovi:

Buďte pevný, budu vás v případě nouze celou rakouskou mocí podporovat; učiníte jen dobře, nebudete-li věřit tomu, z čeho se Židé viní, jejich bohatství způsobuje jim nenávist.

Tolik tedy generální konsul Merlatovi, který pak sám pravil, že o té věci má dvoje mínění, jedno vnitřní a jedno zevnější, pravil také Židům, že veliký vliv generálního konsula přiměl místokrále věci se ujati. Tudíž obhajoval nyní Merlato, jak časopisy z onoho času ukazují, před veřejností Židy, urážel hraběte Mentona a pravil, že ve stoce nalezené kosti nejsou pátera Tomáše, nýbrž od psa, ačkoliv sám dříve pohřbení pozůstatků páterových asistoval. Ostatní konsulové, jako obzvláště anglický, chovali se vpravdě důstojněji, tak i rakouský konsul v Beirute, jenž psal:

„O jaká hrůza! Bohatí Harariové dělají se vrahy, a mají odvahu chudého starého kapucína zardousit.“

Další židovská intrika k zachránění obžalovaných byla dle Laurenta I. c. str. 258 tato. Jistý turecký úředník nabízel totiž, zajisté židovským zlatem podplacen, ještě žijícímu bratru Ibrahimovu (služebníka P. Tomáše), aby se sám jakožto vrah páterův a bratrův udal; on, Turek, že mu milost, odpuštění, bezpečnost a dobrodiní zaopatří. Ježto tento pokus se nezdařil, bylo několik chlapů najmuto, aby si mrtvolu zjednali, ji rozkošerovali a každý úd do jistého domu donesli, aby pak řekli, že mrtvola páterova jinde byla nalezena, než kde prý byl zabit.

Pokusy Židů o podplacení Turků, křesťanů, soukromníků i veřejných úředníků byly tak všeobecně známy, že „Journal de Smyrna“ mohl psát:

„Židé z Damašku nepřestávají peníze nabízet, tak že by vláda, kdyby chtěla, poklady shromáždit mohla; pokračují v nabízení peněz, aby nesmazatelnou skvrnu, jež na nich pro tu

vraždu ulpěla, smyli.“

Sluší se též zmínit o rituální vraždě, která se stala r. 1882 v uherském městě Tisza-Eszlaru z té příčiny, že tato událost byla použita při kutnohorském procesu Hilsnerovým obhájcem dr. Auředníčkem k hanebnému útoku proti prof. dr. Aug. Rohlingovi, jenž v tomto procesu vystupoval jako znalec. Citujeme o tomto případě dva prameny. První, který pochází od liberálního novináře Adolfa Srba, uveřejněný v jeho spise „Z půl století“ (str. 64–66), zní:

„K nejpamětihodnějším procesům nové doby náležejí ty, v nichž se Židé zodpovídají z obvinění, že spáchali rituální vraždu. První takový proces konal se roku 1883 v Uhrách v městě Nyiregyhaze. Před soudem stálo 15 Židů obžalovaných z vraždy, účasti na vraždě a z podporování tohoto zločinu.

Dne 1. dubna r. 1882 zmizela čtrnáctiletá služka Estera Solymossiová z Tisza-Eszlaru. Židé v tomto městě činili přípravy k velikonočním svátkům, kteréž onoho roku byly současně se svátky křesťanskými. Dne 1. dubna byla poslána Esterka od své paní, aby nakoupila barvy k vymalování pokoje. Mezi 10. a 11. hodinou odešla ke kupci, který bydlil v části obce Ofalu zvané. Bylo již odpoledne a Esterka se ještě nevrátila a marné bylo pátrání po ní. Pětiletý hošík chrámového sluhy Josefa Scharfa, Samuel, povídal lidem, že jeho otec dívku do svého bytu zavolal, že ji umyl, pak odvedl do synagogy, kde ji košerák zařízl. Toto dětské vypravování vzbudilo velkou bouři proti Židům a zavedeno hned vyšetřování.

Vyšetřující soudce vyslýchal malého Samuela, který i jemu tvrdil, že otec Esterku do bytu přivedl a že v přítomnosti mnoha osob jeden velký člověk jí podřízl krk a že on a jeho bratr Moric Scharf, který při prvním výslechu tvrdil, že o zmizelé dívce nic neví, vypověděl později ve vězení, že jeho otec Esterku do bytu zavolal, ji s cizím židovským žebrákem, který u něho bydlil, do předsíně chrámové uvedl, ji tam na zem položil, že ji svlékl do košile a že jí pak košerák prořízl nožem krk a její na talíř zachycenou krev do hrnce vylil. Vše to prý viděl Moric skrze klíčovou dírku u dveří chrámových, kam na úpěnlivé výkřiky dívčiny přiběhl. Jmenoval také osoby, které byly při práci.

Proces započal dne 19. června r. 1883 a trval třicet dní. V obžalovací řeči pravil státní zástupce:

„Na obžalované padá podezření, že se dopustili rituální vraždy. Dle domnění potřebují Židé k velikonocům křesťanskou krev a tato domněnka není toliko v nižších vrstvách společnosti, nýbrž i mezi vzdělanými rozšířena.“

Přelíčení budilo ohromnou sensaci a dostavili se k němu četní zpravodajové velkých cizokrajných listů. Po celý ten čas přetřásala se tehdy otázka rituální vraždy a s velikým napětím sledoval se průběh procesu.

Matka zmizelé vypověděla, že jí neznámý muž nabízel 100 zlatých, aby po své zmizelé dceři nepátrala. Nejzajímavějším byl ovšem výslech hocha Morice Scharfa, který svého vlastního otce z tak hrozného zločinu obvinil. Moric opakoval obvinění obžalovaným v tvář a vůči svému otci, jenž jej zapřísahal, aby mluvil pravdu, choval se takovým způsobem, že to až budilo pohoršení. Prohlásil, že nezůstane Židem, protože chce být Maďarem. Byl vyslechnut velký počet svědků, avšak výpovědi byly neurčité a nebyly s to dokázat vinu obžalovaných.

Svou závěrečnou řečí připravil státní žalobce veliké překvapení. Prohlásil, že dle jeho přesvědčení jsou všichni obžalovaní nevinni, že rituální vražda jest absurdním výplodem středověké pověrčivosti, že na žalobě trval v zájmu obžalovaných a proto, aby se veřejnost uklidnila a navrhl, aby obžalovaní byly osvobozeni... Soud návrhu vyhověl a vyslovil v odůvodnění rozsudku, že obžaloba z vraždy byla bezpředmětnou a že rituální vražda neexistuje.

Zmizení Esterky se nevysvětlilo. Nalezena byla sice mrtvola mladé ženštiny v řece, ale matka prohlásila se vší určitostí, že to její dcera není. Tvrdilo se tehdy, že zmizení

Esterky využitkováno bylo k zahájení akce proti Židům politickou stranou maďarského poslance Onodyho, který svými protižidovskými řečmi v parlamentě a agitací proti Židům tehdy obracel na sebe pozornost. Onody dlel po celé trvání procesu v soudní síni, napadl státního zástupce Szeifferta na ulici a ztloukl jej holí.

Antisemitská frakce v uherském říšském sněmu po výsledku procesu pozbyla očividně půdy a brzo zanikla.

K této zprávě, jež není Židům nijak nepříznivá, připojujeme část řeči poslance Arnošta Schneidera, pronesené tehdy ve vídeňské říšské radě, která se týká případu Tisza-Eszlarského.

Poslanec Schneider pravil:

„Nyní přicházím k případu, který se přihodil v Tisza-Eszlaru. Víte pánové, že tento proces udál se takto? (Židovský poslanec Titinger: Autenticky?) Ano autenticky! Jest dokázáno, že to byla vražda rituální a stalo se při tom následující: U Žida Guttmanna, předsedy židovské alliance ve Vídni, bylo k vůli tomu zvláštní telegrafické spojení zařízeno. Bylo učiněno, co se ještě nikdy před tím nestalo, totiž že mezi Nyiregyhazou v Uhrách a Židem ve Vídni, zřízeno bylo zvláštní telegrafické spojení, aby páni Židé dostali přímé zprávy o každém slově, jež bylo promluveno, aniž by o tom něco se mohl dozvěděti ostatní svět, ba ani úřady aby se ničeho nedověděly.

Aby to tak vyžadoval křesťan! Táži se, páni ministři, zdali byste mu to dovolili? Soudím, že ne! Nuže rituální vražda v Tisza-Eszlaru byla dokázána soudně. Přes to však vinníci byli prohlášeni nevinnými. Dnes, kdy je mrtev muž, jehož se to týká, mohu vám podat vysvětlení té neviny:

Hrabě Andrásy byl tázán: „Soudíte, že je to vražda rituální?“ „Samo sebou se rozumí, je to dokázáno a nedá se to vůbec nikterak popřít!“ – „Nuže, proč jste je tedy neodsoudili?“ – „Pak by byl národ druhého dne snad asi 20.000 Židů pobil a odkud bychom pak vzali peníze, kdybychom Židy neměli?“ odpověděl Andrássy.

(Slyšte, slyšte! ... a veselost ve sněmovně.)

Není takováto odpověď význanou pro uherského ministra? To je vysvětlením pro osvobození vinníků z Tisza-Eszlaru.

Poslanec Tittinger: „Citujte raději živé ministry a ne mrtvé ministry.“

Jiné hlasy: „Komu to řekl?“

Na ta zvolání vstává poslanec kníže Lichtenstein a povzneseným hlasem volá:

„Mně to řekl!“

Veliké vzrušení ve sněmovně. (Hlučný souhlas a potlesk. Volání: Sláva Lichtensteinovi!)“

*

Uzavíráme kapitolu pojednávající o židovském tajemství rituální vraždy svědectvím velikého českého historika Bohuslava Balbína, který zaznamenává několik případů rituálních vražd, spáchaných v Čechách, ve svém spisu: „Historia Boleslaviensis“ (vyd. v Praze 1677), díl I., str. 203. Balbín píše:

„Přetěžký a sotva vodou neb ohněm smazatelný zločin Židů pražských zaznamenán jest při roku 1064 dne 14. července ve starých zápisech:

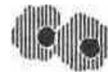
Když se totiž Židé z dovolení krále Vratislava z Menšího města pražského (odtud, kde nyní r. 1677 – je kaple sv. Michala Archanděla, poblíž jiného kostelíka sv. Maří Magdaleny pod viničními stráněmi), do Většího města stěhovali, uloupili tříletého synáčka, kteréhos pražského měšťana, velmi sličného to hošíka, aby ho potajmu ukrutně zavraždili. Věc ta však udáním převozníkovým prozrazena a původce tohoto zločinu s jinými ještě pěti svými spoluvinníky, na rozkaz králův, do koženého pytle zašit a do Vltavy Prahou tekoucí vhozen.

Podobné zločiny Židé pražští častěji opakovali, ba ještě mnohem ukrutněji s nevinnou křesťanskou krví hýřili, jak povím na svém místě.“

Totiž na str. 572 téhož díla, kde čteme:

„Roku 1504 dva bratří, Židé ve Strakonicích, hošíka křesťanského z nenávisti víry naší na kříž přibili a všechnu krev ze žil mu vypustili, nožem žíly mu přeřezavše. Byli chyceni a za živa do plamenů vhozeni, kdež zahynuli.

Téhož zločinu se dopustili i Židé budějovičtí roku 1506. Koupivše hocha křesťanského, co nejkrutěji („durissime“) ho zabili a vymačkanou krev mezi sebe rozdělili. Skutek tento dosvědčuje královským listem svým daným v Budíně v pondělí po Oculi roku 1506 i sám král Vladislav, jemuž to posly budějovickými bylo zvěstováno a proto také všechny Židy na věky z Budějovic vypověděl.“

DOSLOV

Popis dvou z nesčetných rituálních vražd, které jsme v knize vylíčili, byl by neúplný, kdybychom čtenáře neseznámili s duchem židovského učení o rituálních vraždách.

Během tisku této knihy zaslal nám znalec náboženských knih židovských výklad o krvavém židovském rituálu, který tuto uvádíme v doslovu.

Židé původně věřili především v Starý zákon. Rabínský Talmud však do jejich náboženské věrouky a praxe proti Božímu příkazu převzal a zavedl pohanskou modloslužbu, magii, démonismus a zvrhlé krvavé oběti. Proto je Žid Talmudu mylně přesvědčen, že plněním příkazů Talmudu jedná v souladu s Boží vůlí. Není proto neobvyklé, nalezneme-li i v pozdější náboženské literatuře Židů četné podrobné zmínky o významu krve.

Vcelku možno shrnout význam praktického používání krve do těchto oddílů:

Používání krve pro účely farmaceutické, pro účely obětní, pro účely magické. Svatý Jan Zlatoústý ne nadarmo zakazoval, aby bylo používáno lékařského umění Židů. Kabala učí přiměšovat k lékům lidskou krev při nemocech kožních a krevních. Dle Tomáše Kantepratenského syfilis léčí se jedině upotřebením křesťanské krve (N. A. Boutmy: Kabbala, sekty a tajné spolky, str. 13, vyd. u V. Kotrby).

Ostatně i filosemita H. L. Strack, profesor theologie na universitě v Berlíně, připouští, že krev lidská je lékem při některých nemocech (Oscar de Ferenzy, Les juifs et nous Cretiens, str. 205, Paříž, Ernest Flamarion edit).

Podle vynikajícího kabbalisty Chaim Vitala jest dobrou stránkou stvoření jen Žid. Jinověrec jest pleva (klipot). Jehova, tvoře svět, vlil do živých bytostí části své svatosti ve formě jisker, při čemž část jisker Jehovových počtem 288 dostala se mezi plevy.

Osvobození jisker Jehovových z plev urychluje příchod Mesiáše. Proto se praví: Odnímej život klipot a zabíjej je a pak bude ti to počítáno za rovno se zápalnou obětí. (Sefer Or Israel 177, Pranajtis – Tajemství krve u Židů, str. 21 a 25.)

Také Sefer ha Sohar (č. II., 119) vykládá, že akt vraždy (rituální) má být proveden určitým, kabbalistickým způsobem. Podle této knihy smrt jejich (amhaarez, t.j. jinověrců), má být při zavřených ústech, jako u dobytka, jenž umírá bez hlesu a řeči (Kabbala, sekty a tajné spolky, str. 24). O významu pojmu „amhaarez“ Jakob Fromer – Der Talmud, str. 175, vydal Paul Cosirer, Berlin 1920.

Na jiném místě v Sefer-ha-Sohar se praví: Bojuj s amhaarezem pokud všichni pozemští národové nestanou se otroky našimi (Sohar I. 160a; Pranajtis, Tajemství krve u Židů, str. 15; Bouthmy, str. 25).

O magickém významu prolití krve mluví známý kabbalista Eliphas Levy v knize Věda duchů, str. 147 a násl. (Přelož. Jan Keffer, Praha 1936).

Krev je židovským kabbalistům hybnou silou imaginace, oživeným světlem magnetickým a astrálním a velkým sympatickým činitelem života. Je utvořena podle obrazu en soafu (nekonečna). Pára krve propůjčuje život fantomům. Jejich vidění jest delírium krve. Když se krev odpařuje, její sérum šíří halucinace. Podle knihy Sefer-Jesirah uzavřel Abraham smlouvu s Adonaiem a Mojžíš smlouvu tuto posvětil krví. Hrubé proudy elementárních a lemurských látek sloužily jemu a jeho bratru Aronovi při dílech kněžské magie. Odtud je rabín povinen uschovat krev. Krev používá se do macesů a vína o svátcích velikonočních (Sp. Pawlikovski Rup. Gong. Ljutostanskij, Drumont. Histoire universal de l'Eglise, Paříž).

Vynikající myslitel z konce 19. stol. Eugen Dühring, vyslovuje se ve své knize, věnované židovské otázce, o rituálních vraždách jako o symbolickém obřadu, jehož časté opakování vlévá do židovského mozku názor, že Nežidé jsou bezprávným dobytkem, nad nímž se Židé povznášejí v ďábelském sebeoslavení, obracejíce v potravu Israelovu krev a život druhých národů. (E. Dühring, Die Judenfrage als Frage des Rasencharakters).

Z uvedeného je patrno, že v talmudistické a kabbalistické literatuře židovské byl smysl obětí vykládán materialisticky. Tato literatura nerozlišuje mezi účelem, smyslem, významem a důsledkem oběti. Nekrvavá Kainova oběť nepřinesla užitku proto, že

byla nekrvavá, ale proto, že Kain neobětoval to nejlepší co měl.

Ostatní krvavé oběti Starého zákona byly oběťmi Jehovovi tedy Bohu, nikoliv proto, aby pomstěna byla křivda, dosaženo nadvládí nad jinými národy, vykonána spravedlnost, stvořeny fantomy nebo provedena očista, nýbrž jsou obětními dary toho největšího a nejlepšího statku lidského – tedy krve.

V tom tkví i pravý význam oběti Kristovy. Spasitel světa netvořil Golemy, aby mstili domnělé bezpráví. Kabbalisté snažili se tak činit tvořením fantomů z teplé stříkající krve a tyto fantomy se snažili spoutat se hmotou.

Talmudistické nazírání na smysl života vytvořilo snahu stvořit z krve elixír života. To nebyl již Starý zákon, který ostatně byl zrušen, nahrazen a doplněn Zákonem novým, u křesťanů zákonem lásky a oběti nekrvavé, u Židů zákonem pomsty a touhy po moci, slávě a bohatství tohoto světa.

Dodatek

Interpelace poslance Březnovského

na říšské radě dne 18. května 1900.

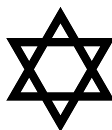
TALMUD V PRAKSI

Lidské oběti do stol. 18.

O používání krve v nekvašeném chlebě.

Dle Pawlikowského a jiných uvedených pramenů podává

VOJT. BUDĚJOVSKÝ

Velice cenný literárně historický spis.

Král. Vinohrady 1900.
Vlastním nákladem JANA POHANA. Král Vinohrady

Král. Vinohrady 1900

Dotaz poslance Březnovského a soudruhů na Jeho Excellenci p. ministra spravedlnosti. V časopisu „Nové Listy“ byla uveřejněna řada článků, jež prošly censurou nezávadně, když však je vydal co brožurku svým nákladem pan J. Pohan, státní návladní tuto brožurku dal konfiskovat. Jest to brožurka následovního znění:

Talmud v praksi

Napsal Vojtěch Budějovský

Co talmud Židům ukládá, to i oni snaží se precisně provésti za každých okolností. A že není vše tak čisto a jasno, co oni konají, netřeba mi zde uváděti. Ve svém článku „Talmud v praksi“ či jinak „Židé v činech“ zaujímám stanovisko literárně-historické a snahou mou není čtenářstvo proti Židům jitřiti, nýbrž bych ve čtenářstvu vzbudil úsudek správný o všem počínání si Židů, které vylíčiti zde hodlám co nejstručněji. Chci též obeznámiti celou naši veřejnost s výkladem talmudu v theorii, by každý seznal hroznou tu morálku a dovedl posouditi fanatickost a spustlost jisté kasty židovské. Těžké obžaloby, kterými Židé k nejukrutnějším a nesmiřitelným nepřátelům všeho křesťanstva se řadí a kterých oni až do dnešního dnes nesnažili se vymluviti (doklady), jsou:

Lidské oběti

O používání krve v nekvašeném chlebě

Všichni národové, jež Židé svou návštěvou poctili a mezi nimiž se i uhnízdili jako Španělové, Francouzové, Italové, Angličani, Rusové, Čechové, obvinili tyto z lidských obětí a stěží najdeme důležitějšího města, jež by ve svých annálech podobných příkladů nemělo. Že několik těchto slov vzbudí u Židů rozhořčení, leží na snadě. „Hleďte na tu zpátečnickost osvíceného našeho století; na mrzký ten náboženský fanatismus! Nové podpichování k pronásledování ubohých Židů!“ tak volati budou unisono Vyvolenci a jich lokajové do světa. A žádný nemůže dokázati, že to, co zde uvádím, je lží a šalbou. Bychom však tento „spravedlivý“ hněv těchto vážených pánů trochu zmírnili, uvedeme zde především, než k vypravování určitých příběhů se dostaneme, několik krátkých poznámek.

Židé hledí udržovati vždy v tom mínění křesťany, jakoby Židovstvo v celém světě bylo stejné, jakož i dogmata jeho a obřady ve všech zemích. Toto tvrzení náleží k oněm drzým lžím, kterých se Židé tak často dopouštějí, ano i křivou přísahou dotvrzují (vídeňský rabín Manheimer v Homertově při tiskové). Nikdy nemůže Žid v náboženských věcech a věcech víry za druhého souvěrce ručiti, neboť nemají střediska, odkud by sjednocenost víry jakási plynula. Skoro celými židovskými dějinami lze pozorovati stálé náboženské rozdvojení, které za Krista ještě více Saducejskými, Fariseji a Essejskými rozšiřováno bylo, po Kristu však bezednou propastí se stalo klamným učením rabínů, tvrdících, že Jehova dal Mojžíšovi na Sinaji ještě ústní nařízení vedle desatera, které jen ústní a ne písemní tradicí mezi Židy dědičně koluje s pokolení na pokolení. Můžeme-li o tomto nařízení, nyní talmudem zvaném, bedlivěji uvažovati, nalezneme, že učení židovské v mnohém se různí a že sami rabíni, kteří v knize této své náhledy projevili, jeden druhému odporuje. Náhledy, kterými stále zuřivě se potýkají, hned něco potvrzují, hned tomu odporují. „Talmud jest to“, praví jeden osvícený rabín v knize „Postavení a boj Židů“ (Manheim 1843) – „ve kterém rozličná protivná mínění příkře se setkala a vyvolala pak me-

zi Židy celý řetěz četných náboženských domněnek se různících. Co jeden talmudista dovoluje, zakazuje druhý, co tento pouze schvaluje, uznává druhý za spásonosný příkaz, co jednomu čisto, je druhému nečisto, co tomuto svato, je onomu profanní.

Není divu, že i u pozdějších rabínů množství různých umění se utvořilo, jež v nesčetném počtu uchvátilo celé Židovstvo a s pokolení na pokolení se šíří!“ Nejen mezi rabíny, nýbrž i v nitru jednoho každého věřícího vládnou ty nejostřejší protivy. – Jaký výkřik zděšení vydral se Cremieuxovi z prsou, když dostavil se k obhajování svých souvěrců do Damašku roku 1840, obviněných z vraždy P. Tomáše a tyto tak velkolepě zastupoval! „U Žida,“ pravil, „je krev nečistou, jemu není dovoleno dotknouti se jí ani ústy, tím méně smísiti ji s těstem macesovým!“ Jak hrozně směšnými objeví se asi podobná tvrzení oněm pánům učeným, kteří dobře jsou zasvěceni do židovských obřadů a vědí, že mohelové[31] vesměs teplou krev z rány obřezance vyssají, tuto do poháru s vínem vyplijí a spolu s přítomnými kmotry vypijí. – Naproti tomu jiní z těchto „božských obřezavačů“ vyssatou krev pouze do nádoby s pískem vyplijí.

Myslím, že dokázal jsem s dostatek, že podobné výkřiky těchto pánů nic jiného neznamenají, než úplnou neznalost náboženských výroků různých židovských sekt a přistupuji ihned k samým událostem, jež uvádím pořádkem chronologickým. Než přistoupíme k výpočtu jednotlivých případů, uvádíme, že všechny zde uvedené soudně dokázány přece jen nebyly, ale pro zajímavost, co vše za rituelní vraždu bylo pojímáno a jak vše skrucováno, jen aby tu byla nějaká fakta, chceme svým čtenářům sděliti. Jsou to tedy příběhy, v nichž Židé ukázali se vinníky, ale zda to vskutku jednak se událo, nemožno nám konstatovat.

Uvedl jsem to proto, poněvadž chci být nestranným):

1. Ve stížnostech Apiona, gramatika alexandrijského, proti Židům nalézáme následující: Když syrský král Antiochus Epifanes v roce 169 před Kristem v Jerusalemě pustošil, nalezl komnatu v skrytu, kde na loži ležel muž jakýsi. Tento padl na kolena před králem, prose ho o zachránění. Řekl, že jest rodem Řek a jako obchodník potuloval se židovskými končinami. Byl objednán sem do chrámu, uveden do této komnaty a zde uvězněn. Byl stále vybranými pokrmy častován, nikým nebylo mu ubližováno a proto nezdálo se mu z počátku vězení tak krutým. I prosil kdysi snažně hlídačů, by mu sdělili, proč je uvězněn a jaké mají s ním záměry. Tito řekli mu, že u Židů panuje tajný zákon, který jim káže ročně obětovati v jistém čase člověka. Proto vyhledali jeho, cizince a hleděli se ho zmocniti. Budou ho po jistou dobu krmiti, pak uvedou ho do lesa, kde ho obětují a něco z jeho masa požijí. Ostatní tělo vhodí do jámy.
2. Dio Cassius (L. 68. in hist. Trojani, str. 786.) píše: Kolem Cyreny bydlící Židé vedeni jsouce Ondřejem, přepadli Římany a Řeky, přemohli je, požírali jich maso, obvinuli si hlavu jejich vnitřnostmi, potřeli se jejich krví a oblékli na sebe jich kůži.
3. Cluverino (Epit. histor. str. 386) vypravuje, že Židé roku 386 koupili od perského krále Chosroea II. po dobytí Jerusalema 90.000 zajatců za nepatrný peníz, by je pak co nejhnusněji mohli ubiti.
4. Sokrates ve svých Dějinách církve křesťanské (kniha VII., 13 kapitola): Roku 418 způsobili Židé v Alexandrii o půlnoci hrozný hluk, tloukli na dvéře křesťanských domů, volajíce, že hoří kostel sv. Alexandra. Když pak křesťané spánkem spití k požáru spěchali, číhali na ně Židé a zabili mnohé z nich.
5. V 16. kapitole téže knihy zní dále: V roce 419 přibila četa syrských Židů v malé osadě Imnestaru (mezi Chalcidou a Antiochií) o jedné slavnosti z bujnosti při hře a pití křesťanského hocha na kříž, lála křesťanům a konečně ubohého hocha k smrti ubila.
6. Roku 1071 v Blois bylo dítě Židy na kříž vbito a do řeky vrženo. Hrabě Therbaldo dal viníky upáliti.
7. Roku 1114 v Norvichu v Anglii byl dvanáctiletý hoch vlákán do židovského domu, tu

[31] Obřezávači.

ukřižován a v nejstrašnějších mukách usmrcen.[32]

8. V Murnerově Helvetia sancta a Schedlově kronice mluví se o jednom křesťanském hochu jménem Vilému Norvichu, kterého v roce 1148 v Anglii Židé o Velkém pátku utrápili a který po smrti divy činil.
9. Roku 1160 v Glocestru ukřižovali Židé jakési dítě.
10. Kolem roku 1179 byl dle výroku soudobého kronisty Roberta Turnayského, opata kláštera sv. Michala, dále dle Rigorda a Quilielma Armorika svatý hoch Richard z Paříže od Židů v Pont-Isére umučen; po 315 letech sepsal generál řádu trinitářského Robert Gaguin utrpení tohoto dítěte ve formě věnovacího listu pro obyvatele Paříže, kde odpočívají ostatky mučeníkovy.
11. Ve Vilsonově Martyrologiu a v legendě Jana Capgraveho stojí: Ke konci měsíce června roku 1215 byl 8–10letý hoch Hugo z Lincolnu od několika zdejších Židů unesen a později u přítomnosti mnohých Židů z Anglie ukřižován. Mrtvola byla zahrabána, později opět v jedné studni uschována. Než matce dítěte podařilo se mrtvolu vyhledati a v kathedrale v Lincolnu pohřbíti. Jeden ze spoluvinných Židů, Copinus, vyzradil na Židy, že každoročně jedno dítko křesťanské ukřižují; byl proto osvobozen, ale později na přání krále přece popraven. Před smrtí pak udal spoluvinníky, z nichž bylo rovněž 18 smrtí potrestáno a 70 jiných smrtí uvězněno.
12. Murner v Helvetia sancta mluví o jednom hochu z Jindřichu z Weissenberka z Elsaska, který v roce 1220 od Židů byl zabit.
13. Polyd. Virgil. I. XVI. píše, že v Anglii v Norvichu v roce 1235 zamýšleli Židé o Velkém pátku zabíti křesťanské dítě, které po celý rok za tou příčinou živili; byli však před činem vyzrazeni.
14. V roce 1236, vypravuje Tritenius, pohřbeno bylo v Hagenavě pět nejmenovaných hochů z krajiny fuldské, kteří od Židů, aby křesťanské krve ku hnusnému činu měli, v mlýně zvaném Cihlovka za noci byli přepadeni a zabiti.
15. V Londýně byl roku 1244 hoch jakýsi Židy mučen a usmrcen. Katolický chrám ctí ho pode jménem Sv. Pavel.
16. V 6 svazku srpnovém Acta SS. p 777-783 přináší Jan Pinius ze starého jednoho rukopisu dómu saragosského umučení sedmiletého křesťanského hocha Dominguitta de Val v Saragose ve Španělích, který byl 31. srpna roku 1250 svým rodičům, Sanziovi a Isabele de Val, Židem Albujucethou ukraden, za pomoci více Židů ukřižován, a po obdivuhodném nalezení skryté mrtvoly na březích Ebru, v tamní kathedrale slavnostně pochován, čemuž následovalo obrácení se Albajucetha na křesťanství.
17. Roku 1255 byl v Lincolně Židy uloupen hoch Hugo a ku dni Pesach ukryt. V ten den dostavilo se mnoho Židů z různých dílů Anglie, křižovali ho a při tom napodobili vše, co událo se při umučení Páně.
18. Cluverius ve svých Epit. Historia p. 541 praví, že v roce 1257 Židé v Londýně křesťanské dítě rovněž co každoroční oběť odpravili.
19. Roku 1260 bylo od Hebrejů ve Weissenburku dítě usmrceno.
20. Murner v Helvet. sanct. a Tomáš Cantipratanus píší: V roce 1261 koupili ve Pforzheimu Židé od staré ženy jakousi sedmiletou dívku, kterou na všech částech těla rozpíchali a rozkrájeli, všecku krev vycedili a do prostěradla nachytali. Pak vhodili mrtvolu obtěžkanou kameny do vody. Náhodou vylovili ji rybáři, právě když markrabě byl poblíž. Ihned po ohledání mrtvoly padlo podezření na Židy. Neopatrností prozradila dcera staré té ženy svou matku, a tu byla ta i s Židy odpravena; dva však sami se usmrtili.[33]
21. V M. Raderia Bavaria sancta II., strana 315 je následující ze VII. knihy Aventiniových annalium Bojorum uvedeno: Roku 1282 odcizila v Mnichově špatné pověsti požívající

[32] Hellmut Schramm, *Židovská rituální vražda – historická studie*, zde uvádí rok 1144; pozn. editora.
[33] Hellmut Schramm, *Židovská rituální vražda – historická studie*, zde uvádí rok 1267; pozn. editora.

žena hocha a prodala ho Židům, kteří jej po celém těle rozpíchali a nejkrutším způsobem utratili. Když tato žena později jiné dítě ukrásti chtěla, by je opět Židům prodala, byla otcem dítěte přistížena a soudu dodána. Byvši mučena, přiznala se ze svého činu a udala místo, kde utracené dítě zahrabáno bylo.

22. Roku 1283 bylo křesťanské dítě v Mohuči chůvou svojí Židům prodáno a od těchto zabodnuto.
23. Murner v Helv. sanct., Radarus a Aventinus zmiňují se o dvou hoších, kteří roku 1286 v Mnichově Židy umučeni byli, čímž lid tak se rozhořčil, že 180 Židů, kteří do dřevěné synagogy byli zavřeni k výslechu, kolkolem založeným ohněm upálil.
24. V Act. SS. Aprilis Tom. II. p. 697.-740. přináší Papebroch s diplomatickou správností všecky doklady, které se k mučednictví roku 1287 zavražděného křesťanského hocha Wernhera z Oberweslu u sv. Goara a Bacherachu na Rýně vztahují.
25. V Annal. Colmarien je uvedeno k roku 1292 zavraždění 9letého hocha v Kostnici.
26. Roku 1294 bylo v Bernu Židy usmrceno dítě.
27. Teuzel ve svých měsíčních rozpravách pro Julio 1693 str. 556 uvádí, že roku 1303 ve Weisensee v Durinsku byl prý Židy umučen hoch vojína jednoho, jménem Konrád; tomuto žíly byly otevřeny a tak krve zbaven.
28. V témž spise čte se, že roku 1305 o velikonocích byl prý hoch jistý v Praze co nejukrutněji zavražděn.
29. Sartorius (str. 49) píše: V Überlingen bylo roku 1331 skoro 300 Židů do jednoho domu uzavřeno a všichni upáleni; uprchnuvší pak uškrceni. To stalo se proto, poněvadž byli dopadeni při vraždě hocha měšťana jakéhosi, jménem Freye.
30. Raderus ve svém Bavar. sanct. str. 331 zmiňuje se, že v Mnichově roku 1345, byl od Židů mučen hoch, jménem Jindřich. Otevřeli mu všecky žíly a zasadili mu přes 60 ran bodnutím.
31. V Zieglorově „Täglicher Schauplatz“ 1695 str. 396 stojí psáno: Roku 1349 usjednotili se Židé v Meiningen v kostele shromážděné křesťany přepadnouti a je zavražditi. Jich úmysl byl vyzrazen a neštěstí odvráceno.
32. Papebroch v Act. sanct. April. Tom. II. uvádí, že v roce 1401 byl zabit 4letý hoch z Diessenhofen u Schaffhausen (ve Švýcařích) Konrád Lory zvaný, jehož krev Židu Michalu Vitelmannovi křesťanem Janem Zahnem za 3 zlaté odvedena byla, načež tento na kole, druhý na hranici zahynuli. Před soudem jeden z obviněných Židů doznal, „že Židé každý sedmý rok křesťanské krve potřebují.“ Druhý, „že zabitý křesťan nesmí 30 let čítati“; a třetí, „že se dá krev křesťanská sušit a prášku užívá se při obřadech.“[34]
33. Roku 1407 (viz Papebroch Act. sanct.) byl podobně jistý hoch v Krakově utracen, začež Židé vypuzeni byli.
34. Ve Švýcařích byli roku 1407 Židé vyhnáni pro podobný případ.
35. V Ravensburku byl roku 1429 křesťanský hoch Ludvík z Brucku Židy zabit.
36. Roku 1452 Alfons Spina ve spise Fortalicum fidei sděluje s námi, že při své učasti v konventě minoritů ve Wolladolidě slyšel z úst židovského pokřtěnce Emanuela, syna znamenitého židovského lékaře z Janova, jménem Salomona, když se tohoto tázal, by na dobré své svědomí odpověděl, zda je pravdou, že Židé křesťanské děti ubíjí a obětují, a ví-li o tom co určitého neb nenabyl-li sám v tomto případě určitého přesvědčení (si scivit determinate vel vedit), následující: „Když jsem dlel v městě Saoně, bych přítomen byl zabití křesťanského dítěte, vedl mne můj otec do domu jednoho Žida, kde se zcela v tichosti sešlo asi 7-8 Židů při opatrně zavřených dveřích. Tito složili skálopevnou přísahu, že vše, co zde viděti nebo dělati budou, po celý život svůj zamlčí. Přísahali raději smrt trpěti neb sami se zabíti, než něco z toho živoucímu tvoru prozraditi.

[34] Hellmut Schramm, *Židovská rituální vražda – historická studie*, zde uvádí správně virtemberský Diesenhof; pozn. editora.

Bylo tedy přineseno dítě asi dvouleté a položeno nahé na mísu jíž používá se při obřízce. Čtyři z přítomných Židů počínali nyní trýzeň následujícím způsobem a pořadem. Jeden držel dítě za pravou a druhý za levou ruku; třetí zdvihl hlavu dítěte do výše tak, že podobalo se v rukou jich ukřižovanému. Nyní přistoupil čtvrtý k dílu, vložil dříve dítěti do úst doutnající látku by nekřičelo. Pak vzal několik dosti dlouhých železných jehel a bodal jimi nejkrutším způsobem pod břichem a do útrob tak, že nepochybuje, že vnitřnostmi až k srdci dítěte vnikl. Zatím co bezbožný ten Žid dítě v bodání a opětným vytahováním jehel stále a rychle zraňoval, teklo hojně teplé krve dítěte do zmíněné nádoby. Přihlížeje tomuto děsnému jednání, obcházela mne hrůza; nemohl jsem tomu déle obcovati a ukryl jsem se na chvíli v koutku domu. Tu přišel ke mně otec a rozmlouval se mnou a uložil mi, bych žádnému živoucímu nevyjevil něco z toho, co jsem právě viděl a uvidím; ano, bych raději zemřel neb sám se zabil, než abych něco z toho prozradil. Když jsem se s ním tam navrátil, bylo dítě již mrtvo. I vhodili dítě do hluboké a temné jámy, jež v témž domě byla. Pak nakrájeli různé ovoce, jako ořechy, jablka, hrušky a jiné, jež po ruce bylo, v malinké kousky a smísili je s krví v zmíněné míse. Po té jedli všichni přítomní Židé z tohoto připraveného pokrmu; i já jedl z této krve. Když však jsem z toho ochutnal, pojala mne taková alterace, že nemohl jsem ničeho požíti nejen toho dne, nýbrž i následujícího a že se mi hnusem žaludek zdvihal. Vizte, vše věrně jsem vám řekl, jak jsem to viděl a že sám jsem krve dítěte okusil.“ To vše a i jiné vypravoval mi zmíněný židovský mládenec Manuel přede mnou a před ctihodným bratrem Petrem Velou, tehdy kvardiánem zmíněného konventu a sice vícekráte, než byl pokřtěn a po té i když pokřtěn byl, v chrámě sv. Jakuba jmenovaného města, kde jméno František bylo mu dáno. To vše opakoval před Donem Gaziou de Boamonte, biskupem z Lugy, jeho kmotrem při křtu Donem Perem Basquezem, děkanem kostela z Compostelly a více jinými vynikajícími světskými a duchovními osobami, před notářem královým a sekretářem zmíněného biskupa, Pedrem Martinem de Queteriou. Po té bylo týmž sekretářem vše protokolováno, zapečetěno a uschováno.

37. Týž konvertita vypravoval ještě o jedné podobně vraždé, kterou od svých rodičů a jiných Židů slyšel a která v Paříži byla od židovského lékaře, magistra Šimona z Ankony, na jednom křesťanském hochu roku 1453 vykonána. K tomu účelu obdržel zmíněný lékař od jednoho známého svého, zloděje k uschování ukradeného čtyřletého chlapce, kterému hned ve svém domě v Pairi hlavu sťal. Zatímco co tělo odnášel do druhého pokoje, vedral se velký pes do jizby, kde zločin byl spáchán, vzal do tlamy své hlavu zde ležící a utekl s ní na ulici. Než zde biřici odňali tomuto kořist a když ku svému zděšení poznali v ní hlavu dítěte, sledovali krvavou stopu až k obydlí Židovu. Leč tento nenaleznuv při svém návratu v jizbě hlavy, práskl do bot. Podplácením podařilo se mu dosíci mořského břehu a lodí prchnouti do Turecka. Tak nalezli biřici pouze ještě tělo dětské.

38. Tentýž spisovatel Alfons vypravuje ve Fortalicium, fol. 146, col. 1, 2, 3, následující: Když jsem ve Valladolidě pořádal cyklus kázání, vypravoval mi biskup z Lugy, muž veliké učenosti a svědomitosti a komorník Diega z Mendozoy, jménem Roderich, rovněž bohabojný a šlechetný to muž, že dva Židé na panství Ludvíka z Almançy ukradli roku 1454 křesťanské dítě, tomuto srdce z těla vyrvali a tělo zcela mělce v poli zahrabali. Psi nešťastnou náhodou vyhrabali mrtvolu a roztrhali; přítomní pasáci vyrvali však jednomu psu celou ruku dítěte. Zatím spálili Židé srdce dítěte, smísili popel s vínem a připravené vypili. Když věc se prozradila, zavedl majitel panství Ludvík z Almançy vyšetřování proti nim. Jeden z těchto, s červeným vlasem a vousem, kterého spisovatel Fortal na vlastní oči viděl, přiznal se na mučidle; než Židé věděli si rady: Vymohli si rychle listinu od krále, jež celé řízení zastavila a ustanovila jednání o věci té před krále samého. Snažili se celou věc uspíšiti, ježto spisovatel Fortal, nový tento zločin židovský k velkému hněvu jich s kazatelny šířil. Tento četl zatímně došlý list

Ludvíka z Almançy, biskupu z Lugy, kde zločin Židům na vrub se přičítá, i biskup byl téhož přesvědčení; ale dary, přízeň, strach a láska působí na soudce. Tři zástupcové soudní měli celou věc vyřešiti a býti ve všem sjednoceni; ale dva z nich, Židé protáhli vyšetřování za různými záminkami, že toto v tom čase (1459) nebylo ještě skončeno.

39. Dále sděluje s námi týž následující: V roce 1457 hráli si v odlehlé čtvrti „civitatis Thauri“ dvě sedmileté křesťanské děti. Dva Židé šli kolem a uřízli jednomu dítěti kus masa ze stehna. Zabalili toto opatrně i s krví a prchli do Zamory. Jedno z dětí náleželo Juanu da Benafarses ze služebnictva biskupa ze Salamanky, ctihodného to Don Alfonsa di Vivero, který pisateli našemu to vyprávěl.
40. Rok 1457. V témž roce přišel člověk z téhož města k našemu pisateli Fortal, a vypravoval jemu, jak Žid jeden křesťanského hocha, ucpav tomuto ústa, pod pláštěm domu vlekl, dvéře uzavřel a na dítě se vrhl. Toto však křičelo a kolem jdoucí vinaři vypáčili dvéře domu Židova, který prý s dítětem jen laškoval. Věc udána hned soudu a v radě předložena králi. Výsledku však pisatel nezná.
41. „Katolické tyrolské listy“, ročník 1854, stránka 217, přinášejí hodnověrných zpráv konsistorního archivu brixenského následující výtah: Roku 1442 neb 1443 na Velký pátek měli Židé, z nichž jmenováni Samuel a Josef, pomocí křesťanské ženy Markéty Praitschedlové ukrásti tří- neb čtyřletou dcerušku měšťana Tomáše Pöcka, Uršulu, této ranami bodnutím zasazenými krev vyčerpati a mrtvolu do vody hoditi. Proto bylo brzy po nalezení mrtvoly zavedeno proti Židům vyšetřování a Samuel k smrti kolem, Josef šibenicí, Praitschedlová a dvě Židovky k smrti ohněm odsouzeni a spravedlnosti skutečně i zadost tím způsobem učiněno, že mezi kolem lámaným a oběšeným Židem ještě pes byl pověšen. V upomínku na tuto zvrhlost dal zříditi otec zavražděného dítěte roku 1452 na hřbitově v Lienzi památní desku, jež roku 1619 obnovena a 1722 do farního kostela přenesena byla; před 100 lety stál ještě dům ohavného toho skutku a ještě dnes zove se ulice ta Židovskou.
42. Bollandista Jan Pinius přináší (Tom III. Julii, str. 462) mučednictví zabitého křesťanského hošíka Ondřeje Oxnera, jenž židovským cestujícím dne 9. června 1462 na tak zvaném „Židovském kameni“ v březovém lesíčku v Rinnu blíže Innomostí v Tyrolsku zavražděn byl a jehož vlastní jeho kmotr za nepřítomnosti matčiny, chudé to vdovy, tomuto Židu prodal.
43. V Endigenu nedaleko Freiburka v Bavořích byla roku 1462 křesťanská rodina v domě židovském pobita. Roku 1470, když lid přímo Židy za vrahy prohlašoval, bylo více Židů k soudu povoláno a když se přiznali, spáleno bylo.
44. Thom. Patriarch. Barbaricus vypravuje, že roku 1470 Karel, markrabě badenský, Židy ohněm popraviti dal, kteří obviněni a usvědčeni byli z vraždy křesťanského dítěte.
45. V roce 1475 za vladaření knížete biskupa tridentského Jana IV. Hinderbacha, opakovalo se podobné ukrutenství z nenávisti ku křesťanům jako 10. června 1462 na dítěti Ondřeji z Rinnu, také v Tridentě. Přislušníci tří židovských rodin, tehdy v městě tomto usedlých, odcizili dne 24. března 1475 Ondřeje Cerda a choti jeho Marie 29měsíční dítě jménem Šimon, židovským lékařem Tobiášem a přivedli je do synagogy. Tu položili je přítomní na lavici, svázali a když obřízku přestálo, mučili je nejkrutším způsobem jehlami, noži, kleštěmi a nachytali krve jeho, by ji v době velikonoční v nekvašený chléb a víno vmísili. Zmizení dítěte spozorovali brzy rodiče a přičiněním snaživého biskupa bylo zavedeno nejpřísnější vyšetřování. Brzy nalezli ranami zohavené tělo hošíka ve vodní stoce protékající domem Žida Samuela. Židé, na nichž těžké podezření lpělo, byli ihned uvězněni a dle tehdejšího způsobu mučením k vyznání přinuceni, ač hned z počátku ku lžím se utekli a veškeru vinu popříti se snažili. Během vyšetřování zcela jasně vysvítalo, že nikdo jiný než tito vinníkem býti nemůže, tak že všecky prostředky, kterých souvěrci uvězněných v Innomostí u dvora arcivévody a v Římě použili, by těmto ku pomoci mohli přispěti a všecky peníze jimi darované, nemohly zabrániti, aby přece většina k smrti odsouzena a tím nejděsnějším způsobem

popravena nebyla. Ve vyšetřování odvolávali se Židé na to, že četní jich souvěrci v Tyrolsku, Lombardsku a Italii, jakož i Německu a Polsku rituelních vražd se dopouštějí. Bulou ze dne 18. června 1478 prohlásil papež Sixtus IV., že vyměřený trest Židům ve vraždě súčastněným je úplně spravedlivým. Akta soudní existují dosud ve Vatikáně.

46. Událost, jež roku 1476 v Řezně se přihodila, není tajemstvím, nýbrž zřejmě dokázanou pravdou. Dr. Jan Eck vyličuje vše ve svém „Judenbüchlein" následujícím způsobem: Sedmnácte Židů bylo totiž uvězněno, ježto osm křesťanských dětí zabili. Jich kosti byly v domě Žida Josela nalezeny a pak na radnici uschovány, až do zhotovení kaple ku poctě P. Marie. Tu lze spatřiti kosti zabitých dětí těchto a čísti: „Zde v této skříni odpočívají kosti křesťanských dětí, jež ve sklepení zdejších Židů zakopány a nalezeny byly. Jimi byla Nevinnost mučena a císařské město Řezno je u velkou bídu a nouzi uvrženo. Tyto kosti nalezeny a vyhrabány byly, když čítal se rok 1476 po Kristu narození."
47. Roku 1480 byl v benátském území Mottě o velikonocích Židy hoch zabit.
48. V rok 1480 spadá též zabití malého Šebestiana z Porto-Buffoly z Bergama.
49. V roce 1485 byl Petr de Arbues, též Magistrem z Epily zvaný, kanovník saragosský a první inkvisitor v království aragonském z nenávisti ku katolické víře Židy najatými vrahy poblíže oltáře v noci ze dne 14. na 15. září smrtelně zraněn, tak že během dvou dnů zemřel následkem utrpených ran. Roku 1865 byl Piem IX. prohlášen za svatého.
50. V Raderově Bavaria sancta III. str. 172 čteme, že v roku 1486 Židé v Řezně šest dětí zabili a v hlubokém sklepení zahrabali. Nalezené pozůstatky vystaveny byly na radnici. V tomto sklepení nalezen byl též veliký, ploský kámen, na němž zcela patrny byly krvavé skrvny.
51. Roku 1494 unesli Židé v Tyrnavě v Uhrách (dnešní Trnavě na Slovensku) křesťanského hocha, jehož spoutali, otevřeli mu žíly, krev nachytali a zbylé tělo po částech zahrabali. Zločinci přiznali se v trapném vyslýchání z činu a udali čtyři příčiny, proč Židé tak často na sebe uvalují vinu vraždy křesťanských dětí; a tyto jsou: 1. Židé věří v sílu křesťanské krve, jež prý zastaví krvácení při obřízce; 2. vzbuditi lásku; 3. krvotok u ženy zastaviti a 4. že Židé tím konají starou tajnou úmluvu Boha denně obětí křesťanské krve usmiřovati. Konečně pravili, že losem stanoveno jest, kdo křesťanskou krev dodati má a že tentokráte los padl na Židy tyrnavské. Tomáš Cantipratanus uznává toto roční vylosování Židů, kteří Židům ostatních měst v té zemi krev křesťanskou dodávati mají, za věc jistou a odvolává se na svědectví jistého učeného obrácence. Tento totiž vypravoval jemu jak umírající jeden lžiprorok Židům radil, jak lze lehce zastaviti křesťanskou krví tak často u Židů se vyskytující krvotok.
52. Dr. Eck vypravuje ve svém „Judenbüchlein", že roku 1503, když ubíral se z Kolína nad Rýnem do Freiburka za příčinou svého studia, zmizelo dítě z osamělého dvora, ležícího na cestě, kteréž blízko stromu v roští nalezeno bylo zabité. Otec toho dítěte brzy na to povolán do Buchenu zodpovídat se z krádeže, a když učiněna též zmínka o zmizelém dítěti, nechtěl z počátku ničeho o tom věděti. I byla mu předložena mrtvola dítěte, kterouž když spatřil, poznal se, že prodal čtyřleté své dítě dvěma Židům z Waldkirchenu za 10 zl., když tito dříve ubezpečili, že životu dítěte ublíženo nebude, ježto jen něco krve potřebují. Dr. Eck byl očitým svědkem, když otec tohoto dítěte v Buchenu byl popraven.
53. V témž roce 1503 prodala krkavčí matka své dítě Židům v Krakově za mrzký peníz.
54. Sartorius, str. 52 vypravuje, že v roku 1514 v Haltě v Sasku přes St. Mauriciensburgen na židovském hřbitově Žid jménem Pfefferkorn byl odpraven. Tento mezi jinými zločiny vyznal, že odcizil dvě křesťanské děti, z nich jedno Židům prodal a sám trýznění pomáhal.
55. V Tyrnavě a Biringu byly roku 1520 (dle Bonfina) dvě děti Židy krve zbaveny, načež následovalo pronásledování Židů.

56. Dne 31. května 1529 bylo v Pösingu, městečku v Uhrách, (Pezinok u Bratislavy) tamnějšímu měšťanovi a mistru kolářskému Řehořovi Meilingerovi Židy ukraden 9letý hoch, v jednom sklepě uzavřen a tam strašným způsobem zavražděn. Po několika dnech nalezla jakási stařenka poblíž města zmrzačené tělo s rukama do zad svázanými a přinesla je do domu rodičů. Při soudní prohlídce byly na těle rozpoznány rány bodnutím, na rukách a nohách otevřené žíly, mužský úd uříznutý a hlavu rozbitou. Když podezření z této vraždy padlo na Židy, byli tito vzati u vyšetřování a přiznali se brzy k činu, ano vysvětlili, že hochu vyssáli krev brky a touž upotřebili k různým účelům. – Při této příležitosti jest mi se zmíniti i o tom, že jakási paní sdělila mi, že byla kdys uvedena Židovkou do otcovského domu této a že tato ukázavši jí tabulky uschlé červené masy (jako seschlá krev), prohlásila, že to přísada do macesů a že věří, že její souvěrci upotřebují křesťanské krve.
57. Raderus v Bavar. sanct. str. 176 vypravuje, že roku 1540 o velikonocích v Heitingen půl páta roku starý hoch jménem Michael, syn Jiřího Pisenhartera ze Sappenfeldu u Neiburka v Horní Falci byl ku sloupu přivázán, po tři dny mučen na prstech u nohou a rukou zmrzačen a po celém těle křížovitě pořezán. Po té duši vypustiv, byl v lesním křoví uschován a listím přikryt; než ovčáckým psem byl nalezen a celé to bezbožné dílo žvatláním židovského dítěte vyzrazeno.
58. Roku 1547 byl v Ravě ve Velkopolsku křižován hošík obuvníka jménem Michal od dvou Židů.
59. Roku 1569 byl dvouletý hoch Jan, syn Markéty Kosmianiny z Piotrkova, křesťanem Lorenzem z Bobrova za dvě stříbrné marky prodán Židovi Jakubu z Leiczyce a týmž pak zabit.
60. Šebestian Münster ve své Cosmografii píše, že roku 1571 M. Bragadinus Židy za živa z kůže stažen a hrozným způsobem zabit.
61. Sartorius na str. 53 vypravuje z vlastní zkušenosti následující: „Před několika léty dne 28. ledna roku 1573 byl souzen v Berlíně Žid Leopold, jenž koupil od žebráka dítě a odevzdal je Židům jiným. Toto tak dlouho společně mučili, až je umučili.“
62. Roku 1574 byla v Punii 7letá Alžběta, dceruška vdovy Uršuly z Lublina Židem Joachimem Szmerloviczem v úterý před květnou nedělí zabita a to v době, kdy Židé v Zglobiči křesťanského hocha ukradli a do Tarnova odvedli. Tam nalézal se též jiný křesťanský hoch v rukou židovských za podezřelých okolností, než oběma se nic nestalo.
63. Roku 1590 byl v Szydlově v Polsku hrozným způsobem selský hoch vykrvácen a tak zabit.
64. Roku 1592 byl sedmiletý hoch Šimon z Vilny od tamnějších Židů noži a nůžkami po celém těle hrozně zbodán a poškrabán, ano mezi masem a nehty na prstech u nohou a rukou bolestně stýrán a zraněn, tak že ubohé jeho tělo čítalo 117 ran. Tělo hošíka, jež u Bernardinů bylo pohřbeno, bylo roku 1623 do otevřené rakve přeneseno. – Ve Vilně v kapli sv. Kříže dotvrzují nápis a obraz, že krev dítěte byla s moukou smísena, která slouží k přípravě velikonoční.
65. Roku 1595 byla jakási žena v Gosztyně v Polsku obviněna, že již třetí křesťanské dítě Židům prodala.
66. Roku 1597 zmizelo již podruhé v sousedství Szydlowa selské dítě, jehož mrtvola děsně znetvořena, později byla nalezena.
67. Papebroch ve druhém svazku dubnovém Acta Sanct., Teutzel v rozpravách měsíčních červenec 1697, stránka 557 a Hoffmann v díle „Das schwer zu bekehrende Judenherz“, str. 258, jakož i Pawlikowski uvádějí z Lublinských akt soudních vraždu dítěte, kterou Židé spáchali: O velikonocích roku 1598 byl čtyřletý syn rolníka Matěje Pietrzynina ze Swierzanóva, jménem Albert, Židy Aronem a Markusem Szejnochem, nájemci kořalny ve Vozníku, na silnici chycen a do hostince prvého odvlečen. Tam byly mu u přítomnosti jiných Židů žíly otevřeny, pak byl škrcen, strašně k smrti ztýrán a

tělo do blízkého močálu pohříženo. Než v krátkém čase bylo náhodou tělo z močálu vytaženo a soudu v Mielci odevzdáno. Hned z různých příčin padlo podezření na svrchu zmíněné Židy; byli tudíž k výslechu přivedeni. Ježto však vše zapírali, byli dodáni do Lublina k tamnějšímu královskému jenerálnímu soudu. Ten ustanovil ihned jednoho advokáta za obhájce obžalovaným a počal znova vyšetřování. Když však Židé drzou vylhaností a nápadným odpíráním sobě z viny chtěli se vyvléci, použil soud mučidla. Zatím byl vzat u vyšetřování Joachim Katz, který bez přinucení o své újmě následující vypověděl: „Zvykem u bohatých, zámožnějších Židů je hostiti o velkých svátcích chudé. Tak se stalo, že i já stal jsem se o těchto svátcích velikonočních u Markusa Szejnocha hostem a tam po několik dní se dobře měl. Ve čtvrtek šel jsem si do jeho spíže pro kus chleba a tu spozoroval jsem pod postelí, kde děti mého hostitele spaly, nový červený hrnec přikrytý bílým šátkem. Myslil jsem, že v něm je med a chtěl jsem si něco na chléb namazat; když jsem se však toho prsty dotekl, seznal jsem, že to není med, ale něco červeného, podobného barvě. Šel jsem tedy do pokoje zpět a tázal se přítomné domácí paní, co by v tom hrnci bylo? Dala mi za odpověď, že je to krev křesťanského dítěte, ale abych mlčel a o tom ani slůvka neřekl. Druhého však dne hrnce jsem již neviděl a nevím, co s ním se stalo. Když jsem včera přišel a byl v téže díře s Markusem Szejnochem uzavřen, tu zapřisáhl mne týž, bych ničeho nevyzradil a ani tehdy, kdybychom na skřipec nataženi byli. Ostatně řekla mi též křesťanská žena Anastazie, která blízko hospody bydlí a jako Sabbasgojia[35] o těchto svátcích u Marka sloužila, že viděla ve sklepě svého pána mrtvolu dítěte, ležící mezi sudy.“ Tu žádal i Aron býti vyslechnut, že vše vypoví. Před našemi velikonocemi, pravil, byl jsem jedním Židem jménem Selmannem z Międzyrzyce žádán, bych mu zaopatřil nějaké křesťanské dítě. Po dvou dnech na to vezl jsem fůru sladu do Loziece a potkal na zpáteční cestě Žida Isaka Hajezyka, který ke mně na vůz přisedl. Cestou spatřili jsme, jak malé dítě hraje si v poli, tu tázal se mne Isák: „Nevíš, co jsi Selmannovi slíbil? Jdi, vezmi dítě, abys dostál slovu!“ Vzal jsem dítě k sobě do vozu a přinesl je ku svému otci do Voznika, kterýž je hned do sklepa ukryl. Po dvou týdnech přišli k nám Selmann a Isák, dítě zardousili a mrtvolu vynesla stará Anastazie z domu. Krev dali do hrnce, uschovali do velikonoc, by se pak s vínem vypila. Proč Židé křesťanskou krev pijí, nevím. – Nyní vzat byl ve vyšetřování Žid Isák a zcela bez nucení vyznal, že s Aronem Szejnochem dítě do Voznika přivezl a na rozkaz Marka do sklepa zavřel. Křesťanka Anastazie tišila plačícího hocha a ošetřovala ho. Asi za dva neb tři týdny přišel konečně Selmann a Žid Moszko k nám, vynesli dítě ze sklepa do komory; on však šel jen za nimi s košeráckým nožem v ruce. Moszko a Selmann způsobili dítěti první řezy a sice na prsou, on však otevřel prý pouze dítěti žíly na rukou. Krev nachytána do hrnce. Větší díl vzal Selmann do Międzyrzyce s sebou a ostatní zbytek deponentovi zanechal, který vydal své ženě k přípravě macesů. Když pak byl tázán, proč – pro vlastní svou bezpečnost – mrtvoly dítěte někde nezakopali, odpověděl, že není jim tak činiti dovoleno, ježto pohřbením Gojima se znečisťují a propadají smrtelnému hříchu. Aby života svého zachránil, žádal Žid Aron býti pokřestěný. Když však bylo mu připomenuto, že trestu smrti neujde, chtěl opět jen co Žid zemříti. Před jeho smrtí byl tázán, zda na výpovědi své setrvává a tu přisvědčiv, připojil: Je úplně pravdou, že my Židé, můžeme-li křesťanské krve nějak dosíci, téže o velikonocích buď s vínem smísenou pijeme nebo v těsto s macesů uhněteme. Byla tedy křesťanka Anastazie vyslýchána. Potvrdila výpovědi Židů a přisvědčila, že mrtvolu dítěte vynesla z domu. Pravila též, že tázala se Židů, proč mrtvolu nepohřbějí? Dostala za odpověď, „že nesmějí tak činiti, by nebyli utraceni.“ Dále řekli jí Židé, že jen tehdy mají veselé velikonoce, mají-li v nich křesťanské krve!

68. Mezi výše zmíněnými měsíčními rozpravami z měsíce ledna roku 1694, str. 148 uvádí

[35] Křesťanka, která o šábesu a jiných svátcích Židy obsluhuje.

se vražda dítěte, ze dne 11. března 1650, kteráž vykonána byla Židy v Kadani v Čechách na 5½letém Matěji Tillichovi. Tomuto dítěti zasazeny byly dvě smrtelné a pět lehčích ran, mimo to uřezány mu prsty u nohou a rukou. Pachatel brzy však byl dopaden a kolem popraven 21. března. – Císař Ferdinand III. dal dítěti postaviti pomník, na kterém mezi jiným též stojí, že vrah přímluvou tohoto dítěte ještě ve hrozných bolestech na popravišti milost obrácení na víru křesťanskou dosáhl a na žádost jeho pokřtěn byl.

69. Roku 1655 v Tunguchu v Prusku bylo dítě Židy zabito.
70. Dne 22. května roku 1665, vytažena byla z kaluže židovského města ve Vídni, ve které Židé koně plavili, mrtvola ženy, jež nalézala se v pytli kameny obtíženými. Tělo zohaveno bylo ranami zasaženými ostrým nástrojem a bylo rozčtvrceno. Hlava, na níž dosud nalézal se provaz, vystavena byla veřejně ve skleněné nádobě. Dle této poznána byla manželka jistého řemeslníka, který v Neustiftu v domě jistého zlatníka bydlel. Zavolaný zlatník dotvrdil toho, jakož i později přivolaný muž. „Jest to moje žena“, pravil, „ale já ji nezabil.“ Jsa vzat ve vyšetřování, doznal, že ženu svou prodal Židům. Poslal ji do „židovského města“, by tam něco zastavila a předal takto ubohou ženu jejím katům! Židé vyssáli jí krev, rozkouskovali tělo a hodili je do kaluže.
71. V Paříži v roce 1670 vydaná kniha Abbrége du procés fait aux Juifs de Mets popisuje obšírně, jak dne 25. září 1669 jistému obyvateli v Glatigně nedaleko Met Gilles de Moyne jménem, 3leté dítě jeho na veřejné silnici Židem Rafaelem Löwym z Met ukradeno a dle všeho též zavražděno bylo, jelikož šatstvo, hlava a rozličné tělesné pozůstatky od jiného Žida Gideona Löwyho z vesnice Hez v lese u Glatigny uschovány a opětně nalezeny byly, načež Rafael Löwy již 17. ledna 1670 za živa upálen byl.
72. V Mšeně v Čechách zavražděno bylo dne 12 března 1675 křesťanské čtyřleté dítě Židy. Čin tento udán byl babičkou dítěte a Židé odevzdáni spravedlivému trestu. Tato vražda se všemi s ní spojenými okolnostmi znázorněna byla v témž roce dřevorytinou.
73. V gubernii Minsk v Rusku, 1/8 míle od krajského města Sluk vzdálené, po břehu říčky Sluczy leží mužský klášter Sv. Trojice, kde odpočívají nespráchnivělé pozůstatky dítěte, jež od Židů v roce 1690 umučeno bylo. V epitafu stojí, že chlapec Gabriel v roce 1684 ve vesnici u Grodna narozen byl. V 6. roce věku svého byl jednoho dne doma sám, neboť matka nesla svému muži na pole jídlo. Tu přišel sousední kořalečník Žid Schulka do domu a vylákal lichocením hocha k sobě, jehož do Biabystoka přivedl, kde u přítomnosti více Židů v roce 1690 zabit byl. Nejdříve zavřen byl do tmavého sklepa, pak byla mu křížovitě se strany krev vyssáta a rozličnými nástroji byl k smrti umučen. Na to pak hozen do žita, by sloužil za potravu ptákům a hmyzu. Leč přiběhnuvší psi střežili po tři dny mrtvolu a odstrašily svým štěkotem všecka ostatní zvířata. Ustavičním štěkotem upozorněni byli lidé, mrtvola nalezena a v místo Zabludow přineseno. Náhodou padlo podezření na Židy, jež byli ihned zatčeni a vyšetřování proti nim zavedeno. Chlapec pochován byl blíže řeckého kostela a roku 1755 archimandritou Kozaczynskim do kláštera přenesen. Epitaf končí slovy, že kdo chce o tom více zvěděti, by nahlédl v listiny u magistrátu zabludovského se nalézající.
74. Během vyšetřování, které roku 1753 ve Witebsku v Rusku proti Židům pro vraždu dítěte zavedeno bylo, zaslal petrohradský senát do různých gubernií dotaz, zdali v dotyčných archivech nejsou podobné případy vyšetřování, i obdržel z kijevského soudního archivu následující odpověď: Výtah z hrdelního rejstříku zdejšího městského soudu z 22. května 1753. Osobně dostavil se k soudu šlechtic Studzinski a obžaloval uvězněné Židy Jankla, Moszkovicze, Kiwa a soudruhy, dohromady 19 osob, že půlletého synáčka jeho Štěpána zavraždili. Zavedeno konsistoří Kijewskou vyšetřování a dobrovolnými výpověďmi Židů a Židovek, jakož i křesťanských svědků, byl zločin dokázán a k odsouzení soudu přenechán – z výpovědí Židovek Breune, Elišky a Frusche, Janklovy ženy a z výpovědí jich mužů vysvítá, že o Velkém pátku 20. dubna 1753 hoch k večeru chycen a do výčepu přiveden byl, aby do příští soboty, až šabes se

skončí, byl tu uschován a pak byl obětován. To svědkyně samy viděly. Jelikož čtyři poslední jmenované osoby při žádoucím novém výslechu, některé opět jinak vypověděly a jiné zase popřely, odsoudil soud k vypátrání pravdy Jankla Kiwu, rabína Majera Schmaju, Wolu Seibla, Berku a Leiba ku trojnásobnému mučidlu rukou katovou, načež ihned k vyšetřování došlo, kde však nebylo nic jiného zjištěno, než že o půlnoci v sobotu a časně z rána v neděli skutečně na místě byli viděni. Žid Schmul Moszkowicz, ve službách Kiwových, vypověděl, že poslední mu poručil, by o půlnoci do kibitky dva koně zapřáhl, kde posadil se s rabínem z Pawlosky a koně řídil jeden židovský hoch. Vrátivše se, tázal prý se svého pána, kam jeli i zvěděl od něho místo to, ale co by tam dělali, se nedověděl. Z dalších výpovědí vysvítá, že Eli a Jankel na rozkaz jiných čtyř Židů, by opatřili dítě nějaké k oběti, o velikonocích, hledajíce koně v lese, napadli hocha, který s vozu svého otce domů jedoucí seskočil a Eli ukryl ho do smrákání v křoví v lese. Zatím Jankl chyceného koně zpět přivedl a pak opět do lesa se vrátil. Po té přinesli hocha do výčepu, dali mu kořalku a chleba a uložili ho tu za kamny k spánku. Druhý den nakrmivše ho macesem a medem a napojivše ho vínem, nechali ho opět spáti; když se probudil, dali mu hračky. Po šabesu přišli o tom zpraveni Židé a přikročili s Elim a Janklem jako lační vlci, toužíce po křesťanské krvi a vykonání díla. I posadil rabín hocha na skříň, zavázal mu oči a pravil, by domů šel; načež hoch přímo ke dveřím spěchal. Židé tímto formálním divem byli zaraženi. Tu Kiwa chopil ho za rameno, vyzdvihl opět na skříň, zacpal ústa a počal s velkýma, ostrýma kleštěma svou vražednou činnost. Přítomní tupí ukřižování Krista a obřady křesťanské. Po té vysvlékl ho a položil ho do přizpůsobené nádoby a rabín Schmaje po ďábelském proklínání vbodl mu ostrý nůž do srdce. Ostatní bodali ho, kleštěma štípali, hřeby píchali a pod nehty u nohou a rukou dlouhé jehly vbodali, vyzdvihujíce ho stále nahoru a dolů, aby krev všecka ujíti mohla. Konečně obvázali mu hlavu, a Žid arendator Schmaja z Pawlosky pomáhal držeti, by z hocha jenž stěží ještě dýchal, poslední kapku krve vycedili. Krev dána do nádob a ostatní Židé, až na dva se rozešli. Tito odnesli mrtvolu do blízkého lesa a položili obličejem k zemi; než o prvním dni velikonočním byl nalezen a v průvodu všech obyvatel vesnice do domu truchlících rodičů donesen. Soud uzná jmenované Židy hrozného zločinu vinnými a odsoudí je k smrti. Židé mají býti v Kijewě katem k popravišti vedeni, jich ruce lnem a smolou obaleny a spáleny, jim pod šibenicí tři pruhy masa z ramen vytrženy, pak čtvrceni, jich hlavy na kolo položeny a tělo pověšeno. Seibalovi Kukloskimu, jenž s celou rodinou křest přijal, byla s ohledu na jeho pokání hlava sťata. Hirsch, obchodník z Pawloski a účastník zločinu, jemuž podařilo se uprchnouti, odsouzen k témuž trestu jako shora zmínění Židé, jehož vykonání dovoleno soudu, kterému téhož polapiti se podaří. Otci zabitého dítěte Adamovi Studzinskimu přisouzeno 700 zlatých z pozůstalosti odsouzených Židů a od Židů z Chodorkowska 300 zlatých. Krom toho bylo těmto zaplatiti 14 marek stříbra za výlohy soudu a ostatní žalářovaní Židé z Chodorkowska na svobodu puštěni. Originál je podepsán soudci.

Vzhledem k okolnostem, že v brožurce této jsou uvedena pouhá zjištěná fakta a že takovými konfiskacemi stává se svoboda tisku ilusorní, táží se podepsaní:

„Jest Jeho Excellence ochoten zakročiti proti podobné libovůli úřadu konfiskačního?“

Vídeň, 18. května 1900.

Březnovský
Šrámek Adámek
Hájek Sokol
Udržal Dr. Šílený
Martinek Bělský
Lebloch Dr. Lang

Dr. Heller
Staroštík
Rozkošný
Bečvář
Kryf
König

Dostál
Loula
Pospíšil
Svozil
Vychodil

Knihtiskárna Antonína Kasalého v Dačicích na Moravě.

Spis „Hilsneriáda a T. G. M.“, podepsaný spisov. Janem Rysem, jest třetím svazkem II. řady knihovny Vlajka, vydaným ke čtyřicátému výročí vražd polenských, v rozsahu 293 stran textu, 8 stran titulních a 17 stran příloh na křídě. – Nákladem zednářské korespondence vytiskla knihtiskárna A. Wiesnera v Praze.

Praha L. P. 1939.